

1585

1. 7. 478

2

**DE IVRE ADOHAÆ
TRACTATVS
IN QVO**

**DE VASALLORVM SERVITIIS, DONATIVIS
Subventionibus, ac de nonnullis Regalibus Impositionibus
tractatur; Supremorum Regni Neapolitani Tribuna-
lium, præcipuè Regiæ Camere Summarie Deci-
sionibus, Decretis, ac Praxi interpositis.**

Opus in Cameris Fiscalibus omnium ferè Europa Regnorum pernecessarius.

A V C T O R E

D. ANDREA CAPANO

**PATRITIO, AC MILITE NEAPOLITANO
XIV. Carusiorum, ac Galdi continenti Auorum serie Barone, Pas-
farelli itidem Vtile Domino, Canonum, & Legum Doctore,
ac in eisdem Tribunalibus Aduocato.**

**ACCESSERVNT IN CALCE OPERIS;
*Decisiones de hac re manuscripta, quæ sic circumferuntur.***

D. FRANCISCI REVERTERII

**REGIÆ EIVSDEM CAMERÆ PRÆSENTIS,
ac Locumténentis, Regiæq; Cancellariæ Regentis &c.**

D. ANNIBALIS MOLES

**PRAESIDENTIS OLIM REGIÆ CAMERÆ SUMMARIÆ,
Et demum Regiæ Cancellariæ Regentis &c.**

Neap. Ex Typographia Francisci Sauij, Impressoris C. e Archiep. ...

Expensis Dominici Vecchi Bibliopole ...

lsts. Nominis ...

*Illustriss. et Excellentissimus Dñs. D. Emanuel de Fonseca, et Zunica Comes de Mont
et Fuentes, Consiliarius status Catholicae Maiestatis, Praesidens in supremo Ital
Concilio, et Regni Neap. Vicerex, Locumtenens, et Capitanius Generalis.*

4

ILLVSTRISSIMO
ATQ; EXCELLENTISSIMO PRINCIPI
EMANVELI DE ZVNICA,
ET FONSECA
MONTIS REGII, AC FONTIVM COMITI

*DOMORVM VIEDMAE, ET VGLIOE STATVVM,
Domusq; Riberae, ac Solarij Araujj Domino, Ordinis Sancti Iacobi de Spata
Vni ex Tredecim, Cubiculi Sacrae Maieſtatis Praefectio, eiusdemque Sta-
tus Conſiliario, Supremi Italici Conſilij Praefidi, Apud Summum
Pontificem Oratori. Et in Regno Neapolitano Vice
Regi, Locumtenenti, ac Capitaneo
Generali &c.*

Ingruere bella (Emanuel Excellentiff.) ac
feruent, & vrgent, Vrgent in Germania, Vrgent
in Belgio, Vrgent in Oceano, Vrgent
in Hispaniarum limitibus, Vrgentque ma-
gis, ac feruentius in Italia, Gothi, Rebel-
lesque antiquam gloriam, ac libertatem
anhelantes, gerunt bella in Germania,
Olandenses pugnant in Belgio, pugnant, & simul rebelles,
Oceanumque infestant, Galli Italiam turbant, Martem deni-
que videmus in Europa furentem; Sed quod in primis mi-
randum, contra tot, tantaque vrgentissima bella Viget hic
Praesentia tua, Excellentiff. Prorex Emanuel de Zunica, &
Fonseca, Tu solus Neapolitanus Prorex re ope consilio è
Regno nostro aduersa propulſas, bellis omnibus praesto es,
milite, ſiſpe, & ordine, potiffimum caeleritate, ac dexterita-
te erigis lapſa, reparas fatigata, ſubicis aliena, adeo quod Ema-
nuel ſolus contra omnia, & tot bella belligeras, O Mira Ema-
nuelis Affidua Vigilantia, Vigilans Affiduitas, Sedula Pruden-
tia, Prouida Sedulitas, Bellicarum Munitionum, Praesidio-
rum

rum , ac subsidiorum Opportuna Prouidentia , O Mira terre-
stris, ac maritimi apparatus bellica expeditio, adeo vt furentem
Martem videamus nunc quiescentem , prò quibus omnibus
Adoha , ac superindicto opus habuisti , Adoham, ac superindi-
ctum prò cunctis omnibus Ciuitas nostra fidelissima , Vniuer-
sumq; Regnum quàm citissimè (instante Rege) exoluit, & lu-
bentissimè; O magna Ciuitatis, ac Regni nostri liberalitas, &
obsequium ergà Regem suum; Tu tamen Emanuel pientissi-
mè inuigilasti, vt Adohæ parceres multiplicandæ , nè Regni
nostri innumeris oneribus noua accederent onera , tantùm
enim Augustissimo Pectori Tuo insita religio . Has meritò de
Iure Adohæ Regni Neapolitani lucubrationes tibi Principi
Emanueli nuncupandas decreui, Excipè illas , qualescunque
sunt iuuentæ meæ fructus , legito raptim, si per otium belli-
cæ molis licuerit , foue illas , qui Ciuitati, ac Regno tanto-
pere faues, Vale Princeps Excellentissime, Teque Deus Opt.
Max. prò Reipublicæ incolumitate diutissimè seruet. Neap.
Kalen. Februarij M, DC, XXXVI.

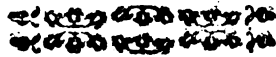
Illustriss. ac Excell. Domine

Excellentia Vestra serualus humill.

Andreas Capanus .

5

BENEVOLO AC CANDIDO LECTORI.

Traſtatus de Iure Adoba tibi tandiu promiſſus, ac expectatus (Lector Beni-
gniffime) nunc prodiſt in lucem, non tam amicorum ſuaſione, ſed quàm ma-
gis ut publicæ rei commodis, & tibi ſatisfaciam, licet decreueram ſupre-
ma atate, ut ſupremam materiam typis mandare, Conſideravi etiam, ac manu teti-
gi quòd temporis iniuria eò deducta eſt, ut materia ab uno excogitata, & forſan alijs
verbo communicata præoccupetur ab illis, qui deinde præter excogitantis mentem per-
ficiunt illam, & inconcinne, quò factum eſt ut dùm Ego è Sacro Conſilio ad Re-
giæ Camera Summaria ſubſellia tranſlatus eſſem, ubi de Re Fiſcali patrocinando in-
quantùm potui per aliquot annos opus hoc locupletius reddidi, Decreta de hac re, ac
deciſiones circueus quaſtui, nonnulla in praxi habui, nonnulla denique habui ex libris
Regalibus, quos Regiſtra Adobarum vocant, elaboravi tandem, adeo ut decreta, de-
ciſiones, ſtilum, ac praxim accomodavi, & materia, & ſuo cuique quaſtionis capiti,
licet ego antea per iuris terminos à ſimili firmavi quaſtionem, res n. eſt, de qua nec
leges Romanorum, nec Conſuetudines feudorum, nec leges locales loquuta ſunt, & per
magiſtrales Sapiètiæ Regni noſtri doctrinas accomodaſſem reſolutiones demum de-
ciſionibus roboratas, quarum nonnullas in fine operis præ tua comoditate appoſui, Spero
quòd opus tibi non diſplicebit. Nonnulli tibi dicent quòd hoc opus aliter editum eſt, ac
per priùs viderint, ſcias nonnulla addita ac aucta ſunt, hoc elaboratum eſt, nonnulla de-
leta, nonnulla correcta, ac modificata, hoc conſultò factum eſt, cum grano ſalis lo-
quendum eſt in materia tam gravi, nonnulla ſi defectiva vides, errore typographi
defectum eſt, præcipuè in numeris marginalibus, quæ per te benignè Lector corrigas,
corrigas omnia, quia dum corrigis, legis illa, Meq; ama, & Deo gratias age. Vale.

AD PERILLVSTREM EQVITEM
D. ANDREAM CAPANVM

Juris Prudentia exornatum.

P. PETRVS ALOIS È SOCIETATE IESV.

GENS TVA, POST DOMITOS ARMIS VICTRICIBVS HOSTES,
FIXIT IN HESPERIIS CLARA TROPHOEA IVGIS.

TU NVNC, QVAS AGIT ADVERSAS INSCITIA TVRMAS,
INGENII VICTOR PELLERE LVCE POTES.

HECTORAS, AIACES; ET FVLMINA MARTIS, ACHILLES
GRATA VOCENT ATAVOS SECVLA PRISCA TVOS:

SCIPIADAS VOCET, AVSONII TVTAMINA REGNI;
DIXERIT ALCIDAS ITALIS ORA SVOS;

BELLONAE INVIDEAT QVÒ NIL ASTRAEA TRIVMPHOS;
MARTIS VT AEQVA SIT LANCEA LANCE MINOR,

TU PATRIAE MINOA REFERS, GRAIVM QVAE SOLONEM,
TU NVMA, TU THEMIDIS IVRE LYCVRGVS ERIS.

Andreas Capanus Eques Neapolitanus

ANAGRAMMA

Eiusdem

Quas penna laudes non cepisset aurea ?

Tractatum de adoha Doctissimi Viri Patricij Neapolitani Domini Andreae Capani perlegi, & nihil in eo reperi contra fidem, vel bonos mores proinde ad publicam vtilitatem typis mandari posse censeo Neap. die 14. Maii 1635.

Ioannes Vincentius Iuuenis Cimiliarcha, & Can. Dep.

Non vulgari laude, & Authorem, & librum dignos existimo. Si enim Sapientis vox illa est: Beatas tunc fore Respublicas cum Reges philosopharentur. Beatiores nunc esse dicam; cum Viri Nobiles insignium Ciuitatum Proceres, iura euoluunt, ac leges explicant. Quos inter, non secundum locum obtinet, Andreas Capanus Eques Neapolitanus, & Iurisconsultus Celeberrimus; cuius, hæc scripta typis demandari valde approbo. Neap. 17. Maii 1635.

D. Ioannes Dominicus Aulifus Doctor Theol. Collegialis, Can. Dep.

I M P R I M A T V R .

Felix Tamburellus Vicarius Generalis .

ILLVSTRISS. ET EXCELLENTISS. DOMINE.

Percuntavi de ordine Vestrae Excellentiae utilissimum Tractatum de Iure Adoha editum à prestantissimo I. C. omnique genere virtutum ornatissimo Andrea Capano Viro Patrio Nobilissimo pro communi studiorum, ac iuris professorum comodo, ea propter arbitror proculdubio illum vti Reipublicae necessarium typis dari posse, concurrente tamen beneplacito Vestrae Excellentiae, cui ex debito post manuum oscula, (precor Deum te demum seruaturum in posterum atque incolumen) me cum omni reuerentia submisit. Datum Neap. ex edibus nostris die quarto mensis Decembris 1634.

Vestrae Excellentiae

Humillimus seruulus .

Ioannes Baptista de Thoro I. C. Neap.

Visa suprascripta Relatione Imprimatur .

Tapia Regens, Enriquez Regens, Rouitus Regens.

Prouisum per Suam Excellentiam Neap. die 11. Ianuarij 1635.

Barrilis e

Errores notabiles.

Fol. 9. col. prima in Summarijs
8 Adoha soluitur à Barone, & Comite
fol. 18. col. 2. nu. 16. dictis
fol. 96. col. 2. Quattio
fol. 17. col. 2. in fine columne
Die 4 Maj
fol. 101. col. prima longans
Numeri marginales fuerunt errati fol. 8.
9. 11. 17. 19. 27. 35. 39. 42. 51. 97. 105.
117. 138. 142. 143. 158. 286. & alib
fol. 52. col. prima in Summarijs num. 30.
ex quibus
fol. 158. col. 2. conf. xij.
fol. 180. col. 2. nu. 7. secundogenitus
fol. 182. col. 2. nu. primo loquentioris
fol. 188. col. 1. nu. 34. includi
fol. 191. in Summar. col. 1. num. 7. congruè
fol. 195. in Summar. col. 2. nu. 5. Nobilis
Ibidem in fructus
fol. 127. in Summar. nu. 1. tenentes.
ibidem nu. 3. consuetum
fol. 263. col. 1. Questio 47.
fol. 272. col. 1. nu. 1. Quo
fol. 297. col. 1. n. 8. erga

Corrige.

Deleas, & vide infr. q. 10. n. 10. & deleas n. 5
Ducatis
adde VIII.

adde 1537. in Adoharum 7. fol. 94 tergo.
corrigere longas.
Corrigere per te ipsum vide Summaria, &
materiam.

corrigere ex quo
corrigere Conf. 11.
corrigere secundogenita
corrigere eloquentioris
corrigere conclusio
corrigere incongruè
corrigere nubilus
corrigere seu fructus
corrigere obligati
corrigere conuentum
est duplicata in nu.
corrigere quoad
corrigere contra

1

D. ANDREAS
CAPANVS
IURISCONSULTVS
NEAPOLITANVS
DE IVRE AD OHAE.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

5300 S. DICKINSON DRIVE

CHICAGO, ILLINOIS 60637

DE IVRE ADOHÆ

TRACTATUS

AUCTORE

ANDREA CAPANO

PATRITIO, AC MILITE NEAPOLITANO.

ARGVMENTVM.

Adoha quomodo in Regno nostro introducta, & quomodo ex feudis debita sit in locum seruitij personalis à feudatario olim debiti, & nunc remissi ex munificentia Regum nostrorum sic demandantium. De donatio ad taxam adohæ exigendo, Et de adoha debenda in Sicilia, Gallia, alijsq; partibus.

SVMARIA.

- 1 Adoha materia à Iacobo Ayello indicata, locupletatur ab auctore.
- 2 Adoha origo ostenditur à tempore Conradi Imperatoris introducta, & quomodo ex feudis debeat.
- 3 Vassallus tenetur Domino seruire de persona tempore belli, vel alium

- acceptabilem mittere, vel Domino redditus unius anni ex feudo dimittere.
- 4 Seruitium personale propter feudum hodie est remissum vassallo, & eius loco exigitur adoha, & n. 6.
- 5 Adoha nomen est barbarum, et æquiuocè accipitur cum adobo, & adobamento.
- 7 Adoha dicitur ab unione feudorum parui redditus vsq; ad summam unciarum viginti, & pensio ex illis soluenda dicitur adoha, et quare?
- 8 Adoha dicitur pensio soluenda Regi ex feudis propter hoc unis, & quare?
- 9 Adoha soluitur in Regno Sicilia ultra pharum.
- 10 Adoha soluitur in Gallijs in pecunia, & dicitur Arriebar.
- 11 Donatium in Regno nostro exigitur ad taxam adohæ ex stilo Regie Camera Summaria.
- 12 Adoha nomen in genere comprehendit omnia seruitia prestanda in pecunia à vassallis Domino suo, & nu. seq.

A Adoha

- 13 *Adoba differt ab adiutorijs, licet in genere sub adoba comprehendantur adiutoria, nam adiutoria à Populis, adoba à Vassallis præstatur, & num. 12.*
- 14 *Adoba soluitur in Alemania, & à Brandeburgensibus, & nu. 15.*
- 15 *Necessitas imponenda adobæ debet considerari qualis, & quanta sit, & num. 17.*

QVÆSTIO I.

ADobæ solutio à feudatarijs debita Regi in Regno nostro, vsu frequens adè est, vt ideò facta sit grauis, quotidiana, & practicabilis, Grauis in impositione, Quotidiana in Camera fiscali, Practicabilis in solutione, de qua non nulla indicauit Iacobus Ayellus Præses Regiæ Cameræ Summaræ, qui instar messoris multa prætermisit, pluraq; deinde, succedentibus temporibus, de hoc Regali iure tractata, ac addita fuere: quàmobrem post messoris terga spicas recolligendo, aliàq; deinde fata iterum metiendo, ac addendo, nouum hunc tractatum instituo, in quo, quæ Iacobus indicauit pro viribus declarabo, illàq; solidiora, ac locupletiora reddere conabor tum ex antiquorum Regnicolarum, tum ex Neotericorum Authorum dictis, auctoritatibus & demum, decisionibus supremorum Regni nostri Tribunalium, maximè Regiæ Cameræ Summaræ praxi, ac stilo, in vnum recolligendo, ac breui tractatus compendio perstringēs, Regia iura tutabor, prò vt cepi, ac maiores mei hasta defenderunt in bello. Quàmobrem Dei omnipotentis, Beatæ Mariæ semper Virginis, Sancti Andree Apostoli, ac S. Nicolai Barësis Patronorum meorum nomine inuocato, eorumq; auxilio confusus, ad materiam accedo, ab

adobæ origine exordièdo.

Conradus .n. Imperator fuit primus, qui in Terra Theutonica seruitium personale vassallorum taxauit ad tertiam partem fructuum eius anni, quo contributio, siuè collatio fieret; Et in Lombardia ad duodecim denarios, docet Antonius Borrius, ex tex. in cap. primo versic. similiter in hostenditijs, de capit. Conradi in suo tract. , quem inscripsit *Caua l-cata, siuè de seruitijs vassallorum p. 3. cap. primo versic. à Conrado,* subdens postmodum (vt æquitas, quæ in paribus causis paria iura desiderat, per Vniuersitatem totius Imperij seruaretur) à Friderico tam in Italia, quàm in Alemania eadem taxatione ad medietatem fructuum, & redditus constituta est, allegat *tex. in tit. de allodijs, & S. firmiter de prohib. feud. alien. per Frider.*

In Regno autem nostro Neapolitano paritèr, vt dicit *Reg. Annibal. Moles tit. de iure adobæ, q. 1. in princip. manuscript.* Conradus idem Imperator taxauit seruitium personale vassalli in pecunia, sed ad libitum, & dicta pecunia fuit appellata hostenditia, ex eo quia contra hostes præstabatur *Andr. de Iser. in c. primo vers. nisi hostem de natura feud. & in cap. primo S. firmiter, de prohibita feud. alienat. per Frider.* quæ taxa tempore Friderici fuit reducta ad medietatem fructuum feudi *d. cap. primo S. firmiter, Reg. Moles, ubi sup.*, quæ præstatio hodie dicitur adoba, vt infra dicam, & hanc adobæ originem indicauerunt etiam *Andr. de Iser. in cap. primo S. similiter in hostenditijs nu. 13. de capit. Conrad., & in cap. Imperialem, S. firmiter, num. 30. vers. Item videmus, de prohib. feud. alienat. per Frider. vbi Bartolom. Camer. fol. 92. littera F, Marin Frecc. de subfeud. tit. de auctor. Bar. auctor. quinta nu. 8. Ant. Capic. in inuest. feudal. in verb. feuda adobant, col. 1. Camill.*

mill. de Curt. in suo diuers. feudal. p. 1. fol. 40. col. 2. à num. 40. ad 47. Iacobus de Franch. in prelud. feud. nu. 19. Petrus de Gregorio de concess. feud. p. 7. q. 8. num. 16. Nicolaus Intrigl. de feud. cent. 1. q. 45. nu. 3. Franc. de Pont. decis. 3. n. 16. & 19. Ioannes Franc. Capib. de offic. Bar. prag. 10. nu. 4. ad 19. & seqq. Ant. Borrinius in d. tract. p. 3. cap. 2. §. 1. versic. Adoha, Andr. de Georgio in repet. feudal. cap. 66. n. 48. & seqq. Reg. Moles loc. supra alleg. Praeses Anghlus de Amat. cons. 12. nu.

3 *6. vol. 2. afferentes, quod cum de iure communi feudorum vassallus tenebatur seruire Domino Regi de persona tempore belli cap. 1. hic firmatur lex, vel alium acceptabilem Domino in sui locū, vel redditus vnus anni ex feudo dimittere persoluen- dos Domino, d. §. firmiter, Ant. Borrinius d. loc. §. 2. Adoha, vers. deniq; Tamen Reges nostri munificentissimi, vt dixi de iure releuij p. 5. q. 13. n. 18. nolentes grauare (vt dicam infra q. 11.) subditos duplici onere, quod facere debet Princeps, ait Io. Maderiaga lib. de Senatu cap. 40. fol. 474. nempè seruitium personale, & reale exigere, vt dicam infra d. q. 11. Propterea, suadentibus temporibus, consueuerunt, & statuerunt, quod loco personalis seruitij exigatur quæ-*

4 *dam annua pensio, siue præstatio percipienda de fructibus feudi, & præstanda Domino Regi, remittendo seruitium personale, vt dicit Camill. de Curt. d. loc. n. 46. dicit, quod succedentibus temporibus seruitiū personale fuit remissum, ac eius loco debita fuit adoha, quæ aliquando fuit dicta adohum, & aliquando adohamentum, & aliquando adoha, quibus vocabulis vsi sunt indifferenter Regnicolæ nostri, Reg. Moles, ubi sup. vers. Et hoc seruitium, & Marin. Frecc. dicit, quod vulgò dicitur l' adoha, vt infr. q. sequenti. Et tempore Papæ Honorij fuit stabili-*

tum, quòd vbi vassallus non tenetur de persona seruire, soluat adohum, & tempore Ladislai Regis in anno 1404. tale seruitium personale fuit taxatum in numero lancearum, idest feudatarij dabant milites equestres armatos, & cum lancea, & prò quolibet ex dictis militibus soluebantur vnciæ decem cum dimidia, & sic tarenì quindecim, vt apparet ex quodam priuilegio concesso à dicto Ladislao in beneficium Raymundi del Balzo Baronis Terræ Specchiæ, & aliorum feudorum in Terra Hidrunti, quod seruitium postea in anno 1468. fuit reductum in pecunia, vt apparet ex processu inter Fabritium Guarinum Baronem Alessani ex vna, & Octauium Trani Baronem Specchiæ fol. 22. Et postea fuit ordinatum, quod vassallus seruiens de persona in bello absque stipendio Regis, sed vulgò à sua consta, tractetur immunis ab adoha, vt ex particularibus litteris Regijs in anno 1532. ad beneficiū Magnifici Camilli Caraccioli, vt in lib. adobarum 5. fol. 91. & per alias litteras Regias expeditas in anno 1530. ad beneficium Excellentis Comitis Montelæ in adobarum lib. 6. fol. 52. & per alias litteras Regis expeditas in Regia Cancellaria in anno 1533. Partium 11. fol. 132. quarum tenoris inferentur infra q. 11.

6 Cuius adohæ solutio, & nomen habuit originem, ac deriuata fuit, ex feudis parui redditus, ac illorum occasione constituta fuit, quippè cum erant feuda parui redditus, non poterat de vnoquoque eorum solui medietas decem vnciarum, sed quia iam erant feuda, debebant saltem præstare seruitium sic paruum, attento redditu ipso sic paruo prò ipsius concurrenti paruitate, prò vt sic dixit Andr. Kohl. de seruit. feudal. p. 1. n. 24. idè fuit ordinatum per Reges, quod dicta feuda parui redditus

- vnirentur, & sic vnita efficerent red-
ditum viginti vnciarum, ad finem,
vt Rex posset ex illis sic vnitis exi-
gere medietatem decem vnciarum,
ita Reg. Moles, vbi sup. vers. Et hoc
seruitium in fine. Quæ vnio, siuè con-
iunctio dicebatur barbaro vocabulo
tunc adohare, siuè adohamentare,
idest vnire, siuè combinare, vt annui
supra hac eadem quæst. & dicam in
quæst. seq. *Consil. de Georgio in repet.
feudal. cap. 66. num. 50.* Quapropter
- 7 ex dicto vocabulo adohare, tunc il-
la quantitas soluta, siuè soluenda,
& quæ soluebatur ex dictis feudis
sic vnitis, siuè adunatis, fuit eodem
barbaro vocabulo dicta, & appella-
ta adoha, quæ vox fuit dilatata etiã
ad feuda magni valoris, & hoc ideo
nè eadem res, & eadem quantitas
ex eadem causa, & re debita, diuer-
sis nominibus nuncuparetur, ideoq;
- 8 seruitium debendum ex dictis feu-
dis non vnitis, fuit etiã nuncupa-
tum ad instar vnitorum *lo adoho*,
quasi quod idem, & vnum sit ado-
hum ex feudis vnitis, & adohum ex
feudis non vnitis, merito cum nec
re, nec specie differant, congruum
erat, vt nec nomine differrent, dum
vnam, eandemq; habent etiã na-
turam, qualitatem, causam, & finem,
quæ omnia ex supradictis DD. be-
nè cognoscet curiosus feudista.
- 9 Quæ solutio adohæ, siuè seruitij
militaris in pecunia exigitur etiã
in Regno Siciliae vltra pharum, vt
ait Petrus de Gregor. de concess. feud.
p. 8. q. 3. num. 11. & 12. Ioseph Cumia
de success. feudal. in cap. si aliquem, in
verb. consueti seruitij, num. 18. ad 52.
& seq. Garf. Mastril. de Magistr. tom.
2 lib. 5. cap. 15. num. 19. et seq. dicens
ad hoc conuocari tria illius Regni
bracchia Pater Anton. Diana resol.
moral. tract. 3. de Comitij, & c. resol.
- 10 p. Item in Gallia adhuc inoleuit ta-
lis solutio dicti seruitij, & dicitur ibi
Arriebar, Nicol. Intrigliol. de feud.

cent. p. q. 45. nu. 5. *Tyraquel. de primor-
gen. q. 74. nu. primo,* & sic adoham ni-
hil aliud esse docet Franc. de Ponte
decis. 3. num. 11. quam solutionem
illam, quæ in pecunia à vassallo fit
Domino.

- 11 Quæ adoha debita loco persona-
lis seruitij, dicit Reg. Camill. de Curtis
in suo diuers. feud. mihi fol. 41. col. 2.
n. 53. & 54. quod hodie in Regno
non exigitur; prò vt prius exigeba-
tur, sed exactio fit in donatiuo, quod
singulis duobus annis fit in nostro
Regno. Rata autem contingens Ba-
ronibus, exigitur ab eis secundum
taxam seruitij, & durante exactio-
ne donatiui conuentum est, quod non
possit exigi adoha, dato quòd illa
in casibus à iure permissis esset exi-
genda, & fol. eod. tergo col. 2. nu. 63.
dicit; Hodie Barones non soluunt
adoham, sed ad taxam adohæ sol-
uunt donatiuum, & c. quod licet ab
initio voluntarium, & spontaneum
fuisse, tamen hodie ex necessitate
prestat, & donatiuum simul, & ado-
ha; Imò adohæ Baronum sunt ven-
ditæ, & alienatæ nonnullæ, & super do-
natiuo fuerunt à Regia Curia factæ
venditiones, & cessa iura luendi an-
nuarum quantitatum donatarum à
Populis, & Baronibus, & sic aliud
nomine designatur, quod aliud est
in re, quia non est donatiuum, sed
necessaria præstatio, nam singulis
duobus annis petitur per Regem,
quæ preces superioris sunt manda-
ta violenta, *Gloss. in l. p. in verb. que-
madmodum, ff. quod iussu, Franc. de
Ponte d. decis. 3. nu. 12. Garf. Mastril.
de magistrat. lib. 5. cap. 15. nu. 31. &
33. dicens nomen donatiui esse si-
mulatum, & vera impositio dici po-
test, Petrus de Greg. de concess. feud.
par. 7. q. 8. num. 35. Camill. Borrell. de
præstant. Reg. Cathol. cap. 20. num. 54.
idem Mastril. ibidem num. 34. lo-
quens etiã de donatiuo Regni Si-*
- 11 ciliae dico infra q. 31. Quod dona-
tiuum

tuum hodie exigitur, & taxatur secundum taxam adohæ impositæ, vt ex praxi Regiæ Camera Summarie facile percipitur, & ita ego vidi prouisiones expeditas ad instantiam Beatricis Maldæ, & Virellæ Rombæ directas Perceptori Basilicatæ, in quibus fuit taxata rata donatiui, habito respectu ad taxam adohæ, vt prò quolibet ducato ex summa adohæ exigantur tot grana, prò vt in dies practicatur, & hæc prouisiones sunt registratæ in literarum *adobe lib. 7. fol. primo die 9. Maij 1536.* Sic etiam ad instantiam Illustris Marchionis Pulignani fuit ordinatum Commissario Terræ Laboris, vt exigeret donatiuum prò rata adohæ, *d. lib. 7. fol. primo à ter. & fol. 2. die 10. Maij 1536.* & ita pariter ad instantiam Magnificæ Iuliæ Pignatellæ fuit taxatum donatiuum à Regia Camera, & secundum taxam adohæ fuit ordinatum Cōmissario Principatus citræ, vt exigeret prò Casali . . . *die 15. Maij 1536. d. lib. 7. adobarum, fol. 3. 4. & 5. & seqq.* vbi nonnullæ prouisiones ita ordinantes ponuntur, & ita hodie audiui practicari, vt mihi dixit D. Claudius Blanditius patrius, & nobilis Brundusinus, vir probitate, bonitate, & fide decoratus Præsidens Regiæ Camera versatissimus, integerrimus, & apprimè circumspectus, & in amicos gratus, & apud Superiores perquam benè visus. Quinimò omnia seruitia, siuè adiutoria, quæ à vassallis præstantur Domino in pecunia, possunt vocari, & vocantur adohæ ita ex *Andr. de Iser. in d. 9. si militer in hostenditjs*, dixit de Ponte, vbi *suprà num. 16.* & propriè largo modo adiutoria dicuntur adoha,
 12 *Capyc. in verb. feudorum adiutoria*, sed in specie differunt, adoha enim in specie debetur à vassallis, adiutoria à Populis, sed contra *Capyc. insurgit, D. Franc. de Ponte d. decis. 3. n.*

17. dicens, omnes præstationes, quæ à subditis fiunt Regi, vèl Baroni cuiusvis generis, posse rectè dici adohæ, vt dicam *in seq. quest.* & sic Ego in pluribus seqq. quest. vltus sū, prò vt passim quæstiones te offendunt, & ita in hoc opere intelligas.

14 Apud Brandeburgenses etiam adoha exigitur, & æstimatur mille taleris, & est seruitium militare cum vno equo præstandum, *Andr. Kobl. de seruit. feudal. par. 6. n. 6.* & in alijs locis testatur *Andr. Khinchen. de vestitur. paction. par. 2. cap. 5. n. 3* 10. dicens

15 æstimari mille florenis. In Alemania etiam illius Domini, & Proceres rarò cum Imperatore ad bellum proficiscuntur, sed urgente necessitate, & expeditione publica, tunc ab Imperatore conuocatur status Imperij, & necessarium decernitur auxilium prò sustentando exercitu, *Andr. Kobl. d. loc. par. 6. num. 42.* De-

16 bent tamen Collaterales Consiliarij, alijq; qui Domino consulunt, aduertere in imponendis tributis, gabellis, & donatiuis, vt consideret quænam, qualis, & quanta sit necessitatis causa, & non sic ex abrupto procedere, dicendo, imponamus

17 hoc, illud, & illud onus; Sed ideòq; considerari debet qualitas necessitatis, & quanta sit, & si aliundè potest prouideri, aliàs isti tales peccat, & obligati sunt ad restitutionem, ita *Io. Maderiaga sup. alleg. lib. de Senatu d. cap. 40. fol. 474.* dicens, *los Procuradores de las Cortes concediendo masquè el Reyno puede por haber la gracia del Rey, no solo peccan, si no què estan obligados à restituirtos al Reyno,* Et *Petrus de Ledesma in summa tom. 2. traet. 7. cap. 2. fol. mihi 195.* ait, *si es an si, què las tales necessitates las aya de suerte, què no se puodan suplir, si no espediendo tan rigorosamente este tributo del alcauala, no pertenece al Teologo determinarlo, Lo què es cierto en Teologia, es què si estas necessitates del*

Rey, y del Reyno nõ se puoden suplir d'otra manera, iustissimo es el tributo, si se puede suplir d'otra suerte, nõ es iusto, però esto el Rey, y los Consejeros suos lo han da iuzvar, si es, anst, y han da dar cuenta à Dios supremo Iuez, ita, etiã dicit Alonsus de Vega in sum. tom. primo cap. 15. casu 3. Petrus à Nauar. de restit. lib. 3. cap. 2. fo. 195. Ioannes Franc. de Ponte de potest. Proreg. tit. 4. de regal. Imposit. nu. 45. ad illos, qui Principi à Consilijs adfident in hac materia sic ait; Perpendant benè Ministri Regis omnia, ex utraq; parte, quæ sint causæ, quæ sint necessitates, quæ sint Regni vires; in quas necessitates inexcusabiles pecunia sit conuertenda, si aliud sit expediens, non timeant faciem potentis, dicant veritatem Deo, & hominibus, quia de anima certant, & de aternitate irreuocabilitèr; Tractatur enim de sanguine pauperum, dicit idem de Ponte d. loco; & quæ mala, calamitates, & ruine prodeunt ex talibus impositionibus legatur Lucas de Pen. in l. p. n. 15. C. n. rustic. ad vlla obsequia, de Ponte d. loc. nu. 42. Idem respectu Baronum dicit Ioannes Franc. Capiblan. de offic. Baron. tom. primo pragm. 10. num. 7. & seqq. & nouissimè post alios præcitatus Antoniu. Diana resolut. moral. tract. 3. resol. 2. per terram, & experientia in dies nos docet, dicam infra q. 5. in princip.

ARGUMENTVM.

Adohæ nomen undè dicatur, & barbarum esse contenditur, & uerè seruitium militare esse demonstratur; & appellari diuerso modo secundum diuersitatem locorum.

S V M M A R I A.

- 1 Adoha dicitur ab adohare, siue adunare, vel unire, & num. 8. sic etiam dohana nu. 9.
- 2 Adohæ vox, eiusque allusio procedit ex diuersarum Prouinciarum nomine, & nu. 7.
- 3 Adohæ nomen, barbara est vox Regni Neapolitani, et aliorum Regnorum nu. 6.
- 4 Adoha vt debeatur, hodie non requiritur vnio feudorum.
- 5 Militare seruitium, quod generalitèr præstatur à vassallis, dicitur adoha.
- 10 Adohæ exactio non potest impediri per Commissarium redemptionis debitorum vniuersitatis.
- 11 Caualcata dicitur proprie seruitium à Barone præstandum.

Q V A E S T I O I I.

E Narrata adohæ origine, quatenus militare Regni nostri seruitium, tali nomine fuerit nuncupatum, ideò reliquum erat quærere cùm sic appellatum fuit, & licet Andreas de Ifern. allegatus in præcedenti quæstione dicat, quòd nomina sunt consona rebus ex allusione, & vsu Prouinciarum, tamen quod spectat ad Regnū nostrum, adoha sumpsit ætymologiam à verbo adohare, seù adunare, quia dicit Andr. de Ifern. vt ab ipso exordiar in cap. primo S. similiter in hostenditij de capit. Conrad. num. 13. & dilucidius in cap. primo num. 9. de controuer. feud. apud par. termin. adoha dicitur à verbo adohare, & adunare, quia tot feudatarij habentes feuda parui redditus, & non sufficientia ad sustentandum vnum militem in seruitio Regis, tunc quia Rex volebat seruitium prædictum, ideò dicti feudatarij se adunabant, & quilibet contribuebat prò rata sua,

sua, & constituebant feudum viginti
 vnciarum, ex quibus statuebant sa-
 larium vnius militis, prò vt de iure
 tenebantur *Consil. de Georgio in re-
 pet. feudal. cap. 66. num. 50.* & sic ex
 Regis ordinatione, adunatis feuda-
 tarijs, siuè coniunctis, siuè combi-
 natis, tunc illa quantitas, quæ sol-
 uebatur ex dictis feudis coadunatis,
 fuit barbaro vocabulo adoha ap-
 pellata, siuè adohum, vel adohamē-
 tum, sic etiam docuit *Ant. Borrius
 in tract. Caualcata, siuè de seruitijs
 vassallorum par. 3. cap. 2. §. 2. Adoha,
 versic. adohæ vsus, Reg. Moles de Iure*
 2 *adohæ q. 1. versic. Et hoc seruitiū,* Quæ
 allusio ab Andr. tradita, si quæris
 ab ipso an sit vera? respondit in *d.
 cap. similiter, nu. 13.* quod quælibet
 Prouincia habet sua nomina, & vo-
 cabula, sed cum sic per Regnicolas
 fuit nominata talis solutio, ideò am-
 pliùs non est de tali nomine quæ-
 3 rendum. Sic etiam taxatio adohæ
 prò ratione fructuum non est vni-
 formis, & generalis, sed fit in pecu-
 nia ad rationem fructuum, & conten-
 ditur quantitas, & mos regionis, &
 locorum, *arg. tex. in l. precia rerum,
 ff. ad leg. Falcid. Marinus Freccia de
 subfeud. lib. 2. author. 3. num. 3 & seq.
 Anton. Borrin. d. loc. versic. fructuum,*
 ideòq; barbarum nomen est, dicit
*Camer. in d. §. firmiter, fol. 92. lit. F,
 D. Horat. Montan. ibidem num. 64. de*
 4 *prohib. feud. alienat. per Frider.* In tan-
 tum quod talis solutio, siuè fieret
 per tales feudatarios sic adunatos,
 siuè adohatos, vel coniunctos ad fa-
 ciendam dictam solutionem, sem-
 per, & indifferentè dicta fuit adoha,
 siuè fiat ab vno feudatario prò vno
 feudo, siue à pluribus prò vno feu-
 do, ita *Ant. Capyc. in sua inuestit. feu-
 dali, cap. feuda adohant, versic. dicta
 est adoha in fine,* dicens, quod gene-
 5 raliter militare seruitium, quod
 præstatur à Baronibus in Regno, si-
 uè prò feudis paruis, siuè magnis, eò

quòd omnes se adunant ad substan-
 tandos milites, siuè ad faciendam
 talem solutionem, dicitur adoha, &
 sic ex illa adunatione particulari in
 illo casu, quo feuda essent parua, &
 minoris valoris, fuit etiam ipsa solu-
 tio, quæ fit ab alijs feudatarijs con-
 gregatis prò rata dictarum viginti
 vnciarum, appellata adoha, & post
*Afflict. in c. p. §. In hostenditijs de cap.
 Conr. Fab. de Ann. cons. 3. nu. 10. vol.
 1. Camill. de Curt. in suo diuersor. feu-
 dal. fol. 41. col. p. nu. 47. cap. Cum igitur
 in feudo omnis diffin. Iacob. de Franch.
 6 in pralud. feudal. num. 19.* Est n. bar-
 barum vocabulum, dicit *Camer. d.
 fol. 92.* quinimo barbarum Regni
 Neapolitani vocabulum, & vulgare
 verbum dicit *Nicol. Intrigliol. cent. 1.
 q. 45. num. 3. & 4. Ioseph Cumia in
 cap. si aliquem in verb. consueti serui-
 tij, num. 52. Fab. de Anna d. cons. 3. nu.
 9. Tiraquell. de Iure primog. q. 74. n. 2.*
 7 dicens, quod hoc militare seruitium
 in Regno nostro dicitur adoha; In
 Francia Arriebar, *Intrigl. & Fab. de
 Anna locis alleg. & cur enim in Fran-
 cia non dicitur adoha, respondit
 Andr. de Iser. in d. cap. primo* Quæli-
 bet enim Prouincia habet sua voca-
 bula, & sic non amplius insistendum
 super aetymologia huius vocabuli,
 & hæc communiter assignatur, quã
 secutus est etiam *Franc. de Ponte de-
 cis. 3. num. 17. & 18. & num. 22. Io.
 Andr. de Georg. in repetit. feudal. cap.
 25. n. 17.*

8 Et quòd ex dicta coniunctione,
 siuè adunatione benè dicatur ado-
 ha, patet ex alio barbaro vocabulo
 in Regno Neapolitano, & si vulga-
 ria videantur, tamen aliquando non
 displicebit sic leuia apponere, ad
 finem vt grauiora cognoscantur,
 quippè dolia, in quibus vinū, oleū,
 aliãq; huiusmodi conseruantur, non
 sunt vnius petij, siuè integra, sed
 conficiuntur ex diuersis tabellis,
 quæ tabellæ vulgari, barbaroque
 sermone

9 sermone dicuntur le adohes, quasi quòd simul vniuntur, & sicuti diuersa feuda vniebantur, ac diuersi milites adunabantur, & faciebant vnum militē, ita istæ diuersæ tabellæ vniuntur, & ex eis conficitur, ac formatur vnum dolium; Ex quibus patet, quod hoc vocabulum adohare in Regno nostro non solum in adoha, sed etiam in alijs similibus combinationibus vtimur. Sic etiam ex hac adunatione fuit appellata, dohana, nam in plures gabellæ, & vectigalia, & iura simul vnita exiguntur in vno loco, prò vt sic deriuatur hoc nomen. *Reg. Moles de Iur. dohana, S. p. ius dohana circa princip. Io. Dom. Tassonus M. C. V. Iudex Meritiss. & omnigena doctrina, maxime politica ornatiss. & mihi adprimè semper venerandus prag. de antefato obser. vers. 3. nu. 322.* Estq; adeò priuilegiata hæc adoha, siue seruitiū hoc militare, quod nullo modo potest eius exactio impediri à nullo, etiam si esset necessaria prò redimendis debitis Vniuersitatis eiusdem terræ, propter quam debetur, prò vt sic fuit obseruatum *die vlt. Martij 1599. vt in lib. 20. adoharum, fol. 35.* quippè accessit Commissarius ad Terrā Veggiani in Prouincia Basilicatæ prò redimenda dicta Vniuersitate ab eius debitis, qui vocatur vulgò Commissarius redemptionis, qui Commissarius mandauit Magnifico Iacobo Dentice Baroni dictæ Terræ, quod nõ exigeret introitus feudales, eò quod deseruiebant prò redimendis debitis dictæ Terræ, & comparuit dictus Magnificus Iacobus, & præuio ordine S. E. fuit per Regiam Cameram ordinatum, quod dictus Commissarius non impediret Baroni, quin exigeret introitus feudales, non alia ratione, nisi quia ex eis soluitur adoha Domino Regi, vt apparet ex dictis Registris.

12 Sed quia adohum, siue adoha fuit subrogata loco personalis seruitij, quod præstabant Barones in Regno seruiendo cū vno, vel duobus equis, prò vt erant redditus feudi, proinde existimauit *Io Raynaud. ad leg. Imperialem, S. firmiter sub num. 14.* hoc seruitium esse denominandum nomine Caualcata ab equitatu, quasi quod omnia seruitiorum genera complectatur, quæ præstari solent à viris nobilibus, seruientibus Regi suo, quasi quod in equestri, ac militari dignitate positi seruiant Domino suo, quem *Raynaud. sequutus est Iacob. de S Georg. in inuestit. feudal. in verb. Et promiserunt, num. 16.* & ante istos *Albericus à Rosate in Rubr. de muneribus, & honoribus num. 53.* & nouissimè *Ant. Borrin. in dicto tract. Caualcata, siue de seruit. vassall. cap. primo vers. Illud tamen præ alijs.*

ARGVMENTVM.

Adoha, Adohum, & Adohamentum quid in genere significant, quidue in specie, esseq; sinonima, ac æquiuocè Regnicolas illis vti demonstratur,

S V M M A R I A.

- 1 Adoha, Adohum, & Adohamentum, licet æquiuocè accipiantur, tamen differunt.
- 2 Adoha dicitur omne seruitium pecuniarium, quod præstatur per feudatarios.
- 3 Adoha generalis dicitur, quæ præstatur per omnes feudatarios congregatos ad instar particularis adoha.
- 4 Adohamentum dicitur propriè solutio,

na, quæ fit ex pluribus feudis combinatis.

- 5 Adiuuamento remisso, intelligitur remissa adoha tanquam comprehensa sub illo, & è contra remissiuè.
- 6 Adohamentum dicitur omnia adiutoria, & seruitia præstata Domino à vassallis.
- 7 Adoha soluitur propriè à vassallis, sed adiutoria à populis.
- 8 Adoha soluitur à Barone, & Comite.

QVÆSTIO III.

- 2 **E**tsi apud Regnicolas æquiuocatae sint hæ voces, adoha, adohum, & adohamentum, adeò vt quandoque vno, quandoque altero nomine vtantur, *Reg. Moles de Iur. adoha, quæst. 1. vers. Et hoc seruitium, quia sinonima, sunt, & vnum pro alio accipitur, tamen idem significent, sed in specie aliquando differre comperies, quia adoha est nomen generale, comprehendens omne seruitiũ in pecunia, quod Regi pro feudo soluitur, quia omne seruitium pecuniarium, quod in pecunia soluitur, dicitur adoha; Franc. de Pont. decis. 3. num. 4. ex Afflicti. decis. 265. n. 51. Nicolans. Insigniol. de feud. sent. 1. q. 45. nu. 6. Anton. Capyc. in verb. feuda adohant in princip. sicuti omnis præstatio ex feudo dicitur seruitium, licet in specie seruitiũ dicitur propriè personale, Ant. Borromius de Cauuacata siue de seruitijs vassall. p. 3. cap. 1. versic. Ceterum, Quod seruitiũ fortè fieret per ipsos coadunatos, vel combinatos, vel ex feudis vnitatis, licet in genere seruitium, quod soluitur pro vno feudo ab vno feudatario, vel pro pluribus feudis, adhuc dicatur adoha, ea ratione, quia omnes feudatarij Regni coadunantur ad soluendum tale seruitium, Capyc. in d. verb. feuda adohant, versic. Et dicta est adoha ibi processit,*

- 4 *tamen adeò solutio Andr. Kohl. de seruit. feudal. par. 6. nu. 25. Vnde patet, quod adohamentum dicitur illud, quod soluitur ex pluribus feudis combinatis, ad finem, vt allusio vocabuli fiat ex ipso coadunamento Capyc. loc. proximè cit. versic. Et dicta solutio, Nicol. Intrigliol. d. q. 45. nu. 3.*
- 5 *vbi in specie de hoc adohamento specificat; Vnde dubitabat Afflicti in S. similiter in hostendis de capit. Conrad. sub num. 15. quod adoha est speciale nomen seruitij militaris Regni nostri, & specialis remissio requirebatur à Rege, & tamen concludit, quod adoha comprehenditur sub nomine adiuuamenti, quod si Rex remitteret adiuuamentum ex feudo debitum, adhuc intelligitur remissa adoha, quia adiuuamentum est nomen generale, comprehendens omne seruitium ex feudo debitum, vel feudo impositum Franc. de Pont. decis. 3. nu. 20. inferens è contrario concessa immunitate adohæ, includi adiuuamentum, & sic donatium, & dicam quæst. 45. de immunit. adoha.*
- 6 *Vnde Andr. de Isern. hic dicit, quod adiutoria, & seruitia omnia, quæ à vassallis præstantur Domino, dici possunt adohamenta, de Ponte dicta decis. 3. num. 16. & licet ex Capyc. in verb. feudorum adiutoria, largo modo dicantur adoha, tamen in specie differunt, quia adoha est, quæ soluitur à vassallis feudatarijs, adiutoria autem sunt, quæ soluntur ab omni Populo, tamen replicat Franc. de Pont. d. loc. num. 27. quod Capycius fallitur, dicens siquidem non ex eo, quia generaliter imponitur adiutorium, per hoc, non erit adohamentum, potest enim esse, & generale, & particulare, sed semper erit adohamentum, siuè de persona, siuè in pecunia Dominum adiuuant in suis necessitatibus, & quanto magis vniuersaliter fit solutio, tanto magis alluditur vocabulo, & eius æthimolo-*

mologiæ, nempe ad adunamenta,
hæc *Frans. de Ponte. ibi.*

ARGVMENTVM.

Quis posset imponere adoham
qua de causa debetur, &
quare à principio cōcessio-
nis, vel ex post facto possit
imponi; Et quid hodie ser-
uetur in Regno, & quid
de donatiuo, quod singulis
duobus annis præstatur.

S V M M A R I A.

- 1 Adoha in quibus casibus potest impo-
ni remissive.
- 2 Adoha potest imponi, suadente bono
pacis, vel belli.
- 3 Adoha post concessionem feudi debet
imponi secundum leges, sed antè cō-
cessionem, quam vult Dominus po-
test imponere.
- 4 Adoha potest imponi post concessionē
ex necessitate belli extra Regnum.
- 5 Adoha indistinctè imponitur post con-
cessionem, suadente necessitate pu-
blica Domino afferenti ex necessita-
te, & utilitate publica velle impo-
nere adoham quando credatur.
- 6 Adoha soluta Domino victo, nō debet
iterum solui Domino victori.
- 7 Adoha licet hodie non exigatur in
Regno sub nomine adohæ exigatur
tamen sub nomine donatiui, & ne-
cessarij.
- 8 Donatiua præstantur in Regno ad Re-
gis mandatum.
- 9 Pactum, quod pendente solutione do-
natiui, non possit imponi adoha, est
frustratorium hodie.
- 10 Donatiua hodie in Regno non meret-

ur nomen domi, sed necessarij debiti.
11 Poena non debet exigi à Perceptoribus,
quando Vniuersitates non sol-
uunt die peremptorio.

Q V A E S T I O I V.

- 1 **A**Doham potest imponere in
Regno suo Rex, vel quili-
bet Princeps habens iura
Regalia; & Fiscum in suo Principa-
tu, & Rex noster etiam, & in casibus
comprehensis In Constitutione Re-
gni, & capit. Papæ Honorij, *Barthol.*
Camer. fol. 92. lit G. & nos infra q. 16.
2 *& seq.* Et potest adoham imponere,
dummodo fauor boni publici inter-
cedat, quia suadente bono pacis,
Rex potest talem adoham impone-
re secundum *Luc. de Penn. in l. 1. C. de*
superindict. Camer. ubi supr. lit. I. puta
tempore belli in Regno existentis,
tunc Rex potest imponere adoham,
& vassalli præstare tenentur illam,
etiam secundum Capit. Papæ Ho-
norij, ita *Andr. de Iser. in cap. 1. Quis*
dicatur Dux, & in alijs locis, quos
allegat, & sequitur *Iacob. de Ayella*
de Iur. adoha, n. 17. & nos infra q. 17.
& hæc est vna causa imponendi ta-
lem adoham, siuè donatiuum, & di-
citur causa finalis, nam etiam debet
concurrere alia causa, nempe for-
malis, vt talis impositio debeat im-
poni proportionaliter ad vires Re-
gni, vt ex sentent. *Turrian. Bonacin.*
Petri de Aragon. Suarez, Salaz, Les-
so. Reginald. Ledesm. & alijs docet
Reuer. P. Antonin. Dian. resol. moral.
tract. 3. resol. 2. vide infra q. seq. & di-
xi sup. q. 1. in fin. & hoc ex iusta, ac
rationabili, nec affectata, vel momē-
tanea causa facere debet Rex, & vt
Regnum sit securum, *Antonius Bor-*
rin. d. tract. de Caualcata siue de ser-
uitijs uassall. par. 3. cap. 6. in princip.
vel ad subleuandos Principes no-
stros, ergà quos deuoti, & promptio-
res nos debemus ostēdi docet idem
Borrin.

Borrii. d. tract. par. 3. cap. 6. vers. Et magis, Et hoc procedit ex post facto, nempè post factam concessionē feudi, quia antè factam concessionē in eius inuestitura, seu concessione potest Princeps imponere quam vult adoham, cum in re sua quilibet sit moderator, & arbiter, ita *Andr. in d. S. in hostenditij*, num. 14. *Matth. Afflicti* num. 8. *idem Andr. in Constit. honorem*, lib. 3. in princip. *Petrus de Gregor. de concess. feud. par. 8. quest. 2. vers. His igitur presuppositis*, & omnium clarissimè *Ioseph Cumia in cap. si aliquem, cap. consueti seruitij n. 48. et 49. Anton. Borrii. de Caualcata, siue de seruijs vassall. d. S. 2. adoha, versic. potest*, quia ex post facto tales concessiones sunt contractus necessitatis, quæ secundum Iura regulari debent *l. scut, C. de actiō. & obligat.*

4 nisi ex causa, vt dixi, iusta, puta si Rex non solum in Regno, sed etiam si extrà Regnum haberet bellum, adeò vt consultius Regi esset ire ad obuiandum hostibus, & egredi Regnum, tunc enim potest imponere adoham, & vassalli tenentur soluere, vel prò defensione Prouinciæ, vel Ciuitatis extrà Regnum acquisitæ, ita *Iacobus de Ayello de iur. adoha nu. 21. dico infra q. 17. num. 12.* Et in summa potest imponere Rex adoham, ac illa debetur semper, quòd utilitas publica hoc suadet, quæ utilitas publica prò debenda, ac imponenda adoha potest esse perpetua, & temporalis, *Afflicti. decis. 252. nu. 2.* semper enim, quòd Rex vult imponere adoham, debet hoc facere fauore iuris publici, vt tenet *Andr. quem allegat, & sequitur Afflicti. d. decis. 252. sub num. 7. Ant. Diana ubi sup. resol. 2.*

Quam utilitatem publicam, & necessitatem assertam à Principe in parlamento, an Barones debeant credere, & sic concurrere in donatio, dicas, quod simpliciter debent credere, vt docent *Laderchius conf.*

145. num. 2. *Thom. Grammat. decis. 65. num. 3. & decis. 105. nu. 9. Card. Paris. conf. 1. num. 41. vol. prim. Rol. à Vall. conf. 1. nu. 98. uol. 1. Oldrad. conf. 258. Alex. conf. 216. num. primo uol. 2. Ceuall. comm. contrà comm q. 578. nu. 26. Bouadill. Politic. tom. 2. lib. 5. cap. 5* Nisi tamen moraliter constaret contrarium, nempè non adesse necessitatem subueniendi, quia tunc satius cogitandum est, vt docuit *Iacob. Menoch. presumpt. lib. 2. presumpt. 10. num. 31. & nouissimè P. Antonin. Diana, ubi supra resol. 11. vbi alios allegat.*

6 Quid autem si duobus dominis bellum gerentibus vnus exigeret adoham à vassallo, deinde, illo victo, an nouus dominus posset exigere illam eandem adoham, eiusq; quantitatem ducatorum nempè 80. quam exegit ille prior Dominus, nunc victus, dicas, quòd ex quo vnus videtur Dominus, licet mutetur, ideò vnica debetur adoha, prò vt sic fuit practicum in anno 1530. tempore inuasionis nostri Regni, nam Ill. Marchio Buchianici tempore dictæ inuasionis soluit adoham Camillo Vrsino Capitaneo Generali Francorum per vim, & producebat apocas de recepto, postea, fugatis hostibus, Thessaurarius Aprutii prætendebat exigere illam eandemmet quantitatem adohæ solute dicto Camillo Vrsino, fuit per Reg. Cam. ordinatum, quod supersederetur in exigendo dictos ducatos 80. à dicto Marchione Buchianici, stante quòd apparebāt soluti dicto Capitaneo generali hostium, die 14. Ianuarij 1530. in adoharum 5. fol. 11. sic etiam fuit ordinatum in beneficiū Ciuitatis Sueffæ quæ soluerat sūcūones fiscales in posse dicti exercitus inimici, quòd quātitates solutæ excōputentur, vt supra, & prò illis non molesteretur die 12. Decembris 1532. in adoharum 5. fol. 83. & 84.

7 Verum hodie adoha etiam exigitur,

tur. & ad eius taxam exigitur donatiuum, quod singulis duobus annis, conuocato parlamento, nempe Ciuitatis Optimatibus, Baronibus, & Proceribus Regni, petitur semper à Rege nostro per particulares litteras ad Proregem Regni, & petit illud prò bello, quod sustinet, tam extrà Regnum, quàm pro bono pacis, quod sustinet in Regno, adeò vt quod priùs ex benignitate exigebatur, hodie ad necessitatem reductum est, vt ait *D. de Ponte decis. 3. n. 11. et 12. & seq. Camill. de Curt. d. loc. num. 63.* & non obstante, quod parlamentum non conuocetur, adhuc etiam exigitur donatiuum, & in summa sufficit, quod petatur sub nomine doni, quia semper fidelissima hæc nostra Ciuitas, munificentissimi nos Barones, ac liberalissimum nostrum Regnum promptissimè mandatis Regis nostri annuimus, præstando immensa donatiua, ac magis immensam adoha ex nostra liberalitate simul, & semel quãdo òpus est, licet pacto cautum esset, vt pendente solutione donatiui, noua adoha imponi non possit, sed hoc pactum frustatorium est, ità *Reg. 10. Ant. Lanar. conf. 62. num. 13. vers. quartò hæc conuentio*, dum hodie (vt alias dixi) indifferenter, in hoc Regno præstantur donatiua, & præstationes extraordinariæ, non obstante donatiuo ordinario, vt vidi tempore Excellentissimi Ducis Aluæ Proregis, nam à Rege nostro fuerunt Regno nostro significatę necessitates, & vrgentia bellorum Flandriæ, Lombardiæ, & Alemanix, & per Vniuersitates, & Barones Regni maxima cū animi promptitudine fuerunt erectæ peditum, & equitum turmæ prò rata foculariorum, & illæ donatæ Regi prò eius seruitio non solùm vna vice, sed pluriès, & fuit etiam oblata, & data Regi prò dicta causa bellorum tertia pars introituum, quos tenebant particulares assigna-

tarij cum Regia Curia tam super arrendamentis, quam functionibus fiscalibus, & vniuersitatibus in anno 1625. sic etiam fuit obseruatum tempore Excellentissimi Ducis de Alcalá Proregis optimi in anno 1630. sed postea fuerunt assignati super introitibus gabelle vini partim, & partim super noua impositione Dohanæ, sed cum medietatis & duorum tertiorum detrimento, His autem temporibus sub præsidatu Illustrissimi, & Excellentissimi Comitis de Monterey, acutissimi ingenij, & Principis prespicacissimi, & prouidentix admirabilis, ex quo valida, & inuisitata euenerunt bella, insurrexerat enim Gustaus Adolphus Suetiæ Rex, qui Imperium occupare, Italiam deuastare, & antiquã Gotorum gloriam renouare anhelabat, & inde, licet eo in prælio Lipsiæ occiso 16. Nouembris 1632. aliam non desuere bella, quæ iam feruentur per totum Orbem, merito noua adiuta, nouaque seruitia pro bello longinq; tenendo fuit necessarium, præstare: Barones enim Regni iuuenitissimo Regi nostro cum ducatis 200. mille seruiere: & quã plurimi particulares cum diuersis summis, & in anno 1634. ex Introitibus Fiscalibus quintam, & inde decimam partem tradidere; licet Rex super alijs eius effectibus tantundem assignauerit: Ciuitas Neapolis fidelissima Regi suo cum quingentis mille primo loco seruiuit *con li cinque grani per tumolo*: & inde cum alijs ducatis . . . *sopra il tari per tumolo di sale*: & deinde cum alio milione *sopra il grano à rotola, & il carlino per staro d'oglio*, & Barones, & vniuersitates Regni cū militibus, cū vno prò quolibet ceterinario foculariorum, & nunc iterum cum alijs duobus milariibus Barones, & Vniuersitates Regni, & tarenò vno pro quolibet foculare p aliquos menses: Hinc fit, Pactum illud, quod pendente solutione donatiui

tiui ordinarij; quod non imponatur aliud, semper seruari nō posse; Quoniam secundum tempora, statuta variantur humana, *c. non debet. de consanguinitate. & affinit.* Licitū est. n. Regi ob Bellorū eminētiā in alijs Regnis sumptus imponere, & à subditis tributa petere: & superindictū. i. vltra tributa dictū habere: his autē casibus solent Vasalli donatiua, & aduitoria augere, vt notat Io. Dominicus Tassonus in obseruationibus iurisdiction. super *Pragm. de antefato vers. 4. obser. 3. nu. 21. pag. 294. & in vers. 1. obser. 2. n. 28. pag. 16.* Quando .n. Rex de suo nō habet, pro seruitio suo, & sui Regni, poterit Vasallis collectas imponere, *Andreas in tit. quas sint regalia c. 1. in verb. & extraordinaria Collatio. n. 59.* & nō obstante, q̄ nos Barones Regni Neapolitani ex priuilegio Regis Alphonſi Primi sumus immunes ab onere adohæ, vt per *c. 2. Regis Alphōſi concessū sub die nona Maij inter capit. Neapolit. fol. 8.*

10 adeo vt in donatiuis, quę petūtur à Rege, sēper dicitur per Barones, q̄ præstant ex liberalitate, sed quod non intelligatur pro adohis, à quibus in faciem Regiæ Maiestatis sēper Barones dicunt, se esse immunes ex dicto cap. Regis Alphonſi, *ita Reg. Io. Anton. Lanar dicto cons. 62. num. 14.* & hoc non obstante, irremisibilitèr exiguntur, & sic liberalitas reducta est ad necessitatem præcisam, cum nulla Iuris dispositione, sed ex mera nostri liberalitate, ac deuota animi propensione, necessitatē, & debitum facientibus, id in consequentiam non trahendū, argumēto eorum, quę narravit *Card. Host. in summa tit. de immunit. Eccles. num. 5. circa medium, Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. author. 3. Baron. num. 26. Nicol. Boer. decis. 129. num. 9 Anton. Borrin. de Caualcata, siue de seruit. vassall par. 4. c. 2. in fin.*

11 Nec tandē volui omittere, quod Perceptores in exactione dictę ad-

hæ non debent procedere cum pretemptorio ad horam, sed mitissimè cum Baronibus, & tantò fortius cū pauperrimis Vniuersitatibus, nec ab illis pœnam exigere ex causa non factę solutionis in termino, quia pœna non debet exigi, & exacta restituitur, vel imputatur in debito, prout sic fuit ordinatum Commissario Principis vltra ad instantiam Ciuitatis Ariani, & Montis Leonis dictę prouincię, vt restitueretur pœna exacta, vel imputaretur in debito, ex quo per tres dies tardaerat soluere, *die 26. Iunij 1527. in adobarum 40. fol. 193.*

ARGUMENTVM.

De quantitate adohæ in Regno debenda secundum taxam nouam, & taxam antiquam, & quid de taxa in feudis cum uassallis, uel sinè, & quid in feudis inhabitatis, & planis, & de tabula; Et quid de contributione faciēda Baroni per uniuersitatem. Et qd in functionibus fiscalibus.

S V M M A R I A.

- 1 Adoba in Regno est medietas fructuū illius anni, quo imponitur, & nu. 3.
- 2 Impositio oneris debet habere causā formalem, & finalē, & declaratur.
- 4 Modus taxandi adobam etiam tempore guerra ponitur, & sub n. 5.
- 5 Adoba antiqua exigitur pendente informatione capiēda, sub n. primo vel quadam quantitas.
- 6 Modus capiēda informationis super taxa adoba refertur sub eod. num.
- 6 Vniuersitates hodie mittūt Reg. Cam. quodlibet anno fidem introituum

B feu-

- feudalium Baronis, & pretij illorū.
- 7 Adoba habet taxam diuersimodè antiquam, & nouam.
  - 8 Feuda taxata alla tassa uecchia soluunt decem uncias cū dimidia pro singulis viginti uncis reddituū ap-pretiatorū tēpore prædictæ cōcessionis
  - 9 Taxa antiqua non augetur, nec diminuitur ex consultatione Regiæ Camera Summaria.
  - 10 Taxa noua maioris est quantitatis, quàm antiqua; & quare? num. sequentibus.
  - 11 Vassalli burgenses contribuunt Baroni soluenti adobam ordinariam præ medietate, sed non tenentur soluere ratam Baronis.
  - 12 Contributio Vassallorum præ adoba fit ad rationem carolenorum quinq; præ quolibet foculari.
  - 13 Cōtributio Vassallorū præ adoba, si nõ sufficit ob inopiã Vassallorū, suppletur per Baronē, sin autē superest, cedit beneficio Vassallorū, & n. seq.
  - 14 Contributio Vassallorum regulatur præ rata foculariorum.
  - 15 Adoba de feudo reuerso ad primum dominum soluitur secundum taxã primi Domini, non obstante taxa, medio tempore facta.
  - 16 Barone non taxato pro adoba, non debet taxari Vniuersitas.
  - 17 Vassalli coguntur ad soluendam ratam adoba ipsi spectantem.
  - 18 Baro soluit integrã adobam, quando Vniuersitas nõ tenetur contribuere.
  - 19 Contributio Vassallorum Baroni præ adoba, non debet excedere medietatem collectæ generalis.
  - 20 Contributio Vassallorum præ centum focularibus non debet excedere summam ducatorum quinquaginta.
  - 21 Contributio Vassallorum non debet excedere medietatem adoba soluenda per Baronem, siue ordinariæ, siue extraordinariæ.
  - 22 Adoba rata debita per Vassallos contribuentes Baroni, directè exigitur ab ipsis Vassallis, & tantò minus soluit Baro, & alia rata exigitur ab ipso Barone, præ qua non molestatur Vassalli.
  - 23 Adoba secundum taxam veterem non augetur nec habetur in ea ratio augmenti, non sic in taxa noua.
  - 24 Donatiuum taxatur iuxta taxam veterem, quando fit per Barones, & Vniuersitates Regni.
  - 25 Taxa noua, & antiqua sunt uniformes in exactione rata, licet videatur differre ratione augmenti fructuum, & nu. 27.
  - 26 Feuda antiquitus erant vilioris redditus, quam hodiè, quia aucta sunt.
  - 28 Adoba de feudis inhabitatis, vel sine Vassallis, soluitur à Barone integrè uti de feudo inhabitato ad rationem taxatam.
  - 30 Vassalli obligati ad adobam Baroni ratione feudi, adhuc tenentur soluere adobam, si habitassent alibi.
  - 31 Inhabitata feuda si postea rehabitentur soluent uti de feudo habitato.
  - 32 In feudis planis, et de tabula Vassallus seruit Domino per 40. dies süptibus Domini, & soluitur in eis collecta.
  - 33 Adoba ex functionibus fiscalibus in feudum concessis, debetur ad rationem quinque unciarum præ singulis viginti uncis.
  - 34 Adoba ex prouisionibus, et etiam alijs iuribus in feudum concessis, debetur ad rationem quinq; unciarum, & unius quarti præ singulis viginti uncis reddituum, & nu. 35.
- Adoba de feudo in pecunia taxatur ad rationē ducatorū 26. pro centenariò.
- 35 Adoba ex functionibus fiscalibus, & alijs iuribus concessis unã cum Castro, uel Ciuitate debetur ad rationem decem unciarum cum dimidia præ singulis uiginti uncis, quod est correctum per Regiam Cameram.
  - 36 Adoba decem unciarum cum dimidia præ functionibus fiscalibus, & alijs iuribus concessis cum Castro, uel Ciuitate, reducta est ad uncias quinq. & uno quarto præ singulis viginti uncis, secus autē quãdo non essent unita, uel cohererent feudo

37. Adoha prò feudis gabellarum, Ba-
inflationum Dohanarum &c. prò
singulis viginti uncjs exiguntur
quinq; & unum quartum, & quod
taxatur ad rationem Ducatorum
triginta pro centenario.
- 38 Nec in eis consideratur, rata Vassal-
lorum cum non ad sint.
- 39 Adoha ex non nullis feudis debetur
non solum in pecunia, sed etiam in
specie, puta par. cibotecarum, &c.
- 40 Taxa adohæ debet notificari Baroni
sic instanti.
- 41 Seruitium prò feudo, sive adoha in
specie debitum, in aliquibus feudis
fuit reuocatum, & soluitur adoha,
& in aliquibus feudis soluitur cer-
ta quantitas.
- 42 Consuetudo, & mos locorum, vel in-
uestitura prævalens in taxanda
adoha, & n. 30. & 31.
- 43 Ex iuribus Portulania, & alijs in-
certis introitibus, adoha nõ taxatur.
- 44 Adoha quantitas in donatiuo volun-
tario taxatur à donantibus.
- 45 In donatiuo necessario taxatur quan-
titas iuxta necessitatem.
- 46 Taxa donatiui alteratur, & minora-
tur aliquando.
- 47 Error in taxanda adoha accomoda-
tur in cedulari.
- 48 Adoha exacta superflua ab vno Ba-
rone, excomputatur illi in adoha
currenti, vel oneratur alijs.
- 49 Adoha non debetur pro rata feudi non
consignati.

QVÆSTIO V.

Nunc de quantitate adohæ
differamus, nam de quid-
ditate diximus supra q. 4.
num. 3. Et quod spectat ad quan-
tatem dico, quod debet imponi pro-
portionaliter ad vires Regni, & Po-
pulorum, stante necessitate Domi-
ni, quia in impositione adohæ de-
bet concurrere causa formalis, & fi-
nalis; Formalis, quæ dat formam im-

positioni, & sic vt sit proportiona-
bilis ad vires Regni, & Vassallorum.
Finalis est necessitas Domini, & sic
debet imponi prò subueniendo ne-
cessitatibus Domini, aliàs esse gra-
uare subditos absq; ea, ita Salas de
legib. disputat. 15. sect. 10. num. 120.
Bartholom. Salan. de iust. in secunda
secunda tom. 2. q. 77. artic. 3. contro-
uers. 6. dicens etiam, iniquum esse, si
Populus immoderatis vectigabili-
bus grauaretur; Villalobez in summa
tom. 2. tract. 8. different. 13. n. 5. dicēs,
los tributos es. necesario que sean de
manera, que tengan proporcion con las
haziendas de los particulares, &c. &
alia ad hoc conferentia, Rodriquez
in sum. par. 2. cap. 74. n. 2. Ortiz. in
ma cap. 22. num. 15. dicit, Nõ siendo
grande carga por los vassallos.

Est tamen aduertendum circà
causam finalem imponendi tributa,
& adoham, quod necessitas Domini
debet considerari proportionata, &
ordinata ad commune bonum, ne-
cessitatem, & indigentiam, & subdi-
tos quatenus sufficiant, deducto ne-
egeant subditi, quia vt dixit Salan.
vbi supra, Dominus debet vt i aqua
fontis, sed non debet illam exiccare,
& pastor debet comedere de lacte
gregis, non autem oues excoriare, &
de donatiuis Regni nostri idem do-
cuit P. Molfes. in summa tom. 2. cap.
22. n. 36. dicens donatiua debere es-
se illius quantitatis, quam possunt
subditi soluere, idem docuit Franc.
de Ponte de potest. Proreg. tit. 4. de re-
galib. imposit. dicens, quod in dona-
tiuo considerandæ sunt vires Re-
gni, vt dixi sup. q. 1. in fine.

3 Sed quod spectant ad adohæ quã-
tatem Regni nostri, dico quod mul-
tum prævalent consuetudines loco-
rum, idcirco quod spectat ad quan-
tatem adohæ Regni nostri, de qua
noster est iostitutus tractatus, sumus
in claris, quia est medietas fru-
ctuum illius anni, quo imponitur,

Jacobus de Ayel. de Iure adoha nu. 53. Anton. Borrin. d. traet. de seruit. V aff. p. 3. cap. 2. §. 2. Adoha, versic. generaliter, Reg. Moles, ubi sup. vers. In Regno autem nostra, & sic dum adoha imponitur in feudo, quod est in redditu viginti vnciarum, sequitur quod adoha quantitas est decem vnciarum, Iacob. de Ayello num. 53. Capyc. in verb. feuda adohant.

4 Proceditur autem ad taxā adoha tempore pacis, vt dicam infra q. 55. vt accepi ex ore dicti Domini Præsidentis Blanditij, & Magnifici Rationalis de Vrso, sed tempore guerræ taxatur, prò vt vidi, nonnullas prouisiones antiquas, & præcipuè prouisiones expeditas ad instantiam Ill. Ducis Castrouillaris directas Thesaurario Calabriae die 8. Februarij 1537. in adobarum 7. fol. 72. vbi referuntur hæc verba; *Et acciò che possiate exigere detta rata, prenderete informatione dell' entrate di detta bagliua, e mastrod attia per triennium tempore pacis, & sanitatis, et di quelle diuiderete l' intrata per terzo, & iussa detta intrata esigerete dette loro rate adoha per detto tempo l' hanno possedute à ragione de ducati 26, ÷ per cento, & per tanto meno esigerete da detto Ill. Duca per complimento, vt sup. quale informatione deinde mandarete à questa Regia Camera, perche quella vista, si possa descriuere detta rata in lo Cedula de l' adoha per indemnità della Regia Corte, &c. & quomodo taxatur adoha hodie, dico infra q. 55.*

5 Et fuit paritè ordinatum in dicta prouisione, quod pendente informatione capienda exigatur adoha, prò vt per prius exigebatur. Vel solet mandari, quod exigatur certa quædam quantitas, prò vt videtur Regiæ Cameræ. Et ita fuit ordinatum in taxa adoha magnifici Blasij Marficane pro Casali Sancti Petri propè Calatiā die 12. Octobris 1536.

in Adobarum 6. fol. 28. & 152. & in Adobarum 7. fol. 75. die 17. Februarij 1537. in quo Casali quia fuit gestum bellum per Francigenas, ideò per easdem prouisiones fuit ordinatum, quòd informatio super dictis introitibus caperetur per tres annos ante guerram prædictam, & per alios tres annos post dictam guerram finitam, ibique dantur instructiones dictæ capturæ, vt Commissarius habeat poenès se libros afflictuum arariorum, & Camerlingorum, in quibus describuntur introitus dicti Casalis tam in pecunia, quam in frugibus, & alijs præstationibus. Et respectu introituum ex frugibus vidi diuersas prouisiones, per quas fuit ordinatum quòd de eorum valore capiatur informatio tempore messis, & recollectionis, deductis tamen expensis necessarijs prò earum gubernio, messis, & recollectionis, & sic extant etiam prouisiones antiquæ ad instantiam Baronis Vrsi Marfi prò feudo Sancti Blasij in Adobarum 4. fol. 262. die 13. Nouemb. 1526. & eodem libro extant alia prouisiones, vt fol. 168. & 169.

6 Et hodiè seruatur; vt quælibet Vniuersitas Regni nostri singulis annis mittat ad Regiam Cameram Summaria fide subscriptam per Syndicum, & electos, in qua ponunt, & distinguunt pretia frumenti, hordei; & aliarum frugum, & leguminum, nec non, & vini, olei, & aliarum rerum, quæ fides vidi, quod præsentabantur in bâca Actuarij Salamonis, qui eas conseruabat in fasciculis distinctis de Prouincia per Prouinciā; Et hoc ideò quia si eueniebat casus taxandi releuiū, vel adoham, tunc recurritur ad fides in illo anno missas, & ad prætia in illis cõteta, quæ abq; informatione sunt nota Reg. Cam.

7 Sed distingo, quod in Regno plures sūt taxæ adoha, nempè antiqua, & noua, vt dicam infra quest. 55.

8. In feudis autem secundum taxam antiquam, quæ vulgò dicitur *alla tasfa vecchia*, etsi feudum esset magni valoris, parum, & nihil soluitur, *Cappyc. in inuestitura feudal. in verb. feuda. adobant in princip. versic. feuda. verò vetera, Anell. Amat. conf. 12. nu. 11. Vincent. de Ann. in cap. 1. de Vassallo decrep. gratis, num. 155 & seruitium semel taxatum augeri non potest, Iacobus de Ayello nu. 53. versic. In feudis verò antiquis, quæ taxa fuit facta per retrò Reges Aragonos tempore primarum concessionum feudorum, quo tempore fuerunt feuda prius appretiatà, & iuxtà illius temporis redditus fuit adoha taxata ad rationem vnciarum decem cum dimidia prò singulis viginti vncijs reddituum, quæ feuda & si deinde aucta, vel diminuta fuere, tamen semper soluerunt iuxtà taxam veterem, quod etiam de iure procedit secundum *Andr. de Ifern. in cap. 1. n. 18. de controuers. feud. ibi si diligentia possessoris, vt habetur in consultatione Reg. Cam. Summarie transmissa ad Illustriss. Cardinalem Granuela in anno 1571. sub die 8. Iuxij subscriptam per Hernandum de Aualos magni Camerarij Locumtenentem, Berardinum de Sancta Cruce. A. de Salazar, Anibalem Moles, & alios Regiæ Cameræ Præsidentes, vt testatur *Anellus Amat. conf. 12. nu. 10. versic. Pramissa, iuncto versic. In eadem consultatione, Camillus de Curtis in suo diuers. feudal. fol. 41. à n. 48. vsq; ad 63. & ideò soluitur parum, quia tunc temporis feuda erant parui redditus, Petrus Bellinus de remilit. tit. 4. in princip. dicens, taleam semel impositam, ac pactam augeri non posse, allegat *Guid. Pap. decis. 112. dicens, ità fuisse decisum in Curia Gratianopolitana.****
10. Secundum verò taxam nouam aliter est dicendum ex diuersitate feudorum, quia ex diuersitate feu-

dorum diuersa fuit taxata adohæ quantitas, vide *infra q. 56. vbi ponitur prouisio. In feudis autem cum Vassallis, tunc prò adoha ex singulis quibusque viginti vncijs soluuntur decem vnciæ cum dimidia, Cappyc. in d. verb. feuda adobant, versic. si feudum habet Vassallos, Io. Anton. Lanar. conf. 57. num. 8.* In qua solutione facienda per Baronem subueniunt Vassalli contribuendo, quamdam ratam, quæ rata fuit exacta in decem vncias, & aliquid plus, vt dicit *Camill. de Curt. loco allegando, sed Fab. de Ann. infra allegando dicit in decem vncias cum dimidia, & Baroni remanent præcipuè nouem vnciæ cum dimidia, ita hæc omnia habes ex Ioseph Curia in cap. si aliquem in verb. seruitij consueti, n. 29. Iacob. Ayell. num. 52. Camill. de Curt. d. loco fo. 41. à n. 47. & seqq. Fab. de Ann. conf. 3. n. 7. col. 1. ex Andr. de Ifern. in cap. 2. Quis dicatur Dux, & sic contributio per Vassallos fiebat Baroni vsq; ad medietatem dictæ ratæ ad rationem carolensium quinque prò quolibet foculari, vt in cap. Regni, Comites, Barones, vbi hoc notatur *Anell. Amat. dict. conf. 12. num. 10, dicens, quod si non sufficerent ob defectum vassallorum, tunc Baro de proprio supplebat. Et ità vidi prouisiones ad instantiam Magnifici Iohannis Andreæ de Castellis pro Terra Corniti prò eius adoha, quod erat ducatorum 132. à quibus deductis ducatis viginti quinque prò subuentione Vassallorum in numero focularia 50. remanebant soluendi per Baronem duc. 107.**

Sed quia postea focularia quædam defecerunt, fuit taxatus in ducatis 114. Sed quia postea focularia aucta fuere, ideò fuit aucta adoha ad ducatos 28. & sic remanebant Baroni duc. 104. vt apparet ex prouisionibus expeditis die 4. Maij

14 Et in specie, quod contributio vassallorum pro rata foculariorum, debeat regulari secundum numerationem foculariorum tunc temporis existentium, adeo quod si defecerint, supplebit Baro, & tanto plus soluet, vt sic practicum, & ordinatum fuit per Regiam Cameram ad instantiam Vniuersitatis Castri Veteris Aprutij vltra, nam Magnus Ascanius Columna Dominus dictae Terrae erat taxatus, pro adoha in ducatis . . . & pariter Vniuersitas praedicta erat taxata pro contributione in duc. 45. 2. 10. nam erant focularia nonaginta vnum; sed quia postea fuit dicta Terra remunerata, & reducta ad focularia viginti vni, pro quibus spectabant duc. 10. 2. 10. ideo fuit ordinatum, quod solueret dicta Vniuersitas ducatos decem cum dimidio, & reliquos ducatos triginta quinque soluerentur per Baronem die 28. Ianuarij 1530. in *Adobarum* 5. fol. 12. terg.

Sic etiam fuit ordinatum ad instantiam Vniuersitatis S. Petri contra Magnificum Iulium Mazzacane, vt quantitas deficiens a rata contributionis Vassallorum reficiatur, & solvatur per dictam Iuliam die 22. Iunij 1533. 11. *Adobarum* 6. fol. 27. terg. & fol. 28.

15 Quid autem si Vniuersitas existens sub vno Barone, fuisset taxata in decem pro contributione adoha, si postea transferit ad manus alterius Baronis, in cuius posse fuit postea taxata in ducatis quindecim, si deinde dicta Vniuersitas de nouo redierit ad primum Baronem, sub quo fuit taxata in decem, an debeat solvere taxam factam tempore primi Domini, an vero taxam tempore secundi? dicas, quod fuit obseruatum pro Vniuersitate Musillari Prouincia Aprutij Citra, vt solueret adoham taxatam tempore primi Baronis, non autem secundi, nam

dicta Vniuersitas existens sub Barone Illustri Marchione Piscariae, fuit taxata in ducatis quinque tareno vno, & granis quinque; postea existens loco pignoris sub Barone Magnifico Camillo Caracciolo, fuit taxata in ducatis viginti quinque; & carolenis quinque; Demum rediens in posse haeredis dicti Illustris Marchionis Piscariae, petijt Vniuersitas, quod debebat solvere iuxta taxam factam sub antiquo Domino Marchione Piscariae, & ita fuit ordinatum quod solueret iuxta taxam factam tempore dicti Ill. Marchionis die 28. Martij, 1530. in *Adobarum* lib. 5. fol. 20.

16 Item quid autem si Baro non taxaretur in Cedula pro adoha, an nec Vniuersitas pariter non debeat taxari ad soluendum carolenos quinque pro quolibet foculari; fuit hic articulus dubitatus inter Vniuersitatem Buccianici in Prouincia Aprutij, & Regium Fiscum, nam dicebat Vniuersitas praedicta, quod ipsa non debebat solvere adoham, eo quod eius Baro Ill. Marchio Buccianici non erat taxatus. Per Regiam Cameram, viso cedulare, in quo non apparebat taxatus dictus Ill. Marchio pro dicta Terra Buccianici, licet pro alijs Terris apparebat taxatus, fuit ordinatum, quod caperetur informatio de introitibus dictae Terrae ad finem prouidendi die 17. Octobris 1530. in *Adobarum* 5. fol. 42. quae capta, & transmissa ad Regiam Cameram, apparebat ad esse solum officium actuarius dictae terrae solitum affictari in dictis triginta, ideo fuit taxata adoha in ducatis decem cum dimidio, pro quibus fuit ordinatum, quod Vniuersitas praedicta, contribueret medietatem, die 12. Maij 1534. in *Adobarum* 5. fol. 112.

17 Quae rata Vassallorum soluitur, vt dixi per Vniuersitatem, & quando aliqui de Vniuersitate sunt renitentes, tunc coguntur, pro vt sic fuit ordinata.

dictatum ad instantiam Vniuersita-
tis Casalæ Lequilæ, quod omnes
eius Ciues oriundi, & habitantes co-
gerentur ad soluendum dictam ra-
tam adohæ, die 25. Octobris 1526. in
Adoharum 4. fol. 153.

18 Sed quid si Vassalli non teneren-
tur contribuere Baroni, an eo casu
Baro ipse teneatur soluere integrum
adohum absq; subuentione, fuit hic
articulus dubitatus inter Baronem
Casalæ Grumæ, & eius Vniuersi-
tatem, & fuit decisum in fauorem
dictæ Vniuersitatis, stante fide pro-
ducta, quod nunquam dicta Vniuersi-
tas solita fuit subuenire, & quia
Baro prætendebat habere priuile-
gium præ dicta subuentione, fuit per
Regiam Cameram dictum, quod
productò priuilegio prouidebitur;
& interim dicta Vniuersitas Grumæ
non molesteretur die 15. Febr. 1529.
in adoharum 4. fol. 204. ea ratione,
quia Vniuersitas non tenetur soluere,
& sic nõ est debitum Vniuersita-
tis in capite, & principale, sed tene-
tur subuenire, ideò quando non te-
netur subuenire, tunc soluit integrè
ipse Baro, vt eius proprium debi-
tum.

Si autem excedebant, non ob id
ad plùs, quod vsq; ad medietatem
contribuere tenebatur, *Iacobus Ayel-
lo num. 52. dicens,* quod talis contri-
butio vassallorum non debet exce-
dere medietatem collectæ genera-
lis, præ qua sunt focularia taxata;
i. decem caroleni præ quolibet fo-
20 culari, sed si Ciuitas, vel Castrum,
quæ tenentur ad contribuendum
Baroni, habeant centum focularia,
tunc contributio non debet exce-
dere quinquaginta ducatos, etsi
adoha excedat in magna quantita-
21 te, sed si adoha dictæ Ciuitatis, vel
Castri obligati ad contributionem,
esset ducatorum viginti, tunc ad me-
dietetatem teneretur, ita *Iacobus Ayel-
libidem Anell. Aamas. d. conf. 12. nu.*

10. *versic. Est medietas adohæ,* quam
soluit Baro, siue in casibus ordinatis
per Constitutionem Regni, siue in
extraordinarijs, sc. quando ex iusta
causa imponeretur Baronibus per
Regem, præ vt prouisum est per spe-
ciale litteram Regis Caroli, inci-
pientem Richardus de Aquila, *An-
ton. Capyc. in verb. feudorum adiuto-
22 ria, versic. quantitas adiutorij.* Verùm
hodie hæc rata, quæ debetur à Vas-
sallis præ contributione Baroni fa-
cienda, vt supra, non exigitur ab ipso
Barone, aded vt ipse Baro deinde
exigeret à Vassallis, sed directè exi-
gitur à Vassallis, & Barones tantum
soluunt ducatos 26. & vn quarto,
itã *Regens Moles de Iure adohæ q. 1.
versic. Hoc autem, quod supra dixi. Et
versic. Illud autem, Anellus Amatus
d. conf. 12. num. 10. versic. quod si non
sufficerent;* Et sic rata Vassallorum
deducitur, & separatur à rata Baro-
nis, & mandatur tantum exigi à Ba-
rone ratam ipsi tangentem, deducta
rata Vassallorum, præ vt sic reperi
seruatum die vlt. Maij 1536. ad in-
stantiam magnifici Cæsaris Pigna-
telli pro adoha Terræ Amédolaræ,
vt apparet ex litterarum *Adohæ 7. fol.
11. sic etiam ad instantiam Magni-
fici Aloysij Pignatelli fuit ordina-
tum, quod deducta rata contribu-
tionis Vassallorum solueret tantum
ratam ipsi tangentem, die vlt. Maij
1536. eod. lib. fol. 11. ter. & fol. 34. in
Terra Flumaræ, sic etiam fuit ordi-
natum ad instantiam Ill. Marchio-
nis Atripaldæ, vt Perceptor exige-
ret tantum ducatos 1213. excom-
putatis ducatis 293. spectantibus ad
Vniuersitatem præ eius contribu-
tione die 8. Iunij 1537. in *adoharum
7. fol. 101.* Vassalli enim non debent
molestari præ rata Baronis, vt fuit
ordinatum in fauorem Castri Ca-
secalendæ die 3. Decembris 1527. in
Adoharum 4. fol. 224. Vndè quando
imponitur adoha simpliciter, tunc*

con-

contribuunt Vassalli, sed aliquando adoha solet imponi prò rata Baronis tantum, & tunc non contribuunt Vassalli, vt vidi plures prouisiones.

- 23 Ex quibus apparet differentia inter taxam nouam, & antiquam, quia taxa in feudis antiquis semper est vniformis, habito respectu ad tempus veteris cõcessionis, eiusquè tunc existentium reddituum, ac valorem, nec ratio nunc habetur de augmento reddituum ex decursu temporis, sed secundum nouam taxam hodie habetur ratio fructuum ex decursu temporis auctorum, & sic tempore nouæ cõcessionis, ità post *Andr. de Iser. in S. firmiter col. 3. versic. Item videmus, de probib. feud. alienat. per Frider. & in cap. 1. nu. 2. versic. Item procedit. de Vassall. decrepita atatis, Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. author. 5. num. 19. Franc. de Ponte decis. 3. nu. 2.* Secundum quam taxam veterem, siuè antiquam hodiè taxatur donatium, quod fit per Barones, & Vniuersitates Regni, & taxatur secundum redditus taxatos tempore prædictæ antiquæ cõcessionis, nulla habita ratione fructuum, qui eo tempore percipiuntur *Anell. Amat. d. conf. 12. num. 12. versic. taxa autem.*
- 25 Sed exactio ipsius taxæ respectu fructuum existentium tempore nouæ cõcessionis, licèt videatur differre, tamen semper est eadem, scilicet prò viginti vncijs reddituum solui decem vnciæ cum dimidia, sed differt in quantitate reddituum, quia quot sunt viginti vnciæ, tot decem cum dimidia soluuntur, vt annuere videtur *Io Vinc. de Ann. in repetit. de Vassall. decrep. at. cap. 1. nu. 150.* dicens, auctos esse fructus in quantitate, & fructus etiam auctos esse in valore, & ponit exemplum de Comitatu Nolæ, & de Ducatu Boiani, ità etiam declarat *Io. Franc. de Pont. de potest. Proreg. de regal. impost. §. 4. num. 6.* taxa enim semper est vniformis

respectu ad viginti vncias; sed viginti vnciæ in augmento, & diminutione feudorum secundum taxam nouam, recipiunt augmentum, & diminutionem ex fructibus existentibus tempore nouæ cõcessionis, & sic semper est eadem, & vniformis taxatio respectu viginti vnciarum, sed ipsæ viginti vnciæ sunt plures, aut pauciores respectu plurium, aut pauciorum fructuum tempore nouæ cõcessionis, in qua fit taxatio, & sic semper taxatio fit ad eandem rationem, ità ex *Franc. de Pont. vbi sup. d.*

- 26 *num. 6.* Eridem dicit *Anna d. loc. nu. 155.* quod feuda antiquo tempore non erant in tanto reddito, sicut hodie. Vnde quod dixit *Iacob. de Ayell. d. loc. num. 53.* quod in feudis nouis soluitur aliquid plus, intelligas, non eo respectu, quod taxa sit aucta, .i. quod soluatur plus, quam decem vnciæ cum dimidia, sed intelligas, soluitur plus, eo tamen respectu, quia sicut plures viginti vnciæ sunt in reddito, ità plures medietates debentur, & sic plures decem vnciæ cum dimidia, & ità est intelligendus *Iacobus de Ayello in d. loco,* prò vt hæc omnia habes declarata ex ijs, quæ dixit *Reg. Mol. s. loc. sup. alleg. versic. Vnde autem fit vsque ad versic. Rex Alfonso,* & conferunt huc quæ dicam infra 9. 55.

- 28 In feudis verò sine Vassallis, vel inhabitatis aliter fit taxatio adoha, quia prò feudo sine Vassallis, vel in habitato soluitur tunc adoha ad rationem ducatorum sex prò singulis viginti vncijs, *Iacob. de Ayello n. 52. versic. Item de Terris,* sed voluit dicere *Iacob. de Ayello,* quod soluuntur sex vnciæ, non autem sex ducati, *Anell. Amat. d. conf. 12. num. 9. versic. sed si non habeat Vassallos, Io. Anton. Lanar. d. conf. 57. num. 8. versic. prò feudo autem inhabitato, Camil. de Curt. loc. alleg. nu. 48.* & idè debentur sex vnciæ, non autem decem cõ-

di-

dimidia, quia in talibus feudis non adsunt Vassalli, qui possint subuenire Baroni contribuendo, *Fab. de Anna d. conf. 3. num. 7. verfic. si verò sine Vassallis, Camill. de Curt. in suo diuersorio feudal. fol. 41. nu. 50. & 51. Ioseph Cumia in verb. consueti seruitij num. 19. assignans rationem diuersitatis in feudo cum Vassallis, & sine Vassallis, circa solutionē taxæ adohæ, Ant. Capyc. in verbo feuda adohæt in princip. in sua inuestit. feudal. Reg. Moles de Iur. adohæ q. 1. versic. Et ratio quare prò feudo habitato; Ex*

29 quibus apparet, quod si Casale sit dishabitatum adeò, vt dicatur feudum inhabitatum, tunc rata adohæ, quæ soluebatur per focularia, quæ quondam habitabant, & nunc non habitant, non debet onerari Baronem eius solutione, sed Baro soluet tantum ratam suam, & rata Vassallorum dishabitatorum non debet solui ab ipso Barone, fuit hic articulus excitatus in Regia Camera contra Magnificum Franc. de Montibus Baronem Terræ Corigliani, & aliarum terrarum dishabitatarum, & fuit ordinatum, quod dictus Magnificus Franciscus pro Terra Corigliani habitata solueret iuxta taxā, pro alijs verò bonis feudalibus dishabitatis soluat, deducta rata Vassallorum, hodie non habitantium, & sic fuit ordinatum Perceptorum illius Prouinciæ, vt exigeret summam tangentem Baroni tantum, assignando rationem decisionis, quod Vassalli, qui non habitant, non soluunt, prò vt apparet ex *Registro Adobarum 7. fol. 104. die 23. Decembris 1499.*

Secus autem si Vassalli alicuius feudi, etiam quod non habitarent essent obligati, & tenerentur subuenire Baroni in adoha, dato quod habitarent in terra alterius Baronis, quia huiusmodi Vassalli sic obnoxij, tenentur subuenire Baroni prò medietate adohæ debitæ ratione

d. feudi, in quo sunt Vassalli, licet habitent alibi, vt fuit practicum inter Spectabilem Comitem Montis Auri vtilem Dominum Ciuitatis Nuceriæ, & Vassallos feudi Curtis in Planæ feudi separati à iurisdictione Nuceriæ; sed sub dicto Domino Comite vti Barone Nuceriæ, & fuit ordinatum, quod caperetur informatio de habitatione dictorum Vassallorum, & constituto, quod habitabant in Ciuitate Nuceriæ, & in Terra Angri fuit ordinatum per Regiā Camera, quod subuenirent dicto Spectabili Comiti non obstante, quod habitent alibi, stante quod ex priuilegijs apparebat, quod erant obligati, vt apparet ex prouisionibus Regiæ Camera die 4. Aprilis 1470. in *Registro literarum clausurarum 4. fol. 24. ter. à fol. 31.*

31 Sed si talia feuda postea rehabitarentur adeò, vt amplius non dicerentur inhabitata, tunc habetur ratio in solutione adohæ tanquam de feudo habitato prò vt sic fuit prouisum communi voto per Regiam Camera ex rationibus in banca discussis in feudo Ciuitatis . . . vt attento præsentis statu taxetur, vt de feudo inhabitato, sed si contingerit rehabitari taxetur, vt de feudo habitato die ultimo Iulij 1512. Verum quia post dictū decretum interpositum, venit in notitiam, & compertū fuit quod dictum feudum sic declaratum inhabitatum habebat duo casalia Albanensium, & Grecorū, ideo fuit per Regiam Camera decisum quod soluat vt de feudo habitato non obstante dicto decreto die primo Septembris 1513.

32 In feudis verò planis, & de tabula tunc in illis Vassallus tenebatur seruire per 40. dies expensis, & equis Domini, nisi aliter in inuestitura esset dictum, vt per Capit. Regis Caroli ad pennam, refert post *Afflic. in S. sed nec alia iustior, num. 25. col. 4. qua fuit*

fuit prim. caus. benefic. amic. Ioseph Cum. in dicto verb. consueti seruitij, n. 20. post Marin. Frecc. de differentijs feud. plani, & de tabula diff. 16. lib. 3. de subfeud. dum pro dicto feudo plano de tabula soluitur Regi Collecta, non autem seruitium feudale, Marin. Frecc. lib. 2. de subfeud. nu. 25. fol. 240. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 45. num. 166. de quo feudo si praestaretur seruitium, tunc ob eius defectum possessor illius non admitteretur ad compositionem, pro vt seruatur in Regno nostro in feudo simplici, sed seruaretur ius commune feudorum tanquam non correctum respectu feudorum huius generis, & sic procederetur ad priuationem illius iuxta cap. 1. §. sed nec alia iustior, tit. quæ fuit prima causa benefic. amic. Nicol. Intrigl. d. q. 45. nu. 200. & 201. vide quæ dico infra q. 6. num. 20. & 4. 7.

- 33 In functionibus fiscalibus concessis in feudum taxa adoha soluitur ad rationem quinq; vnciarum pro singulis viginti vncijs *Anton. Capyc. d. loc. in verb. feuda adohant, versic. Si verò, Regens Moles, ubi sup. versic. Et ratio, in fin. Iacob de Ayell. nu. 52. ad-*
- 34 dens, quod in talibus functionibus, & prouisionibus, & alijs feudis in pecunia soluitur adoha ad rationem quinq; vnciarum, & vnus quarti pro singulis viginti vncijs.

Si vero esset mera prouisio tunc exigitur ad rationem ducatorum quatuor pro centenariò, vt apparet ex literis Regiæ Cameræ die 14. Ianuarij 1500. in literarum Curia lib. 2. fo. 160.

Si verò feudum consisteret in certa annua summa pecuniæ, tunc adoha taxatur ad rationem ducatorum 26. pro quolibet centenariò pro vt sic fuit ordinatum per Regiam Cameram die 27. Nouembris 1525. & ad dictam rationem vnciarum quinq; & vnus quarti soluitur pro iuribus

foculariorum, & salis datis in feudum, quando per Regiam Curiam sunt concessi separati à Ciuitate, vel Castro, & tunc exiguntur, ad rationem ducatorum 26. & vnum quartum iuxta numerum focaliariorum, pro vt sic fuit ordinatum ad instantiam Ill. Ducis Amalfiæ in anno 1526. die 7. Septembris in adobarum 6. nam d. Illustri Duci fuerunt concessi introitus fiscales, & iuris salis in quibusdam locis eius status Amalfiæ, qui loci erant focaliariorum nu. 777. iuxta nouam numerationem, & fiscus exigebat pro maiori numero focaliariorum quam 777. quo Ill. Duce instante, fuit ordinatum per Regiam Cameram, vt exigatur adoha prædicta iuxta numerum focaliariorum numeratorum, & fuit dictum, quod exigatur ad rationem ducatorum 26. & vn quarto, vt supra, & infra dicam.

- 35 Si verò dictæ functiones, & introitus, vt supra, fuerint concessi vniti, insimul cum Ciuitate, vel Castro, tunc quia computantur cum alijs introitibus feudalibus, dicit idem Iacob. Ayell. quod soluitur adoha ad rationem vnciarum decem cum dimidia pro singulis viginti vncijs, pro vt sic fuit iudicatum in adoho terrarum Anuersæ, & Villæ de lacu debito per Comitem, ex quo dicta iura focaliariorum, & salis apparebat ex privilegijs, quod erant insimul vnite concessa cum dictis Terris, vt dictus Comes solueret ad rationem vnciarum decem cum dimidia pro singulis viginti vncijs die Mercurij undecima Maij 1513. & fuit additum sicut de redditibus cum Vassallis, & quod Vassalli contribuant pro vt in alijs redditibus (licet aliter seruetur, vt infra dicam) subdens, quod licet *Andr. de Ifern. in cap. 1. §. firmiter de prohib. feud. alien. per Frider. dicat, quod de feudo in pecunia concessio soluat adoha ad rationem*

nem vnciarum quinque prò singulis viginti vncijs, tamen locus ille Andreae debet corrigi, & dicere, vt soluat medietas, prò vt obseruaria Regiæ Camerae deinde correxit, quia soluuntur vnciæ quinq; & vna quarta, quæ est medietas vnciarum decem cum dimidia, *Ioseph. Cum. in verb. consueti seruitij, num. 19 versic. Et si concedantur de successu feudal. qui licet non loquatur de vncijs, idem significat, quod ipse dicit, & quod nos superius diximus, quia ipse admittit, quod de singulis viginti vncijs soluat medietas, quæ sūt decem vnciæ, & illa dimidia fuit addita ex obseruantia, & consuetudine dictæ Regiæ Camerae quando tales functiones, vel redditus in pecunia concessi in feudum, cohærent feudo, & illi sunt vnitæ, sed si non cohærent, nec sunt vnitæ feudo, tunc dicit, quod soluitur quarta pars, .i. quinq; vnciæ, & vna quarta, *Camill. de Curt. d. loc. fol. 51. num. 48. versic. si consistat feudum in annuis redditibus, & num. 49. ita Io. Anton. Lanar. dicto cons. 56. nu. 9. versic. Prò annuis verò introitibus Fab. de Ann. d. cons. 3. num. 3. versic. At si feudum, volum. primo Præs. Anell. Amat. d. cōf. 12. n. 9. uer. sed in redditibus nu. 9. referens Andr. de Iser. & nu. 10. versic. In redditibus verò feudalibus, referendo praxim Regiæ Camerae, dicit, quod in functionibus fiscalibus, quæ augmentum recipere non possunt, soluuntur tantum ducati viginti ex, & vna quarto prò singulis centum ducatis prò vt ipse adducit consultationē Regiæ Camerae sub die 18. Junij 1572. & ego vidi prouisiones antiquiores expeditas ad instantiam Ciuitatis Troiæ, per quas fuit ordinatum Commissario Capitanatæ, vt exigeret iuxta dictā summā super functionibus fiscalibus dictæ Ciuitatis die 11. Aprilis 1537. in Adobarum 7. f. 84. & magis antiquiores**

prouisiones eandem continentes determinationem, sunt registratæ in Adobarum 6. fol. 73.

37 In feudis autem concessis super Dohanis gabellis, & similib. tunc prò singulis viginti vncijs exigitur adoha ad rationem supradictam, .i. exiguntur annuæ vnciæ quinq; & sic quarta pars introituū, ita ex Andr. de Iser. in d. 9. firmiter, & in alijs pluribus locis docet *Iacobus. de Fräch. in praludijs feud. n. 111. vbi adducit etiā Constitutionē. Quāplurimum, Anell. Amatus, d. versic. Sed in redditibus, Ioseph. Cum. d. loc. num. 19. versic. Et si consistit in annuo reddito, adducentes rationem, quod tales functiones non crescunt, nec decrescūt *Capyc. in verb. feuda adobant vers. si verò consistit in pecunia, licet postea ex obseruantia Regiæ Camerae fuit exactum aliquid plus, nempe quartum vltra dictas quinq; vncias, & sic quinq; vnciæ, & vnum quartum; *Camill. de Curt. in diuers. feudal. parte prima fol. 41. num. 48. versic. si consistat feudum in annuis redditibus super Dohanis, Iacob. de Ayello de Iure Adoha num. 41. dicens, tamen consuetudo obtinuit quòd soluantur quinq; vnciæ, & vna quarta, & ita communiter fuit taxata semper, & obseruatum in Regia Camera Summaria *Fab. de Ann. d. cons. 3. num. 9. & 10. dicens ad eandem rationem vnciarum quinq; & vn quarto debere solui adohum, si essent concessi annui introitus percipiendi ex Dohanis, gabellis, & alijs huiusmodi, secus autem si feudum concessum esset super Baiulatione, siue Dohana, vt quia Baiulatio siue Dohana ipsa esset concessa in feudum, tunc quia fructus crescūt, & decrescūt, adoha. taxatur ad rationem ducatorum 30. pro centenario, vt apparet ex dicto Decreto Regiæ Camerae, sub die 27. Nouembris 1525. inferius referendo.****

Si

Si verò constiteret feudum super baiulatione alicuius Terræ tunc calculata rata fructuum, taxatur adoha ad rationem vnciarum quinque; pro quolibet centenarij, vt vidi prouisiones expeditas ad instantiam Magnifici Camilli Caraccioli pro baiulatione Terræ Spigni, cuius introitus fuerunt calculati ad rationem ducentorum quinquaginta in anno; propterea adoha prædicta fuit taxata in vncijs duabus cum dimidia, & sic in ducatis quindecim, quos fuit ordinatum exigere, & superfluum restituatur; *die 15. Nouembris 1532. in adobarum 6. fol. 48.* & sic etiam fuit ordinatum, quòd taxetur adoha ad rationem vnciarum quinque pro ceterum in baiulatione Ciuitatis Manfredoniæ, *die 26. Martij 1533 in Adobarum 6. fol. 67. & 68.* & ita adest decretum Regiæ Cameræ, per quod fuit generaliter prouisum, quod adoha de baiulationibus taxetur ad rationem ducatorum 30. pro centenarij *die 27. Nouembris 1525.* Sic etiam in prouisionibus concessis in feudum, soluitur adoha iuxta ratam prædictam, *Iacob. de Ayell. d. loc. num. 52. versic. de prouisionibus, & num. 84.* & ita annunt omnes ferè DD. sup. citati & nouissimè discurrit de his omnibus Perspicacissimus, & Acutissimus *Horat. Montan. in d. S. firmiter num. 58. de prohibita feud. alienat. per Frederic. mihi semper venerandus.*

Quæ solutio adohæ procedit in casibus prædictis quia concessiones prædictæ, admittimus, quòd sint factæ in feudum cum qualitate feudali, quia si supradictæ concessiones non essent feudales, tunc adoha non esset soluenda, pro vt sic fuit ordinatum ad instantiam D. Ferdinandi de Cardona Magni Admirati huius Regni, vt pro functionibus fiscalibus sibi concessis pro prouisione sui officij, non solueretur adoha,

die 4. Maij 1532. in Adobarum 6. fol. 14 Sic etiam quando tales concessiones functionum, & prouisionum, & aliarum huiusmodi essent concessæ ad vitam, sed non in feudum, nec cum qualitate feudali, tunc neque debetur adoha, nam solutio adohæ procedit ex feudo, vt dico *infra quest. seq. & quest. 12.* pro vt sic fuit ordinatum Perceptori Prouiciæ Terræ Bari, vt non exigeret adoham de annuis ducatis 776. concessis, vita durate, Magnif. Gabrieli Todini de Martinengo Prioris Barlectæ Equiti Hierosolomitano, ea ratione, quia non fuerunt concessi in feudum, sed ad annuam prouisionem vita durante, *die 16. Iunij 1536. in Adobarum libr. 7. fol. 18.* Sic etiam fuit ordinatum ad instantiam Illustris Principis Hostiliani pro functionibus fiscalibus Terræ Mondragonis, vt non exigeretur adoha, eò quòd non essent concessæ in feudum, *die 7. Nouembris 1536. in Adobarum 7. fol. 52. terg. & sic fuit executum die 6. Septembris 1537. in Adobarum 7. fol. 125. terg.*

38 Quæ adoha in casibus prædictis debet exigere simpliciter, nec debet considerari rata Vassallorum, cum non adsint Vassalli, pro vt sic fuit ordinatum per Regiam Cameram *die 13. Octobris 1530.* vt in *libr. Partium 8. fol. 10.* & in *Adobarum 7. fol. 23.* ad instantiam Magnif. Iuliani Boccini, quòd Perceptor Principatus Vlter. exigeret à dicto Iuliano tantum ducatos quindecim, & tarenos tres pro adoho baiulationis, & defensæ Vniuersitatis Bisaciarum, non autè ducatos triginta vnum, & tarenorum vnum, asserendo, & assignando rationem. quia erant feuda sine Vassallis, & quòd exactum superfluum restituatur.

39 In nonnullis autem feudis non soluitur quantitas prædicta ad taxam supra-

supràdicta, sed eorum concessiones aliter se habent, vt quia prò seruitio, siuè adoha soluitur vnum par chirotecarum de camusio, par calcarium auratorum, siuè de ferro, duo accipitres cum sonalijs, spada vna, vexillum, vel aliud quid simile, & tunc talia feuda dicuntur etiam adohare, vt vidi non nulla feuda in partibus Cilenti, quæ præstant par chirotecarum, & non nulla præstant paratam, & prò ea annum quid, & in Pro- uincia terræ Laboris adest Baro Casæ Puzzanæ, qui tenet in feudum Pontem, & Passum dictæ terræ, & prò eo præstat par chirotecarum, vt vidi prouisiones expeditas die 24. Nouemb. 1636. in adobarum 7. fol. 54. & in Adobarum 5. fol. 44.

40 Quæ taxa adohæ, & eius quantitas debet per Reg. Cam. notificari, & exhiberi Baroni sic instanti, vt fuit seruatum ad instantiam Illustrijs. Princ. Hostiliani prò adoho terræ Roccæ Mondragonis die 24. Ianuar. 1547. in Adobarum 7. fol. 66. Et hoc ad finem, vt mens feudatarij quiescat, videndo quomodo soluit.

41 Quæ taxa dictarum præstationum in specie fuit in non nullis feudis reuocata per Regem Ferdinand. vt non obstante tali præstatione soluatur adoha ad rationem superius dictam, Iacob. de Ayell. d. tract. num. 66. & hodie soluent alij tres tarenos, alij carolenos quinque prò chirotecis prædictis, vt non nulla Casalia Cilenti soluent Baroni Roccæ Cilenti tanquam Capiti Baronie, & pro calcaribus ferreis fuit taxata adoha in carolenis tribus, prò vt sic fuerunt taxati ad instantiam Santoli Corcioni Medici Fisci prò feudo in territorio Ebolitano die 12

Iulij 1533. in Adobarum 7. fol. 117 ad cuius instantiam fuit etiam ordinem, qui restitueretur superfluum exactum, nam prò dictis calcaribus nouis exigebat Baro prædictus carolenos quindecim, die 15. Septembris In Adobarum 7. fol. 129.

50 In quo seruitio, siuè adoha taxanda, vt iam dixi, præualet consuetudo Regionum, siuè earum mos, vt in Marchia Brandeburgensi seruitium militare præstandum in vno equo, & æstimatur mille taleris, ita Frideric. Pruckman. conf. 50. num. 504. & in alijs locis Germaniæ mille florenis consuevit æstimari, affirmat Andr. Knichen de vestitur. paction. par. 2. cap. 5. num. 410. Andr. Kohl. de seruit. feud. p. 6. num. 61.

42 Ideo, non reprobato Regionis more, qui maximè attendendus est, debet primo loco attendi taxatio facta in inuestitura, à qua capit certam, & determinatam rationem in taxatione, exemplo seruitij, prò vt ex Andrea de Iser. in dicto S. similiter sub num. 14. docuit Anton. Borrin. in tract. Caualcata, siue de seruitijs vassall. p. 3. cap. 2. S. Adoha, versic. generaliter, & versic. potest etiam.

43 In Iuribus autem Portulaniæ, & similium concessis in feudum, adoha non soluitur, eò quod non sunt certi introitus, Vinc. de Ann. in repet. cap. primi de vassall. decrepit. atat. num. 152. Tamen (vt audiui) adest decretum Regiæ Cameræ in anno 1592. per quod fuit ordinatum, quod prò portulania concessa in feudum, soluatur granum vnum cum dimidio prò quolibet foculari. In iurisdictione autem ponderum, & mensurarum, vulgò la Zecca, taxatur adoha prò quolibet foculari in granis tribus, & hoc habita ratione, & conside-

C

ratio-

rationē , quod impositio Portulaniae est tantum granorum duodecim pro quolibet foculari , sed impositio Siciliae est granorum viginti quinque , & medij stipitis , tantò magis , quòd directus Siciliae est certus , & exigitur quolibet anno .

- 44 Est tamen aduertendum prò cõplimento huius quæst. quod etsi in Regno nostro habemus à Rege limitatam , & certam summam adoha , tamen si essemus in dubio , vel alibi , tunc quæro ad quem spectat assignare quantitatem adoha , an ad Parlamentum , vel ad Regem & Distinguas , vt in donatiuo , siue adoho voluntario simpliciter spectet ad donantes , sic enim rei suæ quilibet moderator , & arbor *l. in re mandata* , C. *mandati* . Aut in donatiuo necessario , quod petitur à Rege , sed non exprimitur quantitas , & tunc necessaria tantum debetur quantitas prò sustentanda necessitate asserta , ita docet *P. Vasquez opusc. de restitut. cap. 6. S. primo dub. primo num. 7.* & nouissime sic resoluit *P. Antonin. Diana dicto tract. 3. de Parlam. resol. 12.*
- 46 Non tamen excludas , quin adoha , siue donatiuum ad eius taxam possit minorari , siue alterari secundum taxam antiquam , vel secundum taxam nouam , & hoc potest procedere , si ita esset in parlamento conuentum , & sic procedere potest ex conuentione , prò vt sic fuit obseruatum in donatiuo anni 1532. in quo fuit donatum vnum adohum cum dimidio ab omnibus Baronibus , & fuit conuentum , quòd taxaretur iuxta taxam antiquam , sed quia Commissarij illius temporis prætendebant exigere iuxta taxam nouam à nonnullis Baronibus ; Propterèa ad instantiam Magnifici Io. Michaelis Comez Baronis Al-

banellæ taxatæ secundum taxam nouam , fuit ordinatum , quod ex quo in dicto parlamento erat conuentum , quod exigatur iuxta taxam antiquam , ideò exigentur iuxta dictam conuentionem secundum taxam antiquam , die 15. *Maij 1532. in Adoharum 6. fol. 35.* Sic etiam fuit ordinatum ad instantiam Magnifici Pauli Puderici Baronis Sancti Marzani Prouinciæ Principatus Citrà die 26. *Maij 1532 d. lib. fol. 36. tergo* , & ad instantiam Magnifici Iuliani Buccini , die 20. *Octobr. 1522. eod. lib. fol. 42.* Et in alia prouisione fuit dictum per Regiam Cameram , quòd tantum prò dicto donatiuo iuxta taxam antiquam exigetur reseruando prò alijs annis ex donatiuis exigere iuxta taxam nouam , fol. 43. & 44.

- 47 Non tamen excludas , quòd si adoha in casibus prædictis ex errore , vel alia de causa reperiretur taxata superflua , vel minus , dicas , quòd Cedulae solet accomodari detecto errore , & iuxta accomodationem solet mandari , quod soluatur adona , & superfluum exactum restituitur illi , qui iam soluit , prò vt sic fuit pluries ordinatum per Regiam Cameram , & signanter ad instantiam Iacobi Giffoni die 10. *Nouëbris 1559. in litterarum adohæ lib. 20. fol. 65.* Ad instantiam Hectoris Brayde die 18. *Maij 1601. d. loc. fol. 123.* & ad instantiam Illustris Ducis Termolarum die 6. *Iunij 1601. fol. 126.*
- 48 Sic etiam si adoha fuisset exacta superflua ab vno Barone , tunc detecto errore , excõputatur illi ab adoho currẽti , & oneratur alijs Baronibus , vt fuit ordinatum ad instantiam D. Flaminii Vrsini prò terris Solofræ , Sorbi , & Serpiti , nam prò illarum adoho erat taxatus in duc. 97 tarenis quatuor , & grana tredecim , &

fuit exactum in ducatis centum, tar-
renis duobus, & gran. decem, &
nouem, nam fuit ordinatum, quod
illi superflui soluti reficerentur di-
cto D. Flaminio ex adoho curren-
ti, & quod onerentur Baronaggio,
*die 9. Decembris 1598. in litterarum
adohæ lib. 20. fol. 12.*

Et aliquando solent excomputa-
ri eidemmet Baroni in vno anno,
prò vt sic fuit ordinatum ad instan-
tiam Io. Francisci Turboli prò ado-
ho Ischitellæ *die 23. Decembris
1599. in lib. Adoharum 20. fol. 66.*
& etiam ad instantiam Ill. Ducis Ne-
ritonum *die 5. Iulij 1600. d. lib. fol.
86.*

49 Et aliquando solet accomodari
Cedulare, & reformari taxa, pu-
ta si concessio contineret quanti-
tatem, de qua adoha taxata fuit in
centum, sed postea, re vera, quan-
titates in concessione contentæ,
non fuerunt consignatæ, quia tunc
adoha debetur prò rata quantita-
tum consignatarum, vt fuit ordi-
natum ad instantiam Ill. Principis
Asculi, cui fuerunt concessæ non-
nullæ terræ cum functionibus fisca-
libus, prò quibus primo loco fuit
taxata adoha iuxta dictam concess-
ionem, sed quia re vera non fue-
runt consignatæ tot functiones fis-
cales, quot in concessione expri-
mebantur, ideò fuit reformata ta-
xa primo loco facta, & fuit taxata
adoha prò rata functionum verè
traditarum, mandando, quod nul-
la habeatur ratio de prima taxa,
*die 12. Septembris 1537. in Adoha-
rum lib. 7. fol. 127. & 128.* & sic fuit
ordinatum exequi eodem die per
alias litteras ibidem.

ARGVMENTVM.

De quibus feudis debeatur ado-
ha, et an de feudis quaternatis
secundum quid, an de-
beat Baroni, vel Regi, et
vbi feudalis qualitas non est
expressa non debetur ado-
ha; Et an de bonis datis in
feudum prò excambio bono-
rum ablatorum tempore guer-
ræ, et de feudo cum vassallis,
vel cum uno, uel inhabitato
qualiter debeatur adoha; Et
quid defunctionibus fiscali-
bus concessis in feudum, et
de feudis planis, et de tabu-
la, et de prouisionibus in
feudum.

S V M M A R I A.

- 1 Adoha debetur de feudo quaternato.
- 2 Adoha de subfeudo quaternato, quod alio vocabulo dicitur feudum quaternatum secundum quid, an debetur Regi, vel Baroni, distinguitur, quando concessio facta est cum feudis quaternatis, vel sine.
- 3 Adoha vt debeatur, debet concessio continere qualitatem feudalem, feudique mentionem.
- 4 Adoha debetur de bonis datis in excambium prò feudis ablatis tempore guerra, si dicta bona fuerunt data in feudum.
- 5 Adoha non debetur de bonis excambialis

biatis cum feudo ex causa contractus.

- 6 *Adoha feudi excambiatu non alteratur in bonis datis pro excambio similiter in feudum.*
- 7 *Adoha debetur de bonis cum vassallis.*
- 8 *Adoha debetur de feudo sine vassallis tanquam de feudo inhabitato.*
- 9 *Adoha debetur de feudo consistente in territorijs.*
- 10 *Adoha debetur de feudo cum vassallis paucis, vel caupone, siue Castellano tantum, tanquam de feudo inhabitato.*
- 11 *Adoha debetur de functionibus fiscalibus concessis in feudum.*
- 12 *Adoha debetur de feudis planis, & de tabula.*
- 13 *Adoha debetur de annuis redditibus concessis in feudum, & annuis provisionibus concessis in feudum, & num. 14. & de Dobanis, & Portulanis nu. 15.*
- 16 *Adoha debetur ab omnibus illis, qui sunt feudatarij.*
- 17 *Adoha non debetur de summa, quam Baro exigit ex causa doni a vassallis.*
- 18 *Adoha de Baiulatione concessa Vniuersitati, debetur Baroni, non autem Regi, quando concessio facta est cum subfeudatarijs, & subfeudis, siue cum statu, & decisis refertur.*
- 19 *Quantitas adohæ probatur per multiplicatas solutiones.*
- 20 *Industria Baronis, an subiaceat solutioni adohæ.*
- 21 *Adoha non debetur pro illa parte feudi, quam Rex sibi adscribit.*

QVAESTIO VI.

Diuersam adohæ quantitatem, & non vniformem esse demonstrauimus; superest, vt videamus de quibus feudis debeatur adoha; Et primò debetur de feudo quaternato, & de feudo descripto in Cederalibus Regiæ Camere Camillus de Curt. fol. 41. numer. 56. in diuersor. feudal. Sigismund. Loffredus in paraphresi feudali. in capit. primo de controuers. feudi apud pares termin. vers. feudum quaternatum, & hoc simpliciter non habet dubium respectu concessionarij Baronis, & Regis cedentis, vt admittunt DD. omnes cit. in præced. quæst. quia feudatarius immediatè tenet à Rege, ergo illi soluere debet; Sed dubium est, quid si Baro haberet plures subfeudatarios, quorum vnus haberet tale subfeudum quaternatum in Cædulis Regiæ Curia, quòd alio vocabulo dicitur feudum quaternatum secundum quid, an facta concessione per Regem Baroni, nulla facta mentione de subfeudis quaternatis, sed simpliciter fuit facta concessio vnà cum subfeudis, tunc quia talia subfeuda videntur quaternata non quòd omnes effectus ita, Nicol. Intrigliol. Cent. prima quæst. 115. num. 16. & 17. & ideò dicuntur secundum quid teneri immediatè à Regia Curia per descriptionem in quinternionibus, Intrigliol. dicto loc. post alios ibi allegatos dicto num. 17. ideò ipsi Regiæ Curia esse soluendam adoham non est dubitandum, cum adoha debeatur illi, à quo feudum tenetur, pro vt sic etiam fuisse iudi-

iudicatum die 28. Maij 1523. in Regia Camera in Causa Magnif. Franc. Bisbal. Baronis Britatici super feudo de Factari cum suo subfeudatario, Sigis. Loffred. in paraphrasi feudal. ad Andr. de Isern. in cap. 1. versic. feudum quaternatum, de controuers. feud. apud pares terminand. & hoc etiam videtur annuere Iacob. de Ayell. num. 87. quicquid perfunctoriè dicat Barthol. Camer. in l. Imperialem, fol. 73. col. 1. lit. E.

Sed licet videatur discordare Bartholomeus Camerar. tamē ex ijs, quæ dixi Egomet de Iur. Releuij parte 4. q. 33. per totam, & præcipuè n. 18. ad 32. posset quis concordare dicta istorum, vt si verò concessio est facta de Baronia cum expressione quaternatorum, tunc tales subfeudatarij de dictis feudis quaternatis soluunt, siuè contribuunt Baroni, qui Baro postea soluere tenetur integram adoham tam respectu Baronix, & feudorum sibi retentorum, quam etiam respectu dictorum subfeudatariorum quaternatorum, qui soluerunt, siuè contribuerunt dicto Baroni, prò vt ita dico Ego d. q. 33. ad quam remitto Lectorem, & præcipuè à num. 8. ad 27. & seqq. nebis idem repetamus.

3 Vndè si concessio rei, ex qua deberi prætenditur adoha, non continet expressam mentionem feudi, & sic quod expressè dicatur concessionem esse in feudum, adoha non debetur, vt dixi in præced. q. nu. 22. vbi adduxi ordinem Regiæ Cameræ, & ita paritèr fuit ordinatū ad instantiam Magnificæ Laudoniæ Carraciolæ Marchionissæ Layni, cui per Cæsaream Maiestatem fuerunt concessi ad vitam annui ducati tercentum de functionibus fiscalibus super iure foculariorum, & salis terræ Laboris, & Comitatus Molisij, à quibus dū Perceptor Prouincia-

lis prætenderet adoham, fuit producta concessio, in qua, quia nō apparerat de concessione in feudū, ideò fuit ordinatum, quod non solueretur adoha, & exacta restituatur, die 9. Aprilis 1537. in Adoharum 7. fol. 88.

Sic etiam ad instantiam Ill. Comitum Altrauillæ prò functionibus fiscalibus tertij, & salis super eius terris, die 24. Aprilis 1537. lib. eod. fol. 97. licet talis Cōcessionarius quoniam soluerit adoham in impositione generali, & non obstante, quod Rex in concedendo vsus fuerit verbis in inuestitura, & prò se, & hæredibus ex corpore, & quod describantur in Cederalibus, & quinternionibus Regiæ Cameræ, quia si non adest expressa mentio in feudum, adhuc adoha non est soluenda, ita Sigis. Loffred. ad Andr. de Isern. paraphr. feud. in cap. p. S. huius autem generis, versic. Ibi maxime si dicat, it. ex quib. caus. feud. amict. Petr. Garf. decis. 55. dicentes, sic fuisse decisum per Regiam Cameram de quo vide adducta per Iul. Clar. in S. feudum, q. 18. Nicol. Bellon. conf. 10. Hieronim. Grat. conf. 9. num. 78. vol. primo.

4 Vnde adhuc adoha est soluenda, ex bonis datis in feudum prò excambio bonorum ablatorum à Rege tempore guerræ, & deinde inhiata pace, Rex non habens bona feudalia ablata, dedisset excambium etiam in feudum, quia de his bonis excambiatis concessis in feudum, debetur adoha, ea nimirum ratione, quia etsi non essent eadem bona feudalia ablata, attamen excambiata sunt in feudum concessa; Ioannes Andr. de Georg. allegat. 3. sub nu. 10. circa medium numeri, versic. Nec obstat decisio, & hoc procedit, quando expressè fuerunt talia bona data in excambium bonorum feudalium, & esset dictum in feudaliis si esset data in excambium, & de feudali

qualitate nihil esset dictum, tunc adoha adhuc non deberetur *Iacob. de Ayell. num. 87. & in puncto Io. Camill. Bilof. allegat. 2. nu. 3. post tract. de absolute iuramenti.*

5 Sed quid si talia bona essent data pro excambio feudi, sed non esset dictum, quod conceduntur pro excambio in feudum, adeo ut subrogarentur loco feudi, Fuit hæc quaestio agitata in Regia Camera in anno 1536. inter Regium Fiscum, & Ill. Ducem de Ariscot, nam dictus Ill. Dux cessit in beneficium Cæsareæ Maiestatis statum Soræ, & Arcis, & Sua Cæsarea Maiestas in excambium dicti status dedit dicto Ill. Duci quasdam functiones Fiscale in excambium, & recompensam d. status sic renunciati, Dicebat Regius Fiscus, quod dicti introitus erant subrogati loco, & in locum feudi, meritò eius naturam sapere debebant, & sic taxari pro ut erat taxatum feudum, pro ut alias sepè iudicauit Regia Camera, & etiam in concessione excambii, & recompensæ erat reseruata fidelitas, & erat dictum, quod non alienentur in burgensaticum, sed in feudum in hoc Regno; Pro parte Ill. Ducis dicebatur, quod adoha in dicta concessione excambii non erat expressa, meritò non debebatur, Item quod dictæ functiones fiscales erant pro pretio, & resta pretii d. status, & sic non subrogantur loco feudi, Regia Camera, actètis his difficultatibus, declarauit, quod consulatur Regia Maiestas die 13. Ianuarij 1536. Et per Regiã Maiestatem fuit facta declaratio tenoris sequentis. Facta relatione S. M. de præmissis, S. Maiestas ex causis mentem suam dignè mouentibus, declarauit functiones fiscales percipiendas per Ill. Duem de Ariscot, donec ei soluatur pecunia promissa in excambium dictorum feudorum esse libe-

ras, & francas ab omni, & quocumque onere, & pagamento ordinario, & extraordinario ex quacumque causa etiam guerræ imponendo, & proinde Maiestas Sua mandat eum pro adoha, aut alio seruitio ob causam dictarum functionum fiscalium nullatenus molestari non obstante l. euacuatis C. de decurion. & alijs quibuscunque in contrarium facientibus, & ita mādāt Sua Maiestas. Idiaquez prouisum Neapoli die 20 Ianuarij 1536. Idiaquez, & ita notatur in Regia Camera die 26. Ianuarij 1536. Bernardus de Morera pro Secretario, & Notator.

6 Sed quid si bona feudalia excambiata soluerēt adoham ducatorum decem tantum, an bona data pro excambio debent soluere decem, vel alterare adoham, dicas eò quod excambiata bona videntur data in locum bonorum datorum pro excambio, ideò non debent soluere plus quam bona illa excambiata, pro ut sic fuit ordinatum per Regiã Camera die 11. Decembris 1529. ad instantiam Magnifici Roberti de Tocco, qui possidebat in Prouincia Principatus vltra terras S. Nicolai, & S. Sossi, pro quibus soluebat pro adoho ducatos triginta tres, tarenos tres, & granos sexdecim, quæ terræ ordine Sacræ Maiestatis Cæsareæ fuerunt, præuia renunciatione dicti Magnifici Roberti, concessæ Illustri Magno Capitaneo in remuneratione partis suorum seruitiorum, & dicta Cæsarea Maiestas in excambium dictorum feudorum dedit dicto Magnifico Roberto in feudum annuos ducatos 230. super functionibus fiscalibus dictæ Prouinciæ, qui erant taxati pro adoho in ducatis sexaginta tribus; de qua taxa grauatus dictus magnificus Robertus obtinuit à Regia Camera; quod Perceptor exigeret adohum dictarum functionum, pro ut solue-

bat

bat prò dictis terris, & sic ducatos triginta tres, vtsupra, vt apparet ex prouisionibus Regiæ Cameræ die 3. Aprilis 1516. in litterarum Adoha lib. 5. fol. 9. & 10. & in lib. 6. fol. 21. & sic debet solui adoha prò feudis excambiatis ad rationem taxæ antiquæ feudorum excambiatorum, in quorum loco alia bona data sunt prò vt per Regiam Cameram die octauo Julij 1512 fuit decisum, quòd Magnifici Paulus, & Antonius de Sangro soluerēt Ius adohæ nouiter impositæ prò bonis excambiatis ad rationem taxæ antiquæ eorum status, in qua decisione concurrerat Sigismundus de Loffredo, D. Coronatus, D. de Raymo. D. de Ruffis, & D. Locumtenens, excepto D. Iacobo de Ayello, qui fuit in voto contrario, quòd non teneantur soluere dictum Ius.

- 7 Item adoha soluitur de feudo, vbi adsunt vassalli, & sic de feudo cum vassallis, *Iacob. de Ayell. n. 32. Capyc. in verb. feuda adohant in princip. Ioseph Cumia in cap. si aliquem, in verb. Consueti seruitij, nu. 19. Camill. de Curt. fol. 41. num. 47. Fab. de Anna. conf. 3. num. 7. Io. Ant. Lanar. conf. 57. num. 8. Anell. Amat. d. conf. 12. nu. 7. Frecc. de auctor. Bar. auctor. 5 de subfeud. lib. 2. num. 8. versic. quando feudum, ceteriq; quos supra in præced. quæst. allegauit, dicentes, quòd debetur adoha, etiam de feudis sine vassallis, tanquam de feudo inhabitato, *Iacob. de Ayell. num. 52. versic. Item de terris, Anell. Amat. d. conf. 12. num. 9. versic. Sed si non habet vassallos, Ioannes Ant. Lanar. d. conf. 57. n. 8. versic. Itē si feudū cōsisteret in territorio, adhuc debetur adoha, Frecc. d. auctor. 5. nu. 7. versic. Si autem prò feudo inhabitato, Camill. de Curt. d. loc nu. 48.**
- 8 Sed quid si adesset vnus vassallus præter Cauponem, & Castellatum, hoc casu esset soluenda adoha,

vti de faudo inhabitato, & sine vassallis ea ratione, quia etsi adsint vassalli, sunt tam pauci, vt de eis non sit habenda ratio, ita *Sigism. Loffred. in paraphres. feud. ad Andr. in cap. p. incip. Ibi ideò tantum, tit. quis dicatur Dux.*

- 11 Item soluenda est adoha ex feudis consistentibus super functionibus fiscalibus, puta si alicui essent concessæ functiones fiscales alicuius Terræ in feudum, quia etsi non adsint Vassalli, vel non sit feudum inhabitatum, adhuc adoha debetur, sufficit enim concessionem esse factam in feudum, *Ant. Capyc. in verb. feuda adohant, versic. Si verò Iacobus Ayell. num. 52* aliàs non debetur, vt dixi supra num. 22. sed adoha in istis functionibus diuerso modo exigitur si essent concessæ cum Terra, & vassallis, vel sine Terra, & sine vassallis, vt dixi in præced. quæst. versic. in
- 12 functionibus autem. Item debetur adoha de feudis planis, & de tabula, *Ioseph Cum. in cap. si aliquem, in verb. Consueti seruitij, nu. 20. Fab. de Ann. d. conf. 3. num. 8. Frecc. de subfeud. lib. 2. tit. de different. feud. plan. & de tab. differ. 19. & de auctor. Bar. d. auctor. 5. nu. 9. dixi in præced. q. n. 19.*
- 13 Item debetur adoha de annuis redditibus concessis in feudum, *Fab. de Ann. d. conf. 3. num. 9. & 10. Ioseph Cum. d. loc. versic. Et si consistat in annuo reddito, ceterique DD. supr. cit. & in præced. quæst. Frecc. vbi supra.*
- 14 Sic etiam de prouisionibus concessis in feudum, *Iacob. de Ayell. nu. 32. versic. de prouisionibus, & nu. 54.* vbi refert maiorem partem votorum Regiæ Cameræ fuisse, vt ex dicta prouisione debeat adoha, licet ipse Iacobus, & alij fuissent in voto contrario, sed quando non sunt concessæ in feudum, non debetur adoha, vt in præced. quæst. nu. 22.
- Declara tamē hæc omnia præcedere et respectu subfeudorum in taxatione eorum

eorum seruitij, siue adoha, *Frecc. author. quinta n. 8. & seq.*

- 15 Debetur de feudo super Dohanis, & gabellis concessio, *Camill. de Curt. d. fol. 41. num. 48. versic. si constat in annuis redditibus super Dohanis, Portulanis, & similibus, vt sup. in præced. Ioseph Cumia, ceteriq; allegati in præced. quæst. versic. In feudis*
- 16 autem concessis super Dohanis. In summa adoha soluitur ab omnibus illis, qui sunt feudatarij, *Franc. de Pöt. decis. 3. num. 27.*

Vel possident introitus feudales alicuius feudi, vel concessio facta est in feudū, vt dixi supra, & *Ego de Iur. Releuij p. 2. q. 2. nu. 20.* Adiutoria verò à Populis debentur *Ant. Capyc. in verbo feudorum adiutoria.*

- 17 Secus autem si Baro exigeret summam aliquam à vassallis, non vti introitum feudalem, sed alia de causa, quia tunc non debetur adoha, ea ratione, quia licet debetur ex feudo dicta quantitas, tamen non debetur vti feudalis, & ideò adoha non debetur, prò vt sic fuit ordinatum per Regiam Cameram ad instāriam Ill. Ducis Sueflæ, qui prò certo quodā tempore exigebat donationis titulo annuos ducatos ducentum à vassallis Ciuitatis Carinolæ, prò quibus fuit dictum, quod non soluat adoha, *die 3. Februarij 1528. in Adobarum 4. fol. 238.*

Sed quid si tale donum esset perpetuum, vide quæ dico *de iure Releuij d. p. 2. q. 2.*

- 18 Et an debeatur adoha de Baiulatione alicuius Ciuitatis, vel Baronie concessæ in feudum alicui Vniuersitati, siue Domino, cui cōcessus fuerit status, vel feudum, cui suberat aliquod subfeudum, siue ipsa Baiulatio cōcessa in feudum, dicas, quòd hic punctus accidit in Regia Camera tempore Regentis Reuerterij in causa intèr Illustrissimum D. Carolum dela Noi, & Regium Fiscum su-

per Baiulatione Ciuitatis Sulmonis eidem concessæ, nam prætendebat fiscus adoham de dicta Baiulatione esse soluendam Domino Regi, quia concessio Status Sulmonis fuit facta cum introitu duc. 15000. & sic quicquid vltra dictos ducat. 15000. supererat, debebat cedere lucro Regis, item prætendebat Fiscus, quòd Ius adohæ pro dicta Baiulatione debebat aggregari dicto D. Carolo Principi Sulmonis in dicta quantitate duc. 15000. & tantò pluris soluere dictus D. Carolus prò adoha, non obstante taxatione, sed quia adoha dicti status Sulmonis fuit iā taxata, ideò fuit decisum in Collaterali Consil. contra Regium Fiscū in fauorem dicti Ill. D. Caroli dela Noi, vt adoha dictæ Baiulationis solueretur à dicta Vniuersitate dicto Ill. D. Carolo dela Noi, *Reg. Reuert. decis. 109. part. 3. quæ ponitur in fine operis nostri.*

- 19 Probatum autem quantitas adohæ etiam per multiplicatas vniformes solutiones retrò factas, prò vt sic fuit obseruatum in solutione adohæ faciendæ per Magnificum Mercurium Carrapha pro Castro del Roio in Aprutijs, nā in Cedulaario transmissio Perceptorum dictæ Prouinciæ apparebat taxatus in ducatis 34. & ipse Mercurius comparuit, & dixit, se non teneri, nisi ad ducatos decē, & nouē, & afferebat multiplicatas schedulas de recepto Perceptorum prædecessorum, ideò, detecto errore, fuit ordinatum, quòd accommodetur dictum Cedula, & accommodetur iuxtà dictas schedulas de recepto, & ita exigatur adoha, *die 27. Iulij 1518. In Adobarum 7. fol. 112.*

- 20 Quid autem si Baro in sua Terra introduxisset industriam, ex qua exitur directus, an talis directus debeat taxari in adoha, dicas, quòd in anno 1536. in Terra Balneoli Principatus vltra fuit introducta quædam indu-

ARGVMENTVM.

industria conficiendi, & tinctare pānos, vulgò la Drapparia, e tenta, ex quibus exigebantur directus per Baronem, tunc Regia Camera ordinavit, quòd caperetur informatio de eius exactione, qua capta fuit ordinatum, quòd exigatur adoha prò rata, die 18. Ianuarij 1536. in Adobarum 6. fol. 162.

21 Sin autem è cōtra Dominus Rex vsui suo adscriberet partem aliquā feudi, tunc vassallus non debet soluere adoham de illa parte feudi, ex qua Rex percipit fructus, vt fuit ordinatum, ad instantiam Serenissimæ Reginæ Poloniæ prò feudo Montis Serici Prouinciæ Basilicatae, vt prò illa parte feudi, in qua Rex deposuerat iumenta Regia, & sic vsui Regis est adscripta, non solueret adoham, die 8. Iunij 1530. in Adobarum 5. fol. 26.

22 Quid autem si adoha non reperiretur taxata? dicas, quòd tunc Regia Camera in Regno nostro seruat, quòd citat feudi possessorem ad dicendum causam, quare non debet taxari in cedulari, & soluere adohā, qui citatus, si non docet de titulo immunitatis, tunc committitur Perceptoris illius Prouinciæ, vbi situm est feudum prædictum, quòd capiat informationem de fructibus feudi, qua capta, & visa describitur in cedulari, & taxatur ad taxam secundū præsentem statum, & si feuda concessa fuerint ante taxā, anni 1504. quo tempore acquisiuit hoc Regnum Rex Catholicus, à quo Rex noster habet causam, vt ait D. Francisc. de Ponte de regal. Imposition. in princip. nu. 12.

Adoha an debeat de feudis planis, et de tabula, distinguitur de feudo plano simplici, et de non simplici; Quid de actenasijs, tenimentis, et alijs. Et an, et quando in eis seruari debeat ius commune feudorum, vel Const. Regni circum eorum successionem, et de alijs circa eorum materiam.

S V M M A R I A.

- 1 Feudum planum, & de tabula duplex est, simplex, & militare.
- 2 Adoha, siue seruitium ex feudo plano militari debetur Comiti, vel Baroni, à quo tenetur, vel seruire iuxta inuestituram, et quid in Regno Sicilia sub eod. v.
- 3 Subuassallus de feudo plano simplici præstat aliquando quid annuum, vel quod in inuestitura fuerit conuentum.
- 4 Feudum planum, & de tabula, siue simplex, siue militare consistens in petijs terra, & alijs, quæ non sunt poenes Regem, dicitur Rusticum, secus autem quando conceditur nobili viro sub nobili seruitio sub n. 7.
- 5 Adoha de sub feudo cum vassallis, siue quaternato debetur Regi, & de ratione.
- 6 Subfeudum quaternatum, vel cum vassallis iudicatur, vt feudum quaternatum.
- 7 Subfeudum quaternatum quare, & quomodo dicitur feudum quaternatum secundum quid.
- 8 Collecta, non autem Adoha debetur Regi de feudis planis non quaternatis.

9 Con-

9. *Constitutio Minoribus, mandans, dari balium pupillo feudatario, non habet locum in feudo plano.*
10. *Affensus Baronis, non autem Regis requiritur in alienatione feudi plani, & potest esse tacitus sub nu. 12.*
11. *Feudum planum refutatur cum assensu Baronis, non autem Regis.*
12. *Constitutio Constitutione, Diua Memoria non habet locum in feudo plano.*
13. *Feudum planum deuoluitur ad Baronem, non autem ad Regem.*
14. *Iuramentum affecurationis pro subfeudo cum vassallis datur Regi, non autem Baroni.*
15. *Ius commune Longobardorum, an seruetur in successione subfeudorū, quæ plana dicuntur, & de tabula.*
16. *Constitutio Regni, Vt de successionebus seruari debet in successione feudi plani, & de tabula secundum opin. Regen. Lanar.*
17. *Ius commune feudorum, non autem Regni Constitutiones seruantur in successione feudi plani; & de tabula.*
18. *Feudum planum, quod tenetur à Barone, an aperiat Baroni, & succedant in illo femina, nullis extantibus masculis.*
19. *Capit. Ex præsumptuosa non habet locum in feudo plano, & de tabula.*
20. *Collateralis non succedit fratri in feudo plano, & de tabula nouitèr quesito.*
21. *Gradus non sunt immutati per Constitutiones Regni in successione feudi plani, & de tabula.*
22. *Filij omnes succedunt patri in feudo plano & de tabula simplici.*
23. *Adgnatus in quarto gradu non succedit in subfeudo quaternato, & decisio refertur.*
24. *Feuda plana, & de tabula militaria, iudicantur vt feuda simplicia, secus si quid annuum rusticarum ex illis præstatur.*
25. *Patruus non succedit nepoti in dicto feudo.*
26. *Frater Consobrinius ex parte patris an excludat amitā patruelem, distinguuntur tres casus, in feudo plano simplici, militari, & quaternato.*
27. *Masculus remotior an excludat foeminam proximiorē à successione subfeudi quaternati, distinguuntur duo casus.*
28. *Masculus remotior excludit foeminā proximiorē secundum unā opinionē quando subconcessio dicit tibi, & successoribus, secus si dixerit vtri usq. sexus, & num. 32.*
29. *Alij contra masculos docent, vt foemina proximior excludat masculum remotiorē.*
30. *Textus in cap. 1. de eo, qui sibi, & heredibus suis, nā meretur allegari pro masculo remotiore contra foeminam proximiorē.*
31. *Foemina de Iure Regni nostri succedit in feudo, quod tenetur à Barone, vel Comite.*

Q V A E S T I O VII.

EX ijs, quæ diximus in præcedentibus quæstionibus, & præcipue q. 1: num. 19. & q. 6. nu. 10. annuimus, per pauca indicando verba de adoha debenda ex feudo plano, & de tabula, nunc latius rem agendo, dicemus, qui ibi dicta non procedunt sic simpliciter, sed distinguendo feudorum planorum, & de tabula duo genera, faciliè cuiq; distinctioni sua assignabitur resolutio.

1. Quædam sunt feuda plana, & de tabula, non simplicia, sed habentia qualitatem accidentalem, nempe militaria. Quædam secundo loco dicuntur feuda plana simplicia, & ista sunt Aſenafiæ, siuè tenimenta, quæ duo genera enumerant Petr. de Montefort. in Constit. Regni. vt de successionebus sub num. 4. & 5. Ant. Capyc. in inuestit. feudi cap. feudorum genera S. In Regno, & S. Aſenafiæ, fol.

fol. 208. & melius in repetitione cap. Imperialem, conclus. 3. fol. 26. Hyeron. de Rosis in suo cons. num. 25. & 26. post decis. Viuij 225. lib. 2. Aloys. de Leo in leges, num. 27. C. de legib & nouissime Dominus Camillus Cacacius meritiss. Reg. Camer. Fisci patron. & oculatissimus, & nunc Præsident in allegat. impressa inter opera Fuluij Lanarij nunc etiam in ead. Reg. Cam. Fisci Patroni itidē meritissimi, placidissimi, pariter, & iustissimi in addit. ad repetitionem cap. 1. de success. feud. num. 9.

- 2 Circum primum feudorum genus. nempè de feudo plano, & de tabula non simplici, & sic militari, vt diximus sup. q. 5. n. 19. & quæst. 6. num. 10. & q. 45. num. 15. Ideo dicuntur militaria, quia debetur adohæ, siuè seruitium non Regi, sed Baroni, siuè Comiti, à quo tenentur, quando per Regiam Maiestatem indicitur, ità Petrus de Monteforte in Constit. Regni, incip. si quando contingerit, sub tit. de hominibus possiden. terram hominis demanij in versic. In alijs autem feudis planis, Matth. de Afflict. in c. 1. ver. sed nec alia iustior, num. 25. quæ fuit prima causa benefic. amitt; dicens quòd tales subfeudatarij tenentur seruire per quadraginta dies Comiti, vel Baroni, & hoc de generali obseruantia, nisi aliter dictaret inuestitura, tenet Marin. Frecc. lib. 3. de different. inter feud planum, & de tab. & quaternato, differ. 19. num. 25. dicens secūs esse in feudis quaternatis, quia tenentur seruire per tres mēses à die monitræ, Anton. Capyc. in cap. Imperialem, fol. 26. versic. 3. concl. Ioseph. Cum in cap. si aliquem de succ. feud. in verb. seruitij consueti, num. 20. & 21. dicens, ità etiam seruari in Regno Sicilia, Fab. da Ann. cons. 3. num. 8. vol. 1. Fuluius Lanar. in addit. ad cap. 1. de successione feud. num. 12. fol. 238. col. 1. vers. idem Petrus,

in addit. quæ est allegatio D. Camilli Cacacij, hi omnes loquuntur de feudis planis, & de tabula, ex quibus deberur seruitium militare; Baroni, vel Comiti, à quo tenentur.

- 3 Circa secundā feudorum speciē, nempè circa feuda plana, & de tabula, quæ tenentur immediatè à Baronibus, siuè Comitibus in eorum Baronia, siuè Comitatu, & in istis si præstatur aliquid Baroni, sed cum hac differentia, quia concessio feudorum primi generis dicitur sub militari seruitio, sed concessio feudorū secūdi generis dicitur sub cōluto seruitio absq; qualitate militari, & quādoq; attēditur quid fuerit in concessione appositum, & quandoq; annua pensio, Aloys. de Leo in d. l. leges, num. 27. Lanar. in d. allegat. num. 4. Afflict. d. num. 25. & ità colligere poteris ex verbis supradictorum DD. & tunc prædictum genus iudicabitur iure feudi, secūdū autem genus nequaquā ità Anton. Capyc. d. loc. vers. prædictū est, et ver. secūdo notandū, & supracit. DD. omnes.

- Declara tamen omnia lupràdicta, vt procedant tantum in feudis rusticis, siuè petijs terrarum, alijsq; huiusmodi, quæ pœnes Regem esse nō possūt, vt post alios Ioseph. Cum. in cap. si aliquem, in verb. in capite, num. 35. Anton. Capyc. in inuestitur. feud. Rubr. feudorum genera, col. 47. vers. planum, Nicol. Istrigl. de feud. Cent. 1. q. 45. num. 232. non autem si subinfeudatum esset Castrum, vel terra cum vassallis, vel dictum subfeudum esset descriptum in quinternionibus Regis, quia tunc adoha debetur Domino Regi, & dictum Castrum sic subinfeudatū, vel quaternatū nō dicitur subfeudū simpliciter, sed dicitur quaternatū, secūdū quid, & ad instar quaternatorū iudicatur, ità Andr. de Iser. in constit. Iustitiarj nomen, in verb. de feudis, vbi dicit hæc verba, Item dicit Gloss. quòd

quòd Castra sūt feuda, imò habētur loco quaternatorū feudorū, *Anton. Capyc. in inuestit. feudal. in verb. quaternatum, vers. que omnia, & vers. planum, idem Andr. de Isern. in cap. 1. col. 6. de cap. qui Cur. vend. & in cap. 1. de controuers. feudi apud pares term. & in d. S. sed nec alia iustior, Camer. in l. Imperialem. fol. 69. col. 1. vers. alio, & secundo modo, Marin. Frecc. lib. 2. de subfeud tit de different. feud. plani, & quatern. differ. 26. num. 34. fol. mihi 432. Nicol. Intrigl. d. q. 45. num. 16. & 17. & seqq. Ioseph. Cum d. loc. num. 9. & 10. Ioannes Anton. Lanar. fol. 2 10. vers. in qua num. 2. qui sic intelligunt doctrinam Afflicti in Constit. ut de successiombus sub num. 1. dicentis, quòd potest esse feudum quaternatum sub Barone, nā nō debet intelligi simpliciter, sed secundum quid, idest quaternatum secundum quid, eò quòd seruiet Domino Regi, & secundum aliud, quia regulariter iudicabitur iure feudi plani, Nicol. Intrigl. d. loc. num. 17. prò vt vidi in quibusdam terris Cilenti, quæ prius tenebantur ab Illustriss. Principe Salerni, & nunc vidi in quibusdam alijs, quæ tenentur ab Illustriss. Duce Montis Leonis, vt est Castrū Horrei, & subfeudum Sancti Martini, Casalicchi, & aliorum, quæ possidentur per Nobiles viros; Sic etiā si de d. subfeudo præstatur seruitium nobile, puta quando est facta concessio viro nobili de nobili familia sub seruitio nobili, puta par chirothecarum, quia tunc non iudicatur vt rusticum, etiam si esset finè vassallis secundum opinionem Petri de Monte forte.*

8 Inferas primò ex eo, quia feuda plana, & de tabula non sunt descripta in quinternionibus Regis, nec ad Collationem Regis sunt, ideo de eis non debetur seruitium feudale, sed soluitur Regia Collecta, tanq;

de bonis allodialibus, vt aliàs dixi sup. hoc tract. in p̄citat. q̄stionibus *Marin. Frecc. lib. 2. de different. feud. plan. & de tab. num. 25. Nicol. Intrigl. d. q. 45. num. 166.*

9 Nec etiam in dictis feudis planis, & de tabula, mortuo feudatario, & relictis filijs, habet locum constitutio Minoribus, a deo vt Rex non dabit balium, sed per Iudicem ordinariū dabitur tutor, ita *Marin. Frecc. d. loc. num. 9. Nicol. Intrigl. num. 94.*

10 Nec etiam in alienatione feudi plani, & de tabula simplicis requiritur consensus Regis, sed Baronis, à quo tenetur, ex cap. *Papa Honorij, incip. si contingat, Marin. Frecc. d. loc. num. 6. Intrigl. d. loc. num. 56.*

11 Quia alienari potest absque assensu Regis, sed solùm cum assensu Baronis, *Andr. de Iser. in cap. 1. S. sancimus, num. 12. vers. Dic quòd simus, col. fin. circa med. quo tempore miles, Marin. Frecc. d. loc. num. 7. Intrigl. num. 59.*

12 Qui assensus in feudis planis, & de tabula, inspecto iure communi feudorū p̄t esse etiā tacitus *Glos. in cap. 1. de prohib. feud. alienat. per Lothar. vers. permissione, Marin. Frecc. d. loc. nu. 17. Intrigl. num. 172.* Nec in eis habet locum reuocatio vigore Constitut. Constitutione Diuæ Memorix, *Ioannes Tho. de Marin de generibus feud. rub. de feud. ex pacto, & prouidentia antiquo, siue paterno, num. 19. licet contrarium seruari in iudicando se vidisse testatur Matth. Afflicti. in d. constit. num. 82.*

13 Sic etiam in casu deuolutionis deuoluitur ad Baronem, non autem ad Regē, *Andr. de Iser. in d. Constit. si quando in fin. vers. Sed aliud est, & ibi Afflicti. notab. 7. Intrigl. d. loc. nu. 203.* Inferas secūdo quòd prò feudis

15 planis, & de tabula, vbi sunt vassalli, quæ alio modo dicuntur feuda quaternata secundum quid, litteræ asse-

affecurationis petuntur a Regia Curia non autem à Comite, siue à Barone, ea ratione, quia in dicto feudo adiunt personæ, quarum Rex ipse est Dominus, ita *Andr. de Iser. in Constit. Regni, post mortem in fine. D. Horat. Montan. in §. Præterea si quis infeudatus, nu. 17.* declarat ibi quomodo dictum Andree possit procedere in dicto subfeudo cum vassallis.

- 16 Inferas tertio an in feudis planis, & de tabula, & circa illorum successionem sit seruandum ius commune feudorum in Regno, an verò ius Constitutionis Regni, vt de successioneibus, dicas, quòd ista fuit famigerata, ac peruetus quæstio inter Regnicolas, & Siculos, an ius commune feudorum, & sic longobardorum sit ius commune in Regno nostro in successione feudorum, quæ dicuntur plana, & de tabula, & quæ non habent qualitatem militarem, an verò debeat seruari ius Constitutionum Regni nostri, & Constitutionis, vt de successioneibus *Reg. Ioannes Ant. Lanar. in repetit. cap. primi de success. feud. nu. 10. cum seq. ad num. 26.* eam docuit sententiam, vt leges Regni, & sic Constit. vt de success. seruari debeant, non autem ius commune feudorū, per multas allegando rationes, contrariorum diluendo argumēta, suamq; sententiam reudicatę firmitate roborat, dicens, sic alias iudicasse Sacrum Cons. in causa Angelæ de Falco cum Domino Antonio Caracciolo, & antè Regentem Lanar. videtur hanc opinionem sensisse *Marinum Frecc. de subfeud. lib. 2. num. 3.* quem refert, & sequitur *Nicol. Intriql. Cent. p. q. 45. nu. 217.* dicentes, quod femina succedunt in illis, cui Regenti Lanar. ob subtiles eius rationes vtrique adhererem, nisi communis Regnicolarum schola esset in contrarium, & practicata, & decisa,

vt in feudis planis, & de tabula, non militaribus habeat locum ius commune feudorum, non autem Regni Constitutiones, & leges, adeò, vt eorum successiones regulentur iuxta leges communes feudorum, non autem Regni, docuerunt hanc sententiam ex nostratibus *Andr. de Iser. in Constit. vt de successioneibus in princip. & glo. In omnibus, Matth. Affliet. ibidem sub num. 1. & decis. 228. Petr. Piccol. ibidem sub nu. 6. Anton. Capyc. in repetit. leg. Imperialem. fol. 26. cōcl. 3. Aloys. de Leo in l. leges, nu. 27. C. de legibus Marin. Frecc. de subfeud. lib. 3. tit. de diff. feud. quater. & de tab. sub nu. 4. 17. & 28.* licet contrariam sententiam lequatur *Barthol. Camer. in cap. 1. de success. feud. à num. 32. ad 38. Reg. Conf. de Georg. in repetit. feud. cap. 9. incip. pluriès sub nu. 8. Reg. de Pont. de potest. Proreg. tit. de assensibus Reg. sub num. 15. & 16. nouissimè Reg. Scipio Rouit. conf. primo num. 4. vol. 2. Camill. Villan. Reg. Conf. 3. eod. vol. Domini Rouiti, & nouissimè D. Fulpius Lanar. in addit. ad Regent. Lanar. in dicto cap. primo de success. feud. num. 4. fol. 245. & nouissimè omnium vberimè, & per doctè, & exactissime dictus D. Ioannes Camill. Cacacius in allegationibus feudi de Marchetto inter opera D. Fuluij Lanarij dicto loc. num. 7. & seqq. & licet euidentissimè, vt solitus fuit per Bernardino Capano scripserit Anellus Amarus olim dignissimus Regiæ Cameræ Fisci patronus, & Præsidens, & referente Consiliario Ioanne Baptista Valenzuola demum Regente, & nunc Regalis Consilij Philippi IV. optimo Consiliario, & in Granatenfi Regno Præsidente dignissimo, fuit decisum in fauorem Illustris Marchionissæ Corleti, quæ vt Baronissa Altimontis obtinuit possessionē subfeudi contra filiā foeminā subfeudatarij, vt refert in quadam*

D

A postil.

Apostilla manuscripta ad d. Const. ut de successione Octavius Bammacarius ipso patrocinate.

Ex Siculis Ioseph. Cumia in cap. Si aliquem, in verb. ut de successione, nu. 72. fol. 24. Nicol. Intrigl. de feud. centur. p. q. 45. nu. 50. & n. 201. quam sententiam intellige, etiam si feudum planum esset militare, ut docet idem Præfidentis Camill. Cacac. in d. allegat. versic. In qua questione.

Tertiò illam subintellige, ut procedat, quando inuestitura esset simplex, Tibi, & hæredibus, secus si diceret tibi, & hæredibus vtriusque; sexus, quia tunc foeminae succedunt, & proximiores excludunt etiam masculinum remotiorem, prò ut tempore Præfidentis Iulij Minadoi, ipso referente, fuit decisum per Reg. Camer. in causa Hippolitæ Candidæ cum Principe Venusij, & Regio Fisco, nam fuit admissa ad successionem Hyppolitæ Amitæ Magnæ in quarto gradu, & condemnatus Princeps ad relaxationem subfeudi vnà cum fructibus in Banca Ioannis Dominici Sarnetani, & dicam inferiùs in questione, an amita excludat fratrem consobrium patruele.

Ex hac autem sententia inferas ad nonnulla.

- 18 Inferas primò ut mortuo patre, possidente feudum rusticum planum, & de tabula, relicta tantum filia foemina, tunc illud non vadit ad foeminam, sed Baroni aperitur, ut ex Andr. de Ifern. in cap. 1. n. 14. versic. Constit. tamen Regni de natur. success. feud. Matth. Afflic. in Constit. ut de successione, n. 3. in fine, docet Nicol. Intrigl. d. feud. cent. p. q. 45. nu. 215. & supra dixi, licet còtrariù doceat Marin. Frecc. lib. 3. de subfeud. baron. tit. de differ. inter feuda plana, & quaternata, Ioannes Andr. de Georg. ubi super quem allegat Reg. Lanar. d. loc. n. 10. versic. hæc quæstio, quam Freccia sententiam sequitur Nicol. Intrigl. d.

loc. n. 217. contra expressam decisionem supra relatam, & sententiã tot patrum Regnicolarum.

- 20 Inferas secundò in feudo plano, & de tabula, ut mortuo eius possessore, nec apparente legitimo successore, tunc Regia Curia non capit possessionem, siue tenentiam quoad determinetur legitimis successor, ut est in feudo quaternato, quia in eis non habet locum, cap. Ex præsumptuose tanquam editum in fauorem fisci, sed proceditur de iure communi secundum Marinum Frecc. de subfeud. lib. 3. tit. de differentijs feud. quatern. & plani nu. 21. dicens, sic audiuisse fuisse iudicatum allegando Lucam de Penna in l. facultas, C. de Iure Fisci. Nicol. Intrigl. d. q. 45. num. 194. Reg. Lanar. dict. loc. num. 12. vers. 2. Gloss.
- 21 Inferas tertiò quòd frater non succedit fratri in feudo plano, & de tabula nouiter quæsito, ita ex cap. 1. de fratribus de nouo benefic. inuest. docet Iacob. Aluarot. ibi, Marin. Frecc. d. loco n. 27. 28. Nicol. Intrigl. d. q. 45. n. 204. quod etiam seruatur in sorore, quæ non succedit fratri in feudo plano nouo, Barth. Camer. in cap. 1. de success. feud. n. 34. 35. & 36. Fulu. Lanar. in addit. ad Regent. Lanar. ad cap. primo de success. feud. in allegat. D. Io. Camilli Cacacij, versic. quinto Camer. & versic. 6. Freccia.
- 22 Inferas quartò quod in successione feudi plani, & de tabula Constitutio Regni nihil immutauit, circa gradum succedendi, sed remanserunt gradus de iure communi, ita post alios Consiliar. Io. Andr. de Georg. in repetit. feudal. dicto cap. 9. num. 6. & sequentibus, Lanar. in dicto alleg. versic. Decimo, ex Gloss. final. in dicta Constit. ut de successione.
- 23 Inferas quintò, ut in feudo plano, ac de tabula succedant omnes filij æqualiter, cap. omnes filij, si de feud. de-

defuncti Fulv. Lanar. d. loc. nu. 5. secus autem si esset feudum planum, & de tabula, quod alio vocabulo dicitur feudum quaternatum secundum quid, ut potè Castrum, vel Villa cū vassallis, quod teneretur à Barone, quia tunc seruantur Constitutiones Regni, nempè quòd succederet primogenitus, & adgnatus in quarto gradu non succederet, & ob defectū successoris aperiretur Regi, non autem Baroni, quia Cōstitutiones Regni comprehendunt talia feuda, quæ dicuntur quaternata secundum quid, per ea, quæ discurret Andr. de Iser. in cap. primo sub num. 4. & 5. de pace tenend. Marin. Frecc. lib. 3. diff. prima inter feud. titul & non titul. à nu. 12. ad 15. & diff. prima inter feud. quater. de tabul. num. 33. & Ego de iure Releuij p. 4. q. 30. & passim Regnicola DD. hanc sententiam sequuti sunt.

25 Inferas 6. in feudis planis, & de tabula non simplicibus, sed militariibus, de quibus soluitur adoha, ut dixi supra q. 6. ut dicta feuda omnino censeantur, & iudicentur iure feudi, & ut feudum, quia verè feuda sunt, *Matth. Afflicti. in cap. p. S. & quia, de his, qui feud. dar. poss. Aloys. de Leo in l. Leges in fine, n. 27. C. de ll. non sic quando præstatur annuum quid rusticanum, quia non censentur iure feudi, ut inferiùs dicam; Et sic pater*

26 truus, qui non est descendens à primo acquirente, non succedit nepoti, qui habet feudum à patre suo, prò ut consuluit dictus Dominus Ioannis Camill. Cacacius, contra quem scripsit etiam Anellus Amatus; quorum allegationes inferiùs ponuntur, tamè refert idem Fulvius Lanar. in summar. ad addit. cap. primi de success. feud. & in corpore nu. 4. fuisse decisum secundum prædicta, ut infra dicam post præsentem questionem ex D. Regente Rouito, qui ponit decisionem.

27 Inferas septimo an frater conso-

brinus ex parte patris, & sic patruelis excludat amitam patruelem in success. feud. plani, & de tabula. Distingue tres casus. Aut est feudum planum, & de tabula simplex, Aut habet qualitatem militarem, Aut est quaternatum, putà Castrum, vel cum vassallis

Primo casu, tunc superiùs diffiniuimus, omninò foeminam esse excludendam. Secundo casu, & tunc diximus, dicta feuda ex *Matth. Afflicti. & alij* esse iudicanda uti feuda, dum tamen non præstetur, quid annuum rusticanum, ut superiùs dixi. Tertio casu, quando sumus in subfeudo, 28 quod est Castrum, siue quaternatū cum seruitio taxato nobili, non autem rusticano, & tunc subdistingue duos alios casus, Primus est, quando inuestitura esset simplex, veluti si diceret, subconcedo tibi, & successoribus, & hæredibus tuis; secundus casus est, quando inuestitura diceret tibi, & hæredibus tuis, & successoribus tuis vtriusq; sexus.

Primo casu subdistinctionis, tunc est videndum, an prærogatiua sexus excludat prærogatiuā gradus, & sic an frater uti masculus, licet in vltiori gradu excludat amitam, uti foeminam, licet in gradu proximiori. In quo articulo sunt duæ opiniones, alij tenent, ut prærogatiua sexus præferatur prærogatiuæ gradus, & hanc docuit *Ioannes Cannetius in extrauag. Sicilia, cap. incipiente, sed tractandum esset, fol. mibi 275. n. 42. & 43. licet fol. 281.* non neget contrariam opinionem esse communē, prò qua opinione allegatur *tex. in c. 1. de eo, qui sibi, & heredibus suis*, cui textui inferiùs respondebitur.

30 Alij, & magis communiter docēt in themate proposito, quod prærogatiua gradus præferatur prærogatiuæ sexus, & sic quod amita proximior excludat fratrem remotiorem etiā vigore Cōstitutionis, ut de

ſucceſſionibus, & præſertim in Regno, vbi ſexuſ fœmineus eſt habitatus, hanc ſententiam ex noſtrati- bus docuerunt *Andreas de Iſern. in d. cap. p. de eo, qui ſibi, & heredibus ſuis*; dixit quòd in Regno non procedit diſpoſitio illius tex. ſtantibus Regni Conſtitutionibus; *Nard. Lyparul. ibidem in verb. filiam in fin. hãc eandem docens ſententiã dicit hæc verba; Tenè menti, quod in Regno fœmina proximior excludit maſculum remotiorem Sigismund. Loffredus conf. 39. Thom. Minad. in Conſtitutione in aliquibus, n. 19. notab. 3. Ioannes Vinc. Anna allegat. 34. num. 10. Vinc. de Franch. decif. prima in principio. referens, ſic fuiſſe deciſum in Reg. Camera, & in Sacro Conſ. in fauorem amitæ Card. Pariſ. conf. 21. vol. primo.*

Ex Siculis *Gugliel. de Perno conf. 19. col. 2. verſic. nouiſſimè conſidero, num. mihi 2. Blajcb. Lanza conf. ſuo 12. manuſcripto in cauſa feudi Tabaria. Petr. de Greg. de conceſſ. feudi par. 2. q. 4. Ioseph Cumia de ſucceſſ. feud. in verb. prærogatiua, q. 2. nu. 6. Nicol. Intrigl. de feud. Centur. 2. artic. 43. nu. 10. & 11. quorum opinio fundatur, & probatur ex cap. primo de ſucceſſ. fratruum, vel gradibus ſuccedentium in feudo, ibi vocantur primò fratres cum fratrũ præmortuorum filijs; deindè adgnati vltiores, & ſic gradus attenditur, & ex l. poſt conſanguineos, S. proximũ, ff. de ſuis, et legitim. & ex Authentica poſt fratres, C. de leg. hered. & ex Auth. de ſunçto, ibi, ſalua gradus prærogatiua, C. ad Sen. Conſ. Tertull. & alijs referētibus; quòd pluries fuit deciſum in fauorem fœminæ proximioris ad excluſionem maſculi remotioris.*

30 Nec obſtat tex. in d. cap. primo de eo, qui ſibi, & heredibus ſuis, quem allegant contrariæ partis authores, nec meretur allegari præ illa, ex pluribus. Primò quia tex. ille figurat

caſum in fœmina, & maſculo exiſtente in pari gradu, quo caſu maſculus etiam minor ætate præfertur fœminæ maiori, vt ibi legitur; Secundò nam ille non eſt generalis, ſed loquitur in caſu particulari, in quo inueſtitura præferbat omnes maſculos, ſed non eſt mirum, ſi non patet locus fœminæ, donec maſculus ſuperelt, licet remotior, prout ſic illũ tex. intelligit *Andr. de Iſern. ibi, & alijs, Bald. in Authentica ceſſante, n. 5. de ſuis, & leg. Nicol. Intrigl. vbi ſupra num. 24. Menoch. conf. 315. num. 40. lib. 4. & conf. 172. num. 36. vol. 2. & conf. 400. num. 61. vol. 4. Petrus de Gregor. loc. ſup. alleg. Cumia ibidem, Tyraquell. de iur. primogen. q. 40. nu. 147. Tertiò ille tex. non procedit, vbi ex pacto, vel conſuetudine fœminæ ſunt excluſæ, vel admiſſæ, quia fœmina proximior excludit maſculum remotiorem, vt ita intelligunt *Petrus de Gregor. Ioseph Cum. Nicol. Intrigl. & alijs, Bald. conf. 143. incip. Prò regula vol. 2.**

31 Sed an de iure Regni ex Conſtit. vt de ſucceſſionibus fœmina exclu- datur, vel includatur ad ſucceſſionem dictorum ſubfeudorum.

In hoc artic. reperio nonnullos DD. tenentes, quod fœminæ in hoc Regno ſuccedant in iſtis feudis planis, & de tabula, quæ à Baroni- bus, & Comitibus tenentur, intelli- gendo non in feudis planis, & de ta- bula ſimplicibus, aliàs contradice- rent ſuperiùs dictas, ponderando ver- ba *Conſ. vt de ſucceſſionibus*, dum dicit, Qui à nobis in capite tenent, vel ab alijs, quæ verba, vel ab alijs habere locum in ſubfeudo, de quo nos tractamus, docuit *Matth. de Afflic. in cap. primo S. filia verò, num. 6. verſic. Et volo facere vos aduer- tentes de ſucceſſ. feud. qui Afflic. etſi videatur poſtea recedere, dum dicit, caue, ne erres, quia non eſt ſic, tamen ſic eum intelligunt, & dictam*

dictam opin. sequuntur *Marin. Frecc. de subfeud. lib. 3. tit. de diff. inter feuda quatern. & alia plana, & de tabula, differentia 23 num. 30. fol. mibi 423. Nard. Iparulus ad Andr. de Ifern. in cap. primo num. 2. versic. Constitutionis in fine, de eo, qui sibi, & heredibus suis, Ioannes Thom. de Marin. de generibus, & qualitate feud. lib. primo tit. 11. de feudo foemineo. siue materno, num. 27. in fine. Franc. de Amicis, tit. de his, qui feud. dare poss. fol. mibi 29. versic. Et redeundo ad primam quæst. Nicol. Intrigl. de feud. Centur. p. 9. 45. num. 217. & seq. Vincent. de Franch. decis. 7. referens pro hac sententia fuisse decisum.*

32 Secundo casu subdistinctionis secundi casus principalis, quando feuda, de quibus tractamus, sunt concessa pro se, & heredibus vtriusque sexus ex corpore descendentibus, ut solent esse nonnullæ inuestituræ in partibus Baroniæ Cilenti, factæ à Principibus Bisiniani, & Salerni; & tunc amita debet succedere in talibus feudis, excluso fratre patruelae consobriano, uti remotiore, & hoc fundatur iure, ratione, & Doctorum auctoritate; primo ex *tex. in cap. p. S. hoc autem, de his, qui feud. dar. poss. cap. p. Episcop. vel Abbat. & cap. p. S. filia, de success. feud. cum concordant. Ratione, quia in hoc casu sexus foemineus per talem inuestituram vocantem foeminam, videtur habilitatus ad successionem feudalem; Auctoritate, sic docuerunt Andr. de Ifern. in cap. p. versic. Sed quia vidimus post num. 15. Ibi, Nam etsi mater habuisset, de his qui feud. dar. poss. Matth. de Afflic. in d. S. Et quia num. 24. versic. Sed hoc fallit. Tho. de Marin. de generibus, & qualit. feud. lib. p. tit. 11. de feud. foemin. num. 15. Ioannes Thom. Minad. in Const. in aliquibus, in *tex. Constit. n. 10.**

Ex Siculis Nicol. Intrigl. de feud. Cent. 2. artic. 2. nu. 92.

Ex Germanis *Henrich. à Rosental. de feud. p. 7. cap. 4. num. 41. & 47.* dicentes, quod quando inuestitura dicitur pro se, & filiis vtriusque sexus, siue pro filiis masculis, & foeminis, quod idem est, tunc foeminae succedunt, quod intelligunt, cessantibus masculis ex eodem parente.

Ex quibus patet, quod Constitutio Regni, ut de successione, fuit intellecta etiam in feudis istis, de quibus quæstio formata fuit.

ARGVMENTVM.

Agitur de successione feudi plani, & de tabula, in Regno nostro quando succedatur in eo de iure communi Rom. vel feudorum, vel Regni, & distinguntur plura capita, quando est feudum simpliciter planum, & de tabula, quando quaternatum secundum quid, -quando Actenasia, & quando ex eo præstatur aliquid annuum rusticanum, siue militare seruitium, siue adoha, & quando aliqua annua nobilis præstatio datur, & quando facta est concessio alicui viro nobili sub nobili præstatione.

In hoc articulo scripserunt viri eruditissimi, & sapientissimi, Dominus Camillus Cacacius olim supremorum Tribunalium Regni Aduocatus Primarius, deinde Regiæ Cameræ Summarie Fisci Patronus oculatissimus, & circumspexus, nunc verò in eadē Regia Camera Regalis patrimonij meritissimus, & intrepidus Præses, qui scripsit pro Barone Tricarici contra Berardinum Capanum consanguineum meum Baronem Terrarum Oliueti, & Suesæ, & aliorum feudorum Dominum.

Pro d. Berardino contra dictum Baronem scripsit D. Anellus Amatius olim supremorum Regni Tribu-

nalium Aduocatus, caufarumq; ve-
rè patronus, voce, & calamo perſpi-
cuus, deinde Regiæ Cameræ Sum-
marix itidem fisci patronus be-
benignè lapidus, deinde eiaſdem
Regiæ Cameræ Præſes meritiſ-
ſimus, & doctiſſimus feudorum,
interpres in hac noſtro Neapolita-
na Academia.

Allegationes præfati Domi-
ni Ioannis Camilli Cacacij
prò dicto Barone Tricarici
inter opera D. Fuluij Lanarij.

S V M M A R I A.

1. Casus allegationum ponitur.
2. Feuda plana, ex quibus debetur mi-
litare ſeruitium ſunt nobilia.
3. Conſtitutio Regni, vt de ſucceſſionibus
habet locum ſolum in feudis quater-
natis, non in planis, & de tabula.
4. In ſucceſſione feudi plani, & de tabu-
la an attendatur ius Romanorum,
vel ius commune feudorum.
5. Quæſtiones feudales deciduntur prius
ſecundum iura feudalìa Regni,
& in defectum ſecundum iura com-
munia feudalìa.
6. Feuda plana, & de tabula militaria
habentur per omnia iure feudi.
7. Nulla lege Regni cautum eſt, vt in
feudis ſuccedatur iure communi
Romanorum.
8. Feudi plani, & de tabula non dicitur
vera in feudatio, ſed quadam con-
ceſſio perpetua ſiue locatio.
9. Appellatione parentum ſolum aſcen-
dentes veniunt.
10. Doctores, aſſerentes in ſucceſſione feu-
di plani attendi ius commune, in-
telliguntur de iure communi feudo-
rum.
11. Iure Romano, adgnati uſq; ad deci-
mum gradum, cognati uſque ad ſep-
timum admittuntur.
12. Collateralis feudatarij descendens,

ſuccedit feudo à communi parento
quaſito uſq; ad infinitum, & bene
explicatur.

13. Andrea Iſerni locus in Conſtitutione,
vt de ſucceſſionibus, & in cap. primo
de natura ſucceſſionis feudi decla-
ratur.
14. Hæredum appellatione in allodiali-
bus etiam extranei continentur,
quod non eſt in feudalibus.
15. Iure communi feudorum non ſucce-
dit, qui non descendit à primo ac-
quirente.
16. In feudo nouo frater fratri non ſuc-
cedit, nec descendentes ex fratre
de iure communi feudorum.
17. Succeſſorem, an oporteat extare tem-
pore aſſenſus, vel tempore mortis.
18. Verba aſſenſus ſunt ita ſequenda, ſi-
cut canis ſeſtatatur veſtigia leporis.

Baronia Tricarici ab antiquiſſi-
mo tẽpore habet quoddam ſub-
feudum inhabitatum, dictum
de Marchetto, in pluribus rebus, &
membris conſiſtens, videlicet, Do-
mibus, Caſalenis, Vineis, & Hortali-
bus, Terris ſeminarijs, & arato-
rijs, cultis, & incultis, ac etiam in di-
uerſis cẽſibus, iuribus, & redditibus,
vt dicitur in aſſenſu Principis Petri
Antonij ſub die 10. Septembris
1555. fol. 113. & conſtat ex liſta fol.
8. vbi plurima huius feudi corpora
deſcribuntur.

Hoc feudum tenetur à Barone, &
ſub Baronìa Tricarici, nec eſt qua-
ternatum, nec ſimpliciter, nec ſe-
cundum quid: ſed tantum planum,
& de tabula, iuxta ea, quæ latè fun-
dauit in prioribus ſcriptis fol. 1. S.
Prima conſuſio, & aduerſarius non
contradicit. Verum ex hoc feudo
non debetur redditus certus panis,
vini, vel pecuniæ, ſed adoha, ſeu mi-
litare ſeruitiũ Baronali Curix quo-
libet anno pro ea rata, quæ per ip-
ſam Curiam taxari ſolet, vt dicitur
in ſtrumento ceſſionis factæ à Fa-
bio

bio Castellano Mario Capano die 5. Decembris 1600. fol. 116. à ter. & in apota receptionis 9. Decemb. 1605. fol. 6. vbi soluntur duc. 7. pro adoha, quæ scriptura est ab aduersario producta.

Hoc subfeudum fuit primò alienatum à q. Bernardino Capano seniore tunc tenente, Ioanni Antonio Castellano cum assensu Principis Bisiniani tunc Tricarici vtilis Domini fol. 113. & cum clausula, pro se, hæredibus, & successoribus, fol. 113. à ter. in fi. & 114. in princ. Mortuo Ioan. Antonio, Fabius filius, & successor illud alienauit Mario Capano die 5. Decembris 1600. cum assensu Baronalis Curia sub die 28. Maij 1602. in cuius petitione Fabius exposuerat Baroni se habere successorem Alexandrum Castellanum patrum, & alios fol. 121. Verum assensus fuit præstitus cum clausula, Liceat in forma in bonis, in quibus habet successorem, citra tamen præiudicium iurium Principalis Curia quoad præsentam deuolutionem, & aliorum quomodolibet competentium fol. 121. in fin.

Decessit primò Alexander patruus, frater Ioan. Antonij primi quæsitoris, nempe 6. Iulij 1905. fol. 96.

Decessit secundò Fabius, qui alienauit, filius Ioan. Antonij 24. Februarij. 606. absque liberis, & successoribus fol. 37. 40. & 95. Baro Tricarici cõtendens ob Fabij mortem feudum illud ad se deuolutum, nullis existentibus successoribus, præuio decreto Curia Tricarici fol. 24. à ter. cepit possessionem illius fol. 43.

Orta propterea in S. C. quæstione inter Marium Capanum, qui vti spoliatus restitui petebat 10. Maij 1606. fol. 4. & opposita per Baronem tunc Bisatiarum Ducem, re-integratiõne seu deuolutione ob

mortem Fabij Castellani sine legitimo hære de fol. 5. Per S. C. sub die 13. Decemb. 1607. fuit datus terminus super omnibus per ambas partes. tam in petitorio, quam in possessorio hinc inde prætensis fol. 49. à ter. super quo iam compilatus est processus.

Et iure Ferrerius nunc Tricarici Baro, contendit se à petita feudi restitutione absoluendum; siquidem assensus Baronis, cui Capanus innititur, fuit sub conditione, & limitatione. Limitatio ea fuit [in bonis in quibus habet successores.] Cõditio fuit (tamè citrà præiudiciũ iurium Principalis Curia, quoad præsentam deuolutionem, & aliorum quomodolibet competentium fol. 121. in fin.) Quæ clausulæ positæ in eadem substantia, & oratione, illam regulant, & restringunt, vt ex *Dec. conf. 105. in fin. ait D. de Ponte conf. 3. n. 79. lib. 1.* Hinc duo nascuntur media pro Barone absoluendo.

Primum, quia Fabius Castellanus tempore alienationis non habebat in hoc feudo legitimum successorem; nam Alexander patruus non erat talis, quia non descendens, sed frater Ioan. Antonij Primi quæsitoris.

Secundum medium pro Barone est, quia Alexander (dato quod fuisset legitimus successor) non tamen superuixit tempore mortis Fabij, prout in hoc casu necessarium fuisse fundabo.

Vt autem hæc fundentur, recordentur Domini Iudicantes feuda plana, & de tabula, quæ à Baronibus, & sub eis tenentur, esse in duplici discrimine: nam quædam sunt pro quibus debetur Baroni seruitiũ militare, quod adoha in Regno appellant, quæ etiam militaria nuncupantur. Quædam non militaria, sed rustica, pro quibus debetur Domino panis, vel vinum, aut pecunia; vel

- vel aliud vile seruitium; quæ dicuntur concedi pro victu Domini, & solent appellari Aftenasiæ, seu tenimenta, vel mansum, vt declarant, & agnoscunt. *Capyc. in inuest. in cap. feudorum genera. fol. 208. §. in Regno, & S. Tenasia, melius, & clarius in cap. Imperialem, car. 26. concl. 3. Pet. de Montef. antiquus Doct̃or in const. vt de success. sub num. 4. & Aloysius de Leo in l. leges, num. 27. C. de leg. & Hier. de Rosis in suo cons. num. 15. & 16. impresso post decis. Viuij. 225. li. 2.*
- 9 vbi dicit feuda plana, ex quibus debetur militare seruitiũ esse nobilia.
- 10 In feudis autem tantũ quaternatis, non in planis, & de tabula, constitutionẽ Reg. vt de success. locum habere communiter est receptum, vt glos. in d. constit. in fin. prin. & in vers. in omnibus. Afflic̃t. in cap. 1. §. & quia num. 11. de his, qui feudum dar. poss. & dec. 161. in princip. Petrus de Montefor. in d. const. sub nu. 5. et post. Barth. de Capua, & Ifern. Frecc. lib. 3. tit. de differ. feud. quater. à nu. 27. & Cumia in cap. si aliquem, vers. subfeudatarius num. 9. deficiente autem in successione feudi plani, vel de tabula iure Regni, attenditur ius commune, quod apud vtriusque Siciliae Doctores est inconcussum.
- 11 Quæstio autem, vnde præsentis causæ pendet resolutio, stat in hoc, an in successione feudi plani attendatur ius commune Romanorum, quo, decedenti triplex succedit linea, descendantium, ascendentium & collateralium vsque ad decimum gradum, vel ad septimum, inter cognatos, nulla habita distinctione bonorum respectu lineæ, vnde obuenerunt, an potius attendendum sit ius commune feudorum, nec ascendentes, nec collaterales succedunt à primo feudi quæsitore non descendentes c. 1. de grad. succ. in feud. cum ibid. not. & ex infra

latius allegandis.

In qua quæstione, verior, & magis iuri consona opinio est, in feudi plani, & de tabula militaris successione non ius Romanorum, sed feudorum esse seruandum, quæ sententia probatur auctoritate, & ratione, auctoritate quidem vetiusque Siciliae DD. videlicet.

Primò Afflic̃t. in d. constit. vt de successione, sub num. 1. vbi ita habet, tota ista constitutio non loquitur, nisi de feudis quaternatis, quæ tenentur à Rege, non autem loquitur de feudis planis, vel de tabula, vel rusticis, vel feudis, quæ dicuntur aftenasia, vel feudis, quæ omni anno præstant certũ redditum in pecunia, vel in alia re, vel tenentur à Comite, vel Barone, Nam in istis feudis est successio secundum ius commune feudorũ, vt firmat hic glos. verb. in omnibus autem, lentit ergo Afflic̃t. in omnibus feudis planis, siuẽ militaribus, siuẽ aftenasijs ius commune feudorum esse seruandum; licet respectu feudi aftenasiæ, solus id expressè dixerit, nec forte verè, Idem Afflic̃t. in cap. 1. §. & quia, colum. 2. vers. bodie dicit in Regno Siciliae circa successione feudi plani, & de tabula per constitutionem Regni vt de successione non sunt immutata iura feudorum.

Secundò Petr. Piccol. de Montef. in eadem constit. vt de success. sub n. 6. ait sic, & sic huiusmodi tenasiæ, siue tenimenta non sunt feuda, licet feuda rustica nuncupentur, & est differentia in istis, & quaternatis, quia in istis succedunt omnes etiam collaterales, & non coniuncti; ex eo latere, vnde tenasiæ, seu tenimenta peruenerunt, & ita debet intelligi, quod notat Andr. in hac constit. vt de success. 10. colum. & de nat. success. feud. circa med. sed in planis, & de tabula non quaternatis, quæ tamen tamen propriè feuda sunt, non succedunt

cedunt ascendentes, nisi ex eorum linea sepe ipsa pervenissent, nec etiam collaterales, qui essent coniuncti ex collatere, unde feuda perveniunt, *vt 10. col. de nat. success. feud. in princ. & de grad. succed. in feud. in s. his deficiantibus. cum similibus.* Nec etiam corriguntur per Regni constitutionem. Ideo stare non prohibentur, hæc Petrus: nec potest clariùs loqui. Idem Petrus in *add. ad constit. si quando tit. 10. col. 3. cap. 11.* In alijs autem feudis planis militariibus, ex quibus debetur adoba, seu militare seruitium Comitibus, & Baronibus, à quibus tenentur, quando per Regiam Maiestatem in Regno indicitur militare seruitium. seruentur iura communia feudorum, quæ etiam in Regno seruantur, *vt in d. constit. gl. mag. in fine.*

Tertiò Capyc. in *cap. Imperialem ear. 26. in 3. conc.* dum dicit, quòd feuda plana, de quibus soluitur militare seruitium, iudicari omnia iure feudi; feuda plana, quæ alias tenementa, seu tenentiæ dicuntur, non censentur iure feudi, nec quantum ad successionem, *vt not. in constit. si quando, S. et si continget,* & sic sentit Capyc. non in omnibus feudis planis, & de tabula, sed tantum in rusticis, seu tenementis, quòd iure feudi non censentur quoad successionem, & alia, de quibus ibi, alia verò plana, vel de tabula militaria iure feudi per omnia censentur, & sic etiam quoad successionem, sequitur Capyc. illum citans.

Quartò Aloysius de Leo in *l. leges num. 27. C. de legibus* ubi similiter ait feuda plana, de quibus soluitur adoba per omnia iure feudi censeri: non sic feuda plana, de quibus soluitur annua pensio, quæ non censentur iure feudi.

Quintò Camer. in *cap. 1. de success. feud. à num. 32. ad 38.* indiuiduè

loquens in patruo, quòd non succedat nepoti in feudo quæsito per illum, à quo ipse patruus non descendit, & hoc etiam in hoc Regno subdit: quòd ex hac eadem ratione, quòd in successione feudi inter collaterales attenditur descensus à primo quæsitore, quòd in feudo nouo plano soror non succedit fratri, quia per constit. *vt de success. non admittitur,* quæ solum loquitur in quaternatis, & per iura communia feudorum repellitur, cui in illis feudis standum esset, & apertè Camer. est pro hac sententia.

Sextò Frecc. *lib. 6. de subfeudis, tit. de differen. feud. quatern. & de tabula* apertissimè in eo titulo pluribus in locis id sentit, videlicet sub num. 4. clariùs. 27 & 28 ubi à successione feudi noui plani, vel de tabula, ait fratrem excludi: quia iura communia feudorum, quæ in feudis planis seruantur, non admittuntur; & sub num. 29. vers. 22. ait, in feudis planis, & paruis seruari ius commune feudorum, non autem ius Regni, & nu. 33 ita dicit: feuda quaternata in Regno censentur iure veri feudi, secundum leges Regni; feuda autem plana iudicantur secundum leges feudales, & inter ista differentia est, de qua alias dixi.

Septimò Regens de Ponte *tract. de potest. Proreg. tit. de assens. Reg. S. 2. sub num. 15. & 16. ex Frecc.* quem citat, ait, in feudis, quæ à Barone, & sub Barone tenentur, recedi à iure constitutionum Regni, & attendi ius commune feudorum.

Octauò Curia in *rub. cap. si aliquem, in verbo de successoribus num. 72. fol. 24.* ait, tum etiam dic, quod dicta constitutio si quando, non de vera feudorum successione loquitur sed de feudis planis, & de tabula, quæ tantum sub lege, & natura feudi tenentur à Comite, vel Barone, ubi est successio secundum ius commune

mune feudorum. *Hæc Cumia.*

Nonò *Intrigl. de feud. cent. 1. q. 45. n. 50. & n. 201. fol. 289. sic scribit. In feudis vero planis, et de tabula erit successio secundum ius commune feudorum, & ibi citat multos.*

Decimò *Io. Andr. de Georg. in repet. feud. cap. 9. pluries: nam sub num. 8. ait, quod constit. ut de success. in alijs feudis, ultra quaternata non mutauit ius commune feudorum, & clarus sub num. 12. ita habet, & constitutio, qua limitauit gradum successio- nis usque ad tertium, non loquitur de feudo plano: remanebit intactum ius commune feudorum, &c. hoc idem sub num. 18.*

Vndecimò *Affl. decis. 228. sub num. 1. ait, in feudis rusticis non habentibus propriam naturam feudi, cōsistentibus in terris, pro quibus soluntur annuatim annuus redditus, non habere locum leges feudales Regni, quia de istis consideratur, prout de rebus emptis ita Afflic. & sic sensit, non in omnibus feudis planis, & de tabula cessare leges Regni, sed tantum in secunda specie: nempe non militarium.*

Duodecimò *Hier. de Ros. in d. conf. num. 17. impressus post decis. Viuy 225. dicit in feudis planis, vel de tabula militaribus habere locū, quoad successionem ius constit. Regni, ut de success. & licet hoc nemo alius dixit: sed communiter teneatur eam constitutionem tantum in feudis quaternatis procedere, tamen aperte innuit iura communia Romanorum minimè in his feudis locum habere.*

Ex prædictis itaque Doctoribus, quos citavi, aliqui apertè asserunt in successione feudorum planorum, & de tabula ius feudorum seruari, sed non distinguūt an in omnibus, vel solum in militaribus, & hi *Cammerar. Frecc. Cumia. Intrigl. de Pont. de Georg. Alij distinguendo in feu-*

dis planis militaribus, dicunt, iura communia feudorum seruanda, in reliquis tenimētis iura Romana, ut *Petr. de Montef. Aloys. de Leo, & sentit Vrsill. Afflic.* autem passim in omnibus ait iura feudorum communia esse seruanda.

Ex quo Doctorum calculo, & ex infra dicendis patebit, quod hæc est magis communis opinio, et etiam verior ex rationibus mox dicendis.

Ratione etiam fundatur hæc sententia, quæ multiplex.

13 Prima, quia feudales causæ in Regno prius sunt decidēde secundum iura Regni feudalia, quæ ubi deficiunt, ad iura cōmunia feudalia recurrimus, quæ minimè in Regno sunt sublata, sed in defectum iuris Regni locum obtinent. *Isern. in cap. 1. in fin. de feud. cognit. Petr. de Montefor. Afflic. & Frecc. locis supra citatis, & optime glo. in d. constit. ut de success. glos. fin. super verbo iniuriam col. 3. S. similiter erat, ait ubi ius feudorum specificè disponit, illud attenditur, nec recurritur ad ius cōmune Romanum sex. est express. in d. c. 1. de feud. cognit. Vulte. de feud. lib. 1. cap. 1. sub nu. 1. & sub nu. 8. S. atque si contingat, post Cephal. conf. 2. nu. 7. lib 1.*

14 Secunda, quia feuda plana, & de tabula militaria per omnia iure feudi habentur: nā verè feuda sunt, ut *Afflic. d. S. et quia, & d. l. Imperalem, Aloys. de Leo d. l. leges in fine.* meritò quoad successionem debent iure feudorum regulari, quod confirmatur: nam si in cæteris iure feudi retinentur: nempe respectu alienationis, inuestituræ, deuolutionis, ut ex dictis per *Frecc. d. gir. de differ. feud. quater feud. 2. 13. 17. 18. 20. & 25. & alibi, cur etiam non debeat in successione obseruari, non video, cur non debeat eadem res diuerso iure censi, l. cum qui ades, de usucap.*

Ter-

15 Tertia, quia nulla Regni lege caurum est, vt in his feudis sit successio iure Romano, non quidem ex const. vt de success. quæ tantum loquitur in quarernatis, nihil de reliquis disposuit, vt communiter omnes intelligunt, vnde glos. ibi dixit, in reliquis seruari iura communia, non explicando quæ, vt infra dicam.

Non ex constit. si quando, tit. 10. lib. 3. ubi ita Rex, & si contingerit talem emptorem ab intestato decedere, hi ad successionem eius veniant in prædictis, qui aliàs possent ad successionem eiusdem ex descendenti, vel ascendenti, aut collateralis linea ab intestato venire, quòd si de prædictis nullus omninò supersit in eo, quod de feudo tenet ab eo, dominus feudi succedat hæc Rex: ex cuius verbis nihil pro iure Romano in dictis colligi potest.

Primò enim non loquitur indidualiter de feudo: sed in eo, quod de feudo tenet; potest enim teneri res de feudo, sed non in feudum, seu iure feudi, & vt feudum iuxta dicta per Bal. in l. liberti libertæque, C. de oper. libert. Afflicti. decis. 129. in 1. dub. D. de Franch. decis. 161. num. 2. & 3.

Secundò, prædicta constitutio vtitur salutaribus verbis, hi ad successionem veniant ex prædictis, qui aliàs possent ad successionem eiusdem ex descendenti, vel asc. identi, aut collateralis linea ab intestato venire non simpliciter omnes istos vocat constitutio, sed qui aliàs possent ab intestato venire: quod ponderat ibi Afflicti. n. 4. & clarum est, quod de iure communi feudorum non solum descendentes, sed etiam ascendentes succedunt, quando coniuncti sunt ex latere, vnde peruenit feudum, vt per Ifern. & alios latissimè in cap. 1. de nat. success. seu. D. de Franch. decis. 3. sed collaterales modò descendant

à primò feudi quæsitore cap. 1. de grad. succed. in feud. De istis igitur intelliguntur verba constitutionis, qui possent ad successionem venire iure feudorum, non autem de vocatis iure communi Romanorum, quo ea distinctio non attenditur.

Tertio, textus ille si loqueretur passim de ascendentibus, & collateralibus, absque dicta distinctione esset intelligendus, prout illum intelligit Petrus de Motes. in addit. ubi ita habetur, communis expositio est, quod S. iste intelligatur tantum in feudis, seu tenementis rusticis, vt in eis, sicut in alijs burgenfaticis, circa successionem seruetur ius commune: pro qua facit, quia horum feudorum non verè dicitur infeudatio, sed quædam locatio, seu perpetua concessio, vt supra in const. constitutionem diuæ memoriæ, S. excadentias, ibi, locare promittimus, non dixit infeudare, pro quo C. locati, l. viam veritatis, & de locatione prædij ciuilibus. l. prædia, & ita intelligit glo. hunc S. in constit. vt de success. circa princ. in glos. ex generali præfatione, in alijs feudis planis militaribus, ex quibus debetur adoba, seu militare seruitium Comitibus, & Baronibus, à quibus tenetur, quando per Regem indicitur militare seruitium, seruetur iura communia feudorum, quæ etiam in Regno seruantur, vt in d. constitut. in glos. magn. in fin. hæc Petrus, cuius verba referre volui, quia optimè, & clarissimè hanc rationem declarat, vnde dicta constitutio ex prædictis non haberet locum in hoc feudo de Marchetto, quod est militare, & adoham soluit Baroni.

Non etiam iuuatur contraria sententia pro iure Romano in successionem feudi plani, ex alio textu alterius constitutionis si quando tit. 7. lib. 2. ubi idem sane si foriudicatum à Comite; vel Barone feudum habere contingerit, ipso parètes, vel liberos nò habent-

habente, feudum ad eum, à quo ipse foriudicatus tenebat; sine cōtradictione aliqua redire censemus siquidem primò ille textus nihil loquitur de collateralibus, de quibus nunc est sermo, sed tantum de descendantibus, & ascendentibus, qui soli sub verbo illo (parentes) comprehenduntur *Liurifconsultus ff. de grad. affin. et l. parētis appellatione. ff. de verbor. signific. & in ascendentibus intelligunt ibi l. fern. & Afflict. num. 8* Secundo, quod similiter ea, quæ denūciatiuè lumuntur, intelliguntur prout iuris, id est, de illis parentibus qui feudorum iure ad liberorum feudi successionem admittuntur, vt supra in alia constitutione proximè dictum fuit. Tertio textus ille prouidit particularem foridicationis casum, ideo non extenditur ad successionem.

Nec denique obstat text. in *constit. in aliquibus, tit. 26. lib. 3.* iuxta pōderationem *Marin. in glo. in verbo in omnibus, in fine posita in dicta constit. vt de success.* de qua infra: quia in eo loco, vbi de glo. agā resoluitur.

Quarta, & vltima ratio, quia ex Doctoribus, qui pro iure Romano in success. feudorū seruādō citātur, prò ea sententia non concludunt: circa quod rogo Dominos iudicātes, vt dignentur quædam obseruare.

18 Primò, quòd non potest fieri fundamentum in illis Doctoribus, qui simpliciter dicunt in feudis planis non seruari iura Regni; sed iura communia, non explicando, an Romana, vel feudalia: quia isti sunt intelligendi prout iuris, & de iure ostensum supra est in defectum iuris Regni in feudis, primò seruanda iura feudalia; secundò Romana, &c. Doctores autem generaliter ita loquentes, quos viderim, sunt videlicet.

Marin. de Carum. in d. const. vt de

successionibus, duobus in locis, nēpè in const. verbo vt de success. vbi primo dicit eā const. loqui etiam in feudo nō quaternato, ex quo debetur militare seruitiū, iubdit *ceterum si feudum sit rusticanum utpote ex quo debetur redditus panis, carniū, pecunia, vel annonæ, siue prestatio operum, vel huiusmodi sordida seruitia villanorum huiusmodi, in aliquibus locis vocantur tenasia, vel tenimenta, puto istam constitutionem cessare, & ius commune locum habere, s. 3. vt descendentes, ascendentes, et collaterales succedant, qui alias de iure communi succedere possent ab intestato, et in eorum defectum succedit dominus feudi, vt supra de Romana, l. si quando:* Ecce nihil Marin. specificat de iure Romano, intelligendus igitur erit de iure feudorū, eo magis, quia citat dictā constit. *si quando lib. 3. tit. 10.* vbi ita intelligi dictum fuit, & tertio si de iure Romano intelligeretur, vti que non de feudis planis militaribus, quæ adoham soluunt, sed de rusticis tenasijs, vel tenimentis, vti eam intelligit *Petrus Pic. Montefor. ibi, & in d. const. si quando titu. 10. lib. 3.* supra fuit relatus *alias Marin. locus iste, ita glos. in ver. in omnibus, fol. 267.* vbi ita dicit. *Alia autem feuda, quæ tenentur ab alio, quam à Rege, & sunt non quaternata, mortuo tenente sine legitimo successore, non deuoluuntur ad fiscum, sed ad eum potius, à quo tenebatur, & sic corrigit, quòd dixerat in prima glos. quòd constitutio illa locum habebat etiam in feudis militaribus non quaternatis, subdit postea Marin. accedit etiam ad hoc supra de homin. baron. non poss. const. si quando. S. & si contingerit, vbi videtur expressum, quod in alijs feudis, quàm quaternatis obtineat circa successionem ius commune, videlicet, vt tūc succedat dominus feudi, quando aliquis non superest de linea descendenti, vel ascendenti,*

vel

uel collateralis, qui aliàs de iure cõmuni ad successionem ueniret: ad idem facit supra de *ff. success. foriur. lib. 1. S. sanè* ad idem facit supra lege proxima est *constit. in aliquibus, ubi Marinus, Olim succedebāt consanguinei quantumcunque remoti, exclusis foeminis filiabus, per quam legem remouentur etiam alij consanguinei, tunc demum quando filij, uel etiam filia superessent, non autem remouentur, eis aliquatenus non superstitibus, et sic tamen ista veteri consuetudine statur*, hæc Marinus, ubi similiter nec in specie de iure Romano loquitur, & ad dictam constitutionem *si quando. S. & si contingerit* se refert, ubi nō de omnibus, sed de illis consanguineis, qui possēt succedere loquitur. Quod uero ex *const. in aliquibus*, quæ est *constit. præcedens*, ponderat, istam potius confirmat sententiam, siquidem ait non esse mutatā consuetudinem, de qua in ea constitutione, quòd consanguinei quantumcunque remoti succedant non existentibus filiis: hoc certè non est

- 11 secundum ius Romanum, quo tantū usque ad decimum gradum agnati, usque ad septimum cognati admittuntur *S. fin. instit. tit. 5. lib. 3. de success. cognat.* At bene est secundum ius feudorum, quo collaterales descendētes feudatarij in feudo à cõmuni parente quæsito, usq; ad infinitum, etiam ultra septimum, uel decimum gradum succedunt, ex communiori, & ueriori Doctorum sententia, quos citant, & congerunt moderni feudistæ, uidelicet *Rosent. de feud. som. 1. cap. 7. conclus. 56. et 58. Schrad. de feudo par. 7. cap. 7. num. 1. Vultei de feudis lib. 1. c. 9. num. 102. & 105. Hartb. lib. 2. q. 19. ex cap. 1. ff. vass. feud. priu. c. 1. ubi gloss. & Doct. de nat. success. feud.* nam si à primo quæsitore non descendunt collaterales, uel non succedunt collaterales, uel non succedunt regulariter,

uel in illis casibus, in quibus ex pacto inuestituræ admittuntur, non ultra septimum gradum progrediuntur *cap. 1. S. hoc quoq; de his qui feud. dar. poss.* igitur ex ea *const.* In aliquibus non secundum ius Romanum, sed feudorum, etiam ad mentem glossatoris Marini, consanguinei collaterales uocarentur, esto quòd illa non esset succedendi consuetudo. Denique cum *glos. in d. S. in omnibus* non distinguat speciem feudorum ex se ipsa, in principio eiusdem constitutionis interpretabitur, ubi illud dicit non in planis feudis militaribus, sed in tenasijs, & rusticis; quale non est istud, de quo agimus. Nec de *glo. Marini*, circa quā ideo sum latius immoratus, quia eius auctoritati Romani iuris assertores potissimè innituntur, quam pro eis non facere est manifestum.

- 13 Ifern. item pro hac citatur sententia, & de illo uti feudorum in hoc Regno antistite summoperè aduersarius exultat; ille enim duobus in locis, uidelicet Primo in *const. ut de success. in princ.* ubi ita ait, *Multa ponuntur hic in gloss. & primo attendendum est, quod hæc tota constitutio loquatur in feudis quaternatis, quæ tenentur in capite à Regia Curia, ut pluries gloss. dicit. In alijs feudis de tabula. seu planis, quæ tenentur ab alijs, succedunt consanguinei quantumcunque remoti, ut dixit glo. infra in S. in omnibus*, ex quibus Ifern. uerbis nihil per se actor colligit, nam nec de iure Romano loquitur, nec in omnibus feudis planis, etiam militaribus, nec consanguineos, etiam non à latere, unde peruenit feudum uocari ait, & dū glossā sequitur secundum illam intelligendus, quæ non est contra nos, ut supra est dictum. Quinimmo prout in expositione gloss. fuit dictum, dum Ifern. dicit uocari consanguineos quantumcunque remotos, & sic ultra septimum gradum,

E dum,

dum, necessario intelligit vocari secundum ius commune feudorum, eos nempe, qui à primo acquirente progeniti sunt. Alter locus Isern & ut uideatur aduersario, clarior est in *cap. primo, sub num. 14. uers. constit. Regni Sicilia, tit. de nat. success. feud.* ubi cum dixisset constitutio, *ut de success.* in feudis planis, & de tabula nihil innouare circa successionem in ea feudi specie: subdit hæc uerba & uidetur intelligi, quod collaterales tunc succedant, qui sunt coniuncti à latere, unde peruenit feudum, quia *cap. Papæ Honorij factum ad ampliandam successionem talem; hoc dicit, & loquitur etiam in subfeudatario, sed debet intelligi de subfeudatario tenente in capite, ut in princ. cap. dicitur, et sic per totum intelligitur. ff. de iur. & fact. ignor. regula circa fin. quia consanguinei quantumcumque remoti in tali feudo succedunt, ut d. glo. const. illius, & hac ratione repelluntur ascendentes, qui non sunt coniuncti taliter quos admittit glo. prædicta. Item & in burgensaticis quæstis per matrem sibi, & filijs suis, quod præsumitur. ff. de probat. l. si pactum, in fi. vel heredib. ff. de pact. si tibi. §. si pactus, repellitur eadē ratione, quod non esset coniunctus ex parte matris, unde in tali feudo sicut est in burgensaticis, sic erit successio quia iam non dicitur feudum matris, ff. de acq. hered. l. Paulus. C. de inoff. test. l. fin. in fin. hæc sunt uerba Iser. ex quorum ultimis colligit Andr. quod si in feudis planis successio est sicut in burgensaticis, sicut in istis, non attenditur honorum obuentio, sed sanguinis tantum coniunctio, vndeunque obuenerint bona, ita in illis feudis planis, seu de tabula, & ita determinauit Iser. quæstionem initio positam de successione collateralium, etiam non coniunctorum ex latere, vnde plana feuda perueniunt.*

Sed ex pluribus, nec dicta obstat

Iser. doctrina, Primo Iser. nec eo loco specificè loquitur de feudis planis militaribus, vnde erit intelligendus non in istis, sed in rusticis & tenasijs, quæ non iure feudi censentur, quod patet, quia sequitur *glof. in d. constit. ut de success.* ubi, ut dictū est, in his loquitur feudis, & dictum indefinitum Isern. secundum *glof.* quam citat, erit interpretandum, *Bar. in l. non solū liberat, ff. de lib. leg. Surd. decis. 59. n. 7.* & ita in indiuiduo Iser. exponit, & ait loquutum *Petr. de Montefort. d. const. ut de success. sub nu. 8.* cuius uerba supra retuli, reuideantur, & DD. indistinctè loquentes per alios distinctè loquentes declarantur, & quando indistinctè receptus, absurdum sequeretur, & contra rationem docens.

Secundò, de ea Isern. doctrina, quatenus militare feudum planum attingerit, nec esse curandum, si quidem primo secum pugnat, nam si consanguinei quantumcumque remoti in tali feudo succedunt, & sicut in burgensaticis, sic erit successio, non bene ex præcedentibus inferitur, neque probatur, etenim cum in quæstione proposita, an in feudo plano succedant coniuncti, etiam si non sint à latere, vnde peruenit feudum, & ex *cap. Papæ Honorij*, ubi etiam in subfeudatario de tali coniunctione statuitur, & dum contra tales coniunctos opposuisset, resoluit illud *cap. Papæ Honor.* cuius uerba eo loco paulò ante *sub n. 8. uers. 6. 220.* posuit *Lipar. col. 1. circa med.* non procedere in feudis planis hoc fundat, quia *glof. in d. const. ut de success.* admittit consanguineos quantumcumque remotos, & ascendentes, qui aliàs repellerentur, quasi dicat *glofator Marin.* qui probè sciebat *cap. Papæ Honorij*, illos non admisisset, si forent eo *cap. exclusi* hac ratione: nec inferitur ea conclusio, imo opposita, quia *glo. ut dictum est,*

est, non ita collaterales, & ascenden-
tes vocat, vt necessariò successio-
nem prout in burgenfaticis inferat,
sed potius, vt in feudalibus, dum
consanguineos, quantumcunq; re-
motos admittat. Addit Ifern. aliam
rationem, ad probandam suam prin-
cipalem cõclusionem prædictam, ;
quod etiam nec coniuncti ex latere
feudi admittantur, siue minus prin-
cipalem, quod cap. Papæ Honorij
non loquitur in feudis planis, & est
illa posita in vers. item & in burgen-
faticis, nempè quod mater acqui-
rēs bona burgenfatica pro filijs, cõ-
setur acquirere, & tunc morienti fi-
lio, qui in illis matri successerat,
etiã non coniuncti ex latere matris in
eis succedunt, quia non amplius
sunt bona materna, quando ad fi-
lium peruenerunt, d. l. Paulus, volens
ex hoc inferre idem esse debere in
feudis, quia nec amplius dicitur feu-
dum matris, quando iam peruenit
ad filium, hæc ratio, pace tanti viri
Regnicolarum magistri insulsa est,
& nullius ponderis, nam non video
quomodo allodialia, seu burgenfa-
tica feudalialia regulent, siquidem
burgenfatica sui natura ad quosuis
hæredes sunt transitoria, vnde imple-
met Ifern. dixit, quod cõsetur mater
illa quærere pro hæredibus l. si tibi
S. si pactus. ff. de pact. appellatione
autem hæredum etiam extranei cõ-
tinentur in allodialibus, vnde si ad
filium deuenerunt, rectè quilibet fi-
lius consanguineus licet non ex li-
nea materna coniunctus, in illis suc-
cedet, vt ibi glos. & l. sciendum, ff. de
verb. signif. cum alijs apud Menoch.
confil. 80. à num. 128. lib. 1. At non
sic in feudis, in quibus hæredis men-
tio solum de filijs intelligitur cap. 1.
S. & si clientulus, vbi Doct. de alien.
feud. Nec potest quisq; succedere, ni-
si à primo acquirente descendat c. 1.
de grad. success. in feud. non igitur bo-
na est consequentia, In allodialibus

succedit extraneus hæres filij succes-
soris matri, ex materna linea non
coniunctus, ergo etiam hoc in feu-
dalibus, quia hæc minimè, prout illa
ad hæredes extraneos sunt transito-
ria, ideo non iure probatur princi-
palis Ifern. conclusio, includens ad
successionem feudi plani etiam non
coniunctos ex latere, vnde obuenit
feudum, nec alia, quod non habeat
in illis locum cap. Papæ Honorij,
quia illud loquitur in feudalibus,
ad quæ non rectè à burgenfaticis
infertur, & mirum est tantum virum
à tali argumẽto moueri, quod agno-
uit, & excusare non potuit *Loffred.*
eius affecta in paraphrasi fo. 47. col. 2.
2. circa ff. videndus, vbi eius Ifern.
rationationis infirmitatem agno-
scit, & quod nullo modo regula l.
Paulus. ff. de acquir. hæred. quod mu-
tatione personæ mutatur conditio
rei, deseruit ad rhumbum, & Lipar.
optimè aliàs Ifern. dilucidator, qui
eius retrulos aperit sensus, & supplet
diminutos, non potuit ostendere
fol. 222. à ter. col. 2. lit. R. Quomodo
ex hac ratione mens, & conclusio
Ifern. confirmetur. Denique dum
Ifern. sine ratione in ea, quã aduer-
sarius autumat esse sententia, cum
tot, & tantos viros, & in iure, & tam
Regni, quam feudorum consuma-
tissimos habeat contrarios, & præter
vnum eius interpretem Lipar. ascrip-
tum, glebæ celarem neminem po-
tius cum illis Afflicti. Picc. Capic. Ca-
mer. de. Pont. de Georg. & reliquis eru-
ditissimis viris, quam cum Iser. præ-
ter morem contra feudales regulas
sine lege, & ratione loquentem, &
contra communem opinionem, &
interpretem sententiam credo S. C.
concurturum Par. de Put. de reintegr.
feud. cap. 4. num. 8. vbi ait, ita quidem
feuda rustica sunt illa, de quibus de-
betur redditus panis, carniū, pe-
cuniæ, vel annonæ, siue præstatio
operarum, vel sordida seruitia villa-
orum,

norum, quæ feuda aliquando appellantur tenasiæ, seu tenimenta, vt dicit *glos. in constit. vt de success. in 1. glos. in quibus succeditur secundum ius commune ab intest.*, quæ feuda parua non cētentur iure feudi, quòd pro eis non fit fidelitas, nec habent consuetudinem feudi, secundum illam *glo. & glo. in constit. si vnde de hom. Baro. ab ho. dema. & hoc idem cap. 9. num. 15.* hec Par., nec aperit speciem iuris communis, an feudorum, vel Romani, loquitur in paruis, & rusticis feudis, in quibus non fit fidelitas, nec militaribus, & se remittit, seu loquitur iuxt. gl. locis prædictis, vnde nihil est pro aduersario *Loff. in paraphrasi de nat. success. feud. feud. fol. 37. col. 2. in fin. titu. col. 1. in princ.* etiam ipse indistincte loquitur, nec particulariter in feudis militaribus, ac secundum Ifern. loquitur doctrinam, quam tamen agnoscit innixam iuribus non ad propositum adductis *Lipar. etiam in d. c. 1. de nat. feud. num. 15.* vnde sub tali nec ipse distinguit inter militaria, & rustica; Isti sunt DD. q. ab aduersa parte adduci potuerunt, ex quibus nullus specificè ait in feudis militaribus, pro quibus fit fidelitas, & debetur seruitium, seruari ius commune Romanum, nec Ifer. nec illius dilucidatores *Loffr. & Lipar. glosatur autem Marin. & Paris. secundum ius commune seruari, non habita mentione cuius Romani, an feudalis, & specificè in teneasijs, seu rusticanis loquuntur feudis, quale nostrum hoc de Marchetto non est, sed militare: Igitur cum opinio prò feudis planis militaribus, quòd iure communi feudorum regulentur, nullum etiam ex aduerso adductis contradicteorem habeat, quæ verò indefinitè loquitur, tot grauissimos habeat auctores lumina iuris feudalis in vtroque Regno, tot rationibus subnixa nulla lege, vel constitutione impu-*

gnare non video, quomodo aduersarius sola Ifer. auctoritate, quando hoc expressè diceret, contra tot Auctorum sententiam audeat postulare. Magna, fateor, est Ifer. auctoritas, sed non contra communem, est magna eius doctrina, sed non contra rationem: magna illius conclusio, sed non contra iura; nam si ei in hoc feudo omnes maiores nostri minime detulerunt, nec nos maiorum relinquemus vestigia, quoniam non in ore vnius, sed plurium adest veritas.

Posito igitur pro constanti in hoc feudo Marchetto veluti militari, & fidelitati faciendæ obnoxie seruari ius commune feudorum, constat Alexandrum Castellanum Patruum tempore cōtractus non fuisse Fabio legitimum successorem de iure communi feudorum.

Primò, quia non descēdit à Ioan. Antonio Castellano primo acquirente, vnde à feudi successione excluditur, in quo iure communi feudorum nemo succedit, non legitime
 15 ex corpore primi acquirētis descēdens, ità ex Ifern. pluribus in locis, & innumeris Feudistis tam Regnicolis, quam exteris fundata in prioribus scriptis car. à terg. col. 2. §. eo iure communi, & col. 1. pag. 2. vbi rationem adduxi, & secundum illam sententiam passim iudicatum tradit *Schrad. de feud. par. 7. cap. 1. & Rosent. cap. 7. q. 58. nu. 7.* vbi innumeris vicibus ait iudicatū ex reg. cap. 1. in fin. de duob. fratr. de benef. inuest. et ex tex. in cap. 1. §. is vero de success. frat. & grad. succ.

16 Secundò, quia iure communi feudorum in feudo nouiter quæsito, nec frater fratri succedit, iura sunt aperta in cap. 1. §. sin autem, de his, qui feud. dar. poss. c. fin. de success. feud. cap. 1. §. si duo fratres. de feud. March. & alia iura, quæ cum innumeris Doctoribus citauit in primi allegationibus

bus car. 2. §. 2. ex prædictis, vnde si fratri Alexandro in hoc feudo non successisset uti proximior, nec nepoti remotiori potuisset succedere.

Tertio. Iure item communi feudorum, nedum frater in feudo novo, sed etiam eius descendentes signanter filia excluduntur, vt per *Ifern. Loffred. consil. 38. sub num. 4. Frecc. glos. cit. in d. alleg. car. 2. §. 3.* Sicut ergo Fabius in hac feudi specie non successisset Alexandro, quia ab eo, si ille fuisset primus acquiritor, non descendit, nec debuit Alexander Fabio succedere propter seruandam æqualitatem in successione, vt ibi ex punctualibus Doctoribus, quos citavi, *Iacob. de Ares. Iser. Intrigl. Thom. de Mar. Ruin. & Ceph. cons. 12. n. 10. & 27. lib. 1.* quos loco prædicto citavi cum *tex. d. c. 1. §. bis vero de gradib.*

Ex quibus manifestè patet, quod iure communi feudorum tempore gratiæ non erat Alexander Castellanus successor, nec etiam iure Regni, nec ex constitutione vt de succ. dato, quòd in hoc feudo plano militari locum haberet, vt *glos. ibi in princ. & Hier. de Ros. cit. cons. contra commun. voluerunt nec ex gratijs per Regem Catholicum, & Carolum V. Imperatorem concessis, vt latissime in primis allegationibus fundavi car. 3. & 4. vsq; ad fin.* quibus nihil mihi nunc addendum occurrit, non igitur tempore concessionis fuit Alexander legitimus Fabij successor.

Secundum medium pro Barone est, quod licet fuisset, debuit tamen superuiuere Fabio, vt assensus potuisset operari, & ex verbis assensus clarissimè colligi, *sic enim, fiat in forma in bonis, in quibus habet successorem, citra tamen præiudicium iurium principalis Curie quoad prætentam deuolutionem, & aliorum quomodolibet competentium, fol. 121. in fin.*

17 Qui assensus fuit expeditus ad consultationem Doctoris Octauij Bammacarij eruditi feudistæ, qui sciebat controuersiam inter Doctores, an successor debeat extare tempore mortis vt valeat alienatio, an sufficiat tempore assensus extitisse, quia in re non defuerunt, qui tempus etiam mortis attendi voluerunt, & tunc oporteret extare successorem, & hi maximæ auctoritatis, quorum antesignatus *Ifern. in cap. 1. in princ. & S. hoc quoque, colum. 2. vers. si ergo viuens, de success. feud. & in cap. 1. colum. 5. vers. hæc essent, de natur. success. feud. & in cap. Imperialem S. præterea ducatus, de prohib. feud. alien. & in rubr. de vassall. decrep. atq; cum. in cap. si aliquis, vers. antiquis, num. 37. Petrus de Greg. in tract. d. concess. feud. par. 4. quest. 10. num. 24. et 45.* Ideo ad tollendas disputationes voluit reseruari deuolutionem Baroni, ita quòd assensus operetur tantum in casu, quando Fabius tempore mortis habuisset successorem, non aliter.

Quod autem ea verba, *Citra, &c.* circa prætentam deuolutionem aliter intelligi nequeant satis patet, quia alias nihil operarentur; illo enim tempore assensus, deuolutio à Curia prætendebatur: igitur de hoc tantum verba illa intelligi possunt, quæ tempore mortis Fabij ob carentiam successionis cōtingere potuisset, nam alia nulla excogitari potest: igitur, vt illa assensus verba operentur, & non sint frustratoria, & quia pernecesse de ea deuolutione sensit assentiens, oportuit etiam tempore mortis Fabij successorem extitisse, verba enim assensus ita

18 sequenda, sicut canis sectatur, vestigia Leporis *Camer. cap. Imperiali, 12. liter. P. quæ ubi locum haberent, assensus procedet idem Camer. sar. 44. lit. V.* vnde cum Alexander, qui legitimus Fabio successor fingitur; ei

præmortuus fuerit, erit omnino assensus resolutus, & ita nec tempore mortis extitit successor.

Nihil autem prædictis receptio adoha operulatur.

Primò, fuit facta anno 1604. & 1605. quo tempore viuebant Fabius, & Alexander, ita vt non poterat de deuolutione tractari, quia, omnino Fabius possedisset, & potuit transferre commoditatem, vel genutam feudi durante vita.

Sed non fuit recepta à persona, quæ circa hoc potuit Principi Bisiniani tunc sub curatore præiudicare, quia à substituto exactoris, qui sicut non potuisset in præiudicium Principis assentiri expressè, ita nec tacitè.

Tertiò, adoha censetur recepta prout vigore assensus, quia ex hoc inuestitura debetur, itaq; si assensus est conditionalis, erit etiam omnis actus inde securus, & sic præstatio seruitij.

Ex quibus patet, assensum datum alienationi huius feudi de Marchetto, quando à Fabio Castellano transiit in Marium Capanum, nihil operari ex defectu legitimi successoris, tam tempore mortis Fabij, quàm alienationis, & proinde nunc iure reintegrationis tanquam resoluta conditione, licitè per Baronem Tricarici retineri, quem à petitis per Capanum spero absoluendum.

Laus Deo, & B. M. V.

Io. Camillus Cacacius V.L.D.

Allegationes contrariæ præfati Domini Anelli Amati prædicto Berardino Capano contra dictum Baronem Tricarici.

S V M M A R I A.

- 1 Feudum planum, & de tabula, quod propriè dicatur, & quod impropiè ?
  - 2 Andreas de Ifern. iuris feud. Euangelista.
  - 3 Feudum dicitur propriè ex sententia Ifern quando Castrum, vel aliud cum Vassallis datur.
  - 4 Item & quod vassallus personale præstet seruitium.
- Feudum dicitur impropiè quando realis præstatio fit sub num. 4. Item dicitur potius Emphiteusis sub eod. num. 6. & 12. & sequentibus etiam si iuramentum fidelitas interueniat sub nu. 21.
- 5 Castrum, præ quo non præstatur fidelitas, transit ad foeminas, ad mulierum, ad surdum, & num. 6. & 7. & ad extraneos, n. 7. 12. ad Ecclesiam nu. 16. & Clericum n. 29.
  - 8 Feudatarius præstat seruitium personale, sed emphiteuta præstat reale.
  - 9 Feudum coheret persona, & seruitio personali naturalitèr.
  - 10 Seruitium est de natura feudi, non autem de substantia.
  - 11 Concessio ex quibus arguatur feudalis, vel censualis ? examinantur opiniones Doctorem, de hac re differentium num. 12.
  - 12 Pacta concessionis non autem nominatio partis facit concessionem feudalem.
  - 13 Iacobus Menochius conf. 65. nu. 4. vol. primo arguitur.
  - 14 Lege, & consuetudines feudales de feudi successione loquentes, non comprehenduntur.

- prebendunt feuda impropria, & conditionata, ex quibus aliquid annuum, vel pecunia præstatur, & nu. 17. sed ius Romanorum, & nu. 18. & seqq. ad 29.
19. Leges feudorum excludentes à feudi successione quadam personarum genus, sunt exorbitantes.
20. Regni Sicilia observantia circa successionem feudi improprij refertur.
22. Inuestitura prima tenor attendendus.
23. Fidelitas in executivis inuestitura non operatur feudalem concessionem.
24. Clausula de stylo parum operantur, maximè ubi substantia actus repugnat.
25. Clausula heredibus, & successoribus comprehendit non solum heredes feudales, sed etiam allodiales.
26. Feudum improprium in nihil retinet naturam proprij feudi, & secundum ius Romanorum regulatur reiecta aliquorum opinione.
27. Opiniones Andrea de Ifern. Cyni, Bald. & aliorum dicentium, quod feudum improprium quoad nonnulla retinet naturam veri feudi declaratur.
28. Adoha in Regno præstatur loco personalis servitij de voluntate Domini, & vassalli.
29. Ius commune Romanorum servatur, cessante iure communi feudorum.
30. Marinus de Caramanico, dicens, quod in successione feudi rusticani, ex quibus debetur aliquid annuum, cessat Constitutio Regni, & habet locum ius commune, intelligi debet de iure communi Roman. non autem de iure communi feudorum ex numeris seqq. 31. 35. 36. ad num. 40. ubi aperte adducuntur auctoritates.
31. Ascendentes, & Collaterales de iure communi excluduntur à successione feudi.
32. Ius commune Romanorum intelligitur in dubio, quando de iure communi fit mentio, siue duo iura communita, siue unum ius commune vigeat in eodem loco nu. 33. & seqq. 35. & 36.
34. Dominus in defectu ascendentium, & Collateralium succedit ultimo morienti de iure communi; & in defectu uxoris nu. 42.
35. Indistinctè loquens est intelligendus indistinctè.
36. Opinio Doctoris est intelligenda secundum tex., quem allegat.
37. Indefinita negatiua est intelligenda generaliter in omnem casum.
38. Omnino, dictio est præcisa, et nullam patitur restrictionem in omnem casum, & dicitur uniuersalis.
39. Auctoritati, non autem rationi hodie creditur.
40. Successio in feudis planis, & de tabula regulatur secundum ius commune Romanorum, non autem feudorum, & adducuntur auctoritates nu. 51. 42. & reprobantur auctoritates contrariæ nu. 55. 56. 57. 58. 59. & sequentibus.
43. Andreas de Ifern. in Constitut. ut de successione, verfic. In alijs feudis distinguit feuda quaternata ab alijs non quaternatis, ut in quaternatis succedatur ex Constitutione, In alijs autem iure communi Romanorum.
44. Militare feudum non dicitur quando seruitium personale non præstatur.
45. Andr. de Ifern. auctoritas extollitur adeò, ut tantum quaritur, an Andreas dixerit, non autem quare dixerit ad nu. 46.
47. Andreas de Ifern. dicens in feudo plano, & de tabata succedere consanguineos quantumcunque remotos, intelligi debet de consanguineis etiam post tertium gradum ad excludendam Constitutionem Regni, & etiã post septimum gradum ad excludendum gradum ius commune feudorum.
48. Andreas de Ifern. non regulavit successionem feudalem à successione Allodialium.

- 49 *Andreas de Ifern. nunquam fuit loquutus contra iura feudalia, sed illa interpretatus fuit.*
- 50 *Ius cōmune Romanorū sequendū est, ubi deficit ius Regni, vel commune feudorum in successione feudi n. 53.*
- 51 *Feuda plana, & de tabula militaria non debent omni iure censerī iure feudi.*
- 52 *Afflictus non est praesferendus Andrea de Isernia.*
- 53 *Successionis feudalis casus non comprehensus in iure feudali remanet sub dispositione iuris communis Romanorum.*
- 54 *Petrus de Monteforte vocans de iure communi consanguineos quantumcunque remotos in successione feudi plani, & de tabula, quod tenetur à Barone, debet intelligi de iure communi Romanorum.*
- 55 *Doctōri addenti, & relato per alium, non est credendum, quando habemus alias additiones eiusdem per eum congestas, & n. 56.*
- 56 *Petrus de Monteforte in additione ad Constitutionem, ut de successione feudi an dixerit, quod in successione feudi plani, & de tabula, quod tenetur à Barone, seruetur ius commune feudorum, vel Romanorum declaratur à nu. 55. & 56.*
- 61 *Doctōres tenentes, quod in feudis planis, & de tabula seruetur ius commune feudorum referuntur, declarantur, & refelluntur; & n. seqq.*
- 62 *Afflictus in Constitutione, ut de successione feudi post n. primum loquutus de successione feudi plani, & de tabula declaratur de quo iure intellexisset, & 64. & 65.*
- 63 *Afflicti Commentarium super Regni Constitutionibus appellatur Illustre.*
- 67 *Antonius Capyc. in cap. Imperialē fol. 26. col. p. loquutus de feudo plano, & de tabula, quod tenetur à Barone, declaratur an loquatur de illius successione.*
- 69 *Aloysius de Leo in l. leges nu. 27. C. de legib. quomodo intelligi debeat de successione feudi plani, & de tabula declaratur.*
- 70 *Marinus Frecc. de differentijs feud. quatern. & plani, & de tabula n. 4. 27. & 28. declaratur.*
- 71 *Franciscus de Ponte. de potest. Proreg. tit. de assens. Reg. s. 2. nu. 15. & 16. loquens de feudo plano, & de tabula declaratur.*
- 72 *Item declaratur Ioseph Cum. in Rub. de successione feudi n. 72.*
- 73 *Nicolaus Intrigl. de feud. p. 7. q. 45. nu. 50. declaratur.*
Item Ioannes Andr. de Georg. in repetit. feud. cap. 9 n. 8. declaratur.
- 75 *Item declaratur Cesar Vrsill. ad Afflicti. decis. 218.*
Hieronimus de Rossi item refellitur, & declaratur sub eod. nu.

Agitur de successione subfeudi inhabitati nuncupati Marchetto, pro quo Baroni Tricarici, à quo recognoscitur soluitur annua pecuniaria vniformis praestatio; Quæritur in illius successione, an ius commune feudorum, vt pars contendit, an autem ius commune Romanorum, vt D. Berardinus Capanus asserit, sic attendendum.

1. Tota huius cōsultationis vis in eo versatur, nū subfeudū, de quo agimus verè feudum dici possit, ita ut in eo omnes leges feudales locum habeant; An verò improprie, & abusiue feudum dicatur, ita ut potius burgenfaricorū, seu emphiteuticorū bonorum retineat naturam, vt in eis ius commune Romanorum seruandum sit.

2. Pro cuius articuli resolutione cōclusiue loquendo, antequā ad exteros p̄grediar, ab Andrea Iserniense iuris feudorū Euangelista initiū sumam, is enim in cap. 1. col. pen. in prin. Quis dicatur dux, ita formaliter

- 3 ter scribit . Propriè ergò est feudū, quando terra datur puta Castrum, vel aliud habens vassallos. Hactenus ad rem ille; subfeudum itaque vassallos non habens.
- 4 Itò ad hoc vt propriè feudū dicatur, requiritur etiam quod teneatur vassallus ad personale seruitium, alioquin nõ erit propriè feudum, si realis aliqua præstatio fiat, ita Cyn. in *auth. ingressi col. fin. nu. 13. C. de sacros. eccles.* inquires eo calo succedere ecclesiam, quod est contra naturam feudi. *cap. qui clericus si de feud. fuer. controu. sequitur Bald. in l. liberti libertaq; num 36. vers. 1. item nota, quod si instrumentum C. de oper. libert.* inquires esse magis contractum emphiteuticū, nec ceteri iure feudatarij, idem Bald. in *cap. fin. ante nu. 2. ibi, idem in feudis de caus. poss. & propriet.* inquires Castrum,
- 5 pro quo non fidelitas præstatur (sub qua seruitiū personale continetur) sed aliquid annuū, non probari feudum, ideoq; trāsire in quolibet hæredem etiā ad fēminas, vbi quod ita in quæstione facti respondit idem Bald. in *tit. de pace cōstant.*
- 6 in *vers. libellaria in fin.* inquit in feudis ecclesiarum Lombardię, pro quibus non præstatur seruitium, sed census pecuniarius, succedere mutum, & surdum à natiuitate, & quemlibet hæredem, & in *c. si cautio in fi. de fid. instrum. Aret in l. Gallus. S. etiam si parente num. 56. vers. nam hic videtur, ff. de lib. & posth. Rimin sen. conf. 305. nu. 24. & infr. vol. 2. Alex. in l. utrū nu. 5. ff. de verb. oblig.* inquires Cyn. dictum esse singularissimum, sequitur *Aff. in Const. Constitutionem aius memoria n. 64. ver. item & tertio, et decis. 129. in 1. quæst. latè probat, Alex. conf. 136. num. 3 & 4. vol. 1. inferens ex*
- 7 prædictis posse succedere hæredem exttaneum, & alios, qui à feudi successione repelluntur, cum non sit

- verè feudum, sed potius res emphiteutica, vel censualis *Dec conf. 138. nu. 7. & in l. uni. num. 13. vers. secus autem. C. unde vir. Ias. in prælud. nu. 8. cum seq. & nu. 62. conf. 155. col. pen. vers. 5. facit, & conf. 156. nu. 2. vol. 2. Curt. Iun. in tract. feud. part. 1. in 6. q. n. 15. Capy. decis. 103. n. 3. Frider. Schen. in cap. 1. S. in primis, col. 2. vers. Quare si diploma,* inquires & mutum, & surdum, etiā à natura, & quolibet hæredē ad talium successionem admittendum fore, latè probat *Socci. sen. conf. 257. col. 3. et 4. & per totum vol. 2. cum Bald. etiam Capy. in inuest. in verb. feudorum acquisitio fol. 18. col. 5. in princ., & in c. imperialem. fol. 26. vers. tertia conc. Guer. Pisonus, in prælud. feud. sub rub. seruitia certa, qua dicantur. col. 2. vers. sed an pro feudo, fol. mibi 199. Claud. Seysell. de feud. sub rub. de definitione, & inuentione feudi, fol. 49. vers. iuxta præmissa, Paris. conf. 4. num. 12. & conf. 12. nu. 21. vol. 1. Cephal. conf. 1 num. 24. vol. 1 & conf. 152. nu. 20. vol. 2. Bursat. conf. 85. num. 2. vol. 1. & conf. 150. nu. 4. &*
- 8 *59. vol. 2. & in hoc præcipuè emphiteutam à feudatario differre inquit Borcholt. de feud. cap. 3. nu. 44. vers. 4. emphit. vt ille præstationem realem soluat, iste seruitium personale exhibeat & cap. 4. num. 33. quod procedit etiam si vtatur concedens verbo inuestimus, pro recipiente, & descendentibus ex corpore, Iac. de Aiell. Reg. Cam. Præs. in tract. de adoha, & releu. num 68.*
- 9 Ratio autem præmissæ conclusionis patēs est, nam feudum magis coheret personæ, quam patrimonio, & causa feudi iudicata est in persona scilicet in seruitio personali, ita Bal. in *auth. si quas ruinas, num. 5. circa med vers. 5. probatur, ibi, licet feudum, C. de sacros. eccles., & alijs cōprobat, Ias. in prælud. feud. nu. 8. & Aff. ibi nu. 35. in fin. inelt.*

- n. feudo seruitium, etiam si non exprimat, vt cumulat *Schrad. par. 10. 6. num. 4.* Licet n. seruitium (ex veriori, & receptiori opinione) non sit de substantia feudi, est tamē de ipsius natura, à qua dum receditur, desinit esse propriè feudū, cum à propria natura degeneret, *Curt. d. par. 1. q. 6. n. 28. Schrad. d. par. 2. cap. 4. nu. 60. Ioann. Borcholt. de feud. cap. 1. num. 29. in fin. Guerinus Pisonus in prælud. feud. sub rubr. seruitia certa, quæ dicantur in fin. vers. mibi placet.*
- 11 Et licet maxima sit inter scribētes contentio, an contractus iste sit verè censendus emphiteuticus, an censualis, an autem feudalis? vt ex præcitatis doctoribus constat. præcipuè *Seysell. tit. de diffin. feud. vers. iuxta præmissa*, & reasumit *Menoch. d. conf. 65. nu. 1. & infra vol. 1.* maximè vbi expressim dicitur, quòd conceditur in feudum, vt eo casu à verbis contractus non sit recedendum, vt aliqui putant. *l. fideiussores magistratum. S. 1. de fideiuss. l. 1. S. si is, qui nauem, ff. de exerc. act. cum simil.*
- 12 Attamen casus, de quo agimus extra omnem dubitationem, ac doctorum controuersiam positus est, cum, quauis attenda opinione, pro DD. de Capano iudicandum sit, Etenim siue primam, siue secundam opinionem per *Menoch.* relata firmemus, clarum est in re emphiteutica, vel censuali omnes extraneos hæredes ad successionem admitti, nec leges feudorum posse ad hæc bona applicari, vt per *Bar. in l. vt iurisiurandi, S. si liberi, num. 4. ff. de oper. libert. post Iacob. de Beluis. in c. 1. an agnat. qui hoc sibi sentit, col. 3. vers. de iure communi.* & cum *Bart.* communè asserit, *Couar. var. resol. lib. 2. cap. 18. vers. 5. conclusio*, quod apud præcitatos Doctores, & alibi, vt indubitatim supponitur.

Si verò tertiam opinionem sequamur, vt feudalis res censenda sit, vbi in specie dictum fuit rem in feudum concedi, adhuc clientis causa, duplici ratione, in tuto est.

Primò, ipsorum opinio communi opinioni repugnat, cum *Bal.* locis superius relatis expressim loquatur quando res in feudum specialibus verbis concessa est, & tamen non rem feudalem, sed emphiteuticam, vel censualem appellat, vt per eum in *d. l. liberti liberteque in d. c. fin. de causa poss. & proprie in d. S. libellaris, & in c. si cautio in fin. Ias. in prælud. num. 8. & d. conf. 155. & 156. vol. 2. Rimin. sen. d. conf. 305. num. 24. & infra*, & alij superius citati fere omnes, & si fortè aliquis non explicet, adhuc idem eos affirmare dicendū est, cum moueantur ex doct. *Bald.* secundum quam intelligendi sunt ex *Bart. in l. non solum S. si liberatio nis. ff. de liber leg. in l. cum quidam circa med. ff. de his, quibus, vt indign.*

13 Nec ipsorum ratio quicquam valet, dum asserunt expressim in feudum rem fuisse concessam, nam imò partium nominatio nihil ponit in esse, nec ipsorum assertioni est standum in his, quæ iure disposita sunt, sed attendenda est rei natura in contractum deductæ, & pactiones in eo appositæ cuius contractui magis adaptetur *l. si uno vers. sed & si verbo ff. locati. l. infulam ff. præscript. verb. l. vbi ita donatur ff. de donat. caus. mort. Bal. in rub. C. de iur. emph. in fi. verba. n. magis deseruiūt naturæ contractus, quam natura verbis, idem Bald. in l. 2. n. 2. in fi. C. commod. in l. gde. post nu. 7. & in l. licet in 5. quæst. C. locat. Deci. conf. 159. num. 2. 163. nu. 3. 189. col. 3. vers. 6. hoc idem 304. nu. 2. 682. num. 11. Tiraq. in 1. retr. S. 32. glo. vni. num. 34. Menoc. de præsump. lib. 3. cap. 105. num. 10. & in casu de quo agimus, expressim post alios tradit *Seysell. loc. præcit. ver.**

ver. sed aduertendum, & alij, & Bal. in propria materia *conf. 291. ad euidentiā præmittendum est, post nu. 6. vol. 2. in nou.* inquit realitatem potius inspiciendam, quàm nuda rerum vocabula.

14 Ex quibus constat oscitanter loquutum *Menoch. d. conf. 65. nu. 4.* dum paucis Doctoribus relatis, ac re penitus in discussa, inquit opinionem hanc scilicet quòd sit feudum, esse veriore, & receptiore, nam imò contraria verior, & receptor ex præmissis apparet, nisi ipsum intelligamus de feudo improprie, & abusiue sumpto.

15 Secūdo principaliter cessat difficultas, & eorum auctoritas, qui in contrarium citantur, nam imò & ipsi pro nobis faciunt, cum fateantur omnes nō esse proprie feudum, sed conditionatum, seu improprie, ex quo inferunt, leges seu consuetudines feudales, quæ certas tatum personas ad feudi successiōnem vocant, non habere locum in his feudis improprie, seu conditionatis, pro quibus pecunia, vel aliud annuum præstatur, sed succedere omnes tam masculos, quam foeminas, tam clericum, quam laicum; & mutum, & surdum à natiuitate, & pariter etiam extraneos hæredes, alioquin à feudi successiōne exclusos, & præter *Bald. & alios*, qui veluti ad rei burgenfaticæ successiōnem prædictos admittunt, adhuc idem affirmant ij, qui hoc feudum esse dicunt, ita expressim

16 firmat *Cyn. in d. auth. ingressi* iniquiens ecclesiam succedere, cum non sit proprie feudum, quæ huius opinionis antesignanum citat *Menoch. d. conf. 65. num. 4. Ceph. conf. 1. num. 23.* idem firmat *Socc. d. conf. 257. col. 3. & per tot. præcipue col. 4.*

17 *ver. aliquando, & 2. vol. 2.* respondens feudorum iuribus, quibus successio limitatur, vt ad feuda propria

restringantur, in alijs autem improprie illarum dispositio cesset, & ad ius primeum commune Romanorum reuertamur *cap. 1. de feud. cogn. ita Socc. d. conf. 257. col. 3. vers. igitur iura* id pluribus probans, Primò

19 quia iura feudalia excludentia personas prius ad successiōnem vocatas, sunt exorbitantia, ideoque ad casum verum, & proprium sunt restringenda, non autem in feudo improprio *l. si vero. §. de viro ff. sol. matr. l. si extraneus ff. de cond. caus. dat.* sunt enim verba proprie, & strictè intelligenda in contractu feudali, vt probat idem *Socc. conf. 165. nu. 8. in princ. vol. 2.* Item iura prohibentia successiōnem feudi etiam in gradu à lege communi compræhensio, debent intelligi in feudo simpliciter, & non secundum quid *l. hoc legatum ff. de leg. 3. & l. Quinstus, ff. de auro, & arg. leg.* Subdit, & tertio quòd cum feudum mixturam habeat cum alio contractu, lex correctoria loquens in casu simplici, non trahitur ad casum mixtum *l. si ita scriptum cum ibi not. ff. de hib. et posth. l. vim passam 39. §. prescriptione ff. de adult. not. in l. 2. ff. de verb. oblig.* Ad do, quartò quæ hæc interpretatio reducit nos ad ius commune primeum, ideoque facilius admittenda erit, cum hoc sit fauorabile *Glos. in c. Statutum in ver. numerandū de præben. in 6. l. si vnus §. pactus ne peteret ff. de pact. ibiq; las. num. 6. & Rim. l. un. n. 41.* & proprie in materia interpretationis nostrarū Cōstit. Regn. arguit *Paris. conf. 21. nu. 20. volum. 1.*

Et cum *Soccin.* resoluunt etiam *Ceph. conf. 1. num. 23. & seq. vol. 1. & consil. 151. num. 37. & infra vol. 2. Ruin. conf. 18. num. 17. in fin. vol. 1. conf. 24. post num. 7. eod. vol. post Aluar. in c. 1. §. quin etiam num. 2. vers. Et intellige prædicta in tit. Episcopum vel Abb. ubi etiam Bald. num. 1. circa med. citantes Iacob. de Beluis. in fin. dict.*

20 *dict. 5.* & ita in Regno Siciliae seruum vidisse testatur, *Paris. conf. 12. n. 29. vers. nã ut dicit vol. 1. Schrad. de feud. tom. 1. par. 2. cap. 4. n. 66. post Curt. Iun. de feud. 1. par. q. 6. n. 32.*

21 Et procedunt præmissa etiam si huic feudo fuerit fidelitatis iuramentum adiectum, vt probat *Socc. d. conf. 257.* & post eum *Paris. conf. 4. nu. 20. vers. nec obstat si dicatur vol. 1 & d. consil. 12. nu. 29.* vbi contrarium hoc resoluunt, & *Cephal. d. conf. 1. nu. 27. post Ruin. conf. 18. num. 17. Bursat. post alios d. conf. 84. nu. 26. & seq.*

Quod multò magis procedit in casu nostro, vbi originaria inuestitura (cui est standum) non exhibetur, & quamuis de fidelitate mentio fiat in confirmatione Inuestiturae anni.

22 Attamen non probat, cum primæ inuestiturae tenor sit attendendus ex *Bald. in l. unic. C. quando non petent. part. post num. 31. Deci. conf. 192. num. 4. conf. 262. col. 2. conf. 445. num. 23. & 468. nu. 27. & alibi scrib.*

23 Itè non operatur, quia adiecta verba fidelitatis sunt in verbis executiuis assensus, de quo tantum agebatur, quo casu verba non attenduntur *Clem. 1. in fin. de præbend. Dec. conf. 304. num. 5. & 6. addit. ad Dec. consil. 226. in ver. Alexand.*

24 Item sunt clausulae, quæ de stilo apponuntur in omnibus assensibus ideoque parum operantur, *Dec. dicto conf. 304. num. 3. circa med. ibi, & quia talia verba post Ang. conf. 254. & post num. 4. ex doct. Bart. in l. 1. q. 6. in fin. ff. de iur. codic. Dec. conf. 179. col. pen. 379. num. 3. 394. post num. 8. 500. num. 12. 521. num. 15.* maximè vbi natura, vel substantia contractus repugnat, scilicet quòd non præsumatur feudum, vbi fit præstatio in pecunia, tunc enim constat verba illa non esse conformia voluntati contrahentium, qui aliud age-

re voluerunt *d. Clem. 1.*

25 Præmissa clariùs procedunt, vbi inuestitura cantat pro recipiente, heredibus, & successoribus (vt in casu præsupponitur) quo casu cum verbum heredibus comprehendat omnes descendentes ad proprii feudi successionem vocatos; verbum successores (ne ludibrio appositum videatur) comprehendit alios successores, etiam si à successione feudi essent alias repellendi, quod latè comprobat *Socc. d. conf. 275. num. 5. & infra vol. 2. cuius rationes cum videri facile possint non transcribo, sequitur Menoch. conf. 504. num. 42. vol. 6. maximè vbi plus habet ex natura allodij, quam feudi, vt probat Berous conf. 65. num. 78. vol. 1. quod satis ad casum applicatur, vbi non sumus in feudo habente vassallos, vt per *Andr. quis dicatur Dux, & nullo præstatur personale seruitium, vt ex prædictis.**

26 Ex quibus facilè resolui potest, quod apud scribentes controuersū videtur, cum plures asserant feudum non habens in aliquo propriâ feudi naturâ ex vi specialis pacti, adhuc tamen in cæteris propriâ feudi vim obtinere, iuxta text. in *c. 1. de feud. non hab. propr. nat. feud. & per Curt. Iun. de feud. par. 1. q. 6.* Alijs verò (& fortè magis communiter, vt ex præmissis constat) asserentibus feudum improprium, ac in aliquibus veri feudi naturam non habens, à iure communi Romanorum, non autem feudorum esse regulandum.

27 Prima, n. opinio procedit in feudo proprio, scilicet habente vassallos secundum *Andr. in d. c. 1. quis dicatur Dux;* in eo enim non potest cadere coniectura, quòd sit concessio in emphyteusim, & tunc pactum appositum contra naturam feudi, in eo tantum mutat feudi naturam, in alijs verò etiam quòd ad successionem veram feudi naturam retinet,

net, & habent in eo locum omnes leges feudales, Alia verò opinio procedit in feudo, & multò magis in subfeudo non habentè vassallos, in quo nullū præstatur personale seruitium, & tunc loquuntur *Cyn. Bald. & alij*, vt præsumatur res in alodium cōcessa, & iura feudalia in eo applicari non possint, in quibus terminis verè *Doct.* loquuntur, & hanc credo veram distinctionem ex mente omniū scribentiū decerptā.

28 Nec præmissis obstat, si dicatur, quòd imò etiā in feudis propriam naturam habentibus, fiat præstatio adohæ in pecunia, vt in hoc Regno: nam respondetur illud ex voluntate vtriusque contingere, scilicet domini, & vassalli, cæterum vno ex eis repugnante, seruitium personale præstandū erit, quod est in obligatione, cū aliud pro alio, inuito creditore, præstari non possit, ita tradit *Andr. in c. 1. in fi. quis dicatur Dux circa fin. ibiq; add. in ver. nam Dominus.*

29 Cessante itaque in hoc feudo communi feudorum iuris dispositione, ad ius commune Romanorū erit recurrendum, vt ex eo successio reguletur *cap. 1. de feud. cogn. & tradunt præcit. doct.* dum asserunt succedere clericū, fœminā, mutū à natura, aliosq; etiā extraneos iure feudorū à successione exclusos, vt post alios tradit *Capb. d. conf. 15 1. nu. 40.*

30 Quod clarius auctoritate eminentissimorum Doctorum comprobabitur quicquid conetur D. Aduersarius, vel subterfugere, vel improbare, cuius responsionibus breuiter, sed planè, verèq; occurram.

Primo probatur ex *glo. Marini de Caramanico in Const. Regn. vt de success. glo. 1. in princ. vers. cæterum*, inquiens in feudis rusticanis, vbi debetur redditus panis, carniū, pecuniarum, vel annonæ, cessare constitutionem, & ius commune locum habere, scilicet vt descendentes, ascen-

dentibus, ascendentes, & collaterales succedant, quod aliàs de iure communi succedere possunt ab intestato, & in eorum defectu succedit Dominus feudi. Hæc *glo.* Apertissimis itaque verbis concludit ascendentes, & collaterales vocari, quos tamen constat iure communi feudorum esse exclusos *cap. 1. in princ. de nat. success. feud. & cap. 1. §. fin autē de bis qui feud. dare poss. cū smit.*

Respondet D. Aduersarius intelligi de iure communi, scilicet feudorum, non autem Romanorum.

Hæc responsio ex pluribus falsa apparet, Primo quia generaliter, & indistinctè dicit succedere ascendentes, & collaterales, ideòque generaliter est intelligenda, etiam si maior ratio sit in vno casu, quā in alio ad *tex. in l. 1. §. generaliter ff. de leg. præstan. l. 1. §. quod autē ff. de alea lusus, et aleat. nec distingui potest, vbi lex indistinctè loquitur l. de pretio ff. publi. in rem act.*

31 Secundò appellatione iuris communis venit ius Romanorum, *S. sed ius quidē inst. de iur. nat. Bart. Veron. in l. nominis, & res §. verbum ex legib. n. 13. ff. de verb. sign. Bald. in l. sed & si §. questum n. 5. vers. quare ulterius. ff. si quis caut. Socc. conf. 271. nu. 4. vol. 2. Det. conf. 685. nu. 4. & 7. & conf. 469. num. 12. vers. sed breuiter Mandos. ad Roman. conf. 219. in ultima addi. in fin. vers. 3. quia & in propria materia additio ad d. constit. vt de successione. relata per Gram. ibi num. 32. fol. mibi 98. à terg.* Et quāuis non ignorem plures adesse contradicentes, vbi versamur in statuto particulari alicuius loci, vbi res controuertitur, vt eo casu cèleatur quis ad ius statutarium certi, & proprii loci se referre, vt post alios tradit *Ripa in l. heredes mei §. cū ita n. 79. ff. ad Trebell. et alibi scribēt.* Atta

33 mē pcedit cōtrariū, vbi ius particulare in propria patria viget cōtra ius

cōmune, tūc .n. illud dicitur ius cōmune illius loci, vt per *Andr. in c. 1. in fin. de eo, qui sibi, vel bar. suis.*

In casu autem proposito vtrunque ius feudale. s. , & Romanum est vniuersale, tunc enim cessat ratio, vt ad proprium particulare ius quis censeatur se referre, cum vtrumque sit generale, ideoque ad ius commune Romanorum censeatur habita ratio, & ita procedunt præcitati *Doct.* quod est de mente *addit. ad Deti. d. conf. 685. in verb. Romanorū.*

Item contrarium procedit. ex tacita mente disponentis, vt sentit *Rip. in d. S. cum autem num. 79. vers. esset enim,* & præsumptio hæc facile tollitur, vt per *Crauet. consil. 250. post num. 2.* quod nedum ex coniecturis, quinimò expressè constat de iure Romano intellexisse, cum etiam ascendentes, & collaterales generaliter, & indistinctè vocet, quod non iure communi feudorum, sed Romanorum permittitur, vt in *Auth. defunctio ad S. C. Tertull.*

34 Tertiò, hoc idem ex subsequenti- bus verbis deducitur, dum inquit *glos.* & in eorum defectu succedit Dominus feudi, & sic existentia ascendentes, vel collateralis indefinite excludit Fiscum, prout iure communi Romanorū statutū est, vt not. in *l. vnic. ff. & C. vnde vir. & vxor.*

35 Quartò, hoc idem deducitur ex ead. *glos. in d. const. in verb. in omnibus vers.* *Alia autem feuda,* inquit, In alijs feudis, quàm quaternatis obtinere circa successionem ius commune, videlicet, vt tunc demum succedat Dominus feudi, cum aliquis non superest de linea descendenti, vel ascendenti, vel collateralis, & quamuis verba sint clara, & generaliter, & indistinctè loquatur, & dum bis per eadem verba ascendentes, & collaterales admisit, si distinguere voluisset, dixisset utiq; quòd cum, non expresserit, noluisse

censeatur. *l. vnic. S. fin autem ad deficiētis, C. de cad. toll.* verba enim geminata non recipiunt restrictionem de habilitate, vt post alios probat *Bellon. conf. 8. num. 11. & 12.*

36 Quintò, idem clarius deducitur ex *tex. per glos. allegat.* secundum què eius opinio intelligi debet ex doct. *Bart in d. l. non solum S. si liberationis ff. de liber. leg. allegat enim tex. in cōstit. si quando contingerit sub rubr. de homin. Baronum,* vbi postquam descendentes, ascendentes, & collaterales vocasset ad huius feudi successionem, excluso Barone, (vt etiā *glos. inquit*) subdit *Constit. Quod si de. prædictis nullus omninò superfit,* & sic non contentus Imperator Federicus indefinita indistincta, & generali vocatione coniunctorum, ad Domini exclusionem, subdit, *quod si nullus,* quæ sunt verba vniuersalia, & si in vno falsa reddantur, in omnibus vitiatur dispositio *l. si is qui 11. §. vtrum ff. de reb. dub. Nat. conf. 624. num. 3. vol. 4. Rimin. lun. conf. 481. n. 8. & 9. vol. 5.* Imò indefi-

37 nita negatiua generaliter est intelligenda in omnem casum, *glos. in l. hoc genus in fin. ff. de condit. & demonstr. Dec. conf. 617. Adeò plenè n. 4.* Et deinde subdit, omninò, quæ dictio est præcisa nullā recipiens restrictionem, *glos. 1. in l. si possessor. ff. de petit. hered. & comprehendit omnè casum Bart. in l. si cum exceptione §. quatenus nu. 1. ff. quod met. Ruin. conf. 150. n. 1. vers. Es primo quia, vol. 2. inquit esse præcisam, & vniuersalè, & significare indistinctè, & totaliter *Rimin. lun. conf. 5. nu. 89. vol. 1. conf. 652. n. 26. n. 6. & 655. n. 33. eadè vol. & alibi,* quod in casu nostro clarius procedit vbi adest dictio geminata scilicet nullus, omninò, ad not. in *l. Balista ff. ad Trebell. in l. cum scimus, C. de agric. & censit. lib. 11.**

39 Præmissa adeò clara sunt, vt vltèrius immorari superuacuum videatur, ne

- ne solem facibus videar adiuvare; Cæterum cum ad eam devenimus temporum fecem, ut vivis rationibus ab aliquibus non credatur, nisi etiam particulari Doctorum auctoritate confirmetur, ut inquit *Curt. l. un. cons. 96. post nu. 5.* Adduco
- 40 addentes ad *Andr. in c. 1. post num. 14. in verb. Item, & in burgenfaticis in fm. de nat. success. feud.* Et adduxit hoc simile de burgenfaticis, quia *glos. in Constit. ut de success. feud. in ver. in omnibus* dicit, in hoc Regno in feudis planis, & de tabula servari ius commune (subdit) videlicet ius commune Romanorum, non ius commune feudorum hætenus illi. Specificè declarantes *glos.* illam dum se refert ad ius commune, esse de iure Romano intelligendam, non autem feudorum, & loquitur indistinctè in omnibus feudis, quæ non sunt quaternata.
- 41 Idemque explicat idem *Glossator in d. Constit. si quando in verb. nullus omnino in fm.* inquit, nota ex hac lege ficum esse ultimū successorem, & tunc succedere cum nullus superest ex descendenti linea, vel ascendenti, vel collateralis, ut hic dicit (& ad tollendam præsentè dubitationem subdit) & concordat iuri Romano *C. lib. 10. de bonis vacan. l. vacantia.* Si itaque expressè inquit hænc successorem in his feudis esse concordem iuri Romano, allegando *tex. in d. l. vacantia,* ergò non concordat cum iure feudorum, ut pars perperam glossare dextruendo conatur, nec aliud est nisi exponere album, idest nigrum. Ideoq; summa cum prudentia D. Aduersaris huic auctoritati nullum accommodavit responsum, cum satis clarè loquatur.
- 42 Secundò, hæc eadem opinio comprobatur auctoritate feudorum. Euangelistæ *Andr. Ifern.* qui ubique temper idem firmavit in *ead.*

constit. ut de success. in princ. ibi, in alijs feudis succedunt consanguinei quantamcunq; remoti *dicit glos. infra in §. in omnibus, & iterum infra in glos. in verb. in omnibus, & latius idem firmat in c. 1. nu. 14. vers. Constitutio tamen Regni, & infra de natur. succ. feud. in d. constit. si quando in princ. vers. Item innuit glos. vbi etiam uxorem admittit ad Fiscus exclusionem.*

- 43 Nec iuvat dicere, quòd sit intelligendus *Andr.* in feudis rusticis, atrenasijis, non autem in feudis planis militaribus, hoc enim nec somniauit *Andr.* sed tantum distinguit feuda quaternata à planis, seu de tabula, ut in illis *Constit.* vigeat, in istis autem, quæ ab alijs tenentur, detur successio quocunq; gradu sine successores remoti, & sic loquitur in omnibus feudis non quaternatis, quæ ab alijs feudatarijs tenentur, ut detur in eis successio in infinitū. Item hæc distinctio subfeudi rustici à militari iure nõ probatur, ut inferius dicã, ideoq; erubescimus cū sine lege loquimur *§. consideremus aut. de trient. et sem. l. illa C. de collat.*
- 44 Item, quòd subfeudum, de quo agimus, sic militare, nõ video quomodo fundetur, cum nullum præstet seruitiū personale, ut per *Andr. in d. c. 1. col. fm.* quis dicatur Dux, sed tantum annuam pensionem in pecunia soluat, quo casu nõ dicitur feudum, nec feudi naturam retinet.
- 45 Videns D. Aduersarius primam responsionem substineri non posse, & attenda *Andr.* opinione eius clientis causam defendi non posse, oblitus *Andr.* auctoritatis, ac eminentis doctrinæ, illum ea contrarierate notat, & insulsè loquutū afferit, & nullius ponderis eius verba esse: cū tamen cõstet tanti ponderis tanti viri verba esse, ut plurimum. insudarint peritiores Feudistæ in eius verbis explicandis, & signâter

super illis verbis, per eum positus in c. 1. S. & si libellum num. 5. in fin. de alien. feud. pat. cetera pacta non, ut constat ex Loffred. conf. 9. & 9. Canner. fol. 161. Camer. fol. 31. col. 1. lit. A. & Conf. Ann. consil. 41. & Hart. Pist. in tom. 2. 1. par. 9. 1 post nu. 82. inquit Andr. verba à Sigism. Loffr. Camer. et reliquis exactissime obseruari, atque examinari, et alibi sepe scribentes, Tanti autem viri auctoritatem omnibus vbique locorum cognitam extollere superuacuum est l. 1. in fin. ff. de dot. prael. vnum tantum dicam, quod Camer. asserit in eius sollemni, & famigerato dialogo inter ipsam, & Eiscum post Cannerij opus impresso fol. 370. col. 1. in fin. quod quemadmodum D. Thomas inquit plus credendum Mariæ veraci, quam turbæ Iudæorum fallaci, ita plus Andree fides præstanda, quem veluti Evangelistam in Regno sequimur, quam cæteris omnibus ei aduersantibus cuius meminit Hart. d. q. 1. nu. 82. & ut vnico verbo concludam tanta est huius viri auctoritas in Regno, vt

46 tantum quæramus an ille dixerit, nec quærendum sit, quare dixerit Camer. in c. Imperialem fol. 68. col. 4. in fin. & Conf. de Geong. in repet. feud. cap. 9. num. 26. qui idem de glos. constit. testantur.

Sed ne tanti viri auctoritas (quæ tamen ex se ipsa defenditur) indefensa remaneat, friuolis oppositionibus breuiter occurram.

47 Primo, nõ obstat quod dicitur Andream sibi ipsi eodem in loco aduersari, dum primò inquit consanguineos quantumcunque remotos succedere, subdens, vnde in tali feudo sicut est in burgenfaticis, sic erit successio, & sic se restringit ad decimū gradum: non possum non admirari de tali oppositione, cum verba illa quantumcunque remotos posuerit Andr. ad excludendam constitutianem, quæ ad tertium gradum tantum admit-

tit, & ius commune feudorum, quod ad septimum limitat, vt etiam ultra hos gradus consanguineus admittatur quantumcunque remotus, ad instar burgenfaticorum, & sic verba illa vniuersalia ad habiles tantum successores in burgenfaticis intelligenda, prout se ipsum explicat, Glos. in l. 1. in fin. ff. de eo, quod certo loco l. qui autem S. fin. vbi glos. in verb. quibus se unque ff. de constit. pec. l. vt gradatim S. 1. ff. de muner. & honor. Andr. quibus modis feud. amitt. num. 14. in fin. in c. 1. num. 2. de contr. feud. apud par. term. & alibi; alioquin esset dicendum Andream institutionum iura ignorasse; scilicet tex. in S. fin. de success. cogn. res quidem risu digna, & adhuc constat tex. illum citasse in c. 1. nu. 21. in 1. rubr. feud.

48 Nec secundo obstat quod obijciunt Andream à successione allodialium regulasse successione feudaliū, quam tamen constat diuerso iure teneri, quod est indubitatum. Sed vereor ne D. Aduersarius, vt causæ inferuiat, finxerit Andream non intellexisse, cui enim sani capitatis suaderi poterit? *Iserniensem*, qui in omnibus tam feudorum, quam Constitutionum Cōmentarijs, aliud ferè non egit, nisi feudorum successiones in methodum redigere, ac iuris ciuilibus discrimina, & rationes explicare, & quod in re, quæ lippis patet, & tonforibus, defecerit, absit, me de tanto viro talia nec somnariare: Intelligendus est itaque Andr. (prout verè, & expressè loquitur) in his feudis improprijs, quæ secundum naturam feudi non regulantur, sed magis allodialibus accedunt, vt ex præmissis constat.

49 Sed adhuc animus non quiescit, cum viderim contra Andream tam audacter inuehi, vt contra feudales regulas sine lege, & ratione, & cõtra communem opinionem hac in re

loquatur: Sed quæso quænam feudalia iura eius opinioni repugnant? quisnam tam liberè ne dicam audacter asserere audebit Iferniensem, qui omnia feudalia iura omnium admiratione, & sequeta interpretatus est, & quæ irrationabilia quandoque videbantur ad iuris consonantiam redegit, illius regulas ignorasse & vt hoc obiter dicam, videatur quæso quàm diuersè loquatur ipse *Andr. in pralud. feud. num. 13. ibi, in alijs nolui auctoritati tantorum magnorum (quia nec potui) derogare, malens aliena veracunde discere, quàm propria impudenter ingerere, nè itaque tam prauum, & execrandum iudicium proferatur, affirmare iuuat Ifern. iura feudalia non ignorasse, nec contra illa loquutum, sed interpretatum, vt in pralud. d. nu. 18. affirmat, & quæ de feudis rigidè loquebantur ad propria feuda, non autem impropria ex veris iuris principijs esse trahenda, & sic nec legi, nec rationi eius dicta pugnare, quinimò vtrique conformari, vt expræmissis constat.*

50 Ex his etiam rationes aduersus *Iferniensem* deductæ remanēt sublatæ, & sigillatim breuiter respondendo, dum ex aduerso dicitur causas feudales secundum iura Regni decidenda, quibus deficientibus ad ius commune feudorum recurrendum ex eodem *Andr. in c. 1. de feud. cogn. sed sciens Andr. vtrumque ius in casu deficere ad ius commune Romanorum confugit, iuxta dispositionem eiusdem tex. in d. cap. 1. de feud. cogn.*

51 Secunda ratio corrui, dum dicitur feuda hæc plana, & de tabula militaria pro omni iure feudi ceteri præcipuè ex *Afflic. in d. const. vt de successionibus*, nam præterquam aliter sit *Afflic.* intelligendus, vt tuo loco explicabo, Attamen pro nunc di-

cimus hoc esse, de quo disputamus & præferre auctoritatem *Afflic.* ipsi *Andr.* est mærum somnium, & contra omnes *doct.* qui *Andr.* pro Evangelista præcipuè in feudali materia habuerunt, & ipsius solius auctoritatem esse omnibus alijs anteferendam, vt ex *Camer. & Harib.* diximus. Item negatur hoc subfeudum, pro quo pecunia præstatur, posse militare dici.

53 Nec tertio vrget, quod nulla lege, vel constitutione cautum sit, vt in his feudis succedatur iure Romano, nam etiam ex præmissis resolutio patet, cum enim leges feudales, & constitutiones hunc casum non comprehendant, remanet subdispositione iuris communis Romanorum *d. c. 1. de feud. cogn.* illud enim est ius generale, quod vbique viget, cessante aliqua particulari lege, vt ex *Andr. in pralud. feud. q. 2.*

Imo (quod est fortius) expressim Regni Constitutione hoc sancitum est in *d. Const. si quando contigerit, vbi glöf. & Andr.*

54 Tertio principaliter ad hanc fundandam opinionem afferitur auctoritas *Petri de Monteforte in d. Constit. vt de successionibus pag. 5. vers. quero an patruus* inquit *Constit.* illam locum habere in feudis quaternatis, quæ tenentur à Rege, vel alijs quæ tenentur sub territorio Baronis, conceduntur tamen per ipsum Regem, subdens, in alijs autem feudis non quaternatis, quæ sub Comite tenentur, dicta Constitutio, successionem restringens, non vendicat sibi locum, imò in eis remanet ius commune, vt succedant consanguinei quantumcumque remoti. Quod autem intelligatur de iure communi Romanorum constat cū vocet consanguineos quantumcumque remotos, & ex auctoritatibus per ipsū allegatis, vt superius dixi.

55 Scio eiusdem *Petri* auctoritatem

ex alijs eiusdem (vt supponitur) verbis pro contraria parte citari ex relatis per Gram. in add. ad d. const. vt de success. post n. 8. ibi, & sic huiusmodi.

Sed certè allegatio hæc apocrypha est, & opus non exhibetur talia verba continens, ideòque nullum potest in eis fundamentum fieri nisi exhibeatur Dec. cons. 258. col. 3. in principio, & post n. 4. Rimin. Iun. Inst. de donat. in rub. nu. 13. Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 71. nu. 42. & cons. 677. nu. 13. l. in testamento in fin. 27. ff. de cond. & dem.

Secundò cum habeamus Petri cõmentarium insertum inter Con. Stat. Regni fol. mibi 251. illi standum erit, non autem transumpto, Bart. in l. Sempronius nu. 3. ff. de leg. 2.

56 Tertiò non video vnde colligi possit, quod verba illa, sint Petri de Monteforte, nam Thomas Gram. plures congeffit apostillas, tum ipsiusmet, tum aliorum veterum, & recentiorum iuris consultorum, vt ex tit. libri constat, item habemus Petri Apostillas inter Regni Constit. insertas, vbi præfata verba non leguntur, ideòque hoc dictum non erit attendendum, arg. d. l. in testament. 27. in fin. de cond. & dem. Item in apost. ad Constit. postquam dixit Petrus in his feudis succedere cõsanguineos, quantumcunque remotos, statim ad propositam quæstionem redit, num patruus succedat nepoti in feudo quaternato, qua explicata, sequitur eius subscriptio, scilicet Petrus de Monteforte; cum itaque habeamus integrum ipsius cõmentarium, quod ibi non legitur, ab alijs additum fateri necesse est, probatur enim negatiua ex inspectione libri l. Titia textores vbi Bart. ff. de leg. 1. & in l. fin. C. de reb. cred. Itè probatur ex verb. sed Petrus post nu. 8. vbi legitur sed Petrus in d. Constit. si quando, quæ verba non possunt

esse ipsius Petri, etiam quia ibidem num. 11. in fin. dicitur sed iux. præmissa videtur mihi Petro Piccolo.

Præmissa potius ad veritatem indagandam, quàm pro causæ tutela dixi, nam et si concederemus verba fuisse nedum Petri, sed (quod plus est) Andrea, certè nihil ad causam, de qua agimus, inquit enim, sed in planis, & de tabula non quaternatis, quæ tamen propriè feudales sunt, non succedunt ascendentes; Etenim si probetur ex aduerso rem de qua agimus esse propriè feudum, obtinere debebit, sed cum plenè, planèq; probauerim hoc esse impropiè feudum, etiam quia vassallos non habet ex Andr. in d. cap. 1. in fin. quis dicatur Dux, clarè sequitur leges feudales, vel Regni Constitutiones, quæ feudorum successionem contra ius commune restringunt in his feudis, quæ magis burgenfaticis accedunt, locum non habere ex Soc. d. cons. 257. & alijs, successionum enim materia amplianda cum sit fauorabilis non coangustanda est Rimin. Iun. cons. 499. v. 63. vol. 5.

57 Accedit 4. auctoritas Luca de Penna in l. 1. n. mibi 50. vers. & hoc credo verius C. de impon. lucr. descri. lib. 10. inquit succedere consanguineos quantumcunque remotos ex præcit. glo. inquit esse casum in d. const. si quando S. et si contingerit.

58 Quintò ad idè additio (vt asseritur) Matthei de Porta relata per Gram. in add. ad dictã Constitutionem, vt de success. num. 30. inquit succedi in his feudis sicut in burgenfaticis.

59 Sextò, idem firmat post glos. & Andr. Loffred. in paraphr. feud. in d. c. 1. de nat. success. feud. col. 4. fol. 47. in 2. col. in princ. et infra, ibi, vnde in tali feudo plano, & de tabula, vt ego intelligendum puto, erit successio, prout est in burgenfaticis, & sic quod alij dicunt succedi secundum

ius

ius commune, isti explicant succedī sicut in burgenfaticis, ex quo clarius conuincitur partis explicatio; ut ius commune intelligatur feudorum, nam illud in burgenfaticis non viget.

60 Septimò; idem latius firmat *Lipar. in add. ad Andr. in d. c. 1. sub nu. 14. in ver. unde in tali feudo*, inquit *Andr.* clarè concludere, quòd in tali feudo plano, & de tabula erit successio sicut in burgenfaticis, & in fine ita concludendum putat, quòd idem affirmat paulò ante in *verb. Item, & in burgenfaticis in fin.* cui non modica adhibenda fides, is enim nedum proprijs viribus, sed alienis. quoque laboribus adiutus omnium doctissimorum virorum additiones collegit, suisq; in locis cum alijs ab eo editis reposuit, no uem annorum spatio multis sudoribus, & vigilijs opus verè memorandum expleuit.

61 Superest ut auctoritates (auctoritate tamen longè inferiores) ex aduerso allegatas remoueam.

Adducitur itaque primo *Afflicti. in d. Constit. ut de success. post num. 1.* ubi postquam firmasset *Constit.* illā intelligendam in feudis quaternatis, quæ nedum in capite, & immediatè tenentur à Rege, sed etiam à Comite, vel Barone, ad collationē tamen Regis, post *Glos. & Andr.* Hæc verba subnectit, non autem loquitur de feudis planis, vel de tabula, vel rusticis, vel feudis, quæ dicuntur *attensaz*, vel feudis quæ omni anno præstant certum redditum in pecunia, vel in alia re, quæ tenentur à Comite, vel Barone, & ipsi faciunt inuestituras, nam in istis feudis est successio secundum ius commune feudorum, ut firmat hic *glos. in ver. in omnibus autem* Hactenus ille.

Sed hæc *Afflicti* auctoritas facilè remouetur, nam cum sequatur

glos. & Andreani, qui expressim de iure communi Romanorum intellexerunt, si contrarium ipse (nulla ratione, vel auctoritate adducta) firmat, remanet eius opinio absque fundamento, quo sublato, etiam eius opinio corruiat. *cum Paulus 1. q. 1. Crauet. pluribus probans conf. 91. in fin. & ego conf. 93. n. 54. bonus tex. in d. h. in testamento in fin. ff. de condit. & demonstrat.*

63 Cæterum nè tanti viri videar auctoritatem contemnere, qui præcipuè in Constitutionum commentarijs doctè adeo, copiosè, & ordinatè scripsit, ut Illustrium commentariorum nomen ab improbatu nominis auctore promeruerit, audacter, sed verè dicam verbum illud non feudorum, ut legitur, sed Romanorum esse scribendum quod credo Typographi errore contigisse. Hoc autem pluribus apertissimè probatur.

64 Primo, quia mouetur auctoritate *Glos. & Andr.* tam in *d. Constit. quā in c. 1. de nat. success. feud.* quos constat de iure communi Romanorum, non autem feudorum intellexisse, & propterea secundum illorū auctoritatem erit eius opinio intelligenda, ut per *Bar. in d. S. si liberationis, & in l. cum quidam, ff. de his quib. ut ind. facit tex. in S. 1. ante fin. auth. de filijs ante dot. instr. nat.* ibi oportere ea quæ adiecta sunt per interpretationem in illis valere, in quibus, & interpretatis legibus sic locus, & *Andr. in eod. c. 1. num. 22. in fin. de nat. success. feud.*

65 Secundò, inuitabiliter probatur ex eo, quod sub eodem verborum periodo complectitur *Afflicti.* feuda plana rustica ea, quæ vocantur *attensaz*, & ea, quæ nullum præstant feudale seruitium, sed eorum redditum in pecunia, vel alia re. Cum itaque respectu feudi rustici, *attensaz*, & eius, pro quo annua aliqua præsta-

præstatio soluitur, constat non ius feudorū, sed commune Romanorū attendi, & in eis succedi prout in cæteris burgenfaticis, vt D. Aduersarius etiam falsus est, Ergo & respectu feudi plani idem erit dicendum, ex reg. l. iam hoc iure ff. de vulg. l. quamuis C. de impub.

Alius autem Afflic. casus in §. & quia post num. 3. vers. Hodie autem cum sequatur Glos. & Andr. iuxta ipsorum opinionē intelligi debet, vel si aliud diuersum, vel contrarium dicit, remanet absque fundamento, vt per Crauet. d. conf. 91. in fine, & supra dixi.

66. Secunda Petri de Monforte auctoritas, necum nobis non aduersatur, quini mō nostram validē probat sententiam, vt supra dixi.

67. Tertia auctoritas Capyc. in c. Imperialem fol. 26. col. 1. non obstat, imō nobiscum firmat, nā in princ. prima colum. inquit rem cōcessam in feudum sub præstatione annui redditus non esse feudalem, sed habere naturam allodij ex d. Confit. si quando, & Andr. dum itaque postea subdit in vers. Primum est, quod feuda plana, & de tabula, pro quibus præstatur militare seruitium, iudicantur per omnia iure feudi, hoc sanē intelligi debet in feudo plano existente in territorio Comitis, vel Baronis, cuius collatio ad Regem spectat, illud enim sub propria feudi natura continetur: Cæterum si à Comite conferatur, non dicitur propriè feudum, & confunditur cum alijs feudis rusticis, attenuatis, & alijs, quæ aliquod annum soluant. Itā ferè ad literam declarant, Afflic. in d. Confit. vt de success. num. 1. in princ. & sic istud dictum non aduersatur, & primum pro nobis omninō est.

Præterea loquitur in feudo, pro quo soluitur militare seruitium, quod non est in casu, nec aliquid

circa successionem dicit, de qua nos agimus, & Doctores pro nobis specificè loquuntur.

68. Quartò adducitur Alos. de Leo. in l. leges num. 27. C. de legib. qui Capyc. sequitur, & propterea secundum eum intelligi debet, vt supra dixi, Imò vbi aliquid certum recenseret, in nihilò eius prodesset auctoritas, cum sit Apostillator, & nihil de suo scribat, apostilla enim fiunt ad reminiscendum, non autem ad aliquid determinandum, idèdque nullum potest in eis fieri fundamentum, Ruin. consil. 83. num. 6. vol. 1. Et tandem quanta sit huius auctoritas potissimè contra Marin. de Caram. & Ifern. opus ipsum exhibet.

69. Quintò afferitur Camer. in c. 1. num. 33. & infra de success. feud. primò responderetur loqui in proprio feudo, in quo leges feudales vigēt, secus in feudo, de quo agimus, pro quo fit annua præstatio in pecunia.

Item perfunctoriè loquitur, & nihil dicit de iure communi Romanorum, de quo nos disputamus, sed vt absolutum supponit vigere in eis ll. feudales nihil penitus scribens quòd ius commune Romanorum, quod est contra Marin. & Andr. a quo ipse recedere non solet, ob tanti viri doctrinam, & auctoritatem, idèdque nullum potest fieri fundamentum in opere posthumo, & incompleto, quod satis differt à repet. ab eo, impressa in cap. Imperialem, opinio autem Doctoris perfunctoriè loquentis non erit attendenda, Fulgos. conf. 101. col. 3. vers. namque, Soccin. Iun. consil. 119. num. 30. vol. 1.

70. Sextò adducitur Frecc. de differ. inter feuda quaternata, & plana, num. 4. 27. 28. 29. & 33. vbi firmat in feudis planis succedi secundum ius commune feudorū, sed si rectè perpendatur, apertissimè pro nobis

nobis firmat *num. 29. in f. ibi*, & nisi in rebus particularibus concessis sub Canone, vel redditu, & non sub onere feudali, vt tunc seruetur ius commune Romanorum. Talis enim est res, de qua agimus.

Præterea in *d. quest. 21. n. 27. et 28.* præsupponit in feudo, de quo ipse agit, viui secundum ius commune feudorum, quo casu nulla est dubitatio; nos autem principaliter contendimus num in feudo, de quo agimus vigeat ius feudorum, an autem ius Romanorum, de quo in *d. quest.* nec verbum quidem, & si fortè aliud sentiret, nullum posset in eo fundamentum fieri ex *Fulgof. d. cons. 101.*

71 Septima auctoritas *D. de Pont. de auct. Proreg. tit. de assensib. Regijs S. 2. nu. 15. & 16.* nihil penitus ad rē facit, cum tātum dicat per clausulam quod teneatur in capite à Barone, censeri recessum à dispositione *Const. post mortem*, & attendi ius commune feudorum. Hoc nihil commune habet cū quæstione de qua agimus, nec aliquid ille tangit, & adhuc posset aliter ex præmissis responderi.

72 Octava *Cumia auctoritas in rub. de success. feud. nu. 72.* loquitur in bonis, quæ sub lege, & natura feudi tenentur à Comite, vel Barone, & sic in his, quæ veri feudi naturam habent, in quibus (nè hoc præmittam) fallitur, nam loquitur contra *Andr. & Afflic. in d. const. vt de success. nu. 1.* vbi quod habet locum *Constitutio*, non autem ius commune feudorum; sed in rebus concessis ad certum redditum, expressè firmat attendi ius commune Romanorum, vt subdit ibi *nu. 74.* sequendo *glos. & Petr. de Monforte.*

73 *Intrigl. in 1. part. q. 45. num. 50.* dū expressim loquitur in feudis, intelligendus sanè erit in veris feudis, verà feudi naturam habentibus, vt

supra dixi, secus in ijs, quæ verè feuda dici non possunt, quia vassallos non habent, & recognoscunt Dominum in annua pecuniaria præstatione, quod vt omninò clarescat videatur quæso *Afflic. (quo ipse inter alios mouetur) in Const. Constitutionem diua memoriae nu. 64 in fin. & 65. vbi in specie limitat in feudis propriam naturam habentibus, secus in ijs, quæ annum aliquod soluunt, vt per eum.*

74 *Regius Consiliarius de Georgio* non meruit in proposito allegari in *repet. feud. c. 9. n. 8.* dū inquit ius *Constit.* Vt de *successionib.* vigere in feudis quaternatis, in alijs autem non immutasse ius commune feudorum, quod sanè intelligitur in eo, quod ius feudorum disponit, cæterum in casu per ius feudorum omisso quodnam ius seruandum sit? nihil dicit, & sic nihil penitus ad causam facit, & ita etiam loquitur ibi *nu. 12. & num. 18.* inquit *Constitutionem* reliquisse ius feudorum incorrectum, ergo ius commune feudorum excludit patruum à successione horum subfeudorum, negatur consequentia.

75 *Vrsill.* verò ad *Afflic.* addi debet alijs, prò nobis superius citatis, nam in loco per partem allegato, tantum dicit in his feudis non habet locum *Constitutio Regni*, quod fateor, sed nihil pro parte, sed statim pro nobis subdit imò plus, quod feudalia transeant ad quoscunque hæredes etiam extraneos, & sic expressè prò nobis firmat.

76 Tandem *Hieronymus de Rossis* Advocatus Aquilanus (quisquis is sit) in *conf. post decis. Viuy 225.* impresso, loquitur ex proprio Marte, & contra omnes Doctores, & D. Aduersarius met illum improbat. Et quatenus ex aduerso ponderatur, quod tacitè innuit iura

Roma-

Romanorum in eis locum non habere, fateor, sed pariter sentit non habere locum ius commune feudorum, quod parti palam aduersatur. Ex quo colligi potest, quam mendicatè auctoritates D. Aduersarius peruestigauerit, vt incognitum doctorem contra *Andream*, & communem omnium scribentium obloquentem per tacitum subauditum intellectum induxerit, quod argumentum nec à *glos.* lumere licet secundum *Alex. in l. 1. nu. 28. vers. non multum ff. de leg. i.* & alibi & adhuc contra ipsum eodem modo facilè inducitur vt dixi.

Ex quibus constat opinionè pro Domino Capano legibus, rationibus, & auctoritatibus eminentissimum Iurisconsultorū, præcipuè feudalem materiam callentium comprobata; ea vero, quæ ratione, vel auctoritate ex aduerso fundantur facilè resolui, & si qui aliquid dicunt contra *Iferniensem*, quem velut Euangelistam sequimur, non esse audiendos; Quæ tamen inter Iudiciarios tumultus furtiuus horis scripsi, Doctissimorum DD. Iudicantium correctioni lubens subijcio.

His tamen licet eruditè, & sapièter allegatis non obstantibus, fuit decisum contra Berardinum Capanum in fauorem Baronis Tricarici, prò vt refert in sua aurea, ac Perillustri decisione *Reg. Rouitus decis. 42. nu. 32.* de quo D. Scipione Rouito consultius puto de eius meritis silentio pertransire, quam non affatim, & sufficienter dicere, quæ decisio est vt sequitur; Die Lunæ 25. Maij 1626. q̄ fuerat addicta à D. Prorege pro huius causæ expeditione, verba autè decisionis sunt v3. Cōgregatis Domino Fælice de Ianuario pro Præsidente, D. Mattheo Patigno, me Scipione Rouito Commissario, D. P. Antonio Carauita, D. Gregorio Angulo, Domino D.

Frâncisco de Ocampo, Domino Andrea de Ianuario, Domino Iosepho Brandolino, Domino Scipione Theodoro, de quibus Dominus Patignus Ego, D. de Angulo, D. Brandolinus, & Dominus Theodorus eramus. Iudices ordinarij eiusdem Aulæ, Reliqui vero adiuncti dati de ordine Domini Proregis sc̄i Collateralis Cōsilij ad instantiã Actoris.

Discussio articulo ferè per tres horas, fuit conclusum, quòd feudū hoc lo Marchetto esset feudum plannū, & de tabula, quòd recognoscitur à Curia Baronali Tricarici in capite sub onere fidelitatis, & militaris seruitij, seū adoha, & proinde in eo successionem regulandam esse secundum consuetudines feudales, seu de iure communi feudorum, & non Romanorum, & per conseques in hoc feudo nouo acquisito per Iohannem Antonium Castellanum, cui legitimè successit Fabius filius per mortem Fabii sine descendentijs non potuisse succedere Alexandrū eius patrum *iuxta tex. rotundum in cap. primo §. his defoientibus de duobus fratribus, & grad. succed. in feud. & in cap. primo §. primo ver. cum Cōriadus, de his, qui feud. dar. poss.* & proinde assensum impetratum à Curia Baronali sub assertione quòd Fabius haberet successorem Alexandrum eius patrum fuisse subreptitiè impetratum, sed per mortem D. Fabii absq; legitimis successoribus feudum fuisse legitimè deuolutum ad Curiam Baronalem, & sic ad directum Dominum.

Et ex prædictis fuit absolutus Baro Tricarici conuentus.

Venerunt etiã in manus nostras sequentes allegationes quendam Domini Iulij Cæsaris de Kubeis V. I. D. & viri nobilissimi, nec non allegationes cōtrariæ Octauij Bâbacarii optimi feudistæ, quas mihi dedit admodum R. Pater D. Petrus de Rubeis

Rubeis Clericus regularis frater dicti quondam Iulij Cæsaris, qui mihi iniunxit onus defendendi causam prædictam, in quibus allegationibus, quia tractatur de cognoscendo feudo plano, & de tabula simplici, vel secundum quid, & de solutione annuz quantitatis, & seruitii, & adohæ, ideò uolui illas ponere.

Allegationes Iulij Cæsaris de Rubeis V. I. D. Aduocati, & viri nobilissimi prò ipsomet Iulio Cæsare contra Detium Mirandam, & alios Terræ Octaiani.

S V M M A R I A.

Factum ponitur, & prima oppositio.

- 1 Demanialia concedi non possunt absque Regis assensu.
- 2 Assensus est subreptitius, si in memoriali subasseratur, rem esse de Demanio.
- 3 Demanialia sterilia, ac nemora tantum ad certam partem fructuum concedi possunt, non autem in pecunia.
- 4 Demaniale tanquam pars quotitativa feudi quaternati dicitur quaternatum.
- 5 Feudum, de quo agitur, est quaternatum secundum quid, & recensentur omnes DD. hoc tenentes.
- 6 Verba in assensu ab eo, et sub eo, quomodo interpretantur.
- 7 Intellectus ad Ifern. in Constitutione, si aliquis Baro.
- 8 Verba ab eo, & sub eo, quando sunt necessaria in assensu ad finem quaternandi.
- 9 Responso ad Afflicti in decis. 282. & alios in contrarium allegatos.

- 10 Intellectus duo ad Frecciam tit. de Orig. Baron. n. 53.
- 11 Omne Castrum dicitur feudum quaternatum.
- 12 Rex assensendo concessionem feudi plani, & de tabula, nihil dat.
- 13 Rex assensendo concessionem Demanialium dat.
- 14 Regius assensus habet vim inuestiturae.
- 15 Apud Regem quid remaneat in subfeudo quaternato secundum quid.
- 16 Dominus de Ponte concordat opiniones, videlicet quando assensus quaternat.
- 17 Feudum dicitur quaternatum ex eo, quòd est descriptum in quinternionibus.
- 18 Quinternionum liber in quo differat à libro Cædularij.
- 19 Assensus quare restringatur.
- 20 Clausula, per quam dicitur quòd registretur, habetur prò apposita, uti solita.
- 21 Feudum quaternatum potest consistere in possessione.
- 22 Feudum rusticum non dicitur, dum soluitur pecunia.
- 23 Adoha de feudo quaternato secundum quid soluitur Baroni.
- 24 Que spectant ad Regem in feudo prædicto?
- 25 Enumerantur nonnulli casus, in quibus assensus non quaternat.
- 26 Assensus utriusque, & Regis, & Baronis etiam in alienatione feudi plani, & de tabula non soliti concedi requiritur.
- 27 Solitum concedi quando dicatur.
- 28 Verba apposita in inuestitura, videlicet seruata forma consuetudinis Octaiani, quomodo intelligantur.
- 29 Consuetudo quando non est probata.
- 30 Assensus Regis interpositus super transactione non obstat.
- 31 Felix concessionarius non fuit comprehensus in transactione.
- 32 In transactione tractabatur de rebus diuersis à feudo, de quo agitur.

Verba \

- 33 *Verba indefinita restringuntur ad res in transactione deductas.*
- 34 *Consuetudo contraria colligitur ex assensu.*
- 35 *Assensus Baronis non fuit impetratus in vita.*
- 36 *Assensus non probatur per assertionem factam in contractu.*
- 37 *Adoba non apparet soluta in vita contrahentium.*
- 38 *Assensus Baronis, quando solus non sufficit, non presumitur spatio 30. annorum.*
- 39 *Impugnatur opinio Paridis, & Afflicti.*
- 40 *Opinio Regentis Fornarij.*
- 41 *Assensus impetrari non potest facta reuocatione, etiam si dicatur, non obstante reuocatione.*
- 42 *Venditor tenetur exprimere emptori qualitates facti, non iuris.*
- 43 *Emptor, qui decipitur circa ius, dicitur in mala fide.*
- 44 *Heres presumitur ignorare qualitatem feudi.*
- 45 *Relatio ad priuilegia quid operetur.*
- 46 *Priuilegia perueniunt in posse conuentorum.*
- 47 *Prescriptio ex pluribus non obstat.*
- 48 *Iustus nunquam ratificauit.*
- 49 *Conuenti tenentur ad restitutionem fructuum.*

Quondam Fabritius Maramaldus Baro Octayani die 20. Aprilis 1549 concessit in feudum quond. Felici de Rubeis Regio Consiliario quodam territorij modiorum sexaginta de Demanio Baronia Octayani, saluo Iure ad hoc carl. decem p dict. Felicem debēdos, quoties in Regno Adhōa generaliter indiceretur, cum potestate vendendi in totum, vel in partem, seruata forma consuetudinis terræ Octayani, saluo Assensu Baronis, ac Regis quatenus opus est fol. 23. à terg.

Super qua concessione fuit im-

petratus per d. Baronem Regius Assensus registratus in Quinternionibus Regiæ Camerae sub die 21. Octobris 1549. præcedente ordine, quod registraretur fol. 24. & 25.

Quod feudum cum fuisset alienatum in anno 1578. per quondam Scipionem de Rubeis filium, ac heredem d. quondam Felicis, ac venditum Felici de Admirato, à quo peruenit mediante persona quond. Saluatoris Marigliani secundi emptoris in posse Detij Mirandæ hodie possessoris, absque Baronis, ac Regis Assensu, Iulius Cæsar de Rubeis Actor filius d. Scipionis reuocauit præfatas alienationes vigore Cōstitutionis Regni Cōstitutionē diuæ memoriæ, instetitq; in S. C. cōdēnari tā d. Deriū hodie possessorē ad relaxationem feudi prædicti vnz cum fructibus, nec non condemnari possessores, qui pro tempore fuere ad restitutionem fructuum siue eorum prætium vt fo. 1.

Super quo, compilato processu, quinque principaliter opponuntur ex quorum resolutione satis Actoris intentio fundata remanebit.

Et primò, quòd feudum, de quo agitur, non sit quaternatum simpliciter neque secundum quid, in cuius alienatione negare nō potest quòd vtriusque requiratur Assensus Baronis, scilicet, & Regis, sed præsupponit, quòd sit feudum Planum, & de Tabula, ac Rusticū in cuius alienatione dicitur Baronis tantum Assensum sufficere; quòd fundare intendit ex eo, quòd in eius concessione facta per quondam Fabritium Maramaldum quondam Felici de Rubeis, seu in Regio Assensu de super impetrato non fuerunt apposita illa verba, vt ab eo, & sub eo teneatur quæ necessaria esse ad Quaternandum feudum colligunt *Afflicti Capicius, ac Freccia &c.* concludentes quòd resultaret absurdū si quilibet Regius

Regius Assensus quaternares, quia nunquam planum, & de Tabula daretur, cum in eius constitutione etiam requiratur Regius Assensus.

Tùm, & secundò, quia non est feudum nobile cum vassalis, sed tantum Territorium, quod per prius erat incultum, ac nemorosum, quod poterat per d. Baronem concedi absq; Regis Assensu, ne dum ad certam partem fructuum, sed etiam in pecunia, & sic Regius Assensus de super interpositus tanquam non necessarius non quaternat.

Prò cuius quidam resolutione infra scriptas indubitatas conclusiones de iure verissimas prænotandas censui.

- 1 Et primò, quòd in concessione Demanialium, quæ fit per Barones sit ita necessarius Regius Assensus, vt absq; illo nulla, atq; inualida sub infeudatio reddatur, vt per *Afflicti. in Const. Const. Diua Mem. nu. 89. & in Dec. 305. n. 8. Cypri. in sua inuestit. in verbo feudorum Assensus vers. vide Lucam fol. 78. & iterum in verbo feudum Dant S. infeudat. in 6. limitatione fo. 155. Freccia in 1. Auth. Baronum num. 4. fol. 101. Franchis decis. 154. nu. 1. & ideo Paris in cap. incipiente Demanialia fol. 3. num. 12. affirmat, quod si Baro cõcedit Bonã Demanialia nõ ad meliorandũ, sed simpliciter ex certa scientiã, & mœra liberalitate, prout in casu nostro nõ valeret talis Cõcessio, absq; Regis Assensu. Est ad eò necessarius d. Regius Assensus, vt sit necesse in memoriali exprimerẽ rem concessam esse de Demanio, aliàs erit Assensus subreptitiuus; vt per *Paridem fol. 116. in cap. Benemeritis nu. 10. & Cyprius in d. cap. feudorum Assensus vers. vide Lucam fol. 78. idẽ in verbo feud. Clausula vers. qua de Demanio fol. 104. Liparulus ad Ifern. in c. Imperialem nu. 4. in verbo debet lit. F. fol. 248. à ter. Mastribus**

ad Petrum de Gregorio par. 1. quest. 5. de conc. feud. vers. quid in Barone, & ideo in d. memoriali Assensus interpositi super d. inuestitura fuit expressum quòd d. territorium erat de Demanio Baronis Octayani.

- 3 Quod ampliatur vt procedat etiam si d. Demaniale consistat in nemoribus, vel tẽrrulis, quæ nullo modo per Baronem concedi possunt, nisi ad meliorandũ, & ad certam partem fructuum, non autem in pecunia prout expressè deducitur per capitulũ positũ in Registro Imperatoris relatũ ab *Ifern. in c. 1. in fine an ille, qui interfecit fratrem Domini sui fol. 189. à ter. isdẽ Ifern. in c. 1. in addit. d. Capit. Conradi, n. 8. fol. 198. & in Const. Cõst. Diua Mem. post glo. col. 7. nu. 10. Afflicti in ead. Constitut. in 2. notabili num. 13. & in Dec. 129. in fine n. 14. in 5. dubio Paris in c. incip. aliqua verò sunt bona fol. 3. n. 10. Camerarius in c. Imper. in princ. 8. col. f. 4. vers. 6. assertur, Loffredus in sua paraphrasi fol. mihi 57. 2. col. in fine vers. ibi item Dominus, Cyprius in cap. feudorum alienationes in vers. limita fol. 35. & in cap. Imperialem vers. limita tamen, & in Decis. 156. Faber in d. aded institut. locati, Iacobus. de Franchis in c. 1. 3. col. vers. scias tamen fol. 9. de his, qui feudum dare possunt, Thomas de Marinis in titulo de feudo ex pacto & prouidentia in c. Constitutio fol. 127. nu. 29. inter tractatus, Franciscus de Amicis in tit. de his qui feud. dare possunt fol. 45. n. 1. tandem, ad plenum Dominus de Franchis dec. 561. rogo legatur, & ita esse de cõsuetudine testatur Raynaldus in c. 1. d. 1. de prohibita feudi alienatione per Federic.*

Nec huic ampliatiõni obstabunt Freccia, & alij in contra rium allegati, loquuntur enim in concessione excadentialium, non autem Demanialium. Nec eorum opinio etiã

in his excædentialibus erit tuta, cum validè optimis medijs impugnetur: ab Anna in repet. c. primi de vassallo decrepita atatis nu. 77. immò idem Anna in repet. d. constitutionis constitutionem. nu. 198. testatur vidisse in Regia Camera fuisse relaxata feuda vilia, consistentia etiam in redditu victualium, ob defectum Assensus.

- 4 Hinc sequitur secunda conclusio, quòd ideo est necessarius d. Regius Assensus, quia dictum Territorium Demaniale concessum, tanquam pars quotitativa feudi Octayani erat quaternatum simpliciter, prout erat d. terra Octayani ut per Affl. in constitutione statuimus nu. 54. usq. ad finem fol. 105. quem sequitur Cumia in c. si aliquem in verbo in capite nu. 22. fol. 77. a t. post Petrum de Gregorio in tractatu concessionis feudorù parte 2. quest. 7. in principio, ac Guiglielmum de Perno in cons. 1. Intrigliol. in prima cent. quest. 45. num. 71. & 72. Balzar. in c. imperialem nu. 6. et in c. 1. de controuersia feudi apud par. term. num. 18. fol. 180. 1. col. & sicuti per prius tenebatur immediate, & in capite à Rege, ut per Capycium in c. Imperialem fol. 24. col. 2. in fine, & Regi solvebatur adoha, & aliæ obuetiones, hodie per subinfeudationem cum reservatione adoha per Baronale
- 5 Curia factam, cum Regio Assensu de feudo quaternato simpliciter, est effectum feudum Quaternatum secundum quid, quam opinionem tanquam verissimam firmauerunt, & primò.

Camerarius in c. Imperialem fol. 68. lit. B. cuius sola auctoritas satis esset pro decidendo Articulo, cum primum post iserniam teneat locum teste D. de Curtis in sua prima parte diuers. feud. fol. 53. à t. nu. 105. & etiam sequuntur.

Franciscus de Amicis in tit. de

bis, qui feudum dare possunt nu. 2. fol. 87. qui quamuis in loco in contrarium allegato, videatur contrarium sensisse, tamen pars non considerauit, quòd in eo loco non loquitur de subinfeudatione, sed de assensu interposito super contractu locationis.

Liparulus ad Isern. in d. cap. Imperialem in verbo de Controuersia fol. 243. lit. K. & in c. 1. de controuersia feudi apud par. term. num. 9. in verbo Quaternatum fol. iij. à terg. lit. A.

Intrigliolus in sua prima Centuria de Feudis quest. 45. nu. 23.

Freccia de subfeudis in tit. de differentiis inter feuda Quaternata cum his, que plana, & de tab. nuncupantur num. 1. fol. 238. à ter.

Bottis in Constit. si quis Baro. fol. 227.

Capycius in sua Inuestit. in capitulo feudorum genera in vers. ponit Andreas fol. 230. Idem in c. feudorum Assensus S. effectus fol. 82. & licet ibi in fine dicat, quidam intelligunt Andream, ut tunc sit quaternatum, & Rex videatur dare, quando est dictum in Assensu, ut ab eo, & sub eo teneatur, nihilominus ipse residet in prima opinione, nã quando Doctor recitat plures opiniones licet videatur residere in vltima opinione, nihilominus hoc limitatur, quando dicit alii dicunt, nam tunc non videtur tenere vltimam, ut per glos. in l. qui filium S. Sabinus ff. ad Trebelle yanũ, & ibi Bart. q. uos allegat, & sequitur Anna in repet. tit. de vassallo decrepita atatis, nu. 374. item quando dicit quibusdam videtur, vel quidam intelligunt, prout in calu nostro, ut per Dom. de Franchis in dec. 696. nu. 2. in fine, & num. 3. idem in decis. 550. num. 10. quod declarat idem Capyc. in dict. c. feud. genera fol. 230. vbi posuit quòd simplex Regius Assensus quaternat.

De

De Franchis dec. 154. nu. 1. dicit esse de indubitabili, hoc esse feudum quaternatum secundum quid rogo legatur.

Tandem Regens de Ponte hoc pro firmo tenuit in præludij feud. lect. prima num. 99. in tractatu d. possessate Proregis.

Et quamvis pars eum prò se ponderet in eodem loco, ubi in fine dicit, quòd hæc recipiens declarationem ex possessione sequenti, videlicet si tale feudum fuerit postea alienatum cum solo Assensu Baronis, vel vtriusq. cum ex hoc cognoscatur an sit quaternatum, vel nè planum.

Tamen pars non aduertit, quòd d. limitatio ad factum male adaptatur, cum in actis non constet de continuatione solius Baronis in assentiendo, vt infra fundabitur nu. 30., & quatenus fuisset probatum (quòd negatur) ad huc non sufficit, nisi probaretur scientia, & patientia Regis, quæ necessarium est ad acquisitionem incorporalium, vt per text. in l. 2. C. de seruitut. & aqua & Aff. qui alios allegat in decis. 282. nu. 2. & Brunum consil. 98. & per Capyc. in verbo feud. diuisio b. limitatione, & prima sublimitatione fol. 165. ubi tenuit quòd d. scientia in Rege non præsumitur, immò ignorantia, quòd etiam firmat Rosental in c. 9. membro primo concl. 58. nu. 56. quam Regis scientiam in d. limitatione præsupponit interuenisse idem de Ponte citato loco, dum se remittit ad ea, quæ dixerat in titulo de Assensibus Regij §. 2. ubi dixerat, quòd hæc sequens possessio declarat intentionem Regis, quæ intentio colligi non potuisset, nisi fuisset præsupposita Regis scientia, & propterea Afflicus in constitut. post mortem nu. 4. fol. 37. a t. lib. 3. tenuit, quòd neq. Rex constituitur in quasi possessio-

ne conferendi, ex eo quòd solus contulerit feudum planum, & de Tabula, nisi probata scientia, & patientia Baronis.

Remanet igitur ex istis validissimè fundatum ad constituendum feudum quaternatum secundum quid, non esse necessarium, quòd in Assensu adijciantur illa verba vt ab eo, & sub eo teneatur, quæ verba explicantur per Frecciam in tit. de origine Baronum nu. 45. fol. 10. a t. & in 5. Auth. n. 3. & 4 & in 39. Auth. num. 5. fol. 229. a t. v3. Baronem immediatè, & in capite cognoscere, ita etiam declarat Liparulus ad Andr. c. 1. §. similiter in addit. nu. 21. in verbo ab eo de Cap. qui Cur. vendidit fol. 229. lit. C. ita etiam explicat Aff. in Constit. si aliquis Baro, & Anna in tit. de vassallo decrepita atatis num. 39. fol. 130. a t.

Et quòd in præsentī casu non sint necessaria d. verba in Assensu fundatur ex verbis Andrea in constitut. si aliquis Baro ibi, et potest quis habere plura feuda, & tunc si sunt quaternata vel non, det unum aliq. cum consensu Regis vt sub eo, & ab eo teneatur, & erit Baro, Consensus enim Regis quaternabit istud, quia Rex confirmandus, videtur donare, formalia verba Andrea.

Et sic benè, more solito, in loco citato dixit Andreas, quòd Assensus cum d. verbis quaternat quòd per prius non erat quaternatum, nam dum dixerat si habens plura feuda quaternata, vel non, & subsequitur assensus, quaternabit istud, ergo loquitur de non quaternato, cum verbum istud secundum grammatice necessariò referri debet ad proximum, quòd nedum colligitur ex modo orationis, sed etiam patet ad sensum, quòd de feudo quaternato loqui non poterat, cum non sit assensus, qui illud quaternet, vel ne, stante quòd per prius iam

erat quaternatum, idem dixit *Andreas in c. 1. S. similiter de capit. qui curiã vendidit.* vbi ita eũ intelligit, & declarat *Liparulus fol. 229. in verbo cũ cõsensu lit. B. ac Dom. de Ponte in præludij feudorum lect. 1. num. 58. cum seq. post Aff. in c. 1. de controuerſia feudi apud par. term. num.*

8 Et sic apparet manifestè, quòd illa verba ab eo, & sub eo, sunt necessaria ad quaternandum feudum non quando subinfeudatur Demaniale, quod, vt diximus supra num. 4., erat quaternatum per prius; sed quando fit per Baronem concessio feudi plani, & de tabula, & soliti concedi, ratio est quia in hoc 2. casu, ideo simplex Regius Assensus absq; d. verbis non quaternat, quia non cognoscitur animus Regis voluisse quaternare, quod non erat quaternatum, nisi per d. verba, vel equipollentia, & hanc opinionem cum hac distinctione distinctè tenet *D. de Ponte citato loco.*

9 Quæ opinio (ni fallor) non habet contradictorem: Nam *Afflic. in decis. 282.* loquitur de Concessione feudi, quod per prius erat planum, & de Tabula, vt ibidem est videre.

Nec obstat *Capecius* in loco supra citato ex supra dictis, tanto magis, quòd loquitur quando Regius Assensus interponitur super concessione rei allodialis, non autem quando interponitur super concessione rei demanialis, prout in casu nostro.

10 Solùm remanet *Freccia in tit. de Orig. Bar. nu. 53.* qui si bene intelligatur, nec à prædicta opinione dissentit, dum enim ponit casum in habente Castrum, & illud subinfeudat cum Regis assensu, tenet quòd non efficitur Baro, & verum dicit, nam ad hoc vt quis dicatur Baro, non sufficit habere subfeudatarium ha-

bētè feudū quaternatū, pro vt dixit. idem *Freccia in eod. tit. n. 41.* vbi dixit, quòd licet feuda quaternata, quæ tenentur ab alio, annotari debeant in quinternionibus, non tamen ex hoc creatur Baro: sed oportet amplius, ad hoc vt quis creetur Baro, quòd remaneant pœnes se alia feuda, vt dixit *Andr. in d. constit. si aliquis Baro.*

Et dum dixit, quòd nequè efficeretur feudum quaternatum per Subinfeudationem cum assensu, verissimum etiam dicit, quia isto casu non est assensus, qui quaternat, sed remanet Castrum quaternatū, prout prius erat de sui natura, & ideo non dixit *Freccia* non est feudum quaternatum, sed vsus est verbo efficeretur, & quòd ita intelligatur, ex alio colligitur, cum firmissima sit conclusio, quòd omne
11 Castrum in Regno etiam si à Barone teneatur est quaternatum, prout tenuit idem *Freccia in differentijs inter feuda quaternata, & plana, & de Tabula. num. 34. & in 29. Auth. Baronũ nu. 3. & alij allegati ab Anna in cõf. 129. n. 25.* ergo si *Freccia* aliàs intelligeret, esset sibi contrarius, & loquutus fuisset contra regulas iuris, per quas est prouisum, quòd natura primæua feudi nunquã alteratur, nisi in expressis, quomodo nunc voluisset tenere, quòd dictum Castrum per simplicem assensum interpositum super subinfeudatione mutasset naturam? & de quaternato efficeretur planum, & de Tabula? quòd nullo modo est dicendum.

Alius & secundus intellectus dari posset, v3. quãdo dicit, licet non efficeretur feudum quaternatum, idest quaternatum simpliciter, sed non per hoc dicit, quòd non erit feudum quaternatum secundum quid, cum verba intelligatur in suo potiori significato, vt per *Loffredum*

dum *conf. 1. num. 214. & per Frecciam in tit. quis dicatur subfeudatarius num. 6.* & quando Freccia voluit loqui de feudo quaternato secundum quid, illud nominavit subfeudum quaternatum, non autem feudum, ut est videre pereundem in *4. quæst. num. 8. fol. 129. imò idem Freccia in tit. quis dicatur subfeudatarius dicit*, quòd appellatione feudi non venit subfeudum, ut fol. 69.

Quod etiam colligitur ex subsequentibus verbis eiusdem Auctoris, ubi tenet quòd Regis Vicarius non posset assensu, & adducit rationem, quia quòd ad hoc videtur donare, quod non venit in generali mandato, & est ratio assignata ab *Andrea in d. const. si quis Baro nempe*, quòd qui confirmat dat, si ergo in casu per ipsum propositò Rex assensuendo dat, ergo feudum erit quaternatum solum secundum quid, cum Rex assensuendo in concessione feudi plani, & de Tabula nihil dat, ut per *Andr. in c. 1. qualiter vassallus iurare debeat fidelitatem nu. 4. vers. quia etiam, Camer. in c. Imperialem fol. 74. col. 4.* & tunc assensus prædictus tamquam non necessarius nihil operatur, & habetur pro ut verba superflua in stipulatione v3. *Arma, virumque cano, ut per Ifern. in c. 1. S. sed nec est alia iustior, que sit prima causa beneficij amittendi, de Ponte in præludij feudorum lect. 1. num. 76. & D. de Franch. dec. 4. num. 15.*

13 Sed quando interponitur super concessione rei demanialis, tunc Rex assensuendo dat, ut per *Afflic. in dict. constit. Constitutionem num. 89. fol. 11. & in dec. 248. num. 6. & decis. 282.* nam quando actus est nullus, ille, qui confirmat dat, *Bart. in l. more maiorum num. 5. ff. de iurisdic. omnium iudicium, & sic per dictum Regium assensum*

videtur concessio facta per ipsum Regem, non autem per Baronem, ut per *D. de Curtis in sua prima parte diuersorij fol. 17. à ter. num. 18. Lanarius conf. 13. num. 4. et conf. 17. Frecc. in lib. 2. subfeudorum in tit. quis dicatur subfeudatarius num. 13. fol. 69.*

14 Imò dictus Regius assensus habet vim inuestituræ, ut per eundem *Lanar. conf. 8. num. 15. & conf. 13. nu. 15. post Afflic. in c. Imperialem S. propterea lo primo num. 1. de prohib. feudi alienat. & alios allatos per eundem Lanarium conf. 18. num. 6. & conf. 82. num. 22. & per Frecciam in 2. Auctor. in cap. qui incip. hic quero fol. 180. num. 12.* & sic per subinfudationem cum Regis assensu videtur Baro ius vtilis dominij in manu Regis remittere, & breui manu à Rege in concessionarium iuxta *tex. in l. singularia si cert. pet. ut per Præpositum, ac Bal. quos allegat, & sequitur Lanarius confil. 15. num. 3. Freccia in 14. quæst. num. 3. fol. 142. à ter. & d. Ponte in tit. de refut. feud. §. 6. num. 24. & 25.* & apud Regem remanet directum dominium, aliaque iura, in quibus sibi non præiudicauit propter assensum prædictum, stante præcipuè clausula, iuribus Curie semper saluis, cum Rex nunquam præsumatur remittere ius suum, ut per *Capyc. in cap. Imperialem in 6. conclus. fol. 28. 2. col. & per Zafum in tit. de feudis par. 1. nu. 44. fol. 316. à ter. inter tractatus, idem Capyc. in vers. feudales assensus S. effectus fol. 82.*

16 Propterea Io. Franciscus de Ponte, relatis omnibus opinionibus, tenet quòd quando subinfudatur pars feudi quaternati cum regis assensu, simpliciter præstiti, tunc non est assensus, qui quaternat, quia iam erat quaternatum, nec constituet eum planum, & de Tabula, si id non expresserit, sed per dict.

subinfeudationem, cum regis assensu formabitur feudum quaternatū secundum quid, ea ratione quia in hac alteratione vtriusque assensus interuenit, & est propriè punctualissima doctrina ad casum nostrum, rogo legatur in *primà lect. feud. nu. 96.*

17 Tertia sit conclusio, quòd feudū dicitur quaternatū ex eo solo, quòd sit descriptum in quinternionibus Regiæ Cameræ, à quibus denominatur quaternatum *Affl. decis. 282. Capyc. in c. feudorū genera vers. quaternatum fol. 230.* & propterea omne feudum, etiam quod à Barone teneatur, quando est descriptum in quinternionibus, dicitur quaternatum secundum quid, *ut per Affl. in constit. post mortem nu. 2. Rebuffus in declarat feud. num. 44. fol. 303. inter tractatas, Cumia in c. si aliquem in verbo in capite num. 14. fol. 77.* cum feuda plana, quæ à Baronibus tenentur, nullo modo in quinternionibus describuntur, *ut per D. de Ponte in præludij feud. lect. 1. num. 60.*

18 Qui liber quinternionum multum differt à libro cederalij, cum in libro quinternionum registrentur priuilegia feudorum, sed in libro cederalij notatur taxa pro seruitio, siue ad hoc, quæ debetur Regiæ Curiz, *ut per D. de Curtis in sua prima parte diuersorij feudalis fol. 41. nu. 56 post Iacobum de Gello in tract. ad hoc, & Camer. in d. c. Imperialem fol. 69. lit.*

19 Et ideo assensus prædicti registrantur in quinternionibus ad finem sciendi, quæ feuda ex consensu Regis teneantur, *ut per Cam. in d. cap. Imperialem fol. 69. lit. D. Franciscus de Amic. in tit. de his qui feudum dare possunt fol. 87. Freccia in d. lib. 2. quis dicatur Baro fol. 70. nu. 2. vsque ad 3. & in tit. de origine Baronum nu. 41. Cumia in c. si aliquem in vers. in capite nu. 5. fol. 76.* quæ registratio est

necessarissima, *vs per Liparulum in d. c. Imperialem in ver. de controuersia, cum feuda, quæ tenentur à Rege sunt necessariò notanda in quinternionibus, non autem ea, quæ tenentur à Barone, ut per Freccia in tit. de differentijs feudi quaternati cū his, qua plana, & de Tabula nuncupantur nu. 1. fol. 238. à ter.* Et ideo feudum prædictum reperitur registratum in quinternionibus Regiæ Cameræ, *ut fol. 55 à ter.*

Nec obstat partis oppositio, quòd hoc procedat quando fuit facta registratio precedente ordine, ex Capycio, qui practicam refert in concessionibus Regalibus clausulam apponi solere, quod infra annū registrentur, nam respondetur, Primo quòd in casu nostro adest ordo quòd registretur, *d. fol. 25.* & quando non adesset, adhuc dum esset clausula solita apponi, deberet haberi pro apposita, *ut in proprijs terminis tradidit Io. Franciscus de Amic. post Andr. in tit. de his qui feudum dare possunt fol. 17. num. 1. Alex. conf. 107. vol. 2. num. 21. Affl. decis. 285.*

Sed quòd hæc clausula sit necessaria, iure non probatur, cum in distinctè omnes teneant per solam registrationem censeri feudum quaternatum, & ad exuberantiam fuerunt producti multi assensus registrati absque clausula prædicta *fol. 48. 51. à ter.*

21 Nec prædictis obstat quòd dictū feudum non consistat in Castris, sed in Territorio, nam ut plurimū subfeudum quaternatum, quòd tenetur à Barone, solet consistere in possessione aliqua, aut territorio, in quo non habitant homines, ut punctualiter tradidit Freccia *in d. lib. 2. subfeudorum in tit. quis dicatur Baro fol. 70. num. 2. Idem Freccia in d. lib. 2. in 29. autoritate num. 2. fol. 219.* ubi dicit, quòd feudum quòd tenetur à Barone, etiam si sit parua possessio,

sessio, & etiam quòd sit redditus vnius Gallinæ, nihilominus dicitur quaternatum ex eo solo, quòd est descriptum in quinternionibus.

- 22 Nec vilo modo rusticum feudū prædictum à parte nominari occurrit, cum soluat adoham in pecunia, & vbi pecunia soluitur, nunquā feudum rusticum reputatur, *Cumia in d. c. si aliquem in verbo in capite nu. 25.*
- 23 Nec aduersæ parti aliquid opulatur, quòd adoha solvatur Baroni, cum eapropria sit natura istius feudi, vt tam adoha, quam releuium Baroni solvantur, *vt per Camer. in d. ad imperialem fol. 67. litt. S. et fol. 68. lly. D. & 70. lit. C. Affh. in S. praterea nu. 41. de Cap. Corradij, & in constituta: post mortem nu. 1. Freccia in 5. auth. Baronum n. 2. in fine, Intrigliobus lib. 1. quest. 45. num. 26.*
- 24 Collatio verò, concessio, ac assensus super alienatione spectant ad Regem, vt per optimè declarat idē *Ercc. in d. lib. 2. sub feud. in tit. de differentijs inter feuda regalia, ac titulata f. 246. n. 13. & 14. idem 28. auth. fol. 246. à 1. Cumia in c. si aliquem in verbo in capite fol. mibi 77. num. 10. quæ omnia ad Regem spectant ratione directi dominij, quod pœnes se remansit, vt supra dictum est nu. 14. & per Affh. in d. constit. post mortem nu. 6. lib. 3. fol. 38.*
- 25 Tandem nec allegatum absurdū vilo modo subsistit, cum sit dare instantiam in multis casibus, in quibus, non obstante quòd interuenierit regis assensus super concessione facta per Baronem, nihilominus concessum remanet planum, & de Tabula, non autem quaternatum, vt puta quando assensus interponitur super re solita concedi, vel quādo in erectione feudi Baro expresse dixerit velle constituere feudū planum, *vt per D. de Ponte in præludij feud. lect. 1. num 95. vel tandem quā-*

- do in tali erectione Rex dedisset vafallo licentiam alienandi in quem vellet absque regis assensu, *vt idem de Ponte in tit. de assensibus regis §. 2. num. 35. vsquē ad nu. 36. post Capyc. in verbo feud. alienationes 3. limitat. fol. 34. & in c. feudorum clausula in S. prof. & quibus dederit, & in c. feud. assensus vers. limita. 3. fol. 70. & ideo idē Capyc. in dec. per conuentum allegata dicit licet per fūctoriē quòd feudū planū, & de Tubula formiter erectum cum regis assensu, & quæ sequitur, & ministeriose adiecit illud verbū, formiter, vt puta quādo concessio est facta in vno de modis supradictis ergo cessat partis absurdum, quia in prædictis casibus daretur feudum planum non obstante assensu super erectione interposito.*
- 26 Quarta sit conclusio, quòd assensus vtriusq; ne dum est necessarius in alienatione feudi quaternati secundum quid, *vt per Camer. in d. v. Imperialem fol. 69. lit. I. verum, etiā in feudo plano non solito concedi, quam opinionem tenuit Andreas in tex. constitutionis in verbo licentia vbi reprobando glo. dicit quicquid dicat glo., hodie vtimur per hanc constitutionem vt Rex consentiat, & Dominus etiam Baro, vel Comes, à quo tenetur, nec dicatur quòd ibi Ifernias loquatur in feudo quaternato secundum quid, nam inferius querit vtrum sit idem in feudo quaternato, quòd tenetur à Barone, hanc eandem opinionem per prius tenuit Glosator Caramanicus in d. constit. in verbo iustitia, ac Petrus de Monteforte in d. verbo licentia, qui amplius testatur de communi obseruantia, vt vtriusq; requiratur assensus, hoc etiā pro firmo tenet Camerarius in repetit. d. c. Imperialem fol. 73. lit. K. Anna in constit. diua mem. 196. & 199. Guglielmus Hannetonus lib. 3. iuris feud. 10. fol. 175. Iacob. de Ar-*

Ardizono in vrbis feudorum in verba nunquid sufficiat c. 103. fol. 242. Blanchus in Epithome feudali lib. 2. nu. 74. circa medium vsq; ad 75. fol. 279. Iacobin de Sancto Giorgio in verb. & cum pacto nu. 22. vbi testatur hanc esse communem opinionem, & non esse tutum in iudicando ab ea recedere fol. 299. inter tractatus.

Nec *Afflictus in decis. 243.* incidit à parte in contrarium allegari nam ibi loquitur de feudo plano, & de Tabula solito concedi, ac excedentia, prout colligitur ex principio d. decisionis, & etiam loquuntur alij in contrariū allegati, nam tunc non negatur quòd solo Baronis assensu possit alienari, & si aliàs intelligeretur *Afflictus* esset sibi contrarius, dū *in decis. 282.* prò firmo tenuerit in alienatione feudi plani vtriusque regri assensū, prout tenuit etiā *in c. Imperialem num. 46. imo idem. Affl. in const. constitutionem num. 86. & 35.* testatur ita vidisse seruatum in iudicando.

Ita has opiniones concordat *Liparus in d. c. Imper. nu. 9. in vers. refutari. fol. 254. litt. C.*

27 Solitum autem concedi dicitur, vel quando Baro bis absq. regis assensu concessisset cum cursu 30. annorum, vt per *D. de Curis in sua 1. par. diuers. fol. 44. nu. 37. vsq. ad 44.* vel quando fuit semel concessum cum assensu regis, & postea Baroni reuersum, & iterum per ipsum solum concessum, vt per *Affl. in dicta const. constitutionem num. 67.* licet hoc vltimum fortiter impugnetur à *Camerario in d. c. Imperialem fol. 73. a 1. lib. 1.* quorum vtramq. deficit in feudo, de quo agitur.

Et ex his remanet resolutus primus articulus, quòd siue feudum prædictum sit planum, & de Tabula non solitum concedi, quod expressè negatur, siue sit quaterna-

tū secundū quid, prout realiter est, est subiectū dispositioni cōstitutionis prædictæ, & proinde recto iure ob defectum assensus processit reuocatio.

Rursus pars inuehit cōcessionem d. feudi fuisse factam, seruata forma consuetudinis Terræ Octayani, in qua vigere consuetudinem affirmant, vt similia feuda alienari possint cum solo Baronis assensu.

Sed prædictis facilis erit responsio, & primo si recte inuestitura inspiciatur quamuis adsint dicta verba, seruata forma consuetudinis 28 Terræ Octayani, actamen dicta verba respiciunt præcedentia, nempe circa alienationem in totum, vel in partem, vt puta si vigeat consuetudo in dicta Terra, vt viueretur de iure francorum, non poterat in partem alienari, secus si viueretur de iure Longobardorum, non autē referuntur ad verba subsequentiā, videlicet circa alienationem cum Assensu vtriusque vel solum Baronis, quod clarè colligitur ex subsequentibus verbis, dū expressè fuit in inuestitura reseruatus regis assensu in alienatione feudi prædicti, quod potius fuisset contra d. assertam consuetudinem.

29 Nec talis asserta consuetudo fuit probata ex verbis enunciatiuis appositis in memoriali regij assensus, interpositi in transactione inter Baronem Octayani, & vniuersitatem super lite, inter eos vertente super reintegratione nonnullorū feudorū absq; assensu alienatorum, & primo quia dicta verba cum sint enunciativa inter alios prolata, nullam de iure inducunt dispositionem contra tertium, imo & secundò quando essent dispositiua, neque probarent, cum non dicatur fuisse probatum, sed tantum productum, tantò magis, & tertio quòd ibi tractatur de territorijs concessis ad censum, siue

sive redditum, non autem de Demanialibus concessis in feudum, saluo iure adohæ, prout in casu nostro.

Et quod plus, etiam si fuisset probatum per mille vices, Barones solos consueuisse assentire alienationibus consimilium feudorum, neq; ex hoc fuisset probata cōsuetudo, *vt per Capyc. in inuestit. in verbo feud. alienationes in 22. limit. fol. 39.* necesse enim fuisset amplius scientiam, ac patientiam Regis, cuius requiritur cōsentus ad inducendam consuetudinem legi contrariam *vt per eundem Capyc. in verbo feud. diuisio 6. limit. & 1. sublimat. Grauet. de antiquit. tempor. par. 4. nu. 18. & 19.*

30 Nec parti refragatur assensus regis interpositus in dicta trāsfactione, dum Baro in vno ex capitulis dictæ transactionis perierat, vt bona concessa, & infuturum concedenda in feudum, possint alienari cum assensu ipsius Fabritij, & eius hæredum, & Rex respondet moderando, vt intelligatur de concessionibus illis cuique factis, quo verò ad infuturum concedendas non fiant, nisi cum regis assensu, sub qua verborū generalitate præsupponit fuisse inclusam concessionem dicto qu. Felici de Rubeis, tunc temporis factam.

31 Quia assensus prædictus non potest aliquo pacto nec personam dicti quond. Felicis de Rubeis, nec territorium comprehendere, quia Felix nē dum non ad fuit in transactione, imò tempore litis in anno 1546. fol. 167. a. t. neq; obtinuerat concessionem, quam postea in anno 1549. obtinuit, cum transactionis contractus tanquam stricti iuris nō potest comprehendere alios ibi nō nominatos. *L. 2. C. res inter alios acta sicuti nec d. assensus, qui sequitur naturam contractus, super quo interponitur Freccia lib. 2. quest. 2. nu.*

11. & ideo non potest extendi de persona ad personam, neq; de re ad rem *vt per Cam. in d. c. imperialem fol. 44.*

32 Et propterea nec ratione rei extendi poterit, cum in dicta transactione, ac lite agebatur de territorijs concessis ad censum, siue redditum fol. 145. & 146. & de concessis ad meliorandum, & in augmentum feudi, & de bonis habitis pro liberis, ac Burgenfaticis fol. 227. & a. t. & de solitis concedi in feudum per Barones à tanto tempore, cuius memoria in contrarium non adest vt fol. 226. à terg. Nos autem sumus in territorio Demaniali concessio in feudum, saluo iure adohæ, qui termini satis differunt, cum Demaniale dicatur ad differentiam soliti concedi, *vt per Lanarium quest. 34. nu. 11. Paris. de reintegrat. feud. c. demanialia regis, & Baronis nu. 5. fol. 3. Affl. in c. Imperialem S. præterea Ducatus 3. not. de prohibita feudi alienat. per Fed. num. 24. & 26.* & solitum concedi intelligitur de eadem re non autem de consimili *vt per Cam. in d. C. Imperialem fol. 73. lit. L.*

33 Nec dicatur, quòd verba sunt indefinita, nam restringuntur ad causas, ac res in transactione deductas *vt per Neap. in consuetud. si filius fam. n. 4. Lanarius, qui alios allegat q. 66. nu. 31. & Fabius de Anna q. 100 n. 10. & 11.*

34 Hinc infero, quòd ex prædictis scripturis potius probatur non ad fuisse talem consuetudinem, cum per d. regium assensum interpositum super d. transactione prohibeatur alienatio feudorum in futurum concedendorum absq. regio assensu, ex quibus colligitur non fuisse probatam talem consuetudinem, aliàs si fuisset probata, assensus regius, qui semper gratia est, *vt dixit Freccia in 4. quest. num. 10. contrarium*

rium fuisset operatus effectū, quod nullo modo est dicendum, & sic ex prædictis remanet resolutum secundum dubium.

Tertiò pars supponit quòd & si in alienatione talis feudi requiratur consensus vtriusq; attamen dicit sufficere fuisse impetratum assensum Baronis in vita contrahentium, cum regius assensus possit etiam post mortem impetrari ex *Doct. Paridis, & Afflicti.*

- 35 Et pro resolutione, primò negatur factū. s. assensum Baronis in vita impetratum, & ideo ad ipsum probandum pars producit contractum, in quo Felix de Ammirato primus emptor confessus fuit recepisse memoriale assensus præstiti per D. Iuliam de Medices super venditione eidem facta, cui assertioni nulla fides est adhibenda, cum simus inter personas prohibitas, quæ non poterant liberè disponere de feudo prædicto absq; assensu *vt per Barb. in l. si fortè. C. de Castrensi peculia, & quod plus, quòd neq; Notario asserenti interuenisse assensū creditur, vt in proprijs terminis per supradicta decidit Frecc. in tit. de subfeudis lib. 2. 25. quæst.* sicuti etiam in simili dicimus in assensu Episcopi, qui licet probari possit per testes, nihilominus per assertionem in contractu à partibus factam non probatur, *vt per Annam in allegat. 14 nu. 10.*

Rursus quando produceretur d. assensus, neque parti prodesset, cū ex eodem instrumento appareat, quòd aderat clausula in d. memoriali, dummodo expediatur in forma infra annum, alias habetur pro non præstito, quòd colligitur ex eodem contractu, in quo ipse emptor promisit expedire priuilegium in forma infra annum, aliàs quòd Scipio venditor, qui in primo contractu promiserat expedire assensum, ad nihilum teneatur ex causa

assensus prædicti, & quidem si d. Memoriale assensus fuisset simplex absque d. clausula, Scipio ipsum assignando parti ad nihilum remansisset obligatus, verum quia aderat clausula prædicta, & Scipio remanebat obligatus, & fuit expressè pactum *vt supra, vt ad nihilum teneatur.*

- 37 Nec præsumptus assensus ex ad hæc pceptione, villo modo obstare poterit, cū numquam appareat fuisse solutam tempore, quo vivebat Scipio venditor, sed tantum post mortem ipsius, quo tempore sicut nec expressus, ita nec tacitus subsistere potest in præiudicium hæredis, cui fuit ius quæsitum.
- 38 Nec ex spatio 30. annorū præsumi potest, qui tunc forsan præsumitur, quādo solus in alienatione sufficit, sed quando Baronis assensus non est de se sufficiens, sed vterius requiritur Regis assensus ad illū confirmandum, tunc nunquam ex tempore præsumitur, pro vt sunt cæteri actus, qui confirmatione indigent, *vt per Annam in constitut. Const. Diuæ mem. n. 53. per tex. in l. 1. d. confirmando tut.*

Verum quādo produceretur hodie Baronis assensus validus, ac impetratus in vita Scipionis, neq; ei prodesset, cū opinio *Paridis, & Afflicti*, vt possit impetrari Regis assensus post mortem sit cōmuniter reiecta, & contrarium tenuerunt.

- 39 Camerarius in c. *Imperialem fol. 90. lit. D. ex textu in l. fin. C. comm. præd.* qui re uera tergiuersari non potest, quem allegat, ac sequitur *de Ponte in decis 40. coll. cons. nu. 115.* licet alibi per eadem iura contrarium teneat, eandem opinionem sequitur *Liparulus in d. cap. Imperialem nu. 8. in prima addit. lit. C. ac Surdus in sollemnissimo consil. 382. n. 92.* qui hanc tanquam communem ample-

amplectitur: quem rogo videri, eo præcipuo fundamento, videlicet, cum sit speciale in dote, vt possit post mortem assensus impetrari, ergo contrarium erit in omnibus, & sic in casu prædicto.

Et quidem opinio contrarium tenentium sustentari non potest, cum in eo solo fundetur; quia habita causa mediata valida, intelligendo de assensu Baronis, non curamus de immediata inualida, intelligendo de assensu Regis, quod tamē expresse negatur, cum nunquam assensus Baronis dicatur causa immediata valida absque Regis assensu, cum Baro assentiendo dare videatur, vt per *Isern. in c. Imp. nu. 9. & Camer. fol. 65. lit. A.*

Prò quorum conualidatione adduximus allegationes originales D. Regentis Fornarij, & eius manu subscriptas pones D. causæ Commissarium, cuius verba formalia cū sint tanti viri, visum est subijcere.

40 *Afflic. & Paris loquuti sunt contra terminos feudales, assensus Domini mediati erat ita necessarius pro suo interesse sicut Domini immediati pro suo, allegando Andr. in c. Imp. col. 4. & quādo duorū consensus in acturequiritur, si vnus tantū cōsentijt; actus est in pendentī, donec alter consentiat, et ideo mutato rerum sensu per mortē contrahentium, vel alio modo, consensus alterius non potest actum conualidare.*

Immò maior contemptus consideratur respectu Regis Domini mediati, inspecta grauitate personæ, quàm domini immediati, quando feudum absque assensu alienatur, vt per *D. de Ponte in tit. de Assensibus Regijs S. 1. nu. 7. post Capycium, & Andr. & alios per eum allegatos.*

41 Demū cessabit omnis difficultas ex eo, quòd *Paris, & Afflic.* non loquuntur in casu, quo fuisset facta reuocatio, quo casu licet aliàs pos-

sit post mortem contrahētis impetrari assensus regis, nihilominus, facta reuocatione, non licet, prout in dote, cuius fauore, vt diximus, est speciale vt possit post mortem assensus impetrari, nihilominus, facta reuocatione, non procedit, vt per *Affl. in c. Imperialem in 29. quest. num. 30. fol. 164. & per Camerar. in d. cap. fol. 91. lit. D. vbi etiam Capyc. & Lanar. consil. 73. num. 7. Quod in tantum est verum, vt procedat etiam si in assensu dicatur, non obstante reuocatione, vt per eundem Paridem in tit. de reintegrat. feud. in cap. assensus post reuocat. fol. 158. & Freccia in lib. 2. in limitas. Constitus. Regni fol. 119. à ter. nu. 86. & in 30. quest. nu. 8. fol. 159.*

Quartò pars opponit de mala fide Scipionis venditoris, ex quo in contracto venditionis reseruauit assentum Baronis, nulla facta mentione de assensu Regis, cum tenebatur exprimere qualitates rei venditæ; & per hoc Iulius Actor tãquã hæres tenetur de euictione ex *consil. 14. Alex. lib. 3. ac Affl. dec. 278.*

42 Sed quidem facillima erit responsio, si distinctione vtremur, nam verissimum est de iure, quòd venditor tenetur explicare emptori qualitates rei venditæ, sed qualitates, quæ in facto consistunt, vt puta si res, quæ venditur sit feudalis, vel burgenlatica, non autem eas, quæ in iure consistunt, videlicet cuius requiratur assensus in alienatione, vt punctualiter tradidit *Iser. in c. Imperialem, & in S. Imperator Lotb. & in S. callidis nu. 20.*

43 Imò potius emptor dicitur in mala fide constitutus, quando decipitur circa ea, quæ in iure consistunt, cum contra legum interdicta mercatur, quia constitutiones Principum ignorare non licet, vt per *Iser. in citato loco, & in c. 1. de inuestitura de re aliena facta vbi dixit quòd dum*

dum emptor sciuit rem esse feudalem, si emerit absq; consensu Domini, ab illo, qui non poterat vendere, lege prohibente, tunc non agit de euictione etiam si specialiter conuenisset, nihil enim refert ignorauerit venditor, vel sciuerit, nec refert decipiatur emptor scientia, vel calliditate venditoris, for malia verba Andreæ.

Ex quibus Ilerniæ locis, *Anna in allegat. 125. nu. 19.* hanc colligit distinctionē videlicet, aut emptor est in bona fide, qui tunc dicitur esse, quando ignorabat factum, scilicet, rem esse feudalem, quia credebatur allodium, quo casu venditor tenetur de euictione, & procedit *decisio Affl. 278.* aut verò emptor est in mala fide, quia sciebat rem esse feudalem, etiam quòd ius ignorasset, & tunc ne dum non consequitur interesse, sed nec prætium per eum solutum, ut per *Ann. loco citato.*

Cum ergo Scipio Venditor asseruit in contractu venditionis rem esse feudalem, necessariò sequitur Iulium Actorem ad nihilum teneri, prout ultra allegatos tenet *Capyc. in vers. feud. emptores vers. male fidei, de Ponte in tit. de assensu super dote num. 4. & Curt. Iun. in 4. par. n. 119.* vbi de cōmuni testatur *Intrigliolus, qui alios allegat in 2. censur. de feudis art. 5. nu. 457. cum seq.*

Et sic *decisio Affl. 278.* ac *Alexandri Consilium* ne dum non aduersantur, sed pro Iulio Actore faciūt, dum in fine concludunt, quòd si in casibus per eos adductis vëditor rē esse feudalem asseruisset, utiq; tutus fuisset, ut haberetur in fine *d. consil. quem ita intelligit ac declarat Surdus in decis. 265. nu. 68. in fine.*

44 Quæ tanto magis procedere debent in Scipione venditore, qui tanquam hæres quond. Felicis primi concessionarij præsumitur ignorasse qualitatem dicti feudi, & proinde non fuisse in dolo, ut per *Frecc.*

ciam lib. 2. subfeudorum num. 6. fol. 101. qui non tantum reseruauit assensum Baronis, verum etiam, & ea, quæ ex natura feudi debentur, sub quibus verbis etiam comprehenditur Regis assensus, cum de natura feudi sit, ut non alienetur absq; consensu dicti Domini, ut per *Capyc. in vers. feudorum genera fol. 213. in vers. carens propria, et D. de Pont. in tit. de assensibus Regijs S. 2. nu. 35. & num. 49.* & id, quod ex sui natura inest, semper videtur expressum, ut per *Frecc. de Orig. Baronum n. 49 fol. 11. à ter.*

45 Insuper Scipio vendidit, seruata forma priuilegiorum, ac concessionis factæ per quond. Fabritium Maramaldum d. quond. Felici de Rubeis, ut fol. 41. ex quibus verbis videtur eorum tenorem expressisse, ut per *Dec. conf. 19. nu. 3. Freccia quæst. 15. num. 2. fol. 243. Fabius de Anna conf. 113. num. 7.* quod procedere etiam in his, in quibus specialis expressio requiritur, dixit idem *Freccia in loco citato*, cum videantur contrahentes cogitasse de contentis in eis, ut per *Dec. conf. 63. nu. 6.* cum ergò ex priuilegijs apparebat feudi natura, sibi imputet emptor, si nõ impetrauit ex negligentia, quæ oritur nè dum ex vera, sed etiam ex præsumpta scientia, ut per *Dec. conf. 64. nu. 5.*

46 Quæ priuilegia in posse eorum peruenerunt, præcedente promissione facta per Scipionem de illis consignandis, quæ sola promissio per se esset sufficientissima, ad excludendam quamlibet malam fidem venditoris, cum vna præsumptio aliam tollat, ad *tex. in l. Diuus, de restitut. in integrum*, imò ex dicta promissione potius bona fides ipsius præsumi debet, & in tantum est verum quòd dicta priuilegia peruenerunt in posse conuenti, quòd eorum tenorem articulauit

in

in lite vertente inter ipsum, ac Baronem Octayani vt fol. 42. a t.

Tandem pro conuento opponitur, quod Actor est excludendus exceptione tricennalis præscriptionis

Sed quidem exceptio hæc, nullo modo, potest ipsum iuare ex pluribus.

47 Et primò, quòd non sunt verificata requisita in *constitutione consuetudinem* videlicet præsentia Actoris in Regno, & licet præsupponat debere præsumi allegans *D. de Giorgio*, nihilominus dicta opinio est contra *Affl. in constit. consuetudinem nu. 4. ac Angelum, & Alex. in consil. 118. num. 11. lib. 2.* vbi dat cautelam Aduocatis in probando talem præsentiam, alias deficerent in salutari suo.

Secundò, quòd dicta præscriptio fuit interrupta per litem intèratam in anno 1602. in Regia Camera Summaria per Baronem Octayani super relaxatione feudi prædicti, ob defectum assensus, vt ex actis fol. 45. a t. in qua idem Baro vigore constitutionis constitutionem reuocauit omnes alienationes feudi prædicti, absq; assensu factas, vt fol. 47. a t.

Tertiò, quòd dempta minori ætate Actoris de medio, non sunt transacti dicti anni triginta, cum tempus adultæ, ac minoris ætatis sit detrahendum, quo tempore durante, dormit præscriptio *l. sicut C. de præscript. 30. ann. Ifern. & alij*, quos refert, & sequitur *Intrigliol. in 1. cent. de feudis c. 7. n. 34. cum seq. post Affl. in d. const. consuet.*

Nec obstat, quod Iulius Actor maior factus non reuocando, videtur ratificasse venditionem prædictam, tum stante taciturnitate per quinquennium, tum recipiendo interusurium prætij d. feudi vèditi.

48 Nam responsio est clara, cum

non sit verum de iure, quod per lapsum quinquennij post minorem ætatem sit inducta ratificatio, cum termini *d. l. finalis C. si maior factus* procedant, quando maior approbavit gesta in minori ætate, quo casu nõ debet audiri nisi in illis quatuor casibus tantum à glo. in *d. l. enumeratis*, vltra quos non extenditur, quæ ratio in præscriptione cessat, quia illa currit absq; voluntate ac cõsensu eius, contra quæ præscribitur secundũ *glo. singularem in l. 1. S. pen. vers. nisi tamen ff. de dolo*, quam ad hoc comēdat *Bal. in l. eum qui C. de iuris, & facti ignorantia, vt per Caldas. in l. si Curatorem in vers. infra legitima tempora nu. 19. C. de restitut. in integrum.*

Neq; apparet receptio pecuniæ per Actorem facta, & quando appareret, neq; operaretur contractus nulli confirmationem, quia creditor recipiendõ intelligitur recipere vt tantò minus perdat, vt per *Innoc. in c. super hoc de renunciat. Bart. Paul. de Castro, & alij relati per Lanarium consil. 33. nu. 11.* & iura in contrarium allegata loquũtur in solvente, vt per eundem *Lanar. loco citato.*

Imò dicimus, quòd si nè dum tacitè d. Iulius ratificasset dictam venditionem factam per quond. Scipionem eius patrem, sed etiam expræsè, equidem neq; ei obesset stante reuocatione per ipsum facta vigore constitutionis Regni ante impetrationem d. regij assensus.

Ex quibus omnibus vndiq; concludendum, quòd dum feudum prædictam est quaternatum secundum quid, & in eius alienatione deficit vterq; assensus Regis, ac Baronis, quòd legitimè processit reuocatio vigore præfatæ constitutionis, ex quo nec consuetudo contraria est probata, nec assensus super transactione obstat, mala fides

in Scipione venditore nulla considerari potest, Assensus regis post mortem nullo modo impetrari permittitur, & proinde condēnandos
 49 Cōuētos ad relaxationē feudi vna cū fructibus perceptis à die alienationis, tanquā malefidei possessores *ad text. in l. si pradium C. de pradijs minorum, & alios allegatos per Assf. in decis. 278. nu. 5. & per Capycium in d. c. Imperialem in verbo unde Imperator vers. 3. queritur fol. 41. & 42. ac Menochius in tit. de recuperanda possessione remed. 15. nu. 611. prout sic pronuntiandum spero per prastantissimos, ac integerrimos ius dicentes, qui cetera suppleant.*

Allegationes V. I. D. Octauij Bammacarij feudistæ Maximi, contra V. I. D. Iulium Cefarem de Rubeis, Prò Decio Miranda, eiusq; Authoribus laudatis.

S V M M A R I A.

- 1 *Venditio subfeudi quaternati secundum quid absq; Regis assensu facta an possit reuocari vigore Const. Constitutionis Diue Memoria.*
- 2 *Assensus Regis quaternat subfeudum venditum cum illo, & nu. 3.*
- 4 *Bartolomeus Camerarius dicēs, quòd assensus Regis super subfeudo impetratus quaternet illud, declaratur quomodo procedat, et n. 5. 6 et seqq. Opinio Camerarij declaratur procedere quando adest clausula, vt subfeudum teneatur immediatè, & in capite à Regia Curia sub eod. num. 4. & quando adest clausula, vt ab eo, & sub eo teneatur, et num. 7.*
- 7 *Rex per assensum non alienat, sed*

alienantem non impedit, nec de nouo concedit.

- 9 *Assensus Regis super alienatione subfeudi Baronis tollit obstaculum Cōstitutionis Diue Memoria, & perfectionat actum.*
- 10 *Assensus Regis prima vice impetratus super alienatione subfeudi, an semper requiratur.*
- 11 *Quaternatio feudi quando inducatur.*
- 12 *Præses de Franch. decis. 154 nu. primo de feudo quaternato loquens, loquitur perfunctoriè.*
- 13 *Reuocatio per Cōst. Constitutionē Diue memoria non procedit in subfeudis Baronum.*
- 14 *Possessio, & multiplicata alienationis cum solo assensu Baronis declarat subfeudum, & si quaternatum, vt possit alienari sine assensu Regis.*
- 15 *Consuetudo loci in alienandis subfeudis Baronum cum assensu Regis, vel sine assensu, an attendatur, & an valeat, & num. 16. & 17.*
- 18 *Assensus Regis, an requiratur quando conceditur res nemoroja, vel parum utilis etiam in pecunia, & nu. 20.*
- 19 *Marinus Freccia auth. 19. dicēs ex cadentialia, non debet reprehendi à Fab de Anna. conf. 51. sed est intelligendus secundum Andr. de Iser. quem allegat.*
- 21 *Assensus Regis quando possit impetrari post mortem alienantis, qui impetrauerit assensum Baronis.*
- 22 *Assensus Regis postea impetratus venit cumulatiuè ad assensum Baronis.*
- 23 *Baro in subfeudo quaternato secundum quid dicitur causa immediata.*
- 24 *Assensus Baronis, an possit præstari, solo verbo, vel alio modo, vel an requiratur forma Cancellaria.*
- 25 *Pragmatica sub tit. de fide memoria- lium non procedit in negotijs Baronum.*

Adoba

- 26 Adoha receptio inducit assensum tacitum etiam si recipiatur ab A Erario sue Castaldo, vel procuratore Baronis nu. 27.
- 28 Assensus au, & quando possit impetrari, lite pendente.
- 29 Assensus omni tempore impetrari potest, quando non datur reuocatio vigore alicuius legis.
- 30 Rex quando cepit apponere manus super assensu impetrando, Baro non potest reuocare.
- 31 Venditor tenetur exprimere qualitatem rei vendita specificè.
- 32 Qualitas feudalis debet exprimi per verba specialia, & non sufficit per verba generalia.
- 33 Qualitas feudalis non dicitur expressè, si dico, vendo tibi iuxta formam meorum priuilegiorum.
- 34 Taciturnitas venditoris in non exprimendo qualitatem feudi quaternati secundum quid, iuuat emptori, ut non possit dari reuocatio, & n. 36.
- 35 Venditor non exprimens qualitatem feudalem tenetur ad interesse emptori, etiam si ex ignorantia non expessisset, & nu. 37.
- 38 Venditor rei feudalis tenetur ad totale interesse, non obstante quod contractus feudalis sit nullus ex defectu assensus.
- 39 Prescriptio longissimi temporis conuallidat contractum inualidum ex defectu assensus, quod declaratur.
- 49 Receptio interessurij post minorem aetatem tacitè validat contractum.
- 41 Minor etas non subtrahitur, quando postea factus maior approbat contractum tacitè, vel expressè.
- 42 Reuocationi ex Const Constitutionem Diue memoria prescribitur spatio 30. annorum.
- 43 Petens res steriles nunc melioratas, & tot annis non debet audiri.

1 **P**rætendit Dominus Iulius Cæsar de Rubeis legitimè reuocasse venditionem, per eius patrem factam in anno 1578. territorij subfeudalis Curia Ottaiani, ex eò, quia in ea deficit assensus Regis, & quod assensus Baronis super ea impetratus non sufficiat. Eius prætentio fundatur auctoritate *Camer. in l. Imperialem fol. 69. col. 2. litera F. in magnis*, qui tenuit opinionè quòd Regis assensus impetratus super concessione subfeudi Baronis quaternat feudum, & dicitur quaternatum secundum quid ex verbis *Iser. in const. si quis Baro ibi consensus regis quaternabis istud*, quia Rex confirmans videtur donare, & consequenter subfeudum, de quo agitur, fuit effectum quaternatum, dum in anno 1549. fuit concessum primò Domino Fælici de Rubeis, cum onere adohæ carolenorum decem soluedæ Curie Baronali Ottaiani, & super hac concessione fuit impetratus Regis assensus, & venditio deinde facta in anno 1578. per Scipionem filium Fælicis de dicto subfeudo requirebat etiam Regis assensum.

Conuentus quinq. opponit principales exceptiones, seu quinque medijs se defendit, ex quibus, & quolibet ipsorum venit absolucndus.

4 Dicit primò quòd opinio *Camer.* non est intelligenda secundum leaturam partis, & ita simpliciter, vt pars aduersa illam intelligit, sed cū distinctione, vt procedat in casibus, in quibus in assensibus adest clausula, vt subfeudum teneatur immediatè, & in capite à Regia Cur. quo casu ex consensu partium, & Regis subfeudum efficitur quaternatum. Sed deficiente clausula prædicta (vt in facto deficit) nunquam assensus simpliciter impetratus ad rollèdum obstaculum, tunc quaternat feudum,

& ita intelligi debet *Camer.* aliàs eius opinio non esset vera.

Prædictam conclusionem firmauerunt infrascripti Doctores.

Aff. decis. 282. in primo dubio quòd per S.C. ita sollemniter testatur decisum, causa plenè discussa, & *Inc. 1. de contro. feudi apud pares terminan.*

5 *Vrfill. ibidè 1. col. ibi, quod tum fallit, quando simpliciter assentit, nam per simplicem assensum Regis in contractu venditionis, seu concessionis Baronis non fit feudum quaternatum.*

6 *Iser. clavis verbis de capita, qui Cur. vendidit nu. 21. vers. baronia vero est Castru, ibi propter hoc si quis haberet plura feuda, det unum aliq cum consensu Regis, ut sub eo, & ab eo teneatur, & erit Baro.*

Lipar. ibidem litera B. vers. cum consensu Regis, qui allegat.

7 *Capicium in cap. feudales assensus vers. effectus fol. mibi 82 ibi quidam intelligunt Andream in d. Constit. ut tunc fit feudum quaternatum, & Rex videatur dare, quando est dictum in assensu, ut ab eo, & sub eo teneatur, & ad hoc refert verba.*

8 *Bald. in c. que in Ecclesiarum de constit. col. 5. vbi dicit, domino autem contentiente omnis concessio valet: nec dicitur dominus alienare, sed alienantè nō impedire, & ius eius prorogare, nō de nouo concedere l. si pater S. fin. de manumif. vind. & huic loco se remittit. Capic. quando hac de re loquitur in cap. feudorum genera vers. quaternatum verbo ponit Andreas in Constit. si quis baro fol. 230. iddem Liparulus ad hoc allegat.*

Dominum Marinum Frecciam, præteriti seculi feudorum Aurigam in capitulo de origine Baronum nu. 39. & 55. & post. alios.

Dominus Marchio Murconi in tit. de assensibus Regis S. 2. nu. præsertim 11. et 12. vbi rationes refert istius ve

re conclusionis, quas non repeto. sed reuideri quæso à Dominis Iudicibus.

9 Adde ego ad hoc insignem doctrinam *Francisci de Amicis, de bis, qui feudum dare possunt fol. 29. vers. secunda autem quæstio, vbi declarando Iser. in d. constit. si quis Baro, & in alijs locis, formata prædicta quæstione, concludit cū Aff. decis. 282. subdens, quòd assensus Regis in concessione subfeudi facta per Baronem, dupliciter considerari solet. Vno modo vt tollat obstaculū sublocationis prohibitz per Constitutionem Regni Const. diuz memoria alio modo vt assentiat pro perfectionando, & informando actum. Primo modo consideratus assensus, nil de nouo inducit, sed facientem non impedit, remouendo obstaculum l. si pater in fine de manumif. vind. assensus iste id facit, & inducit, quod induceret consuetudo in feudando, reducendo membrum istud, in quo dispensatur ad ius cōmune, ad quod facilis est transitus l. si unus S. quod in specie de pactis, id etenim, quod facit consuetudo præscripta operatur dispensatio, & dicitur quasi præuenta consuetudo, & est doctrina reasumpta ex *Camer. fol. 7. col. 4. litera S.**

10 Item eundem *Capic. decis. 156. num. 20. vers. non obstat quintum,* qui optime dicit, quod subfeudum concessum per Baronem cum assensu Regis, poterit deinde passim alienari cum solo assensu Baronis.

11 *Ioseph. Cumia in c. si aliquem verbo subfeudatarium n. 14. simpliciter allegat, & sequitur Aff. d. decis. 282. & hæc opinio, & distinctio fuit per eundem Baronè Ottraiani practicata, & recepta, quia in alia cōcessione subfeudi facta Mario Saxo, fuit i supplicatione, & assensu apposita clausula, & teneatur immediatè à Regia Curia, & non à Baronali, ergo vbi uolue-*

- voluerunt quaternare dixerunt arg. *l. unica §. fin autem ad defcientis. C. de raducis toll. hic non dixerunt partes neque Rex, ergo voluerunt quaternare, & hoc est etiam clarum, quia solutio adohæ fuit promissa Baroni, non Regi, ergo nullo iure assensus simplex contra mentem contrahentium potuit quaternare subfeudū.*
- 12 Nec parti opitulatur verba *Domini de Franchis decis. 154. num. 1.* qui perfructoriè loquitur, nec in casu, de quo agitur, quia *Afflic. decis. 282.* non allegat, neque articulum disputat, ex quibus liquet hanc veram communem, & per S. C. receptam esse opinionem, & minimè sunt mutanda, quæ certam interpretationem habuerunt, *l. minimè de legibus, & S. C. magna est auctoritas Decio teste conf. 379. Preses de Franch. decis. 238. nu. 3.*
- 13 Reuocationem vigore *l. Regni Constitutionem diuæ memoria non dari in feudis planis, seu in subfeudis Baronum, est indubitatum. Afflic. ibidem num. 23. Marinus in verbo pluribus modis limitatur, nu. 38. & 39. & in tit. de feudis quaternatis, & planis, & de tabula num. 6. Io. Thom. de Marinis de gener. & qualit. feudorum in tit. de feudo ex pacto, & providentia antiquo vers. Constitutio Regni, nu. 18. fol. mihi 126. in 10. tomo tract.*
- 14 Secundò principaliter se tuetur conuentus ex possessione interpretatiua subsequenti, quia in tribus alijs alienationibus subsequentibus istius subfeudi nunquam fuit reseruatus, nec impetratus Regis assensus, sed solius Baronis, & cum hac possessione interpretatiua decursi sunt anni 30. quæ interpretatiua possessio omnè resouit difficultatem, declaratq; tam Regis, quàm partium intentionem, & est talis potentiz, vt non requirat longi temporis præscriptionem. *Bart. conf. 56. commune Spoleti D. de Ponte conf. 21.*
- u. 23. & 29. & in d. §. 2. de assensib. n. 13 14. post alios.*
- 15 Tertium principale mediū, quo se tuetur possessor, est antiqua consuetudo terræ Ottaiani deducta, & probata, cuius virtute Barones indistinctè absque alio Regio assensu demanialia feudi parū vtilia, & inculta concesserunt, & concedere potuerunt, & cum misterio in prima concessione facta per Baronē quon. Felici de Rubeis in anno 1549. dictum fuit iuxta vsum, & consuetudinem Terræ Ottaiani, quæ consuetudo de illicito facit licitum, *l. Imperatores in fine de pollicit. Iser. in c. similiter de cap. Conradi, et in cap. Quoniam de probib. alien. per Lothar. Afflic. in l. Imperialem. S. præterea ductatus num. 16. de probib. alien. per Frieder. D. Marippus in limit. ad constis. Regni num. 79. limit. 23. vbi specificè inquit, quòd consuetudo est pro assensu, & consuetudinem alienandi feuda absque assensu dominorum valere, post Io. Raynaldum. latè probat. Iacobinus in verbo, & cum pacto de non alienando, nu. 16. vers. sed hic cadit pulchra dubitatio, fol. 198. tomo 10. tractat. vnde, stante dicta consuetudine, per necessè pars negare non potest assensum illum Regium impetratum in prima concessione anni 1549. non fuisse necessarium, & eius impetrationem fuisse, vel ad maiorem cautelam, quæ obesse non debet. *l. testamentum. C. de testam. vel intercessit pro obligatione feudaliū promissa per Baronem, pro euictione, vel superfluous iudicatur, & nil operatur. Isern. in c. 1. S. sed nec est alia iustior post num. 38. que sit prima causa benef. amitt. fundat D. de Ponte conf. 95. nu. 18.* Item assensus Regis non erat necessarius, quia poterat Baro rem nemorosam, & sterilem, ac parū vtilē cōcedere etiā in pecunia vt vinea plantaretur, vt pbat latius *D. Frecc. auct. 19. cuius doctrina**

procedit in bonis demanialibus. sequitur *Cumia post Pet. de Greg. in vers. in capite nu. 24. & 25. & nouissimè Fab. de Ann. cons. 51. n. 1. 2. & 3.* qui temerè ausus est corripere d. 19 Marinum, qui & si proferat verbum in bonis excadentialibus, tamen dum allegat pluribus in locis *Iser.* qui loquitur de bonis demanialibus, secundum eius doctrinam, quam allegat, erit intelligendus, & exemplum obiter prolatum non restringit regulam, nec imaginare possumus nos tantum virum ignorasse differentiam bonorum excadentialium, & demanialium.

Additio.

20 Et quòd in Regno nostro bona demanialia fenda sterilia, & parum utilia concedi possunt, ut plantentur, & ad culturam redigantur cum proportionata pensione in pecunia, nisi pensio esset exigua adeo, ut fraus argueretur absque Regis assensu optime *Camerar. fol. 6. col. 2. lit. H. vers. sic. Ex quibus colligere poteris*, qui ad id allegat *Luc. de Pen. & Afflic. dec. 126. in fine, Parid. de Puteo cap. 34. n. 9. Capyc. in cap. feudorum alienationes limit. 5. in sua inuest. feud. & sunt expressa verba Isern. ad hoc in Const. Regni Constitutionem Diue memoria in verbo minuendis ibi feudatarius terras parum utiles de demanio feudi potest locare, ut plantentur, & portio fructuum reddatur Domino in pecunia, nec tam modica, ut presumatur fraus. Et notandum est illud verbum in pecunia, ex quo declaratur doctrinam eiusdem in cap. primo an ille, qui interfec. frat. Dom. sui, & in cap. primo de capitul. Conrad. nu. 8. ibi non pecunia, ut illa negatiua corrigi debeat in pecunia, ut loquitur in dict. gloss. minuendis sequitur *Lyparul.* (quamuis non sit sua ista declaratio) in d. cap. primo an ille qui interfec. frat. Dom. sui in fin. lit. V. in verbo amicitis.*

Andr. Capanus.

21 Quattò principaliter dicit possessor, data, & non concessa lecturæ partis, quòd assensus ille fecisset iam feudum quaternatum secundum quid, adhuc venditio non potuit reuocari per *Constit. Regni*, & assensus Baronis impetratus in uita alienantis huc producit effectum, ut etià post mortem subsequi possit Regius assensus ratione, quia actus coepit esse perfectus in uita alienantis per assensum Baronis impetratum, quia Baro est causa proxima, & immediata, & magis ugens quam causa mediata, & sic assensus Baronis est potentior hoc casu, quam Regius *Anna post Bald. & Camer. allegat. 45. num. 6. & 8.* & quòd præcedente assensu Baronis in uita post mortem alienantis possit impetrari assensus Regis, est puntualis decisio *Affl. in lege Imperialem in cap. incipiente vigesimo quarto quæro, q. 36 nu. 50. fol. 165. de prohib. feudi alien. per Feder. post Paridem de Puteo de reintegra. feudorū. c. 276. incip. an si quod feudum, fol. mibi 268.* quos refert, & sequitur, nemine ex his, quos hætenus vidi, dissentiente, *Dominus de Ponte. S. 2. de assensibus, num. 22. in tracta. de potestate Proregis* reddunt rationem, quia habita causa immediata valida, non attenditur causa remota, & mediata inualida *l. dedi S. subtilius de cond. ob causam Bal. optimè in l. de quibus nu. 49. ff. de legibus*, & consensus Regis post mortem præstitus trahitur ad tempus congruum scilicet consensus præstiti per Baronem, quia Regis consensus venit accumulatiuè in consensu Baronis, & accumulatum sapit naturam illius, cui accumulatur *arg. l. 1. S. si quis, ff. ut legat. nomine caueatur*, sunt verba *Paridis de Puteo* loco citato, & in feudis causa proxima potius attenditur, quam remota *Camer. fol. 73. post Curt. & Bal. cumulatōs per D. 23 de Ponte, Baro in subfeudo quaternato*

nato secundum quid est causa immediata, quia ab eo immediatè tale subfeudum tenetur, & eidem cor respondetur de annuis carolenis decem pro adoha, ergo dato assensu Baronis in vita alienantis impetrato, vt in facto est deductum, legitime potuit Regis assensus post mortem impetrari, prout impetratus fuit.

Duas facit oppositiones pars aduersa, dicit primo quod nos non habemus assensum Baronis validum, quia memoriale expeditum per D. Iuliam de Medicis sub die ultimo Iunij 1578. non fuit deinde extensum in forma Cancellariæ.

24 Tripliciter respondetur huic oppositioni, primo de iure communi, Barones solo verbo possunt præstare assensum, & præstare solent, per rescripta seu memorialia, & ita in pluribus magnatibus praticari vidi, & præsertim in domo Principis Bisiniani Nicolai Bernardini Sanseuerini, & eius curatorum, vbi per annos quindecim interueni in consultationibus, & expeditionibus memorialium sub dicta forma, & est notorium dominis Iudicibus, &

24 Pragmaticæ sub *tit. de fide memorialium* disponentes, quod non credatur memorialibus absque priuilegijs in forma Cancellariæ, & sigillo, loquuntur in Regijs negotijs non Baronum, & in prima Pragmatica exprimitur ratio, ne fraudentur directus Secretarij, & sigilli Regij, quæ celsat in Baronibus.

26 Secundò, nos habemus assensum tacitum per receptionem adoharum factam à Barone per annos 30. ex certa scientia, quia in Regia Camera comparuit Baro, & condemnari fecit dictum Miranda, & suos prædecessores ad adohas, quas deinde recepit pluribus vicibus continuatis, & receptio adoharum inducit tacitum Baronis assensum, qui sufficit,

post alios latè probat, *Amadeus de Ponte de Laudemys q. 16. arg. h. quiddam ex parte de euictio*, cum alijs iuribus, per eum allegatis, *Dominus Freccia in tit. de differentijs feudi quaternati à planis, & de tabula differentia undecima, & 25. Fab. de Ann. conf.*

27 113. nu. 1. Immo quod seruitia, seu adohæ essent præstita non Baroni, sed Procuratori Aerario, vel Castaldo cum cursu longi temporis, adhuc censeretur præstitus assensus tacitus Baronis, iddem *Freccia in prima auth. q. 28. in fine vers. quid si Dominus Procurator*. Tertio respondetur quod Baro assentijt in anno 1605. in amplissima forma emptionis factæ per Detium possessorem subfeudi, quod fuit illorum de Rubeis, nec dicat, quod fuit præstitus post mortem alienantis, quia in subfeudis Baronum per mortem alienantis, non inducitur reuocatio, quia ex *Regni Constitutionem diua mem. loquitur in feudis quaternatis simpliciter*, ex quibus liquet, quod nos habemus triplicem assensum Baronis, duos .s. expressos, & vnum tacitum per receptionem adoharum.

28 Secunda oppositio partis est aduersus Regium assensum, quod sit impetratus, lite pendente, sed ultra Afflictum, Paridem de Puteo, & alios supra allegatos, quod etiam lite pendente, imo cauta forte conclusa, possit impetrari assensus Regius, & alias Decisio Sacri Concilij in causa Antonia Palmisana cum Duce Ariani habuit assensum pro valido testatur *Capic. & ipse sequitur in inuestitura c. feudorum executiones verbo ex causa iudicati vers. & quid sit actum sit iudicio hipotecaria fol. 195. & aliqua decis. 5 I. nu. 10. fustius Ioannes de Amicis conf. 150. num. 6. et sequentibus*, qui contrarijs respodet, & vbi non datur reuocatio assensus, omni tempore impetrari potest, vt in dote, cuius fauore etiam post mortem

- mortem impetratur Dominus Freccia limitat. 22. ad Constitutionem Regni. & cæteri passim, in casu isto actus per assensum Baronis capit statim esse perfectus, Ergo in eo non cadit reuocatio, & sic potuit post mortem, & litem motam subsequi
30. assensus regis. Alio simili corroboratur, quia quando Rex capit apponere manus super assensu, dicendo *Intimetur parti*, ergo non potest amplius contractus reuocari, quia capit esse perfectus per appositionem manus, & ita practicari testatur Dominus de Ponte de potestate Proregis. in tit. de assensibus Regis.
31. Quintum principale medium est, quod in hoc casu etiam si esset feudum quaternatum secundum quid, vel simplex, & requireretur etiam Regius assensus, adhuc reuocatio partis non procedit, & in hoc rogo pariter animaduerti, nam viua ratione pars aduersa conuincitur, dum hoc subfeudum vendidit, & non expressit, sicuti ex iuris censura exprimere in hoc contractu bonæ fidei tenebatur, dicti feudi qualitatem, sed illam tacuit, non enim certiorauit emptorem, quod feudum erat quaternatum secundum quid, quodque nedum Baronali, verum etiam Regio opus erat assensu; quo casu callidè, & dolosè, cum Reuerentia, se gessit, decipiendo emptorem in tacendo prædicta, colligitur ista conclusio apertè ex text. in l. *quaritur*, S. *si venditor ibi nisi sciens venditor consultò reticuit*, ff. de *adilit. adit.* per quem text. glos. in l. *pacisci*, ff. de *pat.* tenet venditorem esse obligatum exprimere, & declare defectus emptori ignotos, aliàs succurritur emptori per text. in l. 1. S. *fin.* ff. de *act. emp.* & l. *quaritur*. ff. de *adilit. adit.* & facit ad casum nostrum text. in d. l. 1. S. *fin.* *ibi scire venditorè, & celare sic accipimus, non solum si non admonuit, igitur tenetur admo-*
- nere, & certiorare qualitatem rei, & exprimere illud, quod potuisset alteram partem de veritate certioratam, à contractu retrahere, aliàs dicitur esse in dolo, vt egregiè docet Berous in *conf.* 177. num. 41. cum seq. vol. 1.
32. Nec excusat venditorem qualitatem rei tacentem, etiam si millies per quæcunque verba generalia, se ad aliquid nolle teneri dixisset, quæ verba deficiunt in casu nostro; adhuc tamen venditor teneretur iuxta text. in l. *tenetur*, S. *fin.* ff. de *act. emp.* et text. in l. *Iulianus*, S. *idè Iulianus*, ff. *ead.* & dum venditor tacuit, quod erat feudum quaternatum secundum quid, & quod requirebatur assensus Regius, dicitur esse in dolo, & ratione doli tenetur ad totale interesse, facit optima additio ad decisionem *Cappel. Tholos.* 360. in ver. *quod si est factum pactum.*
33. Ex quibus clarè patet venditorem se iuuare non posse sub prætextu, quod dum territorium hoc alienauit, dixit iuxta formam suorum priuilegiorum, quasi sub istis verbis expresserit qualitatem feudi quaternati secundum quid, referendo ad priuilegia, vt relatum sit in referente, nam responsio est clara, postquam de iure venditor per verba clara, & non obscura, & sub inuolucro verborum tenebatur monere emptorem de omnibus oneribus, & qualitibus rei emendæ, ad quod allego punctualem decisionem *Regentis Lanar.* in *conf.* 15. nu. 34. vbi rogo legatur.
34. Præterea mala fides venditoris sole clarior liquet, dum hoc territorium vendidit, non reseruato assensu Regio, si erat feudum quaternatum secundum quid, vtique assensus Regius requirebatur secundum lecturam partis, & proinde de necessitate ab eo saltim erat in contractu reseruandus propter honorem

rem Domini ita *Camer. in d. cap. Imperialem pag.* bona enim fides tunc argueretur, quando saluo assensu Regio contraxisset, aliàs tacendo fuit euidenter in mala fide iuxta tradita per *Annam in repetit. sæpius citatæ constitutionis diuæ memoria num. 166. ibi in versic. quando esset dictum*, & iterū hoc repetit *nu. 191. vers. quia in Regno*, adeoque mala fides vendentis est inexcusabilis, & in hac materia de iure præponderat culpa venditoris in tacendo culpæ emptoris in non inuestigando qualitatem rei venditæ

45 *Alex. conf. 14. vol. 5. & in specie*, quòd emptor non aliter qualitatem rei emendæ inuestigans, possit agere ad interesse, optimè firmat *Capic. in inuestit. feud. in tit. feudorum emptores vers. amplia. 3. fol. mihi 182. & Episcopus Lipar. in addit. ad Andr. in cap. Imperialem, S. Imperator nu. 18. vers. vellet de prohib. feud. alien. per Feder. & alia notabilia circa hoc cõgessit præfatus Reg. Lanar. omnino videndus in citato conf. 15. nu. 34. & in conf. 48. nu. 2. 3. & 4.*

Dico plus, quòd in hac materia non curatur si dolo, vel ignorantia venditoris decipiatur emptor, etenim in vtroque casu venditor siue sciens, siue ignorans fuerit, semper erit obnoxius ad totale interesse ex tex. expresso in *l. 1. S. iam vers. neque enim interesse, ff. de adilit. adic.* per quem tex. scribentes etiam inferunt quòd si venditor per ignorantiam, & non per dolum vendidisset, rem feudalem vti allodialem, quòd ad pretium rei quantum unc valet res, & ad totales interesse obligatus remansisset iuxta decisionē Sacri Conf. 278. relata ab *Affl. delumptā ex doctrina Bal. Aluar. Præpos. & aliorum in c. si vassalus, ff. de feud. defun. controu. cum sim.*

36 Ex his pariter duæ verè eluce-

scunt conclusiones, Vna est quòd venditor eo ipso, quòd feudum hoc vendidit saluo assensu solius Baronis, non specificè declarando, quòd erat quaternatum mixtum, nec reteruando assensum Regium, proculdubio fuit in dolo, quò casu venditor priuatur facultate reuocandi vigore constitutionis, *vt Mar. Frecc. in limit dicta constit. num. 4. copiosè docet.*

37 Altera verò conclusio est, quòd in isto casu venditor tenetur ad tantundem, & ad pretium rei, prout nunc valet territorium, etiam si ignoranter egerit, quia vel est dolus ex proposito si sciuit, & tacuit, vel si ignorauit, est dolus re ipsa, & vtroq; casu tenetur ad interesse, non .n. interest quo modo emptor decipiatur si dolo, vel ignorantia venditoris, quandoquidem in vtroque casu, vt dixi, venditor omnia damna emptori resarcire debet iuxta notata in *d. l. 1. S. causa in ver. neq; enim interesse. ff. de adilit. adic. & ibi Doct. omnes.*

38 Et licet ob carentiam Regij assensus contractus videretur nullus (quamuis re vera non sit nullus in casu isto) tamen ex eodem contractu nullo nascitur ista actio emptori bonæ fidei ad interesse, vt post *Iacob. de Beluis. tradit Afflic. in d. cap. Imperialem in 3. not. num. 111.* nullitas enim consideratur quantum ad translationem dominij feudi tantum, non quantum ad præiudicium vendentis feudum mala fide, vt in casu isto, ita eleganter *Capic. in inuestit. feud. in tit. feudorum emptores in 2. ampliat. fo. 182.* multas alias optimas auctoritates cumulat *Reuerendissimus Dominus de Anna Episcopus Bouinensis in suo feudali responso num. 57. & 58.* quod est impressum post secundum vol. allegationem Vincent. de Anna in vltima impressione, vbi expressè concludit

dit venditorem teneri ad totale interesse etiam ex isto contractu nullo, & pro hoc totali interesse iam est compilatus processus aduersus actorem.

39 Præterea cōuentus præscriptione longiss. temporis se defendit, dum tamdiù subfeudum prædictum bona fide, præsete aduertario in hoc Regno, cum præstatione designari seruitij pecuniarij pacificè, & bona fide, spacio xxx. annorum, & plus possedit, quo casu contra priuarum proculdubio præscribitur feudum, vt cauetur in *constit. incip. consuetudinem prauam in tit. de rei act.* quam intelligit *glo. ibi in vers. alij debeatur*, procedere etiã si super titulo nõ adsit Regius assensus, quia quando interuenit assensus Regius, possessor ab initio est dominus, & præscriptione non indigeret, sed ad supplendum defectum tituli, inducta est ista præscriptio per Regni leges in odium negligētis, & pro publica utilitate, ne dominia rerum sint in suspenso, est verum quòd contra fiscum maior præscriptio requirebatur, vt in sequenti *constitutione quadragenalem in tit. de prerogat. præscript.* habetur etiam per *Andr. in constitutione Regni incip. si dubitatio sub rubrica de probat. per instrum. publ.*

40 Nec opitulatur aduersario dum replicat præscriptionem hanc triginta annorum non esse completam, deducendo tempus suæ minoris ætatis, quo ipsa dormit *iuxt. tex. cum simil. in l. sicut, C. de præscript. triginta, vel quadraginta annorum*, nam ipse minor postea fuit maior effectus, & dupliciter venditionem prædictam ratam habuit, tum quia per annos quinque, & plus tacuit, tum etiam quia recepit interusurium pretij dicti territorij, & sic recipiendo pretium expressè ratificauit paternam

venditionem ad *tex. in l. quidam ex parte vbi Bal. not. ff. de euct. & l. sed Iulianus, §. fin. & ibi glos. in ver. cessabit Senatusconsultus, ff. ad Maced.* quæ quidem ratificatio, fictione iuris trahitur retro ad tempus contractus, *l. fin. C. si maior fac. rat. al. hab. ibi quasi ab initio, legitimo decreto fuisset res alienata Alex. in cons. 117. nu. 2. Ant. Fabr. lib. 3. commu. opin. tit. de minor. concl. 4. num. 2. & Dec. cons. 219 nu. 4. vers. præterea etiam*, vnde sequitur quòd semper venditioni prædictæ actor cōlensisse videtur, & ob id eò vehementius illa conualidata remansit, latè scripsit *Anna filius in cons. 29. num. 19 & 20.* & idcirco in hoc casu nequaquam erit tractandum de aliqua minori ætate subtrahenda, secundum *Baldum in tract. de præscript. in 6. & ult. par. in 23. casu car. mibi 65. vers. postremo circa*, vt nõ ab re *Loffr. in cons. 11. num. 48.* rectè asseuerauerit in

41 isto casu, data ratificatione, de minori ætate non esse disceptandum quia ratificatio prædicta operatur prout ex tunc, ac si ab initio facta esset, & sic actus ab initio inexpugnabilis redditur, ita *Octau. Simoncel. in tract. de decret. lib. 2. tit. 9. n. 16. & Sfort. Od. in tract. de in integr. restit. par. 1. quest. 25. nu. 48.* quo circa ex vi etiam istius legitimæ præscriptionis actor iustè repellitur.

42 Non omittens, quòd tanto tempore triginta annorum præscribitur etiam iuri reuocandi feudum uirtute dictæ constitutionis constitutionem diuæ memoriæ secundum *glos. in ead. constitut. in vers. reuocare, quæ Anna pater refert in repetit. ipsius constitutionis, n. 277.*

In summa satis iustè, ac rationaliter ex vi tot, ac tantarum rationum erit concludendum pauperem, & copioso numero filiorum onustum Decium possessorem sine dubio pro hac causa nullatenus molestari

lestari debere, maximè &

Primò reassumendo breuiter superius dicta, quia subfeudum, re vera, est planum, & de tabula, in quo non cadit reuocatio, & sufficit assensus Baronis etiam tacitus.

Secundò, ex quo adfuit vetusta consuetudo in Baronia prædicta subinfeudandi absq; assensu Regio, ex eo quia res erat sterilis, modici momenti, tanto minus requirebatur assensus Regius, qui etsi interuenit, non tamen quaternauit, dum expressè non dixit velle quaternare.

Tertiò, quoniam quando propriè esset mixtum, vel secundum quid (prout nõ est) & assensu Regio opus fuisset, dato assensu Baronis iam producto, cessat reuocatio, & assensus Regius quatenus necessarius esset, omni tempore impetrari potuit prout iam ad maiorem cautelam fuit expeditus.

Quartò, ex quo aduersarius tacuit feudi qualitatem, nempe esse feudum quaternatum secundum quid, & quòd in eo assensus Regius requirebatur, & idcirco dolum cum reuerentia commisit ex proposito, vel saltem dolum re ipsa, propter quem actor redditur indignus facultate reuocandi, & ad totale interesse obnoxius de iure remansit.

Quintò, & vltimo possessor redditur tutus etiam ex longissimi temporis præscriptione.

- 43 Illud tãdem nõ præmittendũ duxi, quòd aduersarius dum territorium hoc sterile, & modici redditus inspiciebat, tacebat, nunc autem illud nimio sudore, sumptu, atque labore possessoris in tot annis melioratum intuens, in perniciem, & ruinam tot personarum, quæ pro hac causa pulsantur, anhelãdo festinat, at si deterioratũ videret, utiq; sileret, quo circa petere non debet nunc, cuius contrarium non esset postulaturus iuxta regulam tex. in l.

pen. C. de solut. cum concord. quem admodum, in simili materia aliàs S. C. considerauit contra quemdam prælatum Ecclesiæ, qui vendicabat pro Ecclesia terras Ecclesiæ, videns eas benè melioratas, cui opponebatur de dicto tex. in l. pen. ob quod possessores tanto facilius absolutos fuisse refert D. Pras. de Franch. in decis. 561. in fi 4 vol. quæ ratio multo maius militat pro conuento isto possessore, ob id pariter, vt sperat, & rogat, erit ab hac vexatione absolueus, & sic tot iurgia, & lites etiam authorum contra alios pauperes authores iustè cessabunt, Reliqua verò pro solita humanitate amplissimi, ac religiosissimi Senatores supplere dignentur.

ARGVMENTVM.

Adoham esse onus feudi reale, non autem personale demonstratur, & ideo contra feudi possessorem dirigitur eius actio, & an, & quando possidens ciuilitè, vel habens Ius ad feudum, vel percipiat fructus feudi, non vti feudales, vel quando alius percipit fructus feudi, aliàs dominium vassallorum habeat, teneatur adoham soluere, & an emptor, vel venditor, vel locator, vel conductor teneatur adohã soluere.

S V M M A R I A.

- 1 Adoha exigitur directe à possessore feudi.

2 Vas;

- Vassallus est obligatus ad adobam ratione feudi.*
- 3 *Residuum adobæ non soluta per prædecessorem, exigitur directè à possessore feudi.*
  - 4 *Adoba inducta est ad perpetuam utilitatem feudi.*
  - 5 *Adoba est onus reale feudi, & declaratur quomodo hoc sit intelligendum.*
  - 6 *Adoba non soluta de feudo dato in excambium, exigitur à possessore bonorum excambiatorum, sed in subsidium.*
  - 7 *Adoba potest præstari per substitutum, nisi aliter Rex voluerit.*
  - 8 *Adoba ut debeatur, sufficit percipere annuam quantitatem pro fructibus feudi, & n. seq.*
  - 9 *Percipiens fructus feudi uti feudales, non autem possessor ciuilis, siue sequester, vel tenens feudum, tenetur ad adobam sub nu. 8. licet ipse percipiens non possideat feudum sub nu. 13.*
  - 10 *Adoba non debetur à percipiente fructus ex feudo non uti feudales, secus uti feudales, & sic habeat ius ad feudum, non autem in feudo, & sub nu. 8.*
  - 11 *Conductor feudi, siue habens Ius temporale super feudo cum assensu Domini, tenetur soluere adobam impostam tempore conductionis, vel existentia iuris super feudo.*
  - 12 *Secundogeniti non contribuunt de vita militia ad adobam.*
  - 13 *Emptor an tenetur soluere adobam, non autem venditor.*
  - 14 *Adoba non est deducenda, quando annua quantitas promissa est integre absque diminutione, et decisio refertur.*

Solent quandoq; feudatarij oppignorare feuda, dare ad gaudimẽtum, vel aliter de eis contrahere, adeò vt aliquando vnus est Dominus feudi, alter verò stat in eius possessione.

Dubitatum quandoq; apud Regnicolas fuit, ad quem spectet adobæ solutio, *Barthol. Camer. in repetit. cap. Imperialem fol. 20. col. 2. lit. K.* dicit, quòd quando Dominus in Regno adobam sibi præstari eligit, quòd tunc possessor feudi obligatur ad illam præstandam per *tex. in Constitutione Regni, incip. siue reali, & licet posset opponi, quòd adoba est subrogata loco seruitij personalis, vt dixi supra, & fatetur idem Camer. fol. 92. litera G. & litera H, in S. firmiter, & per consequens debeat sapere naturam illius, in cuius locum subrogata est, ex regula, & natura, subrogatorum, tamen procedit subrogatio, vt adoba reguletur secundum regulas seruitij quòd præstationem illius, vt potè circa tempora, casus, loca, & alia, *Fab. Anna conf. 3. n. 3. & 15.* non autem circa exceptionem, circa quam iam Rex accipiendo adobam, videtur personam feudatarij à tali nexu, & à seruitio pœnitus liberare, si ergo liberat personam, meritò res debet in totum remanere obligata, quia ratione feudi vassallus est obligatus, *Afflic. decis. 265 num. 5 1.* Proinde (vt aliàs diximus in hoc tract. q. 10.) quòd semper debetur adoba à possessore feudi non solum tota, sed etiam si adesset residuum exigendi, vt potè si pro feudo esset taxatus Titius in centum, de quibus soluisset nonaginta, tunc si alienaret feudum prædictum in Caium, tunc ad tale residuum non tenetur Titius, sed Caius possessor feudi, eà ratione, quia pro rata fructuum debet solui onus, & sic*

fit adoha, prò vt sic seruatam fuit in Regia Camera die 10. mensis Julij 1536. ad instantiam Ill. Marchionis Pulignani, qui alienauerat feuda in quosdam particulares, quo tempore alienationis, erat debitor in residuo adohi, siuè donatiui, & fuit ordinatum quòd non obstante, quòd dictus Illustris Marchio fuisset taxatus, tamen ex quo alienauerat, quòd emptores dictorum feudorum soluerent prò rata dictum residuum, vt apparet ex literis Regiæ Camere sub dicto die, in literarum adoha lib. 7. f. 26. t. 27. & ter. & ita fuit mandatum Ioanni Gagliardo Commissario residuorum Terræ Laboris. Est enim adoha inducta ad perpetuam vtilitatem feudi, prò quo feudo præstatur, quando Rex eligit illam exigere, idem Afflic. de eis. 252. nu. 2. & n. 3. vbi dicit, quòd in tantum est seruitium feudi, quòd si vassallus illud non soluit, amittit feudum, 9. sed nec alia iustior, quæ fuit prima causa benefic. amitt. quòd intelligas cum moderamine, vt infra dicam, Est enim onus reale, dicit Fresc. lib. 2. de auctor. Baron. auctor. 5. num. 9. Camill. de Curt. fol. 42. num. 68. à num. 14. Fab. Ann. conf. 3. num. 13. 15. & Cumia n. 3. in verb. consueti, dicens non quòd feudum sit obligatum prò seruitio, cum in re propria non consistat pignus, sed seruitium loco conditionis debetur à feudo, & ideo Dominus condicet à possessore, nisi soluat, imò plus dicit, quòd exigitur à possessore, etiam si habeat feudum ex causa onerosa propter seruitium, argumento tex. in cap. tua nobis, extra de decimis. Dec. conf. 237. vol. 2. Est enim adoha loco seruitij debita, eiusque loco subrogata, adeò vt sicut ipsum seruitium est onus reale, ita etiam adoha ipsa iudicanda est, vt onus reale; adeò vt quemlibet possessorem sequitur, & ex re ipsa de-

betur, ita tenet Andr. de Ifern. in d. cap. primo, & in 9. sed nec alia iustior nu. 36. & 37. quæ sit prima caus. benefic. amitt. & ratio est, quia seruitiū, & in eius locum adoha est quædam seruitus infixæ feudo, quæ non potest à feudo per vassallum euelli, nisi cum consensu Domini, ita Afflic. in d. S. sed nec alia iustior num. 5. vsque ad 20. & sequitur feudum sicut lepra leprosum. Præpos. Mediolanens. in d. cap. primo S. Item qui Dominus num. 1. in fin. Martij. Lauden. ibidem in S. illud tamen non lateat, ceterique quos longa manu allegat Henrich. à Rosental. de feud. cap. 8. tit. de fine, & effectu feudorum conclus. 5. nu. primo Ioseph Cum. in cap. si aliquem in verb. consueti num. 3. Andre. Kohl. de seruit. feudal. parte prima tit. primo qui seruire teueatur nu. 12. & 122.

6 Adeò quòd si adoha deberetur ex feudo, quòd postea fuisset excambiatum, & prò illo fuissent dati annui introitus, tunc si possessor feudi tempore impositionis, qui tunc possidebat bona excambiata, non soluisset adoham, adhuc fisco non est præiudicatum, vt possit exigere adoham à nouo possessore excambiante, vt sic fuit ordinatum per Regiam Camera die 10. Martij 1534. in Adoharum 6. fol. 107. nam Magnifica Portia Filomarina possidebat Casale Montis in Prouincia Principatus citrà, quòd per prius possidebatur per Capitulum de Vergara, cui postea fuerunt dati non nulli introitus super Terra Starnatiæ Prouintia Hidrunti, & proinde assererat dicta Portia, quòd nõ tenebatur, eò quòd non possidebat, ideo fuit ordinatum quòd dictum adohum exigeretur super dictis introitibus, à quibus si non posset exigere, quòd exigatur à dicto feudo, reddendo rationem, quia adohum est onus feudi.

7 Vnde cum sit onus reale, sequitur, quòd poterit præstari per sub-

stitu-

stitutum, nisi aliter Rex senserit, *Petr. de Gregor. de concess. feud. p. 8.*

8 *q. 3. nu. 8. & sequentib.* quinimò, et si feuda essent in alterius posse, puta, ob sequestrum, vel alia de causa ipse feudatarius concessionarius, vel cui essent talia feuda restituta, quia adhuc dicitur feudatarius concessionarius, eò quod videtur ciuilem saltem possessionem feudi habere, debet soluere adoha, & tantò magis si fructus feudi fuerint ei assignati, vt euenit in Regia Camera tempore Sygism. Loffredi, quippè facta restitutione bonorum feudaliù Magnifico Paulo de Sangro, quæ bona feudalia erant concessa magno Capiraneò, à quo possidebantur, & illa tenebat quòad Dominus Rex daret excambium, fuit ordinatū per Reg. Cameram, quòd dictus Magnus Capitaneus daret tantam annuæ pecuniæ quantitatem dicto Magnifico Paulo de Sãgro, interim quòad Dominus Rex daret excambium, & orta dubitatione in Regia Cam. à quo esset soluenda adoha, nam dictus Paulus non erat in possessione feudi, sed tantum fructus in pecunia ab illo feuda tenente habebat, & per consequens, eò quòd alius erat in possessione feudi, ipse non teneri videbatur, sed quia pœnes Magnum Capitaneum non erat vera possessio, sed quædam tenuta loco sequestri, siuè pignoris, & verus possessor erat ipse Paulus, qui fructus in pecunia habebat, fuit decisum, quòd adoha solueretur à dicto Paulo, prout sic refert *Sigismūd. Loffred. in paraphres. feudal. ad Andr. de Isern. in cap. primo §. seu. sue. versic. si verò in princip. ibi in hoc loco dicitur, tit. qui success. teneantur*, quam decisionem refert *Franc. de Amicis in repetitione tit. de bis. qui feud. dar. poss. cap. Expectatis questionibus in fin. fol. 208. col. prima, & secunda*, Ex qua decif. deduco, quòd sufficit quis percipere

fructus ex feudo vti feudales ad finē, vt ab eo possit exigi adoha, & vt habeat saltem ciuilem possessionē ex tit. habili, licet veram, & realem non habeat possessionem facti, nempe rei ipsius insistentiã, & dū fructus iplos percipiebat Paulus de Sangro ex dictis feudis vti feudales, ideò tenebatur, prò vt sic etiam fuit obseruatum, & ordinatum in anno 1526. nam Ill. Princeps Hostiliani alienauit Ill. Principissæ Salerni annuos ducatos bismille ex introitibus Terræ Montis Dragonis cum pacto de retrouendendo, & adohū dictæ terræ prò omnibus introitibus feudalibus erat ducatorū 120. fuit instarum per dictum Illustrissimum Principem Hostiliani, dicendo, quòd ex quò introitus ipsi feudales nō possidebantur integri per ipsum Principē Hostiliani, sed erant alienari cum pacto de retrouendendo dictæ Illustri Principissæ Salerni fuit ideò ordinatum quòd tantò minus exigeret Perceptor à dicto Illustri Principe Hostiliani quantum importaret quantitas alienata, & quòd ipse Perceptor exigeret ab ipsa Illustri Principissa Salerni adohā prò dictis annuis ducatis bismille alienatis, vt nouum feudum ad rationem ducatorum 26. . . . prò centenario, prò ut apparet ex prouisionibus dictæ Regiæ Cameræ ad instantiam dicti Illustris. Principis Hostiliani die 15. Septembris 1526. & ex alijs prouisionibus eod. die expeditis prò alia summa in *Adoharum 4. fol. 110. 111. & 112.* Non sic quādo quis percipit fructus ex feudo, non vti feudales, putā annuam præstationem, quia hoc casu possessor ipse feudi tenetur, non autem ipse percipiens annuam quantitatem, vt consuluit *Io. Baptista Bilotta allegat. 2. & propriè nu. 4. impressa post tract. de absolutione iuramenti*, quia ad hoc, vt adoha debeatur, opus est

vt

vt soluens habeat ius in re, non au-
 11 tem ius ad rem: Vnde cum talis per-
 cipiens habeat ius ad rem, meritò
 non tenebatur, secùs autem quando
 quis habeat ius in re, etiam quòd
 sit ius temporale, dummodo tale
 ius temporale sit constitutum super
 re feudali legitimè, puta cum con-
 sensu Domini, vt aliàs. euenit in Re-
 gia Camera tempore Iacobi de
 Ayello, vt ipse meminit *nu. 59* quip-
 pè Anellus Imperatus per annos
 decem cum Regio assensu condu-
 xerat, siue emerat functiones fisca-
 les à Priore Messanensi, & tunc im-
 posita adoha, fuit decìsum, eò quod
 ipse conductor erat in possessione
 tempore impositionis adohæ, licet
 directum dominium esset deuolutū
 ipsi Priori, quod ipse conductor sol-
 ueret adoham; possessio .n. obligat
 possessorē ad soluendā adohā, quæ
 possessio in nihilo alio attenditur
 in isto casu, nisi quisnam percipit
 fructus feudales, ipse enim soluere
 debet; cum de fructibus debeat
 ex re ipsa, qui enim possidet, ipse
 seruire debet prò feudo, vt videtur
 sentire *Andr. de Iser. in cap. primo*
versic. facit commentum in fine, de
prohib. feud. alien. per Lothar. Ioannes
Baptista Biloceta d. allegat. 2. nu. 14.
versic. quòd si adhuc instatur; debet
 enim ius certum super re feudali
 constitui, quod possessionem tradat
 naturalem, & corpus ipsum feudi
 tradat, vt possideatur; idem *Io. Bap-*
 12 *tista d. loc. non autem, quod sit ius ad*
 rem, puta vitæ militiæ, quæ licet sit
 quota fructuum feudi debenda per
 primogenitum, adeò vt videantur
 ipsi secundogeniti aliquòd ius cer-
 tum habere prò dicta vitæ militiæ,
 tamen quia ad rem habet, & pri-
 mogenitus in re, puta in posses-
 sione feudi, ipse solus soluit ado-
 ham, nec secundogenitus contri-
 buit, *Vinc. de Franch. decis. 20.*
num. 11. & nos inferiùs in quest.

An vita militiæ, & paragium mi-
 13 *nuantur propter adoham.* Vnde
 tanta est vis possessionis fructuum
 feudi, vt semper possessores fru-
 ctuum, & introituum feudaliū
 tenentur soluere adoham, quòd si
 vnus haberet dominium vassallo-
 rum, & sic esset Baro, alter verò
 perciperet introitus dicti feudi,
 adhuc ipse Dominus vassallorum,
 ex eo, quia non percipit introitus
 feudales, non tenetur soluere
 adoham prò dicto feudo, sed te-
 netur soluere ipse percipiens fru-
 ctus, & introitus, vt fuit ordina-
 tum per Regiam Cameram in an-
 no 1535. ad fauorem Magnifici
 Ioannis Tomacelli prò adoha prò
 rata Baronie Terræ Rocce Ray-
 nule, nam ipse Magnus Ioan-
 nes Tomacellus habebat tantum
 dominium vassallorum dictæ Ter-
 ræ, sed introitus feudales perci-
 piebantur, & possidebantur per
 Magnificum Ioannem Franciscum
 Pudericum, ex quibus etiā alij an-
 nui ducati 53. possidebantur per
 Magnificum Aloysium Ram Com-
 item Sanctæ Agathæ, sed quia
 Commissarius Terræ Laboris mo-
 lestabat dictum Magnificum To-
 macellum, qui comparens in Re-
 gia Camera exponendo quòd ip-
 se tantum habebat dominium vas-
 fallorum, sed quòd introitus perci-
 piebantur per dictos Pudericum,
 & Ram, fuit ordinatum, quòd ado-
 ha exigeretur ab ipsis possessoribus,
 & sic ab ipso Puderico, & Ram,
 non autem ab ipso Tomacello, ea
 ratione, quia non percipiebat in-
 troitus feudales, vt apparet ex li-
 teris Regiæ Cameræ expeditis die
 29. May 1535. in Adoharum 6. fol.
 134. terg. & sic fuerunt execu-
 toriatæ, vt apparet ex alijs litteris
 eiusdem Regiæ Cameræ continen-
 tibus executionem dictarum pri-
 marum literarum die primo mensis

Septembris 1537. in Adoharum 7. fol. 124. & sic semper obseruatur prò vt sic etiam ad instantiam Magnifici Francisci Carbonelli contra Magnificum Paulum Tolosa Baronem Terræ Montis Miletti, vt licet ipse Franciscus fuerit in possessione dictæ Terræ, tamen ex quò dictus Tolosa exegit, & recepit omnes introitus feudales, fuit ordinatum, quòd ipse Tolosa solueret adohum, quia ipse recepit introitus feudales die 16. Ianuarij 1535. in Adoharum 5. fol. 51. & fol. 63.

14. Vnde, feudo vendito post impostam adoham, tunc onus illius soluendæ spectat ad emptorem, & sic possessorem prò rata tēporis, Frecc. de subfeud. lib. 2. de auctorit. Baron. auctor. 5. num. 13. dico Ego infra quest. 38. Ad hanc quæstionem vide omninò quæ dico infra quest. 44.

15. Sic etiam (ex eadem ratione, quia adoha est onus feudi) quòd si quis promisit soluere centum ex fructibus feudi integrè absque vlla diminutione, fuit difficultatum an esset deducenda adoha, fuit decisum, quòd integri centum soluerentur nulla facta deductione adohæ sic etiam si essent alia onera realia, vt post Felin. in cap. caussam qua sol. 12. de rescriptis Claud. Aquensis in l. interdum S. quid ex naufragio ff. de acquir. herod. docet Alex. cons. 134. vol. 5. Decius in l. Diuus num. 8. ff. de regul. iuris, & alios docet referens sic esse decisum Anna singul. 414. Costa praxi conuention. p. 2. claus. 45. Marta de clausul. p. 1. clausul. 294.

ARGVMENTVM.

Quænam actio fisco competat prò Adoha, & realis proponitur, & contra tertium possessore feudi, & an tacita, vel expressa hypotheca detur prò feudo, & mutuans prò soluenda adoha an præferatur creditoribus anterioribus super feudo, & de emente fructus feudi prò soluenda adoha ex eorum pretio.

S V M M A R I A.

- 1 Actio fisco competens prò adoha realis est.
- 2 Actio prò adoha datur contra tertium possessorem.
- 3 Fiscus, facta concessione, habet ius hypothecæ super fructibus feudi.
- 4 Vassalli non debent carcerari prò adobo Baronis, nec, eorum bona sed exequi fructus feudi.
- 5 Mutuans prò soluenda adoha, præfertur omnibus creditoribus super feudo.
- 6 Mutuans prò soluenda adoha, præfertur illi, qui mutuauit prò soluendo paragio, vel vita militia.
- 7 Emens fructus feudi prò soluenda adoha, præfertur conductori fructuum illius anni, quo adoha imponitur.

QVÆSTIO IX.

ADoham iam deberi fisco à feudatarijs vides, sed si feudatarius illam soluere distulerit, vltra quòd fiscus longans habet manus, Quæro quam actione iuridicè contrà renitentem, vel non solventem prò recuperatione adoharum non solutarum aget. Et licet adoha videatur successisse loco seruitij personalis, adèò quòd personalem actionem videatur parere, tamen negare non possumus, (decisiuè procedendo), quin & hodie fateri cogamur, vt prò adoha fiscus habeat actionem realem, *Franc. de Ponte de potest. Proreg. tit. de regal. impos. nu. 10. & 11.* ea ratione, quia talis obligatio realis est, non autem personalis de iure hodierno, *Nard. Lyparul. ad Andr. de Iser. in cap. p. 5. sed nec alia iustior num. 39. in verb. debeat, qua sit prima causa benef. amicti.* & à possessore feudi exigitur, vt diximus in precedenti quaestione, ergo est onus reale, *Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. de auctoritate 5. num. 13.* adèò vt etiam contra tertium possessorem fiscus habeat actionem prò adohis præteritis, vt ex *Andr. de Iser. in dict. 5. sed nec alia iustior num. 38. & sequenti, & in Constis. Regni suè reali, & in S. firmiter num. 33. de prohib. feud. alienat. per Frider. tenet idem Lyparul. ibidem, Frecc. vbi supra, de Ponte dicto num. 10. Lucas de Penn. in l. 2. C. de fund. rei privat. lib. 11. in fine, Matth. de Affict. decis. 93 num. 3. versic. Idem dicimas,* licet posset disputari, an sit actio personalis in rem scripta, vt diximus in tract. de Iur. Releuij parte prima quest. 7. & parte 3. quest. prima, vbi de actione prò releuio, tamen hoc iure vtimur hodie, èò quòd onus feudi reale est, vt fi-

fiscus directè contra feudum ipsum, ipsiusque possessorem agat rectè via prò adoha, cùm adoha sequantur feudum ad quoscùq; vadat *Petr. de Gregor. de concess. feud. parte. 8. quest. 3. in princip. Ioseph Cum. in verb. consueti num. 3.* Et dari fisco statim, facta concessione feudi, ius hypothecæ tacitæ, & expressæ, prò adoha super fructibus feudi, docet *Petr. de Gregor. de concess. feud. p. 8. q. 4. num. 19. & 25. versic. secundo infero, & seq.*

4 Vnde et si actio personalis in rem scripta, tamen posset possessor feudi cogi ad soluendum, non autem possunt cogi, & carcerari vassalli ipsius feudi, & Baronis non solventis adoham, siue donatiuum, prò vt sic fuit ordinatum ad instantiam Magnificæ Vincentiæ Montaltæ, vt vassalli eius de terra Argenti Terræ Laboris carcerati per Perceptorem, èò quòd ipsa Baronissa nolèbat soluere adohum, siue donatiuum, excarcerentur, cùm ipsi ad nihilum teneantur, die 11. Septembris 1535. In Adoharum 6. fol. 150. sic etiam fuit ordinatum ad instantiam Illustris Ducis Termularum, vt vassalli, & eorum armenta excarcerentur, ex quo vassalli, & eorum bona non sunt obligata, nec tenentur ex causa adohi Baronialis: die 28. Aprilis 1525. in Adoharum lib. 4. f. l. 16.

5 Inferas primò, ex quò hoc ius hypothecæ super feudo, eiusq; fructibus est antiquius, & pinguius, quia nascitur tempore concessionis, quòd mutuans prò soluenda adoha, & probato, quòd dicta pecunia mutuata sit conuersa in solutionem expensarum adohæ, debet præferri omnibus alijs creditoribus ita probat *Petr. de Gregor. d. parte 8. quest. 5. cap. 23. & seq. dixi Ego in tract. de iur. Releuij p. 3. q. 11. in quest. illa, an mutuans prò releuio,*

fit præferendus ceteris creditoribus feudatibus, quia dicit Idem Petr. de Gregor. d. loc. nu. 6. & seq. quod præferatur etiam creditoribus, qui mutauerunt pro soluendo paragio, vel vita militia, quæ quodammodo videntur onera nata cum ipso feudo.

- 7 Inferas secundo, quod emens fructus feudi pro soluenda adoha præsentis anni, est præferendus creditori, qui eodem anno fructus feudi conduxerat, *Petr. de Greg. d. loc. num. 27. versic. 3. infero, num. 28.*

ARGVMENTVM.

Adoha, eiusque; quantitas ut debeat, an debeat inspicitur tempus impositionis, vel collatae solutionis; Et quid si gentes discesserint à loco, ubi fuerunt numerati tempore impositionis adohæ, Et quid de Sclauonibus, Albanensibus, & Græcis habitantibus in Regno, & quid de vassallo non existente Barone tempore impositionis, & quid tempore solutionis, & quid si efficiatur Comes.

S V M M A R I A.

- 1 Adoha exigitur à possessore feudi, licet feudatarius non sit in possessione feudi, & n. 3. 4. & seqq.
- 2 Adoha debetur de feudo etiam inhabitato, si tempore impositionis vassalli non habitant, licet postea habitent, & è contra uti de feudo habi-

tato, si habitent tempore impositionis, licet postea non habitent, & nu. 6. & 7.

- 3 Adoha, ut debeat à feudatario, sufficit, ut feudatarius fuerit in possessione feudi, et quando attendatur tempus impositionis n. 8.
- 4 Adoha debetur à possessore feudi, si attenditur tempus solutionis.
- 5 Sclauoni, Albanenses, & Græci solvunt adoham in loco, ubi habitant & declaratur n. 6. & 7.
- 8 Adoha imposta Baronibus, debetur ab illo, qui erat Baro tempore impositionis, non autem ab illo, qui est Baro tempore solutionis.
- 9 Adoha rata, quando inter emptorem, & venditorem, vel locatorem, & conductorem partiatur.

Q V A E S T I O X.

- 1 **N**on nulli solent se defendere ab impetitione fisci pro adoha, quia tempore, quo imposta fuerit, non poterat ad tale onus adstringi aliqua de causa, unde regula generalis est, ad finem, ut adoha debeat, feudatarius tempore impositionis debuit esse in possessione feudi, si verò non esset in possessione feudi, tunc possessor, in quem utile dominium feudi est translatum, soluere debet uti possessor feudi, & ita per viam generalis prouisionis fuit ordinatum per Reginam Cameram die 11. Augusti 1478. ut apparet ex Registro literarum clausurarum Curie nono fol. 92. à terg. & nos alibi in hoc tractatu infr. q. 15. num. 14. & 15.
- 2 Item respectu vassallorum habitantium, quia si habitant tempore impositionis, solvunt impositionem, uti de feudo habitato; si verò non habitant, imponitur uti de feudo inhabitato, ut pluries in utroque casu à nobis extitit inculcatum, *Marin.*
- 3 *Frecc. de subfeud. lib. 2. de author. Baron.*

ren. auth. 5. mim. 12. Vnde si feudatarius tempore impositionis adohæ fuisset in possessione feudi, sed paruo tempore, puta per duos menses citreter, adeo quod postea venderit illud, tunc licet non reperiat in possessione feudi, debet adoham solvere, eò quod attenditur tempus impositionis, quando sumus in casu, in quo tempus impositionis attenditur, secus autem si essemus in casu, in quo attenditur tempus solutionis, quia tunc exigitur à possessore, ita *Iacob. de Ayell. de iure adohæ mim. 62.*

5 Ex his igitur resoluitur quæstio prò Barone in solutione adohæ per vassallos, & habitatores faciendam, in subsidium eius, quod ipse soluit, quod si tempore impositionis adohæ in eius terra habitassent gentes, & tempore solutionis reperiretur, quod discessissent, an hoc casu esset attendendum tempus impositionis, vel solutionis adohæ, ut adoha posset exigi, & fuit hæc quæstio agitata in Regia Camera in persona Albanensium, Græcorum, & Sclauonorum, qui solent habitare in quibusdam Terris, & postea continuo discedere, nam tempore, quo adoha imponebatur, & taxabatur, huiusmodi gentes habitabant, & sic fuit taxata adoha, vti de terra habitata, sed postea, facta taxatione, discesserunt à tali terra, vbi numerati fuerunt, & fuit decisum in Regia Camera in causâ Illustrissimi D. Ferdinandi de Aragonia prò terra Montis Leonis, & in fauorem Nicolai Mariz Caraccioli prò terra Moctæ Gioyokæ vt si tempore, quo imponitur adoha, dictæ gentes habitaret, tunc iudicarentur vti vassalli, & per consequens adoha soluenda esset, non obstante, quod incolatum postea reliquerint dictæ Terræ, quia tunc vti de Terra habitata soluitur adoha, si verò, & tempore nume-

6 rationis non habitassent, tunc adoha non exigitur pro focalibus dictarum gentium non habitantium, nec pro Terra habitata, licet postea rediissent ad habitandum, ea ratione, quia tempus impositionis attenditur in hoc casu; ita Sygismund. *Loffred in paraphres. feud. ad Andr. de Isern. in cap. primo super versic. in fine quis dicatur Dux, Iacob. de Ayell. nu. 57. Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. de autoritate Baron. autorit. 5. nu. 12. circa medium, tubdens Freccia, ita etiam practicari in Regia Camera in alijs casibus, qui occurrunt.*

7 Hodie verò secundum stylum Regiæ Cameræ, qui pro lege habetur: ait Freccia, tales gentes Sclauoni, Græci, & Albanenses indifferenter soluunt in loco, vbi habitant ad rationem carolenorum vndecim, prò quolibet focali pro iure focaliorum, *Freccia vbi supra, Iacob. de Ayello nu. 57. nouissime Reg. Salernit. decis. 40. ibiq; additio Thori, licet in anno 1527. soluebant tantum medietatem onerum extraordinariorum, prò vt sic fuit ordinatum per Regiam Cameram die 3. Decembris dicti anni, vt in adoharum 4. fol. 224.*

8 Similiter, si quis, tempore impositionis adohæ, non esset Baro, sed bene tempore solutionis adohæ esset esse Baro, adhuc solvere non tenetur, vt declaratum est in Regia Camera refert *Iacob. de Ayell. n. 63.* nam Rex imposuit adoham, & post ipsam impositam, Baro vendidit Terram, Fiscus prætendebat adoham, fuit declaratum non esse soluendam à dicto emptore licet Barone tempore solutionis, quia opus erat, quod esset Baro tempore impositionis, nisi aliud conuentum esset inter ipsos ita, ait *Iacob. de Ayell. vbi supra.*

9 Sed si adoha deberetur ratione feudi, tunc inter ipsas personas, puta inter emptorem, & venditorem, vel

locatorem, vel conductorem, attenditur tempus impositionis, vel solutionis, ad quem spectat, ut suo loco dicemus, nō autē attenditur respectu fisci, nā ipse directē super feudo sibi satisfieri facit de adoha, & postea emptor à veditore repetit, vel cōductor à locatore si casus est repetitionis, ut suo loco dicemus, interea vide, quæ dico infr. q. 13. ex doctrina *Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. de auctoritate Baron. auctoritate 3. nu. 26. post Loffredū, & alios ibi allegatos.*

5 Quid si vassallus tempore impositionis esset simpliciter Baro, & si deinde efficiatur Comes, an tempore solutionis debet aliquid plus solvere, eò quod est Comes? dicas, quod qualitas accidentalis idest dignitas Comitalis nil addit, nec diminuit, circa quantitatem solutionis adohæ, sed tantum mutatur dignitas, nempe sicut prius soluebat ut Baro, hodie dicitur in cedula Spectabilis talis Comes soluit etc. nihil addendo, vel diminuēdo, circa quātitatē, sed verè soluit ut Baro, & ita fuit ordinatum per Regiam Cameram Summaria ad instātiā Magnifici Fabritij Sarriani Baronis Casaltuni, qui deinde fuit effectus Comes dictæ terræ die ultimo Augusti 1602. in adoharum 20. fo. 178.

ARGVMENTVM.

An Rex possit exigere adoham simul, & seruitium personale à feudatario, vel alterutrum, & an Dominus Rex, inuito feudatario possit petere seruitium personale, quod declaratur, & quid è contra, si vassallus vel-

let seruire de persona, non autem adoham soluere, & cuius sit electio, & in quo loco; Et an adoha debeatur quando concessio feudi facta est sub annuo canone, siuè redditu; Et an vassallus sistens in Curia Regis in eius seruitio, sit immunis ab adoha, distinguitur, si seruit cum salario siuè stipendio, vel sine. Et quid de Regētibz Regiā Cancellariam, Præsidente, & Consiliarijs Sac. Cōs. Capuanæ, & Locumtenente, & Præsidibus Regiæ Cameræ, & Aduocato fiscali M. C. V. in criminalibus.

S V M M A R I A.

- 1 *Concessio feudi continet fidelitatem de substantia, & seruitium de natura.*
  - 2 *Adoha, & seruitium personale an utrumque possit exigi, negatur, vide, & sub nu. 6. & 7. ubi adducuntur Regiæ ordinationes.*
- Feudatarius seruiens Domino extra Regnum nō tenetur ad adoham, refertur sub nu. 2.*
- Distingue quando seruias cum salario, vel absque salario sub n. 2.*
- Et quid si bona feudalia Vassalli seruiantis deuenierunt ad manus hostium sub nu. 2.*
- Et adobum exactum restituitur sub eod. nu.*
- Et an rata adobi vassallorum burgentium debet solui tempore, quo Baro seruit de persona sub eod. nu.*
- Subfeudatarij seruientes de persona Regi, sunt immunes ab adoha Baronali*

- ronali sub eodem num.
- 3 Adoha non debetur, ubi concessio facta est sub annuo Canone, vel redditu, nō autem sub feudali seruitio.
  - 4 Adoha non soluitur in Regno nostro ex feudis concessis sub annuo Canone, siue redditu.
  - 5 Rex noster non tenetur ad seruitium personale pro Regno Neapolitano.
  - 6 Adoha, & seruitium personale debentur quando pacto sic esset conuentum, & nu. 18.
  - 8 Vassallus habens feudum sub annuo Canone, ad nihil aliud tenetur.
  - 9 Electio soluendi adoham, vel seruitium personale an sit Domini, vel vassalli sub nu. 10. & 13.
  - 10 Vassallus habet electionem, vel soluere adoham, vel seruitium personale prestare, vel acceptabilemmittere ex opinione quorundam, fallit num. 13.
  - 11 Electio in Regno nostro, an sit vassalli, vel Domini? remissiuè.
  - 12 Vassallus paratus ad seruiendam de persona, minus iuste cogitur soluere adoham.
  - 13 Electio recipiendi adoham, vel seruitium personale est Domini ex opinione aliorum.
  - 14 Creditor inuisus non recipit aliud pro alio.
  - 15 Adoha subrogatio loco personalis seruitij procedit, Domino volente, & deciso refertur.
  - 16 Adoha soluenda Perceptorum illius Prouincie, in qua situm est feudum, potest solui in alio loco ex ordine superioris, & refertur practica.
  - 17 Adoha exactio potest supersederi ordine Domini sub nu. eodem.
  - 18 Vassallus habet electionem petendi adoham, vel seruitium personale a subfeudatario.
  - 19 Filius vassalli, qui non est strenuus, quatenus haberet electionem seruiendi, adhuc tenetur adoham soluere, vel si esset infirmus, sic etiam principalis, & nu. 19. vel excambium dare. Domino acceptabile sub num. 20.
  - 20 Vassallus sistens de persona in Curia Regis ad eius obsequia, tenetur soluere adoham, vel substitutum mittere, si personaliter tenetur seruire pro feudo, intellige sub n. 24.
  - 11 Bartholomeus de Capua sistens in Curia Regis ex speciali priuilegio fuit immunis ab adoha.
  - 22 Vassallus seruiens Curie Domini, salario mediante, non est immunis ab adoha, secus autem si sine salario, quia debet esse immunis.
  - 23 Regentes Regiam Cancellariam, Praeses Sacri Cons. Capuanae, & Consiliarij eius, Locumtenens Regia Camera, et Praesides, & fisci Patronus M.C.V. an sint immunes ab adoha.
  - 24 Regentes sunt immunes ab adoha.
  - 25 Praesidentes Regia Camera Summarie sunt immunes ab adoha, & n. 29
  - 26 Rationales Regia Camera an sint immunes ab adoha.
  - 27 Consiliarij Capuanae, & Praesidens est immunis ab adoha.
  - 28 Aduocatus Regij Fisci criminum in M.C.V. non est immunis ab adoha, sed habet sal, & saccarum a Regia Curia.

QVÆSTIO XI.

- 1 **I**ndubitati iuris est apud nostros feudistas, quod facta concessione feudi in Regno nostro, & alibi sub consueto seruitio, tunc ultra illud seruitium, quod fidelitati inest, intelligitur etiam de seruitio, quod forsan feudo esset impositum, vel ut de persona vassallus seruiat, vel quod loco seruitij personalis aliquam pecunie quantitatem soluat.
- 2 Hinc quero, dum in Regno nostro adoha subrogata est loco personalis seruitij, ut late docuimus supra in quaest. de origine adohæ, & post alios Camerar. in cap. Imperialem,

rialem, fol. 92. col. 2. litera H. Fab. Anna cons. 13. num. 12. An personale, & reale seruitium possit Rex petere, videtur quod non possit vtrūq; petere, quia si ipse iam vnum subrogauit loco alterius, ergo noluit vassallum duplici onere grauari, & hoc faciunt nostri munificentissimi Reges Neapolitani, vt apparet ex Regijs decretis, literis, & obseruationibus. Adest decretū Regiæ Cameræ, per quam die 16. Ianuarij 1501. fuit sic ordinatum.

Cum prò iure adohæ Regiæ Curiæ debitæ prò anno 12. indictionis molestaretur Laurentius Campitelius, & reperitur illum militiam exercuisse per nōnullos testes in illo anno, & etiam de hoc fidem fecit Dominus Antonius Rota Præsides, fuit consensu prouisum attento militari seruitio, quod non molestetur, & deducatur à signicatoria facta cōtra Maximum Scignarium, qui dicta iura adohæ colligebat, & fuerat propterea condemnatus Maximus vt in *Notamentorum illius anni fo. 53.*

Sic etiam fuit ordinatum ad instantiam Excellentis Comitis Montellæ, qui ex quò seruauit proprijs expensis in obsidione Neapolis, ideo fuit tractatus immunis ab adoha, prout apparet ex prouisionibus Regiæ Cameræ expeditis die 28. No- uembris 1532. in *Adoharum 6. fol. 51.* in quibus prouisionibus erat inserta litera Regia super dicta immunitate, cuius tenor talis.

Carolus & c. Ill. & Magnifici Viri & c. *Perche lo Spettabile Conte de Montella haue de continuo seruito personalmente à sue spese in scruitio della Maestà Cesarea, e presertim dentro Napoli in tēpo dell' obsidione, per questo vi dicemo, & ordinamo, debiate prouedere, & ordinare à chi spetta, che de tutto quello, che deue dare detto Conte delli adobi imposti del tempo passato sino all' inuastione predetta, non li*

*sia dato altro impazzo, cossi come la Cesarea Maestà haue ordinato, che non si molestano quelli, che personalmente hanno seruito à loro spese à la predetta Maestà, e cossi s' esegua, & non altrimenti. La presente resti al presentante. Data in Ciuitate Neapolis die 12. mensis Septembris 1530. Dom. Vicecancellarius Locotenēs Generalis, Vidit de Colle Regens, Vidit Loffredus Regens, Bernardinus Martiranus Secretarius; Et ita etiam apparet ex alijs literis Regijs in Regia Cancellaria anni 1533. in *Par. 11. fol. 132. vt infra q. 12.* Et sic etiam fuit ordinatum ad instantiam Marchionis Pulignani D. Gasparis Toralti die 9. Martij 1534 in *Adoharum 6. fol. 94.* & ad instantiam hæredis Ser Marini Caraccioli, qui seruauit in bello suis impensis die 27. Iulij 1536. *fol. 146. d. lib. 8.* Et nō solum tales, qui seruunt in bello sunt immunes quando seruunt in eodē Regno, vbi præstatur adoha, sed etiam quando egrediuntur Regnū, & vadunt cum Rege, vel eius exercitu extrà Regnum, vt fuit obseruatum in bello contra Florentinos, nam omnes feudatarij, qui in dicto bello militauerunt, fuerunt tractati immunes ab adoha prò tempore, quo militauerunt, & signantèr Magnificus Ferdinandus Vitelli, vt in *lib. adoharum 5. fol. 112.* & sic etiā fuit tractatus immunis ex causa prædicta Dominus de Bilanzon, possessor Ciuitatis Sanctæ Agatæ die 28. Aprilis 1534. *d. lib. fo. 111.**

Sic etiam ad instantiam Magnifici Camilli Caraccioli fuit ordinatum, quod prò tempore, quo operā nauauit, & prestò fuit in bello prædicto Florentinorum tractetur immunis ab adoha prò baiulatione Terræ Spigni sibi concessæ ab Illustrē Vespesiano Columna die 10. Martij 1532. in *Adoharum 5. fol. 91.* In quibus prouisionibus fuit inser-

tus

tus tenor Regiarum literarum expeditarum in Regia Curia, quæ facit distinctionem inter illos, qui seruiuerunt in dicto bello proprijs sumptibus, vel cum salario, vt illi, qui seruiuerunt de persona absque salario, tractentur immunes, illi verò, qui seruiuerunt cum salario, quod nõ tractentur immunes, sed quòd soluant pro dicto tempore.

Tenor Regiarum literarum in Registro Regiæ Cameræ *Literarũ Curia 23. die 27. Ianuarij 1530.* vt sequitur *Acha semos informados que muchos Varones desse Reyno procuran y pretenden escusarse de pagar el adoha nuebamente empuesta, y aunacha tambien algunos nos importunen sobrello, deçiendo, que seruen personalmente, y porquè nuestra voluntad es solamentes se suspenda à aquellos, que personalmente seruen en la guerra, y à su costa sin lleuar sueldos. Vos rogamos que proueias à quello, que tocha à pagar estos solos, se suspenda, y que todos los otros paguen, nõ obstante qualquiera cosa, que por otra parte aya sido, ò sta ordenada in contrario, ò que ellos para esmirse alleguen, por que alos que de otra manera nos haberan seruido, y seruen, tendremos memoria de remunerarlos en otra cosa, y nõ en esta, y como vedeis, nõs faria muy preiudicial, y lo mismo escriuemos al Principe de Orangia nostro visorey &c.* Sic etiam fuit seruatum tempore obsidionis Francorum in hac Ciuitate Neap. nam Magnus Alphonso Caracciolo possidens nonnullos introitus feudales in Proincia Principatus Citrà tempore dicti obsidionis in anno 1528. petijt in Regia Camera se non teneri ad soluendos ducatos 71. 3. 5. pro sua rata adohi impositi in dicto anno, eò quòd ipse cum alijs Baronibus semper præsto fuit intus Ciuitate Neapolis, & Insulæ Hclæ ad illas defendendas, & tantò magis, quòd dicti annui in-

troitus peruenerunt ad manus hostium; qua de re Regia Camera decreuit, quòd dictus Magnus Alphonso non molestaretur; & exactum restitueretur; & in ratione decidendi non se fundauit in ratione, quia introitus peruenerunt ad manus hostiles, vt infra, sed dixit ex quò Regiæ Cameræ constitit, quòd dictus Magnus Alphonso semper fuit assistens in dicta defensione, & de continuo, & idem Alpholus asseruit, quòd neque fuit exactum tale adohum à Baronibus, qui assisterunt in dicta defensione, pròut hæc omnia apparent ex prouisionibus Regiæ Cameræ expeditis die 19. Maij 1536. vt in lib. *adoharũ 7. fol. 31. terg.* Sic etiam fuit obseruatum in persona Ill. Ducis Castrouillaris, qui in anno 1526. & 1528. tẽpore guerræ in Regno militauit seruiendo in dicto bello, qua de causa non soluit adohas dictorum annorum, proinde ordine Illustriss. & Reuerendiss. Cardinalis Columnæ tunc temporis Locumtenentis generalis in hoc Regno mandatum fuit, quòd pro adohis dictorũ annorum tractetur immunitas, pròut per prius speciales literas expeditas die 15. Maij 1531. mentionatas in prouisione expedita per Regiam Cameram discussis discutiendis die 8. Februarij 1538. in *adoharum 7. fol. 72. & ter.* Sic etiam in immunitate adohi concessa Magnifico Alphonso Caracciolo, vt supra, & inter alias rationes assignauit, quòd eius introitus peruenerunt ad manus hostiles, tamen Regia Curia non se fundauit in tali ratione, sed dixit, quòd seruiuit de persona in obsidione, tamen etiam fuit dubitatum, quando feuda deuenirent ad manus hostiles vt debeat concedi immunitas pro tempore, quo feuda steterunt in manibus hostilibus, & debet concedi, pro vt sic fuit ordinatum ad

in-

instantiam Magnifici Ioannis Baptistæ Santi Barbati prò Castro Sancti Barbati in Prouincia Principatus Vltra, quod Castrum fuit in posse Francorum, quibus postea exactis à Regno, fuit restitutum dicto Ioanni Baptistæ, & fiscus prætendebat adohas præteritas, & debitas in dicto tempore, & fuit ordinatum, quòd prò dicto tempore tractetur immunis, *die primo Martij 1533. in adobarum 6. fo. 60.* Sic etiam fuit ordinatum, & decisum, facta relatione per Regiam Cameram in beneficium Magnifici Consalvi de Sangro prò nonnullis feudis in partibus Cilenti, vt tempore, quo dicta feuda fuerunt in posse Francorum non molesteretur prò adohis, & exactum restituatur, *die 13. Augusti 1533. vt in adhoarum 5. fol. 103. 104. 105.*

Sic etiam ad fauorem Excellentissimi Comitis Nolæ, qui ex quo seruiebat Catholicæ Maiestati cum dispendio suo in custodia Ciuitatis Tarenti, fuit ordinatum per Regiam Cameram, præuio ordine S. E. tunc temporis, vt non molesteretur prò adoha suorum bonorum feudalium *die 16. Martij 1527. in adobarum 4. fol. 209.* imò & plus, nam aliquando solet ordinari, quòd etiam restituatur exactum prò adoho, stantibus causis prædictis, prout sic fuit ordinatum ad fauorem Spectabilis Comitis Montis Leonis, & D. Comitis Burrelli eius filij, nã ex causis prædictis fuit ordinatum quòd Commissarij superfederent in molestando eorum feuda pro adoho, & si quantitatem aliquam fortè exegissent, quòd illa restituatur, *die 16. Martij 1527. in adobarum 4. fol. 211.*

Quo casu debet exegi rata vassallorum, prò vt sic fuit ordinatum in simili franchitia concessa Ill. Duci Traiecti, qui ex quo seruiebat de persona, fuit ordinatum, quòd non molesteretur pro adoho, verum quòd

exigatur rata vassallorum, *die primo Aprilis 1527. in adobarum 4. fol. 213.*

Item fuit dubitatum, an idem esset seruandum cum subfeudatarijs, qui etiam de persona seruierunt in guerra, siue obsidione prædicta, stante, quòd Barones, à quibus ipsi subfeudatarij habent causam, neq; solunt adoham, & paritèr fuit ordinatum per Regiam Cameram, quòd subfeudatarius non soluat adoham Baroni, sed sit immunis pro tempore, quo fuit in obsidione dictæ Ciuitatis, & proinde Magnificus Ciarletta Caracciolus subfeudatarius Ill. Ducis Montis Leonis non soluat adoham, prò Tindaria in mari Bionæ prò tempore dicti obsidionis, in quo de persona inseruiuit Catholicæ, & Cæsareæ Maiestati, & quòd dictus Ill. Dux restitueret exactum dicto Magnifico Ciarlettæ, vt apparet ex *lib. Adboarum 5. fol. 99. terg.*

3 Adeoque est verum, quòd dicta adoha subrogata est loco seruitij personalis, quòd si in feudi concessione seruitium personale esset remissum, sed tantum esset illud concessum sub annuo aliquo canone, vel redditu, tunc quia personale seruitium non est indictum, adoha non deberetur, quia si deberetur, nõ haberet locum subrogatio in locum seruitij personalis, cum personale non adsit, ita docuere *Andr. de Isernia in cap. primo §. huius autem generis, de Capit. qui Cur. vend. ubi Aluar. & Prapost. in indiuiduo Raynald. in cap. Imperialem, §. firmiter, de prohib. feud. alienat. per Fridericum, Franc. de Ponte decis. 3. num. 7.* quia non potest dari subrogatio.

4 In Regno nostro pro talibus feudis non soluitur adoha, vt ex communi obseruantia refert *Iacob. de Ayell. de iur. adoha nu. 17.* & licet ipse dicat, quòd huius obseruantie nesciant rationem, Ego puto, quòd

hæc

hæc sit ratio, quia adoha debetur loco seruitij personalis, ergò si seruitium personale non sit indictum, sed remissum, meritò, & ipsa adoha locum sibi uendicare nequaquam potest, quia esset subrogare seruitium reale in locum alterius realis seruitij, et sic eadem est qualitas, & natura contra regulam subrogationis, quia in essentia quod subrogatur debet esse diuersum ab illo, in cuius locum subrogatur; licet illius qualitates & assumere, & sapere debet, *Pater Andreas Molpbes. ad consuetudines Neapolitanas parte 4. de successiõib. ab intest. q. 63. nu. 8. in puncto*

5 Unde infert idem *Iacobus de Ayell. ibidem num. 18.* ex hac ratione quòd Rex noster, quia Regnũ hoc habet sub annuo Canone, siue censu certæ summæ, de quo meminit *D. Francisc. de Paz Balboa de Monarch. Regum. cap. 9.* non tenetur ad aliquod seruitium Ecclesiæ, & in puncto principali docet idem *Fab. de Anna cons. 3. nu. 13.* ex doctrina *Glos. Aluarott. & Alexandr. in cap. 1. S. fin. de Capit.*

6 qui Cur. uend. Sed hoc dictum, ut pecuniam, & seruitium simul personale Rex non possit exigere, limita in duobus casibus. Primo quando aliud ex pacto in concessione esset conuentum, uel secundo quando Rex inferret bellum infidelibus, uel sibi inferretur ab illis, ita ex *Luc. de Penna in l. 1. C. Ne Rustic. ad null. obseq. de uen. Capyc. in inuest. feud. in uerbo feuda adohant, uersic. Et licet in fine uersic.*

8 Quinimò etsi Dominus nollet seruitium personale, sed peteret aliquod subsidium, uel iuuamen similiter in pecunia, adhuc facta concessione sub dicto annuo censu, uel Canone, uassallus non teneretur ad aliud, præter ad id, quod p. omisit ità ex *Gloss. in cap. 1. S. fin. in Gloss.*

magna, de Capitan. qui Curiam uend. ubi Andr. de Iser. Iacob. Aluarot. Præpos. Ioannes Raynal. Iacob. et alij, Iacob. de Anello d. loc. nu. 20. uersic. Item si feudum, Alber. in sua Dictionario in uerb. feudum, Franc. de Ponte decis. 3. nu. 8.

Ex quibus patet, quòd uassallus tenetur alterutrum præstare, uel seruitium personale, uel adonam, sed cuius sit electio alterutrum recipere, uel Domini, uel uassalli? & in hoc sunt duæ opiniones: Alij affirmarunt, quòd electio est uassalli, nempe eligere quam partem uoluerit, uidelicet, uel ire ad seruiendum de persona, uel mittere alium acceptabilem Domino, uel aliquid soluere, hanc sententiam duocuerunt *Iacob. Aluar. in cap. Imperialem, S. firmiter, nu. 3. de prohib. feud. alienat. per Frieder. Iacob. de S. Georg. in inuestit. feud. in uerb. et promiserunt. col. 10. & post alios Ant. Capyc. in sua inuestitura feud. in uerb. feuda adohant, uersic. Et quando Dominus uellet, loquens in puncto de iure communi, & de iure Regni, De iure communi probat per *tex. in d. S. firmiter, & per tex. in l. plerumque ff. de iur. dot.* potest enim (dicit Capyc.) uel ire, uel mittere alium loco sui, uel dare pecuniam, quæ quanta sit, de iure communi habes, dicit *Capyc. in uerb. feudorum adiutoria per Regem, uersic. Adiutorium.* Et de iure Regni nostri diximus supra in *q. 5. de quantitate adoha,* & hæc sententiã uidetur tenere *Andr. de Isern. in c. 1. S. similiter potest, n. 14. uersic. cogit frequenter Curia Regis de capit. qui Cur. uendidit dicēs,**

12 quod Curia Regis minus iustè frequenter cogit feudatarium soluere pecuniam, & sic adoham pro seruitio, non obstante, quod sit parus personaliter seruire, *Fræcc. de subfeud. lib. 2. de auctoritate Baron. auctoritate 5. num. 8.* dicens, quod non cogitur soluere pecuniã quãdo

vult personaliter seruire. Prò vt sic fuit seruatum in persona Ill. Principis Salerni, qui ex quò obtulit seruire Cæsareæ Maiestati personaliter suis sumptibus cum centū equitibus, fuit ordinatum, quòd non molesteretur prò adoha, vt apparet ex prouisionibus Regiæ. Cameræ expeditis in anno 1525. die 24. Februarij, præcedente mandato Excellentissimi tunc Proregis, in Adobarum 4. fol. 5. ter.

Et non solum debet tractari immunis ipse feudatarius, si seruit de persona, sed etiam si mitteret filium suum in sui locum, vt fuit seruatum in anno 1525. die 23. Martij, nã præuio ordine tunc Proregis fuit ordinatum per Regiam Cameram quòd Excellentissimus Ciccus de Loffredo Viceprothonotarius tractetur immunis ab adoha, eò quòd misit eius filium ad seruiendum cum equitibus & quis armaturæ, quos erexit in seruitium Cæsareæ Maiestatis, vt in d. lib. 4. Adobarum fol. 10. ter.

13. Contrariam tamen sententiam in Adoha receperunt DD. in Regno nostro, vt electio sit Domini Regis, vel recipere adohum, vel seruitium personale, hanc sententiam docuit Andr. de Ifern. in d. S. similiter potest, n. 14. de Capit. qui Cur. vendid. die 8, quòd etsi frequenter Dominus Rex cogit feudatarios ad soluendam pecuniam, quando parati sunt ad seruiendum, hoc facit minus iuste, quia durius est dare pecuniam quam seruire, nam & Rex non teneretur recipere pecuniam, si vellet feudatarium seruire, quia aliud prò alio nõ soluitur creditori inuito, l. 2. §. primo ff. si certum petatur, & hanc rationem expendunt omnes DD. infra allegandi, quia cum Dominus Rex sit creditor feudatarij in seruitio personali, & in eius locum sit creditor adohæ, sequitur quòd vassallus debitor non potest soluere aliud prò alio

contra voluntatem Regis creditoris, Capyc. in d. verb. feuda adohat versic. Et quando Dominus, ibi proprie, contra quòd vides tenere idẽ Andr. de Ifern. in cap. primo in fin. versic. & secundum usum Regni quis dicatur Dux. Et in d. S. similiter, de Capit. Conrad. num. 14. Fab. Ann. cons. 3. nu. 15. motus supradicta ratione, Ioannes Baptista Bilotta allegat. 2. nu. 2. post tract. de absolut. iuram. Matth. de Afflict. in Const. Regni Errores, notab. 5. 15. & decis. 265. n. 5. 1. Anell. Amat. cons. 12. n. 8. dicens, subrogationem adohæ loco personalis seruitij intelligi fieri Domino volente, & hanc esse veram, & communem receptam opinionem in Regno docet idem Anell. Amat. dicto loc. & antè ipsũ Matth. Afflict. decis. 320. n. 9. Anton. Capyc. decis. 10. nu. 14. Franc. de Ponte decis. 3. n. 7. Pater Andreas Molfes. ad consuetud. Neapolit. p. 4. de success. ubi in test. q. 63. n. 7. dicens, quòd subrogatio adohæ in locum seruitij personalis successit de voluntate Domini, ergo, eo inuito, aliud prò alio solui non potest, & secundum sententiam istorũ fuisse decisum in Sacro Cons. in causa Domini Iosephi Carraccioli cum Principe Sancti Seueri testatur Anell. Amat. d. cõf. 12. n. 8.

16. Quæ adoha exigitur in qualibet prouincia p. Perceptorẽ, siue Theaurariũ illius sibi demandatæ Prouinciæ à Baronibus sistentibus in dicta Prouincia, i. ab eorũ feudis, & hoc est eorũ officium, nã exigunt adohã, donatiua, ac alias impositiones in qualibet Prouincia, & prò dicta exactione recipiunt prò quolibet cetenario quamdã summã secundũ morẽ Prouinciæ, & in vna terra dicta Prouinciæ faciunt residetia, quæ magis cõmoda est, & magis tuta, & ibi tenentur Barones, & Vniuersitates soluere impositiones, verum aliquando Baro, seu feudatarius põt soluere Neap. & nõ Perceptorĩ, & hoc cum

cū ordine superioris, vt fuit ordinatū à Regia Camera Summaria, p̄uio ordine S. E. remisso ad eandem Regiam Cameram, quòd Ill. Dux Miranda Io. Baptista de Sūma, præstita cautione de soluendo adoham terræ Casoli sita in Prouincia Apurij Neapoli in publico Banco, & illam deposstrare in qualibet tertia anni parte, quòd Perceptor dictæ Prouinciæ non molestet, & quòd sit licitum soluere Neapoli, vt ex decreto Regiæ Cameræ Summariaë lato sub die 22. Decembris 1607. & ita fuerunt expeditæ prouisiones, die 12. Maij 1608. vt in *Adoharum* 22. fol. 64.

Sic etiã solutio adohæ, siuè donatiui faciendā in tali tanna, siue tempore, potest per Principem superferri, vel differri, prout fuit obseruatum ad instantiam Ill. Principis Afuli, qui obtinuit Regias litteras Philippi Secundi Regis, quòd exactio donatiui illius anni superferreatur exigi à dicto Principe, & sic fuit mandarum per prouisiones Regiæ Cameræ die 12. Septēbris 1607. in *adoharum* 22. fol. 25.

17 Quam conclusionem declarat, quòd sicut Dominus Rex potest cogere vassallum ad seruiendum sibi de persona, ita etiam est respectu vassalli, siuè subfeudatarij, vt feudatarius contractus ad præstandum seruitiū personale, & sic ad seruiendum de persona Domino suo, ita etiã ipse vassallus poterit cogere subuassallū ad seruiendum de persona, & adohā ab illo minimè recipere, quia tale seruitiū personale, & militare, quale est respectu Regis, & vassalli, tale est respectu vassalli, & subuassalli, ita etiam arguēdo docuit *Fab. de Ann. d. conf. 3. nu. 15. 16. vol. primo.*

18 Declara secundò quòd, vassallus adohā soluere non debet, quando vult seruire personaliter, tamē fallit in hærede feudatarij, qui si nō esset strenuus, nō liberaretur, dicēdo, vo-

lo seruire de persona, sed cogeretur adohā soluere, ita ex *Andr. de Ifern. in d. S. similiter p̄t. nu. 14. versic. sed facit hoc Rex, de Cap. qui Cur. uēd. vbi Nard. Lyparul in verbo substinetur, Anton. Capyc in verbo feuda adohant, versic. & licet.*

19 Declara tertio, quòd, & si secundum vnā opinionē vassallus nō teneatur seruire de persona, quando vellet adohā præstare, tamē hoc nō habet locū, quando aliud in inuestitura, pacto speciali, esset cōuētū, vel quādo infideles gererēt bellum, vel cōtra ipsos inferretur, ita *Lucas de Penna in l. prima C. Ne rustic. ad vllū obsequium, Ant. Capyc. in verb. feuda adohāt, versic. Et licet in fine ibi, & licet vassallus, Nard. Lyparul. d. loc. in verb. substinetur in fine,* dicens, quòd quādo ille, cui feudum est concessū, esset infirmus, vt tunc teneatur ad adoham, & non posset dicere, volo seruire de persona. *Capyc. in d. versic. Et licet, dicēs, idē esse, si esset senex feudatarius ex doctrina Andrea de Ifern. in d. S. similiter, versic. sed hoc facit Rex, de Capit. qui Cur. vend. dicēs eo casu, quòd debet vassallus dare excambiū, nēpè militē eque idoneū, & Dño acceptabilem, Capyc. d. loc. vers. Et licet vassallus liberetur.*

22 Declara quartò quod si Baro, vel feudatarius staret in Curia Domini Regis, & illi seruiret, obsequiaque præstaret de persona, adeò vt posset dici, quod vassallus personaliter seruiat Domino, vt tunc etiam teneatur præstare adoham prò feudo, quod tenet, quia etsi seruiat, non est immunis ab adoha, vel à mittendo substitutum ad præstandum seruitium militare Domino Regi, ita tenet *Lucas de Penna in l. prima col. secunda C. de Castrens. om. palat. pecun. lib. 12. quod affirmat Lucas de Penna ibi, de iure posse substineri, non alia de ratione, nisi quia Bartholomeus de Capua Regni Neapolitani Logo-*

thera, & Magnus Prothonotarius, dum stabat ad seruitia, & cōsilia Domini Regis, impetrauit speciale priuilegiū, vt prò eo tempore esset immunis ab adoha; ergo facit consequentiā Lucas de Penna ab auctoritate Bartholomei de Capua, quòd si de iure potuisset substineri, q̄ seruiens Domino Regi, esset immunis ab adoha, non fuisset opus priuilegio; At dum Bartholomeus illud impetrauit, sequitur, quòd de iure aliud debebat affirmari, hoc idē sequitur *Petrus Paulus Balzar. in c. similiter, n. 9. de Capit. Corrad.*

- 24 Sed hoc dictum Lucæ de Penna est intelligendū cū granq̄ salis, ne feudatarij tot oneribus grauati, nouis sēper grauētur, quòd tunc tales feudatarii seruiens Domino Regi, nō sint immunes ab adoha, quādo sunt salariati à Rege, quia tunc videntur seruire intuitu salarij, non autem intuitu feudi, quod secūs esset, si seruirent sinē salario, quia tūc viderentur seruire intuitu feudi, & seruiendo Domino Regi, sēper vassalli de proprio impēdunt, ergò nē ratione feudi duplici onere grauētur, debent esse ab adoha immunes prò vt sic dico, & adduco prouisiones Regiæ Cameræ *sup. quest. prima* quam intelligentiā mihi patefecit *Ant. n. Capyc. in dicto verb. feudat. adohant, in verb. adoham soluere in fine, & Ioannes Antonius Lanar. cōf. 57. n. 2.* dicit, aduerto, non tamen fatēdo, Collaterales teneri ad adoham, postquam actu seruiūt, tamen fuit ibi iudicatum Cōsiliarios Collaterales, licēt actu seruiant, nō esse immunes ab adohis. Sic etiam Comitēs trahentes moram in Curia Domini ad eius obsequia tenētur ad adoham prò feudis, *Iacob. Ayell. n. 58.* quia omnes Collaterales, siuē feudatarij officiales, cæteri q; mancipati seruitio Regis tenentur ad solutionem adohæ, & sic fuisse determinatum, nisi speciale priuilegium

obtinerent à Rege, pròut Bartholomeus de Capua, refert *Camill. de Curtis in suo diuersorio, fol. 42. col. prima n. 65.* tamen in anno 1536. Collaterales Cōsiliarij erant immunes ab adoha, quam minimè soluebāt, prò vt sic de ordine Excellētissimi Proregis mandantis, quod Cōsiliarij Collaterales tractētur immunes ab adoha, fuit seruatum in persona Ill. D. Ferdinandi de Alarcon Marchionis Vallis Siculæ, qui vti Cōsiliarius Collateralis Status, fuit per Regiam Cameram ordinatū, quod non solueret adoham, vt apparet ex prouisionibus directis Thesaurario Calabriae Citrà, quod tractet immunē dictū Marchionē ab adoha, vt apparet in *literarū Adohæ 7. f. 38. 1. & vide, quæ dico infr. q. 41. & 61.*

- 25 Sed an Regentes Regiā Cācellariam, Præles S. Conf. Capuanæ, & eius Cōsiliarij, necnō Locūtenēs Reg. Cam. & eius Præsidentes, necnō Fisci patronus dictæ Reg. Cam. & Fisci patronus Mag. Cur. Vic. sūt immunes ab adoha, adēdō vt p̄ feudis, quæ possidēt, nō soluūt adohā.

Et primò, quòd ad Regentes Reg. Cācell. vidi prouisiones Reg. Cam. Summ. expeditas ad instantiam Ill. D. Ioannis Enriquez Marchionis Campi sub die 31. Augusti 1627. prò vt apparet ex Registro intitulado *Partium 39. fol. 555. ater.* directas Perceptoris Prouinciæ Terræ Hidrunti, quod tractet francū, & immunē Regentem D. Ioannē Enriquez ab adoho prò Terra Campi, quam possidet in dicta Prouincia, & non fuit dictum à die, quo cepit possessionē officij, quia dictus Regēs D. Io. post officiū est adeptus Terram prædictā, nam aliter fuit obseruatū in p̄sona Magnifici Vincenti Corcioni Præsidentis Regiæ Cam. nā fuit dictū à die, quo adeptus est officium, vt infra dicam.

- 26 Quò verò ad Præsidentes Regiæ Cameræ fuit in anno 1534. itidem

hæc.

hæsitatum, an Præsidentes Regiæ Camere deberēt soluere Ius adohæ in persona olim Præsidentis Baroni, & in lib. notamentorum apparent sequentia decreta *Die Sabati 16. Maij 1537.* fuit consensu prouisū, quod Magnus Doctor Baronus Præsidentis Regiæ Camere Summarie non tenetur soluere Ius adohæ prò Terra Fatæ filiorum patris; Et prò annuis ducatis centum, quos habet super fiscalibus Terræ Manupelli.

Et in anno 1537. in persona Ferdinandi Rota Præsiden. Reg. Cam. adest aliud decretum Reg. Cam. ex eod. lib. *Notamentorum*, Die 3. *Octobris 1537.* fuit consensu scriptū Magnifico Lutio Garzia Regio Thesaurario Prouinciæ Aprutij ultra, quod non molestat Magnificū Ferdinandum Rota Præsidentem Reg. Cam. Summ. prò Iure adohæ bonorum feudaliū à Die 4. *Octobris 1533.* in antea, in quo die cepit possessionem dicti officij Præsidentis, quia Excellentes Domini Locumtenentes, & Magnifici Præsidentes sunt exempti à Iure adohæ prò donatiuis, & seruitijs impositis, & imponendis, &c. signatum per Magnificū Vitalianum Rationalem, *Datum die 26. Octobris 1537.* Et apparet ex prouisionibus Reg. Cam. Summ. die 16. *Aprelis 1540.* vt in lib. *Adoharum 11. fol. 46.* & per alias prouisiones, seu literas Regias similiter expeditas ad instantiam dicti Præsidentis Ferdinandi Rota, vt apparet ex lib. 7. *Adohar. fol. 133. terg.* & in *Adoharū 5. fol. 56.* in persona Magnifici Francisci Perrotti Præsidentis Regiæ Camere; Et vigore prædictorum decretorum, sic fuit obseruatum in persona Magnifici Vincentij Corcioni olim Præsidentis Reg. Cam. prò adoho Terræ Latronici, nam fuit ordinatū Perceptorum Basilicæ, quod tractet

immunem ab adoha dictū Magnificum Vincentium Corcioni prò adoho Terræ Latronici, vt apparet ex prouisionibus expeditis ad eius instantiam registratis in *Partium 39. fol. 556. penes Laurentium Molum Actuarium Regiæ Camere.* Quid autem in Aduocato fiscali dictæ Regiæ Camere dicas, quòd debet tractari immunis sicut ipsi Præsidentes, vt apparet ex declaratione facta in persona Magnifici Frederici Longhi, vt dicam *infr. q. 14. n. 45.*

27. Quid autē in Rationalibus dictæ Reg. Cam. an sint immunes ab adoha, dicas quòd sunt immunes, vt apparet ex decreto Reg. Cam. lato in anno 1537. die 11. *Octobris*, cuius tenor talis est. *Die 11. Octobris 1537* facto verbo in Banca Reg. Cam. Summ. ex quò Magnificus Ferdinandus Rota non intendit soluere dictum Ius adohæ, quoniam immunis à solutione Iuris adohæ, & donatiui, quia Præsidentis Reg. Cam. Summ. fuit prouisū, quòd nō molestat, Ex quo Locumtenens, Præsidentes, & Rationales Regiæ Cam. Summ. sunt immunes à solutione dicti Iuris adohæ, & donatiui. Augustinus de Francisco Locumtenens, Nicolaus Franciscus Viralianus Rationalis, Ioannes Baptista Coronatus actor, magister, Cōsensu Berardinus Moreta, vt in *adoharum 7. dicto fol. 133.*

28. Quò verò ad Regios Cōsiliarios Consilij Capuanæ, & eius Præsidente, licet non viderim in specie declaratum, quòd gaudeāt immunitate adohæ, tamen adest litera, & ordinatio Imperatoris Caroli V. de anno 1550. vt apparet ex Registro Regiæ Cancellariæ dicti anni, *Partium 57. fol. 298.*

Ordinavit. n. Carolus V. Ill. D. Petro de Toledo, tūc Proregi, & ex quò ipse Imperator viderit oculatim sollicitudinem, diligentiam, &

uigilantiam Sacri Conf. Capuanæ in negotijs terminandis, et ob id labores, et onera magna subeunt, propterea auxit eorum salarium in alijs ducatis ducentum, prò uulgò *aggiuto de consta*, et ordinauit etiam, quod dictus Præsident Sacri Conf. et Regij Consiliarij gauderent omnibus immunitatibus, exemptionibus, prærogatiuis, et franchitijs, quibus gauisi sunt, et gaudent Præsidentes Regiæ Camerae, et eius Locumtenentes. Tamen in eodem processu dicti Francisci Blanditij producta est fides Cedulae Regij, in qua apparebat taxatus Regius Conf. Marcellus Marcianus prò adoha.

Sed ego antiquitus reperi, quod tales Regij Consiliarij soluebant, prout soluit Magnus Antonius Capycius Reg. Conf. prò ducatis ducentum super introitibus feudilibus Melphij, ut apparet ex Registro *adoharum 6. fol. 124. die 15. Martij 1535.*

- 29 Quò verò ad Magnificum fisci patronum M. C. V. qui etiam est officialis perpetuus, fuit dubitatum, nam Magnus Iulius Mastrillus Aduocatus Regij Fisci criminum in M. C. V. et Baro terrarum uulgò Vallo de Noui, Ioyo, Cuccaro, Magliano, et aliorum in Prouincia Principatus Citrà adiuit suam Excellentiam in anno 1629. dicendo, quòd ipse uti Fisci patronus M. C. V. quòd officium est perpetuum, et quòd uti minister perpetuus ad exemplū aliorum mandetur Regio Perceptori Prouinciæ Principatus Citrà, et prò adohis, et donatiuis impositis, et imponendis in Terris dicti Magnifici Iulij Mastrilli non molesteretur; et per suā Excellentiam fuit ordinatū *die 6. Aprilis 1629.* quòd Præsides Didacus Salinas prouideret, per quem fuit ordinatū *die 22. Maij 1629.* quòd pendente rela-

tione faciēda Suæ Excellentiae non molesteretur dictus Magnus Iulius pro causa prædicta, et per S. E. tempore Ill. Ducis de Alcalà per eius particulares literas, uulgò *de scrittorio* registratas in Registro Reg. Camerae primo fo. 56. fuit ordinatū quòd Perceptor Principatus Citrà supersedeat in exigendo à dicto Magnifico Iulio Mastrillo adohā, et donatiuum, stante quòd in Regia Camera pendet lis an teneatur ad illorum solutionem.

Comparuit postea V. I. D. Franciscus Blanditius creditor ex causa dotis super dicto adoho dictarum Terrarum, et hinc inde per multis allegatis, tandem per Regiam Camerae *die 22. Martij 1630.* facta relatione, et auditis partibus, fuit ordinatum quòd intimetur parti, et interim non impediatur exactio dictorum annuorum ducatorum 207.4.17. debitorum dicto Francisco Blanditio super dicto adoho, ut in *Banca de Rosa in Regia Camera*, quo decreto notificato, nec aliàs parti satisfacto, fuit per eandem Regiam Camerae *die 12. Iulij 1632.* facta relatione, prouisum quòd exequatur prò dicta quantitate debita dicto Francisco Blanditio super fructibus, et introitibus dictarum Terrarum Cuccari, Valli de Noui, Magliani, et Ioiij, et quòd expediantur literæ executoriales, prò ut hæc omnia apparent ex dicto processu in *Banca Aduocarij Sebastiani de Rosa*, sed benè Aduocatus fiscalis M. C. V. debet habere Saccarū, et Sal à Regia Curia sicut habet Aduocatus fiscalis Regiæ Camerae prò ut sic fuit ordinatum per Regiam Camerae Summarie *die 15. Ianuarij 1558.* quòd Magnifico Octauiano de Curtis Aduocato fiscali M. C. V. detur Saccarum, et sal sicut datur Magnifico Aduocato Fiscali Regiæ Camerae Summarie.

Verum

30 Verùm postea S. Maiestas p particulares literas expeditas in Regia Curia Hispaniarũ sub die 10. Octobris 1632. Ordinavit Illustrissimo, et Excellẽtissimo Comiti de Monte Rey Proregi, quod cogeret dictos Regẽtes, Præsidentes, et Regios Cõsiliarios, vt soluerẽt adohã, et quod nõ essent aliàs immunes, prò ut per præteritum, quæ litera fuit pertransmissa ad Regiam Cameram, ut in libris secretarij, et fuit facta consultatio S. E. prò reuocatione, prò vt mihi dixit Præsides Blanditijs, & quod adhuc non soluunt Præsidentes non obstante dicta litera uide infrà q. 15.

ARGVMENTVM.

Adohæ solutio designat rem, ex qua soluitur, esse feudalem, & arguit directum dominium ex parte recipientis, & non debetur, nisi vbi facta est concessio in feudũ. Et de immunitate rei feudalis à gabellis Vniuersitatũ et de alijs circa taxam feudorum.

S V M M A R I A.

- 1 Feudalis qualitas probatur ex solutione adoha, legitimo fluitante tempore.
- 2 Solutio adoha probat feudum, ex quo soluitur, esse quaternatum. C. n. 4.
- 3 Adoha est onus feudi ratione utilitatis dominij.
- 4 Adoha soluitur Domino. directo à Domino utili.
- 6 Directum dominium feudi præscri-

- bitur ex præstatione seruitij determinati, & sic adoha.
- 7 Fiscus habet fundatam intentionem prò adoha quando fit concessio in feudum.
- 8 Feudalis Terra non describitur in Catastro. siue estimo Vniuersitatis. Imo descripta si reperitur, deletur ab illo sub nu. 8.
- 9 Bonatenentia non soluitur de re feudali, nec gabella, nec Collecta, idem si burgenatica esset effecta feudalis nu. 11. Idem si esset subfeudum vel feudum inhabitatum sub n. 10.
- 10 Feudatarius soluit gabellas impostas ab Vniuersitate, quando feudatarius participat de utilitate Vniuersali, secus quando non participat.
- 12 Feudatarius non soluit directus sbar rarum pro fructibus feudi.
- 13 Portulania Baronis, ex qua soluitur adoha, non visitatur à Portulano Regio.
- 14 Feudalis concessio indicat adoham debendam.
- 15 Adoha solutio demonstrat feudalem partem feudi, ex quo proportionabiliter præstatur.
- 16 Adoha solutio designat esse feudum quaternatum.
- 17 Releuij multiplicata solutio arguit, rem esse feudalem.
- 18 Immunitas adoha præsumitur ex non descriptione in libro Cederalis. Vassallus possidens feudum non taxatum, citatur ad dicendum causam, quare non debet taxari in Cedulari. sub. nu. 18.
- 19 Vassallus non docens de franchitia adoha, taxatur in Cedulari.
- 20 Introitus Burgenatici deducuntur de taxa feudi ad instantiam Baronis, audito prius feudatario.
- 21 Vassallus citari debet ad audiendam taxam faciendam.
- 22 Taxa quomodo fit tempore guerra.
- 23 Vassallus, quando non est certus, capitur informatio de nominibus, & cognominibus.

QVÆ-

QVAESTIO XII.

- 1 **E**T si plures sint modi, per quos probetur res, de qua vertitur controuersia, nūm feudalis; nūm allodialis sit, nec nē; tamen illa erit praecipua probatio, quae controuersiam ipsam terminaret, quando adoha probaretur esse soluta, legitimo tēpore intercedente, ea ratione, quia dum soluitur adoha, sequitur consequētia ergo ex re feudali debetur loco personalis seruitij, & haec est uera propositio, quod adoha debetur ex re feudali, *Andr. de Ifern. in c. primo in fine quis dicatur Dux, & in c. primo §. similiter potest, de Capit. qui Cur. uend. et in d. S. similiter in hostenditijs, de Capit. Corr. Io. Bapt. Bistendijs, de Capit. Corr. Io. Bapt. Bistendijs, de Capit. Corr. Io. Bapt. Bistendijs,*
- 2 *loct. alleg. 2. n. 1. post tract. de absol. iurā. quinimō quando adoha praestatur, tunc inducitur probatio, quod talis fundus, ex quo praestatur, sit feudum; & feudum quaternatum ex Matth. Afflic. in Const. statuimus, Rubr. 37. n. 10. docet Nicolaus Intrigl. de feud. Cent. prima q. 45 n. 14. et 15. Ratione hoc luadetur, quia adoha est onus feudi, & soluitur prō illo ratione utilitatis domini, quod est p̄nes feudatarium Fab. de Anna conf. 3. num. 19. Dum enim adoha est subrogata loco seruitij feudalis personalis, & seruitium feudale est onus feudi, *Andr. de Ifern. in cap. primo §. quid ergo, n. 6. de inuestit. de re alion. facta & in cap. primo col. 2. an adgnat. Et in alijs locis, & per alios DD.**
- 4 quos allegat idem Fab. de Anna d. conf. 3. num. 20. Adoha enim non praestatur ex alia re, nisi ex re feudali, ergo quando praestita probatur ex re, de qua contenditur, probatur rem illam esse feudalem, *Afflic. in cap. primo num. 29. in quib. caus. feud. amitt. referens, sic fuisse in Sacro Conf. iudicatum, &*

*Afflic. sequitur Henrich. a Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 26. n. 10. qui in specie de adoha Regni Neapolitani differit, & adoha non potest solui ab alia persona, nisi ab illo, qui habet utile dominium rei, & soluitur Domino directo, & sic à feudatario soluitur Domino directo, Fab. Ann. d. Conf. 3. num. 21. directum enim dominium, & utile cum solutione adohæ non potest considerari, nisi in solo feudo; ergo solutio adohæ feudalem rem esse designat, semper enim quod seruitia feudalia sunt determinata, & debentur respectu certæ rei, tunc si soluantur determinata, prō ut est adoha, quæ iam semel determinata est, facit talis praestatio praesumi feudalem rem, adeo ut directum dominium praescribat Dominus, cui praestatur, & utile vassallus, qui illam praestat, ita ex *Andr. in cap. se quis per triginta, num. 7. ubi Iacob. Aluarot. num. 6. Matth. Afflic. num. 7. notab. 6. si de feud. defunct. Ludolph. Scrad. de feud. p. 5. cap. 4. num. 14. & sic falluntur, qui forsitan audent asserere, quod adoha debetur, quando adsunt vassalli, nam oportet, quod tales vassalli sint concessi in feudum, secus autem quando non sunt concessi in feudum, puta si aliquis illos teneret in emphiteusim, quia tunc non debetur adoha, nec subuentio à vassallis, prō ut sic fuit decisum ad instantiam Magnifici Federici Pandone prō adoha, & subuentione vassallorum Castri, uulgò dell'Abbadia S. Vincentij, die 18. Decembris 1507. ut apparet ex lib. 4. Adoharū, fol. 159. cuius tenor talis est; Per Regiam Cameram audito fisco, rationibus in banca discussis, communi voto, & pari consensu fuit prouisum, quod dictus Federicus nō molesteretur super solutione dicti iuris adohæ, ex quo tenet dicta Ca-**

stra

stra in mærà emphiteusim ab Ecclesia, vt dictæ Regiæ Cameræ constat per cautelas, & bullam Papalem per ipsum præsentatas, hoc suum etc. uigore cuius decreti fuerunt expeditæ prouisiones, *d. fo. 157.* & obseruatoriales *d. lib. 4. fo. 202.* sic etiam in anno 1506. *die 4. Aprilis fuit per Regiam Cameram decijum*, quòd Gabella noua fidelissimæ Ciuitatis Surrenti esset immunis ab adoha, eò quod nõ apparebat concessa in feudum, nec taxarum seruitium non obstante quod quando uendi acciderit fuisset impetratus assensus Regius.

7 E contrà verò concessa res in feudum statim facit regulam, & fundat intentionem fisci pro adoha, & releuio, vt infra *hac ead. quæst.* & ità *Marin. Frecc. de subfeud. lib. 3. auctoritate 2. n. 29.*

8 Adeòq; solutio adohæ designat rem feudalem, ex qua præstatur, quod nõ debet describi in æstimo, siuè catastro Vniuersitatis, in cuius territorio sita est res prædicta, vt dicit *Moenoch. lib. 3. præsumpt. 106.* quem allegauit ego in causa Bonatenentiæ Dom. Caroli Brancacij cū Vniuersitate Morrone in Banca Actuarij Galisij in Regia Camera quæ nunc pendet, quinimò si reperiretur descripta in libro æstimi, siuè Catastri dicta res, ex qua soluitur adoha, deducitur de catastro

9 prædicto, nec soluitur bonatenentia, siue gabella Vniuersitatis, nec collecta, prout *die 29. Augusti 1613. in adoharum 23. fol. 41.* fuit ordinatum ad instantiam Ioannis Baptistæ Ferraro Ciuitatis Carinolæ contra dictam Vniuersitatem, ex quò dictus Ioannes Baptista possidebat subfeudum nominatum illesto de quo soluebat adoham Illustri Principi Hostiliani Domino dictæ Ciuitatis, & iterum pro fe-

do sic fuit seruatum, & ordinatum ad instantiam Marci Antonij Barletta contra Vniuersitatem Burrelli, quòd non molesteretur pro Collectis de feudo nominato de Stofolia, alias de Sancta Caecilia stante quod soluit adoham *die 18. Decembris 1607 in adoharum 22. fol. 50.*

10 Verùm hæc sunt intelligenda cum infra scripta limitatione, & distinctione gabellarum, & impositionum Vniuersitatis, quia aut sunt gabelle, ex quibus non participat ipse feudatarius, siuè subfeudatarius, & in istis procedunt supra dicta, aut sunt gabelle, siuè impositiones, ex quibus participat de eorum vtilitate dictus feudatarius, siuè subfeudatarius, & tunc tenentur contribuere, vt est horologium, Magister Scholæ, Guardix, Stratæ, Pötes, Ecclesia, Prædicator, Medicus, & his similia, & tenetur contribuere, nec est immunis, vt in dies seruatur, & præsertim *die 29. Octobris 1605. in adoharum 22. fol. 176.* ad instantiam Scipionis Longobardi contra Vniuersitatem Nuceriæ Paganorum ex causa feudi nominati Drago. Sic etiã ad instantiam Prudentiæ de Cicco contra Vniuersitatem Paterni, vt tractetur immunis à gabellis pro subfeudo, *die 10. Maij 1610. in adoharum 22. fol. 195. terg. & iterum die 30. Augusti 1612. fo. 212.* ad instantiam Iacobi Signoretta possessoris feudi Colardi. *f. 26.*

Sic etiam si feudum esset inhabitatum, quia adhuc debet Vassallus tractari immunis à gabellis, & Collectis Vniuersitatis, pro vt ad instantiam Magnifici Ioannis Baptistæ de Arenitio de Ciuitate Tarenti possessoris feudi inhabitati nominati, lo feudo de Prato, fuit ordinatum per Regiam Cameram *die 22. Maij 1575. in adoharum lib.*

15. fol. 96. Sic etiā ad instantiā Frāncisci de Marcello terræ Cupertini fuit ordinatū cōtra prædictā Vniuersitatē prò subfeudo nominato Maerissa, ex quo soluebat adohā die 2. Aprilis 1576. in adoharū lib. 15. f. 1183. & die 9. Maij 1576. fo. 187. Sic etiam si Terra Burgēatica esset effecta feudalis, tūc quia taxatur in adoha, nō debet molestari ab Vniuersitate, prò vt sic fuit ordinatum ad instantiam Magnifici Polidori Scaragij de Bitonto prò sua possessione burgenatica reducta in feudum, die 24. Nouembris 1534. in adoharum 6. fol. 112. ter.
- 12 Nec etiam fructus feudales solunt directus Sbarrarum. Ciuitatis Neapolis, quia sunt immunes, cō q̄ soluitur ex eis adoha, prò vt sic vidit seruari in Arrendamēto Sbarrarū, me existente Aduocato in bāca de Tullio, & sic fuit ordinatū antequam ad instantiam Baronis Casalis Paretæ in Territorio Auersano, die 8. Maij 1574. in adoharum 15. fol. 54. ter.
- 13 Sic etiam si Baro haberet portulaniam in sua Terra ex concessione Regis, & de dicta portulania, siue eius introitibus solueret adoham Regi, tunc Portulanus Regius totius Prouincię non habet ius visitandi portulaniam Baronalem feudalem, sed visitat portulantias demaniales, prò vt sic ad instantiam Ill. Marchionis Labellæ fuit ordinatum Regio Portulano Basilicatæ, quod non visitet Portulaniā dictæ terræ, stāte, quòd prò illa soluit adoham Regiæ Curiae, & habet ex concessione Regis, die 16. Decembris 1604. in adoharum 21. fol. 60. & die 25. Ianuarij 1605. fol. 74.
- 14 E contra verò concessa res in feudum, statim fuit regulam, & fundat intentionem fisci prò adoha, & releuio, vt infrā hac ead. quaest. & itā Marin. Frecc. de subfeud. 3. auctoritate 2. nu. 29.
- 15 Declara, quòd adoha demonstrat rem esse feudalem, non totam rem, sed portionem, quę proportionatur ad adohæ quantitatem, puta si territorium eilet centum iugerū, & adoha solueretur prò portione viginti iugerum, tūc si sumus in dubio, præsumi debent feudalia viginti iugera tantum, nisi aliud constaret, quia adoha facit præsumi rem feudalem iuxtā quantitatem adohæ solutæ, prò vt in causa Domini Francisci del Balzo allegauit Andr. de Ifern. in cap. primo nu. 8. de controuers. inter masculum, & fem. Franciscus de Amicis in tit. de his, qui feud dar. poss. 5. Altera questio, fol. 31. num. primo.
- 16 Declara, quòd eo ipso, quòd probatur feudum aliquod præstare adoham, dicitur feudum quaternatum, itā Matth. Afflict. in Constitutione Regni Magnæ Curiae, Rub. 37 num. 10. Nicol. Intrigl. de feud. Centur. prima q. 45. n. 14. & 15.
- 17 Declara idem in releuio, vt illius multiplicata solutio probet rem illam, ex cuius fructibus fuit solutū, esse feudalem, vt probaui ex Rosental. dicto loc. in meo tract. de Iur. releu. par. 3. quaest. ult. n. 20.
- 18 Ex quo dum fiscus propter qualitatem feudalem habet intentionem fundatam prò adoha, vt supra, quia feudum datur propter seruitiū, tamen aliquando vassallus in hoc Regno habet etiam intentionem fundatam prò immunitate ab adoha, quando feudum non reperitur taxatum in libro Cædularis, idcō fuit recepta praxis, quòd ad instantiam Regij fisci citatur vassallus ad ostendendum titulum suæ immunitatis, & ad dicendum causā, quare non debet taxari in Regio Cædulari pro adoha, vt fuit citatus Baro Terræ Caiuani Ill. Princeps Hostiliani sub die 16. Iunij 1574. in adoharum lib. 11. fol. 139. qui comparuit,

paruit, & fuit declarata Terra Caiuani immunis, & franca ab adoha, prò vt hodie est immunis, vt dixi iã ego de iur. Releu. par. 1. q. 8. n. 6.

Sic etiam fuit obseruatum contra Illustrem Fabritium Iesualdum die 19. Augusti 1575. vt ex lib. Adobarum 11. fol. 130.

19 Quo casu, si vassallus non docet de immunitate, & franchitia, tunc mandatur Perceptorum illius Prouincie, in qua situm est feudum, quòd capiat informationem de redditibus, & introitibus feudilibus dictæ terræ per tres annos, quæ clausa, & sigillata misit mandatur ad Tribunal Regiæ Cameræ, & secundum taxam prædictam taxatur adoha, quæ taxa transmittitur conseruatori Regij Cædularis, quòd taxet talè Baronem, & deinde misit alius ordo Regio Perceptorum dictæ Prouincie, in qua situm est feudum, quòd exigat dictam taxam à dicto tale Barone.

20 Qui Baro postea auditur contra dictam taxam, & sunt deductiones introituum non feudaliu, vt quia probaret introitus, q sūt feudales, & qui burgenatici, & si aliqui burgenatici reperiuntur in dicta taxa vti feudales, postea deducuntur, & tantò minus mandatur exigi prò dicta taxa, & sic etiam mandatur refici taxa Cædularis, dicendo ex errore, & ità seruetur, vt apparet ex diuersis prouisionibus in libris Adobarum pœnes Rationalem de Vrso.

21 Verùm quia taxa prædicta est actus præiudicialis contra Baronem, quia est quædam sententia condemnas feudatarium ad soluendū quid annuum, ideo sicut reus citatur super expeditione causæ, ità etiam vassallus debet citari ad videndam taxam faciendam in Regio Cædulari, & ità seruetur in Regia Camera, prò vt fuit citatus Ioannes Baptista de Lembo Ciuitatis Salerni ad

videndum taxam faciendam in Cædulari Regio de non nullis feudis sibi venditis à Regia Curia ob rebellionem Illustris Principis Salerni, vt apparet ex lib. Adobarum 22. fol. 94. die 4. Februarij 1609.

22 Quæ informatio si capitur post guerram, tunc mandatur quòd Perceptores capiant informationem de redditibus feudi per tres annos antè guerram, & per alios tres annos post guerram, vt aliàs dixi in hoc tract. vel quando est suspitio pestis, tunc mandatur, quòd capiatur informatio per tres annos tempore pacis & sanitatis, prò vt fuit ordinatum in informatione capienda ad instantiam Ill. Principis Hostiliani in statu Basilicatæ die 7. Septembris 1537. in Adobarum 7. fol. 126.

23 Sic etiam quando feudatarij nò sunt certi Regiæ Curie, nec eos notos habet, tunc itidem mandatur Regio Perceptorum illius Prouincie, vbi situm est feudum, quòd capiat informationem de nominibus, & cognominibus feudatariu, & quòd illam transmittat Regiæ Cameræ ad finem describendi in Cædulari, & Quinternionibus, prò vt fuit obseruatū die 13. Augusti 1551. sic etiam fuit ordinatum Thesaurario Calabria, vt in lib. Adobarum 11 fo. primo.

ARGVMENTVM.

Adoha, Releuium, & donatium eod. anno debita, an omnia solui debeant, vel alterutrum, & an, & quando vnum ab altero deducitur, & quando pinguius debetur. Et
quan-

quando rata soluta deducitur; & an debeat inspici tempus impositionis, vel solutionis.

S V M M A R I A.

1. Onera grauantia feudatarium non sunt multiplicanda.
2. Vassallus vnica solutione releuij, vel adoha liberatur; si eodem anno vtrunque deberi contingit, & distingue n. 2. remissiuè.
4. Adoha ordinaria deducitur ex solutione releuij, si non reperitur soluta.
5. Adoha ordinaria etsi reperitur soluta, deducitur ex solutione releuij, & quid si prius fuerit solutum releuij sub eod. nu. & seqq.
6. Adoha extraordinaria minor releuij, & non soluta, deducitur à releuij, si autem est medietas fructuū, fiscus exigit quod est pinguius.
7. Adoha extraordinaria etsi soluta, deducitur de releuij, & quod est pinguius debetur ad electionem Curia, & exactum restituitur.
8. Annus emergens, inspicitur in solutione adoha, non autem naturalis.
9. Donatiuum etsi voluntarium, & adohū necessarium sunt, adhuc vnicum tantum debetur.
10. Donatiuum voluntarium, & adohū ambo dicuntur necessaria.
11. Donatiui voluntarij rigidos exactores nullus euadit.
12. Donatiuum integrè soluendum deducitur, & vnicum debetur ad electionem Curia.
13. Rata donatiui eodem anno tantum debiti, deducitur à releuij, non autem rata sequentis anni.
14. Adoha siue donatiuum integrum soluitur à feudatario possidente tempore impositionis, licet tempore solutionis non esset in possessione, & deciso refertur.
15. Tempus impositionis adoha, siue do-

natiui inspicitur quando integra solui mandatur, secus autem si per plures ratas.

Q V A E S T I O XIII.

Contingere sepè sepiùs potest, vt in anno, quo debetur adoha, moriatur feudatarius, & hæres teneatur ad releuium, quinimò & vsu euenire solet, vt & donatiuum debeatur Domino Regi, an hoc in casu feudatarius omnia onera prædicta soluere teneatur, vel vnicum tantum, vel alterutrum ex dictis. Et dico, quod omnia supradicta onera sunt onera grauantia feudatarium, & idèd non sunt multiplicanda, sed vnicum tantum debet soluere feudatarius Luc. de Penn. in l. fin. col. 4. C. de exactor. tribut. quia plura onera eodem tempore sustinere non debet, Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. q. 48. n. 4. & de auctorit. Baron. auctoritate 3. nu. 26. & eod. anno non soluit releuium, & adoham, sed vnicum tantum, Afflic. in S. similiter in hostendij n. 7. de capit. Corrad. adoha enim, & releuium eodem anno debita confunduntur, & vnica præstatione feudatarius liberatur, Sygism. Löffred. in S. sed, & res, col. 2. nu. 2. post princip. per quos fiat inuestitur, & in S. his consequenter hic finitur lex. Distinguo autem ego, aut loquimur de adoha ordinaria, aut extraordinaria si eodè anno fuerit imposita, prout Ego met distinxit in meo tract. de iur. releuij p. 2. q. 16. n. 3. & seq. aut nostra procedit quæstio in donatiuo ordinario, siue adoha ordinaria, quæ singulis annis exigitur, quæ est onus ordinarium, imò ordinariissimum feudi, & tunc aut non reperitur soluta adoha, aut reperitur soluta; Primo casu, quando adoha non reperitur soluta, & contingerit casus debendi illam in anno, in quo releuium etiã debe-

debetur, tunc non esset soluenda integra adoha, & integrū releuium, sed quantitas adohæ deducitur ex quantitate releuij, & tantò minùs soluitur prò releuio prò vt sic annuit, & firmit *Iacob. de Ayello de Iure adoha n. 77.* & ità post *Iacob. de Ayello* refert praticari in Regia Camera Summaria Reg. *Carolus Tap. in Rub. de Constit. Principum cap. 4. num. 77.* & in dies in liquidatione releuiorū mandatur Perceptoribus Prouinciarum, vt exigant releuia, deducta adoha, vt inferiùs hac eadem quæst. De ratione huius artic. uide q̄ Ego dico dicta quæst. 16. de *Iur. releuij num. 4.* ex mente *Ludolphi Scradet. ibi allegati de feud. p. 6. cap. 6. nu. 29.*

5 et 30. Aut adoha reperitur soluta, & post illius factam solutionem, conringerit deberi releuium ob mortē feudatarij, & tunc difficultas maior est ex ratione *Iacobi de Ayell. & aliorū*, quos cumulaui in d. *tract. de Iur. releuij*, dicas adhuc deberi deduci quantitatem adohæ, quia ratio illa, nè feudatarius grauetur eodem anno duplici onere, semper militat, siue reperiatur soluta adoha, siue non reperiatur soluta, ergò semper idem ius, & una determinatio respiciens plura determinabilia æqualitèr determinat, & sic uideretur annuere *Marin. Frecc. de subfeud. auctoritate 3. num. 26. lib. 2. Iacob. de Ayell. dicto loc. num. 77.*

Et sic fuit decisum per Regiam Cameram die 21. *Octobris 1512.* inter Magnificum Franciscum Pappacoda Baronem Massafrae, & Regium Fiscum, nam dictus Franciscus successerat in dictis feudis ob mortem Alphonsi eius Fratris, qui Alphonsus iam soluerat adoham impositam in dicto anno, in quo mortuus fuit, Prætendebat fiscus non deberi deduci adoham, & vtrumq;

deberi, fuit itaq; Regiam Cameram decisum quòd dicto Francisco excomputetur à releuio quantitas per eius Fratrem prò adoha in dicto anno soluta, vt apparet in notamentis illius anni.

Quæ deductio fit isto modo, vt vidi nonnullas prouisiones, & etià audiui ex ore D. Præsidentis Claudi Blanditij in Regia Camera verfatissimi, nam coaceruatis fructibus trium annorum, qui ex feudo percepti fuerunt, vt ex fide feudatarij transmissa ad ipsam Regiam Cameram, & capta informatione per Regios Perceptores, & liquidato pretio victualium, vt ex fidibus, quæ singulis annis mictuntur ad ipsam Regiam Cameram in posse Aduarij Iosephi Salamonis ad hoc deputati, tunc liquidatur tertia pars dictorum fructuum sic coaceruatorū per tres annos præteritos, vt potè si sunt ducati centum summa fructuum liquidatorum, & adoha esset ducati viginti quinque, tunc mandatur Perceptoribus, quòd stante, quòd fructus releuii sunt liquidati in ducatis centum, & stante quòd adoha dicti feudi est ducatorum viginti quinque, prò vt ex cedula Baronum apparet, ideò demptis dictis ducatis viginti quinque prò adoha, quòd exigant tantum ducatos septuaginta quinque, & ità hodie seruari audiui.

Sic etiam si reperitur solum releuium, & superuenit solutio adohæ, tunc etiam feudatarius non debet molestari prò adoha, & vltra supra dicta, reperi antiquas prouisiones expeditas in anno 1530. die 15. *Octobris, in adobarum 5. fol. 40.* ad instantiam Magnifici Antonij de Duce prò releuio Terræ Cotrapliani Prouinciæ Hidrunti, nam fuit ordinatum, q̄ nō molestetur prò adoha in illo anno, stāte quod eod. an-

no soluerit releuium.

- 6 Aut loquimur de adoha extraordinaria, quæ ob aliquas necessitates in casibus permissis solet imponi per Dominum Regem, & tunc si non fuerit soluta, est casus clarus, ut deducatur de releuio, si minor sit releuio, sin autem esset medietas fructuum, tunc exigitur à Regia Curia, quod est pinguius ad electionem Curia*e* *Iacob. de Ayell. d. num. 77. in princip.*
- 7 Si verò reperiat^r soluta, tunc est maior difficultas, quia onus adohæ, dicto casu, iam erat sublatum per anticipatam solutionem, & tamen, quia videbatur vigere dicta ratio duplicis oneris, adhuc fuit iudicatum in Regia Camera vnicum tantum deberi, quod tamen pinguius est in causa Magnifici Andreucij Pappacoda in anno 1517. nam viuenti primo genito dicti Andreucij, qui successerat in feudo Malsafrae de mense Aprilis 1502. fuit imposita adoha soluenda integrè per totum sequentem mensem Augusti, quo tempore reperiebatur iam soluta adoha, quæ ad ipsum primogenitum spectabat, & postea de mense Septembris sequentis successit secundogenitus, & sic per mortem dicti primogeniti debebatur releuium, & sic fuit factus casus, ut in eodem anno solueretur adoha, & deberetur releuium; Et tamen fuit decisum, deberi releuium tantum, tanquam pinguius, deducta quantitate illa soluta pro adoha extraordinaria imposita, videas tamen ad hæc *Sygm. Loffred. ad Andr. in paraphras. super cap. primo S. His consequenter, versic. Et tandem uit decisum in tit. Hic finitur lex, Ioannes Baptista de Thoro in suo Compendio parte 1. in verb. adoha c. 8. incip. Adoha an soluit debeat.*

Et adest aliud decretum Reg. Cam. antiquius die 9. Iulij 1512. per quæ pari voto fuit conclusum, & decretum ex quo Mag. Aloysius de Lagonissa

soluit releuium, & infra annum à die mortis patris computatum, fuit impositum ius adohæ, quod non teneatur ad solutionem iuris adohæ, ex quo Curia eligit sibi releuium tanquam magis utile.

- Quinimò si Perceptores vti solliciti exegissent vtrunque adoham, & releuium, tunc instante feudatario pro restitutione adohæ exactæ, Curia solet eligere, ut supra, quod est pinguius sibi solui, & mandatur restitui quod est macrius, retenta solutione pinguiore, prout sic fuit ordinatum per Reg. Cam. die 18. Maij 1536. ad instantiam Magnifici Fabij de la Leonessa Baronis S. Martini Prouinciæ Principatus Vltra, nam in eodem anno Perceptor dictæ Prouinciæ exegit ab illo releuium, quod erat ducatorum 108. ob mortem Francisci de la Leonessa aui paterni, Et pariter exegit adoham, quæ erat minoris quantitatⁱ, quam releuium, & fuit dictum, quod ex quo erat in electione Regiæ Curia*e* an vellet releuium exigere, vel adoham, quod Perceptor dictæ Prouinciæ, siue Commissarius restituere quantitatem adohæ d. Fabio, & si dictus Fabius aliquid deberet in residuis, quod excomputaret in quantitate prædicta, ut in adobarum lib. 7. f. 31
- 8 Et quia in talibus solutionibus debet inspicere annus emergens non autem naturalis, nec debemus curare, si adoha fuisset imposita, v. g. in hoc anno 1630. & releuium deberi contingerit in anno 1631. adeo ut duo essent anni, & per consequens fiscus diceret, duo sunt anni, & quolibet anno vnicum onus solui commodè potest per feudatarium, quia hoc non bene procederet, attendere enim debemus annum emergentem, & sic computare annum, qui emergit, siue incipiat, vel à die debiti releuij ad diem debitæ adohæ, vel à die debitæ adohæ ad diem debiti releuij, ut bene memi-

meminit *Sygmund. Loffred. in dicta paraphraf. vers. Quid ergo, de vindemia, & propriè in verbo, & tandem fuit decisum*, vbi refert decisionem relata à *Iacobo de Ayello d. nu. 77.* & aliam decisionem vide per *Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. auctoritate 3. in facto Ill. Principis Bisiniani in Regia Camera factâ, patrocinate genitore dicti Marini Freccia, Reg. Reuert. decis. 63. par. 4.* vbi refert aliâ decisionem in causa Michaelis de Afflicto Comitris Triuenti, nam in anno 1521. die 4. Septembris fuit mortuus dictus Michael, & illo anno de mente Ianuarij fuit imposita adoha, & statim exacta tota etiam à dicto Michael, fuit postea dubitatum, si successor deberet deducere adoham iam solutam à releuio; Et quia in anno solutionis releuij hæres non patiebatur duo onera, cum vnum iam fuisset solutum, ideò decisum fuit, quod integrum releuium solueretur.

9 Quid autem si eodem anno, quo adoha imponitur, præstaretur donatium Domino Regi, siuè voluntarium per feudatarios, siuè ad Principis petitionem, quæ species est violenta iubendi, tunc videbatur quòd vtrumque debetur, & quòd vnum onus dependet ex necessitate legis, & sic adoha loco seruitij feudalis, & donatium est voluntarium, vt per figuram intelligit, & ait *Præses Anellus Amatus d. conf. 12.* tunc quia duo sunt debita, vnum necessarium, alterum voluntarium, vnum dependens ex necessitate legis, alterum ex voluntate hominis, videbatur vtrumque deberi.

10 Attamen contrarium concludit *Marin. Frecc. d. lib. 2. de subfeud. auctoritate 3. num. 26. per totum*, adhuc deberi alterutrum, sed cum declaratione inferius ponenda, quia ambo proueniunt, & prouenire di-

cuntur ex necessitate legis, nempe adoha, & sic seruitium militare ex necessitate legis mortuæ, & donatium ex necessitate legis viuæ; quia etsi donatium sit voluntarium, tamen dicit *Præses Amatus d. conf.* quod nullus euadere potest rigidos exactores dicti donatiui, quod necessarium est, & tale donatium antea exigitur, vt ita loquar, & postea proponitur.

12 Sed distingue in fauorem Domini Regis, & feudatarij, quòd aut donatium imponitur, & petitur soluendum totum in dicto anno, aut in pluribus ratis, & in annis sequentibus. Primo casu res est extram aleam, vt vnicum tantum debeat ad electionem Curia, quod pinguius est, vt in dicta Causa Andreucij Pappacoda.

13 Secundo casu, si pro pluribus ratis, & annis, tunc rata soluenda in anno adohæ detrahitur, & deducitur ab adoha, quia illa tantum rata dicitur esse onus illius anni, sequentes autem ratæ dicuntur onera annorum sequentium, merito non deducuntur, quia si deducerentur, sequeretur, quòd inspiceremus tempus impositionis, non autem solutionis, at hoc casu inspiciendū est tempus solutionis ad finē vt rectè dicatur feudatarius sētire duplex onus, ita habes ex *Freccia de auctoritate Baron. dicta, auctoritate 3. num. 26. per totum*, & propriè in fine lib. 2.

14 Quod autem dixi, vt inspiciatur tempus solutionis fallit, vt si feudatarius in anno, quo donatium imponeretur, haberet feudum, & donatium solui mandaretur infra vnum, vel duos menses, quòd si feudatarius intrâ dictum tempus desineret habere feudum, puta quia venderet, vel quouis modo desineret illud habere, tunc

inspiciendum esset tempus impositionis adoha, ad finem vt ipse vendens solueret integram adoha non autem inspiciendum tempus solutionis, ad hoc vt emptor, vel aliàs successor habens feudum prædictum, dicto tempore solutionis, solueret adoha, & donatiuum, quia tempus impositionis inspicere deberet, prò vt sic fuisse decisum in Regia Camera Summarie refert Frecc. lib. 2. de auctoritate Baron. auctoritate 3. num. 26. in fine ex tex. & ibi Bart. post Gloss. in l. Incola, ff. ad municipal. faciunt notata per Petr. Antibol. de muner. & honor. p. 3. & adest decretum Regiæ Cameræ latum die Mercurij 19. Augusti anni 1478. per quod fuit ordinatum, quod tenentes feuda soluere debeant ius adoha tempore, quo petitur, & non illi, qui illa aliàs tenuerant, vt in notamentorum illius anni fo. 53. ter. vide latius supra q. 10. quod dictum Frecc. licet suboscure videatur, tamen ego intelligo, quando adoha integra esset soluenda eodem anno, aliàs si per plures ratas, vel annos esset soluenda, tunc ratæ, & anni sequentes spectarent ad emptorem, vel successorem; de quo vide quæ dico Ego de Iur. releu. p. 2. q. 16. n. 21. & dicam infra hoc eod. tract.

ARGVMENTVM.

Immunitas concessa ab adoha, an extendatur ad donatiua, vt à donatiuis censeatur vassallus immunis, & ab alijs seruitijs disputatur, de nomine donatiui differitur, an verè hodie possit dici donum ex voluntate, an autem ex neces-

sitate, & an immunis à seruitio personali sit immunis ab adoha. & fidelitate, & in casu vrgentissimæ necessitatis, & immunitas simpliciter concessa, an comprehendat donatiua. Et de alijs.

S V M M A R I A.

- 1 Donatiuum, & adoha differunt. Hospitale d. Annunciate Neapolitane est immune ab adoha prò feudis, quæ possidet sub num. primo.
- 2 Donatiuum hodie ex voluntario factum est necessarium, etià discrepantibus Baronibus. & sub nu. 4. & hoc nomen donatiui est coloratum sub nu. 16.
- 3 Donatiuum singulis duobus annis irremissibiliter petitur per literas Regias.
- 4 Donatiuum hodie dicitur impositio necessaria prò subueniendis necessitatibus D. Regis.
- 5 Donatiui præstatio hodie dicitur præscripta.
- 6 Donatiuum taxatur iuxta taxam adoha. i. ad eius taxam. & refertur praxis. Ciuitas Neapolitana, Baronagium, & Regnum, non autem exteri interueniunt in parlamento sub nu. 6.
- 7 Donatiuum hodie sapit naturam, & qualitatem adoha.
- 8 Feudum immune à donatiuo dicitur immune ab adoha.
- 9 Feudum immune ab adiutorijs, siue adiuuamento dicitur immune ab adoha.
- 10 Feudum immune ab adoha, dicitur immune à donatiuis.
- 11 Feudum immune ab omni iugo seruitutis, dicitur immune ab adoha. & decisio refertur.
- 12 Immunitas à seruitio personali tribuit immunitatem ab adoha, etiam si

- si quid annuū præstari mādaretur.*
- 13 *Vassallus immunis à seruitio feudali, requisitus à Rege seruiet impensis Curia, non autem proprijs.*
- 14 *Immunis à seruitio non est immunis à seruitio, quod inest fidelitati, eiusque iuramento antiqua, & vniuersae formae fidelitatis.*
- 15 *Assensus non censetur remissus, concessio feudo franco, à seruitio, & adoha.*
- 17 *Immunis ab adoha non est immunis à casu urgentissimæ necessitatis.*

QVÆSTIO XIV.

QUÆRITUR si reperiatuꝛ coeꝛsum feudū francum à seruitio personali, siue reali, & sic ab adoha, prò vt in Regno nostro sūt aliqua feuda frāca ex speciali priuilegio; & præcipuè Hospitale, & Domus Diuæ Annuatiæ huius Ciuitatis, quæ prò feudis, quæ possidet est immunis ab adoha, vt apparet ex Cædulario Baronum, in quo non apparet taxa dicta domus, & Hospitale pro dictis feudis, quæ possidebat tempore dicti Cædularis; an hoc casu censeatur etiam francum à donatiuis, quæ singulis duobus annis, præuia litera Regis ad Proregē trāsmisssa, præstantur Dño Regi in Regno nostro, prò quo notandum est, quòd adoha, & donatiuum nomine inter se differunt, & quādam videntur habere differentiam, vt potè, quia adoha debetur necessariò in locum seruitij militaris, Donatiuum autè prò subuentione Domini Regis, & sic uidetur quodammodo uoluntarium, quia dicit *Franc. de Pont. decis. 3. nu. 11.* quod est gratia, & benignitas Regis, tamen, vt dicit, est benignitas in nomine, quia preces Regum sunt mandata, *Glos in uerb. quemadmodum in l. prima ff. quod iussu,* & talis præstatio

donatiui non est uerū, q̄ est uoluntaria, dicit *Præf. Anell. Amat. d. conf. 12. nu. 15.* quia si esset uoluntaria, certè pauci soluerent, & uidemus, quod permulti Barones, & Vniuersitates non mittunt procuratores ad donandum; quinimò intrā dentes discrepant expressè, & tamen hanc solationem non subterfugiunt, nec euadunt illius rigidos exactores, aded, vt dixit *Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. de auctoritate Baron. auctoritate 3. nu. 26.* quod donatiua hæc, quæ singulis duobus annis fiunt in Regno, non dicuntur uerè uoluntaria, ita quod talis qualitas uoluntaria, siue hoc nomen uoluntarium, quod Baptizantur, est potius nomē simulatum, & propterea dicit *Franc. de Pont. d. decis. 3. n. 14.* quòd uidemus singulis duobus annis irremissibiliter peti à Rege per literas transmissas ad Proreges, qui per particulares literas conuocant Ciuitatē Neapolis, Barones, & Populos ad parlamentū; & dicit *Franc. de Pont. d. num. 13.* quòd hoc donatiuum uerè potest appellari impositio, quæ singulis duobus annis fit prò subueniendo necessitatibus Domini Regis, quæ alio uocabulo dicuntur adiutoria, & improprie adoha dici possunt, *Franc. Capiblan. de offic. Baron. prag. p. nu. 56. Anton. Capyc. in uerb. feudorum adiutoria,* dicens, ex mente Andreæ, quòd adohamentum comprehendit adoham, & adiutorium, & amplius hodie non solum simulatum nomen uoluntarij amiserunt, sed quòd potius est, redacta sunt donatiua ista ad necessitatem legis, quia dicit *Præf. Anell. Amat. d. conf. 12. n. 15. uersic. Ex alio,* quòd talis præstatio non potest uoluntaria censerī, quia ab anno 1560. sēper quouis biennio fuit uniformitèr præstita, & ultra ea quæ dixi supra hoc eodem tract. q. p. idem docet *P. Antonin. Diana. resolut. moralium*

lium tract. 3. resolut. prima docens, hanc adoha solutionem hodie esse necessariam.

- 6 In quo donatiuo est aduertendum, quod etsi conuocetur Ciuitas Neapolitana, Barones, & Regni, tamen Ciuitas ipsa solum constituit Syndicum pro danda responsione Domino Proregi nomine ipsius Ciuitatis, Baronagij, & totius Regni, nec non ipsa Ciuitas constituit sub Deputatos pro qualibet platea nobili, & populari, tamen ipsa non donat ex speciali priuilegio, sed tantum donat Barones, & Populi ipsius Regni, sed bene ipsa Ciuitas concurrat in petendo gratias, & capitula particularia a Domino Rege, & a Prorege, Et exteros non esse vocandos, docet *Antonin. Dian. d. loc. resol. 6.* Vnde sicut adoha taxatur, ita etiam taxantur donatiua, ut si media adoha, vel tota solui deberet, vel plus, vel minus, ita etiam donatiua. *Franc. de Pont. d. decis. 3. n. 15.* adeo ut, dicit *Præses Amat. d. loc. n. 12. versic. taxa* autem, quod etsi fatear, non esse veram adoham, tamen est additamentum ad priorem adoham, & quilibet taxatur ad rationem veteris adohæ; vnde siue sit additamentum ad priorem adoham, siue sit adoha ipsa, sequitur quod debet sapere naturam, & qualitatem adohæ, ita ex *l. inter socerum, §. cum inter ff. de partibus dotat. post Ludolphum Scradet. de feud. p. 2. nona par. principalis sess. secundæ num. 7.* tenet *Amat. d. conf. 12. num. 13.* dicens *ibi num. 17.* quod facta concessione feudi cum onere soluendi donatiuum ad rationem ducatorum 52. 2. 10. & sic ad nouam taxam pro singulis centum, tunc proprie erit adoha.
- 8 Ex quibus concludas, quod immunis a donatiuo, dicitur etiam esse immunis ab adoha quasi quod hodie adoha, & donatiua idem sine auctoritate *Andr. de Ifern. quam*

- disit esse particularem ad huius articuli decisionem in *d. similiter in hostenditjs, num. 13.* quem allegat *Capyc. in verb. feudorū adiutoria*, pro vt sic tenet *Ioannes Francif. de Pont. d. loc. num. 15. 20. 21.* Et è contra cõcesso feudo alicui cū clausula quod sit immunis ab omni adiuuamento, tūc q̄a adoha est species adiuuamenti, tale feudū sic concessum erit immune ab onere adohæ, quia sub nomine adiuuamenti includitur adoha, *Matib. Afflicti in d. S. similiter in hostenditjs, num. 14. versic. quero.*
- 9 Et è. contra, concessa immunitate ab adoha, videtur concessa immunitas a donatiuis, & adiuuamentis, pro vt sic ex ratione *Andrea de Ifern. sup. alleg. quod omnia adiuuamenta sunt adohamenta* concludit *Franc. de Pont. d. decis. 3. nu. 20.* Adoha enim sicut donatiuum, & a contra iudicantur. *Io. Ant. Lanar. d. conf. 572.*
- 10 Amplius etiam in concessione fuisset dictum, Concedo feudum liberū ab omni iugo seruitutis, quia debet intelligi francum, liberum, & exemptum ab adoha, & donatiuo, pro vt sic fuisse decisum in Regia Camera Summaria in anno 1544. in causa feudi Gaudiani Regij filci cum Episcopo Melphæ, refert *de Ponte, ubi sup. num. 21.* secus autem si Baroni, vel Vniuersitati fuisset immunitas simpliciter concessa, quia hoc casu non comprehendit donatiua, nec ad illa extenditur, pro vt præuia discussione, sic refert fuisse decisum *Reg. Moles q. 3. tit. de donatiuis, qua fiunt in Regno*, ea ratione, quia immunitas simpliciter concessa comprehendit ordinaria onera, non autem extraordinaria pro vt est donatiuum;
- 11 Hinc, cõcesso feudo franco a seruitio personali, vt potè vt Baro non teneatur seruire, tunc quia adoha subrogata est loco dicti seruitij, talis feudatarius dicitur etiam esse immunis

munis ab adoha, & sic immunitas à seruitio tribuit immunitatem ab adoha, ita ex doctrina *Andr. de Ifern. in cap. primo S. huius autem generis, In quibus caus. feud. amict.* tenet, & firmat *Bartholom. Camer. in S. firmiter, lit. N. fol. 52. de prohib. feud. alien. per Frider.* dicens idem esse, si esset concessum feudum francum à seruitio personali, sed bene, ut vassallus, quid annum solueret, & sic præstaret seruitium pecuniarium, ut eo casu nec adoha debeat præstari, ea ratione, quia adoha loco seruitij personalis est subrogata, ita ex auctoritate *Iacobi Aluarov. & Alexadr. in cap. primo S. fin. de capit. qui Curia vend. tenet Camer. ibidem dict. loc.* sed dum seruitium personale non præstatur, nec ergo adoha debetur, cum non habeat locum, ubi subro-

13 getur, adeò quod si Rex vellet ut dictus vassallus francus, & immunis à seruitio feudali, seruiret de persona, tunc sumptibus Regiæ Curie seruire debet, prò ut concludit *Oldrad. de Pont. conf. 234. factum tale est, Iacobin. de Sancta Georg. in inuestitur. feudal. in verb. Et promiserunt, col. p. versic. tertio quæro, Ioseph Cum. in cap. si aliquem, in verb. Consueti, n. 35. Nicol. Intrigl. cent. prima q. 29. nu. 14.*

14 Declara, & intelligas supradicta non procedere respectu seruitij, quod inest fidelitati, nam facta concessione de feudo franco ab adoha, vel donatio, vel seruitio personali, non per hoc vassallus liberatur ab illis seruitijs, quæ continentur sub forma fidelitatis, idest ad illa seruitia tenetur, per quæ vassallus demonstrat se esse fidelè Domino suo, prò ut sic ex magis veriori sententia concludunt *Oldrad. de Pont. d. conf. 234. num. 2. in fine, Ioannes Andr. in additione ad Speculat. tit. de præscript. col. penult. in fine, ubi latè, Herm. Vult. de feud. lib. primo cap. 6. num. 13. in fine,*

dicens, non censeri remissam fidelitatem, nisi pacto expresso fuerit remissa, quia tunc esset donatio, sius allodium, non autem feudum, *Imol. in cap. ad nostram, de reb. Eccles. non alien. Ioseph. Cum. in verb. consueti, n. 115. & seq.* quia tunc, nulla data fidelitate, repugnaret natura feudalis tali concessioni *Petr. Rebuff. in arbore feudal. diuis. 14. & plenè Henrich, à Rosental. in princip. sui operis, ubi alios allegat, firmans sinè fidelitate feudum non posse consistere, sed tantum remanet fidelitas, eiusque attributa, quatenus seruitia non sint. Rosental. de feud. cap. 2. conclus. 49. in glos. in fin. & cap. 8. conclus. 8. in glosel. à, Franc. Curt. de feud. parte prima q. 8. cap. 9. num. 28. Nicol. Intrigl. d. q. 29. nu. primo, puta omittendo, & committendo, in malefaciendo, tacendo, fraudando, denunciando secreta, machinando contra Dominum, & alia, tam quæ continentur sub forma antiquæ fidelitatis, quam etiam quæ continentur sub noua forma fidelitatis, *Bald. in prælud. feudal. num. 53. Intrigl. d. loc. num. 5. referens, hanc esse communem opinionem, Petr. de Gregor. de dot. de parag. q. 22. num. 2. Ioseph Cum. in dicto verb. Consueti nu. 115. 116. & seq. & nu. 65. ad 79.**

15 Vnde subdeclara, quòd consensus in alienatione feudi aliàs necessarius, non intelligitur remissus, facta concessione de feudo franco ab adoha, vel seruitio militari secundum opinionem *Baldi, & magis veriore in prælud. feud. sub nu. 53. ex auctoritate Andrea de Ifern. in cap. primo S. huius autem generis, col. 2. nu. 12. versic. Sed quid si detur, In quib. caus. feud. amict. Petr. Nicolaus Mozz. de feud. tit. de diuis. feud. sub num. 16. Franc. Curt. de feud. p. 4. num. 32. versic. Sed paucis, Guerin. Pisonus Soaccius in prælud. feudal. fol. 239. in paruis, & hanc esse communem opinionem.*

ex multis tenet *Nicol. Intrig. d. loc. num. 66. & sequentib.* quicquid in contrarium dixerunt, *Curt. Iunior de feud. parte prima q. 8. col. 10. versic. 4. Ias. in præbud. feud. nu. 117. Petrus de Gregor. de concess. feud. p. 5. q. 5. versic. secundas effectus*, *Ioannes Cannet. in cap. si aliquem, d. sed non fo nu. 6. fol. mibi 221. Anton. Capyc. Rub. feudorum genera, col. 9.*

16 Donatiua autem in Regno nostro introducta sunt tempore Imperatoris Frider. & dicebantur adiutoria, deinde prima vice iam rupta, & aperta hac via, coloratum est hoc nomē, vt supra dixi, & quod sine causa quærebatur, non erat de iustitia, cum Populi grauari non debeant, quasi quod Reges nollent eos grauare, mutauere nomen, & quod dicebatur adiutum, baptizauere donum, quasi quod nisi pollicitum, nõ petebatur, & sub istis baptizata coloratis nominibus, quasi quod plauderent honestia nomina prima facie, & non ex necessitate, sed ex voluntate procederent, postea ad necessitatem onerum, & tributorum in effectum sunt reducta, vt supra etiam docui.

17 Intellige omnia supradicta, vt concessa immunitate ab adoha, nunquam intelligitur remissus casus vrgentissimę necessitatis, vel vbi magnum periculum Domino imminet, ita ex *Ludolph. Scraeder. de feud. p. 2. nona partis principalis, sect. 15. num. 29.* late probat *Andr. Kobl. de seruit. feudal. p. 4. tit. de causa formal. seruit. nu. 99. & seq.* & in specie fuit decisum contra Ciuitatem Gaetæ huius Regni, quæ, tempore inuasionis Gallorum, produxerat priuilegium, quod erat immunis ab ordinarijs, & extraordinarijs, & hoc non obstante, fuit condemnata, quia in tali priuilegio non comprehendebatur casus vrgentissimę necessitatis, quæ tangit etiam priuilegiatos,

vide tamen quæ dico infra q. 47.

ARGVMENTVM.

Concesso feudo franco ab adoha, an intelligatur talis immunitas, siue franchitia concessa vassallis à contributione in adoha, & in quibus casibus, & an Baro possit concedere immunitatem subfeudatarijs, & an immunitas concessa ab ordinarijs seruitijs extendatur ad extraordinaria, Immunitas ab hospitando an extendatur ad contributionem, & quid de Cameris reseruatis Regni; Et concessa Vniuersitati an comprehendat focularia de nouo accidentia; Et an immunitas à donatiuis cedat damno Regni, & de immunitate Præsidentium & Aduocati fiscalis Regiæ Camerae.

S V M M A R I A.

- 1 Barone immune ob feudum francum, an sint immunes vassalli, distinguitur.
- 2 Barone immune à seruitijs præstandis Regi, sunt etiam immunes vassalli à contributione.
- 3 Barone immune à seruitijs feudali- bus ob eius fauorem, non autem vassallorum, non sunt immunes vassalli à contributione.
- 4 Immunitate concessa Baroni fauore vassal-

- vassallorum, vassalli sunt immunes.*
- 6 *Domino concedente immunitatem Baroni, sed denegante vassallis, tunc vassalli tenentur prestare Baroni ratam contributionis.*
- 7 *Immunitas à seruitio, & adohæ in dubio fauore Baronis presumenda est.*
- 8 *Dominus si est debitor Baronis, & remittit adoham, tunc vassalli tenentur Baroni soluere ratam contributionis.*
- 9 *Baro non potest concedere immunitatem subfeudatarijs à seruitio.*
- 10 *Vassalli tenentur prestare seruitia Baroni, & competentia ratione domini, eiusque prerogatiua, non obstante immunitate feudi, & referuntur decisiones.*
- 11 *Et non obstante, quod feudum esset concessum Baroni in allodium, vel francum.*
- 12 *Feudum concessum liberum, & francum, an intelligatur francum à paraggio debito sorori, referuntur contraria opinioniones, & concluditur pro sorore.*
- 13 *Vniuersitas immunis à solutionibus ordinarijs, non tenetur ad salarium Barricelli, & decisio refertur.*
- 14 *Immunitas prestationum simpliciter concessa, comprehendit ordinarias tantum.*
- 15 *Vniuersitas immunis ex causa onerosa, non tenetur soluere solutionem impostam toti Regno in beneficium capitis Regni, & decisio refertur, secus quando contributio cederet in beneficium totius Regni sub eod. n.*
- 16 *Immunitas hospitandi milites operatur etiam respectu contributionis.*
- 17 *Camera reseruata Baronum immunes ab onere hospitandi, non sunt immunes ab onere contribuendi, fallit tempore necessitatis.*
- 18 *Immunitas ab hospitando non comprehendit tertiam partem pensionis*
- domorum pro militibus.*
- 19 *Immunitas concessa sanguini Regio, non extenditur ad descendentes per lineam foemininam.*
- 20 *Immunitas concessa Vniuersitati comprehendit focularia de nouo accedentia post concessam immunitatem, & decisio refertur.*
- 21 *Immunis ab adiuuamento, dicitur immunis ab adoha.*
- 22 *Grauumen illatum Baroni, non intelligitur illatum eius vassallis.*
- 23 *Immunitatis materia remissiuè.*
- 24 *Immunitas onerum fiscalium non amittitur per duplicatam, vel triplicatam subsequentem solutionem.*
- 25 *Numerus duodecim liberorum datur immunitatem, & qualiter expeditur priuilegium.*
- 26 *Mater vidua habitans cum duodecim filijs unico victu, & sub unica protectione manentibus, gaudet immunitate, non obstante, quod pater sit mortuus.*
- 27 *Nouerca habitans cum priuignis duodecim gaudet etiã immunitate.*
- 28 *Focularia matrum viduarum cum duodecim filijs fuerunt deducta à Regia numeratione.*
- 29 *Filius mortuus ante expeditionem priuilegij, prodest patri ad consequendam immunitatem duodecim liberorum.*
- 30 *Nepos ex filio premortuo prodest ad consequendam immunitatem.*
- 31 *Nepotes plures ex vno filio premortuo profunt patri pro vno filio tantum.*
- 32 *Filius mortuus post expeditionem priuilegij, adhuc prodest ad retinendam immunitatem.*
- 33 *Filius naturalis prodest patri ad consequendam immunitatem duodecim liberorum, sed contrarium seruatur, nisi esset legitimatus, vel religionem ingressus.*
- 34 *Filius in ventre adhuc prodest patri ad consequendam dictam immunitatem.*

- 35 *Immunitas duodecim liberorum extinguitur, extincto patre, quod intellige, ut ibi.*
- 36 *Immunitas duodecim liberorum cessat quando pater, & filij sunt diuites & Vniuersitas est pauper.*
- 37 *Opinio aliquorum, quod immunitas duodecim liberorum non habet locum in ordinarijs oneribus, nec in datijs, & gabellis Principum, non seruatur de facto.*
- 38 *Immunitas duodecim liberorum cessat ex causa belli, vel pestis, & refertur quid fuerit practicum.*
- 36 *Præsidentes Regiæ Camerae, & Regij Consiliarij sunt immunes à muneribus personalibus in patria, sic etiam Aduocatus fiscalis Regiæ Camerae circa adoham, et circa taxationem sigilli, & n. 45.*

Et quid de muneribus realibus; Et quid de mixtis; Et quid de sordidis, & alijs distinguitur num. 40. 41. 42. 43. 44. & adducitur declaratio Regiæ Camerae Summaria.

QVÆSTIO XV.

- 1 **E**T quia supra annuimus, & ita seruatur in Regno nostro, ut vassalli contribuant Baroni in medietate adohæ, propterea quæro, An immunitas ab adoha, & seruitio concessa Baroni, extendatur ad eius vassallos, adeò ut si sit immunis Baro, & immunes quoque sint vassalli à tali contributione, & ab alijs seruitijs, & oneribus. Tu tamen, omissa disputatione, præsuppone, quod cum sub nomine adohæ veniant adohamenta, siuè adiuuamenta, adiutoria, subuentiones, donatiua, & alia, ut in princip. nostri tract. 9. 3. nu. 6. proposuimus, ideò distinguimus duos casus.
- 2 Primus est, quando sumus in illis seruitijs, & adiuuamentis, siuè donatiuis, vel adiutorijs, quæ debentur iure seruitij, siuè subuentionis Baroni

- prò seruitio Regis, & tunc Barone immune, sunt et vassalli immunes, quia si Baro tenetur seruire, & vassalli et tenentur subuenire, è contra si Baro non tenetur seruire, nec adoham præstare, nec vassalli tenentur subuenire, nec adohæ partem præstare, ita ex *Andr. de Isern in cap. primo S. huius autem generis uidetur concludere Bartholom. Camer. in S. firmiter lit. H. fol. mihi 92. col. 2. de prohib. feud. alienat. per Frider. Camill. de Curt. fol. 42. col. p. num. 68. Idem annuit Vinc. de Franch. decis. 76. num. 3. dum argumentum contrariæ partis affert, dicens, quod cum adoha sit remissa, Baro non debet esse in lucro, & exigere à vassallis adiuuamenta, siuè adiutoria, Anton. Capyc. in verb. feuda adohant, versic. Et quando, dum onus adoha non sentit, ex regula secundum naturam, ita etiam concludit Franc. Capiblanc. pragm. p. de offic. Baron. num. 59. & 60. Iacob. Ayell. n. 60.*
- 3 nisi remissio adoharum fuisset facta fauore Baronis, non autem vassallorum, & sic in remissione adohæ contemplantur solum ipsum Baronem, non autem ipsos Vassallos, uti vassallos dicti Baronis, vel feudum ipsum uti feudum dicti Baronis, tunc vassalli non contemplantur non sunt immunes prò ut ex doctrina *Andreae de Isern. in S. sed nec alia iustior in addit. que fuit prima causa benefic. amicti. ubi Matth. Afflic. docet idem Vinc. de Franch. d. decis. 76. num. 8.*
- 4 Vel secundò si remissio seruitij fuerit facta Baroni fauore vassallorum, tunc eo casu vassalli immunes sunt, *Iacob. Ayellus d. num. 60.*
- 5 Vel tertio nisi contrarium appareret, quod remissio facta Baroni de seruitio operaretur etiam respectu vassallorum eius, *Camill. de Curt. in suo diuers. d. fol. 42. col. 2. nu. 66. circa medium in nostro numeri.*
- 6 E contra si appareret, quod tantum Baroni remissum fuerit, sed quod nollet

nollet remittere vassallis, tunc Baro poterit petere à vassallis, & videtur occultatus vnus actus, quia videtur per Baronem donatum Regi, & per ipsum Regem retrò donatum Baroni, *ex l. singularia, ff. si certum petatur, Camill. de Curt. ibidem* dicens, ita tenere *Bartholomeum de Capua in Apostil. ad Const. Regni, Quamplurimè, Vinc. de Franch. decis. 73. num. 24.* ubi alleg. *Andr. de Ifern. & Loffred. Parid. de Put. de reintegrat. feud. cap. penult. incip. Attamen, Antonius Capyc. in verb. feudorum adiutoria, versic. & ad hoc, Matth. de Afflic. in dicta Constitutione quamplurimè num. 26.* tenet prò Barone, & in anno 1505. dū fuisset orta lis inter Ill. Marchionem Laini, & subfeudatarijs Ciuitatis Acerrarum, nam dicto Marchioni fuit remissa adoha prò tēpore, quo in proximis tunc guerris seruiuit personaliter ad eius expensas, fuit decisum per Regiam Cameram *die Luna 20. Octobris 1505.* quòd ex quo apparebat, quòd dicta gratia remissionis adohæ facta dicto Ill. Marchioni erat facta Baroni tantum eius intuitu, ex quo seruierat in dictis proximis præteritis guerris ad eius expensas, ideo fuerunt condemnati dicti subfeudatarii ad contribuendū dicto Baroni ratam adohæ debitam *ut in lib. notamentorum d. anni fo. 15.*

7 In dubio autem semper videtur remissum seruitium fauore Baronis, *Anton. Capyc. in verb. feudorum adiutoria, versic. Et ad hoc in fine numeri, Vinc. de Franch. d. decis. 73. n. 25. Afflic. dicto loc.* Puta si Dominus esset debitor Baronis, cui relaxaret adoham propter debitū quia Baro exigit adoham à vassallis, *ex l. si debitor, ff. qui pot. in pign. hab. Capyc. dicto versic. & ad hoc, Camill. de Curt. dicto loc. num. 67.* Vel si ex privilegio, ut in causa *Bartholom. de Cap.* supra adducta, *Capyc. d. loc. versic. quando Rex;* Nec Baro potest concedere

subfeudatario exemptionem à seruitio, ait *Marin. Frecc. auctoritate 5. tenet Camill. de Curt. dict. fol. 47. num. 65.*

- 10 Secundo casu, quando sumus in illis adiumentis, siuè adiutorijs, vel seruitijs, quæ debentur Baroni ratione dominij, & tunc, non obstante immunitate adoharum concessa Baroni, vassalli tenentur ad illas præstādas, putā adiutoriū pro maritanda filia, hisque similia, quæ proueniunt ex prærogatiua dominij, itā *ex Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. auct. 2. Vinc. de Franch. dicta decis. 67, num. 4.* referens sic fuisse decisum in fauorem Marchionis Galatulæ utilis Domini Ciuitatis Oyrę contra dictam Vniuersitatem *Franc. Capiblan. dicto loc. num. 61.* in fine, dicens, æquiocare DD. qui per rationes supradictas dicunt vassallos esse immunes, quia vera ratio est, quòd tales subuentiones, siuè adiutoria debentur ex prærogatiua dominij, nō autem ratione seruitij, siuè adohæ, idem *Vinc. de Franch. decis. 131 nu. 2.* qui ponit casum in indiuiduo; nam fuit concessum *Casale Sancti Arserij francum* ab onere adoharum, & hoc non obstante, fuit decisum in fauorem Baronis petentis adiutoria prò maritanda filia, & fuit decisio facta *de mense Octobris die 22. 1576.*
- 11 Nec obstaret etiam si feudum esset concessum uti allodium, vel francum ab omni onere, quia adhuc vassalli tenentur ad ea, quæ veniunt ex prærogatiua dominij, ut videtur concludere idem *Preses de Franob. per totam dictam decis. & propriè nu. primo, & seq.*
- 12 Vnum tamen non omittam, quod mihi valdè durum videtur, ut concessio feudo franco ab omni seruitio, siue iugo seruitutis, & sic in allodiū, non debeat forori dos de paragio ea ratione, quia dicta concessio operatur ab omnibus oneribus personilibus,

libus, intèr quæ est dos de paragio, quæ dicitur onus personale fratris, sed ego dubitarem, quia si possum petere adiutorium à vassallis, quare non debeo dare dotem de paragio? & soror, quæ aliundè non possit dotari, cogeret mendicare, & maritum non inuenire condignum iuxta conditionem feudatarij; quidnam turpius esset sororem Baronis non habere dotem, franchitia debet intelligi à seruitijs, sed in reliquis remanet feudum, & eius naturam retinet, *D. Garf. Mastrill. decis. 200. num. 48. allegans eundem Petrum de Gregor. de concess. feud. p. 5. q. 5. Ludouic. Molin. de Hispan. primogen. lib. p. cap. 13. num. 50. dicens opinionem prò foemina esse æquiorum, eò quod respicit fauorem publicum, nè mulieres remaneant indotatæ, & filia Baronis non fraudetur legitima, & tamen contra sororem tenet Petrus de Gregor. de dote de paragio, quest. 22. Mastrill. dicta decis. num. 50. quos sequitur, & refert Nicol. Intrigl. dicta Centur. p. q. 29. nu. 70. & seq.*

- 13 Huic verò prò Coronide addas quod notauit *D. Carolus Tap. in Rub. ff. de Const. Princip. cap. 4. n. 105.* quod desumpsit ex quibusdam decisionibus Regentis olim Riberæ, quòd solutio, quæ fit Barricello Capanæ non includitur sub immunitate concessa alicui Vniuersitati à muneribus ordinariis, & sic ab adoha, vel à muneribus extraordinarijs, prò vt sic multoties per R. C. Summaria prædicatum, atq; decisum fuit, prò vt sic etiam dixit idem *D. Tap. ibidem nu. 104.* quòd, concessa simpliciter immunitate alicui Vniuersitati, intelligitur de muneribus ordinariis, non autem extraordinariis, & sic concessa immunitate ab adoha, intelligitur de ordinaria, nõ autem de extraordinaria, prò vt sic patet in duabus declarationibus

Regis Friderici, & Philippi Secundi, vt ex Registris Regiæ Cameræ Summaria apparet.

- 15 Si verò fuisset cõcessa alicui Vniuersitati ex causa onerosa immunitas à tributis, & deinde fuisset imposita contributio toti Regno in beneficium Capitis Regni, tunc talis immunitas ex causa onerosa operatur etiam contra talem contributionem, vt dicta Vniuersitas nõ teneatur, prò vt sic concludit, & refert fuisse decisum *Mutius Surgens in annot. ad Marc. Ant. Surgentem fratrem de Neapol. Illustr. cap. 22. sub priuileg. 42. fol. mibi 386. versic. quæ quidem multa facerent ad Ciuitatem Neapolis, & factum contingit intèr Ciuitatem Capuanã, & Neapolim, nam tunc temporis urgente necessitate frumenti hinc Neap. fuit ordinata contributio per totum Regnũ, & Capuana Ciuitas contradixit virtute dictæ immunitatis, & facta relatione in Collaterali Consilio obtinuit, Quod fallit quando contributio peteretur prò munienda Terra siue Castro, per quam forsan hostes siue turcæ possent aggredi, & ingredi totam regionem, siue Prouinciam, quia tunc omnes Terræ tenentur contribuere, vt fuit seruatum tempore Excellen. Ducis Ofsunæ, Proreg. nã prò muniendo, & ambiendo muris, & fortalicio Terræ Agropoli in partibus Cilenti, fuit ordinatum quòd omnes Terræ de Cilento contribuerent, & ita fuit executum, ea ratione quia licet dictæ Terræ deseruit ad comoditatem dictæ regionis, cū per dictam terram possent Turcæ ingredi dictam regionem.*

- 16 Sic etiam immunitas concessa alicui Ciuitati ab onere hospitandi milites, operatur etiam vt sit immunitas à contributione pro militũ hospitio, vt est Ciuitas nostra Neapolitana *de Ponte loc. allegando, nu. 23.*
prò

pro vt sic prò Ciuitate Cusentiaꝝ declarauit Excellentis. Dux Ossunæ in anno 1618. tempore, quo permulti milites erant in Regno, nam dicta Ciuitas Cusentiaꝝ, uirtute priuilegiorum, erat immunis ab onere hospitandi, & Excellentis. Dux Ossunæ per specialem ordinem declarauit etiam immunem à contributione, vt testatur *Doctus Io. Bapt. Thor. in suo Compend. parte prima in verb. Immunitas, fol. 263. col. p.* quicquid in contrarium videatur annuere *D. Franc. de Pont. de pot. Proreg. tit. de prouisionibus fieri solit. S. 6. num. 19.* vt sæpè vidi.

17 Quò ad Cameras reseruatas, quæ licet sint immunæ ab onere hospitandi ob specialem priuilegium, tamen dicit ibi *Franc. de Pont. referens fisci prætensionem, vt tunc non sint immunæ, de qua Reg. Rouit. prag. 3. de militibus num. 14. Thesaur. questionum forens. q. 3.* licet tempore necessitatis contrarium seruetur aliquando.

18 Nec talis immunitas ab hospitando, & contribuendo extenditur ad immunitatem à tertia parte pensionis domus, ad quam taxatur Domini domorum deseruientium pro hospitandis militibus, vt ex *Andr. de Barol. tenet Franc. de Pont. dicto S. 6. num. 19. vers. 4. ibi scituris.*

19 Nec etiam immunitas extenditur de sanguine ad sanguinem, vt putè concessa immunitate à iure sigilli, adohæ, & aliorum iurium fiscalium illis, qui sunt de sanguine Regio, tunc descendentes ex foeminis Regijs non gaudent tali immunitate, prò vt sic decisum refert in causa Ducis Montis Alti, *Regens de Pont. decis. 5. Regen. Rouit. prag. 9. de feud. Reu. P. Andr. Moif. ad Consuet. Neap. p. 4. quest. 30. num. 2. & in addit. ad dictum num.* qui omnes referunt multas decisiones, quia sunt diuersi generis, & diuersi san-

guinis, foemina .n. est finis familiae, & generis, & immunitas non operatur in his, quæ sunt diuersa vnū ab alio, quod secus, quando non sunt diuersa, & vnū accedit alij, & vnū corpus fit, licet ex pluribus constet corporibus, prò vt si esset concessa immunitas alicui Vniuersitati, intelliguntur etiam immunia focularia, quæ post concessam immunitatem accesserunt, & accedunt ad habitandum, quia licet sint diuersa, tamen postea efficiuntur de illa Vniuersitate, & vnū constituunt corpus immune, prò vt sic fuisse decisum de anno 1562. die 16. Septembris refert *Reg. Moles tit. de fund. fiscal. decis. p. in causa Vniuersitatis Trani, vide infra q. 33.*

21 Declara, quòd si per rescriptum, vel priuilegium Princeps concederet Baroni immunitatem ab adiuuamento, non exprimendo adoham, tunc licet adoha habeat suum speciale nomen, & idè specialis debet esse prouisio, tamen quia synonyma sunt, & vnū comprehendit aliud, vt supra docui, dicit *Matth. de Afflic. in S. similiter in hostenditij num. 15. de capitul. Corrad.* quòd talis immunitas etiam operatur respectu adohæ, quia adiuuamentum est nomen generale, & comprehendit adoham.

22 Declara insuper, quòd in casu contrario grauamen à Rege illatū Baroni, non extenditur ad vassallos, vt potè si Rex grauaret plùs solito Baronem, non per hoc Baro potest grauare plùs solito Vassallos suos, *Floridan. in l. si filia nupsorit. ff. sã. hercisc. Ias. in prælud. feudat. col. 22. Capyc. in verb. feuda adohant in fine, & in verb. feuda vniuntur, versic. quadragesimo septimò.*

Declara tandem, quòd si concessa fuerit alicui Vniuersitati, vel Baroni immunitas à donatiuis, siuè adoha, & factò deinde donatio in certa

M summa

summa soluenda integrè à Regno, an hoc casu immunitas illa debeat præiudicare Regi, vel Regno, & licet vt refert *Reg. Moles q. 4. tit. de donatiuis*, fuisset decisum talem immunitatem cedere damno ipsius Regni, postea, re longiùs perpensa, contrarium fuit decisum in fauorem Regni contra Regem, vt talis immunitas cederet damno Regis, non obstante quod etiam adesset clausula, nemine exempto, quia illa debet intelligi in fauorem Regni, vt refert idè *Moles ibidem*, & vide quæ dico *seq. quest. & q. 46.*

Et quia sumus in materia immunitatis ab adoha, & aliorum, ideo breuiter hic non nulla adnotare volui circa materiam immunitatum, vltra ea, quæ hic dixi, & dicam *infra in hoc tract. & præcipuè quest. 46.*

23. De qua materia immunitatis ab oneribus vltra ea, quæ adducit *Henrich. à Rosental. in sua Synop. feud. cap. 5. conclus. 47. Petrus Gregor. Tholos. Syntagm. iur. cap. 8. nu. 13. & 14. vol. 3. Gutierrez. de gabell. q. 84. & 87. Regner. Sixtin. de regalib. lib. 2. cap. 6. nu. 105. D. Garf. Mastrill. de Magistr. lib. 3. cap. 10. num. 127. ad num. 138.* tamen hic ego volui quædam vsufrequentia adnotare, quæ in Regno practicata fuere, vbi diuersæ sunt impositiones.

24. Et primò est notandum, quòd si immunitas à Rege fuerit concessa alicui subdito à solutione onerum fiscalium debitorum Regi, & postea reperiretur, quòd per tres annos continuos talis Concessionarius soluerit onus, vel quantitatem aliàs impositam, & ab alijs soluenda, vt adhuc talis immunitas non censeatur, nec dicatur amissa, prò vt sic docuit *Andr. de Barulo in l. 2. C. de ijs, qui spontè munerib. public. sub.* in causa lanuensium, & Pisanorum, quòd per solutio-

nem duorum annorum non amiserunt priuilegium immunitatis, *Guid. Pap. decis. 187. num. primo*, ea ratione, quia casus solutionis est reitabilis, & ideò requiritur spacium decè, vel viginti annorum, ex *cap. Accedentibus extra de priuileg. & sic notat etiam Ant. Const. in suis singular. in verb. Priuilegium.*

25. Secundò notandum est, quòd in dies euenit in Regia Camera, nempe de immunitate patris ob num. duodecim liberorum fundata in iure communi ad *tex. in l. si quis decurio, C. de decur. lib. 10. & per alios DD. Nicol. Festaf. de astimo, & collectis, cap. 3. num. 71. cum seq. & per infra scriptos Doctores*, vt patri duodecim liberorum in dies videmus expediri priuilegium immunitatis à gabellis, & alijs, quòd priuilegium expeditur, audito fisco, & Ciuitate Neapolis, tamen non nullæ declarationes pro præsentis tempore fuerunt factæ.

26. Primo vt tale priuilegium non solum comprehendat patrem viuentem cum filijs, sed etiam quòd extendatur, patre mortuo, ad matrem viduam superuiuentem cum filijs, & seruantem viduitatem, donec illam seruat, & infimul habitent, & vnico victu comedant, & in eadem protectione, & familia.

27. Et paritèr hoc priuilegium fuit extensum, & ampliatum ex causa ad uoueram, dumodo vidua cum priuignis habitet in eadem familia, protectione, & victu.

Et pariter, quòd ea focularia dictarum personarum, vt supra viuentium, fuit ordinatum, quòd in generalibus numerationibus deducantur.

29. Et pariter fuit declaratum, quòd filius natus, sed mortuus antè expeditionem priuilegii profuit ad gaudendū tale immunitate, prò vt hæc oia fuerūt decisa in Reg. Cam. audi-

in filio in anno 1553. in causa matris Caroli Brancaei, ut refert *Anell. de Boetii in addit. ad Bart. in l. si quis, C. de Decur. lib. 10.* & iterum per dictum decretum generale sub die 4. Augusti 1571. referente D. Antonio David *Præs. Regia Camera*, quicquid in contrarium nonnulli docuere, de quibus infra n. 35. notab. 4. *Franch. decis. 259.* de quo decreto meminit *Philipp. Paschal. de patr. pot. p. 4. cap. 4. n. 21.* sed ego habeo ad pennam.

30 Secundo, ut sub tali privilegio comprehendatur nepos, siue nepos
31 testatus ex filio mortuo, ut profint a quo quoad immunitatem prædictam consequendam.

Sed cum hac declaratione, ut si essent plures nepotes ex filio præmortuo, habeantur pro vno, & sic ut subintrent locum patris, prout sic decisum refert *Vinc. de Franch. decis. 259. n. 13.* & ibi *Vifcont. Pater Andr. Mofes. ad Consuetud. Neap. p. 4. q. 30 sum. 11.*

32 Tercio, quod sicut dixi, quod filius mortuus ante expeditionem privilegii adhuc prosit ad immunitatem consequendam, ita pariter si moriatur post immunitatem obtempertam, ut adhuc talis immunitas non amittatur, ea ratione quia in utroque casu sufficit, quod sint nati filii, pro ut sic fuisse determinatum refert *Vinc. de Ann. sing. 241. in verb. immunitas, Philip. Pascal. de patr. potest. p. 4. cap. 4. num. 18.* *Ferdinand. Paucz. de excusat. parent. nu. 38.* mihi in tract. tom. 12. *Sebast. Medices de casibus fortuit. p. 2. q. 18. nu. 22.*

3 Sic etiam prodest filius naturalis, ut concludit D. *Franc. de Pont. cōs. 16 vol. primo, & cōs. 17. eod. vol.* tamen contrarium servatur in Regia Camera, pro ut sic mihi retulerunt nonnulli Præsidentes ipsius, asserentes rationem, quia filius naturalis non est certè filius, & in hac

materia proceditur strictè, & intelligi debet verè de filio legitimo, & naturali, cum sit materia stricta, & idè in privilegiis expediendis non admittunt tales filios, & etiam ex alia ratione, quia immunitas concessa filiis, vel ratione filiorum, intelligitur de filiis iustis, non autem de naturalibus, qui non dicuntur iusti, ad tex. in l. 2. §. primo ff. de excusat. tut. ita in casu contingenti docet *Gabriel Cardin. Paleot. de nothis, & spurij, cap. 32. nu. 4.* & in simili docent *Philipp. Pascal. de patr. potest. p. 4. cap. 4. num. 15.* limitans, quando essent legitimi, vel religionem ingressi, ut supra.

34 Quinimò mihi dixerunt, quod nec admittunt filium in ventre procreatum, nisi capta informatione de ventre matris prægnante ex illo patre, qui præ tendit privilegium.

35 Notandum est in hac materia, quod talis immunitas duodecim liberorum concessa patri durat vivente patre, sed eo mortuo extinguitur, quia à iure conceditur patri ex causa filiorum, non è contra ad tex. in l. fin. C. de ijs, qui num. liberor. lib. 10. & hanc opinionem tenet *Bartol. Socc. cōs. 84. in princip. versic. Et ultra*, quem sequitur, & allegat *Nicol. Festaf. d. tract. de extim. & collect. cap. 3. num. 74.* & alii, quos allegat *Philip. Pascal. de patr. potest. p. 4. cap. 4. num. 21.* tamen in hoc Regno non recedimus à practica, & opinione supra iudicata, & ut refer idem *Paschal. ibidem nu. 21. & 22.* & nos supra diximus

37 Solet quandoque talis immunitas duodecim liberorum non habere locum, ut quando pater, & liberi sunt diuites, Vniuersitas autem pauper, contra quam præ tenditur immunitas ex *Gloss. in l. semper §. demonstratur, ff. de iur. Immunit. Gaspar Thesaur. de-*

cif. 267. num. 9. Paschal. dicto. loc. nu. 25.

- 37 Vel quando tractaretur de muneribus ordinarijs secundum opinionem Alberici in Rub. ff. de muner. & honorib. num. 88. Roland. à Vall. conf. 52. num. 15. & seq. vol. 2. Sed hoc de facto non obseruatur, ita docet Gaspar Thesaur. dicta decis. 267. nu. 13. qui num. 14. dicit hanc immunitatem non habere locum in datijs, & gabellis Principis.

Sed in contrarium est veritas, & consuetudo, vt testatur Carol. Ruin. cōf. 127. n. 10. in fi. lib. 4. Iacob. Madel. conf. 519. n. 6. Gaspar. Thesaur. in addit. ad dictam decisionem, & quest. forens. 93. num. 2. lib. primo.

- 38 Vel quando esset causa belli, vel pestis, Gaspar Thesaur. d. decis. 267. num. 15. Paschal. d. loc. à num. 15. ad 29.

Tamen in anno 1634. Regiæ Curiaæ dati fuere decem ducati pro quolibet cetenario omnium introituum super Regijs arrendamentis functionibus fiscalibus, & alijs introitibus cum Vniuersitatibus pro subueniendis bellis, & fuit practatum, quod V. I. D. Franciscus Antonius de Angelis olim fidelissimi Populi Neapolitani Tribunus, M. C. V. Iudex criminum, nunc Regijs Consiliarius tractetur immunis à dicta exactione, vti pater duodecim liberorum. Sic etiam audio fuisse seruatum in persona Domini Francisci Guindacij de Sedili Nidi patris duodecim liberorum.

- 39 Tertiò principaliter notandū est quid de Regijs Officialibus Iustitiæ exercentibus in hoc Regno, puta Præsidentes Regiæ Cameræ, ac Regij Cōsiliarij assistētes in Curia. Et per Regiā Camer. Sūmar. tempore Reg. Moles, vt ipse testatur tit. de functionib. fiscal. q. 4. per totam fuerunt discussa tria capita.

Primū de muneribus personallibus in propria patria, quæ Ciues subire tenentur, vt siuè sint sordida, & vilia, siuè sine dedecore, sed cū honore, & dignitate exercentur, tunc licet aliàs essent in qualibet dignitate Ciues, adhuc subire tenentur, tamē ex quò ipsi Officiales tenentur assistere in Curia, & ab illa non possunt distrahi absq; licētia Regis, fuit cōclusū, quòd ipsi Consiliarij, & Præsidentes sint immunes, vt testatur ipse Regens Moles à princip. quest. vsque ad vers. Quò verò ad munera realia.

- 40 Secundū caput de muneribus realibus, & tunc pariter fuit subdistingtum; aut tractatur de muneribus realibus, quæ à Ciuibus tantum debentur. Aut de muneribus merè realibus, quæ debentur etiam ab exteris ratione rei, quam possiderent in ipsius loci Ferritorio, & fuit conclusum, quòd in primo capite sint immunes, in secundo autem capite quòd non sint immunes, vt testatur ipse Moles dicto loc. à verso. Quò verò ad alia munerera realia, vsque ad verso. Et per istas rationes.

- 41 Declarauit tamen Regia Camera supradicta capita sic decisa. Primò, quòd Officialis, qui præten dit immunitatem prædictam, vt supra, si esset Ciuis illius loci, quod teneatur ad munera realia cuiuscunque generis, quæ ab ipsis rebus exiguntur, siuè exigantur à re ratione rei, siuè à persona ratione rei, ipsius, si verò est exterus, quòd teneatur tantum ad merè realia, vt ipse Moles testatur dicto loc. verso. Et per istas rationes.

- 42 Secūdo declarauit, quòd Aut talia munera realia sunt ordinaria, .i. quæ à lege, more, vel Regis ordinatione, siuè Imperio sunt indicta, & perpetuam, & certam haberet

beret præstationem . Aut sunt extraordinaria , vt quia extrà supradictum ordinem , vel ex causa extraordinaria sunt indicta , siuè impetrata , & tunc primo casu non sunt immunes Officiales , vt testatur conclusum *Moles d. loc. versic. Sed declarauit Regia Camera .*

43 Secundo casu , vt sint immunes , vt *ibidem versic. Si verò extrà ordinem .*

Quæ immunitas fuit subdeclarata , vt *ibidem* testatur Reg. Moles paulò inferiùs dicens , quod immunitas ab ordinarijs muneribus , vt supra , cedit damno Vniuersitatis , vt non exigat ab immuni , sed Vniuersitas soluat totum debitum Regiæ Curia .

Sed immunitas ab extraordinarijs cedit damno Regis , non autem Vniuersitatis , ità per Regiam Cameram fuisse conclusum testatur Reg. *Moles d. loc. versic. Et sic conclusum .*

44 Tertium caput de mixtis , & Domini de Camera secuti fuerunt , distinctione *Bart. in l. prima C. de mulier. & in quo loco* , dicentem , quod immunis a personalibus , non est immunis à mixtis , quatenus rem ipsam attingit ; Et obligatus ad patrimonialia est immunis à mixto , quatenus personam attingit , sed fiet separatio , ità Reg. *Moles dict. loc. versic. Quò ad munera circum finem* , dicēs , quod sic remansit decisum quò ad omnia suprà dicta , vide quæ dico supra qu. 11. in fine .

45 Quid autem in Aduocato Fiscali Regiæ Camerae dicas , quod prò bonis , quæ possidet in aliqua Vniuersitate est immunis ab omnibus functionibus fiscalibus sicut ipsi Præsidentes , prò , vt sic fuit decisum in fauorē qm. *Marcelli de Mauro olim Aduocati Fiscalis Regia Camera pro Vniuersitate Monopolis* , vbi possidebat nonnulla bonæ die 14. Ianuarij

1580. penes Secretarium .

Sic etiam Aduocatus Fiscalis Regiæ Camerae Summaria tractatur in taxatione iuris sigilli Regij sicut ipsi Præsidentes prò vt sic fuit ordinatum die 26. Martij 1556. Taxatori Regij sigilli ad instantiam Magn. V.I.D. Friderici Longhi Aduocati Fiscalis Regiæ Camerae Summariae *ch' in tutte le cose occorreranno al predetto Magnifico Aduocato Fiscale in la tassa delli Regij sigilli delli Priuilegij, & altre cose, & expeditioni lo tratti conforme tratta nell' espeditione alli Magnifici Præsidenti di detta Regia Camera .*

ARGVMENTVM.

Adoha potest imponi per Regem , & in quibus casibus remissiuè intelligitur , & quid in Baronibus Regni nostri .

S V M M A R I A .

- 1 Rex solus imponit adoham , & ex causa .
- 2 Constitutio Quamplurium comprehendit Regem , vt in eis casibus possit adoham imponere , sicut Barones .
- 3 Duriora onera imponuntur ob publicam utilitatem .
- 4 Rex tenetur defendere Regnum suum ex suis pecunijs , & donatiuo ordinario , non autem sub colore defendendi Regnum , noua onera subditis imponere , illorumque bona erogare , quod limita sub nu. 5 .
- 5 Rex potest noua onera imponere , ea quòd , et quando redditus Regni non sufficiunt in casibus permissis .
- 6 Rex si petit adoha. n. à Barone , tunc Baro petit à vassallis .
- 7 Barones non possunt imponere adoham

- ham in casibus Capp. Pap. Honorij.*
- 8 *Rex extrà casus Capp. Pap. Honorij, & Barones extrà casus Constitutionis Comitibus, & Constitutionis quàmplurium non possunt petere adiutoria.*
  - 9 *Baro non potest dicere, Rex grauat me, & ego volo grauare vassallos meos.*
  - 10 *Rex si grauat Barones, & Barones ad eius exemplum grauant vassallos.*
  - 11 *Exempla Regum respiciuntur in Baronibus, & subditis.*
  - 12 *Rex imponens noua onera Baronibus, non potest reprehendere Barones imponentes noua onera vassallis.*
  - 13 *Iustitia firmatur, ablata impietate de vultu superioris.*
  - 14 *Boni mores superioris magis, quam poenarum timor subiectos in iusto officio detinent.*
  - 15 *Adoha imponitur à Rege in casibus de iure communi feudorũ, & de iure Regni remissiuè, & declaratur.*

QVÆSTIO XVI.

- 1 **A** Doham solus Rex ex causa boni publici imponere potest, dixi sup. q. 4. & Luc. de Penn. in l. p. C. de superindict. tenet Bartol. Camer. in S. firmiter, lit. S. fol. 92. de prohib. feud. alienat. per Frider. & superius eod. loc. lit. G. dicit Camer. quod doctrina Andrea de Ifern. in Const. Regni Quàmplurium, quòd in omnibus casibus comprehensis in illa Constitutione potest Rex adoham imponere, quia Constitutio illa habet etiam locum in Rege secundum doctrinam Andrea de Ifern. ibi ex cap. primo S. fin. de pace iuramento firmata, Regens Anibal Moles tit. de Collectis decis. prima versic. hæc capita circa medium; Quinimò nec solum adoha solet imponi, sed & duriora solent imponi onera propter

publicam vtilitatem, vt prædia ad inuitis auferre, & militibus assignare, modico honoris gratia possessori assignato ex l. Lutus, ff. de euct. Andr. de Ifern. in S. similiter de capital. Corrad. Joseph Cum. in verb. Consueti, num. 36. & vbi, & in quibus casibus imponunt Barones adoham ex Constitutione Regni Quàmplurium, & ex Constitutione Comitibus, potest in illis eisdem casibus imponere Rex ex Andr. de Ifern. in dicta Const. Quàmplurium, Anton. Capyc. in verb. feuda adohant, versic. Et pro quibus.

Et idè dum Rex in casu permisso à iure còmuni, capitulis, & municipali potest imponere adoham, vt subueniat occurrenti casui, non debet sub tali colore nouam imponere Populis collectam, & adoham, quia etsi Regnum habeat necesse defendere, tunc respondetur, quòd pro hoc habet donatiua, & tributa, & si quæ onera propter Regnum ipse Rex haberet, tunc non ex redditibus, & bonis Populorum subuenire illis tenetur; sed ex sui Regni redditibus debet Regnum pacatum conseruare sine subditorum grauamine, Andr. de Ifern. in tit. qua sint regal. verb. extraordinaria collatio. Luc. de Penn. in l. p. C. ne Rustic. ad milit. offic. Iacob. de Ayel. de Tur. ad hæn. primo 2. & 3. ex doct. Sancti Thom. secunda secunda q. 63.

- 9 Quæ omnia debent procedere quando redditus Regni sufficiunt, secus autem quando non sufficiunt, quia tunc in casibus permissis tantum potest imponere Iacob. de Ayell. d. loc. num. 7. & seq. vbi non nullos ex capitulis Papæ Honorij connumerat casus, in quibus imponi potest, cuius rei occasione, quia Reges petunt adoham à Baronibus, possunt & ipsi Barones à suis vassallis petere subsidium adohæ prædictæ, & adiutorium in casibus comprehensis in dicta
- 6

dicta Conf. Quamplurium, Capyc. in verb. feudorū adiutoria. versic. Quintus est casus.

7 Est benè uerum, quòd Rex potest petere adoham in casibus in dicta Constitutione comprehensis, licet illa loquantur in Barone. *Petrus de Gregor. de cōcess. feud. p. 7. q. ult. n. 34. ex Andr. de Isern. & Gloss. in Constit. Regni Quamplurium, Iacob. de Ayell. n. 33.* tamen non è contra Barones possunt petere adoham in casibus comprehensis in Capitulis Papæ Honorij à vassallis, quia illa capitula loquuntur de collectis, & adohis imponendis per Regē, quorum materia stricta est, & ideò de persona ad personā non est facienda ampliatio;

8 maximè quia Barones sunt minus privilegiati, quam Dominus Rex, sed extra casus comprehensos in dictis Capit. Papæ Honorij, non licet Regi nouas collectas, & adohas im-

9 ponere Baronibus, & Populis; Non enim licet Baroni dicere, Rex grauat me, ergo & uolo ego grauare vassallos, sic dicit *Lucas de Penn. in l. hac definitione; C. de omni agro deserto lib. 11. Anton. Capyc. in verb. feudorū adiutoria, versic. Extrà dictos casus.*

Sic èt extrà casus dictæ Cōstitutionis Quamplurium, & Constitutionis Comitibus, & alijs casibus in lege Regni, vel cōi expressis nō potest Baro petere adohā, siuè adiutoriū à vassallis suis, pròut cauetur in *cap. Regni. Item statuimus*, quia si imponit extrà dictos casus, debet emendare, & soluere Domino Regi duplum, *Ant. Capyc. in dicto versic. Extrà dictos casus.*

10 Vnde si Dominus Rex cupit ne Barones grauent vassallos suos, nec ipse debet grauare ipsos Barones, & vassallos, licet pœnam imponat, & edicta faciat. Sic enim sapientia dicit, Magnam profectò necessitatē petendi imponit Superior Populo, cum nō tantum verbis præ-

cipit, sed exemplo præsit, quæ quidè necessitas non vi, nec ferro subditos impulit, sed pudore, timoreque iniecto, nè ipsi faciant ea, que uident suum Principem odisse, & Ecclesiastic. qualis Rector Populi, tales & ministri eius, & habitantes in terra, & alibi, Regis ad exemplum totus componitur Orbis. Mala enim exēpla superiorū uenena sunt præparata subditis, peccarunt Reges, peccarunt subditi, quia Rex caput, subditi sunt membra, & ideò dolor capitis statim transfertur ad membra, ut *Cic. lib. 3. de legib. nos monet*, nam à superiore veluti à capite sensus, & motus subditis veluti cæteris membris per neruos operationis impartuntur, & alibi, qualis est Rex talis Populus eius, si Reges noua imponunt onera, nec possunt reprehendere Barones noua imponentes onera vassallis, quod benè inquit *tex. in l. si uxor, §. Iudex, ff. ad legem Corn. de adult.* quomodo enim superiores poterunt increpare malefactores adulteros, & fures, si ipsi malè faciunt; Cum ablata impietate de vultu Regis, aufertur impietas de vultu Baronum, & vassallorum, & omnia æqua lance iustitiæ non firmabuntur *Salamon. Prouerb. 25.* dicit, aufer impietatem de vultu superioris, & firmabitur in iustitia tronus eius *Deuteronomij primo habetur*; Sic vitam Superior dirigere debet, ut norma sit, & exemplum virtutum subditis, ideo si Rex cupiat vassallos non grauari oneribus per Barones, nec ipsi grauent Barones, & vassallos, nec interest edicta, legesq; promulgare, si ipse Rex primò legem, vel edicta non seruet de ipso

14 lata; quia mores superioris, certam animi inductione, magis in iusto officio subiectos retinet, quam vel pœna, vel premia magna, cum exēplis homines plusquam alijs ad res præclaras excitentur, & Reges, siuè

supe-

superiores tot mortibus digni sunt, quot perditionis exempla ad subditos transmittunt, *cap. quicumque, & cap. precipue* 11. q. 3. *Luc. de Penn. in l. exemplo, C. de decur. n. 3. lib. 10.*

- 15 Et casus, in quibus Rex potest imponere adoham Baronibus, & vassallis, & per consequens Barones vassallis suis sunt diuersi, alij de iure communi, alij de iure Regni nostri Neapolitani, Prò illis de iure communi videas *Petrum de Gregorio de concess. feud p. 7. qu. 8. per totam.* De iure Regni nostri Neapolitani hic disseramus, *Ioseph Cum. in verb. Consueti, Afflicti. in cap. fin. quis dicatur Dux.* in fine, dicens vltra casus Iuris communis, Constitutionum Regni, & Capitulorum Papæ Honorij, posse semper, vbi iusta, & publica causa interuenit, perere adoham.

Sed adhuc *Iacob. Ayell. num. 28.* dicit, quòd in alijs dominijs potest imponi in multis casibus; In Regno autem nostro sunt determinati casus tam in dicta *Const. Quampluriù,* quàm etiam per capitula Papæ Honorij, de quibus latissimè discurret *Reg. Moles tit. de Collectis, decis. prima per totam.*

Et à casibus determinatis in Regno prò imponenda adoha, non debet Rex recedere in Regno suo à Capitulis, nam debet obseruare Capitula Regni, vt post alios docet *P. Antonin. Diana resolut. moral. tract. 3. de Parlamento resolut. 15.* dicens, quòd si verum esset, quòd Rex vltra casus determinatos imponeret tributum, quis ampliùs cum Rege practicaret? Et licèt Capp. PP. Honorij loquantur de collectis, noster autem tractatus institutus est de adoha, attamè nos, vt supra monuimus, sub nomine adohæ intelligimus quodlibet onus, siuè exactionem faciendam à vassallis per Dominum suum.

ARGVMENTVM.

Adoha, siuè adiutorium quando possit imponi prò guerra ad declarationem Cap. Papæ Honorij, & guerra debet esse notabilis, grauis, nō procurata, nec affectata, & diù duratura intrà Regnum, vel extrà Regnum, idem de rebellionem vniuersali, siuè particulari, secùs si culpa Domini causa euenisset; Et quid prò defensione vnius Ciuitatis intrà, vel extrà Regnum; Et quid prò alio Regno, Et prò defensione fidei Catholicæ, Et quid ob timorem belli.

S V M M A R I A.

- 1 Primum Cap. Papæ Honorij referatur.
- 2 Adoha imponitur à Rege in casu guerra notabilis, grauis, non procurata, non simulata, & non momentanea.
- 3 Adoha imponitur à Rege in casu Rebellionis grauis, non simulata, non procurata, & duratura.
- 4 Adoha debetur Regi insequenti hostes, & rebelles cum ipso belligerando intrà, vel extrà Regnum Neapolitanum, & nu. 8.
- 5 Adoha vna debetur etiam si duo casus petendi eodem anno euenirent.
- 6 Intellige in Regno Neapolitano, secùs autem in alijs dominijs.
- 7 Adoha debetur prò Rebellionem vnius Ciuitatis Regni, vel partis Regni, & num. 12.

8 Ado-

- 8 *Adoha vigore Capitulorum Papa Honorij non debetur prò bello, vel rebellionē extrà Regnum.*
- 9 *Adoha vigore Capp. Papa Honorij adhuc debetur si Rex parùm extrà Regnum egredieretur.*
- 10 *Si Rex Ciuitatem extrà Regnum acquisitam vellet defendere.*
- 11 *Adoha debetur si Regi expediret extram Regnum hostibus obuiare, nec illos expectare, & n. 14. & nu. 15.*
- 14 *Cap. Papa Honorij de bello, & rebellionē intrà Regnum, declaratur habere locum etiam extrà Regnum; limita quando aliud sonarent verba capituli nu. 15. & quid in Sicilia.*
- 16 *Prohibere verbum est imperatiuum.*
- 17 *Adoha nõ potest imponi, quando guerra culpa Domini, vel rebellio õb tyrannidem eueniret.*
- 18 *Adoha in casibus legitimis imponenda, non debet excedere summam taxatam.*
- 19 *Adoha non debetur, quando Rex gerit bellum prò vendicanda propria iniuria; Idem si deuenierit ad egestatem ex proprio facto.*
- 20 *Adoha nõ potest imponi in vno Regno prò defensione alterius Regni, et n. 24.*
- 21 *Adoha quando intrà Regnum, vel extrà Regnum debeatur remissã.*
- 22 *Adoha potest imponi à Rege prò defensione fidei Catholica non solum vassallis de manialibus, sed burgen sibus.*
- 23 *Adoha ob iustum timorem guerra in Regno potest imponi.*
- 24 *Barones Regni Neapolitani non tenentur dare lignamina pro fabricandis triremibus alterius Regni.*

QVAESTIO XVII.

Inter cætera Capitula, in quibus statuit Papa Honorius posse peti adoham per Regem à Baronibus Regni, adest primum tenoris sequentis.

1 Primus est prò defensione Terræ, si contingat inuadi Regnum inuasionē notabili, siuè graui, non procurata, non simulata, non momentanea, seu transitoria facillè, sed manente, aut si contingit in eodem regno notabilis rebellio, siuè grauis, similiter non simulata, non procurata, non momentanea, siuè facillè transitoria, sed manens &c. Plures casus petendæ adohæ, simulquè debendæ comprehendit hoc Capitulum. Primus si Regnum pateretur inuasionem notabilem, grauem, sed non procuratam, non simulatam, non momentaneam, & sic de facili transitoriam, sed manentem, tunc enim concurrentibus dictis requisitis, potest Rex petere adoham.

3 Secundus, si Regnum pateretur rebellionem notabilem, grauem, nõ simulatam, non procuratam, nõ momentaneam, siuè transitoriam de facili, sed manentem, in his enim duobus casibus adoha præstanda est, concordat *Andr. de Ifern. in cap. primo S. sed nec alia iustior, quæ fuit prima causa benefic. amic. vbi Afflic. n. 6. Marin. Ercc. lib. 2. de auctoritate, 5. num. 14. Ioseph. Cumia in cap. si aliquem, in verb. seruitij consueti, nu. 30. Andreas Kbol. de seruit. feudal. p. 5. tit. vbi seruendum num. 27. dicens, de hoc debere ritè constare, alias temerè non debent affirmare, quia incurrerent pœnam amissionis feudorum.*

4 Et quia guerra, siuè rebellio, vt supra in dictis casibus, potest habere necesse, vt Rex vel intrà Regnum illud gerat, rebellesque insequatur, vel quod extrà Regnum cum exercitu vadat ad hostem, rebellesque ipsos insequendos, propterea facti duos casus, Primò quando intrà Regnum, Secundò extrà Regnum.

Quò ad primum, tenentur Barones vigore Capituli prædicti præstare adoham imponendam iuxtà formam

- formā dictorum capitulorum Papæ Honorij Domino Regi belligerāti, vel rebelles insequenti in Regno Neapolitano. *Andr. de Ifern. in cap. Imperialem S. firmiter per illum tex. de prohib. feud. alienat. per Frider. & in cap. primo S. sed nec alia iustior, nu. 34. quæ sit pri. causa beneficij amicti. & in cap. primo quis dicatur Dux, & in d. S. similiter in hostenditjs, sequitur Marin. Frecc. lib. 2. de auctoritate Bar. auctoritate 5. num. 14. Anton. Cappyc. in verbo, feudorum clausula verfic. Collectis. fol. 112. col. 2. & fol. 118. col. 2. verfic. in Regno. Ioannes Anton. Lanar. conf. 57. num. 6. & 7. Matth. Afflict. in cap. fin. quis dicatur Dux, num. 27. in locis citatis, vbi *Andr. de Ifern. Iacob. Ayell. num. 16. Camillus de Curt. fol. 40. col. 2. num. 40. 46. & 47. Ioseph Cum. in verbo Consueti n. 30. & 39. Reg. Moles tit. de Collectis quæst. prima*, vbi diffusè de hac materia, & agit de quantitatis taxatione, etsi eodem anno euenirent isti duo casus, tunc duæ adoha exigi nõ possunt *Cappyc. in dicto verb. feudorũ clausula verfic. in Regno in fine, Iacob. Ayell. num. 14.* Et hoc obriuet tantum in nostro Regno, quia sic determinatum est per cap. prædictum, *Iacob. Ayell. dicto tract. num. 28. Reg. Moles dicto tract. de regalib. Impossit. tit. de Collectis verfic. Nec concurrentibus*, non autem in alijs dominijs, in quibus seruatur ius commune; Sic etiã in Regno Siciliæ vltra pharum per *Capit. Regis Iacobi, incip. Barones, num. 39. sub tit. quod Baro, fol. 9. Ioseph Cum. dicto verb. Consueti, num. 30.* quæ capitula fuerunt. postea confirmata per Regem Martinum *Petr. de Gregor. de concess. feud. p. 7. q. vlt. nu. 36.* quicquid aliter posset Rex ibi, vt annuit idem *Petrus ibi, nu. 35.**
- 7 Qui omnes DD. etsi loquantur etiam in rebellionem graui, quæ in Regno occurrerit cum qualitatibus super apposis in dicto capit. tamẽ non per hoc excludas, quod si vna Ciuitas, vel Castellum rebelletur propter sui defectum, non autem Domini, vt tunc Rex pro illius recuperatione, vel pro persecutione rebellium potest adoha imponere, & collectam, ita ex doctrina *Andr. de Ifern. ad cap. prædictum Papæ Honorij tenet Iacob. Ayell. num. 40.*
- 8 Vnde in secundo casu, dum capitulum Papæ Honorij loquitur de bello, vel rebellionem intra Regnum, sequitur, quod si extra Regnum hæc euenierint, adoha peti non debet, quæ materia stricta est, & in casu suo intelligenda est, nec dilatanda, nec trahenda de loco ad locum, vel de tempore ad tempus, quia extra Regnum nec seruire; *Marin. Frecc. lib. 2. auctoritate 5. num. 14. Andr. Kbol. de seruit. feudal. p. 5. tit. Vbi seruiendum, nu. 9.* Nec adoha præstare coguntur, *Iacob. Ayell. num. 15.* nisi tamen Rex ex causa belli iusti moti contra ipsum, vel eius Regnum, vel Ciuitates, haberet necesse parũ egredi Regnum, & pugnare pro sua, Regni que sui iusta defensione, vel si consultius ratio belli, & status suaderet inimicum venientem propulsare, eique occurrere, ne ad Regnum ingrederetur, vel si Prouinciam, vel Ciuitatem extra Regnum acquisitam defendere vellet, quia tunc videtur tolerabile, dicit *Iacob. Ayell. num. 21. & 22. Marinus Frecc. dicta auctoritate 5. num. 14.* dicens, quod si expediat Regi extra Regnum hostem aggredi, nec illum expectare in Regno, potest liberè egredi, *Camill. de Curt. fol. 41. num. 45. Ioseph Cum. nu. 41. Petrus de Gregor. de concess. feud. p. 8. q. 2. verfic. secundo intelligo*, licet obligatio pro adoha per Capit. Papæ Honorij restringatur ad limites feudi, seu territorij, quia tunc limitatè debent præstari ex doct. *Oldr. conf. 334 Iacob. Ardizon. in summa fol.*

*fol. 13. col. 4. vers. quedã tamẽ in par-
tibus, Iacobini. de Sancto. Georg. in verb.
Diciturque vassalli promissionunt, Frecc.
ubi sup. Cumia dicto loc. nu. 39. & 40.
quia quando parum, & non longe,
Rex egrederetur Regnum, quia eum
sequi teneretur vassallus, vt docet
Ioseph Cum. dict. loc. num. 43. & tem-
per, quod Dominus Rex indiget, &
opus habet, vt seruitia sibi exhibeã-
tur, & adoha præstetur extrã Regnũ
suum, suamque iurisdictionem, prò
regula est, quod vassallus licet obli-
gatus intrã Regnum seruire, adhuc
teneatur in dicto casu adoham præ-
stare, vel seruire. Andr. de Iser. in cap.
primo in princip. num. 3. ubi Bald. nu.
4. Iacob. Aluarot. num. 10. Afflic. nu.
10. Martin. Laudens. nu. 5. quib. mod.
feud. amit. & post multos Ludolph.
Scrader. de feud. p. 6. cap. 6. n. 23. Hen-
rich. à Rosenthal. de feud. cap. 8. conclus.
25. & nouissimè post alios Andr. Ko-
bol. de seruit. feud. p. 5. sit. ubi seruien-
dum, num. 11. dicens inconueniens
oriri, si hostem expectaret Rex in
Regno, cum consultius est hostem
aggredi, quam aggredientem pro-
pulsare, in quo versatur etiam utili-
tas ipsius vassalli, nè eius possessio-
nes deuantentur, & in puncto, quod
donatiuum impositum in vno Re-
gno prò defensione alterius Regni sit
iustum, docuere Turrian. tom. 2. dispu-
tat. 46. num. 5. & Gabriel Vasquez in
opus. de restit. cap. 6. s. 3. dub. p. nu. 7.
P. Antonin. Diana resol. moral. tract. 3.
resolut. 3. intelligens dictum Gabriel.
Vasquez, & aliorum cum moderami-
ne, quod ipse ponit infrã eod. tract. q.
5. nempe si vires Regni suppetunt,
& nè inducatur grauumen Regno, &
ego annui supra q. 4. nu. 4.*

12 Declara, etsi pars Regni contin-
gerit inuadi, vel rebellari, per quã
inuasionẽ, vel rebellionẽ partis Re-
gni posset totũ Regnum periclitari,
adhuc debetur seruitium militare, &
sic adoha, quia semper militat ratio

capituli Papæ Honorij, ergo idẽ Ius,
Ioseph. Cum. in verb. Consueti nu. 30.

13 Declara secundò, quod virtute
dicti Capituli Papæ Honorij adoha
potest peti extrã Regnum, quia Ca-
pitulum dicit, si contingat inuadi, er-
go mens Capituli est, vt tollatur in-
uasio, eique occurratur omni melio-
ri via, meritò debet exquiri modus
illius tollendæ, qui modus potest es-
se intus Regnum, & extrã, sed dum
14 est inuasio, semper dicimus extrã
Regnum venire, & per consequens
melior modus, ac consultius est oc-
currere extrã Regnum, quã modus
expectandi hostem in Regno, secun-
dum Frecc. dicta auctoritate 5. nu. 14.
Ioseph Cum. nu. 42. & seq. dicens, sic
fuisse seruatum in Regno Siciliae tẽ-
pore Francorum aggređictium. Nisi
tamen aliud verba sonarent, putã
15 quod omnino non debeat extrã
Regnum, vt est Capitulum Siciliae,
dicit Cum. d. loc. num. 45. dum dicit,
Nolumus, ergo idem in cap. Papæ
16 Honorij, dum dicit; Prohibemus,
quod est verbum Imperatiuum, &
semper quod contrarium fit, dicitur
fieri vi, & contrã voluntatem prohi-
bentis. l. Prætor ait, S. Item labeo, ff.
quod vi, aut clam, licet verbum
prohibere apud decreta Sanctissimo-
rum Pontificum capiatur, idest mo-
nere, Alberic. in verb. prohibere; tam è
in dictis capitulis, eorumque præ-
fationibus apparet clarè de mente
prohibentis, quod non vult talia
onera imponi, nisi in casibus prædi-
ctis, sed quia ratio finalis est, vt inua-
sio propulsetur, ergo videtur permis-
sus omnis modus, per quem potest
deueniri ad finem prædictum, quia
semper videtur militare dicta ratio,
quousque lex tuum adimpleat fi-
nem.

17 Declara tertio, quod talis inuasio si p-
cesserit ex culpa Regis, vel si ob ty-
rannicam abusionem vassalli se re-
bellent, adoha præstari non potest
per

per Barones, nec collectam imponi,
Andr. de Ifern. tit. quæ sint regal. ver-
sic. extradinaria Collatio, & indic-
to S. sed nec alia iustior Ayell. n. 9.

18 Declara, vt dicta adoha imponenda in casu prædicto, non excedat summam quinquaginta duorum millium vnciarum auri, vt habetur in dictis Capitulis, & sic ducatorum tercentum, & duodecim millium *Ayell. dict. loc. num. 13.*

19 Declara, vt etiam procedat, si bellum gerat Rex propter vendicandam propriam iniuriam, *Camer. fol. 92. col. 2. lit. V. Andr. Kbol. dicto loc. n. 12.*

Sed quid si Rex ob egestatem, quam patitur ex proprio facto immoderati luxus, ob ludos, vel bella iniusta &c. possit imponere adoham, & vassalli teneantur contribuere? Respondetur affirmatiuè, vt debeant soluere adoham impositam, moderatè tamen, præ subueniendis necessitatibus prædictis, & dumodo vires subditorum sufficiant, ita aduersus *Medinam, cap. de restit. q. 13. & Gabrielem Vasquez in 4. distinct. 15. q. 5. conclus. 3. & alios, docent Mader. in secunda secunde tract. 5. cap. 6. dub. 4. Lessius lib. 2. cap. 33. dub. 6. num. 48. Turrian. in 22. tom. primo disputat. 44. dub. 2. num. 5. Molin. de Iust. tract. 2. q. 667. num. 4. P. Andr. Molfes in Sum. tom. 2. tract. 12. cap. 22. num. 72. Vasquez opusc. de restit. cap. 6. S. primo dub. 2. num. 24. & nouissimè Antonin. Diana Resolut. moral. tract. 3. resolut. 4. docens, quod Reges debent refecare immoderatos luxus, & impensas, & ab illis debent se continere.*

20 Declara, vt si Rex plura haberet Regna, & bellum esset in altero Regno, tunc vassallus vnus Regni teneretur seruire Domino in bello alterius Regni, ita ex *cap. primo versic. Et si contigerit, de noua form. fidelitat. cap. Domino guerram hic finitur lex. Andr. Kbol. post alios dicto loc. nu. 14. Antonin. Diana d. tract. 3. resolut. 3.*

secus autem si impositio fieret particularibus personis puta Baronibus alterius Regni vide *infr. num. 24.*

21 Regula autè, quado intrà vel extra, Regnum, vel ditionè sit seruiendum Regi, & sic adoha præstanda per Vassallos ampliatur, & limitatur per *Andr. Kbol. d. loc. à num. 9. vsque ad finem tituli, ad quem remiccto lectorem.*

22 Non tamen excludas, meo quidè iudicio, quòd si Dominus Rex noster, vti Catholicus, & fidei defensor vellet contra inimicos Sanctæ fidei bellum indicere, ac gerere, & contra inimicos Romanæ Ecclesiæ, & Saracenos, non posset excludi, quin peteret adoham, quia bellum iustum esset contra inimicos fidei, & Romanæ Ecclesiæ, qui semper sunt accincti ad inuadendum Regna Catholicorum, & idè si admisimus, quòd extra Regnum præ defensione eisdem Regni posset petere adoham, ergò tantò fortius pro defensione vniuersalis Regni Catholici, ita ex *Ioanne Raynald. in cap. primo S. firmiter, de probib. feud. alienat. per Frideric. Iacob. in tract. de feud. in verb. Et promiserunt col. 8. q. 17. Petrus de Gregor. de concess. feud. p. 7. q. ult. nu. 34. versic. Quinimò, dicens posse petere non solum à Demanialibus, sed à vassallis Baronum, & Comitum.*

23 Nec secundo excludas, vt per iustum timorem guerræ in Regno possit Dominus Rex imponere adoham suis feudatarijs præ bono Reipublicæ Regni sui, si ipse Rex non haberet pecuniam *Afflict, in cap. similiter, num. 6. de Capit. qui Cur. vend. dicens non solum adoham posse imponi, sed eorum res capi præ bono pacis, & præ bono publico.*

24 Sed an Barones vnius Regni possint adstringi ad subueniendum alteri Regno subdito eidem Regi, dicas, quòd non nam in anno 1572.

dc

de mense Ianuarij Serenissimus D. Ioannes de Austria cum è in Ciuitate Messanæ petiisset à Regno Neapolitano lignanima prò reficiendis triremibus armatæ naualis, & illas petiisset dari à Baronibus per viam impositionis, & sic quod Barones tenerentur soluere illorum pretium, refert *Reg. Moles, tit. de Camer. reseru. q. 3.* quòd fuit decisum in fauorem Baronum Regni Neapolitani, quòd si Serenissimus D. Ioannes vel let lignamina, solueret iustum pretium dictis Baronibus, vide quæ dico infra q. 47.

Habent tandem Capp. PP. Honorij taxam collectæ imponendæ, nam prò inuasiõne, defensione, & rebellionẽ, vel redemptione Domini quinquaginta millium vnciarum est taxa. Prò militia est duodecim millium vnciarum, vt dicit *Reg. Moles tit. de Collect. versic. in prædictis etiam.*

ARGVMENTVM.

Adoha quando imponitur pro redimenda persona Regis, ad declarationem secundi Capit. Papæ Honorij.

S V M M A R I A.

- 1 Capitulum Papæ Honorij pro redimenda persona Regis refertur.
- 2 Adoha debetur prò redemptione Domini capti ab inimicis.
- 3 Idem si esset captus à latronibus, limitatur nu. 6.
- 4 Adoha non debetur quando feudum esset ad eò tenue, vt illam non patretur.
- 5 Adoha, vt debeatur sufficit scientia, non autem requiritur monitio Domini prò illo redimendo.

1 **S**ecundus casus, quando per Regem in Regno potest imponi adoha Baronibus, est prò redimenda persona Regis, vt habetur in Capit. Papæ Honorij, quæ ad pennam habeo, versic. 2. casus, cuius verba sunt sequentia.

Secundus est prò Regis persona redimenda de suis redditibus, & collecta, si eam ab inimicis captuari contigerit.

- 2 Quod etsi de iure communi, & Constitut. Regni aliàs posset imponi adoha prò redimenda persona Regis, vt suo loc. dicemus, & annunt omnes DD. infra allegandi, tamẽ nos habemus in Regno nostro, vt vides, specialẽ prouisionẽ per capit. prædictum, vt scilicet Barones, & Populi debeant adohã præstare prò redemptione personæ Regis captiuatæ ab inimicis, prò vt sic affirmat *Afflic. in cap. si. n. 27. versic. Item soluitur. Quis dicatur Dux, Ant. Capyc. in verb. feuda adohant, versic. Et licet vassallus, ibi, & quãdo Rex dictus*, quod si Dominus se redemit propria pecunia ab hostibus, pòt cõpellere subditos ad eam sibi soluendã, ex doct. *Luc. de Penn. in l. agros, C. de fund. limit. lib. 10. æquiparans idem Capyc. idẽ esse, si Dominus se redimeret à manibus*
- 3 *latronũ, Iacob. Aqell. de iur. adoha d. n. 10. ad 29.* nisi tamen feudum esset ad eò tenue, vt tales expensas nõ pateretur *Nicol. Superantius ad Const. Quamplurium in addit. incipiente.*
- 5 *In redimenda persona Domini, & licet aliàs in præstatione adohæ requiratur, vt vassallus moneatur à Domino, tamẽ quãdo vassallus scit Dominum esse in periculo vitæ, & sic captiuum ab inimicis, vel latronibus, monitio non requiritur. Paris. de Put. de finib. feud. cap. 38. nu. 5. vel si Dominus esset abreptus ab inimicis, idem Paris. d. loc.*

N Nec

6 Nec pariter præstandū est adiua-
mētū Domino, quādo fuit carcera-
tus sua culpa, *Nicol. Boer. decis. 228.*
in fin. Afflic. in Const. Quamplurium
sub num. 4. Philip. Pascal de patr. po-
test. p. 3. cap. 5. nu. 12.

ARGVMENTVM.

Adoha imponenda prò militia
fratris, vel alterius consanguini,
quando imponi possit ad
declarationem tertij Capitu-
li Papæ Honorij.

S V M M A R I A.

- 1 Capitulum Papæ Honorij prò militia
fratris, vel filij refertur.
- 2 Capitulum Papæ Honorij ampliauit
Const. Quamplurium in militia
proprij fratris consanguinei, &
aliorum.
- 3 Adoha prò militia virtute Capp. Pa-
pæ Honorij in toto Regno Sicilia est
vnciarum 12000. & sub n. 4.
- 4 Adoha debetur prò Doctoratu filij
Regis, vel fratris &c.
- 5 Pater Rex præferendus est filio in
concurſu adoha debita virtute di-
ctorum Capitulorum.
- 6 Adoha, siuè adiutorium an debeat
prò militia plurium filiorum, vel
plurium casuum, & num. 8. conclu-
ditur, quod debeat.
- 7 Adoha non debetur regularitèr, nisi
quatenus consuetudine nitatur.
- 8 Adoha, siuè adiutorium debetur Re-
gi, siuè Baroni prò pluribus filijs, &
filiabus, & decisiones referuntur.
- 9 Adoha adhuc pluries debetur, si vas-
salli essent pauperes, sed eis concedi-
tur ex equitate dilatio, & ita deci-
sum.
- 10 Constitutionis Quamplurium, &
Capp. Pap. Honorij mēs expenditur

1 C Onstituit Papa Honorius
tertium Capitulum, in quo
possit adoha peti in Regno
à Baronibus, & Populis per hæc ver-
ba.

- Tertius est prò militia sua, seu
fratris sui consanguinei, & vterini,
vel saltem consanguinei, siuè alicui-
us ex liberis suis, cum se, huiusmo-
di fratrem suum, vel aliquem ex eis-
dem liberis militari cingulo deco-
rabit, De quo capit. faciunt men-
tionem, *Iacob. de Ayell. num. 11. de*
iur. adoha. Matth. de Afflic. in cap.
fin. num. 27 quis dicatur Dux, Anton.
Capp. in verb. feudorum adiutoria,
2 *vers. Et prò quibus,* dicens, pote-
statem Regis circa hæc fuisse am-
pliatam per Constitutionem Quam-
plurium, dum dicit, prò faciendo
filio milite, & per capita Papæ
Honorij, dum addit pro militia
propria fratris sui consanguinei,
vterini, & aliorum *Gloſ. in Const.*
Quamplurium in princip. & dicam
infrà *quest. 21. & in verb. feudorum*
3 *clausula, versic. In Regno autem Si-*
cilia, dicit quantitatem in dicto
casu exigendam vnciarum duode-
cim mille, & talis summa erat im-
posita in vtraque Sicilia, quando
erant sub eodem Rege, *Luc. de*
Penn. in l. prima C. de indict. lib. 10.
idem *Ifern. Gloss. ibidem in dicta*
Const. dicens, quod si in casu præ-
dicto Rex vellet imponere adoham
4 in toto Regno Sicilia, imponat
secundum taxam expressam idest
12000. vnciarum auri, & paulò in-
feriùs *in verb. quam contingit,* di-
cjt, quod adhuc potest petere
adoham.
- 5 Sed an Capitulum prædictum ha-
beat locum, quando Dominus Rex
vellet facere filium; vel fratrem
Doctorem, non nulli tenent, ex
quo

quo privilegia concessa militibus, videntur concessa Doctoribus, & Aduocatis, *Alex. in l. Centurio, ff. de vulgar. & pupill.* & ideo possit peti adoha, *Luc. de Penn. in l. prima C. ut Rustic. ad nullum obsequium lib. 10.* quem sequitur, & non esse recedendum ab eius opinionem dicit *1 as. Mayn. in pralud. feudal. fol. 2 15.* licet tangat hunc articulum *Bartolom. Cassan. in Consuet. Burg. tit. des. iustices in Gloss. in verb. nouelle, versic. quid si Dominus, & Vinc. de Ann. Ang. 14. dubitant,* quicquid in contrarium dixerit *Frecc. de subfeud. lib. 2. versic. quid si pater, fol. 168. Pascal de patr. pot. part. 4. cap. 10. num. 27.* & in concursu adohæ si concurrant ad militiam Dominus, & filius, tunc de facto præferendus est pater filio; quia propter quod vnumquodque tale, & illud magis, pro vt sic decisum refert *Andr. de Iser. in d. Const. Quamplurium, in princip. nu. 70.*

6 Sed an debeat adoha, seu collecta pro militia vnus filij, vel plurium, mittit hanc questionem *Iacob. Ayell. de Iure adohæ, num. 12.* & remittit se ad ea, quæ dicit in Constitutione Quamplurium, de qua remissiuè ipse verba facit *num. 30. eodem tract.* & videtur inclinare in opinione, quod pro vnica tantum filia debeat adiutorium, siuè subsidium, dicens *tex. in dicta Const. Quamplurium* loqui in numero singulari, & in materia Capitulum. *Papæ Honorij* dicit, quod capitulum loquitur pro vna tantum filia, dum dicit, aliqua ex filiabus, & sic testatur ipse vidisse quandam apostollam, quæ tribuitur *Bartholomeo de Capua in dicta Const. Quamplurium.*

7 Insuper hæc adoha de iure communi feudorum non debetur, nisi quatenus cõsuetudine, vel particulari lege cauetur *Bald. in cap. primo*

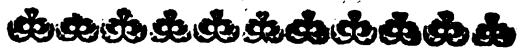
S. similiter, de Capit. Corrad. Iacobin. in suo tract. in verb. cum mero, mixtoque Imperio, col. 4. versic. sed an talis, Specul. tit. de feud & ibi Ioannes Andr. in addit. adeo, vt tempore Antonij Capycij, vt ipse refert in sua inuest. in verb. feudorum adiutoria, versic. Sed quid si isto, in fine, fol. 25. Sacrum Consilium Neapolitanum dum occurrisset casus, fuit in opinione, quod capiatur informatio de consuetudine, quia talem casum habuit pro omisso in dicta Const. Quamplurium; Adeoque dubia fuit hæc controuersia, quod dixit *Tho. Gram. in dicta Const. Quamplurium, num. 15.* quod hæc quæstio ob variationem Doctorum aliter decisa non fuit.

8 His tamen non obstantibus, contrarium videtur dicendum, deberi adoham, siuè Collectam in casibus cap. *Papæ Honorij*, etiam si essent plures filij, vel filia Regis, sic enim docuerunt *Iacob. Ayell. dicto loc. num. 30. in fin. dicens,* sic fuisse inductum per consuetudinem, cuius initii memoria hominum non extat in contrarium, quia Reges, & Barones cõsueuerunt semper exigere dictum subsidium pro omnibus filiis, & filiabus, dicens sic pluries fuisse pronunciatum in Sacro Cons. Neap. in in secunda filia Comitis . . . & in secunda sorore Ducis Amalphia, & secunda sorore Cæsaris Bozuti, dicens has tres sententias facere ius in Regno nostro, quem *Ayell. refert Capiblanc. de offic. Baron. pragmat. prima nu. 67.*

9 Amplia etiam, si concurreret vassallorum inopia, & Domini opulentia, quia adhuc debetur, pro vt dixit *Matth. Afflic. in dicta Constitus. Quamplurium à nu. 10. ad 19.* sequitur *Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. quest. 5.* referens, sic fuisse iudicatum in Sacro Cons. pro vt refert *Fuscus singul. 25.*

lit. F. in anno 1544. referente d. Marino Frecc. & nouissimè decisum in fauorem Baronis Sternetez petentis tria adiutoria prò maritagijs duarum filiarum, & prò emptione Terræ cōtra dictam Vniuersitatem, quæ cū opposuisset de paupertate, fuit ei concessa quædam dilatio, referente Regio Consiliario Fabio Riccardo in banca de Ferrarijs, vt refert Ioannes Baptista Thor. in secunda parte cōpend. decis. 12. verb. *Adiutorium debitum.*

10 Quia rationes, quæ mouerunt conditores dictæ Constitutionis, & Capiculorum ita militant in vno, sicut in pluribus filijs, quia dictæ leges locutæ fuerunt, quando casus acciderit, non autem se restrinserunt ad vnum, ergo quoties casus acciderit, toties debetur; quia quando voluere tales leges in vno casu deberi adiutorium, expresse runt, prout in casu Terræ emendæ, ergo si in alijs voluissent, vnica tamen vice itidem expressissent, & *Iacob. Ayell.* exemplificat toties, quoties euenerit Regnum inuadi, personam Domini captuari, fratrem militem fieri &c. qui est casus noster, vide in *quest. seq.*

ARGVMENTVM.

Adoha, vel donatiuum an, & quādo imponi possit prò maritanda sorore, filia, vel alijs coniuncta Regi ad declarat. Cap. quarti Papæ Honorij.

SVMMARIA.

1 *Capitulum Papa Honorij prò maritanda filia, sorore, vel simili coniunctione coniuncta refertur.*

- 2 *Adoha, siue adiutorium debetur Regi prò filia, vel simili coniunctione coniuncta, quando ipse Princeps dotat illam, & de ratione ibidem.*
- 3 *Adoha prò dotanda foemina Regis coniuncta, debetur, quando redditus Regis non sufficiunt.*
- 4 *Adoha plures debentur si plures sunt foeminae coniunctæ Regi dotandæ.*
- 5 *Adoha debetur prò maritanda filia spuria Regis sub eod. nu. 4. Spurietas non potest considerari in Rege sub nu. 5.*
- 6 *Capitula Papa Honorij habent locum in Regno nostro, extra Regnū habet locum ius commune.*
- 7 *Adoha non debetur, ubi Rex iam collocauit filiam absque dote.*
- 8 *Matri dotanti filiam inopem debetur subsidium à vassallis.*

QVÆSTIO XX.

- 1 **Q**uarto denique capitulo ordinauit Papa Honor. adoham, donatiuum, siue collectā posse imponi Baronibus, & Populis pro maritandis foeminis coniunctis Regi in certo genere designato, cuius tenor hic subicitur.
- 2 Quartus est prò maritanda sorore, simili coniunctione coniuncta sibi, vel aliqua ex filiabus, aut nepotibus suis, seu qualibet alia de genere suo ab eo per rectam lineam descendente, quam, & quando ipse dotabit; Sicque vides adoham, collectam, seu donatiuum deberi Domino Regi, quando dotat foeminam sibi coniunctam per lineam, vel genus ibi expressū, concordat *Matth. Afflic. in cap. su. nu. 27. versic. Item de capit. Corrad.* dicens, deberi adoham pro maritanda sorore, filia, nepote, vel aliqua ex suis descendentibus *Andr. de Isern. in Const. Quamplurium*, & in *capit. primo S. fin. de pace iuramento firm.*

Iacob. Ayell. de iure Adohæ, num. 12. dicens deberi, quando ipsam dotabit Dominus Rex ita *Ant. Capyc. in verb. feudorum adiutoria, versic. Per Barones, & versic. Sed quid si ista persona. Andr. de Ifern. in dicta Constitutione Quamplurium, versic. Quam contingit,* dicens deberi, quando dotabit, *Bartholom. Camerar. in S. firmiter lit. G. de prohib. feudi alienat. per Frideric. fol. 92. col. 2.* & sic tempore dotationis, siuè nuptiarum, quia dum Princeps collocat nuptui coniunctam expressam in dicto capitulo, dicitur conservare suum statum honestum, quia sororem loco honoris collocat: At verò quando redditus Principis non sufficiunt, tunc pro conservando illius honesto statu, debent subditi de proprio exhibere, & sic imponi adohæ; *Archiepisc. in cap. Quia 10. q. 3.*

3
4 Dubium tamen fuit, quando maritari, & dotari contingebat secūda, & tertia filia, vel foemina Regi coniuncta, & contenta in dicto cap. Papæ Honorij, an pro pluribus foeminis plures potuissent imponi adohæ, vel si foemina spuria dotaretur, & licet in casu Baronis esset decisum, ut suo loco dicemus, tam pro secunda filia, quàm etiam pro filia spuria, idem dicendum videtur in Rege, quia Constitutio Quamplurium, & dicta, & decisa per dictam Constitutionem habent etiam locum in Rege, & ibi *Glos. annuit,* & nos inferius dicemus, & in præcedenti quæstione ex multis Doctoribus, tamen nè deficiant auctoritates Doctorum in Rege, nam *Capyc. in Inuestit. feudal. in verb. feudorum adiutoria, versic. sed quid si ista persona,* & proprie ibi. *Et Capit. Papæ Honorij* dubitavit, dum in dicto cap. Papæ Honorij dicitur, aliqua ex filiabus, & sic in numero singulari designavit aliquam ex pluribus foeminis, quas habebat Rex, adeò ut Sa-

cr. *Cons. tunc temporis* iuit in dubitationem decernendo, quòd caperetur informatio de solito, tanquam quòd talis casus fuisset omisus in dicta Constitutione, & ideò remaneret sub dispositione iuris communis, & itidem dubitavit *Iacob. Ayel. num. 12.* tamen postea infra eodem tract. nu. 29. & 30. hanc difficultatem aperuit, decisionemque, & consuetudinem in medium asportavit *ibi in versic. licet etiam,* dicens, Reges semper consuevere, quãdo casus occurrerat, petere adohæ, siuè adiutorium à vassallis, aliàs si hoc capitulum intelligeretur de vna filia, & sic de vno casu, sequeretur, quòd alia capitula, nempè pro guerra, militia, redemptione Domini intelligerentur de vna vice, & sic de vno casu tantum, de vna guerra, de vna militia, sed hoc consequens est falsum, quia intelliguntur de tot vicibus, & ratibus, quot occurrerint, ergo idem dicendum in casu Capit. quarti, quia dū vnica est præfatio, vnica decisio, ergo, & omnia capitula conformitèr sunt intelligenda, & non tria vno modo, & vnum alio modo.

Quæ dubitatio ex alia ratione conuincitur; nam pluries sic est decisum in Barone per dictam Constitutionem Quamplurium, & non solum pro vnica filia, vel nepte, vel spuria, sed pro prima secunda, & pluribus decisum est, quæ Constitutio Quamplurium, si admittimus quòd habet locū etiam in Rege, ut ibi annuit *Gloss. & nos inferius dicemus,* sumus in claris, ut Capitulum Papæ Honorij sit intelligendum de pluribus foeminis maritandis, & dotandis.

5 Sic etiam in filia spuria ex *Martin. Laudens. ampliat Iacobus Ayell. d. num. 30.* quia adhuc maritari filiam spuriam Regis, (si spuria dici potest, quod non admitti debet ob

sanguinis purissimi splendorem, qui maculam contrahere nō debet, cū sit ad eō clarissimus, vt non possit obscuritas cōsiderari) hoc est honor Regis, dū ponit illā in honesto statu, hoc ēt est honor Regis, quo casu, quando ad oīa petitur prō honore, & honesto statu Principis, vassalli illam exhibere debent, vt supra ex *Archidiacon.* diximus in præcedenti quæstione, quam rationē annuere videtur *Capyc. d. loc. vers. Per Barones in fine*, & ita fuit seruatum in anno 1548. nam prō maritanda D. Margarita ab Austria filia naturali Imp. Caroli V. fuit facta impositio carolendorum quinque prō quolibet foenolari Regni nostri.

6 Quæ omnia Capitula habent locum in Regno nostro Neapolis, sed extrā Regnum in alijs dominijs habet locum dispositio iuris communis, prout sic annuit *Iacob. Ayell. d. loc. num. 28.* quia dicti casus sunt tantum determinati in Regno nostro per dicta capitula, & addo *Petr. de Greg. de concess. feud. p. 8. q. 2. nu. 15. Io. Canner. in Extrauagant. si aliquē fol. 556. col. 2.*

7 Sed quid si Rex, vel Baro collocet filiam, vel aliam coniunctā absque dote, an hoc casu debeatur adoha, siuē adiutorium, dicas, quod nō, quia cessat ratio finalis Capp. & Const. quæ mandat dotari prō honesto statu, quia dum Rex, vel Baro illā collocauit in honesto statu absque dote, cessat ratio finalis legis; meritō cessat dispositio, quia adoha debetur prō collocanda in honesto statu, ergō dum reperitur collocata in honesto statu, meritō debet cessare adoha siuē adiutorium, nisi esset collocata minus digno.

8 Sed quid si mater diues (stante inopia patris) dotaret filiam, prō vt tenetur secundum *DD. in l. neq; mater, C. de iur. dot.* & per alia iura per *Nicol. Boer. decis. 129. nu. 3.* An vassalli

teneantur præstare adiutorium, concludas affirmatiuē, vt in tali casu teneantur, prō vt dixit *Matth. Afflict. in dicta Const. Quamplurium*, dubitatione 5. col. 11. num. 1. quem sequitur *Chassan. in Cōsuet. Burghunt. tit. des iustic. S. 4. in tex. ibi, Mariage d'vna fille. Sigism. Loffred. in cap. Item Sacramenta puerum, versic. Quartō pro hac parte, Marin. Frecc. allegans istos, de subfeud. tit. de auctoritate Baron. auctoritate 2. q. in v. sepē fui interrogatus, nu. 2. & 31. Ferdin. Vasquez cōtrouers. lib. primo cap. 7. Andr. de Iser. in d. Const. col. 2. versic. hac amita, & in Const. Comitibus in fine, Vinc. de Franch. decis. 215. nu. 2. & 10. referentes idem in Auo dotante neptem, patre existente inope, & sic fuit decisū die 8. Iulij 1600 in Reg. Camera Summaria, referente D. Berardino Montaluo tunc Præsidente, nunc autem Locumtenente integerrimo, & doctissimo in Banca de Correrijs in fauorem Eleonora Brancatia contrā vniuersitatē Marignani, præuia magna causæ discussione, dum fuit condēnata Vniuersitas ad præstandum adiutorium dictæ Eleonora matri dotanti.*

ARGVMENTVM.

Capitula Papæ Honorii an habeant locum in Barone, & e contrā Constitutio Quāplurium an habeat locum in Rege, & quid intrā Regnum nostrum, & quid extrā.

SVMMARIA.

- 1 Rex noster in alijs Regnis petit adoham in casibus permiffis de iure communi feudorum, sed in Regno nostro

- nostro per capitula Papa Honorij.*
2. *Constitutio Quamplurium loquens in Barone, ampliata fuit per Capp. Papa Honorij etiam in Rege in suis casibus. & sub nu. 5.*
  3. *Constitutio Quamplurium loquens in Barone, habet locum in Rege respectu adoha, non autem respectu collectarum, & è contra, & sub num. 5.*
  4. *Capp. Papa Honorij habere locum in Barone respectu adoha petenda à vassallis probatur, & nu. 5.*
  5. *Taxa adoha diuersa est in Rege, & diuersa in Barone.*
  6. *De Capitulis Papa Honorij remissuè.*

QVÆSTIO XXI.

Sed extrà Regnum Neapolitanum Rex nolter in alijs dominijs, vbi non est particularis lex, vel consuetudo, potest petere adoham in casibus de iure cõmuni permissis, quia Capitula illa Papæ Honorij tantum in Regno locũ habet, non autem in alijs dominijs, vt annuit *Iacob. Ayell. d. tract. de Iur. adoha, nu. 28. & in preced. quest. num. 6.*

Sed occurrit difficultas, si nos diximus, quòd Constitutio Quamplurium habet locum in Rege, ergo Rex vltra casus Capitulum Honorij Papæ, potest in Regno petere adoham.

Sed respondetur, quòd casus Capitulum Papæ Honorij non sunt diuersi à casibus Constitut. Quamplurium, sed ijdem, imò dicit *Gloss. ind. Const. in princip.* quòd Papa Honorius ampliauit dictam Constitutionem in Rege, quæ per prius loquebatur in Barone, vnde quatenus loquimur de adiutorio, iuè adiuuamento, & adoha quæ sunt synonyma, & æquiuoca, & tunc potest dici, quòd Constitutio habet locum

3. in Rege. Sed quando egredimur terminos adoha, adeò vt si collectam Dominus vellet imponere, tunc sunt restricti termini in dictis quatuor capitulis, quatenus autem vellet Rex adoham petere, tunc Constitutio Quamplurium habet locum in Rege, sic etiam quando per capitula Papæ Honorij adoha peteretur, tunc auderemus dicerè, quòd Capitula Papæ Honorij habent locum in Barone respectu suorum vassallorum burgensium, non autem quando collectam vellet petere, quia loquitur taxatiuè in solo Rege Neapolis. In hoc tamen differentia est circà taxam, quia maior est taxa pro Rege ipso, quàm pro Barone, sed ijdem sunt ferè casus, *Andr. de Isern. in princip.* dicens, quòd Rex potest vti priuilegijs, quæ concedit suis subditis, & quòd alijs prodesse vult, & sibi prodesse facit, Constitutio enim Quamplurium dicit ibi, quòd fuit ampliata in Rege per Capitula Papæ Honorij *Baribol. Camerar. in S. firmiter. fol. 92. lit. G. ex eod. Andr. de Isern. in cap. p. 8. fin. de pace iuram. firm.* dicens in omnibus illis casibus comprehensis in dicta Constitutione posse per Regem peti adoham, *Matth. Afflicti. in cap. fin. vi. 27. circà medium, quis dicatur Dux, Iacob. Ayell. num. 3.* dicens, posse per Regem peti subsidium in casibus dictæ Constitutionis, quia dicta Constitutio habet locum in Rege, & ita seruatur *Petrus de Gregor. de concess. feud. p. 7. q. vlt. nu. 34.* quia ampliauit casus dictæ Constitutionis, & alios ibi enumeratos procedere non solum in Comite, & Barone, sed etiam in Rege, dicens hodie hoc esse in usu, *Antonius Capyc. in verb. feudorum adiutoria, versic. Et pro quibus,* dicens, ex *Andr. de Isern.* quòd in casibus, in quibus imponere possunt Barones adiutoria, imponit, & ipse Rex.

De

6 De capitulis Papæ Honorij di-
scurrat Reg. Conf. Ioannes Andr. de
Georg. in repetit feudal. cap. 57.

Et ante ipsum latissimè de origi-
no, & progressu dictorum capitulo-
rum discurrat Reg. Moles tit. de rega-
libus Regni Neapolitani tit. de Colle-
ctis versic. sed cum de ijs, & nouissimè
D. Io. Dominicus Tassonus in pragm.
de antefato vers. 4. obser. 1. num. 10.
& seqq.

ARGVMENTVM.

Adoha imposta ob guerram,
in Regno, deinde finita guer-
ra, si exacta non reperiatur,
an possit per Regem peti à
vassallo, siuè Barone, illamq;
exigi, & an possit conuerti
in aliam causam.

SVMMARIA.

- 1 Adoha non exacta, finita guerra, an
acbeatur, distinguuntur tres casus.
- 2 Adoha, non exacta incuria Percep-
torum Prouinciarum, adhuc potest
exigi.
- 3 Adoha non exacta voluntate Regis
censetur remissa.
- 4 Adoha imposta pro guerra, & non
exacta, non debetur finita guerra,
nisi protestetur Rex.
- 5 Adoha imposta pro vna causa, potest
conuerti in aliam.

QVAESTIO XXII.

1 **D**ifficiliter in Regno nostro
potest hæc quæstio eueni-
re, cum adoharum exacto-
res rigidi, ac solliciti sint,
dicit Præses Amat. d. conf. 11. Acta-

men, quia posset euenire, distinguo
plura capita, aut fuit taxata, & non
exacta incuria Perceptorum, & eo-
rum, qui satagunt tales adohas exi-
gere, aut non fuit exacta de volun-
tate Regis, aut in dubio.

2 Primo casu sufficit, quod dictum
feudum fuerit taxatum, quia incu-
ria Perceptoris non nocet Domino
circà suum ius consequendum à de-
bitore, vulgatis iuribus, tales enim
exactores non præiudicant Domi-
no in talibus, quia ius adohæ sem-
per remanet inconcussum, quia rea-
le est, remque ipsam afficit.

3 Secundo casu, si de voluntate
Regis, & tunc quilibet rei suæ mo-
derator est, & arbiter, remuè suam,
libera est voluntas donandi, quia
Rex si adoham remittere potest per-
petuò, feudumque francum à serui-
tio constituere, ergò tantò magis
temporalem adoham remittere.

4 Tertio casu, in dubio, & tunc *Af-
ficiet. in cap. similiter, num. 6. de Ca-
pit. qui Cur. vend. fuit in opinione,*
quod non posset Rex petere adoham
prædictam, motus ea ratione, quia
vassallus erat debitor adohæ, & Rex
creditor in tempore guerræ, ergo fi-
nito tempore, non potest debitor
temporis vrgeri à creditore, & reli-
quit cogitandum; Verùm admittit
Afficiet. ibi in fine, quod si Rex prote-
statur, potest petere. Actamen in
anno 1634. Perceptor Terræ labo-
ris exegit à me ratam donatiui du-
centorum ducentum mille donato-
rum Regi annis elapsis; quo tempo-
re non fuerunt exacti, & nunc hodie
fuerunt exacti, vt supra in princip. bu-
ius tract. monui.

5 Quarto casu, si adoha esset impo-
sita pro guerra, & guerra esset finita,
vel sedata, an tunc per Regem pos-
sit conuerti in aliã causã, responde-
tur affirmatiuè ex tex. in l. legatum,
ff. de administr. ad Ciuit. pertin. quia
est in potestate imponentis mutare
modum,

modum, & conditionem *l. p. ff. adimend. leg.* & ita docet in materia collectarum *Bald. in cap. p. d. conuentiunculas, de pace iuram. firm.* quem sequitur *Iul. Ferrett. de gabellis, parte prima nu. 483.* dicentes, quod si est imposta collecta prò soluendis stipendiarijs, & postea cōuersa est prò aqueductu, quod Populus teneatur soluere per iura supra allegata.

ARGVMENTVM.

Adoha non soluta per prædecessorem, & soluta deinde per successorem, an possit repeti per successorem à suo Authore.

SVMARIA.

- 1 *Fiscus non potest perdere adoham, propter feudum venditum, & distinctio refertur.*
- 2 *Adoha de feudo vendito, vel aliàs ad successorem peruento, debet solui per successorem, si ita conuentum.*
- 4 *Baro retinens penes se unam ex terris venditis soluet adoham pro terra retenta tantum.*
- 5 *Adoha soluta ab emptore prò terra retenta penes venditorem rescindenda est emptori ab ipso venditore.*
- 6 *Adoha debetur à possessore feudi, quando nihil est conuentum inter authorem, & successorem, sed postea repetitur ab ipso authore.*

QVÆSTIO XXIII.

Solet quandoq; feuda uendi, donari, vel quouis modo deuenire ad aliquem, non soluta adoha, & nulla facta mentione, ad quem spectaret onus adohæ im-

positæ, & nõ solutæ antè alienationem, quo casu inconcussum est Ius fisci, vt recta via propter ius reale, actionemque realem super feudo sibi satisfiat, vt post alios *Petrus de Gregor. de concess. feud. p. 8. q. 3.* & nos supra tetigimus, adeò vt nihil ad eum de ouibus &c. sed ipse possessor, feudi soluat, & à feudo exigit, vt dico *infr. q. 56. num. 8* vbi adduco praxim Regiæ Cameræ cum prouisionibus expeditis, remanet tamen quæstio inter ipsum successorem in feudo, & authorem, quia successor non potest se tueri contram fiscum, sed soluere debet, author autem dicit, quòd feudum transit cum onere suo; in quo distinguas, quòd aut est conuentum de tali adoha, aut nihil est conuentum.

2 Primo casu, quando de tali adoha conuentum est, vt solutio eius spectat ad successorem, vt quia minus emit, vel alia causa, tunc pacta seruanda sunt inter contrahentes, dumodò non repugnantia legi, & naturæ contractus *l. p. ff. de pactis, Marin. Frecc. auctoritate 5. num. 13.* nec afficiant fiscum.

3 Quia quando aliter est conuentum, tunc adoha, vt dixi, debet solui à quo sic est conuentum, prò vt sic fuit obseruatum in persona D. Iohannis de Gueuara, qui emit terram Apicij cum pacto de retrouendendo, sed adiecit aliud pactum speciale, vt ipse emptor non teneretur ad adohas, & fuit ordinatum, quòd, stante tali pacto, non teneretur soluere adohas, sed quòd illas solueret venditor, die 27. Aprilis 1575. vt ex lib. *Adoharum 15. fol. 102.* Sic etiam fuit ordinatum ad instantiam Ill. Principis Scælarum prò Terra Cruponi vendita Petro Antonio Ferraro, die 4. Iulij 1575. fol. 124. *Adoharum 15.* vide quæ dico *infra d. q. 56.*

4 Sed quid si vassallus possidens diuersas tetras, prò quibus omnibus est

est taxatus in centum, v.g. vendiderit non nullas terras, & duæ, vel tres terræ remanserunt pœnes ipsum venditorem, an hoc casu teneatur dictus venditor soluere iuxta taxam factam tempore, quo possidebat omnes terras etiam alienatas, an verò debeat soluere, prò rata terrarum, quæ pœnes ipsum remanserunt, prò vt sic fuit ordinatum ad instantiam D. Georgii Castriotæ, qui vendiderat non nullas terras non nullis particularibus, quòd solueret ratam terrarum pœnes se retentatarum, & emptores soluerent ratam terrarum emptarum die 29. Ianuarij 1574. fol. 33. In Adobarum lib. 15. Sic etiã ad instantiam Comitis Pulicatri contra Ioannem Antonium Moctula emptorem Terræ Mandriæ, die 29. Februarij 1574. eod. lib. in quo apparet, quòd fuerunt expeditæ literæ executoriales die 2. Aprilis 1574. eod. lib.

5 Sed quid si emptor prædictus solueret adohã prò rata tam terræ retentæ, quam terrarum emptarum? dicas, quòd restituet vëditor emptori, sed postea deducitur ab ipso venditore, prò vt sic fuit ordinatum ad instantiam Ill. Principis Bisiniani contra Scipionem Sanseuerinum concessionarium d. Ill. Principis die 6. Octobris 1574. fol. 69. Adobarum 15.

6 Aut nihil est conuentum, & tunc ibi difficultas est, quam resoluas, quòd possessor qui soluit, repetit ab ipso alienante, & sic ab authore suo, si aliter non apparet conuentum l. apud Iulianum, S. si heres, ff. de leg. primo Marin. Frecc. dicta auctoris. 5. num. 13. circa medium, nam emptor feudi tenetur soluere adoham à die, quo cepit possessionem feudi empti, quia ex illo die percipit fructus, idè à die illo debet soluere adohã respectu dictorum fructuum debitã, prò vt sic fuit ordinatum ad instantiam Ferdinandi Venturæ contra

Anton. Scaglione venditorẽ, die 15. Maij 1573. & iterũ die 11. Iunij eod. anno fuit seruatum in persona V. I. D. Ioannis de Ianuario emptoris Ciuitatis Monderuini, & in aliis casibus, prò vt apparet ex libr. 15. Adobarum, fol. 9. & 10. ter. & in seqq. quia aliàs esset decipere nouum emptorem, vel successorem, qui dum emit, est in credulitate illud esse liberum ab oneribus præteritis, illaque esse soluta, aliàs vtique si fuisset certioratus, vel non emisset, vel si emisset, vilius emisset Ioseph Cumia in cap. si aliquem, in verb. consueti, num. 5. dicens, quòd possessor ex causa onerosa repetet ab alienante, & restitui debet soluenti, prò vt fuit ordinatum ad instantiam Lucretiæ de Frisis de Ciuitate Licij contra venditorem feudi die 13. Ianuarij 1552. lib. Adobarum 11. fol. 31. & fol. 36. tergo 37. tergo, & fol. 47. ter.

Et sic etiã die 22. Februarij 1574. fuit ordinatum quod Ill. D. Pompeus Columna emptor terræ Rodij sibi venditæ per Camillum de Antonellis restitueret dicto Camillo venditori omnes pecuniarum quantitates, quas dictus Camillus soluit prò adohis dictæ terræ prò tempore, quo solutio adohi spectabat ad dictum D. Pompeum, & fuit sic ordinatum seruari, prò vt apparet ex fol. 80. lib. Adobarum 15. si aliter conuentum non apparet per dicta iura allegata à Frecc. subdens idem Ioseph Cum. ibi num. 6. quòd de æquitate in subsidium conueniri deberet, si non peteret, ac periculo suo discuteretur venditor l. unde queritur, ff. commodati.

Secundogeniti an debeant contribuere primogenito in solutione adohæ de quantitate, quam habent pro vita, & militia, adeo ut tantò minùs sit in vita militia, & è contrà an diminuatùr adoha.

S V M M A R I A.

- 1 *Secundò genitus an tenetur de vita militia contribuere primò genito in adoha, ponderatur Constitutio Comitibus, & contrarium sub nu. 4.*
- 2 *Adoha soluitur ad perpetuam feudi utilitatem.*
- 3 *Adoha est quota fructuum, ex quibus debetur.*
- 5 *Decisiones referuntur contrà primò genitum, ut soluat adoham, tempore Afflicti, & sub nu. 7.*
- 6 *Secundogenitus non tenetur contribuere primò genito in adoha, & refertur decisio.*
- 7 *Règia Camera Summaria nostri Regni taxat adoham, nulla habita consideratione de vita militia secundò genitorum.*
- 8 *Onus adoha non minuit alimenta debita secundò genitis ex dispositione testatoris.*
- 9 *Vita militia non minuit releuium.*
- 10 *Primò genitus soluere tenetur cano- nem, tributum, vel alia onera debita occasione maioratus, nulla facta diminutione alimentorum debito- rum secundò genitis.*
- 11 *Secundò geniti ex equitate Sacri Conf. non contribuunt primò genito, licet aliàs ponderetur de iure.*
- 12 *Pensionarius tenetur contribuere in charitatiuo subsidio, quod limita- tur, ut ibi.*

FVuit hæc quæstio p̄cis tem-
poribus excitata in fauorem
primò geniti, soluentis ado-
ham pro feudo, & dubitatum fuit
contrà secundò genitos habentes
vitam militiam per nonnullos DD.
qui allegabant Constitutionē Co-
mitibus, & ibi Gloss. contrà secun-
dogenitos, dicendo, quod dū Gloss.
in dicta Constitutione Comitibus
dicit, quod fratres secundò geniti
tenentur Domino præstare seruitiã
ad eorum expensas, & habere arma,
& equos fratris maioris, idè dedu-
cebant quidã, nã adoha hodie suc-
cessit loco dicti seruitij, meritò
adhuc præstare tenentur, & sic fra-
tri primò genitò contribuere, & ità
contrà secundò genitos respondi-
se quosdam peritos tunc temporis
DD. refert *Iacob. de Ayell. de iur. ado-
ha, num. 93.* sic etiam docet *Paris de
Put. de reintegrat. feud. cap. Nunc vi-
dendum. sub Rubr. vitam militiam,*
col. 4. fol. 177. num. 17. *Ioannes Ant. de
Nigris in capit. Regni Alienationis
actus, nu. 11.* *Matth. Afflicti. sibi con-
trarius in repetit. capit. Imperialem,*
S. Praterè Ducatus, num. 18. & ità
dubitasse Viceprothonotariũ tem-
pore Afflicti refert *decis. 252. nu. 2.*
versic. Verum, dicens, quòd dum so-
lutio adohæ fiebat ad perpetuam
feudi utilitatem, tunc quia iste se-
cundò genitus habebatur ad feudũ
loco usufructuarij, & usufructuarius
contribuit ad expensas perpetuas,
meritò de vita, & militia contribue-
re tenebatur primò genitò in solu-
tione adohæ, tantò magis ex dicta
Gloss. in *Const. Comitibus,* dum secun-
dò genitus seruire tenebatur, meritò
contribuere tenebatur,

3 Item adoha debetur de fructibus
feudi, est enim adoha quota pars
fructuum feudi, & per consequens
pro solutione adohæ diminuantur

meritò diminui debet. vita malicia, quæ cum debeat pro alimentis secundum opinionem nonnullorum Regnicolarum, ut aliàs diximus, & refert *Oslau. Bambacar. in cap. omnes filij, si de feud. defunct.* & debetur de fructibus feudi, & alimenta debentur, deductis oneribus, meritò vita militiæ diminui debet.

- 4 E contra pro secundogenitis contra primogenitum permulte erant validiores rationes, quas longa manu refert *Matth. de Afflic. dicta decis. 252. à num. 2* ad finem, adeoque fuit alterata dubitatio hinc inde, ut per Sac. Conf. tempore *Afflic. ut ipse refert num. 9.* orta dubitatio inter Antonium Pudericum primogenitum, & Iacobum secundogenitum, fuit propter dubietatem conclusum, quod reserua meliori deliberatione, interim primogenitus solueret adham, & ad partes hanc quæstionem disputat *Sygm. Loffred. in parapbras. feud. in cap. Imperialem. S. scribam,* dicens hanc quæstionem non adhuc fuisse decisam.

Attamè talis dubietas, siue quæstio paulatim incipit terminari tempore Antonij de Alex. in Regia Camera, pro ut refert *Thom. Gram. in addit. ad Afflic. d. decis. 252. in addit.*

- 6 *incip. in solutione,* dicens, sic fuisse decisum in fauorem filiorum secundogenitorum Iacobutij de Alexandro, quicquid dicat in *cap. Imperialem, S. Præterea Ducatus,* & apertius fuit obseruatum contra primogenitos, ut nunquam per primogenitos, potuisset obtineri ex *Anton. de Alex. refert Iacob. de Ayell. de iur. adoha n. 93.* dicens, sic processisse communem obseruantiam Regiæ Cameræ, nunquam in taxatione adohæ fuisse deductam vitam militiam, sed integrè fuisse solutam per primogenitum ab aliqua deductione, sine contributione secundogenitorum, hanc eandem sententiã in fauore secundoge-

nitorum, firmavit *Marin. Frecc. quem allegat Vinc. de Franch. decis. infr. ar. leganda,* sed illam non potui inuenire, sic etiam in fauorem secundogenitorum resoluit *Cesar. Vrill. dicta decis. 252.* & sic fuisse decisum tandem refert *Vinc. de Franch. decis. 20. num. 11. Franc. de Pont. de potest. Proreg. tit. de assens. Reg. s. 4. num. 30.* & antè istos hanc sententiam docuit etiam ultra supra citatos, *Anton. Cappyc in sua inuest. feud. in verb. feuda adohant, versic. Et fratres,* qui licet dubitet contra secundogenitos, tamen refert decisionem Regiæ Cameræ dictorum filiorum Iacobutij de Alexandro *Paris de Put. de finibus feud. q. 42 num. 17. Niger. in dict. cap. Alienationis. actus, num. 11. Petrus de Greg. de dot. de parag. q. 2. num. 8.* post alios *Ioannes Baptista Bilocta de ab-solutione iuram. allegat. 2. num. 8.* post tract. prædictum, dico *Ego de Iur. releuij, parte 7. q. 7. nu. 21. Iul. Cesar. Galup. de feud. p. 3. cap. 3. num. 66.* ubi obseruantiam refert *Horatius Mons. in S. Præterea Ducatus num. 135. de prohib. feud. alien. per Frideric. Anton. Borrin. in tract. Caualcata, siue de seruit. vassal. p. 3. s. 2. Adoha, vers. Non habetur.*

Ex quibus iam remanet soluta quæstio prædicta, adohæ onus ad solum primogenitum integrè spectare, nec secundogenitos teneri ad contribuendum.

- 8 Declara primò in releuio, ut vita militiæ non minuat releuium, nec è contra, quia totum releuium integrè ad primogenitum spectat solvere, nec secundogenitos afficit, *Garf. Masbrill. decis. 112. & Ego latè dico de Iur. releuij d. q. 7. nu. 21. p. 2.*

- 9 Declara secundò in alimentis ex feudo debitis secundogenito ex dispositione testatoris, ut non teneatur pro illorum rata contribuere primogenito, soluenti adham, & per consequens, ut onus adohæ non mi-

minuat alimenta relicta super feudo, sed ad primògenitum spectat onus integræ adohæ, prò vt sic decisum refert *Matth. Afflict. dicta decis. 152. n. primo, & ibi additio Thom. Gram. referentis sic etiam fuisse decisum.*

10 Declara quarto in maioratu, vt si frater primògenitus possessor Maioratus teneretur ad solutionem tributi, Canonis, vel alterius iuris ex causa dicti maioratus, & teneretur etiam ad aliquam annuam quantitatem correspondere secundògenitis ex causa alimentorum, tunc integra solutio tributi, canonis, vel alterius annuæ præstationis, siuè quantitatis spectat ad primògenitum, nec secundògeniti tenentur contribuere de rata alimentorum, ita *Matth. Afflict. in cap. Imperialem, S. Præterea Ducatus, num. 53. de prohib. feud. alien. per Frider. Arius Pinel. de bon. matern. l. prima p. 2. num. 22, versic. septimò ampliatur. Ludouic. Molin. de Hispan. primògenitis lib. primo cap. 27. num. 9. versic. Idque adeò verum est, Tyraquell. de iur. primog. q. 74.*

11 Declara tamen hæc omnia de æquitate nostri Sac. Conf. vt refert *Marinus Frecc. de subfeud. lib. 2. de auctoritate Baron. auctoritate 34. nu. primo* dicens, ex *Andr. de Isern. in Const. Comitibus*, quòd posset aliquando minus vita, & militia, ad hoc vt fratri primògenito remaneat tantum, quantum sufficit ad viuendum vti Baro, & primogenitus, & sic deducto ne egeat.

12 Declara sexto in pensione, & charitatio subsidio, vt pensionarius, qui habet pensionem simpliciter concessam, teneatur contribuere in charitatio subsidio, nisi pensio fuisset concessa libera, & exempta ab omni onere subsidij charitatiui, vt latè fundat *Hieron. Gigas. de*

pensionibus quest. 38. num. 39. Ioseph Cum. in cap. si aliquem, in verb. Consueti seruitij, n. 93.

Et an secundògenitus possit petere partem in meliorationibus factis feudo, vide quæ dico infra q. 30. per totam.

SVM MARIA QVÆSTIONIS 25.

- 1 Paragium debitum foeminis an minuatur propter onus adohæ, controuersa fuit questio, nunc autem decisa.
  - 2 Anelli Amati Consilia prò primogenita, quòd onus adohæ minuatur paragium, ponuntur, & nu. sequentibus.
  - 3 Camilli Villani, & Octauij Bamberarij Consilia prò secundògenita proponuntur.
- Sequuntur alia Summaria dictæ questionis post consilia,

Summaria Conf. Anelli Amati S. C. Aduocati Primarij, Reg. Cam. filci Patroni, & Præsidis feudorū interpretis designati.

- 1 Vita, & militia an ex adohæ præstatione minuatur, DD. pro vtraque parte recensentur.
- 2 Paragium est loco portionis de iure natura debita.
- 3 Paragium est idem iuris cū legitima.
- 4 Legitima est quota bonorum.
- 5 Item & paragium.
- 6 Legitima in liquidatione mortis tempus spectatur, prò vt paragij.
- 7 Paragium, & legitima in proprietate debentur.
- 8 Fructus paragij, & legitima qualiter debeantur.
- 9 Paragium licet non sit idem quòd legitima, est tamen quasi idem ex interpretatione Sapientum Regni.
- 10 AEquiparatio sufficit in casu, de quo agitur, vt ab equiparatis sumi possit argumentum.

O

Ex-

- 11 *Exceptionem alleganti incumbit probandi onus.*
- 12 *Legitima in liquidatione ante omnia onera deducenda.*
- 13 *Idem in paragij liquidatione.*
- 14 *Vita, & militia. an paragio adequatur, vt ab vno ad aliud argui possit, & nu. 16. 17. & 18.*
- 15 *Vita militia est onus feudi, & quemcunque sequitur possessorem.*
- 16 *Vita militia respicit tantum feudum, non autem vniuersum patrimonium.*
- 17 *Fidelitas feudo inest, non seruitium.*
- 18 *Paragium non est onus intrinsecum feudi.*
- 19 *Cap. Alienationis actus, quod de vita, & militia loquitur, non habet locum in paragio.*
- 20 *Feudatarius occasione feudi ad paragium tenetur.*
- 21 *Andreas in Constitutione post litem, & in § quid ergo, num. 6. de inuestitura de re aliena facta, asserens, paragium esse onus feudi, declaratur.*
- 22 *Dictio, Propter, designat causam remotam.*
- 23 *Paragium respectiue ad feudalialia, & burgensatica debetur.*
- 24 *Paragium qualiter dici possit portio hereditatis, & Andrea locus in Constitutione in aliquibus declaratur.*
- 25 *Legitima debetur cum qualitate hereditaria.*
- 26 *Hereditas, vel bona ad aliquem si deferantur, effectu non differunt.*
- 27 *Vita, & militia à paragio distat, & ab vno ad aliud non recte arguitur.*
- 28 *Foemina melioris conditionis nunquam masculo existit.*
- 29 *V usufructus filio familias relictus patri non queritur.*
- 30 *Vita, & militia loco portionis legiti-*

ma, vel alimentorum an subrogatur remissiuè.

EPITOME!

Adohæ onus paragium minuire latè probatur Prò Illustri
D. Beatrice Vitelli
Vrsina.

CONSILIVM XII.

IN liquidatione paragij Illustris quondam Marchionissæ Roboris debiti super bonis feudalibus cõmunis patris per Beatricem Vitelli primògenitam possessis, illud in controuersiam deducitur; num debeat paragium, habito respectu ad integrum feudi valorem, nulla facta deductione, vt aduersarij asserunt; An autem adohæ solutio sit à feudi valore detrahenda, ità vt ex eius præstatione paragium diminuatur, vt primògenita contendit.

In hac disceptatione paucis agam, etenim quicquid in ea controuersia dicendum sit, num vita, & militia, quæ secundògenitis debetur; ex adohæ præstatione minuatur, in qua sibi ipsi parum constat. *Afflicti. qui in decisio. 252. minui asserit, cum tamen contrarium in lecturis firmiter in cap. Imperialem, §. Præterea Ducatus, de probib. feud. alienat. per Fridericum, & prò primògenito firmat etiam Paris de finibus feud. quest. 42. incip. nunc videndum, num. 17. & cæteris clariùs hoc tradit Petrus Gregor. Sicul. in tractat. de dote, & parag. quest. 2. in 4. illat. n. 8. eamque iuris magis consonam restatur Niger. in cap. Alienationis actus, num. 11. ad idem, quod tradit Det.*

Dec. conf. 155. & post cum Gigas de penson. quest. 38. & 89. aliaque recenset ad huius opinionis comprobationem addens ad Afflic. in d. decis. 252. latè firmasse Loffredum in paraphrasi in cap. Imperialem, S. firmitè, versic. quæri potest, fol. 56. à terg. Tiraquell. de iure primogen. quest. 74. num. 2. & sequitur Molin. de Hispan. primogen. lib. primo cap. 27. num. 9. Capyc. quod ità iudicatum per Cameram refert in inuest. in verb. feuda adobant, col. fin. versic. & fratres, quos refert, & sequitur Dominus de Franch. decis. 20. num. 11. & Camill. Salern. in addit. ad consuetud. huius Ciuitatis in consuetud. quod si aliquis, sub Rub. de alimentis præst. in princip. Sed controuersia hæc ad casum propositum minimè deseruit, cum de alia re diuersam naturam, diuersamque rationè habente dicamus: Omissa itaque in hac controuersa opinione, disceptatione ad casum deueniendo, ex infra dicendis facilè constabit primogenitæ iustitia.

2 Est enim vera, & ab omnibus recepta opinio, quod paragium est loco portionis iure naturæ debitæ, ideòque iura, quæ de legitima loquuntur in paragio, etiam verificantur ex natura subrogati, *Andr. in Const. in aliquibus, col. mihi 8. in antiquis, versic. Sed hoc paragium, & col. 12. in fin. versic. eadem ratione, & in repetit. Const. Comitibus, in princip. & innumeros congerit Afflic. in dicta Constitutio. in aliquibus num. 43. & 44. Vinc. Anna allegat. 70. num. 13. ibique inquit, paragium esse eiusdem iuris cum legitima, quod etiam tradit ex Andrea Fabius eius filius conf. 4. num. 10. de Franch. decis. 61. num. 5. Petrus Gregor. in dicto tract. de dote, & parag. quest. 2. & quest.*

28. num. 7. in fin. & paragium, quod vigore Constitutionum Regni debetur, est portio illa, quam pater filiæ relinquere teneretur, vbi non ex Constitutione, sed ex paterna dispositione filia excluderetur, ità tradit idem *Andr. in dicta Const. in aliquibus, col. mihi penult. versic. filia si concurreret, & Reg. Lanar. conf. 70. num. 4. Et quemadmodum legitima debetur, deducto de patrimonio ære alieno; l. quoniam 29. C. de inoffic. test. h. Papinianus, 8. §. quoniam ff. eodem, ob quod legitima dicitur quota bonorum, non autem hæreditatis, vt post alios tradit *Ias. in Auth. Nouissima, num. 3. C. eodem, Boer. decisio. 24. num. 12. Ità paritè, & paragium Andr. in dicta Constitutione col. 8. versic. Sed hoc paragium, & Petr. Gregor. dict. quest. 2. num. 8. & vtrunque in proprietate debetur Andr. in dicta Constitutione in aliquibus, col. 8. versic. Sed hoc paragium, & Anna dicta alleg. 70. num. 6. cum seq. & mortis tempus tam in legitimæ, quam paragij liquidatione spectatur, l. cum quaritur 6. & l. parentibus 8. C. de inoffic. test. & tradit *Vinc. Anna dicta allegat. 70. num. 4. ibique ex æquiparatione subdit, deberi fructus paragii eodem iure, quo fructus legitimæ debentur, vt ibi num. 11. & sequen. & latè Petrus Gregor. dicto tract. de dote quest. 26. ibique addentes, & licèt in aliquo differat paragium à legitima, ità vt paragium non sit idem, quod legitima, vt probat *Neapod. in consuetud. si moriatur, num. 51. cum seq. est tamen quasi idem ex interpretatione Sapientium Regni, ac loco debiti iure naturæ, ità ille num. 56. & D. de Franch. dicta decisio. 61. numer. 5. & cum habeamus specialem æquiparationem quò ad modum liquidatio-****

nis, de quo agimus, ut per *Andr. dicta col. 8. & Ann. dicta allegat. 70. num. 3.* cum sequentibus. Sufficit æquiparatio hæc quod ad casum, de quo tractamus, vt de vno ad aliud argui possit. *Abbas in cap. Translato post nu. 3. de Constit. et in cap. Constitutus et secundo de appellat. in cap. quemadmodum, §. primo de iureiur. Dec. conf. 328. col. fin. & 416. nu. 15.* quod multò magis procedit, vbi est facta æquiparatio per modum regulæ, l. p. vbi notatur, ff. de leg. primo, & propter
 11 terea alleganti exceptionem incumbit probandi onus, notatur in l. p. & in l. omnis definitio 201. ff. de reg. sur.

Hoc iacto fundamento, clara sequitur propositæ difficultatis resolutione, nam quemadmodum in legitime liquidatione fit prius deductio onerum de toto patrimonio, & de eo, quod superest, competit legitima dicta l. quoniam, & tradit latissime Cuccus in tractat. de legitima, sub Rubr. legitima est. quota honorum n. 3. cum seq. & *Surd. conf. 216. n. 12. vol. 2.*

13 Ità pariter in paragij liquidatione, vt tradit in indiuiduo *Andr. in dicta Constitus. col. 8. & Petrus Gregor. dicta quest. 2. num. 8.* est enim paragium quota honorum pro vt, & legitima; *Afflic. decis. 162. post nu. 2.*

Non obstat quod dicitur in liquidatione vitæ militiæ onus ad hæ non deduci iuxta vnam opinionem, nam præterquam quod opinio illa iuris regulis repugnare videatur, & plures habeat contradicentes, vt supra deduximus, attamen, præsupposita pro nunc opinio
 14 ne illa pro vera, adhuc nihil obstat, cum alia ratio pactum reformet, vita enim, & militia est onus ipsius feudi, ideoque quemcunque
 15 possessorem etiam titulo particula-

ri sequitur, vt in cap. Regni. Alienationis actus, vbi latè *Niger. & Afflic. dicta decis. 162. & Petrus Gregor. in tract. de vita, & militia, 16 quest. 3.* & est onus respiciens tantum ipsum feudum, alia autem bona à tali nexu sunt pœnitus exempta, vt in *Const. Comitibus, & Petrus Gregor. dicto tractat. de vita, & milit. quest. 5.* & propterea vita hæc, & militia, quæ ad feudi limites restringitur, non diminuitur
 17 ex onere extrinseco feudi, nam fidelitas feudo inest, non autem seruitium, nisi imponatur *Andr. in §. sed nec est alia, num. 38. in fine. qua fit prima causa, & in cap. primo §. huius autem generis num. 9. versic. sed si infeudatur fisco, tit. ex quibus causis feudum amittit.* cum quo omnes concurrunt secundum *Camerar. in cap. Imperialem, fol. 75. col. 3. versic. aliud esse seruitium.*

18 Diuersum in paragio est, illud enim non est onus intrinsecum feudi, ità vt ius aliquod pro eo sit causatum super ipso feudo, cum
 19 nulla pro eo competat realis actio, sed tantum in personam, nec capitulum Alienationis actus, quod de vita, & militia loquitur, ad paragium trahitur, ut firmat *Andr. in dicta Const. In aliquibus, col. mihi septima versic. R. non teneri,* inquirens non inueniri cautum, *Afflic. dicta decis. 162. num. 4. & 6. Camerar. in cap. primo an adgnatus, num. 158. versic. quoniam in paragio, & in cap. Imperialem, fol. 13. col. 2. versic. hanc enim ob rem, & fol. 14. col. prima lit. D. & Petrus Gregor. de dote, & parag. quest. 3. num. 5.* quod videtur de mente *Andræ in d. Const. in aliquibus, col. 6. in fine, & col. 7. ubi arguendo ab oneribus realibus ad paragium, allegando tex. in l. p. & 2. C. sine cens. l. ba-*

l. hæc tenus 8. ff. de usufruct. & *l. quarto* 28. de usufruct. legat. in versic. *Et sic non obstant*, inquit in illis casibus expressim decidi, dari actionē in rē, in dote secus, & licet obligetur vassallus occasione feudi, non ideò tamen ius distinctum causatur in feudo, *Camerar. in d. cap. Imperialem*, fol. 13. col. p. in princip. & licet *Andr. in Const. si quis post litem circa finem*, & in cap. p. S. quid ergo, num. 6. de inuest. de re alien. facta asserat, paragiū esse onus feudi, intelligi debet causatiuè, scilicet vt propter feudum teneatur possessor exemplo actionis personalis in rem scriptæ iuxta *l. metum* 9. S. Cum autem, vbi *Gloss. ff. quod metus causa*, prò vt in propria materia arguit *Andr. in d. Const. in aliquibus*, col. 7. in fin. & clariùs *Camerar. in d. cap. Imperialem*, fol. 13. col. p. lit. B. & idem *Andr. in dicta Const. in aliquibus*, col. 6. circa medium, de paragio loquens, inquit, cum hoc debitum dotis propter feudum sit, quæ dictio causam remotam designat, *l. p. S. Ex incendio*, ff. de incend. ruin. & naufr. & licet subdat ibi, Et onus feudi contractum est, loquitur tamen facta executione super feudalibus in subsidium, ac præuio pignore in feudo constituto, vt ex præcedentibus, & subsequentibus clarè colligitur, Imò quod plus est, si paragiū in genere, seu in abstracto consideretur verè non potest dici plus onus feudatarij, quam burgenfis, cum nēdum debeat respectiuè ad feudalia, prò vt vita, & militia, sed etiam ad burgenfatica, dicta *Const. in aliquibus*, versic. *Si autem filij*, ibique *Andr. col. 7. versic. Sed hoc paragiū*, & ad litteram explicat *Camerar. in d. cap. primo an agnat. post num. 158.* & *Petrus Gregor. dicto tract. de dote qu. 19. in princip. Afflicti. in Rubr. Const. In aliquibus, de success. filiorum Comitum, & Baronum*, inquiens, ita per omnes Regnicolas teneri, ac plu-

riè in Sacro Cons. iudicatum vidisse.

Cùm itaque onus paragij totum respiciat patrimonium, & in proprietate debeat, omnino sequitur vt siuè dicamus esse portionem hæreditatis, vt inquit *Andr. d. col. 8.* & iterum *col. 9. ibi*, tantò plus, quia hoc paragiū est portio hæreditatis, siuè quota bonorum, vt supra diximus (quod verius est, cùm sit loco legitimæ, & præcedens dictum *Andræ* intelligi debet, quòd debeat de bonis hæreditarijs cum qualitate hæreditaria, vt in legitima tradit post alios *Alex. in l. p. nu. 3. ff. de acq. hered. in l. quia poterat, n. 10. ff. ad Trebell. & alibi*) semper venit deducendum æs alienum *d. l. Papinianus, S. Quoniam*, & vbi esset verè portio hæreditatis, adhuc idem esset, nam teneretur prò rata debitum agnoscere, *l. prò hæreditarijs 2. C. de her. act. l. prima C. si cert. petat*; & licet iura videantur discrimen constituere inter vocatum ad partem bonorum, vel hæreditatis, iuxta *legè si quis seruum, §. fin. cum l. seq. ff. de leg. 2.* Actamen in effectu, quòd commodum vocati, idem est, vt rectè declarat *Castr. ibi antè num. 4.* sequitur *Dec. cons. 336. nu. 2. ibi*, nam, vt dicit *Paulus*.

Præterea inter vitam militiam, & paragiū satis diuersa ratio videtur: illa enim in fructibus debetur, & cum vita extinguitur, dicta *Const. Comitibus*, & *Petrus Gregor. de vit. & milit. q. 5.* nec attenditur valor rei, sed redditus tantum, *Ioannes de Plat. in l. 2. in 3. notab. in fi. C. de pred. & omnibus rebus nau. lib. 11. Bart. in l. Imperator in fin. ff. ad Trebell. Bald. in l. 2. num. 2. C. de alim. pupil. prest.* secus est in liquidatione paragij, quòd ad instar legitimæ in proprietate debetur, ideòque valor non tantum redditus attendi debet, vt per *DD. in d. Const. in aliquibus*, vt su-

pra retulimus, & primògenitus equo animo hoc agnoscere debet, cum ipse honoretur in successione feodal, nec fratri inuideat, cui tantum alimenta ministrat, quæ cum vita extinguuntur, qui etiam de persona seruire tenetur, vt cõsiderat *Afflicti. in dicta decis. 152. post num 5.* Ratio hæc in sorore cessat, cum illa seruire non teneatur, & portionẽ non in fructibus, sed in proprietate habeat, nedum legitimæ æquivalentem, sed quandoque vsque ad virilem ascendentem, vbi aliter pari numero non posset, vt tradit ibi *Andr. col. penult. & Afflicti. num. 52.* quo casu, melioris esset conditionis ipsa fœmina, quã masculus, si onus ad hæ ipsa non agnosceret, quod non est dicendum secundum *Afflicti. in ead. Const. post num. 51.* subditque *Afflicti. dicta decis. 252. num. 6.* portionem hanc vitæ, & militiæ adeò exiguam esse, vt aliud onus ferre nõ possit, *l. nauis onusta 4. ad leg. Rhod. de iact.* Ad idem, quod tradit *Gloss. in Authentica Idem est, versic. 1. tẽ nouus. C. de bonis, qua lib. in quibus, relicto*

29 filio familias vsufructu, illum patri non quæri, licet secus vbi relinquatur proprietatis *l. p. eiusdem tit. & per totum, & sequitur Riminal. Iun. in d. p. nu. 183. instit. per quas person.* Cum itaque hæc non reperiantur æquiparata per viam regulæ, & militet diuersa ratio, non potest de vno ad aliud inferri *l. Papin. 21. ff. de minor.* Nec est expeditum, quod aliqui asserunt, vitam, & militiam esse loco

30 portionis, à qua excluditur, vel loco legitimæ, vt alij censent, cum vtrunque improbet *Marinus de subfeud. lib. 3. de different. inter feud. ex pacto, cap. 19. nu. 2. fol. 460.* in nouis, in quibus esse loco alimentorũ, hoc tamen ad præsens differere non expedit.

Tandem cum in paragij liquidatione in hoc Regno nedum feuda-

lium, sed & burgenfaticorum valor attendatur, vt per *Afflicti. in dicta Rubr. Const. In aliquibus, non erit solvendum paragium respectu feudaliũ, sed si secundògenita ex bonis burgenfaticis tantam quantitatem consecuta sit, quæ sufficiat pro portione legitima, cum habito respectu ad valorem feudaliũ non possit aliquid vterius consequi, vt per *Andr. in d. Const. col. 8. & Camerar. in d. cap. primo. nu. 158. an adgnat. quod satis in sententia exprimitur, dum dicitur, in cuius paragij liquidatione habeatur ratio de bonis burgenfaticis peruentis ad dictam Isabelam ex hæreditate Iacobi, frustra de adoha deductione disceptatur.**

In hac controuersia, post magnam discussionem, Domini iudicantes duarum aularum in parem iuere sententiam, sed cum ex officio causam tuerer, absente cliente, datis tribus adiunctis, fuit decisum adoham non minueret paragium per maiorem partem, sed si casus iterum occurrerit, cogitent ingeniosi quidnam respondendum: vidi enim aduersantium scripta. quæ præmissas rationes minimè tollunt. Poenes Actuarium.

SVMMARIVM.

- 1 Paragium loco legitima subrogari.
- 2 Legitima in liquidatione onera omnia deducuntur.
- 3 Regula in aduersarium transfert probandi onus.
- 4 Andreas in Constitutione Comitibus declaratur.
- 5 Vita, & militia loco alimentorum subrogatur.
- 6 Adoha origo latè recensetur.
- 7 Adoha loco personalis seruitij subrogatur.
- 8 Domino tamen volente.
- 9 Adoha solutio qualiter liquidetur.

Vaf-

- 10 *Vassalli in adohæ solutione contribuunt.*
- 11 *Feuda magna valoris quandoque parùm pro adohæ soluunt.*
- 12 *Seruitium extinguitur, feudo ad Dominum reuerso.*
- 13 *Augmentum adsumit naturam rei, cui accedit.*
- 14 *Inuestitura non petitur pro eo, quod feudo accrescit.*
- 15 *Donatiui præstatio an voluntariè fiat.*
- 16 *Præstatio triginta annorum uniformis obligationem inducit.*
- 17 *Adohæ tempore belli præstanda.*
- 18 *Rex si bellum extra Regnum habeat, an à vassallis adohæ petit.*
- 19 *Nihil interest quid de iure, vel de facto fiat.*
- 20 *Paragium iuxta feudi valorem liquidandum.*
- 21 *Valor ex redditu colligitur.*
- 22 *Gabella si de singulis centum velicis soluenda sit, erit à legato prius deducendum onus.*
- 23 *Petri Gregor. opinio de dote, & paragio q. 28. recensetur.*
- 24 *Petrus Gregor. contrarietate notatur.*
- 25 *Defenditur tamen distinctionis foedere.*
- 26 *In secunda quæst. generaliter loquitur.*
- 27 *In secunda quæstion. ad ius Citerioris Siciliae restringitur, sicque ad concordiam deducitur.*
- 28 *Diuerfitatis ratio assertur.*
- 29 *Seruitiū non venit ex natura feudi.*
- 30 *Adohæ in vita, & militiæ liquidatione non deducitur.*
- 31 *Fœmina in hoc Regno cum à feudaliū, & burgenfaticorum successione excludatur, ex utroque patrimonio dotanda.*
- 32 *Beneficium propter onus minus valere dicitur.*
- 33 *Feudum beneficium appellatur.*
- 34 *Acextimatio ex fructibus facienda.*
- 35 *Fructus, deductis oneribus, acextimantur.*

E P I T O M E.

Paragium adohæ præstatione minui, adohæque origo latè explicatur: Pro eadem Illustri Beatrice Vitelli Vrsina.

C O N S. XII.

Primògenitæ iustitia ex prioribus scriptis facilè constat, sed vt aduersantium fundamenta pœnitens reijciantur, addenda hæc censui.

I Fundatam habet primògenitæ intentionem, vt cum paragium loco legitimæ subrogetur, vt ex *Andr. pluribus in locis, Afflic. vtroque Anna, Præsde de Franch. Petro Gregorio, & Regente Lanario* aliàs retulimus, quibus accedunt *Loffred. conf. 26. num. 14. & seq. Minad. conf. 2. num. 6. Gram. decis. 101. num. 45.* quibus in locis ab vno ad aliud sepius arguunt, præcipuè *Andr. & Molin. post alios, de Hispan. primogen. lib. 2. quæst. 15. num. 2.* si in legitimæ liquidatione onera omnia deducuntur *l. Papiniauus. 8. S. Quarta, ff. de inoffic. test.* ità paritèr, & in paragio ex natura subrogati dicendum erit, vt in proprijs terminis arguit *Andr. in d. Conf. col. mibi 8. versic. Sed hoc paragium, in antiquis, ex reg. leg. si cum 10. S. qui iniuriarum, ff. si quis cautionibus, cum concordantibus.*

Non obstat quod ex aduerso dicitur, non semper esse validum argumentum à subrogato, cum quandoque contrarium contingat, nam sufficit, hoc esse regulariter verum *d. l. si cum 9. S. qui iniuriarum, vbi concord. Gloss.* Et alleganti exceptionè incumbit probandi onus, & res certa dicitur pro eo, qui regulam habet, latè *Dec. in l. p. post num. 6. ff. de reg. iur. conf. 142. post nu. 4. conf. 552. num. 5.*

num. 5. Ferret. conf. 294. nu. 5. vol. 2.

Nec dicatur vitam, & militiam pariter loco legitimæ subrogari, ad quod aduersarius allegat *Andr. in Constitutione Comitibus in princip. prima, & secunda lect.* nam primò *Andr.* hoc non dicit, sed tantum dari loco portionis, à qua excluditur, cum communi iure feudorum omnes filij succedant, *d. omnes filij, si de feud. fuerit controuers.* & hoc modo arguendo esset contrà partem, cum omnes in honore, & onere succedant, *d. omnes filij cum ibi notatis.*

Secundò respondetur non esse verum quòd detur loco portionis, nec etiam legitimæ, sed potius alimenterum, vt latè probat *Petr. Gregor. de vita, & milit. q. 2. num. 11. & Minadous in cors. primo num. 56. & seq.* cum alijs relatis per addentes ad *Petrum Gregor. de vita, & milit. loc. præcit.*

Videns Aduersarius rationē hanc euitari non posse, negat solutionem hanc, adoha dici posse, sed voluntariam donationem, quæ quolibet biennio per Barones in beneficium Regis elargitur, idq; sororibus præiudicium afferre posse, per iniquum videri, *l. non debet alteri 74. ff. de reg. iur.*

Secundò inquit, etiam si necessarium onus esset, ac de adoha ageretur, non posse præcedentem regulam in proposito applicari, cum seruitium tempore mortis non debeatur, sed tempore belli, *cap. primo, vbi Andr. & alij, hic finitur lex.*

Cuius rei, vt veritas appareat adohæ originem breuiter (quòd fieri potest) repetam. Est enim communi feudorum iure statutum, teneri vassallum Domino personaliter seruire tempore belli, *cap. primo in princip. vbi DD. omnes hic finitur lex,* vel alium Domino acceptabilem mittere, aut dimidium redditus vnius anni soluere, *cap. Imperialē, 5.*

similiter de probib. feud. alienas. per Frider. In hoc tamen Regno parum plus soluitur, vt declarat *Andr. in cap. primo col. fin. quis dicatur Dux;* & mox latius dicam.

7 Loco huius personalis seruitij realis præstatio succedit, dicto *d. similiter*, quæ præstatio in Regno adoha dicitur, vt declarat *Andr. in cap. primo d. similiter in hostenditijs, num. 13. versic. In Regno, de Capit. Corrad. in cap. primo num. 9. de controuers. feud. apud par. term. & in d. cap. primo in fine quis dicatur Dux.* Quod tamen intelligitur, Domino volente, aliàs non posset compelli aliud prò alio recipere *l. 2. S. primo ff. si cert. pet. Andr. quis dicatur Dux in fin. et alibi, Affliet. decis. 320. num. 9. Capyc. decis. 10. nu. 14. & 15. & in inuest. in verb. feuda adohant, & Ill. Marchio Murconi decis. 3. num. 7.* & hæc est vera, & communis opinio in hoc Regno, idque receptum fuit in causa Iosephi Caraccioli cum Principe Sancti Seueri, & alijs, facta relatione in Collaterali Consilio.

9 Soluitur autem prò adoha decem vnciæ cum dimidio prò singulis viginti vncijs in feudis habentibus vassallos, qui tenentur Domino subuenire, sicque remanent poenes feudatarium vntiæ nouem cum dimidia, sed si non habeat vassallos, soluuntur sex vntiæ prò singulis viginti, etsi feudum non in Terra, sed in redditibus consistat, soluuntur tantum vntiæ quinque *Andr. in d. c. primo in fin. quis dicatur Dux, & alij in locis inibi relatis, Capyc. in dicto verb. feuda adohant in princip.*

Nunc ad praxim deueniendo, soluitur adoha hoc modo, non prò quolibet centenariò reddituum in feudo habente vassallos, soluuntur ducati 52. 2. 10. Verùm tenentur vassalli Domino feudatario subuenire, & cum eo contribuere, vt inquit *Andr. in d. cap. pri. quis dicatur Dux,* quæ

quæ contributio dum fiebat per Vassallos Baroni usque ad medietatem ad rationem carolorum, quinque prò quouis foculari, ut in *cap. Regni, Comites, Barones*, ubi notatur, quòd si non sufficerent ob defectum vassallorum, tunc Baro de proprio supplebat; si autem excedebant, non ob id ad plus, quam usque ad medietatem contribuere tenebantur; hodie uerò hæc medietas directè à vassallis exigitur, & solvunt Barones duc. 26. ÷ vbi verò feudum non habet vassallos, tunc solvuntur triginta prò quolibet cētenario: in redditibus verò feudalibus veluti in functionibus fiscalibus, quæ augmentum recipere non possunt, solvuntur tantum duc. 26. ÷ prò singulis centum.

Quæ taxa conformatur cum dictis *Andr. in d. cap. primo Quis dicatur Dux, & in cap. Imperialem, S. firmiter antè num. 31. versic. idem videmus Jacob. de Ayell. in tract. de iure adoha num. 52.*

Præmissa omnia explicantur per consultationem Regiæ Camerae ad Illustrissimum Cardinalem Granuela transmissam in anno 1571. sub die 8. Iunii subscriptam per Hernandū de Avolos M. C. L. Bernardinum de Sancta Cruce, A. de Salazar, Annibalem Moles, Francisc. Ant. de David, & Franciscum Alvarez à Ribera.

In eadem consultatione habetur, cur diversimodè feuda hoc in Regno reperiantur taxata circa solutionem adohæ (quòd cum ad rem faciat, paritèr referam) dicitur enim ibi feuda fuisse antiquitùs tempore primarum concessionum per retrò Reges Aragoneos factarum appreciata, & iuxta illius temporis redditus fuisse taxata ad rationem superius relata, & feuda, quæ fuerunt ad posteros translata, solvunt iuxta primariam taxam, non obstante tē-

poris, vel industriæ latenti augmento, quod etiam de iure procedit secundum *Andr. in cap. primo nu. 18. ibi si diligentia possessoris. de controvers. inuestit.*

11 Ideòque videmus feuda magni valoris parum, vel nihil solvere in pecunia, *Andr. in d. cap. Imperialem, S. firmiter antè num. 31.* quæ verò tractu temporis ob resolutionem inuestituræ, ob fidem forsan non servatam, vel ob lineam finitam ad
12 Regem redierunt, sicque servitium fuit extinctum, *l. uti frui. ff. si usufruct. petat. Andr. ex quib. caus. feud. amit. post num. 12.* dum postea, auctis tunc redditibus, nova ipsorum concessio facta fuit, illud in controversiâ venit in dicto anno 1571. num sub antiqua taxa fuissent concedenda feuda, vel habito respectu ad redditus illius temporis, cum taxa semper sit vniformis, vt per *Ann. in dicto cap. primo num. 150. & D de Pont. dicta decis. 3. nu. 2.* & licet Regia Camera inclinare videatur, & secundum veterem taxam concessionem fierent, vt faciliùs emptores inuenirentur, ac vt illius tēpestatis necessitatibus vrgentibus mederi possit. Attamen in pluribus concessionibus apparet fuisse aliter servatum, prò vt in Comitatu Nolæ, & in Ducatu Boiani contigisse testatur *Anna in dicto cap. primo num. 150. de vassal. decrep. atat.* ac etiam in concessioe huius status Amatricis, prò quo soluebantur olim ann duc. 980. prò adoha, seu donatio in anno autem 1591. fuit aucta ad annuos duc. 1401. 2. 6. (Additio auctoris Ego vidi plures provisiones in Adoharum 5. & 6. in quibus fuit ordinatum, quod in similibus feudis capiatur informatio de introitibus ad finem de nouo taxandi.)

Taxa autem, quæ fit inter Barones Regni, & Vniuersitates prò solutione donatiui (& si fatear non esse

esse veram adoham) est tamen ad-
ditamentum ad priorem adoham, &
quilibet taxatur iuxta mensuram
veteris adohæ, nulla habita ratione
fructuum, qui eo tempore percipi-
untur.

His sic præfatis, facile omnia ex
aduerso replicata corruunt, & pri-
mò dum inquit, solutionem hanc
non esse adoham, nam imò cum sit
facta concessio secundum nouam
taxam ad rationem duc. 52. 2. 10.
prò singulis centum, id est proprie
adoha, quæ loco militaris seruitij
præstatur, vt per *Andr. in d. c. 1. in fi.*
13 *quis dicatur Dux, & quod super ad-*
ditur ratione donatiui, cum sit aug-
mentum adohæ, & ad eadem ratio-
nem liquidetur, debet eiusdem na-
turæ censerì, l. inter focerū 26. 9. cum
inter, ff. de pact. dotal. l. etiam 8. in fin.
C. de iur. dot. cap. primo §. si quis de
manso. versic. sed si Dominus. Si de in-
uestit fuerit contr. & ibi Andr. nu. 14.
in fin. Schrader. de feud. in secunda
parte quest. p. princ. sect. 2. nu. 7.

Hinc dicebat *Andr. in cap. primo*
num. 6. versic. si verò agnatus per quos
14 *fiat inuestit. prò eo, quod feudo ac-*
crefcit, non esse aliam inuestituram
petendam, nec iuramentum præstā-
dum, cum additamentum, & quod
accrefcit sit idem cum re, cui sit
augmentatio d. l. etiam cum simili-
bus, & plura per Dec. conf. 141. num.
primo, & conf. 330. num. 7. subdens,
quod portio, quæ accrefcit, debet
sapere naturam eius, cui accrefcit. l.
si ex toto 8. ff. de leg. primo, Quæ tamē
intelligas (nè decipiari) iuxta ea,
quæ tradit post alios Schrader. loc.
præcit. nu. 8. cum seq.

Nec est verum quod aduersarius
inquit, præstationem hanc volun-
15 tariam esse, cum omnes ad ipsius
solutionem cogantur, & innumeri
sunt Barones, qui non mictunt pro-
curatores in generali parlamento,
non ideo tamen solutionem lubter-

fugiunt; Item Populi, qui soluunt
tres partes ex quatuor, neminem
eorum nomine mictunt, vt testatur
Iacob. de Ayell. in d. tract. de iur. ado-
ha num. 38. Non ideo tamen eua-
dunt rigidos huius tributi exacto-
res, sed siuè velint, siuè nolint, iuxta
taxam soluunt, præualuit enim opi-
nio (quicquid de iure dicendū sit)
firmantium sufficere contentum ma-
ioris partis, l. quod maior 19. ff. ad
municip. ita Iacob. de Ayell. loc. præcit.
Sicque nemo dixerit, solutionem
hanc donationis nomē mereri, cum
illa nullo iure cogente fiat. *l. Donari*
82. ff. de reg. iur. & non nisi vt quis
liberalitatē exerceat l. p. ff. de donat.
in necessitatibus autem nemo libe-
ralis existit. *l. rem legatam 18. ff. de*
adim. legat.

Ex alio etiam non potest talis
præstatio voluntaria censerì, cum ab
16 anno 1560. semper fuerit quouis
biennio vniformiter præstita, suffi-
cit autem triginta annorum decur-
sus ad obligationem inducendam,
l. eū, qui, 6. C. de fund. rei priu. lib. 11.
Andr. de his, qui feud. dar. poss. antè nu.
5. versic. Nisi à Prædecessore, in cap. p.
num. 11. versic. si sine Principis, de
controu. feud. apud par. term. & alibi.

Ex quo satis superque constare
censeo, non meruisse prædecesso-
rem collegam, tanquam in facto er-
rantē notari, sed nec in iure, dum ex
aduerso dicitur mortis tempus at-
tendi in liquidatione onerum. *l. cum*
queritur 6. C. de inoffic. test.

17 Adoham autem, seu militare ser-
uitium, non nisi tempore belli de-
beri, *Andr. in cap. p. bic finitur lex. Re-*
sponsio enim facilis est, quod immo
tempore mortis hoc onus adohæ
loco militaris seruitij aderat, & de-
bebatur, & licet ex Capitulis Papæ
Honorij de anno 1285. licita sit tan-
tum adohæ exactio, vbi Regnum
notabili inuasionē, non momenta-
nea, nec procurata deprimitur, ac
alijs

alij tribus in casibus inibi expræssis;
 18 Actamen ubi pro alicuius Regni
 iusta recuperatione, vel ut inimicis
 occurrat, bellum extrâ Regnum ha-
 beat, tenentur adhuc Barones Regi
 subuenire, & adoham soluere *Andr.*
in S. sed nec est alia, num. 45. qua fit
 prima causa.

Imò etiam si talis exactio de fa-
 cto tantum (quod asserere non au-
 deo) fieret, adhuc licitè posset vas-
 fallus tale onus deducere; cum nihil
 19 interfit quid de iure, vel de facto
 seruetur, arg. *Gloss. in l. qui habebat*
54. in fin. ff. de manum. testam. & plu-
res per Dec. cons. 487. num. 2. cons.
557. num. 13. 665. nu. 4. & 686. nu. 6.
 20 Tandem cum paragium iuxtâ va-
 lorem feudi, & burgenfaticorû sol-
 uendum sit, ut tradit *Camerar. in d.*
cap. primo num. 158. an agn. & alibi
scrib. negare nemo poterit, quin feu-
 dum hoc minus valeat propter hoc
 21 onus, cum æstimatio fiat iuxtâ red-
 dituum quantitatem, *l. si fundum 94.*
ff. de leg. primo, & l. si quos 16. C. de
rescind. vendit. à quo reddito onus
 deducitur, & tantò minus percipi
 videtur, quod decidi posse videtur
 ex traditis per *Bald. & alios in l. non*
ampliùs in princip. per illum tex. ff.
de leg. primo, ubi si de legato soluan-
 22 tur duo prò quolibet centenariò, &
 legatarius in 30. grauetur ad decem,
 soluetur de viginti tantum gabella,
 deducto onere iniuncto, quod cum
 notissimum sit, vltiori comproba-
 tionè non indiget.

Non obstat itaque *Petri de Gre-*
gor. autoritas, quæ forsan aliquos
 23 contrariæ opinionis decepit defen-
 sores, qui in *tract. de dot. & parag. q.*
28. num. 8 inquit onus tamen serui-
 tij militaris non deducitur, quia il-
 lud debetur tanquam tributum, ex
 forma priuilegij ab initio conces-
 sionis.

Huius Doctoris auctoritati quã-
 tum sit deferendum, ubi ex seipso

loquitur facilè ex *Cannet. clarescit,*
qui in Extrauag. si aliquem, cap. sed
quaritur num. 3. fol. 331. relata *Petri*
Gregorij opinione, inquit sed in
 vtraque quæstione aberrauit toto
 Cœlo, ut solet, quando aliquid de-
 cidit suis viribus à nemine adiutus;
 sed quid in hac re testibus indige-
 mus? cum in eadem proposita
 quæstione, in eodem opere paruis
 paginis contento, sibi ipsi pugnetur
 nobiscum enim firmat in eodè *tract.*
q. 2. nu. 8. inquit, dos de paragio
 debetur deducto omni æro alieno
 totius feudi, & sic debetur deducto
 priùs onere seruitij militaris; sicq;
 apertam nostram firmat opinionè,
 nec nouo à nobis crimine notatur,
 cum in alia quæstione sibi ipsi pa-
 ritè dissidens referatur per eundem
Cannet. in S. Et cum præfati in fin. fol.
 316.

Sed absit, quod aliorum famæ
 (præter institutum) detrahere ve-
 lim, & forsan si locus pateretur, ip-
 sum à *Cannetij* morlu prò viribus
 25 liberarem, sed ad rem, de qua sagi-
 mus dicam, *Petrum Gregor.* utroq;
 in loco rectè loquutum, & non con-
 trarium sibi ipsi esse, sed diuersum,
 ex qua resolutione constabit nostrâ
 firmasse sententiam, nec meruisse
 in contrarium allegari.

In secunda itaque quæst. généra-
 liter firmat onus adohæ seu seruitij
 militaris esse in paragij liquidatio-
 ne à feudi valore detrahendū, quod
 ex superiùs relatis satis comproba-
 tur.

In vigesima octaua autem quæst.
 loquitur in Regno illo Siciliæ vltra
 27 pharum, ut patet *ibi n. 2.*

Sed cur diuersum? ratio in prom-
 ptu se offert; in Regno enim illo fœ-
 28 mina à feudi tantum successione
 excluditur, non autem à burgenfa-
 ticus, ut *ibidem nu. 2. & 3.* Vndè ta-
 xatur dos respectu feudalium tan-
 tum, à quorum successione excludi-
 tur,

- tur, vt *ibidem num. 3. ibi, sequitur, quod eorum. & q. 19.* Ideòque onera annexa tantum feudo sunt detrahenda, ita ipse *num. 6.* seruitium autem non potest verè dici onus annexum feudo; Cum ex natura concessionis non veniat seruitium secundum *Andr. in §. Sed nec est alia. num. 38. in fine, qua s. prima causa, & in §. huius autem generis, num. 9. versic. Sed si infeudatur, ex quib. caus. feud. amitt. cum quo omnes transeunt secundum Camer. in cap. Imperialem. fol. 75. col. 3.*
- 30 Hinc videmus in liquidatione vitæ, & militiæ, quæ respectu feudaliū tantum præstatur, non deduci onus adohæ secundum *Afflic. dicta decis. 252. & Præsid. de Franch. decis. 20.*
- 31 In hoc autem, Regno foemina cū à toto patrimonio tam feudali, quā burgenfatico excludatur, debet de utroque dotari secundum eundem *Petrum Gregor. dicta quest. 19.* cum concordantib. vnde non mirum si hoc onus detrahatur, cum negari nō possit in toto patrimonio reperiri hoc onus, ratione cuius totum patrimoniū minus valet, vt tradit post alios *Cagnol. in l. 2. num. 243. C. de re-32 scind. vendit.* Hinc beneficium dicitur minoris valoris propter onus illi adiectum. *Ripa in l. p. §. si haeres num. 27. ff. ad Trebell. post Bald. in l. sed si hoc, §. cuidam in fine, ff. de condit. & 33 demonstrat.* feudum autem beneficium dicitur, *cap. primo, & fin. quo tempor. mil. in cap. primo in fin. de his, 34 qui feud. dare poss. & alibi, et si æxtimatio fiat iuxta fructuum quantitatem l. si fundus 13. ff. de reb. eorum, & Arium Pinell. de rescind. vendit. p. 3. cap. 4. num. 27. Petrus Gregor. d. q. 28. num. 5.* fructus æxtimantur deductis oneribus, *Ripa post alios in d. §. si haeres num. 27.* Cum itaque fiat æxtimatio feudaliū, & burgenfaticorum pro paragij liquidatione, vt

per *Camer. in dicto cap. primo an agnat. num. 158.* nullus vnquam dicit feudum tanti valere, si adoham non soluit, quantum valet, vbi hoc onus adijcitur, & suæ onus sit de natura feudi, siue ex conuentione, vel alio quouis modo, semper verū est rem minori prætio propter onus æxtimandam, vt constat ex cumulatis per *Ripam in dicto §. si haeres, ex Cagnol. in d. l. 2. ibique Pinell. in vltima omnium parte, nu. 18.* circa medium.

Ex quibus omnia, quæ in contrarium excogitari possunt, facili negotio resoluuntur.

S V M M A R I A

Incepta questionis 25. sequuntur.

- 4 Paragium non minui propter adoham refertur decisio.
- 5 D. Berardinus Montaluus laudatur, & eius laudes.
- 6 Dos de paragio taxatur, deducto ære alieno onerante feudum, & quare sub nu. 7. & 10.
- 8 Onus debitum ex feudo ex eius natura, diminuitur propter onera, non sic quando est impositum ex forma priuilegij.
- 8 Adoha tanquā onus feudi ex forma pacti non diminuitur propter onera, secus autem paragium, vt debitum ex ipso feudo intrinsecè, diminuitur.
- 9 Primogenitus tanquam magis honoratus propter feudum, idcò onera sentire debet.
- 10 Expense facta ob fauorem publicū, siue diuinum non deducuntur.
- 11 Gabella imposita fauore diuino, vel publico soluitur absque deductione.
- 12 Paragij quantitas respectu feudi est tenuis, idcò onera sentire non debet.
- 13 Adoha an diminuat ob paragium, vel è contrà, hac questio procedere non potest, & declaratur. Adoha hodie non potest considerari,

nec

*i n facto, nec. in iure propter di-
minuendum paragium, & proba-
tur nu. 14. & sub n. 24.*

14. Onus grauius feudum vt dimi-
nuat paragium, debet imminere
tempore debiti paragij sub num.
14.
15. DD. tenentes, quòd onus adoha non
diminuat vitam militiam referun-
tur, & hodie non dubitatur sub n.
17.
17. Anelli Amati argumento responde-
tur.
18. Anelli. Amati argumento dicentis
indistinctè paragium successisse
loco legitima, & proinde quia legi-
tima debetur deductis oneribus, id
& paragium, distinguendo respon-
detur sub n. 18. 19. 20.
20. Legitima portio debita foeminis, di-
citur legitima respectu allodialiu,
sed ex feudalibus dicitur para-
gium, nec potest considerari vt le-
gitima etiam respectu masculo-
rum secundogenitorum.
Feudum totum dicitur legitima pri-
mogeniti sub nu. 20.
21. Paragium ex feudalibus successisse
loco legitima, equiuocum esse osten-
ditur.
22. Anello Amato dicenti donatiuum
esse idem, quod adoha, vel ad in-
stâr, vel loco adoha, responditur, &
sub nu. 23. Et tandem, mutato no-
mine, probatur esse idem, quod ado-
ha sub nu. 23. & seq.
- Barones non concurrentes in donati-
uo, adhuc de facto non euadunt ri-
gidos extractores.
23. Donatiuum est ex principio volun-
tarium hodie factum est necessa-
rium.
24. Onus donatiui hodie non diminuit
paragium ex ratione, quia tanquã
debitum ratione iuris publici.

ARGVMENTVM.

Onus adohæ an minuat para-
gium debitum foeminis? ma-
gna proponitur quæstio, in
qua diuersorum scripta pro-
ponuntur, & Authoris non
nulla dicta referuntur; Et de
consideratione adohæ in fa-
cto, & in iure, De onere ado-
hæ quomodo consideretur
in grauamine feudi; Anelli
Amati Argumenta proponū-
tur, & illis respondetur. An
paragium successerit loco le-
gitimæ, vel portionis hæredi-
tariæ debitæ super feudo.

QVÆSTIO XXV.

1. **M**agna sanè, & dilputatio-
ne cælebris fuit hæc
quæstio in Regno nostro
quæ Regnicolarum animos torsit,
& sinodali decisione post longam
agitationem fuit decisa, & præci-
puè in causa Donnæ Isabellæ Vi-
telli tertio genitæ cum D. Beatrice
Vitelli primogenita super liquida-
tione paragij debendi super statu
Amatricis, & in liquidatione para-
gij prædicti debuit haberi ratio de
adoha, quæ prò dicto statu solue-
batur per ipsam Regio Fisco, aded
vt solutio adohæ diminuebat ip-
sum paragium, & sic tantò minus
debebatur. In hac controuersia
scripserunt Aduocati Primarij tunc
temporis, quorum scripta placuit
querere, imò quosdam rogitare, vt
hic apponerent, cum mihi iam no-
tificati fuere illi Aduocati, qui
scripserunt in dicta causa.

2. Prò primogenita, & sic vt onus
adohæ minuat paragium scripsit

P. Praes

Præses Anell. Amat. & tria consilia edidit. nempe undecimum, & duodecimum, & tertiodecimum in primo vol. qua supra posuit.

3 Pro tertiogenita fuit mihi dictū, quod scripserunt Regius Conf. Camill. Villanus, & D. Octavius Bammacarius Præceptor meus, ut mihi dixit Dominus Carolus Amatus filius d. q. Anelli, quas allegationes iam vidit dictus eius pater, ut ipse dicit in fine sui consilij, & eas dedit mihi dictus Dominus Carolus mihi semper obseruandus.

4 Sed etsi validè ex more pugnavit *Anell. Amat.* attamen cōtrarium fuit decisum in favorem tertiogenitæ, ut onus adohæ non minuat paragium; Sed ego, si non extaret decisio prædicta, adhuc intrepidè pro D. Anello pugnarem, eius namque rationes sunt solidæ, ut ipse dicit, & intellectui meo adequantur licet imbecilli, nam dicta causa, ut refert D. Octavius Bammacarius in quadam apostilla manuscripta ad *Petr. de Gregor. loc. inferius citando* refert, quod pro sua opinione fuit decisum, licet cum maxima discussione, ac prævia magna causæ cognitione; quia primi iudices *nu. 8.* de duabus aulis fuerunt in paritate votorum, deinde fuerunt dati alij tres iudices adiuncti, & fuit pro sua opinione decisum pœnes Secretarium, ut ipse dicit, & quod scripsit in dicta causa, cuius scripta inferius ponam de qua decisione meminit etiam *Ioannes Aloys. Mormilis in suis paradoxis in Constitutione in aliquibus, n. 43.* & *Præses Amatus in fin. dicti Conf.* & dicta decisio dicit, D. Aloysius Mormilis, quod fuit in anno 1607. die 9. Maij, & in ea interue-

5 nerunt D. Berardinus Montalvus olim Præses Regiæ Cameræ, Reges Regiæ Cancell. Regius Collateralis Conf., Marchio S. Iuliani, Eques Sancti Iacobi de Spata, & nunc ver-

satissimus eiusdem Regiæ Cameræ Locumtenens, cui dignissimè præest, vir quidem omnigena doctrina, bonitate, ac probitate præcellens, morum candore conspicuus, humanitate mirificus, iudicij perspicacitate, ac rectitudine mirabilis, denique numeris omnibus vultu absolutus, quem in senectute licet aliàs prole masculina orbatū, Deus consolari voluit, & meritò, & nos etiam, dum ex Illustri D. Isabella Caracciola filia Marchionis S. Erami. filium magnæ indolis ad paterna aspirantem encomia concessit, ut tantarum virtutum in terris relinquatur hæres, in quem, & tanti patris imaginem, & propriam personam, & reuereri, & inspicere possimus.

6 Ratione ex *Bald. in l. Papinianus, S. Undè si quis in fine, ff. de iustic. test.* cum concord. alleg. ab Alberto Brune in tract. quod extant. masc. fem. non succed. qu. 3. quod in constituendo paragio fœminis, debet considerari modus facultatum dotantis, deducto ære alieno annexo pro onere feudi, & dos de paragio est onus causatiuè siuè propter feudū *Thom. Minadoi cons. prima n. 32.* & *Petr. de Greg. de dote de parag. q. 11. n. 7.* & tā-

7 quam æs alienū deducatur, tamen quando onus feudi non debetur ut onus ex ipso feudo de natura ipsius, vel quia desuper illo contractum est, sed debetur ex forma privilegij, vel pacti ab initio concessionis, ut est onus adohæ, siue seruitij militaris, ut ait *Petrus de Gregor. de concess. feud. p. 8. q. 2.* tunc quia debetur illud tanquam tributum, ideo antè omnia deducitur, nec minuitur propter onera ipsius feudi intrinseca, vel annexa, pro vt est paragium.

8 Item dictū paragium vel successit loco legitimæ, vel loco portionis feudi, à qua fœmina venit exclusa de qua opinione *Octavius Bammacarius.*

car. in cap. omnes filij, si de feudo defuncti. Anell. Amat. dicto cons. 11. nu. 2. & seq. Si loco legitimæ, tunc et si debeat, deductis oneribus, & per consequens minuat, tamen est intelligendum de oneribus debitis ex feudo, siue feudi ipsius, siue rei, ob quam debetur paragium; at verò onus adohæ debetur nõ vt onus feudi, sed vt tributum, ex forma pacti in initio concessionis, quæ non deducitur; & per consequens non minuit paragium.

9 Item onus adohæ debetur ex feudo, quia debet seruire vassallus Regi, sed seruire autem Domino honoris est, quia vassallus dicitur Dominus, & nobilitatur ob feudum. Vnde dicitur satis honoratus primogenitus propter successionem in feudo, meritò cum sit honoratus ipse solus, non autem foemine ipsæ, meritò debet ipse solus portare onera feudi, ob quod ipse consequitur honorem, & dignitatem.

10 Item quando concurrat fauor diuinus, vel publicus, tunc expensæ necessariæ non considerantur, vt considerauit *Matth. Afflicti. decis. 252. nu. 7. et* tunc quantitas, quæ soluitur ob fauorem publicum, non deducitur; nec consideratur *cap. tua nobis, & cap. Pastoralis, de decimis*, sed adoha soluitur ob fa-

11 uorem publicum, vt Regnum sit tutum, idè nec consideratur, nec deducitur; prò vt etiam de Gabel-la affirmat, vt sit soluenda absque deductione expensarum, quæ forsitan fierent ob iuris publici fauorem.

12 Si verò loco portionis feudi succedat paragium secundum veram feudistarum opinionem, tunc portio prò paragio est adèò tenuis habito respectu ad feudum, quod si alia onera sentiret, ad nihilum redigeretur, nec illa posset sufferre, argumento *l. Titia, S. qui in vita, ff.*

de leg. 2. l. nauis onusta, ff. ad legem Rhod. de iact.

13 Tandem, vt rationibus, quæ per mille possunt adduci, conuincantur partis aduersæ auctores, ac claudi debent ora eorum, qui æquiuocant ex euidenti eorum fallacia, quæ est in facto, & in iure. In facto, quia pecuniam, quam hodie solunt Barones, quamque exigunt fiscales à possessoribus feudorũ ex eorum fructibus, non est adoha, quia adoha iam fuit remissa per Regem Alphonsum, facta compositione cum Baronibus Regni, sed dicta pecunia soluitur, vt donatiuum, quod exigitur secundum taxam adohæ, vt ex *Camill. de Curt. in suo diuersor. fol. 41. num. 63.* & habetur in gratia Regis Catholici inter Capitula Neapolitana *cap. 19. fol. 59.* & nos supra qu. 1. si ergo est donatiuum, non autem adoha, ad quid ergo quærere an minuat adoham, quæ non est in rerum natura, cum fuerit remissa.

14 In iure quoq; falluntur contrariæ partis auctores, nam dato quòd esset vera adoha, dicta pecunia, quæ soluitur per Barones, adhuc nõ prodesset parti aduersæ dicere, quod debet deduci, ad hoc enim vt deducatur opus est, quòd non solum sit onus, sed oportet quòd sit onus, quòd immineat tempore mortis patris. *l. Cum quaritur, & Auth. Nouissima, C. de inoffic. testam.* sed seruitium debetur tempore belli, vel quando indictum esset, *c. p. hic finitur lex, vbi Andr. de Ifern. Marin. Frecc. de subfeud. aufloritate 5. nu. 14.* ergò cum non immineat, nec considerari debet.

15 Tandè accedat auctoritas rationi, quippè in specie hanc sententiã docuere *Petr. de Gregor. de dote de parag. qu. 28. num. 7. & 8.* vbi contra secundogenitum firmat conclusionem, vt onera diminuunt vitam

- militiam, & paragium, tamen *nu. 8.* excipit onus seruitij militaris, vt nō deducatur, quia illud debetur tanquam tributum ex forma, & pacto priuilegij in initio concessionis, vt supra pramonuimus.
- 15 Quibus sic positis, superest, vt salua pāce tanti viri Anelli Amati, respondeamus ad eius fundamenta, quibus etsi solida responsa data, minimè erunt, vt credo, sufficit mihi, quòd cum tanto viro volui congre-
di.
- 17 Et primò *in conf. 11. num. primo versic. In hac disceptatione*, dicit, quòd ampliùs de diminutione vitæ militiæ ob adoham non debet dubitari, nec in controuersiam restringari, licet non nulli sibi parùm consentent, cum hodie sit iam indubia, & sopita quæstio, non minui vitam, militiam ab adoha.
- 18 Secundò, *Anellus Amatus dicto conf. 11. à num. 2. vsque ad num. 12. & seq.* ad fundandam suam intentionem vtitur hoc argumenti genere, dicens paragium successit loco legitimæ debitæ iure naturæ foemina, imò quod potius, est idem cum legitima in iure debendi in tempore liquidationis, & in alijs, & saltèm dicit in casu, de quo agit, æquiparari legitimam, & paragium, deinde fit mat minorem argumenti, dicens, sed legitima debetur deductis oneribus, irà etiam deducit in paragio, vt liquidetur deductis oneribus, & sic minuatur ob adoham, quod est onus feudi, siuè debetur ex feudo.
- 19 Sed maior argumenti fallax est, quia debebat considerare, quòd vassallus habet duplex patrimonium, paganicum, & feudale; Et ideò aliud est dicere, deberi legitimam ex allodialibus, aliud ex feudalibus, quia in allodialibus foemina succedebat sicut masculus, *l. maximum vitium, C. de lib. prat.*
- adeò vt de iure communi debebat succedere vnà cum masculo in portione, à qua successione fuit temporaliter exclusa per Cōstitutionē Regni ob existentiam masculorum, vel saltem debebat habere legitimam in dictis bonis, sed loco legitimæ prædicta Constitutio Regni voluit vt dotentur de Paragio.
- 20 Aliud est dicere in feudalibus, quia foemina, & secundogeniti non habent legitimam in feudo. *Hartam. Pistor. lib. 2. par. poster. q. iur. q. 38. num. 30. & 21.* & dico in sequenti, quia totum feudum est legitima primogeniti, vt aduertit *Reg. Lanar. conf. primo num. 20.* sed tantum *per cap. Omnes filij, si de feud. defunct.* & secundum ordinem naturæ est verum, quòd debebant succedere in feudo, non vt in legitima, sed vt in portione sibi ipsis tangente, & loco dictæ portionis successit paragium in feudalibus, & sic loco portionis, vt tenet ex permultis *D. Octauius Bammac. in dicto cap. omnes filij, si de feud. defunct.* & ego infra in quæst. seq. dicam.
- 21 Quibus positis, si dicere velis, quòd paragium successit loco legitimæ, intelligas de paragio debito ex allodialibus vigore Constitutionis Regni, & Consuetudinis Ciuitatis Neapolitanæ prò vt loquuntur permulti DD. allegati à dicto *Præsde Amato dicto num. 2.* Si verò loquimur de paragio debito ex feudo, quomodo vis quærere de subrogatione, si non habemus locum subrogabilem? & sic non constituimus legitimam in personam filiorum secundogenitorum, & foeminarum, sed tantum legitimam constituitur in persona primogeniti, ergo non potest dici paragium successisse loco legitimæ debitæ iure naturæ, adeò vt in hoc calu debebant parificari, & idem trahere
argu-

argumentum, licet postea debeatur ex toto patrimonio tam burgensatico quam feudali, quia quod spectat ad feudalia, debemus secundum iura, & terminos feudales intelligere.

Et quibus videtur responsū tam ad dicta in *dicto consil. 11.* quam ad sequens *consil. 12. vsq; ad nu. 5.*

22 Deinde *d. consil. 12. num. 5. versic. videns aduersarius*, conatur diluere æquiocū, quod proposuimus supra quod adoha non est onus, sed donatium, & licet esset adoha necessarium onus, tunc quia tempore belli, non autem mortis debetur, sequitur, quod non debet deduci, & conatur fundare pecuniam istam esse adoham, vel saltem loco adohæ, vel ad instar adohæ, & non esse donatium voluntarium, quia innumeri Barones non donant, nec mittunt procuratores ad donandum, & tamen non euadunt rigidos exactores, & ideo dicit, quod est adoha est onus necessarium, non autem donatium voluntarium.

23 Ad hoc dico, quod licet bene dicat, quod retinet tantum simplex nomen donatiui, sed in veritate, & quidditate est necessarium onus soluendum, etsi medijs crepuerimus. tamen in effectu non est adoha, quia eius nomen non habet, nec substantiam, nec quantitatem, quia adoha taxatur respectu fructuum, & donatiui taxatur respectu adohæ, & ad taxam adohæ vt supra diximus, tamen est plusquā adoha, & necessaria solutio, quæ fit hodie reuoluto matello, ac mutato nomine, & mutatis figuris, & ideo quicquid sit, non bene quæritur de adoha.

24 Nec facit quod dicit idem *dicto consil. 12. num. 16. versic. Ex quo satis*, superquæ, quasi quod præuiderit rationem illam pro contraria parte à me adductam, nempe de errore in facto, & in lure, vt in facto non de-

buit ipse notari, vt modo supra dixi, & in lure, quia dicit ipse, immo & tempore mortis aderat hoc onus adohæ, ideo in liquidatione deduci debet, quia respōdetur, quod licet debebatur in illo anno mortis, tamen adhuc concidit sub illa ratione esse onus debitum ratione iuris publici, & ex alijs rationibus supra allegatis, & ideo deduci non debere.

ARGVMENTVM.

Onus adohæ an minuat paragium debitum foeminis, & quid in filia nupta, vel nuptura; Adoha an sit onus reale feudi; Donatium soluitur ad taxam adohæ.

S V M M A R I A

allegat D. Camilli Villani.

- 1 Paragium decernitur habito respectu ad facultates, numerum filiorum, dignitatem viri, & mulieris.
- 2 Paragium ascendit ad virilem, quando vir eiusdem qualitatis alias inueniri non potest.
- 3 Paragium in nupta regulatur secundum legitimam, secus autem in nuptura.
- 4 Adoha an diminuat paragium, & n. 10. & sub nu 15.
- 5 Adoha est onus reale feudi loco seruitij.
- 6 Seruitium feudale est onus reale feudi.
- 7 Adoha non minuit vitam militiam, & decisiones afferuntur.
- 8 Adoha dicitur expensa ad perpetuam utilitatem.

- 9 *Secundogenitus seruire tenetur ex- pensis primogeniti.*
- 10 *Primogenitus dicitur honoratus in- succedendo.*
- 11 *Fauor Diuinus, & publicus equipa- rantur.*
- 12 *Pecunia, quæ soluitur bodie à Baro- nibus, non est adoha, sed donatiuum ad taxam verò adoha.*
- 13 *Opus adhoæ vt diminuat paragium, debet imminere tempore mortis.*
- 14 *Seruitium debetur tempore belli, vel incurfus hostium.*
- 15 *Onus subuentionis ex Constitutione Comitibus, & Constitutione Quam- plurium non est in consideratione paragij.*

ALLEGATIONES

D. Camilli Villani olim Regij Consiliarij. Prò D. Isabella Vitelli tertio geni- ta contra D. Beatricem pri- mogenitam.

- I**N causa liquidationis paragij Isabellæ Vitellæ Marchionissæ Roboris, quæritur num adoha illud minuat? nam etsi paragium
- 1 constituatur habito respectu non solum ad facultates, & numerum filiorum, sed etiam ad dignitatem vi- ri, & mulieris, vt voluerunt DD. ex l. *quero, & l. cum post, S. Gener. ff. de iur. dot.* ita vt integra virilis debeatur, si aliàs vir eiusdem qualitatis non in- uenitur *Ifern. in Cõst. in aliquibus, col. fin. versic. nos dicimus, num. 70. Napod. in Consuet. si moriatur in versic. paragium, ubi Capic. Pisanell. & om- nes, Afflic. dec. 160. Vinc. de Franch. decis. 87. num. 11. & alij passim.*

Et secundum hanc opinionem non veniret disputandum, si onera hæreditatis debeant cedere in- damnum nubentis, nam omnimodò deberet habere talem quantitatem, quæ sufficeret ad nubendum pari.

- 3 Tamen, quia hæc procedunt in- filia volente nubere, secùs autem in

nupta, prò vt casus noster est, nam tunc paragium regulatur secundum legitimam, vt in allegatis locis vo- luerunt *Ifern. & Afflic. & Cumia in cap. si aliquem, ver. Maritata, nu. 17.*

- 4 Dicit primogenita ex paragio de- bere deduci adoham, nam si est ve- rum, quòd in maritata illud regula- tur secundum legitimam, & quòd legitima debetur deductis oneri- bus. l. *Papinianus, S. Quarta, ff. de inoff. test.* hoc consequens venit ne- cessario, vt deducatur adoha.

- 5 Cùm non possit controuerti, quòd adoha est onus reale, nam debetur loco seruitij, *Ifern. in S. similiter, de Cap. qui Curiam vend. num. 14. & in cap. primo quis dicatur Dux, circa finem, in l. Imperialem, S. firmiter, de probib. feud. alienat. per Frider. sub nu. 30. Afflic. decis. 265. & alij quos cumulat Intrigliolus de feud. q. 45. n. 3.*

- 6 Nec disputetur; quòd seruitium in Regno sit onus reale per *Consti- tutionem Consuetudinem prauam, S. prædicta autem, licet de iur. cõmu- ni sit articulus admodum controuer- sus, vt per Ifern. in cap. primo S. sed nes est alia iustior, quæ sit prima caus. be- nefic. amict. num. 35. in fin. versic. an sit realis, in cap. primo S. huius autem generis, ex quibus caus. feudum ami- ctatur, sub nu. 12. & in Const. Si quis post litem, Frecc. de subfeud. auctorita- te 5. num. 13. Camer. de probib. feud. alienat. fol. 20. lit. R. & alij quos ad- ducit Cum. in dicto cap. si aliquem, vers. seruitij consueti, num. 17.*

- 7 Nec posse ad hanc causam para- gij allegari decisiones in beneficij secundogenitorum, quòd in liqui- datione vitæ militiæ non sit dedu- cendum onus adohæ, vt per *Loffred. in l. Imperialem, S. Præterea si infeudatus de probib. feud. alienat. per Fri- der. & Afflic. decis. 252. & Vinc. de Franch. decis. 20. num. 11.* nam mo- uentur præsertim duabus rationi- bus, quæ non militant in paragio.

Pri-

8 Prima, quòd adoha dicitur expensa ad perpetuam vtilitatem, & propterea non debet nocere secundogenito in vita militia; prò vt nec nocet vsufructuario. *l. diuortio. S. Impendia, ff. sol. matrim.*

9 Secunda, quia iam est clarum, quòd secundogenitus debet seruire expensis primogeniti, vt per *Gloss. in Const. Comitibus, & Iacob. de Ayell. in tract. de iur. adoha, num. 93.* & propterea non est mirum, si non contribuit, cum ipse debeat contributionem recipere, vt per *Grammat. ad dictam decis. Afflic.*

10 Domini ego prò secundogenita possem allegare generales rationes, quòd sufficere debeat primogenito, quòd ipse sit honoratus in succedendo, nec inuidere sorori, quæ minimam partem recipit, vt quòd ad vitam militiam voluit *Ifern. in Const. Comitibus*, Et quòd vbi concurrat fauor diuinus, aut iuris publici, quæ æquiparantur, vt in *l. fin. C. de sacrosan. Eccles. expensa, & onera non sint in consideratione, alleg. decis. Afflic. num. 7. & c. tua, & c. Pastoralis extra de decimis, & l. offr. vbi supra in fin. versic. & prædicta possunt. Vel mouere auctoritate Petri de Greg. in tract. de dote, & parag. q. 28. nu. 8.*

Sed aduertamus, quòd pars prærendens in casu nostro deductionem adohæ, errat in facto, & in iure.

12 In facto, quia pecunia, quæ hodie soluitur à Baronibus, & à possessore horum feudorum, non est aliàs adoha, sed donatiuum, quod exigitur secundum taxam adohæ, vt est clarum in Tribunali Regiæ Cameræ, & refert *Camill. de Curt. in suo diuersor. feud. fol. 41. num. 63.* Et si est donatiuum, quod faciunt Barones, & Vniuersitates, & ab eisdem venit exigendum, frustra quærimus si in id contribuere teneantur mulieres pro paragio.

13 In iure errat, nam licet disputare-

tur de vera adoha, & illa esset onus reale, cum soluatur loco seruitij, vt supra est fundatum, id neq; prodesset parti, nam vt deducatur, opus est, quòd non solum sit onus, sed onus quod imminet tempore mortis patris. *l. cum quaritur; & Authent. nouissima, C. de inoffic. test.* sed seruitium non debebatur tempore mortis, quia illud debetur tempore belli, cap. primo hic finitur lex, vbi *Ifern.* & in alijs locis, quos cumulat *Frecc. auctoritate 5. nu. 14* quod bellum eo tempore non aderat.

Neque dicat Pars, quòd poterat superuenire, nam incursus hostium superueniens post mortem, quòd liquidationem legitimæ, non debet esse in consideratione *l. in ratione, & l. in quantitate, ff. ad l. falcid.*

15 Prò vt nec etiam considerantur subuentiones, quas varijs ex causis vassalli soluunt Baronibus, vt in *Const. Comitibus, & in Const. Quamplurium.*

Si igitur adoha non debet deduci, & auctoritate, & ratione, & prætereà pecunia, quam allegat Pars, non soluitur prò adoha, sed prò donatiuo, quod exigitur iuxta taxam adohæ, omninò est pronuntiandum prò secundogenita.

ARGVMENTVM.

Onus adohæ an minuat paragium debitum fœminis, & an minuat vitam militiam debitam secundogenitis, negatur. Et permultæ rationes prò fœmina afferuntur non minui paragium. Petrus de Greg. concordatur. Et quæ actio

actio detur prò paragio; Et an paragium successit loco legitimæ; Et in quibus differant, vel concordent.

SVM MARIA ALLEGATIONVM.

D. Oclauij Bammacarij.

- 1 Adoha onus an minuat paragium, & resoluitur non minuere sub num. 3. 4. & 5.
- 2 Adoha onus non minuit vitam militiam, & decisiones afferuntur, & num. 12.
- 3 Primogenitus solus soluit integram adoham, & nu. 12.
- 4 Onera feudi deducuntur in liquidatione paragij, & n. 11. & 12.
- 5 Paragium an successit loco legitimæ, vel portionis feudi remissiuæ, & nu. 15. affirmatur loco portionis feudi.
- 6 Primogenitus dicitur honoratus ob feudum.
- 7 Expensa necessaria non considerantur, quando concurrat fauor Diarum, vel publicus.
- 8 Adoha solutio respicit fauorem publicum.
- 9 Gabella inducitur fauore publico, soluitur absque deductione expensarum.
- 10 Pecunia, quæ soluitur hodie à Baronibus, non dicitur adoha, sed donatiuum ad taxam adoha.
- 13 Paragium an differat à vita militia, vel è contrà.
Actio contrà tertium possessorem datur prò vita militia, non sic in paragio sub nu. 13.
- 14 Actio realis datur directè prò paragio super feudo, sed illo alienato datur in subsidium.
- 16 Paragium an habeat naturam legitimæ, eamque sequatur, negatur nu. sequentibus.
- 17 Paragium in quibus differat à legitimæ.

Legitima est quota bonorum, paragium est quantitas.

Legitima minuit substantiam, non sic paragium,

Legitima relinquitur titulo institutionis, & de manu heredis, dos in continentis post mortem peti potest.

Item, & de alijs differentijs.

18 *Legitima debetur iudicio vniuersali, & augetur, vel diminuitur, & petitur iudicio familia heredis. & tempore mortis debetur.*

19 *Paragium debetur actione personali conditionis ex lege in quantitate, et non in portione.*

20 *Fructus paragij debentur mulieri nuptæ.*

ALLEGATIONES

D. Oclauij Bammacarij Prò D. Isabella Vitelli contrà D. Beatricem primogenitam.

Isabella Vitella Marchionissa Robore filia tertio genita quondam Iacobi Vitelli Baronis Amatricis obtinuit in Sac. Conf. sententiam contrà primogenitam ad soluendū paragium sibi debitum super dicta Baronia, seu statu Amatricis liquidandum. In liquidatione huius paragij oritur difficultas vtrū onus adohæ Regiæ Cameræ debita, minuat paragium, vel integrè hoc onus cedat in damnum primogenitæ.

Articulus iste nullam habet pœnes me probabilem difficultatem, ex decisionibus à simili factis in Sacro Conf. & Regia Camera, & in specie in eadem Baronia Amatricis post *Afflic. decis. 252. Loffred. Copyc. Ludou. Moli. & alios, facit decis. D. Presid. de Franch. 20. nu. 11.* in causa Iacobi Vitelli Patris cum secundogenitis super liquidatione vite militiæ, fuitque decisum onus adoharum integrè cedere in damnum primogeniti, nec minuere vitam militiam, idem quoque fuit decisum per
Re-

Regiam Cameram in causa filiorum Iacoburij de Alexandro, teste *Capyc. in ver. feuda adohant, ver. Et fratres, Thom. Gram. ad Afflic. dicta dec. 292 & alij, idemque Afflic. ibidem nu. 9.*

3 refert dictum D. Andr. Maricondæ Reg. Conf. dicentis, ipsum nunquam vidisse hoc in quæstione deductum, sed semper primogenitos soluisse adohas, nec petijse à fratribus minoribus, quod eorum vita militia minuatur; sed vita, & militia, ac paragium pari passu ambulant ex communi voce feudistarum in *cap. Regni Alienationis actus, & in Const. Comitibus, & In aliquibus*, imò maius est tributum priuilegium paragio, quòd debeat in proprietate, vt mulieres valeant se nuptui tradere, quàm vitæ militiæ, quæ debetur in fructu, & extinguitur vita, ergo decisiones passim receptæ in vita militia in beneficium secundogenitorum, terminant quoque articulum paragii in benefic. foeminarum ex rationis idempitate.

Sed nè loquamur absque particulari auctoritate, allego *Petr. de Greg. Siculum feudistam in tract. de dot. de parag. q. 28. num. 7. & 8.* qui firmando prius conclusionem, quòd onera feudi in computatione dotis de paragio deducuntur tanquam ex alienum, quibus deductis, inde fit liquidatio dotis de paragio, subdit hæc verba, onus tantum seruitii militaris non deducitur, quia illud debetur tanquam tributum ex forma, & pacto priuilegii ab initio concessionis, vt scripsi in alio tract. meo de concess. feud. num. 29. quæst. prima. maximè quia propter hoc remanent duæ partes redditu feudi prò feudatario, prò vt scribam infra in 32. q. in fine, & ita seruat; Hactenus Petrus de Greg. credendum igitur erit tanto viro Regio Consiliario doctissimo attestanti, quòd ita seruat, & quamuis ad id probandum,

5 aliam adducat rationē, quòd paragium succedit loco legitimæ, quæ non minuitur, nisi per æs alienum; de veritate tamen huius articuli; an paragium succedat loco legitimæ, vel alimentorum, vel loco portionis feudi de iure communi feudorum debitæ per *capitulum Omnes filij, si de feud. defunct.* quia non facit ad causam, si veritatem aliquis ex doctissimis Dominis detegere velit, videat, quæ latè scripsi in *d. cap. Omnes filij, q. 7.*

6 Nec desunt aliæ decidendi rationes ad prædictam veram roborandam sententiã, vltra duas per Petr. de Gregor. adductas, (sufficere etenim debet primogenitæ, quòd ipsa sit honorata in succedendo in feudo, cuius ipsa est domina, nec inuideat tertio genitæ, quæ solum ab ea recipit paragium, quòd etsi succedat loco portionis feudi secundum veriore opinionem, quam approbauimus in dicto *cap. omnes filij, q. 6.* Hæc tamen portio est adeò exigua, quòd alia onera non recipit, argumento *l. Titia, § Qui in vita, ff. de leg. 2. l. nauis onusta ad l. Rhod. Iactu*, & qui in vno grauatur, in alio releuatur *l. eum, qui ff. de iureiur. in princ.*

7 Item quando concurrit fauor diuinus vel iuris publici, expêse, quæ fiunt necessariò, non considerantur *c. tua nobis, & cap. Pastoralis de decimis*, sed solutio adohæ respicit fauorem publicum, quia præstatur tempore belli, vt Regnum sit saluum, ergo non considerantur, neque deducuntur, est argumentum formatum ab *Afflic. decis. 252. num. 7.* qui allegat etiam *Paul. de Castr. in l. fructus, sol. matr.* dicentem, stante statuto de fructibus soluatur gabella, debet solui absque deductione expensarum ratione iuris publici, ad hoc etiam *Afflic. allegat Bald. & Salic. vt per eum*, qui subdit, quòd quando præstatio soluitur prò aliquo seruitio, vel

vel Custodia, vel defensione dantis vel simili causa, non consideratur, quòd decimauit auctoritate Innocentij, & Ioannis Andreæ, ità non consideratur in fructibus, quãdo feudum soluit adoham.

- 10 Rursus pecunia, quæ à Baronibus hodie soluitur Regiæ Curia, non est adoha, seu seruitium, sed donatiuum, quod exigitur iuxtà taxam adohæ, teste *Reg. de Curt. fol. 41. nu. 63.* & legitur in *gratia Regis Catholici cap. 19. fol. 59. in Capitulis Neapolit.* vbi fit gratia generalis feudatarijs nè soluant adohas, ergo donatiuum factum à Baronibus, & vniuersitatibus, ab eisdem venit exigendum, & in vanum quæritur, si prò paragio secundogenitarũ, quæ non donauerunt, nec in parlamentis ad donandum vocantur, contribuere teneantur.

Quatuor Pars aduersa contra prædictam solidam conclus. in scriptis proponit difficultates. Dicit

- 11 Primò doctrinam Petri de Gregor. esse dubiam; & sibi ipsi pugnantem, siquidem in *eod. tract. de dote de paragio q. 2. num. 8.* dicit, dotem de paragio liquidari ad instar legitimæ, in cuius liquidatione deducuntur omnia onera, & omne æs alienũ totius feudi, & sic debetur deducto prius onere seruitij militaris, & aliorum onerum totius feudi, prò quibus feudum reperitur obligatum, sed facilis est solutio; quia *Petrus de Gregor. d. q. 2.* non exactè, & ad partes, sed perfunctoriè loquitur de articulo, & dubitatiuè potiùs, sed deinde *q. 28. nu. 7.* format quæstionem qualiter facultates condemnari debent in taxanda dote de paragio, & dicit æs alienum in liquidatione dotis de paragio esse prius deducendam, onus tamen seruitij militaris non deducitur, quia illud debetur tanquam tributum ex forma, & pacto priui-

legij ab initio concessionis, & subdit, quòd ità seruatur, hoc igitur loco pedes firmavit Petrus de Gregor. & suam protulit sententiam, vbi testatur ità seruari.

- 12 Secundò principaliter pars aduersa dubitat de veritate decisionum factarum in vita militia, & allegat aliquos DD. dicentes onus adohæ minuere militiam, sed hoc est ridiculum, quippe loqui aduersus communem practicam, & in Tribunalibus Regiæ Camera, & Sacri Conf. pluriès receptam opinionem, teste *Afflicto dicta decis. 252. D. de Franch. decis. 20. num. 11.* post *Loffred. Tiraquel. Capyc. Ludou. Molin. & alios, & Afflic. decis. 252. num. 9.* refert dictum Andreæ Maricondæ, qui asserbat hoc nunquã fuisse in quæst. deductum, sed semper vidisse primògenitos soluere adohas, & non petere contributionem à fratribus minoribus.

- 13 Tertia est præcipua difficultas, quia magna est differentia, inquit pars aduersa inter militiam, & paragium, militia est onus reale, & sequitur tertium possessorem, ex *cap. alienationis actus*, prò paragio verò competit actio personalis, & de eo non loquitur *cap. Alienationis actus*, sed hæc difficultas faciliter tollitur, nec ex ea concludens real-
- 14 sumitur argumentum. Primò nos negamus prò paragio non dari realem actionem, præsertim quando feudum est pœnes heredes, *l. fern. in S. Quid ergo n. 6. de inuest. de re alien. fact.* & alibi, & etiam quando venditur extraneo in subsidium, facta prius excussione contra hæredem, eo non reperto soluendo, datur actio prò paragio contra tertium possessorem feudi realis ex theoricis *l. fern. & Afflic. in Const. Regni, in aliquibus.*

- 15 Quartam, & postremam validiorem proposuit pars aduersa ad difficultat-

ficatatem, in qua in totum eius firmat pedes, atque spem, obtinendi victoriam in hac votorum paritate, dicens paragium deberi loco legitimæ iure naturæ debitæ, & illius locum esse subingressam, non loco alimentorum, vel portionis feudi, & ad hoc firmandum plures allegat auctoritates; Verè tamē communis opinio est in contrarium, quod hoc paragium foeminis debirum ex providentia *l. Regni in aliquibus* successit loco portionis feudi debitæ de iure communi feudorum per *Cap. Omnes filij, si de feud. defun. milit.* ac de iure Longobardorum, *l. 3. circa finem substit. de benefic. & Terris tributarijs lib. 3.* quod ius commune est in Regno, & etiam foeminas ad portiones admittēbat, & ad istorum iurium correctionē superuenit ius francorum, foeminis paragium tribuens, & masculis militiam per *ll. Regni, in aliquibus, & Comitibus*, hęc opinionem post Andr. in pluribus locis tenet *l. offred. in cap. p. 9. Quid ergo, versic. Vel danda militia fratri, de inuest. de re alien. fac. Minad. exa. Et cons. primo num. 35. 44. & 67. de Franch. decis. 61. num. 2. & 3. qui Parid. de Put. et plures locos l. fern. ad hoc congerit Dominus de Pont. cons. 79. n. 8. & 9. Capyc. dec. fin. num. 3. Ioannes Vinc. Ann. allegat. 70. nu. 14. & allegat. 22. num. 5. Pern. cons. 11. nu. 10. Afflic. Cumi. Petrus de Monte Forte, Ioannes Ang. Pisanell. & alij, quos cumulavi septennio præterito, pugnando pro hac communi sententia in Commentario *cap. omnes filij, q. fin. num. 7. fol. 119. si de feud. defun. militis*, quo tempore hęc difficultas, quæ nunc deciditur in ista causa, adhuc non erat à me cognita, nec in iudicio proposita, videant quæso doctissimi Adiuncti, quæ tunc scripsi, vbi veritas istius quæst. ni fallor, omninò detecta fuit.*

15 Quibus addo nunc notabilem

theoricam *Blaschi Lanza Siculi feudista in cap. si aliquem quæst. fin. manuscripta*, vbi ad intellectum Constitution. Regni format quæstionē, an dos de paragio succedat loco legitimæ, & concludit, quod non potest in omnibus habere naturam legitimæ, siuè succedat in locum legitimæ, siuè non, subscriptis formalibus verbis, Legitima est quota bonorum, *Auth. Nouissima, C. de inoff. testam.* Dos stat in quantitate.

Illa minuit substantiam rerum hæreditariarum *l. scimus, S. Repletionem C. de eod. tit.*

Illa non tangit rerum substantiã; legitima venit ex successione.

Ista à lege, uel statuto; Illa debet reliqui tit. instit. *d. Auth. Nouissima, & manu propria capitur. l. Quoties C. de hered. inst.* Dos autē percipitur manu hæredum.

Illa præstatur in continenti mortuo testatore, Dos uerò in tempore saltim nubilis ætatis, ut inferiùs declarabo.

Quomodo igitur potest sequi naturam legitimæ in omnibus.

18 Erit igitur in pluribus diuersitas, nam legitima rerum habet petitionem uniuersalem, & augetur fructibus, & pro ea competit famil. hærcisc. iudicium, ita dicit *Bald. in l. nõ est ambiguum, C. famil. hærcisc. Alex. ad Bart. in l. Papinianus, S. Vnde si quis, de inoffic. test.* ex qua decisione sequitur, quod augmentum, uel diminutio intrinseca rerum hæreditariarum auget, uel minuit legitimam, postquam diuisio petitur per iudicium familiæ hærciscundæ *l. cobaredibus, C. eod. tit.* quem *Bald.* allegat ad hoc, & sic limitaretur illud, quod quantitas legitimæ attenditur tempore mortis. *Auth. Nouissima, C. de inoffic. test.* nam hoc procedit in quantitate, sed quoties in hæreditate sunt corpora, quia de quolibet debetur pars legitimæ, uenit ipsa

ipsa pars cum intrinseco augmento fructuum, licet augmentum, vel diminutio extrinseca non considerentur, vt tenet *Salic. d. S. repletionem*, *ult. col. & Paulus, & Alex. in l. in ratione in princip. ad l. falcid.*

- 19 Sed ista dos venit actione personali scilicet conditione ex lege, vt tenet *Andr. in Const. In aliquibus, & Bart. in l. prima ff. de condict. ex lege*, & non datur contra tertios possessores. Item datur ad quantitatem, non ad portionem, siue rerum substantiam, & ideo non possunt venire in hac petitione fructus, tanquam fructus rei debitæ, quia debitum
- 20 est in quantitate, sed nupta muliere, debetur interesse. *l. insulam, S. usuras solut. matrim.* hactenus *Blasius Lanza*; Ex quibus liquet quanta sit differentia inter legitimam, & dotem de paragio, cetera plura, quæ breuitatis causa consultò, prætermittuntur, suppleant *Doctissimi Domini Iudices &c.*

Octavius Bammacarius.

ARGVMENTVM.

An soror tertio genita, quæ habuit pro paragio certam quantitatem ex allodialibus, possit petere paragium super feudalibus, non obstante, quod sit nupta, & renuntiauerit, declaratur varijs modis; Et an dos de paragio sit onus feudi, & qualiter debet intelligi; Et paragium, et vita militia an sit subrogatum loco legitimæ, vel portionis feudi, De exclusione foeminarum quo-

modo consideranda in Regno ob Constitutionem In aliquibus, & Comitibus, & quando soror dotata de vno genere bonorum possit petere paragium super alio genere, puta feudali, & similia, & de fratre succedente in allodialibus, an possit petere vitam militiam super feudo.

S V M M A R I A.

- 1 *Antonius Caracciolus auctoris Praeceptor laudatur.*
- 2 *Soror secundogenita habens paragium ex allodialibus, an possit petere ex feudalibus, & distinguitur, & nu. seqq.*
- 3 *Dos de paragio est onus feudi, eiusque corporis, à quo deducitur vt ac alienum.*
- 4 *Dos de paragio est onus personale fratris secundum aliquos.*
- 5 *Frater ob paragium tenetur actione personali.*
- 6 *Paragium est onus saltem respiciens feudum ipsum, maxime quando primogenitus possidet.*
- 7 *Secundogenitus habens paragium ex allodialibus, potest petere etiam illud ex feudalibus, & sub num. 14. & seq. ad 33.*
- 8 *Vita militia non est subrogata loco legitime, & quare?*
- 9 *Primogenitus non potest feudum habere, & onus paragij, & vita militia renuere.*
- 10 *Paragium successisse loco legitime ostenditur perperam sensisse DD. et sub nu. 14. 19. 20. 22. & seq.*
- 11 *Paragium successisse loco portionis feudi debitæ foeminis probatur, & n. seq. 20.*

- 12 *Foemina nunquam detraxit legitimam ex feudo, sed infimul cum masculis succedebant ex cap. Omnes filij, maxime in feudo iuris Francorum.*
- 13 *Feudum totum est legitima primogeniti.*
- 14 *Legitima debetur primogenito ex feudo, quod est donatum secundogenitorum ratione exclusionis.*
- 15 *Foemina in Regno non excluditur ab uniuersali hereditate propter aliam foeminam, sed propter masculum cum onere illam dotandi.*
- 16 *Secundogenitus, & foemina secundogenita respectu primogenita excluduntur ratione rei, sexus & aetatis, & n. 49.*
- 17 *Secundogenitus, & foemina exclusi habent vitam militiam, & paragium ex Constit. Comitibus in Regno.*
- 18 *Exclusionis dua sunt species à feudo respectu secundogenitorum, & foeminarum, sexus, & aetatis, quod demonstratur.*
- 19 *Paragium foeminarum dupliciter consideratur respectu uniuersalis hereditatis, & respectu certa rei, et sic feudorum.*
- 20 *Paragium ex feudo successit loco portionis hereditaria feudi, & probatur, & nu. seq.*
- 21 *Vita militia debita secundogenitis successit loco portionis hereditaria feudi, ex doct. Andrea de Iser.*
- 22 *Constitutio in aliquibus loquitur de paragio debito ratione exclusionis ab uniuersali hereditate, & n. seq.*
- 23 *Paragium, & vita militia equiparata sunt in aliquibus, et eodem fere iure debentur.*
- 24 *Argumentum de vita militia ad paragium aliquando valere ostenditur, & nu. 40.*
- 25 *Secundogenitus habens successionem allodialium, adhuc non excluditur à vita militia super feudo.*
- 26 *Foemina secundogenita habet paragium ex feudo non ratione exclusionis ab uniuersali hereditate, sed ratione exclusionis à certa re, & ratio ponitur.*
- 27 *Secundogenitus, & foemina excluduntur à feudo ratione rei, & sic feudi indiuidui.*
- 28 *Foemina habet paragium ex Constitutione. In aliquibus, ratione exclusionis à tota hereditate, qua est diuidua, non sic ex Constitutione Comitibus.*
- 29 *Legitima ex feudo debenda foeminis non potest considerari, & probatur.*
- 30 *Legitima debetur valentibus succedere ab intest. & deinde exclusis ab hereditate.*
- 31 *Foemina quia non succedit in feudo, non facit partem in illo stantibus masculis, vel alia foemina primogenita.*
- 32 *Leges feudales in successione feudi nullam fecerunt considerationem de secundogenitis, & foeminis circa legitimam, sed circa militiam, & dotationem de paragio.*
- 34 *Filia dotata de paragio ex vno genere bonorum, an possit, & quando illud petere super alio genere bonorum, de quibus non sit dotata, quod limita infra num. 42.*
- 35 *Filia dotata de bonis intra districtum potest petere paragium de bonis extra districtum.*
- 36 *Filia dotata de bonis fraternis potest petere paragium de bonis paternis.*
- 37 *Soror, siue filia, etsi aliunde dotata, potest petere, se dotari de bonis paternis, & nu. 45.*
- 38 *Soror dotata de bonis allodialibus, non autem de emphyteuticis, potest petere se dotari de emphyteuticis.*
- 39 *Foemina ut excludatur à tota hereditate per Constitutionem, debet dotari ex tota hereditate, & de feudalibus expressè nu. 47. vel æquivalentem*

- ualentem quantitatem habere ad totam hereditatem n. 48.*
- 40 *Argumentum de vita militia aliquādo valet in equiparatis.*
- 41 *Secundogenitus debet habere vitam militiam ex feudo, non obstante, quod aliunde ex allodialibus congruentem quantitatem habuisset, et decisiones referuntur.*
- 42 *Paragium quando est taxatum, attentis omnibus bonis cuiuscunque generis, tunc foemina excluditur.*
- 43 *Dotatio simpliciter facta intelligitur de bonis illis, in quibus compete-
bat foemina legitima.*
- 44 *Feudalia bona non subintelliguntur, nisi exprimentur in dotatione, quod de iure, & de facto ostenditur procedere.*
- 46 *Filia dotata de bonis maternis, potest petere dotem de paternis.*
- 49 *Foemina primogenita, & masculus idem operantur respectu foeminarum secundogenitarum, & tenetur sicut masculus.*
- 50 *Soror, quae renunciauit, & soror, quae non renunciauit, ambae succedunt fratri ultimo morienti ab intestato, & absque filijs masculis, & decisio refertur.*

QVAESTIO XXVI.

Dominus Antonius Carac-
ciolus praceptor meus al-
tioris doctrinae vir, perspi-
caciore ingenij homo, politioris
omnigenaeque scientiae magister,
loquentioris vocis Demosthenes,
Ciceronianae facundiae imitator, in
causis tuendis mirificus, in nego-
tiji, etsi arduis peragendis dexteritate
mirandus, & humanitate in
amicos adprimè gratus, nunc Re-
giae Camerae Summariae dignissimus
Praefes, &c. quondam me in-
terrogauit, quando eius praceptis

obsequabar, de quaestione vertente
inter easdem sorores Vitelli, nem-
pe inter dictam D. Beatricem, &
Virginiam, si malè non recordor,
quippè dicta tertio genita se nupsit
Marchioni Roboris, & habuit certam
quantitatem ex allodialibus pro
dote, & pater reseruauit dictae fi-
liae iura super feudalibus, dein de
meliùs recordata, petiit paragium
super feudalibus, non obstante,
quòd nupta fuerit, & quòd renun-
tiauierit. Ego autem tanto Praeceptor
legum, ac veritatis oraculo re-
spondi, posse illud petere ex feu-
dalibus, dictamque meam senten-
tiam fundavi, pro vt ex sequenti-
bus.

Sed volens ego materiam altio-
ri stylo pertractare, duas feci qua-
estiones in facto de facili vsui euen-
turas.

Prima an possit petere paragium
in feudalibus, non obstante, quòd
habuit certam quantitatem ex al-
lodialibus, de qua hic.

Secunda quaestio erat, an si ha-
buit paragium congruum, possit
illud petere suppleri in feudalibus,
de qua in sequenti.

Ad primam dixi, rectè posse pa-
ragium peti ex feudalibus per ter-
tio genitam à primogenita, causam-
que tertio genitae plura reddunt po-
tiores, nempe ratio, auctoritas, &
decisio

Ratio autem tertio genitae ex tri-
bus elucescet capitibus.

Primò, vt videamus paragium
quodnam, qualeue constituat ius
oneris in feudo.

Secundò an paragium successit
loco legitimae debitae iure naturae
super bonis illius, de cuius succes-
sione agitur, vel loco portionis ha-
reditariae super feudo debitae.

Deniq; consideratione interie-
cta, paragium non esse congruè in
hoc

hoc casu constitutum, exinde conclusionem subnectam.

- 3 Quod spectat ad primum communis est vox feudistarum, quod de paragio est onus feudi, super quo contrahitur, *Andr. de Iser. in Constitut. in aliquibus, col. 5. versic. Sed si dicamus, Sygismun. Loffredus in cap. primo versic. Quid ergo, de inuestitur. de re aliena facta, Hartm. Pist. libr. secunda quest. iur. part. poster. quest. 33. num. 5. vbi citat Andr. de Isern. & Afflic.* & est onus annexum feudo ex ipsius feudi natura, ut ex *Bald. tenet Petrus de Greg. de dote de parag. quest. 20. nu. 3. & esse onus feudi personale, Garf. Mastr. decis. 200. num. 29. lib. 2. & est onus ipsius corporis feudi, Petrus de Gregor. de vita milit. quest. 11. num. 2. & de dote de parag. quest. 3. num. primo dicens n. 4. quod deducitur ex feudo tanquam æs alienum, Nicol. Intrigl. de feud. cent. prima quest. 51. num. 264. Ioannes Cannel. in Extrauag. si aliquem, cap. At pulchra, & nodosa questio num. 12. fol. 326. col. 2.*

- Et licet nonnulli dicant, quod tale onus non est onus reale feudi, sed
4 personale fratris causatum ex feudo, ut idem *Petrus de Gregor. dictio tract. de dot. de parag. qu. 3. num. 5. Nicol. Intrigl. dicta Cent. prima qu. 29. num. 72. cæterique, quos allegat, & prò se ponderat Pref. Anell. Amat. conf. 11. num. 18. versic. diuersum, vol. primo* adeò ut frater obligetur ad paragium ex causa feudi, & sic causatiuè, & propter feudum frater teneatur actione
5 personali in rem scripta, ut ex doctrin. *Bartholom. Camer. in cap. Imperialem fol. 13. col. prima lit. B. docet idem Amat. n. 21.*

- 6 Sed quidquid sit, ad rem nostram, siuè paragium esset onus intrinsecum feudi, siuè causatum ex feudo, vel propter feudum, siuè

- onus personale fratris debendum ex feudo, tamen negari, nec inficiari non poterit, quin tale onus non respiciat feudum ipsum, siuè principaliter, siuè in subsidium, siuè causatiuè, ita intelligit *Anell. Amat. d. conf. 11. num. 21.* tamen quod spectat ad nos, sufficit casui nostro, quòd habeamus ipsum primògenitum possidere feuda, ex quibus paragium prærenditur, quia concurrunt
7 onus personale, & onus ex feudo ipso, sed dum ex feudo non habet paragium tertio genita, quia in specie debebat dici dotata de feudalibus, sequitur, quòd adhuc remanet onus prædictum, & sic potest petere illud ex feudalibus, non obstante dicta successione, quam habuit ex allodialibus, prò ut faciunt omnia adducta per *Minad. conf. primo à num. 32. usque ad 67.*
8 vbi latissimè fundat vitam militiam non esse subrogatam loco legitimæ, sed loco portionis; Et quia debetur, & sumus in linea
9 transuersali, in qua non cadit legitima, & etiam uti onus feudi intrinsecum, siuè quo non potest primògenita feudum habere, & onus tenuere, & alia, ut ibi, quæ non refero, nec transcribo, remitto enim lectorem, ut videat, & consideret, quòd per multa dicta in vita militia parificantur in paragio, ergo si primògenita habuit feudum, debet illud agnoscere cum dicto onere dandi paragium tertio genitæ. Secundò an hoc paragium (intellige debitum ex feudalibus) successit loco legitimæ de iure naturæ in feudo, vel in cuiusnam partis in feudo.

- 10 Et licet nonnulli docuere, & perperam successisse loco legitimæ debitæ de iure naturæ, ut fuit *Afflic. aum. 43. & 44. in Constitutione Comitibus, Vincentius Anna allegat, 10. n. 13. Vinc. Franc. dec. 61. n. 5.*

Q 2 Fab.

Fab. de Ann. conf. 6. num. 10. ceteriq; pascim, quos allegat, sed non sequitur Octau. Bammac. in cap. omnes filij, quest. 6. num. 70. versic. Camer. si de feud. defunct. , & nouissimè Præs. Amat dicto conf. 11. n. 2. & seq. & antè ipsum Petrus de Greg. de dote, de parag. q. 1. & q. 28. num. 7. in fin. Conf. Ioan. Andr. de Georg. allegat. 11.

11 Tamen (vt verior) mihi arridet sententia præceptoris mei Octauij Bammac. in dicto cap. omnes filij, q. 6. n. 70. versic. cõmunis tamen, & verior, docentis paragium debitum foeminis super feudo non successisse loco legitimæ debitæ Iure naturæ, sed successisse loco portionis debitæ foeminis Iure communi feudorum super feudo, à quo fuerunt exclusæ per Ius francorum, & Constitut. Regni, quam sententiam ex pluribus Iudicio meo esse veram, dico.

12 Primò si admittimus; hoc paragium successisse loco legitimæ debitæ iure naturæ, debemus necessariò præsupponere, filiabus foeminis debitam fuisse legitimam super feudo, ad finem vt subrogatio habeat locum, vt quia foeminæ succedebant, & detrahebant legitimam, & per statutum, vel per testatorè fuerunt exclusæ, & rone exclusionis ab hæreditate debeant habere legitimam, vt inferius dicam ex Hartam. Pist. sed foeminæ nequaquam detrahebant legitimam ex feudo, sed tantum admittentur vnà cum alijs filijs, dicto c. omnes filij, non quod foeminæ ipsæ poterant diuidere feudum, & sibi detrahere partem, siuè quotam, prò vt in legitima debita Iure naturæ filiabus, vel filijs exclusis ab hæreditate patris, sed tantum faciebant partem in iure, non autem discretam, quia si admitteremus facere partem, esset diuidere feudum, dū tex. in d. c. om-

nes filij, dicit, maximè si indiuisum habent, & si contrariæ partis authores vellent affirmare, quòd in dicto tex. feudum diuidebatur de iure communi feudorum, hoc non benè dicunt, quia nec in secundo casu illius textus; dicitur quod feudum diuiditur inter filios, sed dicitur, quòd si integrum ad vnum peruenerit ex diuisione, ergò totum feudum, non autem diuisum peruenerit, validè defendit Hartam. Pistor. lib. 2. par. poster. quest. iur. quest. 38. à num. 15. ad num. 42. dicens, id verò nequaquam sequitur, filiabus à feudo legitimam deberi, & paulò inferius dicit, filiabus ex illo feudo quamuis hæreditario legitimam non deberi, maximè si sumus in feudo iuris Francorum, in quo solus primògenitus succedit, tunc apertè negatur super illo detrahendam esse, ac deberi legitimam affirmat, & probat Hartam. Pistor. dicto loc. num. 19. ex cap. licet, de voto, vbi Gloss. in fine; apertè docet Anton. Capyc. decis. 2. num. primo, vbi allegat Abbat. conf. 12. lib. primo, & Ioannes de Imol. Hostiens. Io. Andr. & alios in dicto cap. licet, ea nimirum ratione, quia totum feudum est legitima primògeniti ita ex Hostiens. in c. licet, col. final. post princ. & post Io. Andr. & alios docet Marin. Frecc. lib. 3. quest. 19. Reg. Io. Ant. Lanar. conf. primo num. 20. dicens, ex sententia Abbatis, quòd in dicto feudo, in quo succedit solus primògenitus, alij filii non debent habere legitimam ex Gloss. in dicto cap. licet, vbi Abbas num. 9. & idem Abbas conf. 3. num. 4. versus finem, vol. 2. & apertè docuit Petrus Iacob. in præf. de success. Regn. Franc. vers. Sed quid, dum decessit, ex mente Ioan. Imol., & Zabarell.

in cap. 2. extra de feud. & nouissimè Bartholom. Camer. in cap. Imperialē, S. Preterea Ducatus fol. 99. col. p. lit. E. docet hanc sententiam reuocatis *Oldrad de Pont.* & alijs, adeoque est
 14 verū, quòd feudum Iuris francorū est legitima primògeniti, vt si pater excluderit filium primògenitum à feudo cum consensu Domini, donādo illud scūdògenito, tūc primògenitus pōt petere legitimā, & hoc ratione exclusionis ab illo, itā *ex Camer. in S. Preterea Ducatus, uersic. circum tertium probat Hartam. Pistor. dicta q. 38. n. 11.* non sic in foeminis, quæ dum non succedunt in feudo *cap. primo S. ad filias autem, de his, qui feud. dar. pos.* meritò non potest considerari exclusio, cuius ratione legitima debetur, si ergo non competit legitima secundògenitis, & filiabus, quo nam pacto asserunt subrogatam esse loco legitimæ; Id valde me mirari facit, quomodò lapsi sic fuere prædicti DD. Ex quibus consequens est clarum, quòd dictū paragium successit loco portionis hæreditariæ in feudo, quam secundògeniti, & foeminae debebant habere in feudo Iuris Francor. sed hæc tertio genita non habuit hanc portionem, quia tantū ex allodio habuit certam summam, ergo meritò potest petere dictū paragium super feudalibus *Pistor. dicto loc. n. 42.*

15 Tertiò prò clariori intelligētia terminorum, sub quibus æquiuocāt DD. tenentes paragium successisse loco legitimæ debitæ lurre naturæ, est faciendā quædam consideratio, qua facta, facillè detegetur æquiuocatio terminorum, & considero, quòd in Regno nostro nulla adest lex, quæ excludat foeminas ab vniuersali successione ad beneficiū alterius filiaè similiter foeminae, licet primògenita, sed tantū adest hæc lex exclusiua foeminarū à tota hæredi-

tate ad beneficium masculorum, cū onere tantū dotādi eas de paragio, vt. in *Constitutione in aliquib. et Cōstitutione, Vt de successioneibus.* Est tamē verum, quòd respectu feudorum; in quibus viuitur iure Frācorum, & sic iure particulari, adest lex Regni Comitibus, & statuit aliam speciem exclusionis, quæ non à sexu, nec à persona dependet, sed ab ipsa re, quæ est talis indiuiduæ qualitatis, vt dicit *Bartholom. de Capua in dicta Constitutione Comitibus*, & ortum habet priuilegium exclusionis ab ætate, nēpè vt primogenitus excludat secundògenitos, quod etiā in foemina primogenita procedit,
 17 vt inferiùs dicam, & masculis deficientibus excludat secundògenitas; et hæc exclusio, quæ ratione rei competit, diuersum onus induxit, nam masculus debet tantū habere vitam militiam in fructu, foemina verò debet habere paragium etiam in proprietate, vt in *dicta Constitutione Comitibus* cum ibi notatis cum actione reali contrā tertios posses-

18 sores per *cap. Alienationis actus.* Et sic habemus duas species exclusionis, vnam ratione sexus, quæ excludit ab vniuersali hæreditate consistente siue in allodio, siue in feudo, alteram verò ætatis respectu certæ rei. s. feudi iuris francorum, quæ excludit omnes secundògenitos, siue masculos, siue foeminas, quando superest masculus primògenitus, & masculis deficientibus, idem priuilegium remanet inter filias foeminas, vt infra dicam.

19 Inde infertur, quòd respectu foeminarum habemus duas species paragij, vnū ratione exclusionis ab vniuersali hæreditate, alterum ratione exclusionis à certa re ob priuilegium ætatis, quia res, illa erat sic à principio erecta p directū Dominū, qui cōstituit feudū, & dedit ei naturā Iuris frācorū, *Hartam. Pistor. lib. 2.*

part. poster. q. 38. num. 8. Quando ergo contrariæ partis authores faciunt assumptum, quod paragium hoc subrogatum est loco legitimæ, valde, & egregie falluntur, quia hoc paragium respectu certi feudi non est subrogatum loco legitimæ, sed loco portionis hæreditariæ feudi in Iure cõsideratæ, à qua excluditur fœmina secundogenita ratione sexus, & ætatis, & nõ volũtate defuncti, quo casu debetur legitima non à lege excludente ab vniuersali hæreditate, cum lex communis feudalis, quæ per Constitutionem Regni est ampliata ad fœminas, vocabat omnes filios æqualiter ad feuda, sed feuda illa non diuidebat, per *tex. in cap. omnes filij, si de feud. defunct.* vbi *Octavius Bammac. num. 7. quest. 6. versic. Communis tamen, ac verior, exceptis verò feudis dignitatum, S. Præterea Ducatus, de probib. feud. alienat. per Frider.* & antè Ius commune feudorum aderat *lex. 3. Longobardorum, circa fin. sub tit. de beneficijs annuis tributarijs.* Et hac differentia attentata, *Andr. de Ifern. in Cõstit. Comitibus in prima, & secunda lect.* quia agit de feudo Iuris Francorum, dicit quòd vita militia, quæ debetur secundogenito masculo, & secundogenitæ fœminæ debitum paragium est loco portionis hæreditariæ feudi, à qua excluditur per primogenitum. At in *Constitutione in aliquibus, col: 7.* & alibi plures, dum loquitur de paragio debito ratione exclusionis ab vniuersali hæreditate, dicit, quòd tale paragium est loco legitimæ portionis debitæ de Iure, quam hodie debent habere, si alium institueret, & non quoquo relictæ titulo, sed per institutionem, & proinde dicit, quòd hoc paragium est eiusdem Iuris sicut legitima. Vndè cum paragium debitum secundogenitis propter exclusionem à feudo Iuris Francorum

tantum sit æquiparatum vitæ militiæ debitæ secundogenito masculo, vt in *dicta Cõstitutione Comitibus, & per Andr. in dicta Constitutione in aliquibus, col. 6. vers. quid si desinat,* vbi dicit paragium deberi secundogenitæ; sicut vita militia fratri minori per dictam Constitutionem Comitibus, ex quibus malè allegat *Andr. de Iser. in dictis locis* Auctores contrariæ partis, dum allegant indifferenter pro eorum opinione, quòd paragium successit loco legitimæ, vt dixit in *dicta Const. In aliquibus*, quia intelligitur ibi de exclusionem ab vniuersali hæreditate in allodio, sed quando locutus fuit in feudo, prout in *dicta Cõstitutione Comitibus*, dixit loco portionis hæreditariæ, vt supra. Vndè *Loffred. in cap. primo S. quid ergo, in versic. vel danda militia fratri minori colum. 4. propè finem*, dicit valere argumentum de paragio ad vitam militiam, vt in præcedenti sat docuimus ex *Anell. Amat. d. cons. 11. & alijs*, vt per *Præfid. Vinc. de Franch. decis. 61. num. 2.* sequitur quòd hæc species non sit subrogata loco legitimæ, sed loco partis hæreditariæ feudi, à qua excluditur; Et postquam iustus certus, quòd vita militia in secundogenito masculo non est debita Iure legitimæ, nec per successionem in allodio secundogenitus priuatur vita militia, cum nunquam fuit hoc in controuersia, sed semper secundogeniti vtrumque habuerunt, sequitur per necesse (meo iudicio) quòd neque hoc paragium sit loco legitimæ, nec per successionem in allodio tollatur; maximè quia filia fœmina in terminis dictæ Cõstitutionis Comitibus, & Iuris Francorum reperitur magis dilecta, quàm masculus, cum habeat paragium in proprietate super feudo, masculus verò tantum in vsufructu, ex regula *d. leg. si viua matre C. de bon. matern.*

Tertiò

- 26 Tertiò, considera, quòd nec te admiratum volo, cur hoc paragium debitum ex feudalibus non sit loco legitimæ Iure naturæ, licèt illud paragium debitum ratione exclusionis ab vniuersa hereditate sit loco legitimæ, nam cum statutum nõ possit saltèm sinè causa tollere legitimam in totum, ad not. per DD. in *l. iura sanguinis. ff. de reg. iur.* & Constitutio excludēs foeminas reseruat illis paragiũ, sinè dubio censetur reseruatnm loco legitimæ, à qua Constitutio sine causa non poterat excludere foeminas ad beneficium masculorum, quod cessat in exclusione à certa re, vt feudum Iuris Francorum, à quo excluditur secundogenitus non per statutum, sed propter rem ipsam, quæ non patitur diuisionem ob statutum, vel ob factũ Principis, vt suprà docuimus, licèt aliàs debebat habere in illo portionem de Iure communi feudorum, vel Longobardorum, & à residuo hereditatis poterat habere aliam partem, quæ legitima dicebatur, *Hartam. Pistor. d. q. 38, sub num. 14.* Vndè paragium ex feudalibus tanquam quod debetur ob exclusionem ratione indiuiduitatis, & naturalitatis certæ rei, à qua aliàs debebat exclusus habere portionem, sequitur quòd successit loco illius portionis. Secus autem in paragio debito ratione vniuersalis exclusionis, in qua cum sint diuersa corpora constituenta vnum Ius, nempe hereditatis, de qua ipsa lex faciebat partem, quæ legitima appellatur, meritò in locum illius successit paragium illud debitum per dictam *Constitutionem*. In aliquibus, nõ sic paragium debitum per Constitutionem Comitibus, quia non successit loco legitimæ, sed portionis, ex quibus perperam DD. intelligunt indefinitè paragium successisse loco legitimæ, non distinguendo à quo genere bonorum debeat.
- 29 Quartò considera, quod legitimæ nomen non debet in hac quæstione deduci, an paragium ex feudo successit loco legitimæ, quippè æquiuocant, & licèt nos diximus de Iure Longobardorum, & de iure communi feudorum per *cap. omnes filij, si de feud. defuncti* admitti foeminas ad feuda, hoc sanè intelligo admittendas fuisse non ad feudum, sed ad faciendam portionem, si res illa fuisset diuidua (prò vt de Iure Longobard.) & admitteret foeminas, sed regulariter loquendo, foemine sũt exclusæ à feudi successione, *cap. p. s. ad filias autem, de his, qui feud. dar poss. cum concordantibus congestis, & cumulatis p Nicol. Intrigl. de feud. cent. 1. artic. 2.* Sed legitimam possunt petere illi, qui ab intest. essent successuri, aliàs petere illam nequaquam possunt, *l. posthumus, S. si quis ex his, ff. de inoffic. test. l. non est ambigendum*, vbi notant DD. *ff. de bonor. poss. Bartol. in l. fin. col. fin. ff. ad Senat. Conf. Tertull.* Cùm legitima dicatur portio eius, in quo quis successurus est ab intest. *l. Papinianus, S. Quoniam quartam, C. de inoffic. test.* ergo si foemina regulariter non succedit, ergo non potest legitimam habere: si ergo legitima nullo modo considerari potest in foemina respectu feudi, quomodo asseuerant paragium successisse loco legitimæ, ita arguo ex *Hartam. Pistor. lib. 2. part. poster. q. 38. nu. 15.*
- 31 & 16. dicete si non est successio ab intest. respectu foeminarũ in feudo, impossibile est dari partem, aut quodammodo, stanti bus masculis, vel filia primogenita, nec leges feudales, quæ de per se rigorosæ sunt, studuerunt in re concessa, & sic in feudo filijs omnibus prouidere, sed tantum consulere vt militiæ satisfiat, quapropter nunquam de legitima debenda filiabus, & secundogenitis men-

mentionem fecerunt, ità *Hartam. Pistor. dicta q. 38. sub nu. 7.* & hoc propter publicā vtilitatem, quæ antecedit debitum legitimæ, vt notat *Bald. in Auth. hoc amplius, C. de fidei commissis.* Ex quib. & alijs, quæ conuultius prætermicto alibi dicturus (Deo Duce) de hoc articulo. stat firma maior argumenti, Paragium debitum ex Constitutione Comitibus non successisse loco legitimæ, sed loco portionis feudi.

33 Sed si dicta filia tertio genita non habuit dictā portionem loco paragij ex feudalibus, ergo nullo iure excludi debet, sed potius includi, & illā habere omninò debet super feudalibus, non obstante quòd habuit certam summā ex allodialibus, vel quòd ad illa successisset, prò vt ex infrascriptis dilucidè apparebit.

34 Et primò non est inconueniens, nec inauditum, vt si pater habeat bona diuersi generis, & dotauit filiam de uno genere bonorū, quòd tūc filia possit petere sibi constitui dotem etiam ex illis alijs bonis alterius generis, de quibus non fuit dotata, maximè si dos, quam habuit, sit mediocris quantitatis, vt in specie in casu penè strigenti, ac quasi idem sit, includi; *Napod. in Consuet. si moriatur S. Eas autem in verb. facultatē, in fin. n. 83. ibi, sed de*

35 *quibus facultatibus, vbi concludit, quòd licet illa soror successerit in bonis extrà districtum secundum l. cōmunc, tamē adhuc potest petere paragium super bonis intrà districtum, & tamen est vnicum patrimonium, sed diuersi generis, quā Napod. doctrinam amplexi sunt Vinc. de Franch. ibi in addit. post Capyc. decis. 159. n. p. Io. Vinc. Ann. allegat. 70. n. 48. faciunt quæ in simili adduxit Reg. de Ponte conf. 47. n. 8.*

36 Secundò adducitur alia similis doctrina etiam in diuerso genere bonorum, nā si essent bona paterna,

& fraterna, & soror dotem habuisset solūm de bonis fraternis, non per hoc prohibetur petere paragium super bonis paternis, de quibus non fuit dotata, & nullam partem habuisset, ità *Andr. de Ifern. in Const. in aliquibus, versic. pro hoc pater, quē sequitur Matth. Afflic. in dicta Const. q. 11. n. 28. fol. mibi 24. & inferius referam alium similem casū.*

37 Quinimò, & si soror esset aliunde cōgruè dotata, adhuc potest petere, se dotari à fratre de bonis paternis, & super illis petere paragium, quia frater tenetur dare sorori paragium super dictis bonis paternis, non obstante, quòd sit dotata, *Matth. Afflic. in dicta Const. In aliquibus, qu. 11. n. 27. fol. 42.*

38 Tertio suadetur prò tertio genita ex simili decis. quòd si elsēt bona diuersi generis, nempè allodialia, & emphiteutica, & frater dotasset sororē solūm de bonis allodialibus, nec de emphiteuticis, dicit *Matth. Afflic. in dicta Const. In aliquibus q. 14. nu. 34. fol. mibi 42. in antiquis, quòd non obstante, quòd fuerit dotata de dictis bonis allodialibus, debet habere paragium, siuè dotem*

39 ex bonis emphiteuticis, ea nimirum motus ratione, quia Constitutio Regni requirit, quòd ad hoc, vt soror excludatur quòd sit dotata de omnibus bonis, sed dū ista soror fuit dotata tantum de vno genere bonorum, meritò, & de alio potest petere paragium; Idèd cū sit validum argumentum de bonis emphiteuticis ad feudalialia, vt latè fundat *Ludolph. Scrad. de feud. p. 3. c. 2. n. 48. & parte 9. secundæ partis princip. sect. 5. n. 27. Henrich. à Rosental. cap. primo concl. 2. ergo dum D Isabella fuerit dotata, siuè dotem habuisset ex allodialibus, adhuc potest paragium ex feudalibus petere.*

40 Sic etiam si admittimus in hoc casu æquiparationem vitæ militiæ, & pa-

& paragij, adeò vt de vno ad aliud valida sit argumentatio, *Loffred. in cap. p. S. quid ergo, ibi sed secundogenitus, de Inuestit. de re alien. fact. post Andr. in Const. in aliquibus, col. 9. & in Const. Comitibus, col. p. & 5. de Pont. conf. 79. n. 6. de Franch. decis. 61. n. 2. Minad. conf. p. d. n. 32. ad 67.*

41 tunc habemus casum in puncto decisum, quia secundogenitus ultra successionem allodialium, habet in feudis vitā militiam, quod semper fuit absq; controuersia seruatum, quod pondera, quia, & si illa successio in allodialibus cōsideretur, & sufficiat tam prò legitima, quam prò portione super feudo, siuè alimentis, adeò vt illa contentus esse debeat, adhuc tamen vitam militiam debet habere, quasi quòd sit onus feudi, & super illo debetur, rō obstante, quòd aliās, & aliunde sufficientē quātitatē allodij habuisset, prò vt ex *Matth. Afflic. dec. 138. in secundò dubio, vbi Casar. Vrsill. docentes deberi vitam militiam, non obstante quòd successisset in allodialibus, & sic etiam fuisse decisum in Regno Siciliae, refert Garf. Mastrill. in addit. ad Petrum de Greg. de vit. milit. q. 4. lit. A. in verb. fratribus, referēs, sic etiam tenere Andr. Tiracuellum de primogenit. q. 75. n. 8. prò vt sic etiam in foemina concludit idem Garf. Mastr. in addit. ad q. 28. lit. B. in verb. seruamus, dicens, sed an habens dorem de paragio super feudalibus habeat legitimam super allodialibus? dic quòd sic iuxta*

42 notata per authorē hic, vt *supra q. 19.* nisi fortē paragium illud fuisset taxatum, attentis tam facultatibus feudalibus, quam allodialibus, dicens, itā vidisse *Matth. Afflic.* pluries determinatum in Sacro Cōsilio.

Quòd si admittimus, dictam D. Isabellam fuisse dotatam à patre simpliciter, nulla facta mentione

de quibus bonis, adhuc eius causa est in tuto, quia dotatio facta à patre intelligitur de bonis allodialibus, & circa illa procedit, prò quibus competit legitima; prò vt ex *Petr. de Greg. de dote de parag. q. 19. & 28. docet Garf. Mastrill. decis. 200. n. 54. par. 2.* dicens, nec obstabat dotatio per patrem in testamento facta, quia procedebat circa bona allodialia, prò quibus competebar legitima, secus autem in dote de paragio, & vita militia, quæ tantum super feudalibus debetur quia feudalia, dicit *Mastrillus ibi n. 55.* non subintelliguntur, nec comprehenduntur, nisi exprimantur specialiter, prò vt ex *c. in generali de feudo defunct. docet Ioannes Cannel. in cap. volentes n. 28. fol. mibi 21. ter.* & quòd bona feudalia in hoc casu non comprehendantur nec de iure nec de facto, Probatur de iure vt supra modo diximus, in facto autem quia dixit mihi idem D. Anton. Caracciolus quòd dum pater dictarum filiarum dotauit primogenitā, & videns ei feuda de iure competere, in eius dotatione expressè dixit, se nolle per dictam dotationem præiudicare iuribus debitis filiabus secundogenitis super dictis feudis, quo casu decedens postea ab intest. pater videtur voluisse ius seruari, totumque deberi, atque tribuere, prò vt ius disponit, & sic concurrente dispositione Iuris dictantis, feudalia non esse comprehensa in dicta dotatione tertio genitæ, concurrente etiam expressà voluntate patris in dotatione prædictæ primogenitæ, ac etiam tacita, putà quia decessit ab intest. & sic cuiuslibet ius suum reseruare voluit iuxta legis dispositionem, ideò videtur omnino dicendum ius tertio genitæ remanere inconficissum ad feuda, non obstante dotatione, siuè successione in allodialibus.

Vel

- 45 Vel etiam si aliundè hæc tertio-
genita fuisset dotata , non per hanc
dotationem soror primogenita esset
exclusa ab onere dotandi illam su-
per bonis paternis , quia vt dixi n.
37. ex illis debet habere legitimam,
ità *Matth. Afflic. in dicta Const. Re-
gni in aliquibus n. 27. q. 11. fol. 42. vi-
de q. 30. n. 10.* Vel si esset dotata filia
- 46 de bonis paternis , adhuc mortua
matre potest petere paragium de
bonis maternis à fratre, *Vinc. de
Franch. decis. 73. n. 19. ex Gloss. in
Const. in aliquibus, n. 70. Nicol. In-
trigl. de feud. Cent. p. q. 51. n. 229.*
- 47 Ex quibus iam dilucidè constat,
non esse inconueniens , sororem
succeedentem in allodialibus posse
petere paragium super feudalibus,
de quibus non fuit dotata , & hæc
procedunt rationabiliter , quia ad-
hoc vt soror excludatur ab utraque
successione tam allodiali , quàm feu-
dali , debet in dotatione , siuè assi-
gnatione vtrūque patrimonium ex-
primit , & in specie feudalibus debent
exprimi , ità ex *Blasco Lanza mihi
manu scripto in cap. si aliquem ver-
sic. quinto decimò quero , Matth. Af-
flic. in Const. in aliquibus , versic.
quarto decimò quero. Petr. de Gregor.
dicta q. 19 n. primo Vinc. Ann. allegat.
70. n. 46. Anell. Amat. dicto conf. 11. n.
23. & sic debere specificari in dota-
tione, & est communis vox, & obser-
uantia apud Regnicolas vt dixerunt
*Franc. de Pont. conf. 74. n. 8. Ioannes
Andr. de Georg. alleg. 11. num. 19. di-
cens ità practicari in Regno nostro
Petr. de Gregor. de dot. de parag. q. 19.
cum concordatibus Anell. Amat. di-
cto conf. 12. n. 31.**
- 48 Vel saltem debet foemina dari
certa quantitas respiciens valorem
allodialium , & feudalium , vt post
alios *Pres. Anellus Amatus dicto conf.
11. n. 23. & 30. versic. Tandem , &
iuxta illorum valorem toluendum,
vt Barthol. Camer. in cap. p. n. 18. tit.
an ad agnat.*
- 49 Et licet oīa supradicta reperias de
fratre maiculo primogenito, tamen
procedūt etiā in sorore primogeni-
ta , quæ vt frater iudicari debet in
hoc casu , maximè quia successit
in feudalibus , ità *Andr. de Iser. in
cap. p. n. 18. de nat. success. feud. vbi in
specie hoc notat Nard. Ly parul. in
verb. primogenitam, dicens , primò-
genitam foeminam succedere loco
fratris , & teneri ad omnia , ad quæ
tenebatur frater Guliel. de Cun. conf.
13. col. 2. Afflic. in Constitutione Co-
mitibus notab. 2. Et in fauorem dictæ
D Isabellæ tertio-genitæ audio fuis-
se decisum : Nec obstat , quòd pri-
mogenita renuntiauerit D. Isabellæ
dotes maternas , quibus iunctis cū
allodialibus , videtur , quod para-
gium sit congruè constitutum, quia
respondetur quod tales dotes habe-
re dicitur ex contractu renunciatio-
nis, non autem dotationis, vel sup-
plementi paragij , siuè dotis quia
debet exprimi .*
- 50 Sed hic nolui tacere articulū de-
cisū per eundem D. Ant. Caraccio-
lum inter D. Clitiam Capanam
matrem meam semper veneradam ,
& recolendam, & inter D. Isabellam
Capanam super successione bonorū
Diomedis Capani earū communis
fratris ab intestato absq; masculis
ad quam concurrebat Clitia ; &
Isabella , sed diuerso iure, nam Isa-
bella dicebat , quod licet eius ma-
ritus promississet modis omnibus
curare , & de proprio quòd Isabel-
la renunciaret , tamen re vera , & in
facto non constabat de renunciatio-
ne Isabellæ , & ideo prætendebat
excludere Clitiā , quæ renunciauit,
& in facto afferebatur renunciatio rea-
lissima facta per Clitiam , tamen nõ
obstare renunciatioe dictæ Clitiæ,
fuerūt ambæ tam Clitia , quàm Isa-
bella admixtæ ad successionem d.
Diomedis , & sic mediante præ am-
bulo M. C. V. fuerunt declaratæ hæ-
redes

redes prò medietate, in bāca Antonij Lucinæ in M. C. V. quæ decisio valdè fuit visa dura cuidam Doctori, tamen benè processit, vt est videre ex allegationibus in dicta caussa positis in fine huius operis.

ARGVMENTVM.

An foror, quæ habuit paragiū ex allodialibus forsan non congruè constitutum, possit illud suppleri petere super feudalibus, & vsquè ad quam summam. De modo taxandi paragium ex arbitrio iudicis, & an possit suppleri de bonis feudalibus, emphiteuticis, maioratus, & Ecclesiasticis, feudo dignitatis, & alijs.

S V M M A R I A.

- 1 Paragium congruè constitutum super vno genere bonorum an possit suppleri super alijs bonis, & n. 5. 6. & sub. n. 9. & 16.
- 2 Paragium debitum ex l. Regni, & Cōsuetudine huius Ciuitatis, constituitur attentis numero filiorum, quantitate vniuersalis patrimonij, & dignitate viri, & mulieris.
- 3 Portio integra debetur sorori, si aliter virum condignum habere non potest.
- 4 Arbitrium Iudicis praualeere debet in taxatione paragij, siuè dotis de paragio.
- 6 Paragium incongruè constitutum super allodialibus, debet suppleri à fratre super emphiteuticis.
- 7 Quimmò de proprio tenetur suppleri prò inueniendo viro condigno, & n. 16.

- 8 Paragium debet suppleri de bonis maioratus à fratre, & sub n. 14.
- 9 Prælatus tenetur de bonis Ecclesiæ suppleri dotem de paragio sorori inopi.
- 10 Filia foemina super bonis paternis dicitur habere quid dominij, siuè ius paragij absque onere.
- 11 Secundogenitus potest petere sibi suppleri legitimam super feudo à primogenito, & sub n. 13.
- 12 Etiam ex feudo dignitatis.
- 13 Feudum vnū potest assignari fratri secundogenito prò legitima.
- 15 Paragium debet suppleri de bonis Ecclesiæ à fratre, qui se clericauit.

QVÆSTIO XXVII.

Incidit alia quæstio, si paragium constitutū super uno genere bonorum non sit congruum, an possit foror petere sibi suppleri super alio genere bono ū, purā allodialium, siue feudaliū.

Et retentis terminis præcedentis quæst. an paragium sit onus feudi, vel successerit loco portionis hæreditariæ feudi, dico quòd omninò foror incongruè dotata de vno genere bonorum potest petere supplementum paragij super alio genere bonorum.

Prò qua conclusione firmanda præsuppono vnum, quod in veritate est tam verum, quàm quod verissimum, nempè vt paragium constituendum sit, habito respectu non solum ad facultates, & numerum filiorum, sed etiam ad dignitatem viri, & mulieris, prout est communis conclusio tam apud antiquos DD. loquentes de dote statutaria, quā etiam apud nostrates loquentes de paragio tam ex Const. In alijs quibus, quàm de paragio ex Cōstitutione Comitibus, ex l. quaro, & l. cum post, S. gener. ff. de lure dot. & ex l. si filia, ff. de leg. 3. adeò vt integra viri-
lis

- 3 lis debeat, si vir dignus inueniri nō potest, & eiusdē qualitatis. *And. de Iser. in Const. In aliquibus, fol. mihi 242. col. penul. & fin. vbi Diomed. Maricond. ex auctoritate Baldi, & Iacobi Beluis. refert sic esse decisum Bononiæ per Cardinalem Albinensē, Sebast. Napod. in Consuetudine si moriatur versic. paragium, vbi Anton. Capyc. & Io. Ang. Pisanell. Mattheus Afflicti. dec. 160. Vinc. de Franchis decis. 187. & alij passim, vt per Thom. Gram. decis. 101. Maxill. ad Consuet. Barenf. in Consuetud. Dos à patre, idem Matth. Afflicti. in Const. In aliquibus q. 12. Petrus de Gregor. de dote de paragio q. 26. & q. 37. n. 4. D. Garf. Mastrill. dec. 48. ad eō vt iudicantis arbitrium habere debeat*
- 4 locum, *Iacob. Moenoch. de arbitr. Iudic. casu 149. & cons. 293. n. 5. versic. quæ sanè dos, idem Afflicti. in cap. p. n. 21. versic. Item relinquitur arbitrio Iudicis, ex quib. caus. feud. amict. Blasius Lancea mihi manuscriptus in cap. si aliquē. fol. mihi 34. & 35. Anell. Amat. cons. 59.*
- 5 Hoc posito, sequitur conclusio, quòd paragium incongruè cōstitutum super allodialibus, debet suppleri super feudalibus, vel è contrà ex auctoritate *Matth. Affl. in dicta. Const. In aliquibus q. 14. n. 34. dicē-*
- 6 *tis, quòd si soror dotata à fratre de bonis allodialibus tantum, & incongruè, & frater habet alia bona emphiteutica, tunc non obstāte tali dotatione, potest petere suppleri tale paragium super bonis emphiteuticis, ea nimirum ratione, quia Constitutio in aliquibus requirit dotationem de vniuerso patrimonio, & sic de omnibus bonis dotantis, vel illius, ad quē spectat onus dotandi, vt habes ex Neotericis Consiliari. de Georgio allegat 11. & Anell. Amat. cons. 11. n. 23. Mastrill. decis. 200. in fine, vol. 2.*
- 7 Nec solùm de bonis emphiteuti-

- cis, sed de proprio supplere debet, & vltra paragium assignare sorori vsque ad decentem quantitatem, ex *Gloss. in l. non omni, C. de administr. tut. vbi Cyn. Bald. Salyc. alijque passim Guid. Pap. decis. 438. n. 7. Vinc. de Franch. decis. 26. Franc. de Pont. cons. 39. n. 26. & de potest. Proreg. tit. de success. mulier. in princip. n. p. Pater Andr. Molfes. ad Consuetudines Neapolit. parte 4. de success. ab intell. q. 16. n. 7. 15. 16. & sic de proprio tenetur, prò-*
- 8 *ut etiam de maioratu tenetur frater dotare sororem, Melchior. Palaez. de maior. par. 4. q. 27. n. 5. Sic etiā frater*
- 9 *Prælatus de bonis Ecclesiæ, Redoan. de reb. Eccles. alien. vel non, col. 4. Cappell. Tbolos. dec. 190. Boer. decis. 129. ad quæ bona nullum ius habet filia, ergò tantò magis super feudis*
- 10 *paternis, super quibus, vel ad quæ filia dicitur quòd habet ius filiationis, vel succedendi, & sic quodammodo dominium, vel saltem iure ipsius paragij debendi absque onere.*
- 11 *Sygm. Löffred. cōf. 26. n. 15. fol. 72. sic etiam in legitima, quam secundogenitus non habuit iustam, adhuc potest petere illā suppleri à primogenito ex feudo deducendam vsque ad legitimæ quantitatem, prò vt docuit Henrich. à Rosental. in sua synop. feudal. tit. de successionibus ex test. cap. 7. conclus. 13. n. 8. & antè ipsum Hartam. Pistor. lib. 2. quest. Iur. par. poster. q. 38. n. 14. versic. Erit tamen conclusio, vbi ex Camer. & alijs hanc docet sententiam, Lopez in cap. Per uestras §. 47. n. 17. de donat. Guid. Pap. decis. 476. & 487. n. 2. Nicol. Bo-*
- 12 *er. decis. 204. n. 14. & 19. Garf. Mastr. decis. 85. qui loquuntur in feudo dignitatis, vt Ducatus, Marchiæ, & alijs, in quibus durius est deducere legitimam propter eorū indiuiduitatem, S. Preterea Ducatus, de prohib. feud. alienat. per Frider. ergò tantò fortius quando erunt plura feuda, nam prò legitima posset vnum*
- feu-

feudū assignari secundogenito, prò
 ut erat in statu Amatricis, & tunc
 quādo feudū est diuisibile aliquo
 modo, vel de pretio potest suppleri
 legitima, tūc tutiora sūt iura secun-
 dogenitorum, vel in pecunia, vel in
 feudo aliquo assignādo legitimā sup-
 plere. *Ascen. Clem. de patr. potest. ef-
 fect. c. 16. n. 26. Andr. Tiraqu. de pri-
 mogenit. q. 3. n. 33. Hartam. Pistor. di-
 cta q. 38. & propriè quando cætera
 bona non sufficiunt ad constituendā
 legitimam secundogenitis, quòd ex
 feudo suppleri debet, idem Henricho
 & Rosenthal. dicto loc. sub. n. 55.*

14. Nec solūm de feudo, ad quòd
 secundogeniti videntur quodam-
 modo quodam ius habere, sed quòd
 magis est, si essent bona, quæ ad so-
 lum primogenitum vti primogeni-
 tum spectarent, & secundogeniti
 nullum poenitūs ius haberent ad
 illa, vel in illis, ut est maioratus, &
 tamen si incongruè foeminis secun-
 dogenitis fuisset constituta dos,
 tunc frater possidens maioratum,
 debet omninò dotem incongruè
 constitutam sorori supplere de bo-
 nis ipsius maioratus, ità Ioannes Lo-
 pez in cap. per vestras, §. 47. n. 17. què
 allegat Melchior Palaç; de maiorat.
 q. 27. n. 5. & 6. col. p. & sic fuisse deci-
 lum refert Xvarez. in d. l. quoniam in
 prioribus, limit. 2. Arius Pinellus in
 in l. p. C. de bonis matern. què allegat
 idem Xvarez.

15. Et licèt hæc bona maioratus vi-
 deantur quodammodo peruenire
 ex ascendenti, vel alio, à quo etiam
 viderentur secundogeniti habere
 dependentiam quamdam propter
 sanguinis coniunctionem, sed pri-
 mogenitus fuit prædilectus ipsis se-
 cundogenitis, tamen si essent bona,
 ad quæ poenitūs, nulloque modo
 secundogeniti possunt aliquod ius
 habere, ut quia frater se clericauit, &
 bona non nulla ab Ecclesia posside-
 ret, adhuc de dictis bonis Ecclesiæ

tenetur supplere dotē congruam
 sorori secundogenitæ, ità Capp. Tho-
 los. decis. 190. Nicolaus Boer. decis.
 130. Gulielm. Redoan. de reb. Eccles.
 alien. vel non n. 13. & 17. col. 4.

16. Imò, & de proprio frater tenetur
 supplere, quando cū paragio consti-
 tuto non posset virum condignum
 inuenire, ità Gloss. in l. non omni, C. de
 administrat. tut. vbi Cyn. Bart. Alex.
 & alij, fundat Gaspar Thesaur. decis.
 197. n. 7. Guj. Pap. decis. 439. Vinc.
 de Franch. dec. 26. Franc. de Pont. cons.
 39. n. 26. & cons. 40. n. 54. & de potest.
 Proreg. tit. de success. mulier. in princip.
 n. primo quos allegat, & sequitur
 Andr. Molfes. ad. Consuet. Neap. tit. de
 success. mulier. parte 4. q. 16 n. 7. 15. &
 16.

17. Sequitur ergo indubitata conse-
 quentia, ut soror, quæ habuit legiti-
 mam ex bonis hæreditarijs, quæ
 non sufficit ad congruam dotē, pos-
 sit petere suppleri congruam dotem
 ex bonis feudalibus, prò ut ex Ab-
 bat. cons. 12. Incip. dubio n. 17. lib. pri-
 mo. tenet Hartam. Pistor. lib. 2. quæst.
 part. post. q. 38. n. 42. Gloss. in Rubr.
 de success. nobilium in verb. Istud ver-
 bum, Bartholom. de Capua in Const.
 Comitibus in fine in Gloss. Paragio, fol.
 mibi 243. ex doct. Andr. de Iser. ibi in
 fine col. 12. & nouissimè Blasius Lan-
 cea manuscriptus in cap. si aliquem,
 fol. mibi 22. à ter. versic. Decimo septi-
 mō quæro.

ARGVMENTVM.

Adoha an diminnatur ob para-
 gium, vel vitam militiā, aliq;
 onera, & debetur ob fauorē
 publicum vti tributum, & an
 minuat ius tapeti in Regno.

R SVM.

S V M M A R I A .

- 1 Paragij solutio an minuat, adoha, sic etiam de vita militia dubitatur, & affirmatiue respondetur n. 2.
- 3 Adoha debetur fauore publico, ideò nõ deducitur.
- 4 Adoha est antiquior, quàm vita militia, & paragium.
- 5 Adoha debetur ex feudo, vti tributũ.
- 6 Filia femina exclusa à successione feudi per Constitutionẽ Regni, an faciat partem, vel quando computetur inter partes.
- 7 Tapeti Ius propter adohã non minuitur, & refertur decretum Regiæ Camera Summarie.

Q V A E S T I O XXVIII.

- 1 **I** Am non minui paragium, nec vitam militiam propter solutionem adohæ deductum, atque decilum vides, quid autem in casu contrarij, an adoha minuat ex solutione paragij, vel vitæ militiæ, quippe ex communi, & vulgata illa ratione, per quam suaderur, vt iam toties inculcauimus, adohã esse medietatẽ de fructibus feudi debendam in anno, quo imponitur, sed fructus deductis oneribus extimantur, & dotẽ de paragio, & vitã militiã esse onera feudi, siue ex feudo, vel propter feudum, iam sat tibi feudista innotuit, & innotuit, ideò consequentia erit clara in hoc casu, adoham minui, quod non erat in casu contrario; Attamen contrarium est verius, & itã receptum in Regno nostro, vt in præstatione adohæ non deducatur vita militia, nec paragium, *Marin. Frec. de subfeud. tit. de auctoritate Bar. auctoritate 5. n. 16. dicẽs, itã firmiter teneri in Regno nostro, ea*
- 3 ratione, quia adoha debetur pro publico fauore Regni, & eo casu nulla fit deductio, *Petr. de Gregor. de concess. feud. p. 8. q. 2. n. 13. versic. Ex*

4 quo infero, & alia ratione, quia hoc onus seruitij militaris, & per consequens adohæ, est onus antiquum, & magis priuilegiatum feudi, quàm vita militia, & dos de paragio, quæ fuerunt debitæ ex Constitutionibus Regni, *Ioseph. Cum. in cap. si aliquem, in verb. seruitij consueti, n. 93. dicens, seruitium militare, & sic adohã deberi super feudo, vti tributum, vel vt decima, quæ non recipiunt deductionem, vel diminutionem à quouis onere, itã etiam docuit *Matth. de Afflic. decis. 252. & in cap. Imperialem, S. præterea, n. 18. vbi Bartholom. Camerar. fol. 13, lit. G. de prohib. feud. alienat. per Frideric.**

- 6 Sed an filia dotata, & exclusa à statuto, & sic per Const. Reg. nostri faciat partem, vel computetur inter partes in successione feudalium pro taxanda vita militia inter fratres secundogenitos, & licet per multa dixerint *Paul. de Castr. in l. planè, S. de duobus, n. 9. ff. de leg. primo* tamẽ contra eius opinionem fuit decilum in causa Ducis Siciniani, vt tradit *Fab. de Anna cons. 45. n. 6. Matthæus Afflic. in Cõst. In aliquibus, n. 54. Franc. Euius commun. opin. in opin. 812. n. 48. incip. statutum excludens, dicens, quòd in S. R. C. fuit decilum, quòd filia exclusã per statutum à successione patris computantur in numero filiorum ad faciendam partem in legitima, quia non excluduntur in totũ, sed vocantur ad dotẽ, quæ succedit loco legitimæ tradit alia *Matth. Brill. dec. Sicilia prima post n. 2. Franc. de Pont. cons. 7. n. 8. vol. p. Pater Malf. ad Consuetud. Neapolis p. 4. q. 17. n. 20. tamen quòd spectat ad vitam militiam, concludit *Regens Reuenter. decis. p. n. p. quòd sit vera illa opinio, quòd filia dotata exclusã per statutum à successione, sicut non admittitur ad partẽ, itã etiam non facit partem, nec in legitima filij, nec in vita militia, quæ ad intar legiti-***

gitimæ computatur, tamen Reg, Reuerr. dicit, quòd vt ipse intellexit, contrarium sepe fuit iudicatum in Regno (prò vt nos modò diximus) licet tempore *Antonij Capyc.* vt ipse refert *decif. 111. n. 6.* dicit quòd Sacrum Conf. habuit casum prò difficili ob auctoritates, & iura hinc inde allegata, & requisituit partes, vt facerent còpromissum, idem *Capyc. decif. 158. Marc. Ant. Pereg. de fidei-com. artic. 38. n. 17.*

7 Sed è contrà an adoha diminuat ius tapeti in Regno, quod soluitur prò inuestitura magno Camerario, de quo dixi *Ego. de Iur. releuij p. p. q. p. in fin.* & sic an ius tapeti sit soluendum, deducta adoha, & dicas esse soluendum, non obstante deductione adohæ vt dixi *ego dicto loc. ex Reg. Moles*, & postea inueni decretum Regiæ Cameræ latum die 2. Aprilis 1554. per quod fuit decisum esse soluendum, non obstante deductione facta, seù facienda prò adoha, & verba decreti sunt tenoris seq. v3.

Die 2. Aprilis 1554. super facto exactionis faciendæ per Perceptorè Ill. Marchionis Vasti iuris tapeti tarenorum quatuor per vnciam, si sunt exigendi prò tota quantitate calculata spectante prò iure tapeti, antequàm fieret deductio quãtitatis adohæ solutæ in eodem anno, in quo Baro moritur, vel an facta deductione quantitatè solutæ prò dicta adoha.

Facto verbo de prædictis in Banca per Magnificum Dominum Andream Stincam Præs. Regiæ Cam. coram alijs Magnif. Dominis Præsidentibus, fuit per dictam Regiam Cameram communi voto prouisum, prò vt præsentì decreto prouidetur, prædictum Ill. Marchionem Vasti manutenendum esse, prout præsentì decreto manuteneri debere decernitur, & declaratur in eius quasi possessione exigendi ius tarenorù qua-

tuor per vnciam prò tota summa, & quantitate releuij, non obstante deductione facta, seù facienda prò adoha, hoc suum.

ARGVMENTVM.

Fructus paragij à quo die debent liquidari, & ad quam rationem, an ad septem, uel quinque pro centenario, & quid in paragio monialis, & an possit fieri sequestrum prò paragio super feudo.

S V M M A R I A.

- 1 *Author instituit tractatum de dote paragio.*
- 2 *Fructus paragij à quo die liquidatur, distinguuntur plura tempora.*
- 3 *Filia quando habitat cum fratre, & est minor debet habere alimenta, non fructus dotis, sed quando non habitat, taxantur alimenta ad rationem ducatorum quinque prò centenario, n. 4.*
- 5 *Filia nobilis debet habere interesse sui fructus paragij à die nubilis etatis vsque ad diem matrimonij ad rationem quinque prò centenario. Et qui in Moniali sub n. 7.*
- 6 *Filia nupta debet consequi fructus dotis petita ad rationem quinque prò centenario ex equitate Sacri Conf. Neap.*
- 8 *Feudum potest sequestrari prò fructibus paragij, maxime quando timetur de dilapidatione, vel propter urgentiam creditorum n. 8. 9. & 10.*
- 9 *Decisio Sacri Cõf. Capuani, & Collateralis, & Regiæ Camera Summaria iunctis Tribunalibus refertur.*

QÆSTIO XXIX.

ET quia non nulla in materia paragij diximus, vltra ea, quæ latiùs (Deo dante) dicemus in nostro tractat. de triplici paragio dotis; Hic tantum videbimus à quo die fructus paragij sint liquidandi, an à die mortis patris, vel à die contracti matrimonij, vel à die nubilis ætatis, & ad quam rationem.

Circà primum sunt distinguenda plura tempora; Primum à die mortis patris vsque ad nubilem ætatem, Secundo à nubili ætate vsq; ad matrimonium, Tertiò à die matrimonij contracti.

3 Circà primum tempus, aut habitat in domo fratris, aut seorsum.

Primo Casu, quando habitat, debentur alimenta vsque ad nubilem ætatem etiã in casu Constitutionis Regni, ita post *Bart in l. Titio centū, S. Titio genero, col. penult. de condit. & demonstrat. Ioannes Petrus Surdus de alim. tit. primo q. 26. n. 2. circà mediū, Bald. in l. qui filium in princip. ff. ubi pupill. educ. debet. Petrus de Gregorio de dote de paragio q. 25. n. 4.*

4 Secundò casu, quando non habitat cum fratre, tunc dicta alimenta taxantur ad rationem quinque prò centenario, ita *Franc. Bursatus conf. 132. n. 5. D. Garf. Mastr. in addit. ad Petrum de Gregor. dicto loco in verb. alimenta.*

5 Secundò tempore principali à die nubilis ætatis vsque ad matrimonium, & tunc dicas, quòd debentur interesse seu fructus paragij, vt testatur, sic sæpè fuisse iudicatū in Sacro Conf. *Conf. Tho. Minadous in repetit. Const. In aliquibus, cap. 7. n. 14.* & liquidari solent ad rationem quinque prò centenario in Regno nostro, vt testatur *Vinc. de Franch. decis. 559.*

6 Tertiò tempore principali à die

matrimonij contracti, quando dos fuit petita, & tunc deberi fructus paragij, affirmat *Petrus de Gregor. dicto tract. q. 25. per totam*, sed ad quã rationem, & tunc quia paragium debetur in pecunia, idèò dicendum; quod cum pecunia numerata saltim septē prò centenario pariat prò fructibus, siuè interesse, videtur dicendum saltem debere liquidari ad rationem ducatorum septem prò centenario, tamen dicas, quòd de æquitate nostri Sacri Conf. semper in omni tempore taxantur ad rationem quinque prò centenario, prò vt sic fuit decisū in Sacro Conf. in anno 1610. die 16. Martij, Iunctis Aulis, referente D. Felice de Ianuario poenes Secretarium in Banca de Ferrarijs in causa D. Isabellæ Vitellæ Marchionissæ Roboris cum Domina Beatrice sorore primogenita, quæ fuit condemnata ad soluendū fructus paragij petiti à die matrimonij contracti ad rationem quinque prò centenario, hæc volui ponere, quia in dies euenire possunt.

7 Sed quid in paragio monialis renunciato per monialem sorori existenti in seculo, ad quam rationem debent liquidari fructus, fuit dubitata hæc quæstio intèr D. Clitiam Capanam matrē meam semper venerandam, & intèr D. Isabellam Capanā super liquidatione paragij sororis Agathæ Capanæ Monialis in Monasterio S. Frãcisçi de Auerfa, quæ tempore votorū fuit dotata ab Illustrissimo Octauio Frangipane Mirto olim Episcopo Calatino, deinde Tricaricensi, & in Germania, & Flandria Nuntio Apostolico, & Archiepiscopo Tarëtino eius auunculo, quo tempore recepta dote à dicto eius auunculo, renunciauit eius paragium dictæ Clitiæ cum pacto, quod vita durante dictæ renunciantis solueret sibi certam quantitatem annuorum ducatorū 30. quæ fuit

fuit soluta per Diomedem communem fratrem, coniuventibus oculis dictæ Clitiæ, eaque patiente, ac dicto Diomede possidente bona paragij; postmodum mortuo dicto Diomede, & compromissa causa apud D. Antonium Caracciolum, fuit per dictum D. Anton. prouisum vigore dictæ renunciationis deberi dictæ Clitiæ paragium dictæ sororis Agathæ liquidandum, & adita M.C.V. pro executione laudi, & commissa de consensu partium causa D. Io. Dominico Tassono Iudici meritissimo M.C.V. & maiora promerenti, fuit paragium prædictum liquidatum in ducatis quatuor centum, pro vt erat dos monasterii tēpore ingressus dictæ sororis Agathæ, & fructus dicti paragij fuerunt liquidati ad rationem septem cum dimidio pro centenariis iuxta dictā promissionem ducatorum annuorum 30., excomputatis quætitatibus solutis per dictum Diomedem ex causa dicti paragij, quæ decisio fuit per partes acceptata, & tamen mihi semper visa fuit duriuscula.

8 Sed an pro paragio, & successione possit sequestrari feudum à filia, siue eius marito, dicas, quod potest; quando timetur de dilapidatione ex *tex. l. Imperatores in fine, de appellat. cap. penult. & fin. ubi Gloss. in verb. sequestrari, de sequestrat. possess. & fruct. Matib. de Afflict. decis. 188. in fine.*

9 Vel si adesset notoria vrgentia creditorum, quibus forsitan tertie, siue interesse capitaliū deberetur in tanta summa debita creditoribus, adeo vt non facto sequestro, fructus dilapidarentur, & postea filia, siue eius maritus non possent sibi satisfieri, & sententia, quam forsitan obtinerent, postea esset elusoria, & hoc siue filia, eiusque maritus agant iudicio petitionis hereditatis, siue reiuendicationis, quia utroque casu

veniunt fructus, vt in petitione hereditatis *tex in l. lte veniunt. §. Item eos, & l. sed est, §. consuluit cum sequētib. de petit. heredit.*

10 In rei vindicatione *tex. in l. Et ex diuerso, §. primo ff. de reuend. vbi Bart. n. 7. & 8. Francb. decis. 31. n. 1. pro vt die 22. Decēb. anni 1608. iūctis Tribunalibus Collateralis Consilij Sacri Conf. Capuani, & Regiæ Cameræ Summariz corā Illustrissimo, & Excellētissimo tunc Prorege, facta tribus vicibus relatione ad instantiam Ill. Marchionis Vallis Siculæ mariti filiz Ill. Principis Bisiniani, fuit factum sequestrum generale omnibus afflictatoribus; & debitoribus patrimonij quondam Principis Bisiniani, quod facerent depositum in publicis Bancis, & distribuatur creditoribus per Magnif. D. causæ Commiss. referente Præsidente D. Ioanne de Montoya, pro vt hæc reperi notata per *Mauium Bammacar. in apostilla ad Petrum de Greg. de dot. de parag. vbi supra.**

ARGVMENTVM.

An secundogeniti possint petere portionem de melioramentis factis in feudo, & sic possint petere à primogenito partem pecuniæ expensæ pro dictis melioramentis, & an creditores absque assensu possint super illis satisfieri.

SVMMARIVM.

1 Secundogenitus an petat partem in pretio de melioramentis factis feudo per patrem, distinguitur.

R. — cōgn-

3 Me-

- 2 *Melioramenta affixa feudo, et inseparabilia ab illo, sunt feudalia, et Domino aperiuntur.*
- 3 *Melioramenta aperiuntur Domino unâ cum ipso feudo, sed in Regno Dominus soluit valorem heredibus feudatarij, & deciso refertur.*
- 4 *Heres alioj succedit in pretio meliorationum factarum feudo, quod declaratur, & n. seq.*
- 5 *Melioramenta separabilia facta feudo spectant secundogenito, vel heredi in allodio.*
- 6 *Vita militia in feudo meliorato taxatur habito respectu ad valorem feudi cum melioramentis, secus autem quando secundogenitus habet partem valoris meliorationum, quia taxari debet habito respectu ad valorem antè meliorationem.*
- 7 *Secundogenitus habet partem valoris meliorationum factarum maioratui.*
- 8 *Fœmina succedit in dictis meliorationibus, sicut secundogenitus.*
- 9 *Valor meliorationum debet esse magnus, non autem modicus.*
- 10 *Creditor absque assensu potest sibi satisfieri super meliorationibus predictis.*

QVAESTIO XXX.

1 **E**X ijs, quæ diximus in præcedentibus, præcipuè quæ 24. de secundogenitis, vt non teneantur contribuere in adha solutione, inferendum est ad aliam questionem, puta si pater maximam pecuniæ quantitatem erogauit in meliorando feudo, adeò vt magni valoris sit effectum, mortuo deinde patre, secundogenitus videns maximam allodialis patrimonij partem erogatam fuisse super feudo, adeò vt ex dicta erogatione feudum iam fuit melioratum, & valeat hodie plus, quàm valebat priùs,

antèquàm melioramèta facta fuisset.

In qua quæst. et si nonnulla scripsit *Reg. Reuert. decis. 6. parte prima* in causa Magnifici Aniballis Saraceni super bonis quondam Ioannis Camilli eius fratris, tamen in fine decisionis dicit, quòd articulus non fuit decifus ex eo, quòd non fuit reperia petitiõ meliorationũ, tamè vt veritas dignoscatur vltra ea, quæ dixit ibi Regens Reuenterius, & nouiter Perspicacissimus vir, ac eruditissimus, & doctissimus Iurisconsultus, ac Præses dignissimus *D. Antonius Monachus in suo subtilissimo, ac eruditissimo tract. de Recta feud. interpret. cap. 65. per totum*, qui dum hic tractatus erat sub prælo, deuenit ad nostras manus, distingue plura capita, Primò capite quando melioramenta facta sunt feudo, & ab illo non possunt separari, Secundo casu quando possunt separari.

2 Circa primum caput, affirmant nonnulli talia melioramèta affixa, & vnita feudo inseparabiliter, & perpetuò cum destinatione facta ab ipso patrefamilias, vt feudo inseparabiliter affixa maneant perpetuò, esse feudalia, feudaleque naturam assumere, adeò (vt aperto feudo) ad Dominum pertineant vt feudalia unâ cum ipso feudo, quasi vnicum corpus, non autem ad heredem vltimi possessoris, ob cuius nomen, vel factum aperitur feudum ipsum Domino, ita docet post alios *Nicol. Intrigl. de feud. cent. prima q. 59. n. 2. & cent. 2. artic. 5. n. 586. Ludolph. Schrader. de feud. p. 2. nonæ partis principalis sect. 2. per totam, Henrich. à Rosenthal. de feud. cap. x. conclus. 43. n. 35. cum sequentibus, & propriè n. 50. 51. & sequentibus.*

3 Sed horum sententia fuit practicata in hoc Regno, & intellecta cū hac moderatione, nempe quòd si feudum sit melioratum ex ipsis melioramentis, & vadat ad Dominum cum

cum dictis meliorationibus vnicū, sed quod Dominus teneatur reficere, & dare successori, & hæredi ipsius feudatarij valorē melioramenti, & sic deberi hæredi id tantū, quod est melioratum, non autem omnes expensas erogatas in dictis meliorationibus, & ita fuit intellectus, & practicatus textus in *cap. si vassallus, hic finitur lex*, & secundum illam fuisse decisum in feudo *Bisecta* per Regiā Cameram, referente Domino Marthos de Gorostiola, refert *Regēs de Pont decis. 12. n. p. & n. 6. versic. fuit decisum*, & per cōsequens quod secundogenitus uti hæres in allodialibus succedat in tali augmento, quod burgenfaticum esse docuit idem *D. Monach. dicto loco num. 84.* asserens etiam si esset Castrum, allegans *Bolognet. conf. 23. num. 9.* & per consequens uti hæreditarium spectare ad hæredem in allodio ut consuluit *Agust. Berous conf. 73. num. 38. lib. primo*, Sed huic sententiæ videtur obstare *tex. in cap. primo S. contrario in primo responso, de inuect. de re alien. facta* quæ pro cōtraria opinione ponderat *Nicol. Intrigl. dicta q. 59. n. primo* dicens, quod domus edificata super feudo, seruitus acquisita, aggeres erecti, arbores plantati hisque similia sunt allodialia, & debentur hæredi, sed concordando, dicas, quod non videtur esse contraria, siquidem succedit hæres allodij in illis, non ut separentur in feudo, quod esset absurdum diminuere feudum, sed bene appretiato feudo pro valore antè factas meliorationes, tunc tales meliorationes non separantur, sed id, quod est melioratum appretiatum, & datur hæredi in allodio, & sic secundogenito, & in hac concordia non pugnat *tex. prædictus*.

5 Secundò capite, quando talia augmenta, siue meliorationes non

sunt vnitæ feudo inseparabiliter, adeò, q̄ possunt separari, ut iurisdic-tio emptā, animalia, agri cōvicini empti, his quæ similia, quæ possunt separari, & tunc quia separabilia, nō spectant ad primogenitum, & sic ad hæredem feudalem, sed spectant etiam ad hæredem allodij, ita docent latissimè *Henrich. à Rosental. ubi sup. n. 58. & 59. Ludolph. Scrad. ibidem, Nicol. Intrigl. dicto loc. cent. prima n. 4. & cent 2. n. 588. Petr. de Gregor. de concess. feud. p. 7. q. p. n. 8.* ex auctoritate *Bald. conf. 419. & 430.* ex cuius auctoritate *Ego* pro secundogenito affirmavi *de Iur. releuuj parte 4. q. p. n. 28.*

6 Sed adhuc insurgit difficultas cōtra secundogenitum prætendentem succedere in dictis meliorationibus circa vitam militiam, an debeat illam habere, habito respectu ad valorem feudi antè meliorationes factas, vel post, ut sic tēpore mortis feudatarij, nam si secundogenitus habet partem melioramenti, & vellet vitam militiam, habito respectu ad valorem tempore mortis, sequeretur quod haberet duo specialia, & sic duas quantitates, nempe vnā, quæ esset pars melioramenti, & alteram, nempe vitam militiam, etiā respectu melioramenti, quod tenderet in grauen primogeniti; idèò dicas, quod si secundogenitus habet partē melioramenti, debet ei taxari vita militia habito respectu ad valorem antè factas meliorationes, quia hoc casu haberet vnicū tantum onus primogenitus; Aut non vult partem melioramenti, & tunc debet ei taxari vita militia, habito respectu ad tempus mortis, aliās si non adhiberetur hæc consideratio pro primogenito, cōfunderentur termini in fauorem secundogeniti.

7 Inferas primò idem esse in maioratu, ut in melioramenti, & meliorationi-

tionibus maioratui factis, vt in ijs, quæ de per se subsistere, & separari à maioratu possunt, succedat hæres allodialis, nec spectent ad successionem in maioratu.

In ijs autem, quæ de per se non subsistunt, sed maioratui, siuè rei maioratus accedunt inseparabiliter, & tunc succedat successor maioratus, soluta tamen aestimatione melioramenti hæredibus allodialibus, *Melchior. Paleaz. de maior. parte prima q. 10. n. 39. Ludouic. Moli, de Hispan. primog. lib. p. cap. 26. à n. p. ad xi. & sequentibus.*

- 8 Inferas secundò, quòd dato casu, quòd in talibus melioramenti succedere possit hæres allodialis, vt etiam succedat foemina, *Roland. à Vall. conf. 28. n. 28. vol. p. Intrigl. dicta q. 59. n. 5. Iacob. Moenoch. de possess. recuper. remed. 15. n. 499 et seqq.*
- 9 Inferas tertio, vt talis impensa debeat esse magna, non autem parua, ita *Carolus Ruz. conf. 14. sub. n. 3. vol. p. Intrigl. dicta q. 59. n. 10.* de quibus augmentis factis in re feudali latissime *Rosental. Scraeder. Intrigl. & alij* ab eis allegati locis præcitatis.
- 10 Ex quibus, dum talia augmenta habentur vti allodialia, & foemina, & hæres succedit, sequitur, quòd creditor absque assensu possit super illis sibi satisfieri de suo credito, tanquam, quòd ius hypothecæ generalis super illis sit contractum, vti *burgensaticis.*

ARGVMENTVM.

Diminuto feudo, eiusque fructibus, an diminuatur adoha in Regno nostro; Et quando adoha semel taxata non augetur, nec diminuitur, se-

cùs autem quando non esset taxata. Ordinatione Regis opus est in diminutione adoha semel taxatæ, & diminutio debet esse perpetua; Et quid de feudo inhabitato. Et an debeat nouum adohum imponi, vel suspendi pensiones gratiosæ, & ex causa seruitiorum.

SVMMARIA.

- 1 Seruitiũ an minuatũr diminutis fructibus remissiuè.
- 2 Seruitium semel taxatum in Regno nostro, nec diminuitur, nec crescit etiam auctis, siuè diminutis fructibus. & sub n. 3.
- 4 Diminutio feudi superueniens non nocet, quando seruitium est taxatum.
- 5 Seruitium non taxatum in concessione feudi augetur, & diminuitur pro augmento, & diminutione fructuum.
- 6 Adoha semel taxata non potest diminui, nisi expressè per Regem fuerit ordinatum.
- 7 Adoha diminutio ordinatur à Rege ex certa scientia cum clausula, non obstante, & n. 9.
- 8 Adoha taxatio necesse est, quòd producat, quòd ita facta fuit.
- 10 Adoha soluenda est tanquam de feudo inhabitato, quando in feudo non remansit nisi solus Castellanus, vel caupo.
- 11 Diminuto, seu onerato Regno, aded vt adoha præstare non possit, non debet noua adoha imponi, sed pensiones, et gratia suspendi debent.
- 12 Adoha diminuitur diminutis focularibus, super quibus concessi sunt introitus feudales.
- 13 Releuium augetur, & diminuitur pro

prò rata fructuum.

- 14 *Diminutio fructuum ad hoc ut adoha diminuat, debet esse perpetua, & decisio ponitur n. 15. Et quid quando adoha fuisset vendita an debeat refici per Regem sub eod. n.*
- 16 *Adoha supersedetur exigi, quando fructus, siue introitus feudales supersedentur à Rege, nè exigantur; & refertur obseruantia.*
- 17 *Decima non diminuitur si fructus creuerint, vel decreuerint.*
- 18 *Diminutis focularibus, non diminuantur functiones fiscales.*

QVÆSTIO XXXI.

Etsi de iure communi feudorum longa sit quæstio plura continens capita, quando seruitium diminuatur, diminuto feudo, eiusque fructibus, de qua re Ego latissimè (prò vt credo) scribo in tract. de Iur. releuij p. 2. q. 11. vbi plures casus distinxī, permultosque ibi D. D. de tali diminutione feudi differētes allegaui, ad quam quæstionē idem videar repetere, remitto lectorē; tamen quod spectat ad adohā Regni nostri, distingue: Aut concessio feudi facta est sub seruitio determinato, & sic adoha esset taxata, & tunc semel taxata adoha in Regno nostro nunquam feudo diminuto, vel aucto, nec augetur nec diminuitur per Regiam Cameram Summaria; ita Iacob. de Ayello de iur. adoha n. 55 Camill. de Curt. in suo diuers. feud. fol. 41. à tergo n. 59. dicens hodie in Regno nostro seruari, quòd feuda postquā semel sunt taxata per Reg. Curia, & ita reperiuntur taxata in Registris, vel in Regia Cancellaria de mandato superiorum, illa si decrescunt, adoha non decrescit, Franc. de Pont. cōs. 79. n. 27. ex doct. Andr. de Iser. in cap. si quis de manso, de controuer. inuest. Petrus de Gregor. Siculus de concess. feud. parte prima.

- 3 *qu. 11. n. 14. dicēs semel taxata seruitia non augeri, nec minui, licet fructus feudi quouis modo decrescāt. Nicol. Intrigl. de feud. cent. p. q. 67. n. 9. Ioseph. Cum. in repetit. Capit. si aliquem in verbo seruitij consueti, n. 87. et Ego de Iure releuij parte 2. q. 11. n. 5. & seq. Marin. Frecc. de subfeud. auctoritate 5. n. 51. dicens, calamitatem superuenientem non nocere Domino, vel Baroni, quando in concessione fuerit adoha taxata, quia in hoc inspicitur tempus dationis feudi sub prædicta taxa.*

Aut secundò casu, quando seruitium non est taxatum, & tunc remanent regulæ iuris communis de augmento, siue diminutione seruitij feudalis, vt per Andr. de Iser. in cap. si quis de manso, Petr. de Greg. Ioseph. Cum. Camill. de Curt. cæterosque supra allegatos, qui de iure communi discurrunt circa hoc, & Ego latè loc. alleg.

- 6 *Declara primò supradictam sententiam, adohā non posse diminui per Reg. Cam. Summaria, quando semel taxata est per Curia, nisi diminutio illius expressè ordinaretur per Regias litteras à Domino Rege, ita Iacob. Ayell. dicto loc. versic. nisi ex ordinatione Regis, & hanc diminutionem facere debet Rex ex certa scientia cum clausula, non obstante, Marin. Frecc. dicto loc. versic. quid si Rex vellet, allegans Andream de Iser. Ioseph. Cum. in verb. seruitij consueti, n. 99. Petr. de Gregor. dicta q. 11. versic. nunquid parte prima.*
- 8 *Declara secundò quòd in effectu, & individuo feudi, de quo quæritur, debet adoha reperiri iam taxata Petr. de Gregor. dicto loc. Camill. de Curt. Nicol. Intrigl. loc. sup. alleg. Ioseph. Cum. n. 92.*
- 9 *Declara tertio, quòd etsi diminutio feudi, vel eius fructuum sit euidentis, vt quia euictio, vel aliàs feudata fuerit in magna parte feudi, vel*

chasmate perierit, tunc ad maiorē cautelam, si concedatur diminutio adoha, debent impetrari littere, & ordinationes Regiæ. *Jacob. Ayell. dicto loc. in fin. n. seq.*

10 Declara quartò, quòd etsi diminutio feudi accidisset in maiori parte feudi, adeò vt Castellanus tantum, vel Caupo remansisset, tamen adhuc adoha soluenda est tanquam de feudo inhabitato, *Sygm. Loffred. ad Andr. de Ifern. in cap. primo incip. ibi ideò tantum; tit. quis dicatur Dux.*

11 Declara quintò, quòd si Vniuersitates, & feuda essent adeò diminuta, siuè onerata, adeò vt adohā taxatā non possent soluere, vt tunc Princeps possit suspendere gratias, pensiones, & concessiones ex gratia factas, non autem nouum tributum, siuè adohā imponere, etiam quòd sint concessionis ex gratia, remunerationis, quia tunc, vigente publica utilitate, cessat priuata, & hæc omnia debere habere antè oculos, docet *Reg. Ioannes Franc. de Pont. de potest. Proregis tit. 5. n. 21. & seq. Reg. Ioannes Baptista Valenzuola cõf. 99. pñct. 2. n. 29. et seqq. Pater Antonin. Diana resolut moral. tract. 3. de parlam. resol. 54.* dicendo, quòd tales concessionis intelliguntur tacite concessæ, & submissæ huic periculo, vt debeantur, & soluantur, quatenus Regni necessitates aliud non requirunt, nec aliam intentionem habuisse Regem in illis concedendis probatur, sed legantur verba *Reg. Pont.* prò vt sic audio fuisse seruatum in anno 1633.

12 Sed quando sũt introitus feudales cõcessi super focularibus alicuius terræ, tunc diminutis focularibus, diminuitur adoha, prò vt sic vidi seruatum prò Magnifico Roderico de Pignalosa, cui fuerunt concessa castra Fagnani, Campanæ, & Stiffi cum iure exigendi carolenos

quatuor per quolibet foculari, prò quibus soluebat ducatos 45. prò adoha, & postea, diminutis focularibus, fuerunt etiam diminuti introitus prædicti, ideoque fuit ordinatũ, quòd taxetur dictus Rodericus tantum in ducatis 21. prò vt apparet ex prouisionibus per *Reg. Cam. expeditis die 27. mensis Iulij 1537. in adobarum. 7. fol. 118.*

13 Declara septimò in releuio, vt diminutis fructibus feudi, diminuat releuium, ea ratione, quia releuium est quota pars fructuum, quibus deficientibus, deficit releuium, vt post alios dico *Ego de Iur. releuij parte 2. q. 11. & Vinc. Ann. in repetit. de uassall. decrep. atq. cap. primò n. 151.* dicens qualibet vice inspici quantitatem fructuum.

14 Declara 8. quòd diminutio fructuum, siue reddituum feudi, ad hoc vt non debeat adoha, debet esse perpetua, adeò vt nec nunc, nec in futurum percipi possint, nec inueniatur conductor, prò vt sic fuit decisum in causa Ill. Marchionis Vastii cum Regio fisco, nam Ill. Marchio habuit alumeriã Insulæ Ischæ à Rege in feudum, & sub certa adoha ducatorum 150. sed quia Ill. Marchio petijt non molestari super exactione adohæ prædictæ, ed quòd lapides, ex quib. alumen conficiebatur, erant pœnitus destructe, nec in futurum poterat alumen confici, tamen quia in facto non fuit probata perpetua destructio, & totalis diminutio, sed tantum temporalis fuit absolutus *Reg. Fiscus*, ita *Reg. Reuert. decis. 36. parte 6. que ponitur in fine nostri tractatus.*

15 Sed an si Rex vendidisset alicui priuato adohum, siuè donatium alicuius terræ, si dicta terra fuisset diminuta in fructibus, adeò vt secundum præsentem statum nullo modo potest sperari, quòd redeat ad pristinum statum, an tunc debe-

et diminui dicta adoha prò rata fructuum amissorum, hæc lis pendet inter D. Carolum Minadoi, prorem adohi terræ Octaiani cùm Ill. Principe dictæ terræ, qui præten- dit non teneri ad adoham, stante quòd terra Octaiani ex incendio Vesuij est reducta ad valoreni quasi sextæ partis, quo valebat ante incendium Vesuij; dicas, quòd ex quo ex relatione facta per Tabularios in accessu spectabilis Regeni Scipionis Rouiri apparet, quòd dicta terra est in redditu ducatorum . . . , & adohum est ducatorum . . . , & sic superest sùma introituum, adeò ut ter, & quater potest solui adohù, ideò Dominus Rex uti directus Dominus, & potior, & anterior super dicta re concessa, non debet amittere adoham, & per consequens qui habet causam ab eo, prò ut sic fuit inter partes conuentum, quòd solueretur, die 23. Nouembris 1624. aliàs Dominus Rex teneretur dare dicto D. Carolo æquivalentem summam.

16. Solet quandoque exactio adohæ suspèdi ordinatione Regis, quãdo paritèr ordinatione Regis suspèderetur exactio introituum feudali- um, prò ut fuit ordinatù ad instantiam Ill. Ducis Termularum, & Ill. Principis Hostiliani; Dux n. Termularum habebat ex concessione Regia annuos ducatos 2080. in fe- dum super iure tractarum dictæ Ciuitatis Termularum, sic etiam Ill. Princeps Hostiliani habebat 6900. super iure tractarum terræ laboris, quæ tractæ per Regem fuerunt clausæ, adeò ut ampliùs dicti concessio- narij nõ exigebant dictos introitus, propterea per Reg. Cam. ad eorum instantiam fuit facta còsultatio Re- gi, ut mādaret, quòd Perceptores, & Commissarii superfederent in- exigendo ab illis Dominis adohã, durante clausura dictarũ tractarum,

ut in *libr. Consultar. 12. fol. 36. expedita die 11. Septembris 1601.* quibus apertis fuit ordinatum quòd solue- rentur etiam annatæ decursæ, ex quibus fuit ordinatù, quòd retine- rentur adohæ præteritæ, durante clausura, prò ut sic fuit ordinatum per Regiam Cameram die 29. Augu- sti 1607. In *Adoharũ 22. fol. 18. ter.*

17. Declara nonò idem esse in decima imposita super beneficijs, ut semel taxata, si fructus beneficii decrescūt, nec diminuatur decima, *Joseph Cùm. dicto loc. n. 87. & Gloss. in Clem. beneficiorum, de decimis, Petrus de Gregor. de concess. feud. parte prima q. 11. n. 15.*

18. Declara io., quòd diminutis fo- cularibus, non diminuuntur fun- ctiones fiscales, nisi ex ordinatione Regis, quòd videtur durum, dicit *Petrus Antibol. de muneribus, S. 2. n. 56.* non alia ratione, nisi quia in ca- su contrarii augmenti foculariorũ, non augetur solutio, *idem ibidem n. 53.* & ita seruetur in Regno nostro.

ARGVMENTVM.

Aucto feudo, eiusque fructi- bus, an augeatur adoha in Regno nostro; Et quid de iu- re, & quid de generali con- suetudine Regni nostri re- fertur. Et auctis focularibus, an augeatur Immunitas quò ad venientes de nouo, & quid auctis functionibus fiscalibus augeatur adoha, & quid ex causa necessitatis.

SVMARIA.

2. *Seruitium militare augetur auctis fructibus, an idem in adoha.*

Adoha

- 2 Adoha semel taxata in Regno, non diminuitur, nec augetur, & quare n. 4.
- 3 Diminutio feudi in materia adoha, sicut nocet vassallo, ita augmentum vassalli non debet prodesse Domino, & n. 5.
- 5 Adoha non augetur, nec diminuitur quando taxata reperitur, secus autem si reperitur concessio sub feudali seruitio solito, & consueto, quia augetur, & diminuitur.
- 5 Focularia de nouo accedentia ad habitandum in loco immuni, gaudent immunitate aliorum foculariorum.
- 7 Adoha taxata de functionibus fiscalibus concessis in feudum, non augetur auctis functionibus predictis.
- 8 Adoha semel assignata potest ex causa augeri.
- 9 Auctis focularibus, non augetur functiones fiscales.

QVAESTIO XXXII.

- 1 **E** Contrario querimus, an aucto feudo, eiusque fructibus, augeatur in Regno nostro adoha, licet semel taxata reperiat, quo in articulo etsi de iure communi augeatur militare seruitium, aucto feudo, sicque etiam deberet procedi in adoha, ex cap. si quis de manso vbi Andr. de Ifern. late de controuers. Inuest. ceterique DD. ibi, & Ego latissime plures casus, & capita dixi in tract. de Iur. releu. parte prima q. 11. per totam, & nouissime de augmentis late, ac perdocte tractat D. Ant. Monach. Iureconsult. perspicacis, ac subtilis ingenij in suo tract. de Recta feud. interpret. cap. 65. per totum, & proprie de contingenti materia, num. 16. vbi me allegat, tamen quod spectat ad adoha Regni Neapolitani dicas, quod si semel fuit taxata adoha, & ita taxata reperiat in Regiis Registris, & Quinternionibus, vel in Regia Cancellaria, & in

- Regno nostro in Regia Camera semper exigitur secundum illam taxam, nec amplius augetur Marin. Frecc. de auctoritate Baron. lib. 2. auctoritate §. n. 21. dicens, quod sicut Calamitas vassalli superueniens feudo, non debet nocere Domino, ita etiam industria vassalli, & feudi augmentum non debet nocere vassallo, imo, & prodesse, Petr. de Greg. de concess. feud. parte prima q. 11. n. 14. Camill. de Curt. in suo diuersor. feudal. fol. 41. à tergo col. prima n. 19. dicens, non augeri adoha, licet quouis modo augeatur fructus. Nicol. Intrigl. de feud. Cent. prima q. 67. n. 9. dicens quod seruitia semel taxata, & registrata de mandato superioris, amplius non augentur Ioseph Cum. in dicto verb. seruitij Consueti, n. 87. Iacob. Ayl. de Iur. adoha n. 55. dicens, etiam si crederit industria vassalli, Ioannes Vinc. Anna in cap. primo de vassal. decrepit. n. 15. Matth. de Afflict. in §. si milititer, n. 4. de cap. Corrad. n. 4. Ioseph Cum. in cap. si aliquem in verbo seruitij consueti n. 87. & 113. & Ego latissime de Iur. releu. parte prima q. 11. per totam.

Declara primò, hæc omnia procedere de generali consuetudine Regni nostri, sed si alias reperiretur facta concessio sub solito feudali, vel consueto seruitio, tunc auctis fructibus feudi, vel diminutis, augetur feudale siue militare seruitium pro rata fructuum auctorum, vel diminutorum, Petrus de Gregor. de concess. feudi parte prima q. 11. Ioseph Cum. n. 84. quod augmenti Iudicium intelligendum est cum distinctione posita per Nos in tract. nostro de Iur. releu. parte prima q. 11.

- 6 Declara secundò quod si concessa fuit immunitas ab adoha Vniuersitati, & postea de nouo accesserunt alia focularia tunc Incolæ de nouo accedentes gaudent etiam tali immunitate, vt in Causa Vniuersitatis

tis Trani, post alios refert fuisse decisum in Regia Camera *Reg. Moles decis. prima tit. de Collectis per totum, die 16. Decembris 1562.* quòd immunitas prædicta extendatur etiam ad dicta focularia de nouo conuolantia ad habitandum prò vt etiam dixi *supra q. 15. n. 20.*

7 Declara tertio, quòd concessis functionibus fiscalibus in feudum, & taxato adoho, si deinde augeatur functiones prædictæ, tunc nõ debet augeri adohũ ex doct. *Andr. de Isern. in cap. primo S. si quis de manso, versic. quod autem, de controuers. Inuest. cum concordat.* Ex quò, aucto feudo, non augetur seruitium, *fuit decisum in Regia Camera tempore Regen. Moles in causa Serenissimæ Reginæ Poloniæ, & in aliis cõcessionariis Regni, & iterum in anno 1573. die 16. Iunij, vt refert idem: Regens Moles tit. de donatiuis q. 5.*

8 Declara quarto, quòd si adoha, semel assignata, seu taxata ab ipso Rege, siue ex pacto in hito inter Regem, & subditos, non sufficeret Regi prò sustentatione congrua secundum necessitatem occurrentem, ob quam fuit imposita, tunc potest augeri, sed cum hoc moderamine, scilicet si vires Regni admittunt tale augmentum, & deducto nõ Regnũ egeat, & Regnum possit sufferre, ita docent *Vasquez in opusc. dub. 2. n. 27. Gabriel distinct. 4. & in hac consideratione dicit Pat. Antonin. Diana Resolut. moral. tract. 3. de Parlamento, resolut. 13.* quòd hoc opus, hic labor est, dicam *infra q. 47.*

9 Declara quinto, quòd auctis focularibus, non augetur solutio functionum fiscalium, ita *Petr. Antibol. de munerib. S. secundò n. 55.* ea ratione, quia diminutis focularibus, nõ diminuitur d. solutio, ergo nec in casu contrario, vt dixi in præcedenti, & ita practicatur in Regno, licet hodie paulatim fit quedam tacita nu-

meratio ad finẽ videndi quæ terræ decreuerint de focularibus, & quæ creuerint, sed expectatur exitus.

ARGVMENTVM.

Adoha an possit cedi per Regẽ alteri, vel remicti, vel vendi, vel suspendi, & remissa adoha, non dici remissum ius imponendi nouam adoham, & quid in Barone; Et adoha remissa Baroni, an prosit vassallis; Et adoha vnita in capite vnus Baronis, an possit separari ex qualibet terra; Et an possit compensari cum alio credito.

S V M M A R I A.

- 1 Rex an possit cedere, & alienare adoham, quod declara sub n. 4.
- 2 Dominus feudi non alienat directum dominium feudi citrà vassalli voluntatem.
- 3 Seruitij exactio dependet à iure directi domini.
- 4 Dominus feudi licet non alienet directum dominium, bene tamen alienat commoditatem seruitiorum.
- 5 Adoha potest remicti vassallo per Regem, & vendi, & quomodo intelligatur.
- 6 Adoha suspenditur si per Regẽ suspenduntur introitus feudales, ex quibus debetur.
- 7 Adoha compensatur cum credito Baronis, & quomodo practicetur.
- 8 Adoha solet compensari, & remicti cum stipendijs vassalli.
- 9 Vassalli an teneantur contribuere

S Ba-

Baroni, non obstante quòd adoha fuerit remissa.

- 10 Baro non potest remittere seruitia debita feudo, nec etiam redditus prò re feudali sub n. 11.
- 12 Exactio adoha taxata unitè respectu omnium terrarum vnius Baronis, si parit incommoditatem, diuiditur.
- 13 Adoha quantitas debita respectu plurium terrarum sub vno Barone, non debet exigì ab vna sola terra, sed separatim ab vnaquaq;

QVAESTIO XXXIII.

ADoham esse de regalibus in Regno nostro iam nullus dubitat, & in princip. nostri tractatus annuimus, ideòque cum regalibus solo Regi debeantur, & ab eius persona nūquā intelligantur abdicata, quæro an Rex possit illam alteri cedere, & dico, quòd Rex potest illam alteri cedere, sed hoc modo intelligendo, quòd etsi regulariter dominus non possit alienare directum dominum, siuè ius in feudo sibi competens citrà vassalli voluntatem, §. *Præterea Ducatus, de prohib. alienat. feud. per. Frideric.*

3 & per consequens exactiōnem seruitiorum vassallicorum, quorum exactio à iure directi dominij dependet, cap. 1. in fine, ex quib. caus. feud. amitt. quorū seruitiorū loco succedit adoha, tamen potest benè Dominus non ius illud directi, & supremi dominij imponendi adohā, sed benè comoditatē perceptionis seruitiorum vassallicorum alteri concedere potest, (quòd nos aliàs in Regno nostro ius luēdi vocamus,) quia etiam in his, quæ alienari nequeunt quò ad directum dominiū, benè tamē licèt alteri comoditatem concedere, §. p. *Instit. de usu, & habitat. cap. Vestra, de locato, &*

latè Anton. Gomes hanc sēntentiā defendit *uariar. resolut. tom. 2. cap. 15. n. 17. versu. secundo limita, & dum Dominus alteri concessit, & concessionarius ex Domini concessione illa percipit, adhuc Dominus dicitur vti seruitijs vassallicis l. arboribus, §. V usufructuarius, ff. de usufruct. & ita videtur tenere in materia seruitiorum vassallicorum Vldaric. *Zaf. de feud. parte 7. num. 64. Hartm. Hartm. de feud. obseruat. 30 nouissimè Andr. Kohl. de seruit. feudal. par. altera à num. 101. ad 103.**

5 Potest etiam adoha remitti per Regem vassallo, adeò vt nihil domino teneatur soluere, *Iacob. de Ayell. de iur. adoha num. 19. Ioseph Cum. in cap. si aliquem, in verb. seruitij consueti num. 98. dicens, posse remittere ab initio, & ex post facto ex doct. Andr. de Ifern. in cap. primo §. sed nec alia iustior, versu. Item si Rex, col. penultim.* prò vt videmus in nonnullis feudis franchis ab adoha in Regno nostro, quibus Dominus Rex remisit, vel vendidit ius illud percipiendi adoham prædictam, & sic comoditatem illam, non autem ius illud directi, & supremi dominij, & sic imponendi nouam adoham,

6 Potest etiam adohæ exactio suspendi per Regem, si decreuerint, siuè defecerint introitus, ex quibus solueretur, prò vt dixi de adoha debenda ab Illustre Principe Asculi, & Illustre Marchione Piscariæ, Illustre Duce Termularum, stante clausura iuris tractarum, prò ut dixi qu. præcedenti, tamen potest etiam ex causa suspendi putà si verteretur lis in Regia Camera, vel aliqua essent discutienda prò illius immunitate, prò vt fuit ordinatum ad instantiam Magnif. Vincentij Gallucij vniuersalis Do.

Domini Castri Caspuli, quod ex quo nōnullę caulę super eius adoha sunt discutiendę in Regia Camera, ideò fuit mandatum Commissario Terrę laboris, quod superfederet in exigēdo adoham à dicto Magnifico Vincentio Gallucio, vsque ad alium ordinē die 27. Maij 1536. *ut in lib. 7. literarum adoha fol. 17. tergo.*

7 Potest etiam adoha compensari, cum credito Baronis, data amborū liquiditate, & talis compensatio fit ipso iure, dicas, quòd debitum fiscale compensatur, quando prò eadem statione idem esset debitor, & creditor, secus autem si ex diuersa statione, quia non fit compensatio, nè confundantur iura diuersorum officiorum, & præcipuè quādo quis est debitor ex causa tributorum, vt discurret *Marcus Ant. Peregrinus de iur. fisci lib. 6. tit. 7. num. 15.* tamen facta prius consultatione per Regiam Cameram, & factis debitis notamētis in quolibet libro cuiuslibet stationis, solet admitti compensatio, vt fuit seruatum ad instantiam hæredis Ill. Vespesiani Columnę, qui erat dubitor prò adoha terrarum in Prouincia Aprutij, & paritèr erat creditor super introitibus feudali- bus dictarum terrarum, & præuia consultatione, vt in *Regibro Consultarum x. fol. 12.* fuit facta compensatio, excomputando vnum cum alio, die 18. Maij 1532. In *Adoharū 7. fol. 18.* & sic fuit mandatum The- saurario Aprutij.

8 Sic etiam fuit ordinatum per Regiam Cameram præuio ordine Cesarę Maiestatis in adoha status filiarum Illustris Ducis Termularum, nam attentis immensibus, & maximis seruitijs dicti Illustris Ducis, fuit ordinatum, quòd adohum debitum ex dicto statu non exigere- tur, sed quòd compensaretur, cum quadam quantitate, quam dictus

Dux obtinuerat *per aggiuto di cō- sta*, Verum quòd non impediatur exactio ratę vassallorum pro adoha die 26. Septembris 1526. in *adoharum 4. fol. 121. & seqq.*

9 Sed an remissa adoha per Regem Baroni in totum, vel in partem, an hoc casu vassalli teneantur contribuere, & quanta sit hæc contributio vide *Loffred. in cap. primo de vassal. decrep. atal.*

10 Quòd autem non procedit in Barone, vt si seruitium reperia- tur taxatum ad beneficium sui feudi, Baro non potest illud remitte- re, nec in totum, nec prò parte, quia remissio est alienatio, siuè donatio, quę sinè speciali Principis dispensatione fieri nequeunt, *Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2 tit. de auctoritate Baron. auctori- tate 5. num. 18.* dicens, nec etiam posse remitti redditus prò feuda- li re ipsi feudo, vt piper, anser, spalla porci, vel aliquid simile, *Joseph Cum. in dicto verb. ser- uitij consueti, numer. 100.* dicens remittere non posse, sed benè posse augere in beneficium Domi- ni.

12 Demum an adoha semel taxa- ta possit separatim exigi, putà si esset vnus Baro, qui haberet di- uersas terras, & adoha fuisset taxa- ta respectu omnium terrarum, si postea dicta vnio causaret in- commoditatem, vel aliud incon- ueniens, tunc talis Baro debet adire Regiam Cameram Summa- rię prò tali diuisione, & separa- tione, & Regia Camera mandat, quòd capiatur informatio de fructi- bus vnus cuiusque terrę, & prò rata fructuum liquidatorum taxat separatim adohā in vnaquaque ter- ra, prò vt fuit seruatum ad instantiā Ill. D. Pompei Columna super di- uisione adohę terrę Rodij, Sancti Victorini, & aliarum in Aprutio

Sub die 30. Augusti 1574. In adobarũ lib. 15. fol. 65. sic etiam ad instantiã D. Sigismũdi de Loffredo super diuisione adohæ Terrarum Mammo- læ , & Agrani in Calabria die 28. Maij 1575. fol. 116. in dicto lib. 15. Adobarum.

- 13 Sic etiã fessēt diuersę terrę vnus Baronis , & quælibet Terra haberet taxatam suam adoham particulare , & Perceptores exigent vniuersã adoham omnium terrarum ab vna ex dictis Terris , quia si talis exactio non videretur Baroni , vel aliã es- set damnosa dictæ terræ , tunc non obstante , quod sit vnus Baro , Regia Camera mandat Perceptoribus , quod exigant separatim à qualibet Terra suam particularem adoham , vt ad instantiã Marci Antonij Papa fuit ordinatũ Perceptori Principatus Citrà , quod separatim exigeret adoham à Terra Sãcti Angeli à Fasanel- la , à Terra Optati , & Contur- sij , die 2. Augusti 1574. In Adobarũ 15. fol. 61. Et itidem ad instantiam Magnifici Francisci Maramonte fuit ordinatũ , quod exigatur separa- tim fol. 65. tergo , Et ad instantiam Ill. Ducis Castri Sangri prò plu- ribus Terris in Aprutio , die pri- mò Febr. 1610. Adobarum 22. fol. 166.

ARGVMENTVM.

In impositione adohæ , vel do- natiui an procedat textus in l. quod maior ; Et quid in Regno Neapolitano in do- natiuis , & parlamentis ; Et an sufficiat tantum vocari Baro- nes , & Vniuersitates , licet nõ veniãt nec mictant . Et quid

in donatiuis voluntarijs , & quid in necessarijs , & de Vni- uersitatibus demanialibus , & Baronalibus , & quid in ag- gregatione ad honores sedi- lium huius Ciuitatis , & de eius obseruantia .

SVMARIA.

- 1 Donatiua in Regno præstantur Do- mino Regi singulis duobus annis , & n. 7.
- 2 Barones , & Regnum donant , ideò ipsi vocantur tanquam interesse habentes , & n. 3.
- 4 Barones omnes , Ciuitates , & loca Regni vocantur ad generale parla- mentũ per speciales litteras Regias à Prorege missas
- 5 Factum à maiore parte Congregato- rum de Regno , dicitur factum à to- to Regno .
- 6 Negotium Regni dicitur negotium vniuersale , & ideò sufficit maior pars , & n. 18.
- 7 Donatiuum fit in Regno prò subueni- endo Regi in necessitatibus belli , & alijs .
- 8 Donatiuum hodie est factũ necessari- um , & non est amplius voluntari- um .
- 9 Donatiui nomen hodie est simula- tum .
- 10 Baro etsi non vocatus , nec veniens , nec mictens , imò discrepans , adhuc soluit donatiuum .
- 11 Baro vocatus , & non veniens , tene- tur habere ratum quod fecit maior pars Baronum congregatorum .
- 12 Textus in l. quod maior declaratur in materia donatiui .
- 13 Maior pars intelligitur de congrega- tis , non autem de vocatis .
- 14 Barones omnes debent vocari , sed vocati , & non venientes , adhuc sub-

- subiunt maiori parti congregatorum sub n. 13.*
- 14 *Donatiuum, eiusque exactio hodie dicitur præscripta.*
  - 15 *Vocati ad parlamentum non debent noua onera imponere.*
  - 16 *Maior pars cogit minorem etiam in donatiuis voluntarijs.*
  - 17 *Maior pars congregatorum, non autem vocatorum cur cogat minorem in parlamentis, & de ratione.*
  - 18 *Textus in l. quod maior non procedit in actibus necessarijs.*
  - 19 *Vniuersitates demaniales, & Baronales debent vocari in donatiuis, vel parlamentis, ubi earum interest, & mittere procuratores.*
  - 20 *Maior pars deputatorum Regni concludit, & cogit minorem.*
  - 21 *Ciuitas Neapolis non donat in donatiuis propter eius speciale priuilegium, sed bene assistit in illo.*
  - 22 *Vniuersitates Baronales per eorum Rectores debent in parlamentis comparere, vel per Barones quando de coequali, & communi cum Baronibus interesse agitur.*
  - 23 *Barones Regni usurpauerunt compere pro Vniuersitatibus suis, etiã si non agatur de eorum interesse. Et sub n. 25.*
  - 24 *Maior pars deputatorum Regni in negotijs habentibus admixtum interesse Regis, & Vniuersitatum cogit minorem, seciùs autem si non est admixtum negotium Regis, quia tunc maior pars Baronum concludit.*
  - 25 *Barones hodie ex præscripta cõsuetudine statuunt in parlamentis, licet agatur de coequali interesse cum Vniuersitatibus.*
  - 26 *Parlamento concluso, si aliquis ob particulare interesse vellet demonstrare, se etiam concurrisse, et si cognoscit parlamentum iniustum, & concurrat, peccat mortaliter, sed*

- non tenetur ad restitutionem.*
- 27 *Maior pars nobilium quando cogat minorem in sedilibus, quid in aggregatione, & quid in reintegratione.*
  - 28 *Aggregatio hodie fieri nõ potest ad sedilia, etiam si concurrat maior pars, nisi concurrat consensus Regis.*
  - 29 *Dux Ossuna fuit reintegratus ad honores Sedilis Nidi.*
  - 30 *Maior pars nobilium concludit in hac Ciuitate, etiam quando non concurrat platea popularis.*
  - 31 *Feudatarij possidentes feuda plana, & de tabula, non vocantur in parlamento.*

QVÆSTIO XXXIV.

ADohã in Regno nostro deberi iã vides, diximusque ad eius instar successisse donatiua, quæ singulis duob. annis fiunt Domino Regi ad eius petitionem, vt supra diximus, & inferiùs dicemus, in quibus parlamentis nouæ impositiones, & adohæ imponuntur, quarum solutio cum spectet ad solos Barones, & Regnum, idè illi soli debent vocari, tanquã quòd de eorum interesse agatur, *cap. fin. de maiorit. & obedient. Iacob. Ayell. de iur. adoha n. 38.* dicens, quòd etsi veniat consecutiuum interesse vassallorum, tamen specialitèr interest Baronibus, idè ipsi specialiter citari debent, prò vt fit semper, quia Dominus Rex mittit literas huic Ciuitati Neapolis, & Domino Proregi, qui prò earum executione mittit literas Præsidibus Prouinciarum, siuè Perceptoribus, qui mittunt Baronibus, & Vniuersitatibus suæ Prouinciæ literas Regias, illisque indicit vniuersale parlamentum, tanquam quòd ad ipsũ Regem, siuè ad ipsius locumtenentem ex speciali potestate ei tributa solùm spectet illud conuocare ex opinione Angeli, in l. apertissimi,

notab. primò C. de Iudicijs. Petr. Bella-
ge in Specul. Princip. Rub. 2. in princip.
vbi Camill. Borrell. n. 3. in verb. Locu-
tenens, Calic. de iur. fisc. dub. 8. n. 28.
Oliban. de iur. fisc. cap. 6. n. 18. Fonta-
nell. de pact. nupt. claus. 3. Gloss. 3. n.
69 D. Garf. Mastrill. de Magistrat.
lib. 5. cap. 15. n. 4. Et tunc succedit
regula, quòd tales Barones tanquã
interesse prætendentes specialiter
vocantur, & congregantur, vel ip-
si, vel eorum procuratores in parla-
mento generali, vbi vocantur Ci-
uitas Neapolitana, & omnes Vni-
uersitates Regni, & per consequens
5 dum vniuersum Regnũ congrega-
tur, sequitur regula v3. illud, quòd
fit à maiori parte congregatorum
de Regno, videtur factum à toto Re-
gno l. 2. S. fin. autem, C. de iuram. ca-
lumniã, negotium .n. Regni dicitur
6 negotiũ vniuersale, & in vniuersali-
bus maior pars cogit minorem, &
sufficit consensus maioris partis cõ-
gregatorum de Regno. Anton. Cor-
set. de potest. Regia q. 54. Cardinalis
7 in c. ad audientiam col. 2. de rescriptis.
& hæc congregatio generalis parla-
menti fit singulis duob. annis prò
quadam ceremoniali sollemnitate,
& licet appelletur donatiuũ, tamen
est loco seruitij, sicut adoha; quia
sicut adoha imponitur prò seruitio
belli Regis, eiusque necessitatibus,
itã etiam hoc donatiuum, Rex .n.
in suis litteris ad Regnum transmis-
sis petit illud prò suis necessitati-
bus subueniendis, & sic idem cum
8 adoha, Franc. de Pont. decis. 7. n. 8. &
9. Est quãdam ceremonialis sollẽ-
nitas, imò baptizatur hoc nomine,
& aliud est in facto, quia non est
voluntariũ, sed necessariũ, & singu-
lis duobus annis exiguntur; Marin.
Frecc. de auctoritate Baron. lib. 2. au-
9 thoritate 3. n. 26. dicens, esse potiũs
nomen simulatum, Franc. de Pont.
dicta decis. 3. n. 14. quia, & si Rex ro-
gat, tamen dicitur iubere; hinc vi-

detur talia donatiua non esse vo-
luntaria, sed ut dixi supra in princip.
tract. sunt necessaria, Mastrill. de
Magistratib. lib. 5. cap. 15. n. 28. &
29. quia si aliquis non solũ non
discrepat, sed si non adhæret opi-
nioni votantium pro donatiuo; ip-
se non per hoc euadit exactores do-
natiui idem Franc. de Pont. de potest.
Proreg. tit. de negalib. impo. tit. S. 8. nu.
37. 38. inuehit contrã donantes, &
imponentes, vt dixi sup. q. prima &
seqq.

10 Sed quòd vtinam in istis parla-
mentis seruetur. Tex. in l. quod
maior, quia sunt non nulli Barones,
qui non solũ non veniunt ad par-
lamentum, nec mictunt procurato-
res, & per consequens non dici de-
bet Vniuersitas Baronum congre-
gata, & tamen dicit Anell. Amat.
conf. 12. n. 15. quod nõ per hoc sub-
terfugiunt solutionem adohæ, nec
etiam Populi, quorum nullus mictit
ad parlamentum eorum nomine, &
tamen non euadunt solutionem, si-
uè uelint, siuè nolint, & licet hoc
de iure sustineri posset, prò vt debet
sustineri, tamen præualuit opinio
non nullorum dicentium sufficere
consensum maioris partis congre-
gatorum, sufficit .n. vocare omnes
cum sollempnibus à iure requisitis,
sed postea nõ est necessarium, quòd
omnes veniant, debet .n. Vniuersi-
tas esse legitimè conuocata, & con-
gregata, & postea illud, quod statu-
it maior pars vocatorum, & congre-
gatorum dicitur fieri à maiore par-
te, & cogit omnes, quia vocare om-
nes interesse prætendentes est de
necessitate, sed quòd omnes veni-
ant ad congregandum, adeò vt ma-
ior pars vocatorum debeat interue-
nire, hoc negatur, quia sufficit vo-
care omnes, & itã debet intelligi
12 textus in l. quod maior in hac mate-
ria, quia si aliter intelligeretur, cer-
tum est, quòd nõquã diceretur fieri
gene-

generale parlamētū, ex quibus siuè concedas de iure, siuè de facto, semper concluditur prò adoha dicta, licet sub nomine donatiui detur, & ità post *Io. Franc. de Pont. toties allegatum* docuit disertissimus *Regius Ioannes Baptista Valenzuola* numeris omnibus absolutus, cuius virtutes, probitatem, omnigenasque scientias, cæterasque omnes compendiosè in ipso animi, ingenij, corporisque dotes satiùs est sicco calamo pertransire, quam non dignè, & verè, & affatim recolare *conf. 99. n. 62. cum seq. Pat. Antonin. Diana Resolut. moral. resol. 27. Mastrill. de Magistrat. lib. 5. cap. 15. n. 35. ad 42.* ibi discurret, quando vocati non veniunt.

Et conuocata, & vnita Ciuitate, dicitur facta impositio vigore pacti, & ideò maior pars cogit minorè *Guid. Pap. q. 63. n. 7.*

13 Sed in effectu reali dicitur exactio necessaria, & tunc maior pars illorū, qui se congregant, cogit omnes, & hoc est notabile, & quotidianum, adeò vt prò absoluto hoc tenetur in Regno, *Franc. de Pont. de potest. Pro-reg. tit. de regalib. Imposit. in rubr. n. 18.* quia talis exactio (prætermis-

14 supradictis) iam dicitur præscripta, & reducta ad necessitatem, cum ab anno 1560. singulis duobus annis vniformitè fuerit præstita per Barones, & sic dum plus 30. annorum fuerint elapsi, hoc casu sufficit ad inducendā obligationem *l. Eum qui, C. de fund. rei priu. lib. 11. Andr. de Isern; de bis. qui feud. dar. poss. antè n. 5. versic. nisi à prædecessore, & in cap. primo n. 11. versic. si sine Principis. de controuers. feud. apud par. terminad. Anell. Amat. dicto conf. 12. n. 16.*

15 Vnum tamen non omittā, quòd aduertant hi, qui ad talia parlamēta deputantur vt omnia cum circūspectione, & conscientia perficiant, & peragant, & ncuā minimè stude-

ant onera imponere, dum illa neq̄ Deus fert imponi, nec Princeps desiderat.

16 Inferas ex supradictis, quòd maior pars cogat minorem etiam in donatiuis voluntarijs, in quibus maior pars potest concludere, & præiudicare minori, ità *Franc. de*

17 *Pont. de regal. imposit. in Rubr. n. 18.* dicens, quòd dum in anno 1533. fuit supplicatum, vt nullo modo maior pars possit minori præiudicare in donatiuis volūtarijs faciendis, fuit expressè hoc denegatum, eam nimirum ratione, quia posset imminere vrgens necessitas in Regno, vel Regi prò illius defensione, quo casu expectare vocē omnium vocatorum, & congregātorum, adeò vt omnes concludant vnanimitè, hoc esset longum, & donatiuū prò succurrendis necessitatibus imminētibus esset tardum, & sic in Regis præiudicium cederet, ideòque sufficere concursum maioris partis Regni, *Franc. de Pont. dicto loc. n. 19.* ex doct. *Innoc. in s. quanto, de iur. iur.* & ibidem *Ioannes Andr.* ea ratione

18 ex dictis DD. quia negotium Regis reputatur negotium Vniuersitatis Regni, & ideò sufficit consensus maioris partis, quorum doctrinā *Franc. de Pont. dicto num. 19. & 20.* notat prò dictis parlamentis generalibus, referens verba *Ioannis Andr.* & per illam intercapedinem, latè *Franc. de Pōt. de donatiuis Baron. agit, què nè videar transcribere, sufficit ibi citasse, ità etiam considera uit Reg. Reuerter. dec. 46. versic. diob secundo circa medium decisionis parte 2.* dicens,

19 regulam *l. quod maior*, non procedere in actibus necessarijs, maximè quando donatiua fiunt prò succurrenda necessitate imminente, vt erat casus *Reuerterij* in inuasionē Gallorum dicens, sic semper fuisse obseruatum.

20 Inferas secūdò in donatiuis, quæ faciunt

faciunt Vniuersitates Regni Domino Regi, vt etſi Vniuersitates ipſe, ſiue earum Rectores, ſeu adminiſtratores earum debeant vocari, & maior pars illarum ſtatueret, tanquam quod de earum intereſſe agatur, tamen diſtingue in Vniuerſitatibus Demanialibus, & Baronalibus; In Demanialibus dixit *Iacob. Ayell. n. 3. Franc. de Pont. diſto loc. n. 20.* quod etiam Vniuerſitates Demaniales vocantur, quando earum intereſt, vel donant, & tunc debet comparere perſona legitima miſſa à dicta Vniuerſitate prò vt hodie fit; nam miſcunt mandata, ſiue procurationes, & tunc mandatarius, ſiue procurator cum mandato compareret, & eorum maior pars ſtatuit. Sed receptum eſt uſu, quod præualeat

21 maior, et ſanior pars magnatum Regni, qui deputantur ad euitandam multitudinem imperitorum, ſi omnes Vniuerſitates vocarentur *Franc. de Pont. num. 25.* aliàs ſi earum non intereſſet, vel non donarent,

22 (vt eſt Ciuitas Neapolis, quæ eſt immunis, & interuenit in parlamento, ſed non votat, quia non donat, idem *de Pont. diſto num. 33.*) non debent vocari.

23 In Baronalibus tunc diſtingue, aut agitur de eorum proprio intereſſe, aut agitur de coequali intereſſe cum Baronibus; Primò caſu ipſe Vniuerſitates, ſiue earum Rectores ſunt vocandi, & quod cõcludit maior pars illorum, ſtatuitur. Aut agitur de coequali intereſſe cum Barone, vtputa in donatiuis, in quibus Baro, & Vniuerſitas donant, & tunc intereſt Baroni tum ex proprio intereſſe, tum etiam nõ Vniuerſitas, cuius eſt dominus, donando depauperetur, & hac de cauſa poſſunt Barones prò illis interuenire, & maior pars Baronum, ſiue magnatum, ſeu Deputatorum Baronagij cõcludit, & ſtatuit, & cogit minorem, licet

nullus prò dictis Vniuerſitatibus interueniat, ſed tantum ipſi Barones, vel earum magnates Deputati, & hoc licet dicat *Iacobus Ayell. n. 38* & *Frecc. de ſubſeud. auctoritate 5.* quod eſt uſurpatum per ipſos Barones, & malè, tamen hoc eſſe iuridicum, & iuri conſonum, defendit *Franc. de Pont. diſto loco n. 24.*

25 Declara primò omnia ſupradicta, nam ſi parlamentum, ſiue donatiuum, quod tangit Vniuerſitates Baronales, haberet admixtum negotium Regis, cuiusque intereſſe, & tunc maior pars magnatum Deputatorum Regni cõcludit, & ſtatuit, quia tali caſu dicitur negotium Vniuerſitatis Regni, & maior pars ſaniorum magnatum vniuerſi Regni cõcludit tanquam repræſentantes maiorem partem Regni; Aut non eſt admixtum negotium Regis, & tunc maior pars Baronum cõcludit, tanquam quod ipſi Barones poſſint prò eorundem Vniuerſitatibus comparere, & cõcludere, *Franc. de Pont. diſto loc. n. 35. verſic. Hæc duas recipiunt limitationes.*

26 Declara ſecundò, quod dixi vt Barones non poſſint ſtatueret, quãdo nõ agitur de eorum coequali intereſſe: limita hodie indifferentè procedere, vt Barones ex conſuetudine perpetua, & immemorabili non cõtradicta per ipſos de Vniuerſitatibus poſſint comparere, & ſtatueret in parlamento, & donatiuis, ſiue agatur, ſiue non agatur de eorum coequali intereſſe, *de Pont. diſto n. 35. verſic. ſecundò limita.*

27 Declara tertio, vt non nulli aduerſantur, quod ſi maior pars in parlamento concluſerit prò iniuſto tributo, licet teneantur ad reſtitutionem, & peccent mortaliter, tamen ſi alius poſtèa vellet ob humanum intereſſe demonſtrare, ſe etiam concurriffe, & in effectum concurrat, licet non teneatur ad reſtitutionem, quia

quia iã est conclusum, tamen peccat mortaliter, ita *Iacob. Graff. lib. 2. decis. prima cap. 127. n. 14. & eum sequitur Pater Antonin. Diana resolut. moral. tract. 3. de parlam. resol. 16.* ubi alios allegat, dicens, quod iam damnatum est datum, & suffragium, siue votum vltimi nihil cooperatur, nisi tamen vota aliqua essent reuocabilia, & sic non est maior pars, & per suum vltimum votum efficeretur maior pars, quia adhuc teneretur ad restitutionem, vel si ipse certum scire, quod etiam sine eius voto adhuc concludetur pro dicta conclusione, quia nunquam excusantur, vide, que dicunt *ad hoc Villalob. in sum. tom 2. tract. 11. dub. 7. Siluius in secunda secunde D. Thom. q. 62. art. 7. Nauar. lib. 3. cap. 3. n. 36. Molin. de Iust. & iur. tract. 2. disputat. 132. n. 3. & alij*, quos allegat *Ant. Diana ubi supra. resolut. 17.* Et aduertant Proceres, & Potentiores Regni, qui faciunt exemplum, & ab ipsis permulti pendent, & in dandis votis, siue suffragijs in parlamento aduertant dico, vt bene prius se consulant.

- 28 Inferas in casu nouæ aggregationis ad aliquem cætum nobilium, vt sunt sedilia in hac nostra Ciuitate, an maior pars cogat minorem contradicentem, dicas, quod aut agitur de noua aggregatione, aut de reintegratione ad honores amissos, vt primò casu non procedat. *tex. in l. quod maior; secundo verò casu maior pars cogit minorem, vt decisum, & cõsultum refert D. Sygism. Loffredus conf. 51. incip. In Regia Cancellaria, Vnic. de Franch. in decis. 2.* Nec
- 29 etiã hodie si adesset consensus omnium, adeò vt vnanimitè esset facta conclusio, nec tenet aggregatio sine licentia, & consensu Regis, & hoc propter particularem Regis ordinationem ad supplicationem ipsarum platearum, qui per Regias litteras or-

dinauit, quod aggregationes ad Sedilia huius Ciuitatis nõ possint fieri sine speciali mandato Regis, & vnanimi consensu omnium nobilium, vt est statutum per speciale Capitulum ipsarum platearum, adeò vt hodie debeat nobilium consensus, & consensus Regis, vt nuper fuit practicum in aggregatione D. Berardini Montalui Equitis Sancti Iacobi de Spata, olim Præsidentis Regiæ Cameræ Summarie, Regentis in supremo Italiæ Consilio, & in præfenti Regno à latere Consiliarij, & Regentis Regiam Cancellariam, & nunc dignissimi eiusdem Regiæ Cameræ Locumtenentis, & Marchionis Sancti Iuliani, Domini mei obseruandissimi; qui ob suam benignitatem, humanitatem, bonitatem, clementiam, ceterasque animi dotes obtinuit vota omnium ferè nobilium nostræ Plateæ Nidi pro ipso aggregando, & dũ supplicauit Regiæ Maiestati, vt dispensaret, obtinuit posse aggregari, & vocatis nobilibus, ac congregatis prima vice, comparuit vnus de Platea, & impediuit, & negotium siluit; deinde excrefcente eius humanitate erga nos, cessante dicto impedimento, iterum fuit tractatum, & conuocata Platea, fuerunt proposita duo capita.

Vnum, an si Platea vellet dispensare eius Capitulo, per quod erat statutum, non posse fieri aggregationem nisi vnanimitè. Alterum an dicta Platea vellet aggregare dictum D. Berardinum, & in prima Platea, siue in prima sessione fuit per centum sexaginta nobiles conclusum dispensari dicto capitulo, & in secunda sessione fuit etiam conclusum in maiori parte, & sic die . . . Februarij 1631. fuit aggregatus dictus D. Berardinus maximo cum Ciuitatis nostræ applausu, & lætitia, & maximè uirorum nobilium, & expectatur consensus Regis pro per-

perfectiōnando actu prædicto, licet
 30 aliter fuisset obseruatum in persona
 Ill. Ducis Ossunæ Proregis vltimi,
 qui fuit aggregatus, & reintegratus,
 prout petiit.

32 Inferas similiter, vt maior pars
 concludat in aliqua Ciuitate, in
 qua si adessent separationes, vt pu-
 tà sessiones nobilium, & Populariū,
 & tunc maior pars etiam si sit no-
 bilium tantum concludat, & strin-
 gat minorem, *Franch. decis. 207. nu.*
 8. prò vt seruetur ab immemorabili
 tempore, sicque extat Regia decre-
 tatio in nostra Ciuitate, in qua ma-
 ior pars Platearum concludit, siue
 sint nobiles tantum absque popula-
 ri, siue nobiles cum populari, prò
 vt etiã dicit *Franc. de Pont. de potest.*
Proreg. tit. 2. de abund. Ciuit. S. sep-
timo n. 13. 14. & 16.

32 Inferas vltimò, quòd in parlamen-
 to non debent vocari, nec vocan-
 tur, nec dabunt vocem illi, qui pos-
 sident feuda plana; & de tabula,
Marin. Frecc. lib. 2. de subfeud. Baron.
tit. de different. feu. quaternat. et plani,
& de tabula n. 12. fol. 24. Nicol. Intri-
glot. de feud. c. 5. p. 9. 45. n. 160. et 511.
 dicens, quòd suus Baro dabit vocẽ
 in parlamento.

ARGVMENTVM.

Concesso feudo, nulla facta
 mentione adohæ, an illa sub-
 intelligatur, & facta mentio-
 ne adohæ quando intelligen-
 da secundum, veterem, vel
 nouam taxam, & quando ser-
 uitiū subintelligatur sub
 simplici concessione, et qua-
 le, An fidelitas, vel citrà fide-
 litatem, Et quando adoha-

non comprehendatur in cõ-
 cessione feudi facta in Re-
 gno, Refertur quæ sit taxa ve-
 tus, & quæ noua. De conces-
 sionibus factis antè taxam ve-
 terem, vel post, & de factis
 post taxam nouam; Et con-
 cessione de feudo francho, quæ
 seruitia comprehendit, & quæ
 non, & sub feudo cõditiona-
 to, quale seruitium compre-
 hendatur.

SVMARIA.

- 1 Feuda in Regno nostro duabus vici-
 bus fuerunt taxata, & n. 3.
- 2 Liber Cædularis Baronum quid sit.
- 4 Seruitium an subintelligatur in con-
 cessione feudi simpliciter facta, &
 quid in adoha.
- 5 Seruitium, quod comprehenditur, si-
 ue inest fidelitati, venit in simplici
 feudi concessione, & n. 7.
- 6 Seruitium militare non venit in sim-
 plici feudi concessione.
- 8 Seruitium consuetum venit in sim-
 plici concessione feudi.
- 9 Seruitium contentum sub forma fide-
 litatis, venit in simplici concessione
 feudi.
- 10 Adoha continetur in simplici conces-
 sione facta in Regno sub feudali ser-
 uitiio, & n. 12.
- 11 Doctores differentes, quòd facta
 simplici concessione, an veniat ser-
 uitiū, & quale; referuntur.
- 12 Iosepho Cumis, dubitanti, an adoha
 contineatur sub fidelitate respõ-
 detur, & firmatur eius dubitatio.
- 13 Adoha an contineatur in concessione
 facta sub feudali consueto seruitio,
 & n. 15.
- 14 Adoha loco seruitii personalis fuit
 commutata Baronibus tempore Re-
 gis

gis Alphonſi traditur.

QVAESTIO XXXV.

- 16 Concessio feudi sub consueto seruitio intelligitur de seruitio illius loci, ubi fit concessio, nõ de seruitio solito præstari per feudatarios prædecessores.
- 17 Seruitium solitum, & consuetum in Regno nostro intelligitur de adoha.
- 18 Concessio feudi facta in Regno nostro sub adoha feudali, intelligitur de adoha generaliter debita per alia feuda tempore concessionis, & sub 21.22.
- 19 Taxa adoha in Regno duplex, vna in anno 1504. altera in anno 1564.
- 20 Taxa adoha anni 1504. dicitur in Regno (la tassa vecchia) sed taxa anni 1564. dicitur (la tassa noua).
- 21 Concessio feudi sub adoha feudali facta antè annum 1504. intelligitur de adoha tunc temporis consueta.
- 22 Concessio feudi facta post annũ 1504. sed antè taxam nouam intelligitur secundum taxam tunc temporis, & sic secundum taxam veterem.
- 23 Concessio feudi facta sub feudali adoha post annum 1504. intelligitur de taxa noua, quando dicta taxa noua comprehendisset omnia feuda non taxata in dicto anno 1504.
- 24 Concessio feudi sub feudali adoha facta post annum 1564. intelligitur secundum taxam nouam.
- 25 Concessio feudi franchi intelligitur de seruitio pecuniario, non autem personali.
- 26 Concessio feudi franchi intelligitur francum à seruitijs, quæ non continentur sub fidelitate.
- 27 Concessio feudi conditionati simpliciter facta sub feudali seruitio intelligitur de seruitio contento sub conditione.
- 28 Concessio feudi non facta mentione seruitij, intelligitur de seruitio comprehenso in fidelitate, non autem de solito.

HAnc, quam indicauit, & tractabo questionē difficiliter vsui euenturam puto in Regno nostro. Cum omnia feuda in Regno duabus vicibus fuerint taxata: In anno 1504. fuit facta vna taxa, quo tempore dicit *Reg. Camillus de Curtis, fol. 41. n. 55.* quod omnes feudatarij tunc temporis fuerunt taxati, & omnes taxę omnium feudorũ fuerunt notatę in libro quodam, qui fuit appellatus Cædularis Baronũ, vt infr. q. 55. & antè annũ 1504. aliã taxam nõ reperimus; Alia fuit taxa facta in anno 1564. quo tẽpore fuerũt taxata alia feuda nõ taxata in anno 1504. vel illa alia feuda postea deuoluta ad Regem aliqua de causa, & per Regem de nouo concessa, hæc loco præmissorum retineamus.

4 Quibus sic positis deueniendo ad questionem. An facta concessione feudi indefinitè in Regno, nulla facta mentione de adoha, an illa subintelligatur, Cuius quæst. resolutio dependet ex tergiuersata illa questione, An facta concessione in feudum subintelligatur seruitium feudale, siuè militare, & ideò ponas plures casus.

Primus casus, quando est facta concessio indefinitè, nulla facta mentione de seruitio feudali, & tũc duæ sunt Doctorum opiniones.

5 Vna fuit *Andr. de Isern. in cap. p. S. huius autẽ generis n. 8. ex quib. caus. feud amittatur*, dicentis sub tali concessione benè includi seruitium illud, quod comprehenditur sub fidelitate, non autem seruitium militare, eò quod seruitium, quod inest fidelitati, est de substantia feudi, prò vt ipsa fidelitas, & ideò semper subintelligitur, vt post *Herm. Vulteu. de feud. lib. i. cap. 6. Carol. à Kbircheberg. in suo discurs. de feud. ex part.*

& *prouid. cap. 4. num. 119. et seqq. tenet doctis. Ant. Monach. de reſta. feud. interpret. cap. 57. particul. 6. nu. 4. licet ibidem nu. 5. videatur inclinare, quòd ſit de ſubſtãtia, dũ inducit ibi *tex.* quòd dicat ſanè vt fideliter Domino ſeruiat, datur feudũ, nõ ſic ſeruitiũ militare, quia non eſt de ſubſtãtia feudi, ſed de natura, & ideò remiſſi poteſt, & Andreã turbulento more loquentem, vt dicit *Ioannes Cannet.* & ſomnolentè, vt dicit *Rofental* loco inferiùs allegendo, ſequitur *Matth. Afflic.* ſibi cõtrarius in dicto *S. huius autem generis, n. 45.* & in cap. 1 *S. ſed nec alia iuſtior, n. 18. & 19. q̄* fuit prima cauſa benefic. amiſſi. *Iacob. de Franch. in prælud. feudorum n. 194. idem Afflic.* *decif. 323, Ioannes Gratus cõf. 9. n. 126. vol. primo Paris. conf. 23. n. 31. & ſeq. lib. primo Tiber. Decianus conf. 58. n. 42. vol. 2. Claud. Seyſell. de defnit. feud. fol. 73. in paruis.**

7 Altera fuit opinio, vt debeatur ſeruitiũ illud, quod in eſt fidelitate, & ſub illa comprehenditur, puta vnũ de illis octo, & ſic de conſueto ſeruitio ſolito præſtari in loco conſeſſionis, & ſic Regni illius, vbi feudum ſitum eſt, & hanc docuere *Sygism. Loffred. conf. primo n. 118. Marin. Frecc. de ſubfeud. Baron. lib. 2. de auctoritate Baron. auctoritate. 5. n. 8. & poſt alios Petrus de Gregor. de conſeſſ. feud. parte prima q. xi. n. 2. & parte 8. q. 2. n. 4. verſ. ſecundò præſuppono, & poſt Iaſ. Franc. Curt. & Bald. tenet Ioseph Cum. in cap. ſi aliquem, in verb. conſueti ſeruitij, n. 62. Nicol. Intrigl. de feud. cent. prima q. 9. n. 159. & antè iſtos Bartholom. Camer. in cap. Imperialem, fol. 34. à tergo col. prima lit. L. & M. dicens, non liberari feudatarium ab illis ſeruitijs, quæ continentur ſub forma fidelitatis, pò quibus explicandis puta defendere Dominum, reddere tutũ, & incolumen, non nẽ oportet*

ſeruire de perſona, & expendere, & erogare, ſed facta tali cõceſſione in Regno noſtro, ſequitur, quòd debetur ſeruitiũ conſuetũ, & quod continetur ſub tali conſeſſione, tanto quã implicitũ ipſi fidelitati, ſed loco ſeruitij cõſueti debetur adoha, & in locum ſiue ad taxã adhoæ datur donatiuum, ergo facta tali conſeſſione, debetur donatiuum, tanquã contentum ſub adoha, quæ continetur ſub ſeruitio conſueto, quod

10
 11 continetur ſub fidelitate, & in puncto hanc ſententiã docuere ex Regnicolis noſtris *Marin. Frecc. de ſubfeud. lib. 2. auctoritate 5. n. 8. antè ipſum Sygism. Loffred. conf. primo n. 118. Bartholom. Camer. in cap. Imperialem, fol. 34. à tergo col. p. lit. L. & M. Matth. de Affl. in cap. p. in princip. n. 38. & 50. ex quibus cauſ. feud. amiſſi. & in cap. p. S. ſimiliter, n. 3. de capit. Corrad. Anton Capyc in verb. feudorum genera, verſic. Rectum feudum, nouiſſimè Regius Conſil. Ioannes Andr. de Georg. in ſuis repetit. feud. cap. 56. à n. 35. ad 36. Thom. de Marinis de generib. feud. tit. 18. de feud. non habente propriam feudi naturam, n. 7. Camill. de Curt. fol. 41. n. 46.*

Ex Siculis hanc docuere ſententiã in puncto iuris feudalis cõmunis, & Regni Siciliae, & noſtri *Petr. de Greg. de conſeſſ. feud. parte prima q. xi. n. 2. & parte 8. q. 2. n. 4. Ioannes Cannet. in Extrauag. ſi aliquẽ, fol. 254. cap. Incip. In *tex. num. 7. qui videtur arguere Andr. de Iſern in dicto cap. primo S. huius autem generis, n. 8. quod turbulento ſtylo loquutus ſit, licet contra Ioannem Cannet. defendat Andreã de Iſern. Regius Conſil. Ioannes Andr. de Georg. in d. cap. 56. n. 45. prò vt ſic etiam ſaluat Andr. Iſer. Ioseph. Cum. in cap. ſi aliquem, in verb. conſueti ſeruitij, n. 62. & propriè 64. dicendo; debere intelligi de ſeruitio illo, quod non in eſt fidei-**

rati, vt nòs inferiùs dicemus *Nicol. Intrigl. de feud. cent. prima qu. 9. nu. 160. & seq.*

Ex Germanis hanc sententiam, vt debeat seruitium, conluetum solui in loco cõcessionis factæ, & sic Regni, vel Prouinciæ, docuere contra *Iser. Friderich. Schenc. in cap. primo ex quib. caus. feud. amic. num. 11. Ioannes Schoner. de feud. parte 6. num. 93. Ludolph. Scrad. de feud. parte 6. cap. 6. nu. 5. & omnium larissimè hanc communem esse refert idem Henrich. à Rosental de fend. cap. 8. conclus. 5. num. 3. & 4. & nouissimè Andr. Khol. de seruit. feud. dal. parte prima quæst 2. num. 5. licèt nonnulli, vt fuit *Ioseph Cum. Intrigl. Ioannes Andr. de Georg. ceterique supra alleg. conentur defendere Iserniam, vt intelligatur de seruitio, quod non inest fidelitati.**

12 Vnum tamen aduertit *Ioseph Cum. in hoc articulo dicendo, quod opinio Andrea de Isern. est vera in suo genere, & sic in seruitio, quod non inest fidelitati, & pariter esse veram opinionem contrariam, vt subintelligatur seruitium, sed punctus est, dicit *Ioseph Cum. videre, an adoha subintelligatur sub fidelitate, prò vt nos admisimus supra, quia si subintelligitur, benè procedit opinio contra Andr. & quod continetur, patet quia si admittimus contineri seruitium, quod inest, & comprehenditur sub fidelitate, sed ad explicandum fidelitatem vassallus tenetur seruire de persona Domino suo ad finem reddendi illum incolumen, & tutum, sed hoc seruitium personale in Regno nostro dicit *Camill. de Curt. dicto fol. 41. num. 46. col. prima, quòd succentibus temporibus fuit redactum in pecunia, quæ pecunia subrogata est loco seruitij personalis, quæ pecunia loco ser-***

uitij prædicti, dicit ibi *num. 47. quòd appellatur adoha in Regno, ergo dùm adoha successit loco seruitij personalis, & seruitium personale continetur in dicta concessione, ergo & adoha tanquam subrogata continetur; quicquid dicat *Ioseph. Cum. dicto loc. num. 70. versic. distinguendum tamen nobis videtur, vbi hæc non penetrauit, sed cum quadã ingeniosa distincione voluit saluare capram, & caules, dicendo, aut feudatarius potest soluere, aut non, vt primo casu teneatur; secundo non teneatur.**

13 Secundus casus, si in concessione fuerit enunciatum seruitium, sed indefinitè, putà sub feudali seruitio consueto, an subintelligatur adoha, sic etiam, & donatium, quippe cum si adoha intelligeretur
14 adhuc, & si non posset tractari de seruitij personalis præstatione, cum vt circumfertur, tempore Regis Alphonso seruitiũ personale fuit commutatum in pecunia, vt refert *Cons. Io. Andr. de Georg. in repetit. feud. cap. 66. nu. 50. & seq. quæ pecunia loco dicti seruitij, vt alias dixi, fuit appellata adoha, tamè adhuc dicas adoham, & per consequens donatium comprehendendi, quia in tali
15 concessione intelligitur de consueto, & solito præstari in Regno, vbi conceditur feudum *Matth. Afflic. in dicto cap. primo num. 38. ex quibus caus. feud. amic. & in dicto cap. primo §. similiter, num. 3. de capit. Corrad. ceterique modo allegati, & quos allegat, & sequitur *Henrich. à Rosental. d. c. 8. conclus. 4. n. 3. lib. 6. Ioseph. Cum. in d. verb. seruitij cõsueti n. 83. dicens non intelligi de seruitio præstato per prædecessores concessionarij, sed prò vt soluitur per generalem consuetudinem Regni, idem tenet *Marin. Freccia, de subfeud. lib. 2. de auctoritate Baron. auctoritate 5. num. 8. dicens****

17 in specie exigi de singulis viginti vncijs decem, & sic adoham Anton. Capyc. in verb. feudorum genera. versic. conditionatum circa finem, dicēs etiam si esset feudum conditionatū ad certum seruitium, adhuc teneri ad seruitia, quæ continentur sub fidelitate, Ioaannes Andr. de Georg. dicto cap. 56. n. 39. & 46. versic. quādo verò.

18 Tertius casus, quandò facta est concessio feudi sub adoha feudali

19 consueta, & tunc vt in principio præsentis quæstionis dixi, quia duæ sunt taxæ adoharum vna in anno 1504. vt dicit Camill. de Curt. dicto fol. 41. n. 55. Altera anno 1564. vt ipse dicit n. 66. in fine Præses Amat. dicta conf. 12. n. 10. versic. in eadem consultatione, & n. 11. 12. & seq. dicēs, in anno 1571. fuisse taxata alia feuda deuoluta Regi ob lineam finitam, vel Rebellionem, vel alia de causa; quæ

20 taxæ prima dicta *la vecchia*, secunda autem *la tassa noua* vt infr. dicam q. 55. idèò distinguas, si feudum nõ reperitur taxatum, de qua taxa intelligenda est concessio, vjde quæ dico infr. d. q. 55. de feudo vend. cū pacto de retrouendicto.

21 Dicās, aut feudi concessio fuit facta antè dictum annum 1504. & tunc est intelligenda de adoha, quæ tunc temporis erat generalis in Regno, ratio quia concessio simpliciter facta, intelligitur de seruitio, quod generaliter ex consuetudine loci debetur, vbi feudum concessum manet, & illud debetur Matth. Affic. in dicto cap. primo in princip. num. 38. & 59. ex quibus caus. feud. amic. & in cap. primo S. similiter, num. 3. de capit. Corrad. Præpositus in cap. primo versic. Sed quid si Dominus, in quibus caus. feud. amic. vbi Andr. de Ifern. num. 9. Frideric. Schench. de feud. num. 11. Ioaannes Blanc. de feudis lib. primo cap. 3. num. 37.

Iacobin. de Sancto Georg. in sua inuest. feudal. in verb. qui quidem inuestiti, num. 65. Io. Scheneidu. de feud. parte 5. num. 93. Ludolph. Scrad. de feud. parte 6. cap. 6. nu. 5. Henrich. à Rosental de feud. cap. 8. conclus. 4. num. 3. Andr. Khol. de seruit. feudal. parte 2. qu. 1. num. 5. ceterique quos supra in præsentis quæstione allegauimus, nè illos repetam, dum fundavi esse opinionem Regnicolarum, Siculorum, Germanorum, & Francigenarum, & in specie huius capituli nostræ distinctionis quando seruitium, siuè adoha non est taxata, tenet Marin. Frecc. dicto lib. 2. auctoritate 5. num. 8. versic. Sed quando, ex doctrina Sygism. Lofred. conf. primo num. 118. Petrus de Gregor. dicta parte prima quæst. 11. num. 2. & sequenti, & parte 8. quæst. 2. num. 4. Ioseph. Cum. d. loc. num. 62.

22 Aut post annum prædictum, sed antè taxam nouam, & tunc quia reperitur taxata feuda in dicto anno 1504. & secundum illam taxam debet intelligi adoha, cū iam sit determinatum seruitium, & concessio indefinitè facta de seruitio, dicunt omnes præfati Doctores, quòd si seruitium reperitur determinatum, & taxatum generaliter in Regno, tunc de dicto generali taxato seruitio intelligenda est concessio, & per consequens secundum nouam taxam, ratione, quia tunc temporis taxa dicti anni erat generalis in Regno, & non noua taxa, quæ cum sit lex noua, non habet oculos retrò, sed futura prospicit, nisi tamen taxa noua comprehendisset omnia feuda non taxata in dicto anno, & quando non habemus certa seruitia, in inuestitura, tunc ad ius commune, siue generale Regni recurrendum est, vt dicunt feudistæ

in

in prælud. feudal. quos longa manu colligit, & allegat *Henrich. à Rosental. de feud. cap. 1. conclus. 13. & 14.*

24 Aut post annum taxæ nouæ, & tunc paritèr secundum nouam taxā intelligenda est concessio, quia dicta taxa est lex generalis in Regno de seruitio, siue adoha.

Aut reperitur taxa specialiter facta in concessione, de qua disceptatur, & tunc secundum illam intelligitur concessio, quia dum habemus certa verba in Inuestitura, non curamus de alio, prò quibus vide *Marin. Frecc. auctoritate 5. n. 19.* dicentem prò feudo antiquo præstari seruitium antiquum consuetū, sed prò nouo præstari nouum consuetum *Ioannes Cannet. in extrauag. si aliquem fol. 254. n. 2. Cumia n. 83.*

Et proinde ad instantiam fisci citatur talis concessionarius ad dicendum causam, quare non debet taxari in cædulario, qui feudatarius si nō docet de immunitate, taxatur in cædulari, capta prius informatione de redditibus feudi, vt toties dixi, & ita seruatür vide supra q. 12.

25 Declara primò, quòd, & si feudū esset concessum exprèssè francum à seruitio, debet intelligi de seruitio in pecunia, non autem de personali contèto in fidelitatis forma, cū hac differentia, quia non tenetur seruire de persona, sed expensis Domini concedentis, vt post *Oltrad. de Pont. conf. 234. incip. Fañm tale est tenet Iacobin. versic. Et promiserunt, Bartholom. Camer. in cap. Imperialem, fol. 34. à tergo col. 2. lit. T. Ioseph Cum. in verb. Consueti, n. 35. & 65. Nicolaus Intrigl. de feud. cent. p. q. 9. n. 173. Ca-*

26 *mill. de Curt. fol. 41. num. 44.* prò vt etiā intelligi debet francum à cæteris seruitijs, quæ non continentur sub forma fidelitatis, vt est seruitiū Curforis, portatoris litterarum, hisque similia.

sub tali seruitio, quod dicitur feudum conditionatum, quia etiam non facta mentione talis seruitij, intelligitur de illo per supra dicta, *Io- seph Cumia dicto loc. n. 59. Anton. Capyc. in verb. feudorum genera, versio. Conditionatum. Io. Andr. Georg. repetit. feud. cap. 56. n. 15. Henrich. à Rosental cap. 8. q. 4. n. 12.*

28 Declara secundò procedere supradictam conclusionem, vt non facta mentione seruitij, intelligatur tantum de seruitio comprehenso in fidelitate, non autem de non comprehenso, quòd si Rex esset solitus apponere tale seruitium extrà fidelitatem, adhuc nō intelligi appositum, nec impositū censetur, quia nemo præsumitur dicere quod mente non cogitauit, *Io- seph Cum. dicto loc. num. 60. Ioannes Andr. de Georg. in repetit. feudal. cap. 56. n. 28.*

ARGVMENTVM.

Plures si sunt concessiones, & taxæ seruitij militaris, & sic adohæ quomodo intelligenda concessio circà adohā; Et proponuntur plures casus: Quid quando vna concessio discreparet ab altera, vel cōfirmaret, vel similis esset; Et quid quando feudū esset deuolutum, & de nouo concessum, nulla facta, uel facta mentione illius; Et quid si feudū esset diuersimodè recognitū quænam recognitio attendenda.

S V M M A R I A .

- 1 Concessionēs plures vnius feudi quomodo de adoba sunt intelligenda remissive.
- 2 Concessio feudi si fuit facta ante annum 1504. vel post annum 1564. remissive.
- 3 Concessio feudi confirmans primam, & nil addens, intelligitur de adoba debita tempore primæ concessionis.
- 4 Concessione secunda confirmatoria primæ continentis seruitium consuetum, facta etiam sub feudali seruitio consueto, an sit intelligenda de seruitio tempore primæ an secundæ concessionis distinguitur num. seqq. & n. 12.
- 5 Concedens, & concessionarius residens à primæ concessionis, tenentur ad seruitium debitum tempore secundæ concessionis.
- 6 Seruitium consuetum appositum in secunda concessionis, est intelligendum in dubio de seruitio debito tempore primæ concessionis.
- 7 Concessio feudi deuoluti, facta sub feudali consueto seruitio, intelligitur de taxa vigente tempore concessionis post deuolutionem nisi in specie taxetur, vel si expresse sub antiquo seruitio fuerit facta, & n. 8. & 11.
- 9 Seruitium in primæ concessionis appositum, per deuolutionem Curie dicitur extinctum.
- 10 Taxa noua fuit facta ab causâ feudorum deuolutorum, & de nouo concessorum.
- 12 Concessio noua, siue noua inuestitura, siue noua lex simpliciter loquens, non alterat taxam primam, secus autem si primæ concessio non contineret taxam, quia noua intelligitur de consueta tempore nouæ inuestitura.
- 13 Feudum francum deuolutum Regiæ Curie, & de nouo simpliciter concessum amittit franchitiam, & continet seruitium consuetum.

- 14 Feudum concessum sub vna natura, & deinde recognitum sub alia, vel diuersimodè recognitum, tunc constituto de eius natura, intelligitur concessum sub adoba solita.
- 15 Feudum deuolutum vendi potest ad rationem taxæ veteris, secus de Consuetudine Regni.

Q V A E S T I O XXXVI.

- 1 **P**otest aliquando feudatarius tenere plures concessionēs de vno feudo, & tunc dubito, an plura debeant præstari seruitia, an verò vetus, siue antiqua concessio declaratur, limitetur, vel amplietur per posteriorem, vel mutatur, vel tandem vltima referatur ad primam; De qua quæst. quādo prima inuestitura mutatur, alteratur, limitatur, vel ampliat per secundam, videas vltimos scriptores, qui omnes allegant, & plures casus enumerant, prò vt est Henrich. à Rosenthal. de feud. cap. 6. conclus. 69. Nicol. Intrigl. de feud. c. 1. prima q. x. tamen quod spectat ad materiam nostram, facio plures casus.
  - 2 Primus casus est, si inuestitura, siue taxa in ea fuit facta ante annum 1504. vel post, sed ante annum 1564. vel post annum 1564. & tunc perquiras quæ dixi supra quæstione præcedenti.
  - 3 Secundus casus, quando sumus in feudo confirmato, vt putè si produceretur prima inuestitura cum taxa seruitij, & produceretur alia, quæ confirmaret primam, & tunc si secunda inuestitura confirmatoria tantum primæ confirmaret tantum primam, & nihil innouaret, declararet, vel aliud faceret, quod primæ repugnaret, et tunc taxa adobæ, siue seruitij est intelligenda secundum generalem adobam tempore primæ concessionis, quia confirmatio, siue reuocatio simpliciter facta, nihil de nouo dat, nec addit nec

nec minuit, ita ex doct. Decij in
Rubr. de confirmat. utili, vel inutili,
 tenet *Ioannes Canner. in Extrauag.*
si aliquem, cap. Incip. In tex. fol. 255.
n. 18. ad 20. Nicol. Intrigl. de feud. cõr.
p. q. 9. n. 166. & seq. dicens, non vi-
 detur recessum à prima inuestitura.

4 Tertius casus dependens ex præ-
 ced. si secunda concessio, siuè reno-
 uata, siuè confirmatoria primæ fa-
 ceret aliquam mentionem de serui-
 tio, putà de consueto, vel aliàs, &
 prima concessio esset indefinita, &
 aded vt de consueto, & generali
 seruitio prima concessio fuisset in-
 telligenda, tunc quæro, ista secun-
 da de quo cõsueto seruitio esset in-
 telligenda? an tẽpore primæ cõces-
 sionis, vel tẽpore nouæ taxæ, quod
 est consuetum tempore secundæ in-
 uestituræ, ided distinguendi sunt
 plures casus. Aut constaret expressè
 quod voluerunt concedens, & con-
 cessionarius recedere à prima inue-
 stitura, siuè cõcessione, & tunc quia
 videtur noua concessio derogans
 priori, ista secunda est intelligenda
 secundum taxam vigentem tempore
 secundæ inuestituræ.

6 Aut sumus in dubio, si vel nẽ cõ-
 cedens voluerit sctire per illud ver-
 bum consuetum de seruitio consueto
 tempore primæ concessionis, &
 in hoc casu, quia sumus in confir-
 matione, seu renouatione, cuius
 natura est nihil de nouo addere, di-
 co, quod sunt concordandę istę in-
 uestiturę, vt secunda referatur ad
 primam, & intelligatur de seruitio
 consueto tunc temporis primæ cõ-
 cessionis, quod si ita non intellige-
 remus, sequeretur absurdum dice-
 re, est confirmatio, & alteratio in-
 simul, hæc distinctio est vera in se,
 tamen si mihi non credis, adeas
Henrich. à Rosental de feud. cap. 6.
conclus. 69. n. 7. lit. C. & H. ubi in nu-
 meros allegat DD. hanc distinctio-
 nem suadentes, *Nicol. Intrigl. de*

feud. cent. prima q. 10. à n. 54. ad finẽ.

7 Quartus casus, si feuda fuissent
 concessa sub certo determinato, vel
 consueto seruitio, & postea deuolu-
 ta essent ad Regiam Curiam ob fe-
 loniam, lineam finitam, vel alia de
 causa, & deinde à Domino conce-
 derentur alteri simpliciter, tunc
 seruitium, siuè adoha primo loco
 impositum, non censetur repetitũ
 in ista secunda, siuè noua concessio-
 ne, nisi imponatur, sed intelligitur
 concessum sub taxa vigente tempore
 istius concessionis, siuè veteris,
 siuè nouæ. *Andr. de Iser. in cap. primo*
n. 12. & 13. in quib. caus. feud. amitl.
ubi Martb. Afflicl. n. 51. & decis. 361.
 8 *n. 35. Marin. Frecc. de subfeud. aucto-*
ritate 5. n. 19. dicens, quod debet in-
 telligi concessio secundum nouam
 taxam, aded vt si feudum deuolu-
 tum adohabat vnum par chiroteca-
 rum, vel duos tarenos, si postea cõ-
 ceditur, est taxandum de nouo, &
 debet solui adoha pro valore fru-
 ctuum, & sic secundum morem, &
 consuetudinem adohæ Regni nisi
 (intelligit Freccia) in specie hoc di-
 catur à Principe sub antiquo, & cõ-
 sueto seruitio, *Ioseph Cum. in cap. si*
aliquem in verb. seruitij consueti, n.
 9 *108.* reddens rationẽ, quia seruitiũ
 antiquum primæ concessionis per
 deuolutionem ad Regem est iam
 extinctum, & ided si de nouo con-
 cedatur, de nouo debet taxari, &
 per consequens intelligitur secundũ
 nouam taxã, vigentem tẽpore no-
 uæ concessionis, & sic secundum
 mores, & cõsuetudines Regni, quæ
 est taxa noua; quæ taxa noua ided
 10 fuit facta ob causam dictorum feu-
 dorum dicit *Pras. Anell. Amat. conf.*
12. n. 11. referens, sic fuisse obserua-
 tum, & decisum in anno 1571. in Re-
 gia Camera in Comitatu Nola, &
 Ducatu Boiani post *Vinc. de Ann. in*
cap. p. n. 150. de vassall. decrep. at.
 & in statu Amatricis, quorum feu-
 dorum

dorum prima taxa fuit per secundā taxam in casu nouæ cōcessionis aucta, nam status Amātricitis soluebat ducatos 980. & in anno 1591. fuit taxata, & aucta in ducatis 5401. a 6. ea ratione, quia fructus isto medio tempore creuerunt ex tempore, & per consequens taxa debebat fieri in secunda vice, inspecto ualore fructuum, qui sunt in redditu tempore istius nouæ cōcessionis, *Camill. de Curt. in diuersor. feudal. fol. 41. à tergo n. 57.* dicens, in istis feudis deuolutis, & de nouo concessis deberi attendi nouam taxam, non autem antiquam, *Nicol. Intrigl. de feud. cent. p. q. 9. n. 165.* dicens debere attendi fructus vltimæ cōcessionis prò soluenda taxa adoha, & ita fuisse decisum in Regia Camera, & consultatum refert *Regens Moles tit. de donatiuis questione 2. in anno 1571. & erat tunc Commissarius dictus Reg. Moles.*

12 Quintus casus si esset facta noua lex, vel noua inuestitura de feudo, & de illo præstaretur adoha cōsuetata, & sic seruitiū consuetum, attenda clausula sub consueto seruitio, & si in prima inuestitura fuit adoha taxata, tunc per hanc secundā non alteratur prima, sed refertur ad illā, si uerò non fuisse taxata adoha, sed indefinita fuisse concessio, tunc per ista verba secundæ cōcessionis videtur adoha imposita secundum generalem consuetudinē Regni vigente in tempore dictæ cōcessionis, non autem vt præstetur adoha, prò vt prædecessores præstauerunt, ita post *Bartholom. de Capua, Afflic. Parid. Luc. de Penn. cæterosque hinc inde allegatos examinat Ioseph Cum. in dicto cap. si aliquē, in verb. consueti, n. 105. vsque ad 115.*

13 Sextus casus, si prima inuestitura feudi dictaret feudum francum à seruitio, quod feudum sic francum esset aliqua de causa deuolutum ad

Regē, & deinde fuisse simpliciter concessum, quia intelligitur concessū sub feudali seruitio, siue adoha generale Regni, vbi feudum conceditur, non autē intelligitur concessum francum, prò vt primo loco fuit concessum, quia per deuolutionem, & reuersionem ad Dominum, res reuertitur ad naturam suam, & intelligitur concessū secundū naturam feudi, per quam venit seruitiū feudale, siue adoha, ita post multa cōcludit *Henrich. Rosental. de feud. cap. 8. conclus. 4. nu. 8.* referens se ad ea, quæ dixit *cap. 6. q. 3. 2. n. 6. & seq. & q. 6.* prò vt sic fuisse decisam in Regia Camera refert *Regens Moles tit. de donatiuis, q. 2.*

14 Septimus Casus, si feudum fuisse concessum sub vna natura, puta rectum, vel conditionatum ad certū seruitiū, puta Cursoris Maioris, huiusmodi similia, de quib. *Capyc. in verb. feudorum genera versic. Rectū, & conditionatum,* & vassallus per legitimum tempus recognouisset, vt conditionatum, & ita seruitiū præstitisset, si hoc ex certa scientia fecisset, tunc sibi præiudicat, vel si sub alio seruitio, quam destinato, & solito recognouisset per legitimum spatium temporis, quòd si in prima inuestitura nulla facta esset mentio seruitiorum, quo casu solita debentur, & postea producerentur vna, vel plures recognitiones, per quas apparet diuersimodè solutam esse adoham, & postea constaret tale feudum benè habere naturam recti, non autem conditionari, tunc debetur adoha solita in Regno, non autem talia insolita seruitia, vt cōcludunt permulti DD. quos longa manu allegat, & sequitur *Henrich. à Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 6. nu. 17. in Glossella. x. vide inf. q. 53.*

15 Octaus Casus quando Rex vult vendere feuda deuoluta ad rationem taxæ adohæ vteris, & in hoc casu

casu refert *Reg. Moles dicta decis. 2. tit. de donatiuis in fine*, quod de iure hoc procedit ex ibi allegatis, & ex ijs, quæ hic dixi, & dicam in sequenti, Tamē in Regno nostro nūquā fuit consuetum fieri, & hac de causa Domini Præsidentes tunc temporis noluerunt articulum decidere, sed continuentibus oculis, & attentā vrgētissimā necessitate tunc temporis existente, decreuerunt validam esse venditionem feudorum deuolutorum factam secundum taxam veterem, & itā expedita fuit consultatio.

ARGVMENTVM.

De feudo amisso per patrem, recuperato per filium, an debeat adoha secundum taxam tēpore factæ cōcessionis, vel tempore recuperationis; Et quid de feudo sequestrato; Et quid de feudo dato in excambium, Et quid de feudo reempto. Et quid de terra Baronali effecta de demanio qualiter debet solui adoha.

SVMARIA.

- 1 *Adoha de feudo recuperato soluitur secundum taxam tempore primæ concessionis, non autem tempore recuperationis.*
- 2 *Adoha reseruatō in confirmatione feudi recuperati, intelligitur de adoha taxata in primæ concessionis.*
- 3 *Adoha debetur de annuis redditibus datis in excambium feudi, quod per*

aliquem tenetur.

- 4 *Res data in excambium feudi dicitur feudalis.*
- 5 *Adoha non debetur, quando feudatarius soluit pro feudo aliquid annuum, & corrigitur Io. Baptiste Bilocæ locus in allegando Iacobo Ayello.*
- 6 *Introitus subrogati in locum rei feudalis, assumunt naturam feudalem, etiam si nihil de qualitate feudali fuerit expressum, Et qui assignantur super re feudali, qui prius debentur super re bugensatica sub eod. n.*
- 7 *Adoha debetur de feudo reempto, pro ut prius.*
- 8 *Terra Baronalis affecta de demanio an soluit adoham, quam prius soluebat Baro.*
- 9 *Et quid de demanio, vel subiectione Baronali inter media.*

QVÆSTIO XXXVII.

Nunc videndum de feudo recuperato, ut si pater, vel alius ascendens amisisset feudum, quod ad Regem aliqua de causa fuisset deuolutum, & deinde filius, vel alius successor aliquo modo illud recuperasset, queritur de solutione adohæ, an debeat successor, vel filius, qui illud recuperavit, soluere adoham secundum taxam, quæ exigebatur tempore concessionis, vel secundum taxam, quæ exigitur tempore recuperationis, & videbatur dicendum esse soluendam secundum taxam nouæ concessionis, & sic recuperationis, pro ut diximus de feudo deuoluto, & nouitèr concesso, ut in præcedenti questione in 4. casu n. 21. attamen contrarium est verius, ut debeat adoha, prout soluebatur tēpore factæ concessionis, & sic secundum taxam antiquam, ea ratione, quia ista secūda cōcessio nihil de nouo tribuit,

tribuit, dum est recuperatio; lus .n. recuperatum dicitur illud idem, quod primo loco erat, quia ad illud dicitur quis restitui, & restitutio est ad priorem statum repositio, dum ad pristina iura quem reponit ad tradita per DD. in l. Gallus, §. Et quid si tantum ff. de lib. & postb. prò ut sic fuisse decisum in Regia Camera in anno 1512. refert Sygism. Loffred. in paraphrasi feudal. ad Andr. in cap. primo versic. sibi §. 3. si dicatur antiquū, de vassall. decrep. etas. in causa Iacobi Carbone cum Regio fisco super solutione adohæ Castri Padulæ, 2 quippè D. Iacobus Carbone recuperavit feudum prædictū ex concessione Regis Friderici, & Dominus Rex Ladislaus ex particulari priuilegio remisit super dicto feudo medietatem adohæ, quod feudum postea fuit eidem de Carbone confirmatum per Cæsaream Maiestatem, & in confirmatione reseruauerat sibi ius adohæ Regiæ Curie debitum: fuit dubitatū, an dicta reseruatō adohæ facta in tali confirmatione, debeat operare solutionem integre adohæ, vel medietatis tantū propter dictū priuilegiū Regis Ladislai, tamen, hac consideratione non obstante, fuit tunc temporis per Regiam Cameram decisum, esse soluendam tantū medietatem adohæ, & hæc decisio processit ex doctrina Pauli de Castr. conf. 311. incip. super eo, quod queritur vol. 2. dicentis, reseruationem iuris deductam in tertia instantia non prodesse, si non fuit deducta in primo iudicio, nec in iudicio appellationis.

3 Similiter debetur adoha de annua pecunia, quæ datur alicui per Regem in excambium feudi, eiusque fructuum, ut putà si alius teneret feudū meum de voluntate Domini, & Dominus responderet mihi in tot annuis introitibus in excambium fructuum feudi, quia

ego teneor soluere adoham de ista annua quantitate, quam percipio in excambium fructuum feudi, pro ut sic fuisse decisum in Regia Camera Summaria in anno 1512. de mense Iulij. in causa Pauli de Sangro cum Regio fisco, quippe Carolus de Sangro Auus dicti Pauli post initam pacem inter Regem Francorum, & Cæsaream Maiest. obtinuerat à dicta Cæsarea Maiestate restitutionem omniū bonorū burgensaticorū, & feudaliū: Et quia bona feudalia reperiebantur concessa Illustrissimo Domino Ferrando Conualuo magno Capitaneo, & nè dicta feuda tollerent à manibus dicti magni Capitanei, ordinauit Cæsarea Maiestas, quòd in locum fructuum ex dictis feudis percipiendorum, derentur tot annui introitus dicto magno Capitaneo, à qua summa fisco prætendit adoham, & obtinuit ea ratione, quia annui introitus prædicti nō erant dati in excambium, & locū rei allodialis, sed loco feudalis, idèd eius naturam sapere debebant, ut sentit Andr. de Ifern. in dicto cap. in primo versic. si verò, tanto magis quòd est excambium loco vtilis dominij, & Loffredum sequitur, & allegat Franc. de Amicis in repetit. tit. de bis, qui feud. dar. poss. fol. 208. col. prima cap. explicitis, n. 2. in fin. cap. Iacob. de Ayello de iur. adoha n. 84. dicens, quòd ipse fuit in voto contrario, non deberi adoham, eò quòd non erant feudales tales introitus, de qua decis. meminit Io. Andr. de Georg. allegat. 3. 5 sub n. 10. quicquid malè allegat, & perperam confundit terminos, & decisiones Io. Camill. Bilofia allegat. 2. n. 3. post tract. de absolutione iuramenti allegans Iacobum de Ayello de iur. adob. n. 17. sed voluit allegare n. 84. & licèt ipse Camill. Bilofia reddat rationem suæ decisionis, negatis solutionem releuij, & adohæ, eò quod

quod in concessione dictorum annuorum introituum nihil de qualitate feudali fuit expræsum, attamē ipse non aduertit subrogationem, & vim subrogationis, atque naturā, quæ est, vt subrogatum assumat naturam illius, in cuius locum subrogatur, prò vt aduertit *Sygmūd. Loffred. dicto loc.*

Sed quando introitus feudales Rex concederet in excambium bonorum burgenfaticorum simpliciter, nulla facta mētionē, vt sortiātur naturā feudālē, tunc ex eadē ratione subrogationis non debetur adoha, prò vt sic reperi seruatū fuisse in anno 1536 ad instatiam Magnifici Iacobi Carrasæ Baronis Sancti Erami, & Valenzani fratris, quondā Antonij Carrasæ, cui in excambiū annuorum ducatorum 200. concessorum in burgenfaticum super Dohana Castris Maris de Stabia fuerunt concessi tot annui ex functionibus fiscalibus dictarū Terrarum, & ideò fuit ordinatū, quòd nō molestetur prò adoho, *die 6. Septembris 1536. In Adobar. 7. fol. 39. tergo.*

7 Quid autem in feudo reempto, dicit *Frecc. de auctoritate Bar. auctoritate 5. num. 20. lib. 2.* quòd erit iudicandum vti feudum antiquum, & per consequens seruitia non immutari, dico ego infr. q. 47. versic. quid autem in feudo reempto.

8 Quid autē in Terra Baronali prò qua debebatur adoha Domino Regi, si deinde efficiatur de Demanio Regis, an debeat soluere dictā adoham, dicas quòd debet soluere, quia Demanium non debet nocere Domino, quia, & si sit res mea, & sic Regis ob donationem ipsiusmet Vniuersitatis factæ Domino Regi de terra prædicta, & ideò res mea nō pōt mihi seruire iure seruitutis, tamen diuersa è ratio in adoha, quia non contradicit, nam adoha in tali casu præstatū vti à vassallo, qui

fuit Baro vt fuit seruatū in Ciuitate Ariani, quæ erat sub Barone Francisco Iesualdo, & dum fuisset admissa ad Regium Demanium in anno 1588. fuit ordinatū, quòd ipsa Ciuitas, non autem Baro solueret adoham tam de dicta Ciuitate, quā etiam de annuis ducatis 400. feudilibus, & nō molestetur dictus Baro, vt apparet ex particularibus provisionibus expeditis *die 20. Iunij 1614. in Adobarum 23. fol. 221.*

Sed respectū adohæ vassallorum dicas, quòd terra amplius nō soluit quando est effectu de demanio vt fuit ordinatum in terra Sanctæ Agatæ effectu de demanio *die primo Octobris 1530. in adob. 5. fol. 46.*

9 Secus autem si reintegraretur ad Demanium, vt quia primò fuisset demanialis, deinde per Regem venderetur alicui Baroni, & dum est vendita tūc taxatur prò adoha, eò quòd sub Barone est, quòd si deinde reintegraretur ad Demanium, tunc non tenetur amplius soluere adoham taxatā tempore, quo erat sub Barone, eo quòd pristina iura recuperat, & nulla ratio haberi debet de subiectione intermedia, prò vt sic fuit practicum in Adoha Ciuitatis Puteolorum, quæ fuerat vendita Magnifico Geleatio Iustiniiano, *dicto lo Gobo* cum functionibus fiscalibus dictæ Ciuitatis, prò quibus fuit taxatus dictus Iustinianus, Postmodum, mortuo dicto Iustiniiano, dicta Ciuitas Puteolorum fuit reintegrata ad Regium Demanium, & ad omnia iura, & immunitates, & exemptiones, & præsertim ad dictas functiones fiscales, Regius Perceptor prætere debet exigere taxā dictæ adohæ ab ipsa Ciuitate, ex quo dicta Ciuitas fuit reintegrata ad Regium Demanium, *die ultimo Iunij 1536. vt apparet ex litteris executorialibus in Registro 39. fol. 234.*

Et ostendendo ipsa Ciuitas soluisse

uisse hæredi dicti Iustiniani ratam adoha præ tempore vsque ad diem 29. Iunii 1536. fuit ordinatum quòd dicta Ciuitas amplius non molesteretur præ dicto adoho, neque præ alio residuo, quod forsan deberet dictus hæres, vel dictus Galeacius, sed ordinatum fuit, quòd dictum adohum exigeret ab ipso hærede, die 9. Iunii 1537. in Adoharum 7. fol. 102.

ARGVMENTVM.

Adoha de subfeudo deuoluto, & deinde reconcesso, vel recuperato, an sit soluenda secundùm taxam antiquam, vel nouæ concessionis, siuè recuperationis.

SVMARIA.

- 1 Adoha an debeat de subfeudo recuperato, siuè reconcesso, vt antiquitatis, & negatur sub n. 3. & 4. limitatur quando fuit reconcessum vti burgenaticum sub n. quarto.
- 2 Feudũ quando conceditur de nouo, taxatur non considerata prima taxa.
- 3 Seruitium feudale per deuolutionem feudi dicitur extinctum.
- 4 Seruitium de subfeudo per eius deuolutionem dicitur extinctum.
- 5 Adoha debita de sub feudo plano, & de tabula, siuè AËtenasia, seu de re particulari ipsius feudi, an possit commutari per nouam concessionem à Barone distinguitur.
- 6 Adoha non commutatur, quando fuit taxata per generalem taxam Regni in subfeudis.

QVAESTIO XXXVIII.

- 1 **A**N idem, quod in superioribus de feudo recuperato reconcesso per deuolutio-

nem statuimus, sit, & paritèr statuendum de subfeudo deuoluto Baroni, & postea reconcesso subfeudatarijs, vel si fuerunt reconcessa sub feuda, & feuda insimul. In quo articulo *Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. auctoritate 5. n. 19.* dicit, quòd quando feudum à Rege, vel à Barone conceditur cum assensu, fit taxa de nouo, nõ habita consideratione ad seruitium, quod prius erat solitum præstari, vt quia præ feudo deuoluto ad Curiã, vel ob culpam, vel lineam finitam, soluebantur duo tarenì, vel par chirotecarum, vt tempore concessionis soluatur præ valore fructuum, & sic secundum taxam nouam, ea ratione, quia illud seruitium per deuolutionem erat extinctum; ergo idem in subfeudo, quam sequitur

3 *Ioseph Cum. in cap. si aliquem, in verbo seruitij consueti, nu. 108.* qui mouent quæstionem prædictam tam in feudo concessio à Rege, quod est propriè feudum in capite, quã etiã mouent quæstionem in feudo concessio à Barone, quod est subfeudũ; attamen in vtraque resoluunt esse soluendam adoham secundùm taxã tempore concessionis post deuolutionem, & sic nouæ concessionis.

Limita tamẽ omnia suprãdicta, vt non debeat adoha, nec secundũ taxam antiquam, nec secundum taxam nouam de tali feudo reconcesso, quando Rex de nouo reconcedendo, reconcessisset vt burgenaticũ, quia tunc mutatur natura, ideò nec talis concessionarius, nec habens causam ab eo, tenetur soluere adoham, præ vt ad instantiam Magnificorum Aluari de Ochen, & Hugni Villalopez præ gabella lignaminũ, seu furcharum, gabella noua, gabella piscium salitorum, & friscorum Ciuitatis Barleçtæ, quæ licet possessæ fuerint vti feudales, & sic taxatæ in persona Iulij dela Marra, à quibus postea peruenerunt in manus Regiæ

Regiæ Curia, à qua postea fuerunt alienatæ in personam quond. Eligij de la Marra in burgenlatium, à quo Eligio fuerunt alienatæ in personam dictorum Aluari, & Hugni, fuit ordinatū quòd non exigeretur adohæ, sed quòd tractetur immunitas à dicta solutione, & quòd exactum restituatur die 12. Octobris 1532. in Adobatum 6. fol. 41.

5 Quid autem in subfeudo plano, & de tabula, siue athenasia, vel in re particulari ipsius feudi, de quo soluitur, seu solui consuevit ius adohæ, & cū tali onere fuerit concessa, an si deuoluatur Baroni, possit idem Baro reconcedere cum eodem onere, vel eius naturam commutare ut de feudali facere emphiteoticam, & sic ius adohæ commutare in Canonem; Distinguit Paris de Put. de reintegrat. feudi, tit. de finib. feud. cap. 37. n. 2. duos casus. Primus quando tales res sunt solite ab antiquo in feudari, siue subconcedi cum tali onere adohæ soluendæ tempore, quo generale seruitium imponitur, & tunc Baro non potest mutare naturam, illaque alterare, ea ratione, quia esset diminuere feudum, & per alias rationes adductas per eundem Paridem dicto loc. nu. 7 & seq. vide qua dixi supra q. 7.

6 Secundus casus quando sunt bona concessa ab eodem Barone, vel ab eius antecessore cum onere contribuendi certam quantitatem tempore, quo generale seruitium indicetur, & tunc potest immutare, & alterare naturam, ita Paris de Put. dicto loc. n. 2. & 10.

ARGVMENTVM.

Vassallus an teneatur præstare adoham de feudo, quando in

eius concessione de quantitate annua præstanda Domino non fuerit conuentum, vel si fuerit conuentum.

S V M M A R I A.

- 1 Feudatarij tenentes ad præstandum par chirotecarū, vel aliquid aliud, an teneantur præstare adoham, stante simplici concessione, dubitatur, & negatur n. 2. & 5.
- 3 Seruitium consuetum in initio concessionis debetur tantum, non autem adoha.
- 4 Contractus ex conuentione legem accipiunt.
- 5 Adoha non soluitur ex feudis, quando aliquid annuum præstatur, secus quando nihil annū debetur, & n. 6.
- 7 Error scribentis Cedulare Baronum non officit Regi, & accomodatur.

QVÆSTIO XXXIX.

- 1 Solent in Regno esse nonnulla feuda, quæ habent suas particulares concessiones, in quibus nihil de adoha, sed tantum in initio concessionis fuit conuentum, ut aliqui annuum in signum recognitionis præstetur, puta par chirotecarum, par sonaliarum, vel quãdam summam in initio anni, vel sub tali die, quæro an ultra tale seruitium conuentum teneatur vassallus præstare adoham, & videbatur dicendum quòd sic, quia sunt duo seruitia cõpatibilia, nec sunt duo onera, quæ non relinquerent feudatario integram medietatem fructuum, idè videntur compatibilia, dū medietas fructuum relinquitur feudatario, ut possit pro dignitate feudi viuere. Sed his non obstantibus, contrarium assero, ut quando seruitium esset con-
- 2

- conuentum in initio concessionis, putà aliqua pensio, siuè rributum, tunc ad nihil aliud tenetur feudatarius, ità ex *Gloss. in cap. primo S. fin. de Capit. qui Cur. vend.* vbi hoc idem firmant *Iacobus Aluarot. & Prapostus, & indiuiduo Io. Raynald. in cap. Imperialem. S. firmitèr, de probib. feud. alienat. per Frider. Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. de auctoritate Baron. auctoritate 5. n. 14.* dicens, quòd quando est conuentù in initio concessionis præstari seruitium singulis annis, tunc illud tantum seruitium est præstandum ex ipsa
- 4 conuentione partium, nec aliud est spectandum, reddens rationem, quia contractus ex conuentione legem accipiunt, l. p. S. si conuenerit ff. de positi per *Andr. de Iser. in dicto S. firmitèr, & Octavius Bammacar. in quadam apostilla manuscripta ad Frecc. dicto loco, in verb. nec aliud est*
- 5 spectandum dicens, non solui adoha in Regno, quando feuda aliquid annuū præstāt Domino, *Iacob. Ayello de iur. adoh. n. 17.* dicens ad aliud non teneri feudatarium, & sic seruari in Regno nostro testatur, dicens, Et idè in Regno isto non soluitur adoha à feudatarijs, qui aliquid annuum soluunt Domino feudi, & ità obseruari in Regia Camera Sūmaria, licet communiter nesciant rationem dictæ obseruantia, sed ratio potest esse, quia quod est conuentum in cōcessione, attenditur, & idè dum Rex aliquid annuum præstandum concedit, illud loco adohæ uidetur recipere, & tacitè uidetur remittere adoham *dixi supra q. 4.*
- 6 Sed vbi non est conuentum aliquid annuum, tunc præstabit Domino adoham generalem, dicunt præfati DD. asserentes, idem esse in subfeudatario respectu feudatarij, qui non tenetur præstare adoham Baroni, si aliquid annuum præstat

præstat ex vi primæ concessionis, quapropter introducta est practica in dicto casu, quando feuda non habent taxam, vt ficus faciat citari feudatarum ad dicendum causam, quare non debet taxari feudum, quod per ipsum possidetur, vt dixi *supra questione 12. in fin.*

- 7 Nec error scribentis Cædulare officit Regi quin detecto error non possit exigi adoha, prò vt sic fuit seruatum in adoha feudi Puppani, nā ex errore, & velocitate scribentis non fuit scripta taxa dicti feudi, sed postea detecto errore, fuit ordinatū, quod Magnificus Nicolaus Mele solueret omnes adohas præteritas die 3. Octobris 1526. in *Adoharum 4. fol. 133.*

ARGVMENTVM.

Adoha an possit imponi pendente solutione donatiui, An Aulici, siuè Collaterales teneatur soluere adoham, & an donatium sit subrogatum loco adohæ, & quid de facto seruatum fuit.

SVMARIA.

- 1 Donatiuū præstat in Regno Neapolitano singulis duob. annis ad taxam adoha.
- 2 Donatiui solutione pendente, non potest imponi adoha.
- 3 Seruientes de persona Regia Curia tenentur soluere adoham, non obstante pacto, quod pendente solutione donatiui quis non teneatur ad adoham. Et quid de Consiliarijs Collateralibus.
- 4 Donatiua hodie non sunt verè subrogata.

gat. o loco adoha, sed debentur ad taxam adoha.

5. *Donatiui ordinarij solutione pendente fuit de facto petium aliud donatiuū extraordinarium.*
6. *Barones in præstatione donatiui protestantur non teneri se ad adoham pendente dicta solutione.*

QVÆSTIO XL.

1. **D**onatiua singulis duobus annis soluuntur Domino Regi in hoc Regno præ subueniendo necessitatibus Regni, eiusque Coronæ, quæ donatiua exiguntur ad taxam, siue ratâ adohæ, & propterea nè vassalli duplici onere grauentur, fuit conuentum, vt pendente solutione donatiui prædicti non possit imponi adoha, vt dicit, *Camill. de Curt. in suo diuersor. feudal. fol. 41. n. 54. Reg. Lanar. conf. 57. n. 99.* & sic ex conuentione adoha non debet exigi pendente solutione donatiui, quo pacto sic stante, fuit dubitatum, dū adoha est subrogata loco personalis seruitij vnde, & Collaterales Consiliarij, qui actu seruiunt de persona Domino Regi, assistendo à latere eius, videbatur dicendum esse immunes à donatiuis, dum admittimus donatiua fuisse subrogata loco adohæ, sed tamen fuit decisum contrarium in fauorem Domini Regis, eiusque filci contra Ill. Ducem Mōris Leonis, & alijs de Collaterali Consilio, vt tenerentur soluere donatiua imposita, non obstante pacto, quod pendente solutione donatiui non possit imponi adoha, & nō obstante, quod actu seruebant, quia fuit habitum per constanti, & vero, quod donatiua solita imponi Baronibus non sint verè subrogata loco adohæ, sed quod exiguntur ad ratam adohæ, & loco adohæ, non per viam subrogationis, & per viam regulæ adco

vt eius naturam sapiat, atque totalem adsumat, quicquid in superioribus quæstionibus asseuerauimus, sed rei veritate exigitur tantum ad ratâ adohæ, præ vt latius de hac re docet *Reges Moles tit. de donatiuis q. prima* vide quæ dico *supra q. 11. vbi adduco decisionem præ Collateralibus Consiliarijs præ, & contra, & q. prima* vbi adduco decisionem præ seruientibus in bello cū literis Regijs, tamen præ Consiliarijs Collateralibus. & seruientibus in bello vt indicauit *dicta q. 11. & infr. q. 61. n. 12.* vbi adduco deductionem ratæ ipsorum à donariuo reperi alias literas Regias Imperatoris Caroli V. ad fauorè hæredis D. Aloysij Ycart. cuius tenor talis est.

Carolus V. Romanorū Imperator semper August. Rex Germaniæ, Ioanna mater, & idē Carolus eius filius Reges Castellæ Aragonū, vtriusque Siciliæ, Hierusalem.

Ill. & Magnif. Viri Collaterales Consiliarij Regij fideles dilecti, *Per parte dell' infrascritto supplicante n' è stato presentato memoriale del tenor seguente v3. P' Illustriss. Sig. D. Cesare Ycart. curatore dell' heredità delli qu. Magnif. D. Luise, & D. Christopharo Ycart fa intendere à V. S. Illustriss. come essendo stato tassato in adoha da la Reg. Camera de la Summaria per le cose feudali, quali si possedeuano per li detti quon. Signori in molta quantità de denari, & da quelli ogni di è vestato circa lo pagamento da li Percettori, & Esattori, à chi spetta, dal quale esso supplicante nomine, quo supra, e iniustè molestato, hauendono li detti quon. Signori morti seruito di persona à Sua Maestà Cesarea, finche vissero, & essendo ancora Consigliero Regio lo detto quon. D. Luise, per tanto ricorse à V. S. Illustriss. e quello supplica se degni ordinare à detta Regia Camera che ordini alli Percettori, & esattori, à chi spetta, che non vogliano esigere eos alcuna*

na dal detto D. Garau nomine, 'quo supra per la caussa predetta, imò seruando franco, & immune dal detto pagamento, el che benche sia giusto, e cosa pia, per li pupilli, & heredi di detto Signor D. Luise, & D. Christofaro, lo riputa à gratia singolarissima da V. Signoria Illustrissima, vt Deus &c. Quod petitur est, videlicet.

In primis D. Michele di Soria per Santo Marzano per l'anno tertie Indictionis 1529. e per lo' adobo, e mezo imposto per lo donatiuo docati cento trenta, & lo Magnifico Hieronimo Pellegrino per lo adobo de Caserta del sopradetto tempo docati 162. tari vno, e grana o. ⁊ per lo feudo de Petra Maiore docati nouant'vno, tari dui, e grana otto; Et per lo feudo de Cioffiano docati ottanta nouetari vno, e grana sei. E volendamo debitamente prouedere, ve dicemo, & ordinamo, che tutto quello, che se douea di detti adobi per lo detto quondam D. Luise Tcart Regio Castellano del Castel nouo per fino allo di de sua morte non debbiat dar impaccio alcuno al detto D. Garau Curatore, vt supra per esser bato il detto D. Luise del Regio Collaterale Consiglio, e co'ffito esequerete, che tale è nostra voluntà. Datum in Castello nouo Neapoli die 17. mensis Februarij 1533. D. Petro de Toledo, Vidit de Colle Regens, Vidit Loffredus Regens, Vidit Signoreta Regens, Vidit Alphonsus Sanchez generalis Thesaurarius, Berardinus Martiranus Secretarius in Partium 11. fol. 133. Per tanto ve dicemo, ordinamo, e comandamo, che per la rata staua tassato, e doueuat tantum esigere da lo detto Magnifico quondam D. Luise Tcart, seu suoi heredi pro dicto adobo imposto in anno III. Indictionis 1529. prossimo passato per detta terra de Caserta in questa Pro-

uincia de Terra di Labore iussà lo Cedulaio, seu altro ordine à voi sopra di ciò diretto, non lo debbiat molestare à pagamento alcuno; Et quæ sequuntur in dictis literis Regiæ Cameræ, per quam fuit ordinatum, quod prò omnibus adobis, & donatiuis impositis in eius vita non molestatur eius hæres, die 10. mensis Martij 1533. in Adobarum 6. fol. 62. ter. & 63. & sic fuit certificatum Magnifico Thesaurario per particulares literas Regiæ Cameræ eodem die, fol. 64. eodem lib.

5. Et licet de iure tale pactum, quod pendente solutione donatiui non possit peti adoha, debeat seruari, tamen sub alijs nominibus, ob varias assertas necessitates, fuit non semel, sed pluries impositum aliud donatiuum, non obstante, quod solueretur donatiuum ordinarium, & fuit ab hoc nostro fidelissimo, & liberalissimo Regno solutum donatiuum extraordinarium, vnde tale pactum prorsus inutile videtur ita Ioannes Antonius Lanarius cons. 57. num. 13. versic. quarto hac conuentio, & nos supra diximus.

6. Et ad hoc, vt quodammodo tale pactum defendant Barones, semper in donatiuis apponunt clausulam, quod talis solutio non intelligatur prò adobis, cum ab illis immunes sint. Ioannes Antonius Lanar. dicto cons. 57. num. 14.

ARGVMENTVM.

Pendente iudicio Immunitatis ab adoha inter Baronem, & Regium fiscū, an interim adoha possit exigi, & quid lite pendente super feudo, & quid ex caussa priuilegij, & de alijs. Et quid de assensu impetrato super feudo lite pendente nulla, facta mentione de pendētia litis defenditur contra Lanar. conf. 13.

S V M M A R I A.

- 1 Feudatarius pendēte iudicio Immunitatis ab adoha, an teneatur illā solvere, distinguitur si reperitur in qua si possessione libertatis, vel non n. 2.
- 2 Feudatarius immunis ab adoha ob priuilegium, an teneatur soluere, distinguitur, si adest iusta causa, & quasi possessio immunitatis, vel non n. 4.
- 3 Princeps pro adoha habet suam intentionem fundatam.
- 4 Immunitatem pretendens iure sanguinis, vel ex priuilegio cum iusta caussa à Tributis, an & quando tenebitur lite pendente, distinguitur,
- 5 Præscriptio nihil opetat ur existente tit. inualido.
- 6 Vassallus pendente iudicio subiectio- nis tenetur seruire propter feudum ex quo præcipit fructus.
- 7 Regens Antonius Lanarius conf. 17. dicens assensum impetratum lite pendente, & non facta mentione litis valere, fallitur.
- 8 Assensus est gratia in Regno ex sententia Regnicolarum.
- 9 Gratia est subreptitia, quando in eius rescripto non est facta mentio de lite, vel processus existentis.
- 10 Lis suæ processus debet exprimi in libello porrecto ad Principem pro gratia.
- 11 Gratia redditur subreptitia, quando ex nō expressione litis infertur alicui præiudicium.
- 12 Lite pendente nihil impetratur, & impetratum reuocatur.
- 13 Iudex procedit in causa quando impetratur confirmatio, non facta mentione litis.
- 14 Priuilegiū impetratū lite pendente, & non facta mentione litis, inualidū est.
- 15 Taciturnitas qualitatis de iure exprimenda, etiam si Rex esset gratiam concessurus, illa tacita adhuc gratia subreptitia redditur.
- 16 Pendētia litis debet exprimi in libello tanquam qualitas, ob quam Princeps vel non concedit, vel durius, & difficilius, & n. 32.
- 17 Qualitas exprimēda in libello remittitur arbitrio Iudicis, & n. 31.
- 18 Qualitas exprimenda, & non expressa arguit subreptionē, & n. 32.
- 19 Assensus est mera voluntas, & gratia Principis, exceptis certis casibus.
- 20 Princeps non videtur habere animū assentiendi (licet assentitus sit) quando ei nō fuit expressa qualitas, que forsan assensum impediret.
- 21 Confirmans requirit actum confirmabilem à n. 27.
- 22 Assensus Principis in Regno validat alienationem feudi.
- 23 Feudum litigiosum de iure, & de facto est inalienabile.
- 24 Assensus uti quid confirmans, requirit contractū, qui sit confirmabilis.
- 25 Assensus intelligitur pro ut ius intelligit.
- 26 Subreptio inualidat rescriptum litigiosum.
- 27 Causa impulsua debet exprimi in assensu, et non expressa vitiat assensū.
- 28 Qualitas de iure non exprimenda, & non expressa non vitiat assensū.
- 29 Qualitas, quam Princeps non tenetur scire, nō debet exprimi in libello.
- 30 Antonij Capyc. locus in verbo feudor. executiones declaratur.
- 31 Abbatis, & Innocentiū loca per Lanariū adducta explicatur, & n. 35.

- 36 *Princeps non dicitur concedere priuilegium in praiudicium litis.*
- 37 *Priuilegium, motu proprio praiudicat liti, secus si concessum sit ad petitionem partis.*
- 38 *Pendentia litis est una de qualitatibus, quæ Principem impellit ad denegandum.*
- 39 *Clausula, saluo assensu, in inuestitura non cogit Principem semper ad assentiendum.*
- 40 *Princeps (non obstante clausula inuestitura saluo assensu) non tenetur assentire statè iusta causa dissentiendi.*
- 41 *Litis pendentia non est exprimenda in gratiosis, quando non adest praiudicium tertij.*
- 43 *Ignorantia litis pendentia excusat, secus autem ignorantia non esse necessarium exprimi pendentiam.*
- 43 *Regent. Lanarij consilium dicentis assensum impetratum, lite pendente non facta mentione litis, declaratur procedere parte non opponente.*

QVAESTIO XLI.

1. **Q**uid autem si Vassallus aliquis prætendat se esse immunem ab adoha, & pendente hoc iudicio immunitatis, possit ab eo exigere adoha.
2. Quæ immunitas potest prætendi per Vassallum propter præscriptionem, priuilegium, vel contractum, & pendente lite super præscriptione vel super priuilegio, & inualiditate contractus, tunc aut Vassallus tuetur præscriptione, & reperitur in quasi possessione immunitatis prædictæ, & tunc interim manutenendus est, & nec adoha exigere debet: aut non reperitur, & tunc quia fiscus habet suam intentionem fundatam pro adoha, potest illam exigere, quod fallit in Regno nostro, in quo pleraque feuda sunt taxata in cedulari Baronum, in quo si non reperiuntur taxata, nullatenus exigitur adoha, imò sè per mandatur Regijs Perceptoribus dicendo, ex quo fuit recognitum, &

visum cedulare Baronum, in quo non reperitur taxatus talis Baro, ideo non molestetur, prò ut seruetur in dies & seruatù ad instantiam meam prò Castro Carusiorum cum alij feudis fuit nam recognito cedulare Baronum, non fui inuētus Ego pro dicto Castro, & feudo, ideo fuit mandatù Reg. Perceptorum Principatus Citrà, quòd non molestaret meum ratarium, & quòd exactum restitueretur, ex quo fui positus in lista ex errore ut apparet ex prouisionibus die . . . 1631. in Part. 1. fol. 44. t. panes in Andreā Cafertā apud Rationalem de Iudice, si verò ob priuilegium, vel contractum, tunc pendente lite super priuilegij inualiditate, quòd priuilegiù, seu contractus sic tale, ut præstat iustam causam præscribendi, & Vassallus sit in possessione immunitatis, & interim non debet axigi adoha, lite pendente prò ut sic seruatù fuit in Reg. Cam. ad instantiam Mag. Aureliæ de S. Seuerino super adoha terræ Vegianelli, nam pendente iudicio, se non teneri ad quantitatem adohæ prætensam per Regiù Fiscum, sed tantum ad par chirothecarum, & productis nonnullis priuilegijs concessionum in Reg. Camera fuit ordinatum, quòd super tedeatur in exigendo taxam adohæ, donec aliter per Reg. Camera fuerit prouisum die 9. Ianuarij 1538. in adboarum 7 fo. 145

4 si verò non probet iustam causam præscribendi, & non reperitur in possessione immunitatis, sed tantum solo priuilegio tuetur, tunc adoha interim lite pendente debet axigi ex cap. cum personæ de priuileg. in 6. tenet Anton. Peregrin. de iure fisci lib. 6. tit. 8. de præscriptionibus fisci lib. 4. dicens quòd Princeps, & fiscus habent fundatam intentionem tuam, & poterit, uti iure suo, ut est adoha Io. Lopez in cap. per vestras S. sed est pulchra questio nu. 45. fo. 257. dicens quòd si aliquis prætendit se exemptum à tributis iure sanguinis, vel ex priuilegio, nisi statim doceat priuilegium tale, quòd saltè præ-

præstat iustam causam præscribendi lite pendente, non tuebitur in libertatis quasi possessione, imò soluet tributa, quamvis aliàs esset in quasi possessione exemptionis, vel libertatis, & si non vis hanc distinctionem probare, adeas *DD. in dicto cap. cum persona, & Ego late dixi de iure releuij p. 3. qu. 9.* per totam, ad quam remitto lectorem.

7 Declata primo supra dicta, quòd ubique constaret de originali titulo cõcessionis, & ille titulus esset nullus, & inualidus, quia à non habente auctoritatem concedenditur, vel alia de causa esset nullus, vel inualidus, vel vitiosus, tunc præscriptio, siuè immemorialis ex dicto titulo nihil operatur. *Peregrin. de iure fisci dicto loco num. 25.*

8 Inferas, quòd pendente iudicio super feudo, vt quia vassallo mouetur quæstio super illo, ad huc teneatur prestare adoham, siuè seruire, ea ratione, quia percipit fructus, ita ex *Bald. quem inuenire non potui, tenet Marin. Freccia de subfeud. lib. 2. de auctoritate Baron. auctorit. 5. n. 17.* Secus autem si non perciperet fructus, & constaret de titulo non grauantem feudatarium, quia lite pendente super iudicio adohæ, feudatarius non debet molestari, prò vt sic fuit decisum ad instantiam Ill. Principis Bisiniani contra Regium Fiscum, nam Fiscus pretendebat adohum prò feudo Serpiti, qui Princeps incontinenti docuit adohum dicti feudi Serpiti esse vnitum, & inclusum in adoha Ciuitatis Strongoli, contra quæ insurgebat fiscus, dicendo non aliter esse vnitum cum Ciuitate Strògoli, ideo fuit prouisum, quod detur terminus iuris in causa, & interim lite pendente nõ molesteretur dictus Princeps prò dicta rata; sed prò alia rata exequatur contra possessores feudi die 27. Iulij 1536. *vt in adobarum 7. fol. 3.*

Sic etiam (pendente liquidatione crediti, & debiti vassallorum prò releuio, & adohæ) solet supersederi exactio adohæ prò vt fuit ordinatum ad instantiam Ill. Principis Hostiliani, qui dicebat quòd soluerat multo maiorem quantitatem prò releuio, quam debebatur, ideo dum erat creditor dictæ Regiæ Curia, quòd supersederetur in molestando eius ærarios, & ita fuit ordinatum, quòd pendente liquidatione dictæ solutionis maioris, supersedeatur vsque ad aliam ordinationem dictæ Regiæ Camera, & sic fuit ordinatum Perceptoribus Basilicæ die primo Februarij 1532. *in adobarum 6. fol. 23.*

9 Inferas secundò, quia lite pendente super feudo, si impetratur assensus non facta mentione de pendentia litis, tunc talis assensus inualidus est, contra Lanarium scripsi *Ego requisitus à quodam Aduocato, quæ scripta libuit hic ponere.*

Veritati non autem auctoritati inhærendo, illa nobis sese offert obseruanda quæstio, quæ & si decisa videatur, cum magnæ apud nos auctoritatis *Regens Lanarius cons. 17.* consuluit validum existimandum esse, nos autem veritati inhærendo nihilquæ autem præfati Regentis detrahendo auctoritati, sed deferendo, contrarium salua pace tanti viri, asseuerabimus, & quippe magis veritati consonum.

Consuluit itaque Lanarius validum esse censendum assensum impetratum super re litigiosa, nulla facta mentione de litis pendentia, in quo aut fallimur, & egregiè, vt credo, aut veritati magis adheremus, & non fallimur, & ex eisdem Lanarij terminis fundabimus contrarium, salua pace tanti viri, hoc autem ideo audeo, quia eius verba sunt consulentis.

Assensus itaq; Regius (ex eodem Lanar. firmo inæuitabile argumētū,

V 3 & hoc

- & hoc tergiuersari non potest) est
 10 gratia Principis, & gratiam appellat nonnulli ex Regni nostri sapientibus, vt fuit *Andreas de Iser. ad const. Regni si quis post litē*, quę sequitur, & allegat *Frecc. de subfeud. lib. 2. questione 20. nu. 8. & questione 39. nu. quinto Franch. decis. 695. ultra Afflic. & alios, Regens de Ponte conf. secundo vol. primo n. 34. & de potest. prò reg. tit. de refutat. §. 10. versiculo quinto, & de assensib. reg. §. tertio n. 12. idem Lanar. ibid. Francisc. de Amic. fol. 16. n. 1. et fol. 17. n. secundo Hart. Pistor. de feud. questione 47. n. 6. lib. secundo partis posterioris, estque apud omnes indubitata conclusio post *Camer. passim multis in locis.**
- 11 Qua conclusione veridicè posita loco maioris argumenti, succedit alia indubitabilis cōclusio loco minoris argumēti, gratiā tūc esse validā, debitumq; sortiri suum effectum, quando si super factō, de quo Principi supplicatur, est aliqua lis vel processus, & supplicans facit mentionem in rescripto de pendentia dictę litis, vel processus, aliās dicta mentione non facta, tunc subreptionis notam non euitabit dicta gratia, vt fundat *Felin. in c. caterum n. quarto de rescriptis Decius in c. super literis num. 9. versic. nota quòd de litis pendentia, & ibi glos. in verbo inser monasterium, & ibi Ioan. col. prima in verbo competunt de rescript. & passim DD. in d. c. caterum, & in d. 12 c. super literis. Menoc. de arb. lud. lib. 2. Cent. tertia casu 201. n. 148. vbi enumerando qualitates, quę debēt exprimi in rescripto gratioso pòrrecto Principi, dicit quòd si est lis, vel processus, debet de tali pendentia litis, & de processu fieri mentio.*
- 12 Tātò magis taciturnitas litis pendentię reddit illū subreptitiū, quādo ex illa resultaret præiudiciū, tertij ex *c. caterum, & ex c. ex tenore de rescript. dixit Afflic. decis. 220.*
13. 14. 15. quod propriè est in casu Lanar. nam saltem est præiudiciū alterius ex litigantium, qui prætendit rem illam non debere alienari, vel saltem præiudiciū verteretur in eo, quòd litigans haberet duriorē aduersarium, in quē fortè alienatio fieret cum assensu.
- 14 Cui accedat doctrina *Ant. de Butr. in c. dilectus n. 10. 11. extra ut lite pēd.* dicens quòd super re litigiosa nihil potest impetrari, & impetratum non tenet lite pendēte, nisi expressa mētio fieret de pendentia litis. Ergo sequitur inæuitabilis cōsequētia, quòd dūm nō est facta mētio de pēdētia litis in memoriali assēsus, tūc
- 15 assensum sic impetratum subreptionis vitio laborare, minusque valere clarum est, ad eò vt dixit *Hostiens. in c. primo de cōfirmat. util. vel inutil. n. 1.* quòd si quis, lite pendēte, impetrat confirmationē alicuius rei, quę requirebat Papę auctoritatem, vel erat defectiua aliqua de causa, tunc talis impetratio non impedit iudicem quin possit procedere in causam, nisi tamen Papa confirmaret sciens rem esse litigiosā *c. 1. de confirm. util. vel inutil. & ibi glos. optime declarat.*
- 16 In simili autem videmus in priuilegio, quòd si illud proponatur impetratū à Principe super aliqua re, in qua vertebatur lis, si non sit facta mentio expressa de litis pendentia nullum est, *tex. est in c. dilectus ex. ut lite pēdent. vbi Petrus de Ancharan. in specie hoc firmat n. 1. & in c. causā quare de testibus num. 2. Ant. de Butr. in d. c. dilectus, & est tex. in c. dudum de priuileg. & in specie firmat Afflic. decis. 220.*
- 17 Tātò fortiùs hæc uera sunt, quādo sumus in ijs qualitibus, quas lex expressè præcipit in libello mētionari, tunc ijs tacitis redditur rescriptū subreptitiū, etiam si Princeps omnino cōcessurus esset, ijs nō

expressis, nam adhuc debent exprimi tales qualitates, & circūstantiæ, alias ipsarum taciturnitas viciat rescriptum vt in *c. si motu proprio de præbend. in 6. & Felin. in c. ad aures. col. 2. n. 37. vers. noma Cöclusio, & in c. super literis col. secunda num. 5. vers. sculo limita primo de rescript. Didac. Couar. variar. resolut. cap. 20. num. 5. quos allegat, & sequitur Reg. de Pöt. conf. 57. n. 32. 33. 61. & infra dicemus ex Menoch. de arbit. Iud. lib. 2. centur. 3. casu 201. num. 26. & sequentibus.*

18 Et sic litis pendentia non expressa Principi, tanquam qualitas de iure necessario exprimenda, & si subrepta, ob quam ipse Princeps, vel non concessisset pro vt de iure tenebatur, vel saltē durius, aut difficilius, tunc si adhuc assensit, talis assensus est subreptitius Reg. de Ponte in repetit. de his, qui feud. dar. poss. lect. 6. n. 23. 24. & expressius n. 25. & in tractatu de potest. proregis titulo de refut. feud. S. 10. n. 5. 6. 7.

Semper. n. quando nō fit mentio veritatis in rescripto gratioso, sepe dicitur subreptitiē impetratum ex Bald. ex l. qui se patris Ced. unde liber. & alijs fundat Minad. conf. 32. n. 2.

Tandem posset dicere, qui præterderet validitatem talis assensus, quod litis pendentia non est qualitas, quæ necessario debet exprimi, & propter illam vel Princeps nō concessisset, vel durius, & per consequens dicit Lanar. non reddit subreptitiū assensū, siuē eius rescriptū, sed respondetur, quod tales qualitates an sint, vel nō sint necessario exprimendæ in rescripto, hoc non debet pars iudicare, sed bonus uir arbitrabitur eiusque arbitrio relinquendas esse Menoch. de arbit. Iud. lib. 2. cent. 3. casu 201. nu. 24. & supra allegauimus, & ex Abbate Felin. Couar. & alijs fundat Anna filius conf. 113. n. 2. 3. sed litis pendentia debet

exprimi in rescripto vt supra fundauimus ex *c. dilectus, vt lite pendente, & alijs*, ergo arbitrabitur iudex inuolidū esse assensū tāquā impetratū, tacita facti serie, & nō expressa Principi qualitate, quam leges necessario exprimendā iudicarunt, cū illa expressa utiq; Princeps, vel nō concessisset, vel durius Reg. de Ponte conf. 2. n. 38. vbi dicit quod non omnia tacita, quorum expressio potuisset mouere ad denegandam gratiam viciant illam, sed ea tantum, quæ reperiuntur in iure expressa. Ergo necessario sequitur concludendum, quod dūm litis pendentia debet exprimi in rescripto vt supra fundauimus, tunc talem qualitatem necessario exprimendam, & non expressam inducere subreptionem. glos. in Clem. prima in verbo, vel alteri de præbend. Felin. in c. postulasti col. 3. versiculo declara ex de rescript. ex autoritate Rotæ, & aliorū Reg. de Pöt. de potest. proreg. tit. de refut. feud. S. 10. n. 19. Manoc. de arbit. Iudic. lib. secundo cent. 3. casu 201. n. 26. & 27.

21 Ad quam corroborandam Conclusionem addo notabilem rationē dicēdo assensum dependere ex mære voluntate Principis, & eius gratia, vt cōcludunt Regnicolæ exceptis illis casibus, quos enumerat Assuet. in const. si quis post litem n. 12. sed cū Principi sit subrepta necessaria qualitas, quæ debebat exprimi, & ob illam utique Princeps non concessisset, maximē in casu questionis propositæ, cum non possit assentire stante litis pendentia non expressa, pro vt de iure requirebatur, vt dicit Reg. de Ponte in d. repetit. tit. de his qui feud. dar. poss. lect. 6. n. 23. & sequentibus, quod dūm non potuit consentire non habuit animum consentiendi, cum fuit subrepta ei qualitas necessaria exprimi, ergo ex defectu voluntatis assentiendi, & sic dūm non potuit

con-

consentire, noluit consentire, & sic ex defectu assensus validi, & ex defectu voluntatis rescriptum redditur nullum.

Præterea addo concludentem rationem ex *Bal. in l. falsus C. de furt.*

24 qui dixit quod confirmatio non est actus de per se stans, sed debet habere confirmabile, vbi figat pedes, & non deducit actum in esse, sed actui existenti dat robur, idem *Bald. in l. aduersus in fine C. si aduersus rem iudicatam, de Ponte d. lect. 6. nu. 24.* At in casu nostro Lanar. cum

25 assensus validet, & confirmet alienationem feudi, quæ sine consensu Domini inualida est, secundum leges feudorum, licet secundum alias regulas iuris civilis esset valida concurrentibus legitimis requisitis, at

26 in casu nostro res feudalis, super qua petitur assensus est vitiosa, nempe litigiosi vitio affecta, & sic non solum de iure, sed de facto est inalienabilis durante tali vitio, vt *toto tit. ff. & Cod. de litigios. Hart. Pi-*

27 *stor. de feud. qu. 40. lib. 1.* Assensus ergo (quero) super quo vult operari si non habet confirmabile, vbi figat pedes, vt post alios docuit *Horatius Montan. in repetit. cap. Imperial. §. si quis in feudatus num. 34 de prohib. alienar. per Federic.* cum res sit vitiosa, & ideo non potest alienari, & licet sit facta alienatio, tamen est inualida per illud accidens litigij, & per consequens assensus desuper obtentus non habet quid confirmare, cum reperiat confirmabile, quod non potest confirmari proptet vitium à legibus constitutum; licet de iure feudorum potuisset dici, quod rectè processit alienatio ex alio capi-

28 te, insuper assensus intelligitur pro vt ius intelligit ex *Andrea de Iser. in pluribus locis dixit de Ponte de pot. proregis tit. de regalib. imposition. §. 7. num. 28. & tit. de refut. feud. §. primo num. 31.* ex iuribus, quæ vtrouque

allegat *Pisanell. cons. 1. nu. 19.* post opera Cannerij impressa, sed ius tali alienationi non assentit, immò prohibet illam, & inualidat, ergo etiam assensus ille intelligitur inualidus, & per consequens non operatur circa illum, cum ius non assentiat, ergo nec operari debet assensus Principis. Sicq; subreptionem huiusmodi non posse dubitari vides, dum igitur adest subreptio sequitur quod cum simus in rescripto gratiæ illâ ipso iure inualidari, vt ex *Tiraquell. Abb. et Rebuff. fundat Menoch. de arbit. iudic. lib. 2. cent. 3. casu 201. nu. 17.*

30 Nec potest se tueri *Lanarius*, dicendo, quod talis pendentia litis est causa impulsiva, quæ potest impellere Principem ad non concedendum, vel concedendum, & per consequens validum esse assensum, nam retorqueo argumentum contra *Lanar.* quod causa impulsiva si non exprimat, tunc eius taciturnitas vitiat rescriptum, & hæc est magis communis opinio, vt testatur *Couar. var. resolut. cap. ultimo in principio, Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 3. casu 291. nu. 22.*

Et licet *Nauar. in prælect. c. si quando de rescriptis fol. 9.* dicat esse arbitrarium iudici, tamen ex hoc capite adhuc contra *Lanar.* concludendum puto, cum supra fundauimus iudicem debere arbitrari inualidam alienationem, & per consequens inualidum desuper obtentum assensum.

Sed adhuc vrgeo pro hoc argumento *Nauatri*, quod tunc habet locum arbitrium iudicis, quando sunt tales qualitates, quas ius non iubet exprimendas, tunc talis qualitas subrepta Principi non viciat rescriptum, et nos sumus in qualitate litigiosi, quæ de iure debet exprimi, vt supra fundauimus, ergo arbitrium non habet locum, sed remanent iura dicentia omnino huiusmodi

modi assensum esse inualidum iudicandum *glos. in Clem. prima in verbo vel alteri circa medium de prabendis supra alleg. ex glos. Bellamer. Rota Rom. in nouiss. Cassad. Felin. Ioan. de Selua Cæpeg. Curs. & alijs benè fūdat Manoch. loco alleg. n. 26. & 27. & Reg. de Ponte supra allegatus tit. de refutat. feud. §. 10. nu. 10. illa. n. non*

34 debent exprimi in rescripto, quæ Rex tenetur icire *Regens de Ponte conf. 2. n. 50. 51. 52. & 53.*

Quibus sic positis, adhuc si penderentur, & benè obseruentur media, quibus vtitur *Lanar.* non vrgent, nec probant eius intentionē. Et primo *Lanarius*, adducit doctrinā *Capyc.* in sua inuest. in verbo feudorum exequutiones, *Innocen. & Abbas.* *Capycius* namque ipse non firmat, sed dicit cogita, & illa decisio *Sacr. cōf.* potuit procedere parte non opponente de taciturnitate litis pendentia, & de inualiditate assensus, & per consequens per cōsensum partium fuit toleratus talis assensus prò vt est casus *Lanar. n. 9.* vel potuit procedere, facta mentione de pendentia litis, nam tunc valet: *Innoc.* dicit totum contrarium, nempè rescriptum lite pendente impetratū valere, si est facta mentio de lite, ergo dū *Lanar.* adducit hanc doctrinam, videtur verum, quod nos diximus, nēpè potuit esse quod fuit facta mentio de pendentia litis.

35 Abbas dicit quòd priuilegium impetratum lite pendente valet finita lite, sed durante lite non valet nisi de pendentia litis fiat mentio, & tanto magis dicit Abbas quando priuilegium esset impetratum ad certam causam, super qua penderet lis, non facta de ea mentione, subreptitium est, & sic non negamus reliquo tempore esse validum, sed tempore litis esse validum, & hoc est quod nos disputamus, & sic Abbas facit prò nobis, & contra

doctrinam Abbatis dicentis, quod finita lite priuilegium sic impetratum est validum, obstat reg. tex. quod ab initio non valuit tractu temporis conualescere non potest, & sic habet principium infectum, nempè subreptionis vitium, quòd purgari non potest, nisi fiat mentio, cum lex ipso iure illud inualidet.

36 Secundò non obstat ratio ex *decis. Afflic. 248. n. 6.* & ex *Innoc. & Abb.* quòd Princeps potest lite pendente concedere alicui priuilegiū, hoc concedimus, sed in præiudicium litis, vel tertij hoc non intelligit facere Princeps *tex. l. Antiochen. sum Cala Syria de priuil. cred. Paris de reintegr. feud. c. 168. nu. 6. & 271. n. 4. Afflic. decis. 220. n. 15.*

37 Vel potest dici aut priuilegium est concessum motu proprio Principis, non autem ad partis petitionem, & tale priuilegium præiudicat liti, non facta de illa mentione, aut ad partis petitionem, & tunc nō facta mentione de pendentia litis, quæ est qualitas necessaria, est subreptitium, ita respondet *Cardin. Zabarell. in Clem. prima de prabendis. in 6.* & ita est in casu nostro *Lanarij* in priuilegio assensus expediti ad partis petitionem, sed adhuc si est concessum motu Principis obstat *Authentic. in medio litis sacras iussiones.*

38 Ad tertiam rationem, quam dicit *Lanar.* quòd per litis pendentiam, non præsumitur Princeps non concessisse talem assensum nec illā denegasse, adhuc respondeo ex supra dictis ex *Manoch. & alijs supra allegatis*, & propriè *Manoch.* distinguit tria qualitatū genera, quæ possunt impellere Principem ad denegandū gratiam, inter quas est litis pendentia, quam dicit necessariò mentionandā, alias subreptitia est gratia, vt supra sūdauius.

Nec

39 Nèc obstat, quòd Princeps teneatur assentire stante clausula inuestitura nostro assensu reseruato, nam non bene dicit Lanar. salua pace tanti viri, cum assensus sit ex gratia Principis, atque ex eius uoluntate pender. *Natta conf. 165. in fine Amadeus de Ponte questione laudem. q. 37. n. 6.*

40 Et dato, quòd teneatur assentire, non teneatur frante iusta causa denegadi ut est indubitata cõclusio apud feudistas, & iusta causa denegandi est taciturnitas litis pendentiæ, ut supra, cum Rex teneatur tantum assentire super illis casibus, quos enumerat *Afflic. in cõst. si quis post litem. n. 12.*

41 Nec obstat doctrina *Afflic. decis. 220. n. 15.* dicentis non esse faciendam mentionem de litis pendentiæ in gratiosis, nam *Afflic.* dicit quando non est in tertij præiudicium, ut potè quando non adest ille, qui dicit assensum esse inualidum, & dicit *Afflic.* quòd si antè est impetratum aliud rescriptum, de eo debet fieri mentio.

42 Demum *n. 8. Lanar.* dicit, quòd quando subreptio non est dolosè facta, sed ex ignorantia, excusatur impetrans priuilegium, sed adhuc contra *Afflic. respondo* quòd ignorantia facti excusat si ignoremus esse vel non esse litem, sed nos sumus in ignorantia iuris, quæ non excusat, redditque actum nullum *vulg. Iurib.* nempè quia supplicans ignorat talem qualitatem esse exprimendam.

34 Ultimo respondo ad totum cõfilium Lanar. Illud enim limitatur, & obseruatur procedere parte non opponete ut ipse dicit *n. 9.* nos autè dicimus illud non procedere parte opponente.

Superest secundū caput *conf. Lanarij*, ad quod vnico verbo respondo afferendo *tex. in Authent. in me-*

dio litis, & Authent. ut cum de appellatio cognoscitur. Quibus sic obseruatis dicas, dictū cõs. Lanar. nõ procedere sic absolute, & simpliciter, sed cum aliquo moderamine, ut supra, sed an, & quando Rex sine causa, polset denegare assensum uide in sequenti quæstione.

ARGVMENTVM.

Assensus an possit denegari super obligatione siuè alienatione feudi in casu permissio, nulla subsistente causa denegadi. Affertur opinio quorundam dicentium Regem teneri ad assentiendum, & declaratur, quo nam pacto sit intelligenda, & an simpliciter procedat.

SVMARIA.

- 1 Casus in quibus Princeps teneatur assensum prestare referuntur.
- 2 Princeps teneatur assentire, nisi iusta subsit causa dissentendi.
- 3 Assensus habetur pro prestito, quando non adest iusta causa dissentendi.
- 4 Verba, nostro tamen assensu reseruato, in concessione feudi subintelliguntur & expressa debent operari quid uerius, & declaratur *nu. 5.*
- 6 Clausula saluo assensu apposta in concessione feudi facta ex causa, facit assensum necessario prestantum, & ratio redditur: quod declarata *inf n. 8 et seqq.*
- 7 Princeps teneatur ab obseruantiam contractus.
- 8 Clausula saluo assensu, &c. non arctat

- arctat Principem ad consentiendū.
- 9 Assensus est gratia Principis.
  - 10 Princeps non concedendo assensum, quando non adest iusta causa denegandi, facit iniuriam.
  - 11 Princeps de honestate tenetur assentiri stante clausula salvo assensu.
  - 12 Actus Principis regulari debet à iustitia fori, & iustitia poli.
  - 13 Promissor non debet recedere à promissis, causa in contrarium non existente.
  - 14 Causa existente legitima impediense assensum, Princeps non assentiendo dicitur disponere negatiue, & possitiue.
  - 15 Voluntas Principis, & ratio in dispositionibus in negatiuis idē sunt.
  - 16 Voluntas Principis presumitur iusta.
  - 17 Voluntas sola Principis dicitur iusta causa dissentiendi.
  - 18 Potestas Principis duplex absoluta, & ordinaria.
  - 19 Princeps de potestate ordinaria tenetur assentiri stante clausula salvo assensu.
  - 20 Princeps de potestate absoluta non tenetur assentiri.

QVÆSTIO XLII.

- C**ircumscriptis illis sex casibus, in quibus Rex tenetur assentiri, & si non assentiret, assensus habetur pro præstito super feudi dispositione de quibus per *Andr. de Iser. in const. si quis post litē*, & in *S. quid ergo de inuestit. de re alien. facta, Came. in repet. cap. Imperialem fol. 27. litera R. Matth. de Afflic. decis. 294. Anson. Capyc. in d. cap. Imperialem fol. 27. et Nos in præcedenti*, sed quid extra illos casus, tunc firma conclusionem, quod Rex tenetur iuu præstare assensum, nisi iusta causa adsit dissentiendi. vt affirmavit ex
- 1 *Andr. de Iser. Anto. Capyc. d. fol. 22.*

sol. prima, & 2 dicens, quod cognitio per Iudicem non adesse iustam dissentiendi causam, tunc iudex determinat quod assensus habetur pro præstito, *Matth. de Afflic. in cap. feudum ea lege n. 9. & 10. si de feud. defunct. & hanc conclusionem late ad partes disputando tuetur Sigismund. Loffred. in cap. p. S. donare tit. qual. olim feud. pot. alien. Bartol. Camer. in dicto cap. Imperialem fol. 29. tergo liter. V. & fol. 46. lit. I. fol. 47. col. 1. lit. E. Antonius Lanar conf. 6. n. 5. & sequentibus*, & ab illa nullum discrepare vti comune tenet *Fræc. de Ponte conf. 2. n. 10. & de potest. proreg. tit. assensib. regijs S. 3. nu. 13.* aliàs haberi assensum, ac si esset præstitus *Vinc. de Franch. decis. 310. ex dictis Camer. in dicto ca. Imperialem fol. 30. col. 2. Sigismundus Loffred. loco allegato vers. de secundo*, licet disputando defendat contrariam sententiam quod Rex non tenetur, sed esse in suo voluntatis discrimine si vel nē assentiri velit.

Huius autem sententiæ præcipua fundamenta sunt.

- 4 Primò clausula illa apponi solita in inuestituris, nempe dantes tibi licentiam vendendi, nostro tamen assensu reseruato, quæ verba si non essent expressa, adhuc subintelligeretur ex natura rei, & sic feudi, quod non potest alienari sine consensu Domini vulgatis iuribus, sed dum sunt expressa, deducit *Loffred. & Afflic. locis supra allegatis*, quod debent aliquid vberius operari, quam consequentiā multis consolidant similibus, & argumētis si nō essent expressa, certum erat quod non posset alienari, sed dum sunt expressa debent hoc plus operari, vt Dominus tenetur, vt concludit, & deducit *Afflic. D. loco n. 9. in fine.*

5 Sed *Afflic. atque Loffred.* argumētum maior transeat, nego tantum consequentiā, quia est apposita clausula præ-

prædicta, & sic vltra iuris communis disposita, ergo debet aliquid operari, concedo, sed operabitur, vt Dominus teneatur assentiri, nego hanc illationem atque consequentiam, hoc autē probare nemo potest, quia diuersū est hoc inferre, immo & hoc argumentum retorquetur cōtra *Afflic.* nam faterur, quod & si alias non esset clausula prædicta Rex non teneretur assentiri, cum se fundet in virtute clausulæ prædictæ.

- 6 Secundò *Afflic.* *ibidem* n. 9. in fine, & 10. in dicto cap. feudum ea lege, & ex *Loffred.* eiusdem sententiæ aliud elicitur fundamentum, nempe quando clausula, illa saluo assensu profertur in inuestitura, tunc Vassallus inuestitur de feudo, vel ob seruitia, siuè bene merita ergà infeudatē acta, vel ex causa onerosa, vtroque tamen casu ex *Andrea de Iser. in cōst. ea qua ad decus dixit Afflic. dec. 128. n. 10.* talem promissionē nō stare intra simplices promissionis cancellos, sed gradum facere in contractum, quod etiam sequutus est *Anton. Lanar. d. cons. 6. n. 5.* estquē indubitatum apud DD. hoc autem casu Priuilegio Principis in causam contractus translato, tunc Princeps ad illius obseruantia tenetur *Capyc. decis. 176. Gramatic. decis. 46. n. 29. Natta. cons. 122. n. 14. à cons. 669. Falin. in cap. nouit n. 10. de iudic. versic. tertio limbo. Portius Imol. lib. 5. concl. 18. cū sequentib.* Princeps. n. secundū leges viuere dicitur *l. digna vox. Cod. de legibus*, licet legibus solutus sit *S. fin. inst. de heredibus instituendis*, leges autem hoc præcipiūt vt contractus seruentur, prò quorum obseruantia actiones, aliaque remedia tribuunt leges, sed hoc casu dūm Princeps (dicit) quod per contractum promisit ergò inreuocabilis est talis concessio *Afflic. d. dec. 128. n. 10. Capyc. d. dec. 121. Frac. Mar. dec. 20. lib. 2.* & sic tenetur assensū præstare vt

- promissum. Sed hoc argumentum procederet quando verè interuenisset promissio, sed in assensu non interuenit promissio, sed tantū quod liceat Vassallo vendere saluo assensu, & sic intantum liceret vendere, in quantum Rex assentiret, hoc autem assensus Regis dependet ex eius voluntate; Principis autem voluntatem nemo potest, nec debet arctare, cum & legibus soluta sit, immò, & ipse est supra leges posituias, ergo nec priuatus, nam si Princeps potest quod alteri de iure est quitum tollere ex causa, ergo tanto fortius gratiam luam non impartiri vt est assensus, gratia. n. Principis nō est subiecta iuris limitibus, sed denegare assensum est de voluntate, suprema negatiua non autem positua; ideoquē non afficit ipsum Vassallum, quia nihil erga ipsum ponit siuè statuit, sed tantum quod est in uoluntate Principis promittit, & sic semper potest negare, & concedere nō autem ipsum Principem arctare. Tertio eiusdem sententiæ fundamentum illud deducitur si, vt modo diximus, assensus est gratia Principis, vt ex *Camer. in pluribus locis, Vinc. de Frac. Lanar. cons. 6. n. 17. à cons. 16. Franc. de Ponte de potest. proreg. tit. de assensibus Regis*, quam gratiam dum Princeps promisit super venditione, siuè obligatione concedere, dum nō adest iusta causa denegandi, Princeps non concedendo faceret iniuriam petenti, cum ex honestate dicatur debita ex cap. *bona memoria iuxta glos. fin. & ibi Abb. de postulat. Lanar. d. cons. 6. num. 12.* ideo cum iustum sit talem assensum præstare, tum ex promissione, tum etiam ex honestate, non debet ergo præsumi Principē nō velle assentiri, cū Principi præsumatur placere ea, quæ iusta sunt, ac honesta. Omnes. n. eius actus regulatur ex iustitia fori, & iustitia Poli, *And. Gayll. lib. 1. obser.*

14 n.6. & obser. 58. n. 10. lib. 2. sed assensum præstari in obligatione seu alienatione valida, suadet iustitia fori, nēpè quod debet præstare, quia debet stare promissis, & seruare fidē, & ad contractus obseruationē,

13 suadet iustitia Poli, nēpè iustum est non denegare quod ex causa promissit, idē dū nulla adsit iusta dissentientiēdi causa, sequitur quod eo inuito non potest recedere, *Ozab. decis. 90. n. 7. & 14. Afflic. d. decis. 128. n. 7. Gramat. decis. 65. Decius. conf. 287. Roland. à Vall. conf. 66. vol. 2. Belluga in specul. Principū de pace iuram. firm.*

14 Rub. 9. iusta enim causa interueniente, tunc non concedit, & sic negatiuè disponit, sed, & ipse positiuè ponit nēpè reuocando concessa, *Ozab. dicta decis. 90. n. 15. Afflic. d. decis. 361. n. 6. & 29. sed Princeps denegando quod promissit, facit contra vrbantatem Lanar. d. conf. 6. n. 12. & 13.*

15 Sed hoc fundamentum diluitur, nam peto à contrariæ partis auctoribus, quid promissit Dominus (si promissionem concedamus fuisse), equidē promissit assensum præstare, & sic facere quod ex gratia sua dependet, tunc si assensus est gratia, hæc promissio habet tacitam clausulam, si non adest iusta causa dissentientiēdi, sed ratio, & volūtas Principis idem sunt, quia si interrogas Principem qua de causa recusat assentum præstare? utique respondet, quia sic volo, & pro ratione assignat voluntatem, quæ à ratione quodammodo non distinguitur, cum si ratio est quid iusti, ita, & voluntas Principis præsumitur etiā iusta

16 *Afflic. d. decis. 4. n. 2. & licet non appareat causa, quia adhuc præsumitur Capyc. dicta dec. 166. quia in manu Dei sunt corda Regū vt in Epist. inter claras And. de Iser. in tit. que sūt*

17 *regalia n. 75. & omnia, quæ faciunt dicuntur facere ex voluntate Dei,*

cum Reges (inquit Dominus) per me regnant, & sapientes iusta discernunt, ergo ipsa sola Principis voluntas videtur quod sit iusta causa dissentientiēdi, cum omnia, quæ facit Princeps præsumitur facere cum grano salis, & Princeps in terris est ius positiuum, dum ergo denegat, tūc videtur ponere iustam causam denegandi, quam si velis interrogare? respondeo est voluntas Principis, quæ pro ratione sufficit.

18 Sed huius quæstionis veritas ex eo potest desumi, nēpè cōsiderādo diuersum genus potestatis, quā habet Princeps in Regno suo, eaque diuerso modo vtitur, siquidem potestatem absolutam, & ordinariā quicquid dixerit *Couar. var. resol. lib. 3. cap. 6. n. 8. non dari potestatem absolutam in Principe, sed ordinariam, qua uti potest supra legem disponendo.*

Siquidem si ad potestatem ordinariam nostra referatur disputatio, 19 tunc quia secundum leges viuere intendit *d. S. fin. inst. de hered. inst. illisque se submittit, hoc casu cum ex tali clausula sit quæsitā potestas alienandi, & assensus sit promissus vt supra, merito Rex assentiri tenetur, quia, & contractui stare tenetur, & iura alteri quæsitā non debet tollere sine causa Anton. Capyc. dec. 69. n. 13. Aym. Crauet. conf. 308. Iacob. Manoch. conf. 307. nu. 4. Andr. Gayll. lib. 2. obseru. 56. & supra, bene tamē ex iusta causa potest tollere, ideoque si huic potestati referatur nostra subiectio directiua, qua mediante per viā directā sumus subiecti Principibus, quia secundum hanc subiectionem directiuam Princeps tenetur assentiri; cuius distinctionis de subiectione directiua, & coactiua authorem agnosco *Facchineum controuers. iuris lib. xi. cap. 2.**

10 Si uerò ad potestatem absolutam, & tunc quia supra leges positiuas est

est Princeps, per quā omnia potest, & dicitur potius plenitudo tempestatis vt dicit *Vasquez cōtrauers. lib. p. cap. 5. n. 17.* quia in hac potestate sufficit prò ratione voluntas *Matth. de Afflict. decis. 4. n. 2.* & ad hoc caput refertur subiectio coactiua, & secundum hanc subiectionē, siuè potestatem Princeps si non vult suum præstare assensum, non potest cogi, nec potest dici, quòd habeatur prò præstito prò vt dicit *Camer. in cap. Imperialem fol. 46. & 47. liz. E.* & hoc casu Vassallus petens assensum meminisse debet Principem esse solutum legibus, & se ipsum Principi subiectum esse *Facchineus d. lib. 11. cap. 2.* sicque remanet deductū quòd assensus est merè gratia Principis extrà illos casus.

ARGVMENTVM.

Minor, vel aliàs priuilegiatus, non obstante lapsu temporis, an sit restituendus ad registrationem assensus omissam à tutore, vel aliàs à Curatoribus, an sit restituendus, dico in præiudicium alterius creditoris, qui licet postea contraxit, primò tamen registravit intra statuta tempora, & quo remedio potest esse consultum minori, & an registratio sit necessaria quādo Rex in hoc Regno expediret assensum.

SVMMARIA.

- 1 Minor aduersus lapsum temporis restituitur ad redimendum, conficiendum inuentarium, & alia.
- 2 Idem si est tempus datum à lege vel à statuto, & n. 8.
- 3 Statutum reputans quem contumacem, comprehendit minorem.
- 4 Minor facilius restituitur ad omissa, quam ad commissa.
- 5 Minor prius impetrans assensum, & non registrans ob defectum tutoris an sit restituendus aduersus creditorem secundò impetransem assensū, sed prius registrantem, quam pupillus, & quid in alijs priuilegiatis.
- 6 Restitutio concessa priuilegiatis, conceditur ex diuerso capite priuilegij.
- 7 Minor ex clausula generali restituitur aduersus lapsum tēpus in subsidium, & excusso tutore.
- 8 Tempus registrandi assensum in Regno est statutarium.
- 9 Minor vel aliàs priuilegiatus est tātò fortius restituendus, quando tractatur de damno vitando.
- 10 Princeps non cogitur assentiri, stante quòd assensus est gratia.
- 11 Assensus Domini super feudali alienatione est de iure communi feudorum, sed constitutiones, & Pragmatica Regni Neapolitani statuerunt circa tempus obtinendi, & registrandi, & n. 13. & sequentibus.
- 12 Minores an comprehendantur in pragmatica registrationis assensuū differitur n. sequenti.
- 13 Statutum disponens aliquod punibile, quod prius non erat punibile nō comprehendit minores, idem si esset exorbitans n. 14.
- 15 Pragmatica præfigens tempus registrationi assensuum dicitur exorbitans.
- 16 Minores sūt restituēdi aduersus registrationem assensus, & si in pragmatica comprehensī, data laesione.
- 17 Minores vt comprehendantur in statuto

tuto præfigente tempus actui debent
in specie nominari.

- 18 *Pragmatica de suspicionibus officia-
al. xi. non comprehendit minores
viri non expressos, nunc autem ut
expressi minores comprehenduntur.*
- 19 *Pragmatica disponens, quod priui-
legia Regis exequentur in Re-
gno, non habet locum quando Rex
esset in Regno nostro, & illud expe-
diri faceret, & decisio refertur.*

QVÆSTIO XLIII.

Minori, vel alias privilegiato
aduersus lapsum temporis
esse dandam restitutionem,
immò tempora non currere aduer-
sus eos habetur ex *l. fin. ubi Bart.
Bald. Castren. Ceteriq; scribentes C. in
quibus causis in integr. rest. non est
necessaria*, Vnde restituendum esse
dixit, *Natta cons. 492. aduersus lap-
sum temporis dati ad redimendum
fundum, si nil cum eo gestum est, idē
affirmauit Guid. Pap. decis. 31. sicque
ex capite minoris ætatis semper esse
restituendum affirmarunt Ruin. cons.
119. vol. 5. Roland. à Vall. cons. 10. n.
17. lib. 2. Coualc. de tutor. & Curator.
n. 100. versic. & etiam dato pagina-
mibi 99. & aduersus lapsum tempo-
ris non confecti inuentarij per tuto-
rem esse restituendum minorem,*
*Ioseph. Ludouic. dec. Perus. 55. per to-
tum in decis. Diuers. tom. 2. item mi-
nor restituitur aduersus lapsū annū,
& diem per tutorem factum in non
petendo inuestituram ex Iacob. di
Beluis. Aluarot. Prapost. And. de Iser.
Iacobin. Ardiz. Alex. & Alijs fundat,
& tenent Barthol. Cassan. in consuet.
Bargund. tit. des fiedz. Rub. 3. S. 2. n. 7.
versic. nūquid autē possit, & ibid. n. p.*
Item restituatur aduersus lapsa tem-
pora iudicia in subsidium *l. ult. S.
procul. dubio. Cod. de iudic. Cassane.
loco alleg. n. 8. & sequentibus, itē ad-
uersus lapsum temporis cridarū re-*

rum venditarū conceditur restitutio
*Raudens. de analog. iur. cap. 30. n. 135.
& semper quòd minor sētire potest
damnum, est restituendus, ut ibidem
idem Raudens. n. 138. cum sequentib.
Ioseph. Ludouic. d. decis. 55. n. 10. & li-
cet hec pragmatica sit statutum, ta-
men minores statutis, & consuetu-
dinibus ligantur, & comprehendit
receptum est, sed restituuntur Ca-
ballin. Milleloq. 852. Rolland. à Vall.
cons. 72. vol. 3. Item si est tempus da-
tū à lege restituitur, ut aduersus an-
num datum à lege ad recuperanda
bona, & ad se purgandum de mora
*Boerius decis. 63. Vnde statutū quòd
contumax habeatur pro confesso
comprehendit minorem ita Facchin.
cōtrouers. Iur. lib. 9. cap. 41. & l. auxi-
lium S. in delictis ff. de minoribus l. si
ex causa. S. nunc credendum ff. eod. sed
aduersus dictam contumaciam re-
fectis expensis aduersario restituitur
Facchin. lib. 10. cap. 2. ex l. sancimus
Cod. de iudic. Cappell. Tolosan. decis.
329. Boer. decis. 63. n. 6. Et facilius
debet concedi restitutio minoribus
circa omissa, quam circa commissa
Ozasc. decis. 158. n. 6. Vnde in casu
præpositæ quæstionis, ut quando
tutor, Curator, vel alias non cura-
uit registrare assensum impetratum
super contractu celebrato per pupil-
lum minorem, vel aliàs privile-
giatum intra tempus statutum per
pragmatica sub tit. de priuileg. intra
annum registrandis, si medio tem-
pore alius cōtraxit super ead. re hy-
potecata ipsi pupillo, & suum assē-
sum antea registrauit intra tempo-
ra statuta, licet postea contraxit an-
talis minor sit restituendus aduer-
sus tempus elapsū, adeò ut debe-
at admitti ad registrationem, & hy-
potheca sua graduanda sit sub suo
loco anteriori, & præiudicare secū-
do creditori, sed primo registranti,
& videtur tum ex supra dictis, tum
ex sequentibus esse restituendū, ad**

quorum discussionem antequam deueniam, est præmittendum hæc questionem posse adaptari non solum in minore, sed in furioso mente capto, persona priuilegiata, vel aliâ, cui competit restitutio ex l. 2. iuncta glos. in verbo adgnatum Cod. de Curat. furios. vbi Bald. & alij, & Euerard. qui multos congerit in *Topicis legal.* sed in sua centuria de minore ad furiosum, sed quilibet restituitur cum differentia ex diuersa clausula, minor ex minoris ætatis capite, furiosus, & mutus ex capite miserabilitatis, vel alias priuilegiatus ex clausula generali si qua mihi iusta causa Sfortia Odd. de restit. in integr. q. 3. art. primo, ex Innoc. eod. tit. in 6. reddit rationem, nam minor petens restitutionem ex clausula generali, non debet restitui, nisi prius contra tutorem agat, & excusso tutore in subsidium est restituendum, ut infra dicemus, sed quando intentat ex edicto minorum, est restituendus.

Andreas de Iser. in const. Regni in aliquibus col. 5. Bald. in leg. fin. Cod. in quibus causis. in integr. rest. non est necessaria Afflic. decis. 370. dicunt quod minores restituntur aduersus lapsum temporis præfixi tam à lege, quam in statuto, concordant DD. ibi allegati, & tempus registrandi assensum est inductum à statuto, ut in *pragmatica prima de priuileg. intra ann. registrand.* ergo sequitur necessaria consequentia minorem esse restituendum aduersus lapsum præscripti temporis à statuto inducti ex l. 1. Cod. in quibus causis. in integr. restitutio non est necessaria, quæ restitutio ita operari debet, ut præferatur secundo contrahenti, licet primo registranti.

Et tanto magis procedit hæc conclusio, quod restituatur minor, vel alias priuilegiatus aduersus lapsum præscripti temporis à statuto inducti,

quando petens restitutionem tractaret de damno vitando ex Bart. in l. licet num. 4. ff. de minor. & alijs, quos in proprijs terminis cumlauit Sfort. Odd. decis. rest. in integr. part. secunda questione 66. art. 5. num. 54. & ex his potest responderi ad tex. in c. constitutus de integr. rest.

Præterea Alciat. in tract. de præsumpt. part. 3. reg. prima præsumpt. 20. dicit quod si adest statutum, quod filius intra certum tempus possit luere rem paternam, si minor dictum tempus labi permiserit, restitutio ei dabitur.

10 Quinimò considerando dicas, quod & si pro parte contraria posset dici non competere restitutionem in casu prædicto cum assensus sit gratia, & ideo Rex assensere non teneretur, ut alias dixi suo loco supra quest. 31. hoc eodem tractatu, & per Iser. in Const. post litem, & in cap. primo §. quid ergo de inuest. de re aliena facta, latissimè Anna alleg. 39. & sic in faciendo gratiam Rex potest imponere legem, quam vult, quæ eodem modo respicit maiores, sicut minores, vel alias priuilegiatos, vnde cum sit statutum per dictam pragmaticam, quod ommissio registrationis assensus iam impetrati, illud inualidet, & sic illa gratia, vel assensus, quæ vult iuari minor, non poterit alio modo operari, quàm est statutum per dictam pragmaticam, & sic si intra tempus præfixum non sit registratus, non valet.

11 Ad quam considerationem respondendo dicamus, quod illa gratia assentiendi, seu assensus non fuit adinuentus tempore Regiæ pragmaticæ, sed ius feudorum, hæc statuit, non quando feuda alienari prohibuit, benè tamen cum assensu permisit alienationem c. 1. de Vass. qui contra const. Lochar. & ibi Iser.

Ifern. num. 30. de prohibita feudarum alien. per Lothar. in qua alienatione feudi illud tantum oneris imposuit, vt Domini consensus impetretur, quo impetrato, venditio seu obligatio semper valida erit, nec aliquam restrictionem patiebatur, quando enim superuenit pragmatica, nil aliud circa assensum de nouo disposuit, sed tantum tempus non præfinitum, præfinituit, vt dictus consensus intra tantum spatium temporis impetretur, & intra certum tempus registretur, nec alio modo illam restrinxit, quo ius feudorum statuit; videndum est itaque an comprehendat minores, vel aliàs privilegiatos, & si comprehendit an possit iuari remedio restitutionis.

12 Clarum est enim, quòd si Rex voluisset facere, vt minores comprehenderentur, & non restituerentur, hoc potuisset facere; sed quid in dubio? an voluerit hoc facere Rex scilicet, vt minores comprehenderentur, eisque remedium restitutionis auferre. Et quamuis verissima, sit regula iuris in se, quòd statutum, siue consuetudo generaliter loquens comprehendat etiam minores per *tex. in l. si sine S. Lucius ff. de administrat. tutor. Baldus in l. fin. num. 3. Cod. de integr. restit. minor. & in l. si mater tua Cod. ne de statu defunct. Angel. in l. si plures in principio ff. de pactis, Alex. cons. 119. nu. 35. vol. 6. Roman. singul. 816. num. 20.*

13 Tamen dicas hæc non procedere, primò quando statutum, seu consuetudo punit aliquod, quod de iure per prius non erat punibile, nam tunc non comprehendit minores *cap. 2. de delictis puerorum*, & pro hoc notabiliter vide omnino *textum*, quem allegat *Roman. dicto singul. 816.* qui dixit à nemine ponderatur, & menti tenendum, ita *Iasen. in §. actiones*

autem num. 82. & 83. inst. de actio: sequitur idem Sfort. Odd. de rest. in integr. par. prima quest. 15. art. 7. num. 65. quem allegat Vinc. de Franch. decis 431. iste est casus nostræ considerationis, nam nunc pragmatica facit punibile, quod per prius non erat punibile, cum antea solùm ius feudorum statuerat, vt assensus impetraretur, & si non registrabatur nullam penam patiebatur impetrans, sed postea pragmatica imposuit penam si intra annum, & postea biennium non fuerat registratus, voluit vt assensus habeatur, ac si non esset præstitus, & sic inualidum declarauit, ergo dum facit punibile, quod non erat punibile, meritò dicendum minores non comprehendendi.

14 Secundò non procedit consideratio supradicta, quando statutum esset odiosum, & exorbitans, nam tunc minores non comprehendit *Bartol. in l. etiam num. 4. ff. de minoribus*, nam dicit, quod quando minores per statutum aliquid paterentur, non comprehenduntur, *Hippol. de Marsil. singul. 481. Ias. in dicto §. actiones autem num. 82. & 83. inst. de actio. & Nicol. Rign. in add. ad Roman. dicto singul. 816.*

15 Et quod hæc pragmatica sit odiosa, & exorbitans credo, quod difficultari non potest, cum per lapsum temporis quis priuetur iure suo, quod lex non statuerat, sed simpliciter, vt assensus impetraretur.

16 Quinimo, & si comprehendentur minores in dicta pragmatica, vel etiam si expressè de ijs fuisset loquuta, adhuc non potest negari, quin eis deberet dari restitutio per ea, quæ latissime refert *Afflic. d. decis. 370. in primo dubio* cum regulare sit in iure, vt data la sione minor semper restituatur, secundum

terminos *l. auxilium ff. de minoribus, & l. fin. C. in quib. causis. in integr. rest. non est necessaria*, & sic refert per Sac. Cōs. fuisse decisum, minori aduersus lapsum temporis à cōluetudine statuti competere restitutionē. Et sic siuè in pragmatica sint compræhensi minores, siuè non compræhensi, negari nunquam potest quin restitutio, data læsione, per lapsum temporis non sit concedenda.

17 Ilte articulus mihi videtur, quòd est decisus in casu simili in Sac. Cōsilio relato per *Vinc. de Franch. in dicta decis. 431.* nam cum in illo casu pragmatica illa arctauerat tempus proponendi suspiciones iudicium,

18 quod à lege non erat arctatum, ad hoc vt minores compræhenderentur, fuit necesse in pragmatica eos in specie nominari, vt in *pragmatica de suspiciomb. official. 11.* & tamen eis competit restitutio in integrū, cū remediū prædictum restitutionis nisi expressè sit dictum, nunquam censetur sublatum, & exclusū, casus .n. noster similis, ac idem videtur, nam præfinitur, & arctatur tempus per pragmaticā registrandi assensum, quod ius feudorū, nō præfinitur, nec arctauerat. Vnde restituendos esse, licet compræhensi, vel non compræhensi sint minores per suprascriptam decisionem, & ante pragmaticam 11. quæ incipit, *ordinamo*, competeat restitutio vt per *Franch. d. decis. 431.* sed postea quia minores compræhebantur, superuenit illa pragmatica, per quam hodie minores nō restituuntur *Thorius in verbo restitut. fol. 483. col. 2. pp.*

19 Sed quid si Rex esset præfens in hoc Regno, & concederet Priuilegium alicui, an esset necessaria registratio in Regia Cancellaria, seruata forma Regiæ Pragmaticæ, quæ mandat omnia priuilegia expedita

à Rege exequutoriari in Regia Cancellaria, dicas quòd hoc casu, quia præfens est Dominus Rex, non est necessaria exequutoriatio, prò vt fuit decisum in causa Marchionis Triuici prò dicto Marchione contra suos Creditores, qui opponebant, quòd priuilegium Maioratus feudorum concessum ab Imperatore Carolo Quinto nō fuisset registratum, Replicabat Marchio quòd Imperator Carolus Quintus quando illud concessit erat in Regno Neapolis, & sic in ead. Regni Cancellaria fuit expeditum, meritò nō erat necessarium illud exequutoriari, dùm Pragmatica loquitur de illis priuilegijs, quæ expediuntur in Curia Hyspaniarum.

ARGVMENTVM.

Rege imponente adoham extraordinariam ex causa belli, an immunes debeant cogi ad soluendum illam, non obstante immunitate ab adoha, siuè illius remissione, & an, & quādo talis immunitas habeat locū, vel non, & in quibus casibus differitur.

SVMARIA.

- 1 *Immunis ab adoha, an sit immunis ab adoha extraordinaria, & distinguitur n. 4.*
- 2 *Comes de Monterey Neapolis Pro-Rex in premuniendo Regno, & prò subueniēdis bellis Lombardie, Germanie, & Flandria, & Hispaniarum maxima cum sedulitate, & prouidentia equitum, peditumque tur-*

- turmas erigit.
- 3 Regnum Neapolitanum, & Barones donant Regi maximas, & plurimas equitum, peditumque turmas, & n. 16. & n. 18. item, & tempore Ill. Ducis Alue.
  - 4 Immunitas ab oneribus feudalibus comprahendit sola seruitia personalia.
  - 5 Immunitas ab oneribus feudalibus quibuscunque comprahendit onera personalia, & realia.
  - 6 Immunitas ab oneribus realibus, & personalibus omnibus quibuscunque, comprahendit extraordinaria non autem ordinaria.
  - 7 Immunitas ab oneribus feudalibus personalibus, realibus, mixtis, ordinarijs, extraordinarijs, quibuscunque impositis, & imponendis quocunque modo, & qualitercunque an comprahendat tempus guerra referuntur tres opiniones.
  - 8 Princeps semper videtur cogitare de oneribus bellicis tanquam solitis.
  - 10 Priuilegium, & si generaliter indultum non comprahendit casum publicae utilitati contrarium.
  - 11 Immunitas concessa etiam tempore guerra, comprahendit casum guerra.
  - 12 Prima opinio, quod taliter immunis non debet soluere tempore guerra, non procedit quando aliter bello non potest subueniri, sic etiam tertia opinio.
  - 13 Tempus guerra nunquam videtur exceptum.
  - 14 Vassallus immunis ex debito iustitie, adhuc debet soluere ex congruo vassaliticæ obligationis.
  - 15 Vassallus dominum in necessitate non adiuuans non dicitur vassallus.
  - 16 Necessitas Domini est loco requisitionis.
  - 17 Regnum Neapolitanum semper amplectitur opinionem pro seruendo Regi.
  - 18 Dominus tempore necessitatis potest augere adoham semel taxatam.
  - 19 Subueniendum omnino est Regi in necessitatibus, nisi ex propria libidine in illis esset.
  - 20 Immunitas ab adoha concessa tempore existentis guerra comprahendit adoham tempore guerra existentis impositam.
  - 21 Tempus guerra si est expressum in immunitate, Vassallus non solueret.
  - 22 Immunitas duodecim liberorum non extenditur ad onera tempore guerra.
  - 23 Immunitas generalissima non comprahendit casum pestis.
  - 24 Pests dicitur bellum diuinum.
  - 25 Immunis a collectis, non est immunis a collectis tempore guerra impositis.
  - 26 Virtus, & patrimonium a pari procedunt tempore pestis in extimo faciundo.
  - 27 Filij Presidentium Regiæ Camera sunt immunes a iure sigilli Regiæ Camera.
  - 28 Immunitas ab adoha, siue a donatiuo concessa ante impositionem illius, cedit damno Regis, & n. sequentibus.
  - 29 Idem si concederetur post impositionem adoha.
  - 30 Quod declara si adohum esset exactum vel non exactam.
  - 31 Immunitas concessa particularibus cedit in damnum concedentis, non autem Vniuersitatis.

QVÆSTIO XLIV.

EX ijs, quæ diximus in questione 37. n. 17. vers. septimus est casus, & sup. q. 13. & 14. in fine. Infero quod si aliquis feudatarius, siue Baro esset immunis a solutione adohæ, ut quia Dominus Rex ex speciale gratia, siue priuilegio, vel alia de causa remisisset illi adohæ solutionem, immunemque ab illa ipsum fecisset, postea ex causa belli imponeret Vassallis feudatarijs adoham extraordinariam pro sub-

- subueniendis illius necessitatibus, quibus statim subueniendum est *Ozasch. decis. 86. n. 6.* An hoc casu talis immunitas proffit, adeo quòd ipse immunis non possit adstringi ad illius solutionem maximè in his tēporibus anni 1633. & 1634. & seqq.
- 2 belli Alemanici, Flandriæ, Lombardiæ, & Brassilis, & Olandensiu, prò quibus propulsandis, iisque succutrendis, quantà fuit Excellentissimi Comitiss de Monterey vigilantia, prouidentia, sedulitas, & accelerata diligentia generaliter in Regno vt supra qu. 4. nu. 9. diximus in annis prædictis impositum est rarenum vnum pro quolibet foculari per quatuor menses à die primo Iunij d. anni, & die prima Septembris d. anni fuit retenta per Regiam Curiam tertia pars introituum fiscalium, & Arrendamentorum, quæ postea fuit assignata super gabella vulgo *il terzo grano per rotolo*, & *il carlino per staro d'oglio*, & omnia ex liberalitate Ciuitatis Regni, & Baronum Regi donata, tam in hoc anno tempore Excellentissimi Comitiss de Monterey, quam etiam tempore Excellentissimi Ducis de Alua, & deinde de Alcalà, quo tēpore Barones Regni etiam donauerunt Regi nostro tot turmas Equitum, & peditū cohortes, o magna Regni nostri liberalitas, vt supra qu. 4. nu. 9. & seqq. dicat nauales expeditiones ad Hispaniam, deinde ad alias partes transmissæ, & pedites ad Mediolanum profecti, & tot tantaque alia bellicarum subuentionum genera ex hoc Regno toties emissa, o magna Regni nostri erga Regē nostrū animi, fideique propensitas, obedientia, & liberalitas nunquam indeficiens.
- 4 Vtque ad indicatæ quæstionis resolutionem descendam, distinguo plures casus, quando immunitas siuè remissio est generalis, vt quia

Rex fecit quem immunem ab oneribus feudalibus, nihil aliud addēs, & tunc sola onera personalia videntur remissa ad tex. in l. fin. S. ultimo ff. de muneribus, & honoribus l. qui immunitatē vbi glos. Cod. de muneribus patrimonial. vbi Bartol. & Io. de Platea, idem Bartol. in l. vacuatis n. 5. Cod. de decurion. & post eum Thom. Parpal. in l. placet, Cod. de sacros. Eccles. Chacheran. decis. 95. n. 50. & in specie præter omnes Henrich. à Rosental. in sua synops feud. cap. 5. de Regalib. conclus. 86. n. p. Bartolom. Cypoll. cautel. 63. n. p. Petr. Antibol. de muner. p. 3. S. 2. n. 32.

- 5 Secundus casus ad limitationem præcedentis, vt quando in privilegio non solùm esset dictum ab oneribus, sed fuisset additum, & dictum facio te immunem ab oneribus feudalibus omnibus, & quibuscunque quia talis immunitas compræhenderet etiam onera realia, quæ etiã videntur in casu prædicto remissa, ita annuitij Cypoll. cautel. 63. in principio. & sic docet Rosental. dicto loco n. 2.
- 6 Tertius Casus quando Immunitas esset cõcepta sub verbis amplissimis, vt quia diceret facio te immunē ab oneribus feudalibus omnibus, & quibuscunque realibus, & personalibus, quia hoc casu dicta immunitas compræhendit solū onera extraordinaria, non autem ordinaria, nisi expræssim dicatur, & ordinarijs ad tex. in l. honoribus S. qui muneris publici vacationem ff. de vacat. muner. l. criminalis, vbi glos. Cod. de decurion. li. 10. l. 2. ff. de iur. immun. vbi Bartol. Abbas Sicul. in cap. 2. in fi. de iur. immun. Cypoll. de cautel. 63. n. p. Marc' Ant. Natta conf. 139. n. 11. vol. p. dicentes, quòd concessa simplici immunitate ab oneribus, vt supra, intelligantur remissa extraordinaria non autem ordinaria.
- 7 Quartus Casus an si immunitas esset.

esset amplissimus, ut quia dicitur facio te immunem ab oneribus feudalibus, personalibus, realibus, mixtis, ordinarijs, extraordinarijs, quibuscuque impositis, & imponendis quocunque modo, & qualitercumque, adeò quòd immunitas esset generalissima, & amplissima, an hoc casu tempus guerræ videtur comprehensum, adeò ut talis immunis non teneatur solvere adoham extraordinariè prò guerra impositam.

In hoc art. sunt tres opiniones. Prima est illorum, qui indistinctè asserunt, quòd tempus guerræ videtur comprehensum, & sic quòd talis immunis non teneatur solvere. Secunda est opinio illorum, qui indistinctè tenent; quòd talis immunitas non comprehendit tempus guerræ, & in tali casu iste immunis teneatur solvere. Tertia est opinio Bartol. Cypoll. qui cautelam adhibendo utramque concordat.

Primam opinionem docuerunt post Raynerium de Forlivio Paul. de Castr. in l. si ex toto num. 5. ff. de legat. primo Natta num. 16. & ibi Ioan. de Imol. et Bartol. Socin., Franc. Ripa in l. in honoribus §. qui muneris ff. de vacat. muner. per tex. in l. p. Cod. de vacat. mun. publi. 10. & illà refert Mar. Ant. Natta conf. 406. nu. 16. vol. 2. licet ab illa discedat, prò ut sit etià ab ipsa discedit idem Paul. de Castr. in l. neminem Cod. de sacrosan. Eccles. prò ut sic etiam refert Henrich. à Rosental. d. loco n. 3. in glossell. D. qui contrariam partem amplectitur dicendo ex dictis iuribus, quòd qui habent vocationem muneris publici, rectè recusant collationes ex improviso indictas, & quòd Princeps in genere semper videtur cogitare de bellicis oneribus, tanquam solitis Principi euenire, merito tanquam ad cogitata debet talis immunitas extendi, & sic immunis non debet solvere, & per alias rationes, qui-

bus respondet idem Mar. Ant. Natta d. conf. 406.

- 9 Secunda opinio est illorum, qui dicunt, quòd in tali casu immunis ab adoha tenetur solvere adoham impositam ex causa guerræ, & hanc opinionem docuerunt Dyn. in l. si ex toto ff. de legat. 1. ubi Alexand. n. 7. & sequentibus, & post Bald. Abbat. & alios ibidem Iason n. 7. Ripa n. 17. qui omnes affirmant communè esse. Fgl in. in cap. caussam, que n. 17. de rescriptis, Plot. in repet. l. si quando §. p. n. 17. Cod. Vnde vi, & inter consulendo hanc sententiam uti communem docuere Roland. à Vall. conf. 5. n. 26. vol. p. Mar. Ant. Natta d. conf. 406. n. 2. tom. 2. & conf. 63. n. p. qui per multos allegant, & uti communè canonizauerunt, Franc. Viuius in verbo immunitas in princip. numeri Emanuel X Suarez litt. I. in principio, Franc. Mar. qual. 458. Chacherandecif. 91. n. p. Gayll. obseruat. 52. n. 25. & seqq. Henrich. à Rosental. de feud. cap. 5. de regalib. conclus. 86. n. 3. & in specie seruitorum feudalium Andr. Khol. de seruit. feudal. tit. de caussa formali seruitiorum p. 4. n. 98. cum sequentibus. Per rationes, primò quia priuilegium quouis modo, & quouis tempore concessum non habet locum tempore necessitatis ex tex. l. Vnica Cod. ut nemini liceat ab empt. discedere ubi glos. exemplificat tempore guerræ Natta d. conf. 63. n. p. Andr. Khol. d. l. n. 98. versic. tunc.
- 10 Secundò quia priuilegium, & si generaliter indultum non comprehendit casum publicæ vtilitati contrariū, & si includeret, non valeret, tum ex alijs rationibus, quas adducunt idem Andr. Khol. d. loco, & Natta ibid. ceterique DD. sup. allegati, qui per mille adducunt rationes Petr. Bellin. de re milit. p. 6. sit. 2. n. 5. Sebastian. Medices. de casibus fortuit. p. 1. q. 16. n. 6. dicens, quòd immunitas concessa non soluendi onera, non debet

bet intelligi de oneribus, quæ imponuntur ex causa belli; *idem p. 2. quæst. 1. n. 4. Bonus de Curtil de nobilit. p. 5. n. 45. & ita decilum ut supra docui quæst. 14. in fine.*

11 Tertia fuit opinio, sed potius medela *Bartol. Capoll. cautel. 63* in fine dicens, quòd si Princeps diceret facio te immunem ab omnibus oneribus etiam ab illis, quæ imponerentur ratione guerræ, quia tunc talis immunitas includeret casum guerræ, & sic immunis non tenetur soluere, quam opinionem etiam docuit *Henrich. à Rosental. dicto loco n. 5. in fine* sed horum sententiæ sunt intelligendæ cum his declarationibus.

12 Declara primò primam sententiam non esse receptam ob rationes, quas infirmas esse nonnulli iudicant, & procedit quando aliter prouideri potest, quàm collectando immunes, quia si aliàs prouideri potest, & tanta necessitas non vrgeret, priuilegia debent custodiri, & obseruari, tanquam quòd non simus in tempore necessitatis, quæ reddit omnia paria, & communia, & tunc succedit

13 secunda sententia ut immunes debeant soluere; quia tempus necessitatis guerræ semper videtur exceptum, & non cogitatum in concedenda immunitate, quia si Dominus Rex potest bona subditis tollere ex causa publicæ necessitatis, tãtò magis potest immunitates tollere à se concessas, Et sic pariter cessat tertia opinio *Bartol. Capoll. ut ea procedat quãdo aliàs nõ possit Rex prouidere necessitatibus belli, quia, & si tempus belli excepisset, adhuc essemus sub ead. difficultate, nempè necessitatis, quo tempore dicunt præfati DD. quòd omnia pænitus priuilegia cessant, & præualet publica necessitas, & sic etiam corrui opinio Chacheran. d. decis. 39. n. 12. quam sequuntur Rosental. d. loco n. 4. & 6. alias rationes videas apud Andr. Khol.*

dicto n. 98. cum sequentibus. Et sic pariter cessare debet opinio Baldi cõf. 405. vol. 5. Roland. à Vall conf. 5. n. 34. & aliorum, quos allegat idem Rosental. dicto loco n. 6. in glosell. q. dicentium quòd quando immunitas dicitur ab ordinarijs, & extraordinarijs, quia tempus belli videtur remissum, nam adhuc obstat ead. fidelitas, eadè necessitas, ead. Principis intentio, ut tempore necessitatis succurratur, meritò idem ius esse debet; Sic etiã si dixisset de cogitatis, & incogitatis secundum opinionem Roland. d. loco Chacheran. d. decis. 39. n. 21. Rip. Martin. laud. Alberti Bruni, & aliorum, quos allegat idem Rosental. dicto loco in gloss. p. Nisi in vno casu ut in si. in declaratione 3.

14 Et tamè adhuc si Vassallus ex debito iustitiæ esset immunis, adhuc de congruo obligationis Vassallaticæ debet talem solutionem præstare, & cum ratione, quia talis immunitas debet intelligi de tempore, quo non vrget necessitas præcisa, ut Vassallus ostendat se Vassallum fidelem, & deuotum Domino suo, tunc enim præsumendum est, quòd Dominus remisit, sed nõ tempore necessitatis, nam aduertant, quòd non per hoc remisit fidelitatem aliaque onera, & obligationes Vassallaticas, quæ debent ostendi, & dari Domino in necessitate existenti, Vassallus .n.

15 videns Dominum in necessitate constitutum, si illum non adiuuat, non dicitur Vassallus, qui non adiuuat Dominum, prò ut est obligatus, nexus .n. Vassallaticus sèper remanet, & in necessitatibus cognoscitur Vassallus fidelis, & Domino acceptabilis, & amans, & sic talis casus etiam attenda opinione *Capoll. & sequacium* tempore necessitatis belli videtur ex-

16 ceptuatus, quia etiam si non teneretur, tamen debeat soluere, quia necessitas Domini est locò requisitionis seruitij, ideò aduertant fideles feuda-

feudatarij circa has opiniones vt sequantur æquiores, & decentiores
 17 nempe vt seruiant Domino prò vt nos in Regno Neapolitano vltro sēper fecimus, facimus, & faciemus sēper cum magna alacritate, sedulitate, largitate, & quòd magis fidelitate.

18 Declaratur secundò secunda sententia, quòd si Dominus determinasset quantitatem adohæ præstandæ, vt adhuc tempore necessitatis belli possit petere etiam vltra quantitatem taxatam, & sic augere illam, quando aliter necessitatibus belli non posset providere *Luc. de Penn. in l. p. C. de superindictis lib. 10. Iacob. Ayell. n. 47.* & ita ex multis rationibus concludit *Andr. Khol de seruit. feudal. p. 4. de caus. formal. seruit. n. 98.* quæ est aurea doctrina, dixi supra q. 29. n. 8. quam omnino videas, per quam comprobatur petitio Regis in anno 1632. per medium Excellentissimi Comitis de Monterey Pro Regis, qui vt succurreret necessitatibus bellorum, petijt à Baronibus, & Regno vltra adoham taxatam unum militem pedestrem armatum, & vestitum à Barone pro quolibet centinario foculariorum, Et ab Vniuersitate alium militem similiter armatum, & vestitum pro dicto nu. foculariorum, & deinde prò singulis dictis duobus militibus pedestribus petijt vnum militem equestrem armatum, tam ab Vniuersitate, quàm à Barone prò dicto numero foculariorum, & prò illo ducatos centuiginti, vt superius dixi, qui cum magna celeritate fuerunt quam citissimè consignati, & sic etiam similiter fuit obseruatum tempore Regis Ludouici, & Reginæ Ioannæ, qui vt soluerent trecentum mille floretos Regi Vngariæ prò translatione, mandauerunt vt consignarentur Vniuersitatibus Regni totum salis ad rationem decē, ca-

rolenorum prò quolibet tumulo, vt refert idem *Iacob. Ayell. dicto loco n. 48.*

Nec non idem Comes vltra collectas ordinarias, & functiones fiscales imposuit tarenum vnum prò quolibet foculari per spacium quatuor mensium prò succurrendo victui militum, hæc sunt onera subditorum, hoc interest esse Vassallum, hoc dat subiectio, horum autem omnium, & aliorum compendiosa causa sunt nostra peccata.

19 Regi .n. subueniendum omnino est, nisi ex libidine, vel propter inordinatas expēsas hoc faceret dicit *Iacob. Ayell. d. loco*, quia tenuitas imperandi periculosa est in Principe.

20 Declara tertio quod si in Regno esset necessitas ex causa guerræ, & Dominus in imminetia, & vrgentia necessitatis instantis concederet immunitatem ab Adoha, quia talis immunitas operatur in dicto tempore guerræ, ita docet *Henrich. à Rosental. dicto loco n. 6.* dicens quod sicut contraria opinio fundatur, quòd dominus concedens immunitatem à seruitio non videretur cogitare de tempore guerræ, ita quando in tempore guerræ concedit, videtur de illo cogitare, & sic favori suo quilibet potest renunciare *Chacheran. decis. 39. n. 21.*

21 Declara quarto si expressim Dominus remisisset tempus belli, vt tempore belli Vassallus non teneatur præstare adoham, quia tunc non tenetur, ita docent à contrario *DD. in d. l. si ex toto Chacheran. d. decis. 39. n. 20. Rosental. d. loco n. 4. & decis. 91. n. 13.* vbi ponit casum in terminis, in quibus tempus belli fuit remissum.

Sed hæc opinio etiam reincidit sub ead. difficultate, quia & si remissa sit adoha, & seruitiū reale, tamē non est remissa obligatio tanquā Vassalli fidelis, & deuotionis ergà Dominum, quod nō est in casu tertiz.

- tiæ declarationis quia tunc dum imminet necessitas, & Dominus videt, & remittit, quid ergo aliud querimus? Videtur. n. Dominus dicere nolo vt feruias, quemadmodum diximus nolo habere, licet non soluat illum à nexu Vassallatiæ subiectionis, & fidelitatis, Sed quid si imponeretur adoha prò remunerandis Legatis missis ad Regem, an teneatur Immunis soluere? Dicat quod non tenetur. Ita *Bartol.* loquens in collectis affirmat in l. 13. *Cod. de excusat. muner. lib. 10.*
- 22 Declaratur quintò vt immunitas duodecim liberorum non compræhendat onera imposita ratione belli, & sic quod talis pater immunis teneatur soluere ita *Gaspar. Thessaur. decis. 267. n. 16. Philipp. Pascalis de patr. potest. p. 4. cap. 4. n. 28.* nec etiam compræhendit debita contracta ante consequutionem immunitatis prò vt in vtroque casu sic refert decisum *Regens Reuerter. decis. 49 n. 5.*
- 23 Declaratur sextò, vt tempus guerræ, & tempus pestis à pari procedant in causa immutatis prædictæ, & sic immunis ab oneribus, vt supra, teneatur soluere onera imposita ex causa pestis, ea etiã ratione, quia pestis dicitur bellum diuinum, ita Doctores omnes supra citati indistinctè hoc admittunt, & in specie *Hieron. Prauidel. de peste tit. de contractibus, & alijs actibus inter viuos n. 8. Henrich. à Rosental. d. loca. n. 3.* amplians etiam in casu similis morbi contagiosi diuinitus contingentis.
- 24 Declaratur septimò, vt immunis à collectis teneatur soluere collectas, quæ imponuntur, vel augentur ratione guerræ, vel aliàs ut supra ita docent Doctores omnes in *d. J. ff. ex toto, & in specie Bald. de statutis in verbo collecta n. 17. mibi in tractatib. tom. 2. fol. 99. Alberic. à Rosate de statut. part. 2. quest. 138. n. p. Remigius de Gonni de charitat. subsidio qu. 59. nu.*
- 25 *35. mibi in tractat. tom. 15. fol. 182. Nicol. Festaf. de astimo, et collec. cap. 2. nu. 61.* etiam si esset priuilegium ex causa contractus idem *Nicol. d. loco part. ultima.*
- 26 Vnum non omittam, quòd tempore guerræ, vel pestis in impositionibus ex causa illarum imponendis, ita extimatur virtus sicut patrimonium secundum *Bald in l. 5. S. p. ff. prò socio, Ant. Nicell. de glossis contrarijs cap. incip. addendum est n. p. & 5.*
- 27 Nec aliud noratu dignum omittere volui ad materiam immunitatis, an filij Præsidentium Regiæ Camere Summarie sint immunes à sigillo, prò vt sunt immunes Præsidentes patres, vt ex doctrina *Io. de Platea in l. fin. Cod. de profess. & medicis dicentis*, quòd immunitas concessa patri ratione professionis transit ad filiū refert *Regens Reuerter. decis. 5. par. 5.* quod semper fuit obseruatum quòd filij Præsidentium gaudeant immunitate sigilli, & sic pariter fuit decisum, & ita vidi obseruari.
- 28 Quintus casus principalis, quando Dominus in specie concederet immunitatem ab adoha, & sic à donatiuo, & tunc subdistingne alios casus.
- Primus quando ante impositionem adohæ, siue donatiui reperitur aliqua Vniuersitas immunis etiam à donatiuis futuris, & tunc dicta immunitas non nocet Regno, sed cædit in damnum Regis ea ratione, quia videtur donare, prò vt reperitur, & idem, & vnum Regnum est, etiam quòd aliquæ Vniuersitates reperiantur immunes.
- 29 Secundus casus si post donatiuum, siue adoham impositam Rex concedit immunitatem, tunc talis immunitas nõ prodest quòd donatiuum impositum, & non exactum, quia concessio immunitatis intelligitur rebus in eod. statu permanentibus, secus autem quoad alia donatiua.

imponenda, quæ tamen reali immunitas redit in præiudicium concedentis præ ut sic distinguit *Reges Moles decis. 2. versic. quæ conclusio ad finem tit. de functionibus fiscalibus* dicens sic fuisse decisum die 14. Augusti per Reg. Cameram anno 1560. Referente Præfidente Thoma Salernitano.

30 Quam decisionem declara, Primò in functionibus fiscalibus, ut si immunitas non conceditur particularibus, sed alicui vniuersitati, & functiones fiscales non debentur à Regno ad certam summam, sed ad numerum foculariorum Regni, ita, quòd Rex concedendo immunitatem alicui Vniuersitati, videtur eo modo recipere id, quòd aliàs à dicta Vniuersitate esset recepturus si non cõcessisset præ ut decisum refert idem *Regens Moles d. decis. 2. in principio.*

31 Declara secundo, quòd si immunitas à functionibus fiscalibus sit concessa particularibus de aliqua Vniuersitate, an talis immunitas cedat in damnum Vniuersitatis illius, de qua sunt particulares immunes, vel cedat in damnum concedentis, & cum in anno 1564. esset agitata hæc quæstio in causa Magnif. Io. Felicis Scalaleonis Regij Consiliarij, & Magnifici Iulij de Gerardis similiter Regij Consiliarij cum Ciuitate Nolæ, & Regio Fisco, fuit ordinatum Regio Perceptorum Terræ Laboris, quòd excõputaret dictæ Ciuitati Nolæ summam functionum fiscalium ipsis attingentium, & ita fuerunt expeditæ literæ Regiæ Cameræ die 13. Septemb. eiusdem anni Registratæ in *Partium nono fol. 252.* Et sic pariter fuit ordinatum in fauorem Vniuersitatis Castri Montanarii, ut refert idem *Regens Moles de functionibus fiscalibus q. 3.* vbi refert, quòd contrariæ opiniones fuerunt reyeclæ, quæ dicebant, quòd tales immunitates de certa scientia poterunt concedi, & quousque talis immuni-

tas non redundaret ad iniquitatem aliorum Ciuium, si talem immunitatem poterant sufferre, idem refert idem *Moles decis. 4. d. tit. versiculo, et si conclusum fuit.*

ARGUMENTVM.

Immunitas adohæ concessa alicui ex combaronibus an profit alteri combaroni. Et pluribus existentibus combaronibus in vno feudo, an defectus vnius in non soluendo adoham noceat alteri soluenti. Et an solutio vnius profit alteri non soluenti. Et an adohæ solutio possit diuidi præ rata Baronis. Et an concessio castro duobus Combaronibus, ex quibus vni fuerunt concessæ certæ personæ, siuè certa focularia, vel casatæ, & alteri fuit concessum dictum Castrum indefinite cum Vassallis, Si aduenæ conuolauerint ad habitandum in dicto Castro, quis ex dictis concessionarijs cognoscet de eorū delictis, & quid de transeuntibus.

SUMMARI A.

- 1 Immunitas ab Adoha concessa Combaroni, siuè conuassallo an profit alteri

- teri Combaroni distinguitur.
- 2 Seruitio personali existente indiuiduo, vnus ex Combaronibus tunc seruiens prodest alteri, secus si omnes tenentur seruire.
  - 3 Seruitio existente reali, & diuiduo, seruitium vnus non prodest alteri, secus si indiuiduum, et sic etiam immunitas, secus si esset personale.
  - 4 Socius immunis facit socium immunem, qui ante non erat immunis.
  - 5 Feuda in Regno sunt ferè omnia indiuidua.
  - 6 Perceptores in Regno exigunt adoham, siuè donatiuum diuisum, & integrè prò vt melius possunt. Adoha potest solui prò rata feudi possessi à combaronibus, & sub n. 6.
  - 7 Dese Etus non soluentis adoham an- noceat alteri Combaroni, distinguitur quando seruitium est diuiduū, vel indiuiduum.
  - 8 Seruitio existente indiuiduo, tunc altero ex conuassallis deficiente committitur pena quoad omnes secundum vnā opinionem rigorosam, sed secundum mitiorem committitur pena quoad deficientem, & n. 9.
  - 10 Seruitio existente diuiduo, committitur pena quoad deficientem.
  - 11 Fidelitas ab omnibus indiuisim praestari debet.
  - 12 Frater combaro derelinquens Dominum in pralio, amittit partem suam feudi, nec nocet fratri insequenti, & seruienti Domino circa partem suam.
  - 13 Fratre vno praestante seruitium taxatum Domino, & altero fratre seruiente eidem Domino vulgo pro Auenturiero, vel Regio stipendio, & delinquente contra Dominum, non amittitur feudum commune.
  - 14 Frater possidens feudum ex diuisione inter alios fratres inbita, tenetur seruire Domino, non autem reliqui fratres.
  - 15 Solutio adoha ab vno combarone facta quando prodest alteri non sol-

uent.

16 Frater soluens, altero fratre combarone, tunc actio intelligitur à fisco cessa fratri soluenti contra fratrem non soluentem.

QVAESTIO XLV.

ET quia potest dubitari, quando essent duo Combarones, siuè Conuassalli, qui ratione feudi tenerentur soluere adoham prò seruitio, Quid si Dominus Rex faceret immunem ab adoha vnum ex dictis Combaronibus, vt non solueret, an hoc casu debet etiam censi immunis alter Combaro. In hac quaestione, vt breuius agam iuxta morem distinguendo, constituo plures casus.

Primus casus, quando seruitium est personale.

Secundus casus quando seruitium est reale, & tunc aut est indiuiduum, aut diuiduum.

2 Primo casu, quando seruitium est personale, & tunc subdistingue, aut omnes tenentur seruire, adè vt ab vnoquoque debeat exigere seruitium, & tunc immunitas praedicta prodest illi, cui concessa est, aut seruitium est vnicum, vt quia dicti Combarones tenentur seruire cum vno homine armato, & vno equo, & tunc immunitas prodest illi, cui concessa est, non autem alteri Combaroni *Pap. lib. 15. tit. 2. arrest. 29.*

3 Secundus casus, quando seruitium est reale, & diuiduum, tunc immunitas liberat illum, cui concessa est; sed si indiuiduum, & tunc aut concessio dictat simpliciter non facta mentione de seruitio indiuiduo, vt si diceret non obstante, quòd seruitium sit indiuiduum, adè quòd faceret personam immunem, & sic concessio immunitatis esset personalis, & tunc dicerem, quòd tantum persona videretur immunis à seruitio per-

personali non autem reali.

- Aut expressè dictaret etiam à seruitio reali, & tunc immunitas concessa vni prodest alteri ratione indiuiduitatis seruitij ita *Marc. Anton. Natta de statut. quæst. 3. num. 76.* ex doctrina gloss. in l. finali Cod. de muneribus, & honoribus non continuand.
- 4 lib. 10. dicens quòd si immunis à collectis contrahit societatem cum altero non existente immune, tunc iste non immunis, ratione coniunctionis, & indiuiduitatis, consequitur etiam immunitatem, & optimè compræhendens omnia supradicta dicta capita dicit *Natta conf. primo num. 11. vol. pri. Iacob. Menoch. de arbit. iudic. lib. 2. cætur. 4. casu 179. n. 8.*
- Ex quibus, & alijs, quæ dixi in tractat. de Iure Releuij par. 1. quæst. 17. et par. 3. quæst. 11. & par. 5. quæst. 11. 12. & 14. de facili poterit formari alia similis quæstio. Quid si essent plures Combarones in vno feudo, & vnus deficeret à solutione adohæ, an defectus istius noceret alteri, & quid è contra, hæc quæstio licet in Regno nostro difficiliter possit practicari, cum omnia ferè feuda sint indiuidua, & seruitium quoq; indiuiduū, licet exigatur per Perceptores Regios diuisim in tribus solutionibus siuè tertijs, vt dicam infra qu. 48. & per ipsos Perceptores etiam diuisim exigitur semper, & in quolibet summa, quam soluunt feudatarii, tamen potest practicari respectu feudorum, quæ possidentur iure Longobardorum, in quibus si vnus soluit partem suam, an Perceptor possit facere executionem super toto feudo, & sic super parte alterius Combaronis, dum ad priuationem feudi non proceditur in Regno nostro ex speciali ordinatione Regis, vt dixi dicto tract. par. 3. q. 11. nu. 17. & 18. *Iacob. Ayell. nu. 72.*
- Secùs autem quando feudum est

- set diuiduum, vt quia duo, vel tres essent Barones puta iure Longobardorum, nam quilibet teneretur pro sua rata præstare seruitium, excepta fidelitate, quæ non potest diuidi, vt in hac quæstione, & ita practicum reperio in adoha præstanda pro feudo Casalis Principis pertinentiarum Auersæ, in quo erant tres Barones de familia Gargana, quorū Magnif. Paulus Garganus possidebat medietatem, & sic duas partes dictis Casalis, & vnam aliam quartam partem possidebat Magnif. Michael Garganus, & aliam quartam partem possidebat Magnif. Io. Vincentius Garganus, fuit dubitatum in modo soluendi adoham, & per Reg. Cam. Summ. die 15. Ianuarij 1527. vt in adobarū 4. fol. 185. & sequenti, fuit ordinatū quòd, ideo recognito cedulari ex quo apparebat, quòd pro dicta medietate d. Casalis spectabant d. Magnif. Paulo duc. 37. 2. 10. inclusa contributione Vassallorū dictæ medietatis, & Mag. Io. Vincentio spectabāt pro d. quarta parte duc. 21. 4. 7. ÷ & Magn. Io. Michaeli pro d. quarta parte spectabant alij duc. 18. 3. 15. fuit ordinatum, quòd dict. Io. Paulus solueret dictos duc. 37. 2. 10. inclusa rata Vassallorum pro dicta medietate d. Casalis, & quòd Magn. Vincētius itidē solueret dictos duc. 21. 4. 7. ÷ & quòd Mag. Io. Michael tractetur immunis vigore suæ immunitatis, & quòd exigatur rata Vassallorū tātū.
- 7 Sed quicquid sit, quæstio est dubitabilis, quæ sub tractatu debet poni, & facillè accidere potest, tum in Regno respectu feudorum iuris Longobardi, tum etiam extra Regnum, vbi solent fieri tales concessiones sic indiuiduæ, Ideò pro eius resolutione distingo duos casus.

Primus Casus, quando seruitium est indiuiduum.

Secūd° casus, quādo seruitiū est diuiduū, quos casus potes recolligere

ex *Ludolph. Scrad. de feud. p. p. nona par. principal. sectione 14. ex Henrich. à Rosental. de feud. cap. 8. tit. de finib. & effect. feud. conclus. 6. & in specie conclus. 7. ex Andrea Kobl. de seruit. feudal. par. 1. n. 86. tit. Qui seruire teneant. & ex ijs, quæ Ego dixi in dicto meo tract. in d. questionibus, & præcipue dicta par. tertia quest. 11. per totam, idē And. Kobl. de seruit. feud. p. p. tit. p. n. 86. cum sequenti, & ex Iacob. de S. Georg. tit. de homagijs in princip. n. 38. mihi in tract. tom. 10. p. 2. fol. 175. & ex ijs, quæ dixi supra hoc eod. tract. quest. 46. & 47.*

- 8 Quo ad primum casum, quando seruitium est indiuiduum puta ex concessione, vel ex natura seruitij non patientis diuisionem, & tunc habes duas opiniones, vnam rigorosam, quòd alter o ex conuassallis præstante partem suam, altero autè non præstante, quòd pæna committatur quoad omnes. Altera opinio est mitior, quod pæna committatur respectu non præstantis, non autem quoad soluentem, quæ, uti mitior est amplectenda in materia feudali, in qua benignè agitur, dum ex benignitate feuda acceperūt originem prò vt Ego distingo in dicto meo tractat. & præcipue part. 3. quest. 11. & Rosental. dicta conclus. 6. num. 6.

- 10 Quo ad secundum casum, quando seruitium est diuiduum prò vt in Regno nostro est exactio illius, & tunc clara est resolutio, quod pæna committitur contra non soluentem, tanquam suum authorem, & soluenti non potest nocere defectus Combaronis non soluentis, de qua distinctione seruitij diuidui, & indiuidui Rosental. dicta conclus. 6. num. 6.

Quæ omnia sunt intelligenda cū infrascriptis declarationibus.

Declara primò vt quoad fidelitatem alter nò possit illam diuidere, sed

11 quilibet tenetur illam præstare, & illius religionem subire omnes oportet siuè prò diuiso, siuè prò indiuiso feudum per cõbarones possideatur ita docet Henrich. à Rosental. dicta concl. 6. n. 3. adeò quòd fidelitas debita ex parte mea, non potest per conuassallum, & sic per combaronem meum exoluit ita Iacob. de Sancto Georg. in iuuestit. feud. in verbo, qui quidem inuestit. num. 22. Rosental. dicto loco nu. 3.

Declara secundò in seruitio personali, quod si ex duobus fratribus possidentibus commune feudum, & seruiantibus Domino in prælio, vnus relinquat Dominum, alter verò strenuè, & fideliter Domino inseruiat, an relinquens faciat amittere totum feudum, an vero partem suam, vel frater seruiens efficiat vt feudum non amittatur, & resolutiuè dicas etsi feudum sit commune, siuè indiuisum, tamen quia lex facit portionem, siuè partem l. reitè ff. de verb. & rer. significat., ideo partem spectantem fratri derelinquenti dominum amitti, alteram vero partem alteri fratri inseruianti conseruari, ita docet Martin. Laudens: in cap. primo num. 14. quibus mod. feud. amitt. cæterique alij; quos allegat, & sequitur Henrich. à Rosental in sua synops. feud. cap. 10. conclus. 16. nu. 10. Herman. Vult. de feud. lib. 1. cap. 11. num. 19. & hanc esse veriore sententiam defendit Andr. Kobl. de seruit. feudal. part. vltima titulo de ammiss. feud. ob seruit. non præstit. num. 138. & sequentibus, quicquid contra dicat Baldus in dicto cap. primo in principio num. 10. quibus modis feud. amitt. & eius sequaces, vt fuit Iacob. Aluarot. ibi nu. 12. Petr. de Rauenna; & Paul. Picus d. loco num. 20. alijque, quos refert Rosental. dicto loco nu. 10.

Hæc

13. Hæc tamen subdeklaranda sunt ut si feudum non esset diuisum sed commune ambobus fratribus, adeò ut vnicùm seruitium prò dicto feudo præstaretur nempè seruire cum vno equo armato, & si vnus frater seruiret cum dicto equo, alter autem frater vel spontanea voluntate, seruiret in bello eidẽ Domino, vulgò *per auuenturiero*, vel stipendio conductus, tunc si iste alter frater stipendio conductus siuè vulgò *auuenturiero* derelinqueret Dominum, tunc altero fratre seruitium, ratione feudi, præstante, procedit opinio Baldi q̄ in tali casu feudum nõ amittitur ita *Ludolph. Scrad. de feud. p. 6. cap. 6. n. 87. vers. Decimo*, & ita esse intelligendam Baldi opinionẽ censet *Andr. Kobl. dicto loco n. 142. ca. ratione*, quia in calu prædicto vnicum seruitium est exhibendũ, merito cum exhibeatur seruitium feudale, ideò feudum non debet amitti, ne ratione alterius diuersi iuris eadẽ res censeatur reluctantẽ regula *l. miles §. pro parte ff. de leg. 2. Euerard in loco de tanquam. siue respectiuis*, cum igitur seruitium feudale sit diuersum à seruitio voluntario, siuè mercenario, merito feudum non debet amitti ob defectum in seruitio voluntario, siuè mercenario, cum sit diuersum omnino à feudo ita concordat *Andr. Kobl. dicto nu. 142. in fine*.

13. Declara tertiò, quod si feudum eiusque seruitium esset indiuiduum, & ex diuisione peruenisset ad alterum fratrem, tunc possessor feudi tantum tenetur ad tale seruitium, cæteri autem fratres minimè tenentur ita *Iacob de Sancto Georgio in verbo, qui quidem inuestit. num. 22. Franc. Schenck. par. 11. num. 14. Ludolph. Scrad. par. 6. cap. 6. num. 23. Rosental. cap. 8. conclus. 6. num. 10. Andr. Kobl. dicto tract. par. 1. tit. qui seruire teneantur n. 102.*

15. Ex quibus faciliter resoluitur aliud quæstionis caput, quando solutio facta ab vno ex vassallis profit alteri non soluenti, adeas prò indè supradictos Doctores, & præcipuè *Me in dicto meo tractatu de Iure Releuij*, & præsertim *Rosental. dicto cap. 8. tit. de fine*, & effectu feud. concl. 6. num. 6. cum alijs concordantibus.

16. Verum si alter solueret totum seruitium, & sic etiam si solueret partem spectantem alteri, tunc actio intelligitur celsa à fisco contra non soluentem, ita *Aegidius Thomasius de Collectis cap. incip. Pauperes num. 36. mibi in tract. tom. 12. fol. 152.*

Inferas ad aliam quæstionem de qua in sequenti.

ARGVMENTVM.

Concesso castro duobus combaronibus, quorum cõcessionēs continent, vna certas casatas, siuè focularia, altera uerò illimitatè facta est, nulla adiecta designatione casatarum siue foculariorum, & sic indefinita concessio. An si aduenç cõuolauerint ad habitandum. quisnam ex dictis combaronibus cognoscet de eorum delictis, & quid de transeuntibus.

S V M M A R I A.

1. Concessione vna existente defnita, alia indefnita in eodem Castro, tũc aduenç,

- aduena, & transeuntes sub qua cō-
cessione comprehenduntur, distingui-
tur n. 20, & sequentibus.*
- 2 *Concessio limitata producit effectum
limitatum, & n. 26.*
  - 3 *Concessio feudi aut est definita vel li-
mitata, aut indefinita siue illimi-
tata.*
  - 4 *Vassalli descendentes ex familijs, &
Casatis concessis definitis, cedunt Cō-
cessionaria limitata, sic etiam in
casu contrario.*
  - 5 *Aduenę ad Castrum, in quo sunt duę
concessiones limitata, & illimitata
spectant ad Concessionarium illi-
mitatum.*
  - 6 *Augmentum fundi limitatę concessi
spectat ad concedentem, non autem
ad concessionarium.*
  - 7 *Focularia de nouo accedentia ad ha-
bitandum in Castro concessio limita-
tę, cedunt beneficia Regis.*
  - 8 *Concessio siue sit limitata ab homine,
siue à lege, semper suum producit ef-
fectum limitatum.*
  - 9 *Iurisdictio limitatę concessa non ex-
tenditur ad augmentum feudi.*
  - 10 *Modus concedendi limitatę arguit
mentem concedentis, quod limitatę
voluit esse concessionem.*
  - 11 *Transeuntes per Castrum, ubi adest
concessio limitata, & pariter illimi-
tata subiacent præuentioni.*
  - 12 *Iudex, qui præuenit transeuntem,
dicitur ipse primus offensus.*
  - 13 *Concessa alteri Iurisdictio priuati-
uę, & alteri deinde cumulatiuę
Vassallus Baronis cum priuatiua,
potest conueniri coram quo vult
Vassallus cum cumulatiua.*
  - 14 *Iurisdictio non extenditur extra terri-
torium, secus autem quando conces-
sa fuit absque territorio in personas,
& Vassallos.*
  - 15 *Immunitas Tertiaria vini concessa
Taberna comprehendit non solum
comedentes in ea, sed ementes, &
non bibentes.*
  - 16 *Fiscus pro gabella præferetur Domi-*

*no Taberna pro pensione super vo-
getibus vini immixtis in Taberna.*

QVAESTIO XLVII.

IN hac quæstione præsupponere
debemus territorium ipsum esse
promiscuum, nec distinctum, siue
limitatum, quo casu si aduenę ve-
nerint ad habitandum in dicto Ca-
stro sic concessio, an sint conuenien-
di tam ciuilitè, quàm criminalitè
coram Barone, qui habet concessio-
nem limitatã, & definitam, vel co-
ram illo, qui illimitatam, ac inde-
finitè habet concessionem.

Secundò debemus præsuppone-
re vnã concessionem, nempe cer-
tarum casatarum esse limitatam; si-
uè definitam, quia certum genus,
ac numerus personarum in conces-
sione videtur expressus ad tradita
per *tex. in cap. si quis de Manso de
controuer. inuestit. ubi Andr. de Ifern.
Matth. Afflicti. ceterique*, sed conces-
sio alterius Combaronis, dum in
ea non est facta mentio certarum
personarum, idè indefinita, ac illi-
mitata videtur.

Quibus positis, dubitari videtur,
quod & si talis concessio limitatę
facta Baroni certarum casatarum,
vel foculariorum, ideoquè limita-
tum debet producere effectum *l. in
agris ff. de acquir. rer. domin.* & sic
limitata debet esse eius iurisdictio
in dictum certum genus, tamen non
per hoc potest negari, quin territo-
rium non sit promiscuum, & quin
vterque sit Baro, & per consequens
ratione territorij promiscui, in quo
quilibet eorum habet iurisdictionẽ,
meritò, & vterque cognoscere tal-
tim debet per viam præuentionis,
ratione territorij promiscui.

Præterea considero, quod & si
verum sit, quod cōcessio Castri du-
plex esse potest, vna limitata, & al-
tera indefinita, cum vni ex comba-
ronibus

ronibus fuerunt assignatę certę casate, siuè focularia, alteri verò fuit facta concessio indefinita, ideoque vt æqualitas seruetur, & quęlibet decisio suo respondeat capiti, debet considerari, vt focularia aduenarum, & sic augmentum foculariorum cedat vtriq; prò rata suę cuiusque concessionis, vt prò rata casatarum cedat proportionabilis rata augmenti, prò rata concessionis indefinitę, cedat rata indefinita.

Sed vt germana præcedētis quæstionis assignetur resolutio, considero plures casus distinguendo.

Primus casus est, quando concessio feudi est indefinita, tunc res est extra alem, quia augmenta foculariorum, siuè personarum, siuè aduenarum semper cedunt Baroni, cui facta est concessio territorij, ea ratione, quia augmentum cedit Baroni per *tex. in §. si quis de Manso de controuers. inuestr.* vbi communiter omnes docuere, quos inferius allegabo.

Secundus casus quando Dominus concedit Titio Castrum, sed reseruat sibi certas casatas: si post factam concessionem creuerint focularia ex illorum multiplicatione, tunc focularia descendencia ex familijs limitatis cedunt Domino, qui sibi reseruat tales familias, vel focularia, sin autem ex familijs non limitatis, tunc cedunt Baroni, ita ex *d. §. si quis de Manso docet*, ibi *Bald. num. 7. Iacob. Aluarot. vers. 5. Prapof num. 6. Ant. Capyc. in inuestr. feud. in verbo feudorum augmenta §. Vassallorum verò augmenta fol. 85. Matth. Afflicti. in dicto §. si quis de Manso num. 21. ita Henrich. à Rosenthal. de feud. cap. 10. cõclus. 44. n. 58.* & isti duo casus procedunt, quando tales concessiones non concurrunt insimul.

Tertius casus, quando in eodem

Castro sunt diuersę concessiones, nempè limitata, & illimitata, & in dicto Castro venerunt ad habitandum aduenę, siuè accolę, tunc difficultas est vt ad quem spectat cognitio istorum, an ad Baronem, qui habet concessionem limitatam, & sic certarum casatarum, an vero ad Baronem, qui habet concessionem indefinitam siuè illimitatam, & tunc pænes me nihil esset dubitationis, quin cognitio aduenarum habitantiũ (nam de transeuntibus infra) debeat spectare ad illum Baronem, qui habet concessionem illimitatam, siuè indefinitam ex traditis in *l. in agris ff. de acquir. rer. domin.* per illum *tex. vbi cõcessio fundo militibus ab Imperatore si deinde prædicto agro sic limitatę concessio terra quædam accessit, respondit Imperator ex mente Diui Pij talem terram, quę sic accessit non cedere commodo militum, sed sub dominio Regis concedentis, prò vt sic etiã ex *tex. in dicto §. si quis de manso* deducunt ibi feudistę omnes, dicendo quòd concessio feudo limitatę, & sic certis confinibus designato, tunc augmentum Domino, non autem Vassallo cedit, sed dum in hoc calu fuerunt casatę concessę in dicto Castro, sequitur quòd reliquę casatę, & sic focularia remanent sub dominio concedentis, quia dum limitauit, videtur quòd illas tãtum concedere voluit, reliquas autem sibi reseruari, si ergo reseruat, sequitur, quòd concedendo idem castrum sic indefinitę, voluit omne ius sibi competens in dicto Castro sub tali indefinita concessione contineri, ergo dum focularia aucta sunt, debet cedere commodo Baronis illimitatam habentis concessionem, per dictum *tex. in dicto §. si quis de manso*, non sic in concessione facta certarũ casatarũ, quę cum sit limitata, producit pariter effectum limitatum l.*

- p. s. in insulam ff. de fluminibus*, pro
vt in puncto de aduenis, & accolis,
vt focularia per eorum aduetum au-
cta cedant beneficio Regis; tenet
Regens Camil. de Curtis in suo diuers.
- 7 *fol. 85. n. 33. versic. quid autem*, quia
dum facta est concessio determina-
to modo, tunc siue ab homine vt est
in casu nostro, siue à lege, talis pro-
uisio limitata non potest excedere
suos terminos *l. cuicumque s. non ta-
men ff. de institut. l. p. s. si plures ff. de
exercit. action. l. qui aliena s. libertas
ff. de negot. gest. Bald. conf. 5 1. n. 2.* nec
ulterius temporis prorogatione siue
finitionem recipit *l. ex facto s. item
quaro ff. de vulg. & pupill. & vno cō-
cesso limitatē, aliud videtur negatū
Bald. dicto loco n. 20. Nicol. Moroni.
de fide, tregua, & pace quest. 1 18. n.
37. & limitata dispositio non am-
pliatur l. generalis s. uxori ff. de usu-
fruct. legat. Nicol. Moron. dicto loco n.
72. & tempus adiectum determina-
bili, determinat solum illud, ad cu-
ius determinationem est appositum
*l. qui fundum ff. de contrabend. empt. l.
ex bis Cod. quando dies legati cedit
Bald. in cap. p. s. Vassalli quo tempore
sit. de pace Constant.**
- 8 Item dum est facta concessio limi-
tata certarum casatarum per conse-
quens videtur concessa iurisdictio in
illas casatas, sed iurisdictio concessa
limitata, si deinde lite pendente, res,
quæ sub Iudice est per augmentum,
siue incrementum creuerit, tunc di-
cta iurisdictio non extēditur ad aug-
mentum ea ratione, quia limitata
iurisdictio non trahitur ad augmen-
tum *Mysinger. obser. 100. cent. 3.* me-
rito dum iurisdictio istius Baronis
certarum casatarum fuit limitata,
ad illas, merito ad aduenas, tanquā
ad augmentum extendi non debet
*Camill. de Curt. dicto fol. 85. col. p. hoc
idē voluerunt dicere Andr. de Isern.
in dicto cap. si quis de manso n. 12. &
13. Aluarot. n. 14. Ant. Capyc. dicto loco*

- vers. p. limita Camill. de Curtis dicto
fol. 85. n. 32. ex Loffred. in sua para-
9 phrasi ad dictum s. siquis demanso di-
centes, quod concessis centum iuge-
ribus ex manso, tunc aucto manso,
non augetur in beneficium istius
concessionarij, si verò fuerit mansū
indefinitē concessum nō facta limi-
tatione iugerum, tunc augmentum
spectat ad istum, ideoque, & meri-
to debet in augmentum exercere
iurisditionem, nec solum hoc pro-
cedit ex re ipsa etiā ex præsumpta,
10 immò aperta mente concedentis,
quia Rex concedendo dictas casa-
tas sic limitatas, patefecit suā men-
tem, quod illas solum voluit con-
cedere limitatas in illo feudo Ca-
mill. de Curtis loco allegato n. 2. &
ideò augmentum ad illius commo-
dum cedere non debet *gloss. Paris.
s. p. gloss. p. n. 10. quem allegat idē ad
Curtis ibid.* Item quia tales casatę
vel talis concessio dum fuit in nu-
mero taxata, tunc per talem limi-
tationem siue taxationem impedi-
tur ad crescētia *l. Iulianus s. Titius ff.
de action. empt. quia ex lege videtur
facta concessio, vt intra limites sta-
ret, quo casu dicit Alberic. in d. lin-
agris ex sententia Dini, & Iacob. de
Beluis. quod tunc augmentum acce-
dens nō accedit tali cōcessionario.**
- 11 Quartus Casus de transeuntibus
per dictum Castrum, an cognitio
istorum transeuntium spectat ad li-
mitatam concessionem, an vero ad
Baronem habentem illimitatā con-
cessionem, & tunc dico esse locum
præuentioni ratione promiscuitatis
territorij, quia dum sunt ambo Ba-
rones, quilibet, & in qualibet parte
territorij ius dicere potest in suos
subditos, nempè limitatus Baro in
limitatos subditos, & illimitatus in
reliquos, ideo cum sint partes Iudi-
ces ratione Territorij, sequitur,
quod habet locum præuentionis ad
tradita per *Gramat. decis. 30. nu. 30.
& ra-*

12 & ratione, quia qui primò præuenit, primò videtur offensus, meritò ad illum cognitio spectare debet *l. nullam C. de Iudicijs*, stante quod ambò sunt Iudices territorij ob eius promiscuitatem, Insuper nè delicta remaneant impunita, quia esse posset, vt Baro siuè eius Iudex illimitatus non esset præsens in loco delicti, sed benè esset præsens Iudex limitatus, & præuenisset, meritò ipse cognoscere debet, ea ratione, vt delicta nè remaneant impunita, dum ratione territorij est Iudex competēs.

13 Quintus Casus si Rex concessisset Baroni casale cum iurisdictione priuatiuè quoad alium Baronem, si deindè idem Rex communicasset alteri Baroni dictam iurisdictionem cumlatiuè, an Vassalli Baronis cū priuatiua essent cognoscendi à Barone cū cumlatiua, fuit hæc quaestio agitata inter Baronem Casollæ pertinentiarum Ciuitatis Auerfæ cum ead. Ciuitate Auerfæ super iurisdictione Vassallorum, nam Baro Casalis Casollæ producebat suum Privilegium amplissimum, & priuatiuum ab omnibus officialibus Regijs, & Ciuitas Auerfæ produxit aliud priuilegium expeditum post priuilegium Casollæ, in quo concedebatur iurisdictione omnimoda priuatiua etiã quoad Casalia Ciuitatis Auerfæ, ex quo apparebat quòd Rex Ferdinãdus cōcessit Ciuitati Auerfæ, quòd eius Capitaneus possit cognoscere de omnibus causis tã ciuilibus, quàm criminalibus quoad omnes homines Casalium Ciuitates Auerfæ, etiam quod sint casalia quorumcunque Baronum, & dum tempore Regentis Reuerterij fuisset hoc dubitatū an Ciues Casalis Casollæ potuissent conueniri coram Capitano Ciuitatis Auerfæ, tandè dato termino, & allegatis per multis hinc inde ex doctrina Baldi in *l. qui se patris col. 8. vers. item in concessione*

Cod. Vnde liber. & ex alia ratione quia priuilegium Casollæ habebat clausulam irritantem, nempè quòd registrareretur intra sex menses, aliàs esset nullum, & non fuit registratū fuit per Regiam Camerã decisum, quod vniuersitas Ciuitatis Auerfæ foueret bonum ius, & quòd liceret ciuibus Auerfæ conuenire Vassallos Casollæ ad eorum electionem coram quo voluerint, prò vt sic testatur *Regens Reuerter. decis. 2. p. 1.*

14 Sextus Casus quando concessio facta est cum iurisdictione in personas, & homines vassallos habitantes & habitaturos, & tunc aut concessio continet territorium, Aut nō continet territorium, vt primo capite iurisdictione prædicta non extendatur ultra territorium *l. pupillus S. territorium ff. de verb. & rerum significat.* quia iurisdictione cohæret territorio sicut nebula supra paludem. Secundo casu quando non continet territorium, & tunc iurisdictione extenditur in personas prædictas etiã extra territorium delinquentes prò vt sic refert decisum *D. Minadoi decis. 18.* ratio est quia in hoc capite iurisdictione nō circūscribitur loco, sed personis *Flam. Monac. in add. ad d. decis. Minadoi.* refert sic fuisse nouissime decisum *D. Thor. in compend. decis. in verbo remissio tom. 2. fol. 582.* vide *Follerium in praxi criminal. in verbo audiantur excusatores in fine.*

15 Inferas tandè an immunitas concessa alicui Tabernæ crica veditio-nem vini à tertiaria comprehendat solum vina, quæ venduntur illis, qui non comedunt in dicta Taberna, Et dum in anno 1545. fuisset dubitatū inter quatuor tabernas immunes, nempè inter tabernam in burgo Plagæ vulgo *la Tauerna di Florio*, Tabernam Sancti Iuliani, tabernam del Crispano propè santū Antonium, & tabernam Santi Ioannis à Teducio cum Arrendetore tertij vini

vini, nam Arrendator ex generali, & Vniuersali iurisdictione prætendebat solum posse vendi in dictis tabernis vina comedentibus ibi, non autem non comedentibus, dictæ autem quatuor Tabernæ ex earum indefinita immunitate prætendebant posse vendere vina omnibus tam comedentibus, quàm non comedentibus, & post longam discussionem ex *tex. in l. de pratio ff. de publican. & l. p. S. generaliter ff. de legat. præstand.* fuit decisum in fauorem dictarum Tabernarum, vt liceat vendere vina ad minutum omnibus cū immunitate tertiariæ vini, siuè eius gabellæ, præter quam in Taberna Sancti Iuliani, quæ habebat priuilegium limitatum s3. vendere vinum absque solutione tertiariæ ex *tex. in dicta leg. in agris*; sed prò alijs bibentibus, & non comedentibus quod soluatur tertiaria vini prò vt refert *Regens Reuerter. decis. 3. par. 4.* quæ franchitia procedit in impositione facta antè guerram Lautrech, sed post guerrā Lautrech fuit facta altera impositio prò subueniendo bello prædicto, quæ hodie dicitur *il nuouo imposto*, meritò dictæ tabernæ hodie à dicta noua impositione non sunt immunes, cū sit impositio facta post priuilegii concessionem.

16 Sic pariter referente eod. *Regente Ruerterio decis. 70. ead. par. 4.* fuit dubitatum, an fiscus prò tertiaria vini immissi in tabernam prò illo vendendo, vel Dominus Tabernæ præferatur in vegetibus repertis in taberna prò illius pensione, & demum post multa ibi adducta ex *tex. in l. non puto ff. de Iurefisci*, eo quod tam hypotheca Regij filci, quam Domini tabernæ fuit orta eod. die, & maximè quia fiscus duo priuilegia habet nèpè personale *l. quicquid ff. de priuilegijs*, & etiam habet tacitam hypothecam, Dominus autè

Tabernæ solam habet tacitam, ideo fuit conclusum, quòd fiscus præferatur Domino tabernæ super vegetibus 4.

ARGVMENTVM.

An si iurisdictionis exercitium alternatiuè spectet ad officialem vnius combaronis ex diuisione inter eos, quid si tempore, quo alter Combaro administrat, alter delinquat, an possit ab eo cognosci, & quid si habeat certas tantum castas, & focularia.

S V M M A R I A.

- 1 Barones, quando sunt plures in eod. castro solent alternis annis gubernare, & constituere officiales, & iure probatur posse fieri, & n. 2.
- 3 Compatroni duo solent alternis vicibus presentare beneficiatum.
- 4 Combaro delinquens in eod. castro tempore, quo alter Combaro exercet, est remittendus ad M. C. V. in hoc Regno.
- 5 Combaro quando alter administrat dicitur Baro, & non est priuatus iurisdictione.
- 6 Par in parem non habet imperium.
- 7 Combaro potest recognosci ab altero Combarone, quādo adest periculum reuolutionis & assallorum.
- 8 Item quando alter Combaro esse minor dignitate.
- 9 Item quando deficit superior, ad quē posset recurri.
- 10 Item quando Iurisdictionis esset indiuidua.
- 11 Combaro habens concessionem in Castro

- Pro certarū personarū, nō potest reco-
gnosci ab altero combarone, qui ha-
bet concessionem indefinitam.*
- 12 *Item si essent diuisa quarteria.*
- 13 *Baro delinquens in territorio alterius
Baronis, an remittendus ad M.
C.V. n. 19. & 31. 40. 45.*
- 14 *Baro dicitur Regius officialis, & iu-
stitiarius in sua terra n. 15. item di-
citur Regulus n. 16. item Princeps,
& n. 18.*
- 17 *Barones hodie habent communicatū
marum, & mixtum Imperium per
Reges in hoc Regno &c.*
- 19 *Iustitiarius cognoscit de delictis offi-
cialium in suo territorio.*
- 20 *Cognitio de delictis officialium spe-
dat ad Magnam Curiam ex pra-
heminentia eius, & n. 34.*
- 21 *Combaro delinquens in territorio al-
terius Baronis debet recognosci à
Principe, & sic per Magnam Cu-
riam.*
- 22 *Capitaneus iurisdictionis ciuilibus delin-
quens ratione sui officij, est recogno-
scendus à Magna Curia Vicaria,
secus autem si deliquit extra officij
rationem.*
- 23 *Officialis iurisdictionis ciuilibus habet
latius Imperium, quam Crimina-
lis.*
- 24 *Baro delinquens in territorio alteri-
us combaronis, fit subditus illi ra-
tione delicti.*
- 25 *Facinora, & delicta ibi punienda
sunt, ubi admissa, & patrata sunt.*
- 26 *Ritus dans declinatoriā Baronibus,
sue officialibus, intelligitur quan-
do delinquent ratione officij.*
- 27 *Ritus loquens de delictis officialium
intelligitur actiue, & passue.*
- 28 *Officialis Iudicis maioris delinquens
in territorio iudicis minoris ex cau-
sa priuata recognosci debet à Iudice
minore.*
- 29 *Ordinarius loci cognoscit de delictis
Delegati delinquentis in territorio
Iudicis ordinarij.*
- 30 *Archiepiscopus delinquens in territorio
Episcopi, non tamen suffraganei
recognoscitur à dicto ordinario.*
- 31 *Directum dominium, supplementū
iustitie denegata, nec tollere primas
causas Baroni, semper dicuntur
reseruata in concessione feudi.*
- 32 *Magna Curia Vicaria in hoc Regno
sola cognoscit de delictis officialiū.*
- 33 *Item Regia Audientia Regni ex com-
municata potestate.*
- 35 *Marum, & mixtum Imperium fu-
it venditum Baronibus in hoc Re-
gno post ritum.*
- 36 *Princeps in dubio non tollit priuile-
gia concessa.*
- 37 *Princeps Salerni cognoscit de delictis
officialium.*
- 38 *Neapolitanus trahit causam suam
ad M.C.V. non autem trahitur.*
- 39 *Barones dicuntur Ciues Neapolitani.*
- 41 *Solum est dictio taxatiua.*
- 42 *Ritus M.C.V. de delictis officialium
fuit intellectus actiue, & passue,
& extra officium in Barone.*
- 43 *Magistri actorum causa fuit remis-
sa ad Baronem per Sacr. Conf. &
declaratur decisio Gizzarelli ut nō
procedat in Barone.*
- 44 *Par in parem non habet Imperium,
& declaratur dicta regula à n. 48.
& sequentibus.*
- 45 *Procurator nō potest exercere officij
suum contra alium procurato-
rem, eandem potestatem habentem.*
- 47 *Bannum vnius combaronis non ligat
alterum combaronem.*
- 48 *Par ab delictum quando perdat pari-
tatem, adeo ut ab alio pari possit
cognosci declaratur, & num. seq.*
- 49 *Doctrina Valaschi in l. Imperium
nu. 282. declaratur.*

QVÆSTIO XLVII.

P Ræcedenti proxima est te-
quens quæstio, tūm ex supra-
dictis, tūm ex alijs deciden-
da, solent namque Barones in Re-
gno maximè quando possident iure

Lon-

Longobardorū, vel alia de causa alternis annis alter solet constituere officialem, & terrā gubernare, & regere, alter verò filet, quæro nunc si tempore, quo alter regit, & gubernat, alter Combaro, qui filet, comittat delictum, an ad Combaronem exercentum vel ad M. C. V. remittendus sit vigore Ritus, & præheminentiæ M. C. V.

- Et quod talis diuisione alternatiuæ administrationis ex causa licite fieri potest, vt quando discordant Combarones in vsu administrationis iurisdictionis, tunc superior potest eos diuidere, vt alternis annis administrant, ita *F. An. in c. prudentiâ nu. 305. versic. in primo casu de offic. iudic. deleg. Couar. præf. quest. cap. 40.* vbi alios allegat *Boer. decis. quinta par. 1.* vt in simili in diuersis cōpatronibus discrepantibus in præsentatione beneficiati, tunc bene superior potest illos cogere, vt alternis vicibus conferant *gloss. in c. p. de Iurepatron. & in c. quarimoniam in fine de Iurepatr.*
- 4 Et in hoc casu, facta tali diuisione administrationis, prò cōstanti est respondendum adhuc esse locum in casu prædicto remissionis ad Magn. Curiam, non autem à Combarone recognoscendum ita tenet *Bartol. in l. inter tutores ff. de administ. tutor. Abb. & Falin. in dicto c. prudentiam Valasc. in repetit. l. Imperium n. 282. ff. de iurisd. omn. iudic. Iul. Clar. sentent. lib. 5. quest. 38. præf. criminal. S. fin. n. 2. Bald. in c. primo §. praterea n. 39. vers. in contrarium de prohibita feud. alien. per Feder. n. 5. & sequentibus.* cuius resolutionis rationes plures esse possunt.
- 5 Prima, quia in hoc casu alternatiuæ administrationis, alter Combaro, qui non administrat non est priuatus iurisdictione, sed tantum diuisum est exercitium ratione commodioris status *Nicol. Boer. d. decis.*

quinta par. 1. & iurisdictione est apud quemlibet insolidum, cum regulariter indiuidua sit *Bald. in c. primo §. praterea de prohib. feud. alien. per Federic. ira Valasc. loco citato nu. 282.*

- 6 Secunda in hoc casu ratio cū iurisdictione sit p̄nes vtrumq; per consequens adhuc vterque est Baro, & dum est Baro succedit dispositio, quod par in parem non habet imperium, & per consequens ex rationibus supra in præcedenti quæstio. adductis ad M. C. remittendus, & sic ad superiorem, non autem à Cōbarone recognoscendus.
- 7 Quam conclusionem in præsentis quæstione, & in præcedenti firmatam nonnullis possumus limitare modis, Primò quando ex retardata punitione talis Combaronis posset oriri aliquod scandalum inter vassallos, & tunc quia in tali mora esset periculum, posset recognosci ab altero Combarone *Bald. in cap. primo num. 5. qualiter Vassall. iurat. fidel. dom. suo Valasc. in dicta repet. l. Imperium num. 242. versic. limitatur.*
- 8 Secundò quando alter esset maior in administratione, adeò vt non essent pares in dignitate, tunc quia cessat regula quòd par in parem nō habet Imperium, cessat dispositio *Euerard. loco citato in præcedenti quest. Tiraquell. in tract. causa cessante, & tunc posset à Combarone puniri Valasc. loco citato.*
- 9 Tertio limitatur ex defectu superioris, quia si non haberet superiorem, ad quem recurrere, tunc alter ab altero posset recognosci, vt per *tex. in l. generali Cod. de decurion. lib. 10. l. nullus Cod. de Iudeis, Bald. in d. c. primo num. primo qualiter vassall. & c. Valasc. loco citato.*
- 10 Quartò limitatur *Valasc.* quando iurisdictione esset indiuidua, secus si esset diuidua, vt per consuetudinē, vel alia de causa, quia tunc secus esset, quam limitationem non admittimus

miſimus ex ſupradictis quia habet locum reg. quòd par in parem.

Quintò, ſi delictum eſſet notorium, tunc enim non militat regula par in parem non habet Imperium Dom. Tappia in Conſt. Regni Magiſter Juſtitiarius, Franc. Capiblanc. in proem. 8. par. 2. m. 188.

Sextò fallit in Iudice, nam Baro poteſt punire Iudicem, & ſi ſit ſecundarum cauſarum, qui ratione delicti cognosci poteſt à capitaneo Baronis Capiblanc. loco citato num. 187.

Septimò limitatur, vt officiales delinquentes in officio poſſint derineri, & contra ipſos formari proceſſus, & remitti ad Magnam Curiam Vicariæ in grauibus delictis, idem Capiblanc. loco allegato nu. 185. par. 2.

11 Ad ſecundum caput quæſtionis ſi ſunt duo Barones vnus caſtri, quorum vnus habet certas caſatas, & focularia, prò vt eſt in caſali Iuliani in territorio Auerſano, in quo Dux Montileonis habet certas caſatas, & in reliquo eſt Baro Dux Acheruntia, licet de hoc pendat lis in Sac. Regio Conſilio quoad exteros, à quo nam debent cognosci, verum in poſſeſſione eſt Dux Acheruntia, in hoc caſu quid dicendum: non obſtat ratio maioris adminiſtrationis, cum latius imperium habeat Baro, qui non deliquit, & tunc ex doctrina Baldi, & Valaſci, vt ſupra, videtur dicendum poſſe puniri, ſed veritas eſt, quòd non poteſt recognosci, nam licet habeat certas caſatas, tamen adhuc eſt Baro cum habet inſignia Baronis item habet territorium promiſcuum, & ſic militat reg. par in parem, & alia vt ſupra.

12 Et idem videtur dicendum, ſi ſunt diuiſa quarteria habitantium, prò vt in terra Aquauelia Principatus citra, quæ terra fuit poſſeſſa per meam familiam Capanam ab anti-

quiſſimo tempore, nam tunc licet diuiſa ſit etiam iuriſdictio per diuiſionem quarteriorum, tamen quilibet in ſuo quarterio eſt Baro, & Baronis inſignia habet, nam diuiſio illa fuit facta ratione comodioris adminiſtrationis, ne veniret Capitanei ad arma, licet territorium remaneat promiſcuum, cum non appareat facta diuiſio etiam per Regem, tanto magis, quia quilibet in ſuo quarterio creat Capitaneum.

Sed an Baro delinquens in territorio alterius Baronis, ſit remittendus ad Magn. Cur. Vicariæ, vel debeat recognosci à Iudice Territorij, & ſic à Domino illius territorij, in quo deliquit ad intell. Ritus 49. 51. & 61. de quibus nonnulla dicit Garſ. Maſtrill. de Magiſtrat. lib. 4. cap. 16.

13 Dubitabilis quidem, & uſui euentura frequenti mihi in præſentiarum proponenda quæſtio hæc viſa fuit, à paucis, & præfertim noſtratibus tractata doctoribus, ea. n. eſt eiufmodi, Disponunt, namq; Ritus Mag. Cur. Vic. quòd de delictis officialiũ commiſſis in exercendo eorum officia, ipſa Curia cognoscat, & non aliter, vnde inoleuit communis illa dicendi formula, quòd de delictis officialium ſola M. C. cognoscit, de qua Franck. dec. 174.

14 Et quia Baro dicebatur Regius officialis Afflic. in Conſt. Capitaneorum notabil. 5. Franck. dec. 207. n. 7. & 475. n. 30. & paſſim apud noſtros Regnicolas, ideò hæſitationi locus in eo poſitus eſt, ſi Baro extra officij exercitium delinquat in territorio alterius Baronis, quis nam de hoc admiſſo crimine erit Iudex competens, an Baro in cuius territorio deliquit, an vero ad Mag. Curiam remittendus ſit, ſtante rituum ſic geminata diſpoſitione, plura namque ſunt quæ dubitabilem reddunt hanc quæſtionem.

- 15 Primò nanq; suadetur dubitatio in eo, quòd Baro in sua terra est Iustitarius *Afflict. in const. M. C. nostra notab. 5. & in const. honorem in principio*, & iterum in *const. penam eorum num. 11. Angel. conf. 170. numer. 2.*
- 16 Quinimo potest omnia ea agere in sua terra, quæ potest Rex in suo Regno, *Afflict. iustit. qua sint regalia nu. 17.* cum regulus dicatur, nam habet mærum, & mixtum Imperium communicatum per Regem Alphonsum Baronibus Regni nostri, & ideo eam potestatem, habet in subditos, quæ Rex in Regno *Ludovic. Roman. conf. 59. Corneus conf. 20. volum. primo col. prima, & secunda Angel. conf. 217. col. secunda in fine, Paul. de Castr. conf. 34. col. tertia volum. secunda Maranta disp. 6. num. 14.* & hac de causa ipse Baro in sua Ciuitate, vel terra meritò illius Princeps
- 18 ad instar Regis in suo Regno nuncupari solet *Bar. in l. prima nu. 15. in fine ff. de iurisd. omn. iudic. ad idem Gramatic. consil. ciuil. 95. nu. 15. Io. de Sancto Iulian. conf. 3. num. 7. inter conf. feud. Bruni*, ergo si sunt iustitarii, si sunt Principes, mærumque, & mixtum habent
- 19 imperium, & iustitarius cognoscit, & animaduertit in officiales delinquentes in suo territorio, vt per *Bart. & Alex. in l. si quis d. si quos ff. de penis*, Baro autem dicitur officialis, ergo debet ab ipso Barone territorij recognosci, & licet huic fundamento possit responderi esse intelligendum de delictis ratione officij commissis prò vt intelligit *Parid. de Syndic. in S. potestas lo secundo*, & prò vt ipsemet *Barf. & Alex.* intelligit ibi, & *Afflictus in const. Iustitarij per prouincias 7. notab.* nempè in illis officialibus, quos sibi eligit Baro.
- 20 Tamen & secundo vrgeo in alium

modum, nam cognoscere de delictis officialium, est præheminentia quædam, quæ solæ Magnæ Curie competit ratione mæri, & mixti Imperij, vt in *const. Regni Magister iustitarius, & ibi Afflict. in primo notab. Freccia de subfeud. lib. 1. de offic. Magni. Iustitarij nu. 4. Carauit. Rit. 46. in principio*, quod Imperium fuit postea communicatum Baronibus per Regem Alphonsum, adeò quòd Barones vt Capitanei tale Imperium exercent, quæ communicatio Imperij fuit post rituum prædictorum dispositionem concessa, ergo, remota causa, propter quam non poterant exercere tale imperium, dum eis fuerit concessum, & cognoscere de delictis officialium spectat ad tale mixtum, & mærum Imperium, sequitur quòd possit in hoc casu talis Baro contra alium Baronem animaduertere, cum cessante causa impediendi, cesset effectus; nempè impedimentum talis exercitij de mæro, & mixto Imperio. *Nicol. Euerard. loco præallegat num. 54. à cessante ratione Tiraquell. in tract. cessante causa legis, & num. 125.*

- 21 Tertia dubitandi ratio, quæ magis stringit iudicandum esse pro Barone, & denegandam remissionem Magnæ Curie illa est in casu fortiori, ponè quòd duo sunt Combarones eandem iurisdictionem habentes in eodem territorio, & terra, & vnus istorum deliquerit in dicto territorio, tunc non à Principe, cuius loco est Magn. Cur. in hoc Regno, sed recognoscendus est talis Combaro delinquens ab altero Combarone, cuius iurisdictioni per delictum se submisit, secundum opinionem *Angel. de Perus. in l. est receptum ff. de iurisd. omn. iudic. ex mente ibi Gul. de Cuneo num. 2. Bar. in l. si quis voluerit, num. 3. ff. de rerum diuis. esseq;*
com-

communem opinionem, testatum reliquit *Laffred. Lanfr. Balb. decis. 116. controuersa secunda* sicque esse decisum in Rota Romana testantur *Domini in decis. 3. alias 246. sub tit. de foro compet. Baiard. ad Iul. Clar. lib. sent. questione 38. num. 8.* quicquid in contrarium, & magis verè dicat *Felinus in cap. prudentiam de offic. delegat. Bartolus in l. inter tutores post numer. sext. ff. de administ. tutor. Valasc. in repet. l. Imperium num. 186. versiculo ex predictis ff. de iurisd. omn. iudic. Iul. Clar. lib. sent. questione 38. num. 2. Franch. decis. 274. num. 1. & 2.* qui tenent non posse puniri à condomino, sed ad Principem remittendum, prò vt respondet *Felinus in dicto cap. prudentiam, Decisio. Rota Rom. sup. alleg. Bald. in l. cetera S. si duobus ff. de leg. primo, & in cap. primo S. praterea si inter de prohibet. feud. alien. per Federicum Capicius decisio. 27 num. nono* qui *Felini* sequitur sententiam, & magis veritati proximam.

22 Item in casu magis dubitabili in duobus Baronibus, quorum vnus habet ciuilem, alter verò criminalem iurisdictionem in eodem castro, quòd si officialis exercens iurisdictionem ciuilem delinquat, tunc à criminali est recognoscendus, quandò tamen delinquit extra officium ciuilem iurisdictionis, tunc enim haberet locum ritus, quod sola Magna Curia, & ita decisum testatur *Capic. decisio. 27. numer. 10. Baiard. ad Clar. questione 38. lib. sentent. numer. 10. Franch. decis. 274. & tamen sunt*

23 in eodem territorio, & officialis ciuilem habet maiorem dignitatem, & latius Imperium, quam criminalis *de Ponte de potestat. proreg. fol. 473. numer. 14.* & nihilominus recognoscitur à criminali, qui habet maiorem dignitatem, & non di-

citur Baro, ergò tantò fortiùs in casu proposito, vt supra docuimus in præcedenti.

24 Item si adhuc talis Baro posset prætere de declinatoriam fori per dispositionem Rituum, vt ad Magnam Curiam remitteretur, tamèn adhuc non obstante priuilegio exemptionis esset recognoscendus per Iudicem territorij, vt latè fundat, & disputat *Couarru. lib. practic. question. capit. 11. num. quinto*, *Decianus in tractat. criminal. tom. primo lib. 4. cap. 17. numer. 40. 41. & cap. 28. Feder. de Senis consil. 2. incip. statuto Episcopi Baiard. ad Clar. loco allegato num. 5.* nam ratione territorij in quo Baro delinquit, Dominus illius est effectus competens Iudex *l. prima Cod. vbi de crimine agi oper. Franchis decisio. 5. supra allegata*, expedit enim reipublicæ ibi facinora puniri, vbi admissa sunt, non alia de causa, nisi vt vbi offensa Respublica, ibi vindicet offensionem, & vt punitionis exemplo territi habitantes à delictis abstineant *l. capitalium S. famosos ff. de penis, clem. prima de offic. ordin. , & optime Couarruias loco allegato num. tertio.*

26 Ex qua ratione, quòd per delictum admissum in alieno territorio quis sortitur forum illius iudicis vulgatis iuribus, sequitur in casu nostro Baronem non posse opponere declinatorium fori ad Magnam Curiam, si quidem si est Priuilegiatus Baro vt Regius officialis, sequeretur quòd esset priuilegiatus tantum in excessibus ratione officij in eius exercitio, prò vt loquitur Ritus, qui loquitur taxatiuè, & non aliter, cum in alijs delictis remanet dispositio iuris communis, cum in eis non sint priuilegiati Barones, sed per Ritum nempè, vt ibi puniantur.

vbi delinquant , non vt publicę personę , sed vt priuatę Dominus Regens Tapia in *Constit. Regni Magister Iustitarius num. 10. Regens Rouitus in Rub. de official. , Capic. decisio. 27. Franch. 274. & 426. Capiblan. de offic. Baron. pragmat. 5. nu. 66. vt in casu nostro , & sic fuisse decisum in Magistro actorum Terrę Rocchę Aspdis Ioffenso ex caula priuata refert Gizzarell. decis. 24. cum ritus intelligantur actiue, & passiuę delinquendo officiales Carauita d. loco Franchis decis. 274. n. 4. Gizzarell. d. decis. 24.*

28 Ex quo inferitur ad aliam rationem pro hac suadenda sententia , nam Officialis iudicis maioris delinquens in terra Baronis extra officium , punitur per Baronem illius loci, non obstante quod sit Officialis Iudicis maioris l. *officiales Cod. de offic. Reſtor. Prouincie* , vbi Bar. & Alberic, Nicol. Boer. decis. 9. Bar. in l. 4. de offic. Reſt. prouinc. data tamen prius notitia superiori Petr. de Anchar. in clem. prima de foro compet. Anania in cap. 4. de raptor. Bald. in cap. primo S. ad hac de pace iuramento firm. & in l. si quis seruo Cod. de furt. Aufrer. decis. Capell. Tolos. 424.

29 Quinimo in casu fortiori fuit decisum per Capell. Tolos. dec. 423. quod ordinarius loci potest punire delegatum Principis , qui est dignior , si delinquat in eius territorio; Et in simili de Archiepiscopo delinquente in Territorio Episcopi non tamen suffraganei, quod sit recognoscendus ab Episcopo idem Aufrer. d. decis. 424. cum, ratione delicti admissi in territorio Iudicis minoris per iudicem maiorem, adhuc Iudex minor potest punire Iudicem maiorem Bart. in l. prima Cod. Ne liceat potentioribus.

Demum si hæc omnia non procederent, adhuc æquitatis ratio non

est excludenda , si quidem in hoc Regno Barones habent emptum à Rege mixtum, & merum Imperium, & deinde per solitum tenorem investituræ sic semper concessum , ad eò vt dominium directum sibi referuat Rex, & in casu defectu iustitiæ , vt possit in vassallos Baronis cognoscere , sed primas causas nequaquam tollere , si ergo Baro habet tale merum , & mixtum Imperium, & vtile Dominium, quæ nã utilitas Baro sentiret ex hoc delicto istius Baronis, si M. C. V. de illo cognosceret , & si tale mixtum Imperium in hoc casu non posset cognoscere cum Princeps non possit in terris infeudatis aliquid statuere, uel edicere in præiudicium , & damnum Baronis, vt doctissimè consuluit , & fundauit Guid. Pancirol. conf. 185. per totum, quicquid in contrarium dixerit Menoch. conf. 603. & 604. Surd. conf. 152. vol. 1. & Barones habent terras empras sanguine , & pretio, & ideo quantum potest minus debet eis derogari Gizzar. decis. 20. num. 10.

32 Et licet hæc omnia , quæ supra adduximus, subsistant ad eò vt me trepidare fecerunt, & adhuc dubius in lite essem, vt pro Barone quæstionem deciderem, tamen non potest negari, quin in hoc casu ad M. C. sit remittendus, cum ipsa sola de tali delicto cognoscat, Baronem autem tali cognitione esse priuatum, plura hoc tandem suadent capita.

32 Primò quia delicta Baronum sola Mag. Cur. cognoscit, cum, & ipsa sola de Baronibus sit Iudex competens Freccia tit. quis dicat Marchio in fine testatur , Capiblan. de offic. Baron. in proemia num. 19. Vel Regiæ Audientiæ, eò quod habent communicata priuilegia Magnæ Curie , sunt etiam competentes Iudices in causa Baronum, tam ciuili

uili, quam criminali, ita iudicatum prò Regia Audientia Calabria refert *Capic. decis. 59. Carauita*, ita in praxi seruari refert: *Ritu 301. num. 6.* & rationes huius decisionis adducit *Freccia tit. de offic. Magist. iussit.* & sic vt supra diximus ex *Carauita d. ritu 59.* quòd hæc est quinta præheminentia, quæ solæ M. C. concessa est, cognoscere de delictis, & causis Baronum, eò quod sunt Barones, & quia sunt officiales, quorum causæ decidendæ erant apud pares, vt in *Const. Regni* de qua meminit *Capibl. & Carauita Ritu 49. in 34* *proemio*, & ex his respondetur ad ea, quæ diximus supra, quòd venditio mixti, & mæri Imperij fuit facta post ritum, vt patet ex tempore, & per consequens cum concessio mæri, & mixti Imperij fuit postea facta, non est adempta à Rege, sed communicata Baronibus, respõdetur, quòd cognoscere de delictis officialium est speciale priuilegium, & specialis præheminentia concessa solæ Mag. Cur. vt ex verbis *Ritus 49.* & ibi *Carauita* hoc affirmat in principio, adeò vt specialiter dicta iurisdictio erat iam acquisita Magnæ Curia, concessio autem mixti, & mæri Imperij fuit generaliter concessa, & ideò non potest Princeps simpliciter concedendo, priuilegium alicui concessum tollere, & adimere ius certis quæsitum, cum & hoc Princeps nunquam intelligat agere, etiã si motu proprio fuit factum tale priuilegium, nisi specialis adsit derogatio *l. nec ausus Cod. de emancip. liberor l. 2. S. merito, & S. si quis a Principe ff. ne quid in loco publico, l. ex factio ff. de vulg. & pupill. c. super eo de offic. delegat. cum similibus, quæ allegat Io. de Sancta Iuliano inter conf. Bruni conf. 3. Neuiz conf. 12. num. 131. Io. Andr. in c. si motu proprio de præbend. Abb. in c. 1. de iud. nisi vt dixi specialis adsit concessio talis*

præheminentiæ, vt Principi Salerni, & quibusdam alijs magnis Baronibus huius Regni *Afflic. in const. honorem*, nec sufficit dicere in priuilegio, quod possit cognoscere de concessis, de quibus cognoscit M. C. V. nisi in specie exprimat hæc præheminentia, & vt decilum refert *Franchis decis. 274. num. 8.* & ideo in generali concessione non veniunt reseruata Principi, adeò vt Vassallis communicata dici non possit *Menoch. conf. 604. lib. 7. num. 8. & 41.* ex quibus respondeo ad primum fundamentum.

38 Secundò prò eadem sententia adducitur alia ineuitabilis ratio, quæ tergiuersari non potest, nam Ciuis Neapolitanus per speciale priuilegium habet declinatoriam fori ad Magnam Curiam, quæ sola cognoscit de delictis, & contractibus illorum, vnde inoleuit illo casu quotidianus sermo, quòd Neapolitanus trahit, & non trahitur, vt passim habetur per nostros Regnicolas, sed Barones ex speciali priuilegio sunt sortiti forum Magnæ Curia, cum ciues Neapolitani dicantur, & propriè Ciues Neapolitani dicuntur, vt ex alijs fundat *Io. Frac. Capiblanc. de offic. Baron. prag. 12. num. primo*, & sequentibus ergo dū 39 delinquit in aliena terra, in qua ipse non est Baro, sed alius est Baro, tunc licet sortiretur forum illius propter delictum ratione territorij, ut supra diximus num. 13 & sequentibus, tamèn adhuc est remittendus ad Mag. Cur. propter tale priuilegium, ut ex alijs testatur *Capiblanc. loco cit. n. 4.* ibiq; sic testatur, & in præctica seruari, q̄ sola Mag. Cur. sit iudex cõpetès de delictis Baronū *Capibl. in proem. n. 19. Frecc. in rub. quis dicatur Marchion. 9.* & ex istis facilis est respõsio ad ea, quæ diximus sup. 41 Tertiò, Baro dicitur Regius officialis, ut supra, sed de delictis officialiū

sola Mag. Cur. cognoscit p dispositionē Ritus *Franch. d. dec. 274.* cum loquatur per verbū, sola, & non aliter, quæ sunt verba taxatiua ergo non Baro territorij, sed Magna Curia cognoscit. Verum huic rationi potest obijci, quòd ritus loquens de delictis admissis in exercitio officij, sed Baro, tùm quia iurisdictionem non exercet, tùm quia in casu pro-

42 posito deliquit vt priuata persona, ergo ad Baronem remittendus, sed respondetur, quòd licet Baro iste deliquerit, vt priuata persona, tamē ritus prædicti fuerunt intellecti etiā in delictis extra officium actiue, & passiuè, vt in Barone meminit *Vinc. de Franch. decis. 274. 407.* & bis in officio refert ita decisum *Amend. ad Franch. decis. 407. nu. 11.*

43 Quartò, Baro dicitur Miles Regius vt in *Const. Regni vt vniuersis*, & per consequens ad ipsum Regem, siue eius Tribunal vt est Magn. Cur. est remittendus *l. qui locum §. item ff. de re milit. de Põte tract. de pot. pro reg. tit. de assen. Reg. §. 7. fol. 339.* item sunt Curiales isti Barones, & gaudent priuilegio fori ex Ritu 46. & *Cap. Regni 113.* sunt. n. Barones personæ Illustres, & officiales Principis vt dicit *Freccia tit. quis dicatur Marchio in fine*, & ideò à Principe cognoscendi *l. prima Cod. ubi persona clariss. idē Capibl. ibid. par. 3. n. 175.*

Nec obstat *dec. Gizzarelli 24.* ubi Magister actorum dicitur officialis, & offenso extra officium, fuit per *Sacr. Cons. remissa causa ad Baronē*, nam dicta decisio benè processit, quia Magister actorum est officialis subalternus, & nullam habet iurisdictionem, nec vllò modo potest dici officialis, sed pars quotatiua officij, vt dicit idem *Gizzarell. ibid. n. 3.*

Vel meliùs, ibi non vt officialis, sed vt persona priuata actuarius fuit offensus, at in casu nostro Baro habet dignitatem annexam, & ideo,

cum semper sit in dignitate positus, cuius ratione consequitur nomen Regij officialis, quam dignitatem tempore delicti ipse retinebat, & sic non obstat *decis. Gizzarell.*

44 Tertiò ad eandem suadendam, quam intendimus ponere sententiam, facit communis illa regula, quòd par in parem non habet imperium, de qua *Franchis decis. 274. Rota Rom. decis. 3. tit. de foro compet. Iaffred Balbus d. decis. 116. centur. 2.*

45 ceterique Doctores passim, adeò quòd si sunt duo Procuratores eadem habentes potestatem, tunc vnus contra alium potestatem eandem exercere non potest argumento *l. qui duos ff. de procurator. ea ratione quia par in parem non habet imperium l. nam, & magistratus ff. de arbit. l. ille §. tempestiuum ff. ad Trebell.*

46 ergo dum sunt pares ambò in eadē dignitate positi nempè Baronali, sequitur quod necessario ad Principem recurrendum est, cuius loco est M. C. V. in Regno *l. duo Iudices ff. de re iudic. Bar. expressè hoc firmat in dicta l. prima ff. de rerum diuis. & in d. l. inter tutores ff. de administrat. tutor. Bald. post Gugliel. de Cuneo, Paul. de Castro, & Alber. in d. l. prima ff. de rerum diuis. Paul. de Castr. & Alex. in l. est receptum ff. de iurisdictione omn. iudic. Falin. in c. prudentiam num. 5 de off. & par. iudic. deleg. Valasc. in repetit. l. Imperium num. 282. ff. de iurisdictione omn. iudic.*

47 Vnde si alius Combaro faciat editum, quòd nemo ex qua uis causa frumentum de terra sua propter bonum publicum extrahat, tunc si alter Combaro extrahat frumentum contrà mandatum Combaronis, nõ porest ab illo puniri, ea ratione, quia par in parem &c. *Alex. in l. cetera §. item quari potest ff. de legat. 1. Valasc. dicta repet. l. Imperium num. 282.* & licet DD. loquantur in Cõdominis & Combaronibus, tamen uis argu-

menti

menti in probando posita est in eo, quia quilibet dicitur Baro, & habet iurisdictionem insolidum apud se, non autem diuisam, cum sit feudalis iurisdicatio, quæ diuidi nõ potest, nisi ex causa, ex quibus facili negotio responderetur ad illud, quod dixerunt Doctores de Barone in specie, quod par, prò vt Baro, perdit parilitatem, & sic merum imperium propter delictum; nam ipse Baro delinquens est par, & iudex nõ potest cognoscere, & punire iudicẽ parẽ, vel maiorẽ, de hoc est tex. expressus in l. 3. S. fin. cum l. sequenti ff. de recept. arbitr. vbi Bar. & ita ad illam decis. respondet Felin. in d. cap. prudentiam num. 6.

9 Parilitas. n. si amitteretur, non alias esset, nisi ob delictum, sed cognoscere de delicto Baronis, an sit delictum, vel non delictum, hoc nõ potest facere alter Baro, vt supra, ergo non potest dici, quod sit subditus, nam oportet vt intercedat sententia iudicis maioris, vel parium, vt ipsum deponant ab administratione, & sic postea potest dici priuatus, ergo non potest dici, quod amissa est parilitas propter simplicẽ delicti admissionem, nisi sequatur sententia, quæ sub iudice maiori apud pares proferenda est.

10 Ex quibus etiam tollitur, & quod dixit Valasc. in d. l. Imperium n. 282, quod opinio illorum Doctorum dicentium quod Baro delinquens in territorio Combaronis possit recognosci ab altero Barone, nam distinguit quod in duobus Combaronibus in eod. territorio benè procedit, quia quilibet ibi dicitur æqualis, at uero quando sumus in diuersis territorijs, tunc quilibet est maior ex mente Paul. de Castr. & potest punire alterum Baronem delinquentem.

Vnde meritò cõcludendo dicas quod sustineri potest in casu pro-

posito ut ad Magn. Curiam, spectet cognitio istius Baronis delinquentis in territorio alicuius Baronis extra officium, tum ratione præhemi-
nentiæ M. C. quæ sola de istis delictis cognoscit, tum quia Baro dicitur Ciuis Neapolitanus, & ex alijs rationibus, vt supra, tamen submisso iudicio melius intuentis, & post hæc vidi ita iudicatum per M. C. V. & S. C. apud Io. Bapt. Thorum in 2. p. Compendij verbo Baro exterg.

ARGVMENTVM.

Adoha debita Baroni per Vassallum, si essent duo Barones, alter ciuilis, alter criminalis, an debeat solui Baroni iurisdictionis ciuilis an verò Domino Iurisdictionis criminalis ad intellig. const. Quamplurium. Et quid in vsufructuario, & Proprietario, Et quid in feudo Longobardorum.

S V M M A R I A.

- 1 Baro ciuilis non autem Dominus criminalis exigit adiutoria ex Const. Quamplurium, & n. 4.
- 2 Constitutio Quamplurium mandat dari adiutorium Domino, & utitur voce Domino.
- 3 Criminalis Dominus dicitur Dominus personarum tantum.
- 4 Iurisdicatio criminalis nõ solebat concedi tempore const. Quamplurium.
- 5 Ciuilis Baro habet vtile Dominium feudi, non autem Dominus Criminalis.
- 6 Baro dicitur ille, qui habet ciuilem Iurisdictionem.

Feu-

- 7 Feudatarj possunt petere adiutoria à suis Vassallis, Item subfeudatarj etiam possunt petere ibidem.
- 8 Constitutio quamplurium ponderatur prò subfeudatarijs in illo verbo Dominos.
- 9 Proprietarius non autè usufructuarius exigit adiutoria à Vassallis.
- 10 Longobardi Barones succedentes vni exigunt vnicam subuentionem, si aëro feudum diuisum, tunc quilibet ex suo quarterio exigit.
- 11 Possidens tantum introitus feudales in vno feudo non autem Vassallos, soluit adobam prò rata introituum.

QVAESTIO XLVIII.

EX ijs, quæ dixi in præcedenti quæstione 47. non piget inferre ad aliam quæstionem quò-intellectum const. Quampluriū, nam dùm dico, const. fuit recepta, & intellecta non solum in Rege, sed etiam in Barone respectu Vassalorum burgensium, propterea infero, quid si essent in vno castro duo Barones, siuè Domini, quorum vnus haberet iurisdictionem ciuilem, alter verò iurisdictionem criminalē, quisnam ex istis posset petere subuentionem à dictis Vassallis in casibus dictæ Const. Quamplurium.

- Et licet per multa adducant prò iurisdictione criminali *Marin. Frec. lib. 2. de auctorit. Baron. auctorit. secunda num. 20. cum sequentibus*, & ante ipsum nonnulla in fauorem Domini criminalis adduxit *Anton. Capyc. decis. 27.* illam potiore adducendo rationem ex eadem Cōst.
- 2 Quamplurium: dicendo quod lex ipsa Guglielmi Regis, quæ est ipsa Constitutio Quamplurium mandat subuentionem dari Domino, dum dicit *Statuimus Dominos non nisi in subscriptis casibus tantum ab hominibus eorum adiutorium petere*,
  - 3 sed qui habet iurisdictionem crimi-

nalem dicitur Dominus personarū, quia habet potestatem, & auctoritatem coercendi *l. pupillus S. territorium ff. de verb. signif.* ergo deducitur consequentia, quòd subuentione, siuè adoha debetur Domino criminali, non autem Baroni habenti ciuilem.

Attamen contraria opinio est verissima, & iuridica, & sic decisa, vt refert idem *Marin. d. loco n. 21. in fi. ante numerum 22.* & hanc opinionē vti veram docuit, & sequutus est *Franc. Capiblan. de auctorit. Baron. pragm. 1. n. 64. & pragmat. 12. n. 39.* retorquendo rationem adductam prò iurisdictione criminali, nam si constitutio ipsa licet dicat statui mus Dominos, & cet. tamen ponēdo quæstionem, siuè casum figurādo, dicit Comites Barones, & Milites, & sic casus fuit dubitatus in Barone, & de Barone fuit dubitatum, at vero quando dicit statuimus Dominos, intelligit de supradictis, & hoc ideò facit cōst. prædicta ratione elegantioris, & cōpendiosæ orationis, aliàs fuit necessarium repetere omnes supradictos, nempè Comites, Barones, & Milites, & ideo nè repeteret dixit Dominos, quasi quòd nomine quadā generico voluit comprehendere vnicā voce omnes supradictos Dominos.

- 4 Et respōdetur etiam ad obiectionem, quæ solet fieri prò criminali dicendo, quod tempore constitutionis Guglielmi tales cōcessiones non fiebant, nisi de iurisdictione ciuili tantum, ideò non poterat dubitari de criminali, dum ipsa criminalis remanebat pænes cōcedentē, & sic Regem, attamen dico, quòd adhuc tempore dictæ constitutionis solebant concedi dictæ iurisdictiones criminales dicit *Frec. d. loco n. 21. P. ò* Domino autem habente ciuilem, sed dicit, quod appellabantur

bantur reguli attamen non potest cauillari *Frecc.* quòd adhuc regulus non compræhendatur sub genere, nempe sub verbo, *Dominos*, nam Domini sunt, qui dominantur gentibus, ergo regulus quia dominatur gentibus, dicitur Dominus, & sic cessare videtur dicta obiectio de iurisdictione criminali ut tempore dictæ constitutionis non solebat concedi, quia adhuc concedi solebat, ut ipsemet *Freccia dicto loco* dicit.

5 Sed rationi Marini *Freccia* addo alias, dicendo ex *Andr. de Ifern. in d. Const. Quamplurium col. 2. versic. item dicit, Dominos* dicendo, quòd const. illa intelligitur, & procedit in Barone habente vtile Dominiũ, non autem in alijs possessoribus feudorum, sed qui habet iurisdictionem civilem dicitur Baro, & Baro habet vtile Dominiũ Baronie, sed Dominus criminalis habet tantum potestatem coercendi personas, nõ autem rerum Baronie, ergo const. *Quamplurium* non est intelligenda de Domino criminali, sed de civili, hæc rationem deduco ex *Andr. de Ifern. d. loco, & Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 7. quest. 8. versic. tertio declaro, Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 93. n. 124. Fræc. Capiblanc. pragmat. 12. nu. 39. de offic. Baron.*

6 Ex qua ratione alia suboritur, nõ si est verum, quòd Dominus Civilis dicitur Baro, *Capiblanc. Pragmatica 8. p. 2. n. 266. de offic. Baron. & per cõsequens ipse habet Baroniam, & eius fructus, sed adiuutorij præstatio est de fructibus Baronie* dixit *Andreas de Iser. in dicta const. Quamplurium col. 3. versic. alij. exponunt, Nicol. Intrigl. dicto loco nu. 130.* ergo merito ad Civilem, non autem ad criminalem spectat adiuutorij præstatio.

Ex quibus remanet resoluta cõclusio ex autoritate, & rationibus, 9 adiuutoria vigore constitutionis,

Quamplurium debentur Baroni iurisdictionis civilis, non autem domino iurisdictionis criminalis.

Ex hac conclusione inferas ad nonnulla alia.

7 Inferas primo ut const. prædicta habeat locum non solum in Barone, sed etiam in feudatario, & subfeudatario, nam & si *Thom. Grammatic. cons. civili 68.* consuluit adiuutoria non deberi feudatarijs, tanquam qui non habent prærogatiuam Baronie ex supra dicta ratione, attamẽ quia constit. ipsa in decidendo dicit Dominos posse petere à Vassallis, ergo compræhenduntur feudatarij, quia dicit Dominos, quod est nomen genericum, & etiam non distinguit an Vassalli sint, Baronũ, vel feudatariorum, hanc rationem deducit etiam *Franc. Capiblanc. dicto loco n. 67.* cui, & ego me subscribo, nam eò ipso quòd quis est Vassallus, subiacet dictæ constitutioni, sed feudatarius habet Vassallos ergo etc. & hac de caussa Dominus iurisdictionis criminalis non habet adiuutorium, quia non habet Vassallos, sed homines; cum sit Dominus personarum, quæ ratio facit ad superiora, Insuper à maiori parte rationis, nam si subfeudatarius gaudet beneficio dictæ constitutionis *Quamplurium*, ut post *Afflic. & alios*, ibi notat *Frecc. d. loco auctor. 2. n. 10.* ergò tanto magis feudatarius, qui maior est subfeudatario, qui recognoscit feudatarium.

9 Inferas quintò, quòd in feudo, in quo alter est proprietarius alter usufructuarius, quis nam possit exigere an Proprietarius, an usufructuarius, & licet tẽpore Capicij fuisset hæc quæstio dubitata inter Petrũ Cossa proprietariũ, & Michaelẽ Cossa usufructuariũ, & non fuit decisũ, sed reseruata prouisio quando casus accidecit, ut refert ipse *Capycius decis. 189.* tamen ex illa potissima ratione

tione quòd adiuutoria ex *const. Quāplurium* fuerunt data ex prouisione dictæ constitutionis Domino feudi, ratione prærogatiuæ Domini, non autem est de fructibus rei, & sic feudi, marito debetur Domino proprietario, non autem usufruario, prò vt sic etiam in marito, dixit idem *Capyc. in inuestit. feud. in verbo feudorum adiuutoria vers. & vir vel alius fol. 27. col. p.* quòd maritus, in feudo dotali non imponet adiuutoria, videas ad hanc illationem *Franc. Capiblan. prag. p. n. 68. de offic. Baron. Io. Bapt. Thor. par. 1. compend. decis. Neap. in verbo adiuutorium.*

10 Inferas tertio, quid si esset feudū iure Longobardorum, ad eò vt plures essent Barones, an adiuutorium deberetur omnibus. Distinguo q̄ aut omnes Barones successerunt vni Baroni, & tunc omnes habendi sunt loco vnius, & sic vnicum debetur adiuutorium, aut ipsi Barones diuiserunt inter se focularia, & tunc vnusquisque exigit à suis focularibus diuisim secundum taxam dictæ constitutionis, & sic exigit adiuutorium habito respectu ad illa focularia diuisa tātum, non autem respectu totius terræ, hanc distinctionē habes ex *Freccia lib. 2. de subfeud. tit. de authoritat. Baron. autoritate 2 num. 12.*

11 Inferas quartò, quòd si vnus haberet tantum introitus feudales in vna terra absque integro dominio vassallorum, tunc adoha debet exigi prò rata sua tantum, nempe secundum quantitatem introituum, deducta rata vassallorum prò vt sic fuit ordinatum per Regiam Cameram Summariz ad instantiam Magnifici, & Reuerendi D. Gulielmi de Montealto Commendatoris, & possessoris introituum feudalium Terræ Balneoli absque præiudicio, eò quòd non habebat integrum

dominium vassallorum, & absque præiudicio Magnæ Curiz prò futuris adohis die 22. Aprilis 1533. in *adobarum 6. fol. 71. & 72.*

ARGVMENTVM.

Iudicium super Adoha an debeat agitari, & terminari coram Iudice fiscali, Et quid si fiscus sit Actor, Reus, vel Author laudatus, vel habeat interesse accessoriè, vel in cōsequentiam, & an iudicium cæptum coram Iudice ordinario debeat remitti ad Iudicem fiscalem. Et quid si iudex ordinarius iam sentētiauerit, An post sententiam debeat remitti ad Iudicē fiscalē, Et quid pendente iudicio super ostentione tituli coram iudice fiscali, An caussa corā iudice ordinario de respectante ad dictum titulum, debeat remitti ad dictum iudicem fiscalem. Et quid de iure pascendi in feudo.

SVMMARIA.

- 1 *Caussa feudalisl quenam dicatur.*
- 2 *Caussa feudalisl non spectat ad iudicem ordinarium, sed ad iudicē feudalem.*
- 3 *Caussa super Adoha præstacione spectat ad iudicem feudalem, & n. 10.*
- 4 *Fiscus siue author, siue reus declinat forum ad suum particularem iudicem.*

Idem

- 5 *Idem si caussa dependeret à fisco, vel ad ipsum spectaret, vel si auctor esset laudatus, vel ex cessione facta per fiscum.*
- 6 *Fideiubens pro debitore fiscali declinat forum ad iudicem fisci.*
- 7 *Caussa inter partes dependens à fisco, vel de eius interesse agens, remittitur ad iudicem fisci.*
- 8 *Caussa consequens, vel accessoria ad caussam fiscalē remittitur ad iudicem fisci.*
- 9 *Caussa inter priuatos coram iudice ordinario si constat in ea de interesse fisci, remittitur ad iudicē fiscalē & n. 10.*
- 10 *Fiscus etiā si sit auctor laudatus, declinat forum in Regno nostro, tam in rebus fiscalibus, quam ab eo uditis vel obligatis.*
- 11 *Fiscus etiam post sententiam latam ab ordinario declinat forum, & decisiones referuntur.*
- 12 *Processus fisci, & priuatorum unitus coram iudice fiscali debet prius terminari processus fisci, & deinde processus priuatorum, et n. 14. 15. & 16.*
- 13 *Sententia ab uno ex consortibus litis obtenta, demandantur executioni etiam quod alij non obtinuerint, prestita cautione de restituendo, quando obtinebunt sententiam.*
- 14 *Tex. in l. apud Iulianū ff. de iure fisci dupliciter intellectus à legistis, & feudistis, & n. 16. & 17.*
- 15 *Tex. in l. fin. Cod. de petit. heredit. an corrigat tex. in l. apud Iulianum ff. de iure fisci.*
Fiscus, & priuatus instruat agentes, qui prius obtinet, prius mandabit executioni suam sententiam cum cautione de restituendo alteri, quando obtinebit sub eod. n.
- 16 *Actio creditoris differtur fauere fisci, quæ alias non differreretur.*
- 17 *Andreas de Iser. defenditur super contrarietate, quando fiscus, & priuatus agunt ad eandem rem, quæ*

- nam caussa prius debeat terminari.*
- 18 *Iudex ordinarius an posset procedere in caussa, quæ fuit remissa ad iudicem fiscalē, pendente reclamatione à decreto remissionis.*
- 19 *Caussa iuris pascenai quando non tangit qualitatem feudalem agitur coram ordinario, sed aliquando cum assistentia fisci.*
- 20 *Allegationes Auctoris ponuntur.*
- 21 *Titulus est producendus ad fundandam seruitutem, & debet esse hominis, vel legis.*
- 22 *Testes de Vniuersitate litigante super iure pascendi, repelluntur.*
- 23 *Possessio pacifica super iure pascendi debet probari, quod fuit ante litem motam retro.*
- 24 *Testibus, qui non sunt ciues, debet magis credi in concursu testium.*
- 25 *Ius fidei, & diffidei spectat ad Baronem.*

QVÆSTIO XLIX.

- 1 **C**ausa feudalis illa dicitur, & ad iudicem feudalem spectat, semper quod tangit qualitatem feudalem, vel petitur ex lege, vel conditione feudi Bald. in cap. p. de inuestit. in marit. facta, & in cap. Imperialem S. penul. de probib. feud. alien. per Frideric. dicens etiam semper quod fit mentio feudi, caussa dicitur feudalis, quam sequitur Petr. de Gregor. de iudic. feudal. quest. p. n. p. & 2 D Franc. Milanens. decis. 6. per totā, latissimè Henrich. à Rosental. de iudic. feudal. cap. 12. conclus. 2. Ioseph. Cumia. super ritibus Siciliae cap. in caussis n. 76. unde inter alios effectus resultat, quod iudex ordinarius non potest cognoscere de illa, sed cognoscit iudex feudalis, nempe Regia Camera in Regno nostro, ut per Petr. de Gregor. d. loco quest. 6. & præcitati Doctores ita affirmant, & habemus in Regno
prag-

pragmaticā vt inferius , Vndè mærito caussa super adoha , quia debetur ex feudo conditione ex lege, & tangit feudi qualitatē , mærito feudalis, & sic ad fiscum spectat .

- 4 Vel si tractetur de caussa pendente à fisco, vel ad ipsum spectante *l. cū vendente Cod. vbi caussę fiscales . l. si minoris C. de iure fisci lib. 10. Marc. Ant. Peregrin. d. cap. p. n. 3. & 5. l. fin. vbi est casus, Cod. si aduers. fiscum, vbi Paul. de Castr. n. 4. idem Paul. in l. p. Cod. de fide instrum. vbi hoc idem notat Angel. & Soc. Senior. conf. 56. in princip. Peregrin. vbi supra exemplificans per dicta iura , quando lis esset de re empta à fisco, vel ab eo, qui caussam habet à fisco, vel si res esset à fisco alicui concessa, & super illa moueretur quæstio , quia apud d. Iudicem fiscalem caussa prædicta debet cognosci, non solum quòd assequatur iura fisci , nempe potioritatem , sed etiam consequitur priuilegiū fori *Iacob. Butrigar. & Bald. in l. cum eorum Cod. de sentent. vbi habetur, quòd ille, qui fideiussit prò debitore fiscali, si fuisset condemnatus à Iudice fiscali, deindè si dictus fideiussor vellet agere contra dictum debitorem, debet eum conuenire coram Iudice fiscali, quia**
- 7 *fiscus etiam dicit ius inter priuatos, dum tamen caussa ipsa, & si priuatorum, dependat à caussa fiscali, licet aliàs inter duos priuatos fiscus non posset simpliciter ius dicere l. 2. Cod. si aduersus fiscum, sic Bart. intelligit tex. illū, ad quod allegat tex. in l. cū vendente Cod. vbi causs. fiscal. Regens Reuerter. decis. 8. tom. p. versic. in primis.*
- 8 Nèc solum iudex fiscalis cognoscit de caussa dependente à caussa fiscali *l. cum vendente Cod. vbi caussę fiscales, & ibi Paul. de Castr. Regens Reuerter. d. decis. 8. versic. secundus casus est, sed etiam caussa, de qua inter priuatos controuertitur, esset*

- caussa consequens, vel accessoria ad caussam fiscalem , tunc .n. fiscus ex proprio priuilegio trahit ad se talē caussam, ita docuerunt *Salycet. in d. l. cum vendente, Ant. de Alex. in d. l. 2. Cod. si aduers. fiscum, idem affirmat Fracisc. Lucens. in tractat. de priuileg. fisci Priuilegio 31. n. 31. mihi in tractatibus tom. 12. fol. 7. Sic etiam si fiscus haberet interesse in caussa, quæ ageretur inter priuatos coram Iudice ordinario, quia ratione interesse sui traheret caussam ipsam ad Iudicem fiscalem , & hoc priuilegium fiscus consequitur tam de iure communi, quàm de iure Regni, De iure communi docuerunt *Anchar. in cap. ea. quæ quæst. 17. ff. de regul. iur. in 6. Paul. de Castro, & Hieronim. Cagnol. in l. venditor ff. de iudicijs, & prò hoc allegatur tex. in l. si minori Cod. de iure fisci lib. 10. secundum vnum intellectum, quæ opinio, vt testatur *Marc. Ant. Peregrin. loco supra citato n. 9. debet omnino præualere, vel etiam si inter duos officiales vertetur quæstio spectans ad dictum officium, quia si vertitur interesse fisci, tunc caussa dicitur fiscalis, & ad Regiam Camerā remittitur, Regens Reuerter. d. decis. 8. versic. quartus est casus.***
- 10 De iure Regni nostri habemus pragmaticas, & instructiones Regiæ Cameræ, vt in titulo de officio procur. *Casar. pragm. 12. & in instructionibus Regiæ Cameræ cap. 26. in quibus est statutum, quòd fiscus etiā author laudatus, vel comparens prò suo interesse, semper debet obtinere remissionē causæ ad suum tribunal Regiæ Cameræ, sic etiam habetur per alias pragmaticas 38. & 39. sub eod. tit. editas in anno 1584. & 1588. per quas fuit dispositum, quòd fiscus non solum prò rebus suis, sed etiam prò rebus ab eo venditis, vel ei obligatis obtinere debet remissionem ad suum Tribunal*

nal, & sic semper quod habet interesse præciliū, & considerabile, debet habere remissionem, prò vt sic refert decisum *Vinc. de Franch. dec. 132. sequitur Muscatel. in prax. Sacr. Conf. par. 2. gloss. competentes n. 98. Petr. Gaball. resolut. criminal. centur. 2. casu 168. n. 8. Regens Reuerter. d. decis. versic. tertius est casus*, ergo cū causa adohæ respiciat interesse fisci, debet ad Regiam Cameram remitti, aliàs esset inconueniens, quòd vna eademque res diuerso iure censeretur, nempè vt vna decisio fieret coram Iudice ordinario, & alia coram Iudice fiscali.

11 Quæ remissio est concedenda etiā si iudex priuatorum, & sic *Sacr. Conf. iam terminasset causam per sententiam, quia post sententiam etiam datur remissio, prò vt in causa Ioan. Bonon. cū Beatrice Pignatella in banca de Correnijs fuit concessa remissio ad Regiam Cameram eò quod tractabatur de interesse fisci.*

Et iterum dum in alia causa inter Vniuersitatem Tramutulæ, & Monasterium Sanctissimæ Trinitatis Cauæ esset lis in *Sacr. Conf. super præstatione seruitiorum, & Sacr. Conf. iam sententiasset dicèdo, quòd seruiant soliti, & habiles, nulla facta prouisione super remissione petita ad Regiam Cameram, in qua pendebat lis super ostensione tituli, qui comprehendebat dicta seruitia, fuit per Regium fiscum habitus recursus ad D. Proreg. in collateralali Conf. & tandem die 22. Iulij 1605. facta relatione Collater. Conf. referente Ill. Marchione Corleri tunc Regente maritissimo, & audito fisco, fuit ordinatum, & decisum, quòd *Sacr. Conf. audito Regio fisco, prouideat super petita remissione.**

12 Quinimo, & si daretur casus vnionij actorum, nempè quòd acta *Sacr. Consilij vnirentur in Regia Camera, tunc processus formatus in*

Regia Camera super ostensione tituli, vel super alia causa, debet prius discuti examinari, & terminari processus fisci, quàm processus priuati vnitus, qui interim super federi debet, nè ob causam priuati præiudicaretur publicæ, & fiscali, & hoc est particulare priuilegium fisci l. apud Iulianum ff. de iure fisci cū concordantibus adductis per Accurs. in l. fin. in verbo cautione versic. item, & quod dicit, Cod. de petit. hereditat.

13 Sed hæc dispositio ex *rex. in l. apud Iulianum*, reperio, quòd non procedit simpliciter, nam ei obstare videntur iura in *l. pen. ff. si cui plus quàm per legem falcid. & in l. is, à quo ff. de reuendic. & in l. penult. ff. eod. per qua iura habetur*, quòd si duo vel plures agant contra possessorem hereditatis, vel reuenditæ, & vnus eorum obtinet sententiam, tunc sententia prædicta mandabitur executioni, sed alijs litis confortibus, siuè autoribus consulatur per cautionem de restituendo ipsis, quando obtinebunt, ergò ista iura contradicunt, quia vel dicemus, quòd *rex. in dicta l. apud Iulianum, est correctus per d. l. fin. vel declaratus, vel secundum illam debet intelligi, vel tertio iura illa procedunt inter priuatos, & rex. in l. apud Iulianum procedit fauore fisci.*

14 Sed obiter hic de intellectu dictæ legis apud Iulianum agemus summarie dicèdo, quòd hic *rex. à feudistis, & legistis dupliciter fuit intellectus, vt est videre apud Andr. de Iserniam in cap. Imperialem S. Praterca si inter duos n. 73. versic. quid ergo si Dominus, vt Rex est, de prohibet. feud. alienar. per Federic. per tres columnas, qui post relatos antiquorum fiscalium intellectus ad d. l. apud Iulianum, illam amplectitur sententiam, vt *rex. in dicta l. apud Iulianum sit correctus per rex. in d. l. fin. Cod. de petit. heredit. & sic quòd hodie fiscus vna cum priuato agens reuendica-**

tione nullum habeat priuilegium, seu qui prius obtinet sententiam, prius illam mandabit executioni cum remedio cautionis, prò vt inter priuatos seruari mandarunt iura prædicta, hanc eandem sententiam sequitur *Ant. Capyc. in inuestit. feud. in verbo Promiscuè*, & DD. qui hanc tenent sententiam, allegant prò illa *Paul. de Castr. & Angel. in d. l. fin.* qui si bene legantur, hoc non dicunt de fisco loquendo.

- 16 Alia fuit opinio *Accursij in dict. l. apud Iulianum in verbo expressum*, vbi dicit quòd actiones creditorum differuntur fauore fisci, quæ forsan aliàs non differerentur, si inter priuatos de hereditate ageretur, et opponendo de *tex. in l. si heres ff. si cui plusquam per leg. Falcid.* respòdet dicendo quod in *d. l. apud Iulianum*, lis prò fisco erat iam contextata, ideò aliorum actiones substinentur, sed in *d. l. si heres*, nequaquam, Idem *Accurs.* hanc eandem docet sententiam in *d. l. si heres in verbo diceret*, & clariùs dicens, quod si prò fisco iudicium esset cæptum, tunc iura fisci discutiantur, & priuatorum superseantur, & allegat *tex. in dict. l. apud Iulianum* dicens, quod in *dict. l. si heres* non erat adhuc cæptum iudicium fisci.

Tertiò, clariùs idem *Accurs.* docet eandem sententiam in *d. l. fin. Cod. de petit. heredit.* in verbo cautione circa medium, ibi *vel in illa lege apud Iulianum speciale est in fisco*, & hæc est vltima opinio, in qua residet *Accurs.* ex regula in *l. qui filius S. Sabinus, vbi gloss. ff. ad Trebell.* quæ sequitur *Specul. tit. de Reo S. unico n. 15. versic. itē si fiscus* dicens, item si fiscus concurrat, cum aliis vendicantibus hereditatem alicuius, ius fisci prius discutitur, & iura aliorum vendicantium, & creditorum differuntur *l. apud Iulianum ff. si cui plusquam per leg. Falcid. & d. l. si heres*, & hæc exceptio, quæ dilatoria est fauore

fisci, videtur quasi ex iure communi cõpetere, vt *ff. de interrogator. action. leg. 4. in fine, & hactenus*, quæ sequuntur ibi *Io. Andr. in verbo si heres, Matth. Afflicti. in c. 1. n. 72. priuilegio 58. de duob. fratrib. Bartol. Soccin. in l. si post n. 5. vers. quarto limitatur, ff. de except. Iacob. Aluarot. in d. l. Imperiale S. præterea, si inter duos n. 12. Marc. Ant. Peregr. de iure fisci lib. 7. s. 4. n. 5.* Sed ante istos hanc eandem docuit sententiam pũctualiter, quando priuatus agit corã Præside Prouinciæ, & sic coram Iudice ordinario, fiscus verò coram Procuratore Cæsaris vindicabat eandem rem, quam vindicabat priuatus coram ordinario, vt prius iura fisci excutiãtur, deinde priuati, sequuntur *Oldrad. & Dyn. & alii*, quos refert, & sequitur *Alberic. à Rosate, & Raphael Cuman. & alii* in dicta *l. apud Iulianum*.

- 17 Sed adhuc doctrina *Ier. cõtradicit* istis authoritatibus, quid ergo tenendū? dicas quod tenenda est opinio dicentiũ quòd prius causa fisci terminanda est, quã causa priuati, Et *Nard. Lypparul. ad illũ tex. in d. S. Præterea si inter duos in verbo hereditatis lit. Q. excusat And. de Iser.* dicendo, quòd codex est defectiuus, vel si adhuc codex non esset defectiuus, non esset credendum, quòd *Andr.* voluisset contra sententiam tantorum patrum, & textus affirmare.
- 18 Sed quid si in *Sacr. Conf.* dubitaretur de qualitate feudi, quapropter causa fuisset remissa ad Regiam Cameram, per quam forsan fuisset iudicatum, quòd dicta res fuisset feudalis, à qua sententia Regiæ Cameræ, dum ad eandem esset reclamatum, an pendente reclamatione, posset author prosequi litē in *Sacr. Conf.* vide *Regentem Tapia de Iure Regni in annotatione ad Pragm. 27. de officio Procuratoris Cesar à nu. primo, vsque ad finem*, vbi ponit quid fuerit decisiun.

- 19 Quid autē si in *S. Conf.* ageretur inter

inter Vniuersitatem, & Baronem de iure pascēdi super territorio feudali, an caussa sit remittenda ad Regiam Cameram, dicas quod nō, quia ius pascendi non tangit qualitatem feudalem, & ideo in caussa, quā habebat D. Ferdinandus Capanus cū Vniuersitatibus Casaliū Lustræ, & Carusiorum super iure pascendi, quod prætendebant habere super feudo, nunc meo, vulgo in Galdo, quod est cum Castro, Fiscus petijt remissionem ad Regiam Cameram, & per Sacr. Conf. referente Consiliario Ferdinando de Haro, fuit prouisum, quòd procedatur in Sacr. Conf. Verum fiscus assistat si voluerit, In banca tūc de Mandellis nunc de Solatio prò Curia, & postea Vniuersitas Carusiorum se concordauit, & alię fuerunt exclusę per sententiam Sacr. Conf. vt est videre per sequentes allegationes meas.

ARGVMENTVM.

Testes de Vniuersitate, quę litigat ius pascendi, an probet in caussa centenaria, & quam aetatem habere debet, & à quo die aetas testis sit computanda, Allegatio auctoris.

10 **Q**uod sententia Sacr. Conf. lata prò Francisco Capano patruo meo contra Vniuersitatem Casalis Lustræ circa prohibitionem iuris pascendi, lignandi, aquandi, & pernoctandi in feudo Galdi, benè processit, & sit imponendum perpetuum silentium ex infra scriptis in puncto demonstrabitur.

21 Primo non dubitatur D. Franciscum produxisse titulum concessionis in anno 1369. & ad corroborationē per quatuordecim testes probauit suum patrem, aliosque prædecessores Capanos per annos 30. 40. 50. centum, & vltra stetisse in pos-

sessione, seū quasi iuris prohibendi pascua, & alia iura prædicta hominibus, & Vniuersitati Lustræ, illos diffidando, depignando, & carcerando quando fuerunt reperti accedere ad pascendum, aquandum, & lignandū in feudo prædicto, & inter cæteros testes adsunt septem testes ciues dictorum casalium Lustræ, & Rotinilitigantium, qui contra eandem Vniuersitates plenissimam faciunt fidem, & in titulo, & probationibus fundata est sententia prædicta S. C.

In caussa reclamationis, Casale Lustræ in secundo beneficio produxit aliquos testes, qui deponunt requisita centenarię, fundando seruitutem prætentam iuris pascendi aquandi, lignandi, & pernoctandi ex quibus prætendit sententiam esse reuocandam.

Sed respondetur, quòd pars ad fundandam hanc prætentam seruitutem, debet habere titulum hominis, vel legis. Hominis non habet, nec habere prætendit, Titulus legis est defectiuus ex infra scriptis.

22 Primò, quia omnes testes sunt de casalibus Rotini, Lustræ, & Carusiorum litigantium, quò casu in materia iuris pascendi nullam faciunt fidem, ratione proprii interesse consequutiui, quod habent ciues post *Luc. de Penn. Bartolom. de Capua*, & alios ita fuisse iudicatum antiquis, & recentioribus temporibus testatur *D. de Franch. decis. 197. num. 9. & 10.* quibus addo *Capoll. de seruitut. rustic. præd. c. de seruit. iuris pascendi num. 28.*

23 Secundus est defectus ætatis, quia deponere debent de pacifica possessione 40. annos antè motam litem, vltra auditum auditus, & de fama.

Quòd hæc cōclusio sit vera, quòd probatio pacificę possessionis debeat probari fuisse ante litem motā, quia, mora lite, præscriptio interrumpitur, & non dicitur amplius pacifi-

ea possessio, sed turbatio, probatur in *c. primo incip. consanguineos 35. q. 6* & ibi glo. *fn. in verbo nota sit*, subdit ibi glo. *antè motam questionem*, & ibi notabiliter *Archidiaconus in fine* assignat rationem, quòd testes repelluntur, quoniam deponunt de gestis post litem motam. Probatur in *c. licet ex quadam 47. de testib.* ibi nisi fortè personę graues extiterint, quibus fides meritò adhibenda sit, & antè litem motam testificata didicerint, subdit glo. *secùs esset si post litem motam*, tunc enim non admitterentur, & ibi *Hosiensis* enumerat duodecim requisita, & secundum requisitum est, vt testentur de gestis antè litem motam, quem *Ant. de Butr.* & omnes sequuntur.

Idem *Ant. de Butr. in c. quid per nouale 21. de verbor. signif. nu. 15.* dicit hæc verba, Tertia est practica, quòd volens probare memoriam esse de cultura per confessionem, vel alio modo, probet quòd à centesimo anno citrà antè litem motã, fuerint prædicta loca culta, quem de verbo ad verbũ sequitur *Alex. cons. 16. num. 16. lib. 5.* quos refert, & sequitur *Couarru. in reg. possessor malefid. S. 3. num. 9. vers. 2. satis est certum; Aymo. Crauett. de antiq. temp. par. 4. cap. vlt. incip. viso de fama tom. 17. fol. 142.* loquendo in materia immemorialis dicit, quòd testes, qui deponũ de actibus post litem motã, non faciunt etiam præsumptionem allegat *Archidiaconus 35. q. 6. cap. primo*, allegat etiam *Socc. in notab. cons. 47. in fine lib. 3.* vbi probat litem superuenientem interrumpere præscriptionem inter ipsos litigantes, non respectu aliorum, qui non sunt in iudicio, & hanc esse communem.

Tandem videatur *Couarr. in reg. possessor. malefid. S. 3. nu. 17. post mediũ ibi quamuis secundum Archidiaconum in d. c. quid per nouale nu. 15.* post Innoc. ibi, qui aduersus immemorialẽ pro-

bare velit, debet omninò, & euidẽter ostendere per famam, similemque probationis speciem contrariũ actũ fuisse citrà centum annos antè litis motæ contextationem, & idem repetit paulò inferiùs *versiculo quò fit ibi etiam ultra centũ annos à die motæ litis exclusã sit præscriptionis immemorialis vis*, & optimè *nu. 9. vers. secundo satis est clarum*, vel vt melius dicam, secundo satis est certum, qui *Alex. & Ant. de Butrio* allegati in locis supra citatis, & in materia præscriptionis ceterariæ prædicti omnes loquuntur.

24 Tertio, quando daretur concursus tertium, credi debet testibus D. Francisci, qui sunt qualitate, & numero longè superiores, & sunt conciuēs de locis, qui litigant, & contra eorum patriam veritatem deponunt probat *Specul. in S. primo de probatio. q. fin.* quem omnes prædicti sequuntur.

Antè omnes videndus est omnino *Bart. in l. Celsus num. 27. vers. item aduertat reus ff. de vsucapio.* quem refert, & sequitur *Mastrill. decis. 114. nu. 48. & seqq.* vbi testatur de communi, idem sequitur *D. de Georg. allegat. 14. nu. 19. vers. coeteri examinat.*

Andreas Capanus.

Die .. Iunij ... referente D. Camillo de Petio in aula D. Felicis de Ianuario, vbi residebat D. Scipio Rouitus, & D. Gregorius de Angulo fuit, partibus auditis, decisum in fauorem D. Francisci Capani contra Vniuersitates, Actuarius de Mondellis, nunc Solatij pro Regia Curia.

25 Secùs autem quando tractaretur de iure fidæ, & diffidæ, ad quem spectet ad Baronem, vel ad alium, quia tunc tractatur de diminutione feudii, si decideretur non spectare ad Baronem, & proinde in Reg. Cam. & sic coram Iudice feudali causa est

tra-

tractanda, quod ius fidæ, & diffidæ in dubio pertinet ad Baronem, qui habet potestatem creandi magistratus, prò vt fuit dubitatum in Regia Camera inter Comitem Vgenti, & Episcopum dictæ Ciuitatis, & quia territoria, super quibus prætendebatur ius fidæ, erāt de Baronia, Episcopus autem habebat solùm quādam exactionem, & tamen ex ea ratione, quia ius fidæ, & diffidæ exigitur per officiales, & magistratus, qui in dicta Ciuitate creabantur à Barone, et sic à Comite, quam potestatem non habebat Episcopus, ideo fuit decisum per Regiam Cameram spectare ius fidæ, & diffidæ ad dictum Comitem, & sic ad Baronem, teste *Regente Reuerterio decis. 7. vers. Qui circa, par. prima.*

ARGVMENTVM.

Vassallus an possit præscribere libertatem ab Adohæ solutione contra Dominum, Et quando possit, tunc quantū tempus intercedere debet. Et quid de libertate adohæ quoad immunitatem, Et quid quoad actionem Adohæ intetantam.

SVMMARIA.

- 1 Adoha remittitur contractu, priuilegio, & prescriptione.
- 2 Prescriptio habilis tribuit libertatē ab adoha.
- 3 Prescriptio dupliciter consideratur circa adoham, quo ad actionem, & quo ad libertatem.
- 4 Vassallus negans seruitium, & Do-

mino petente, & effluxo tempore super negatione non præstabit adoham, quoad illum casum.

- 5 Adoha non dicitur præscripta, si non fuit præstita per cētum annos, quādo tamen casus debendæ Adohæ nō euenerit, nec fuit petita, nec negata Domino existenti in quasi possessione Dominij in Vassallum, secus autem Domino non existente in possessione Dominij, nec Vassallo in subiectione, & n. 6.
- 7 Adoha non præscribitur à Domino si Vassallus docuerit rem esse allodiam, non autem feudalem, etiam si octuaginta anni essent offluxi.
- 8 Adoha exacta bona fide, non restituitur, si constat rem esse allodium, nō autem feudum.
- 9 Prescriptio nulla in feudo operatur contra fidelitatem.
- 10 Honorificentia non præscribitur contra Dominum, quicquid dicat Bābacarius contra Obertum de Bobio.
- 11 Bambacar., & Obert. de Bobio concordantur, vt Bambacar. sit intelligendus de prescriptione honoris absque dispendio, Obertus quādo adest dispendium.
Vassalli tenentur associare insequendo Dominum euntem ad missam.
- 12 Prescriptio tricentnalis ab adoha requirit determinationem, & conformitatem adoha.
- 13 Prescriptio subfeudatarij contra feudatarium capta post concessionem non nocet Domino directo in casu deuolutionis.
- 14 Prescriptio non consideratur in feudo franco.
- 15 Negatio Vassalli contra Dominum ab adoha debet esse expressa non autem tacita.
- 16 Ignorantia Domini impedit prescriptionem contra Vassallum, sic etiam ignorantia Vassalli contra Dominum.

QVÆSTIO L.

SVnt ergò in Regno nostro nõnulli feudatarij, qui adoham minime soluunt, & hoc triplici ex capite euenire potest, Contractus, Priuilegij, & Præscriptionis. Contractu vt quia Rex cederet, vel venderet adoham alteri, vel ipsemet Vassallus illam redimeret, quando adoha esset taxata vt in multis terris Regni videmus, & præcipuè memini in Castro Sacchi, vt mihi relatũ est esse immune ab adoha, quia Baro illius loci illam emit à Rege, qui hoc facere potest, cum ipse sit in re sua moderator, et arbiter. *l. in re mandata Cod. mandati.* & passim videmus.

Secundò Capite ex concessione siuè priuilegio, & hoc etiam facere potest Dominus Rex, maximè Magnis Baronibus ob eorum ingentia seruitia, vt in nonnullis nostri Regni proceribus videmus, & hoc etiam facere potest Princeps ead. ratione, nam tunc seruitium reale dicitur remissum, vt alias diximus in hoc tractatu.

2 Tertiò Capite, quando Vassallus tuetur præscriptione, vt quia ex tẽporis diuturnitate habili ad præscriptionem præscripsisset præstationem adohæ, & tunc hæc quæstio potest habere duplex caput, vt in releuij præstatione diximus in nostro tractatu de iure releuij p. 3. quæst. 7. & 8. per totas illarum intercapedines.

Primum Caput, an præscribatur actioni ad adoham intentatam per fiscum.

Secundum Caput, an præscribatur libertati ab adoha, & sic an ex tempore possit Vassallus prætere se esse immunem à præstatione adoha.

Quò ad primum casum, resolutione procedendo, nè illa (præter

nostrum morem) transcribamus; quæ diximus in dicto tract. maximè d. quæst. 7. per totã, dicas quòd actioni intentatæ per Dominum contra Vassallum ad seruitium præstãdum præscribitur spatium triginta annorũ, semper quòd Dominus petit à Vassallo seruitium, & Vassallus neget se non esse obnoxium, nèc ad illud teneri, tunc si super dicta negatione currat spatium annorum triginta, dicitur præscripta actio, hanc sententiã docuerunt ex *tex. in cap. licet Vassallus si de feudo defunct. Bald. in d. cap. licet*, inquit, quòd Vassallus nunquam præscribit, nisi interpellatus negauerit *Iacob. Aluarot. ibid. n. p. ibi nisi interpellatus negauerit seruire*, & *ibid. Martin. Laudens n. 11. in §. in facto Præposit. Mediol. n. 1. & 2. Matth. de Afflict. ibid. n. p. & 2. Octauius Bambacar. in cap. si quis per triginta quæst. 6. nu. 41. & Ego in d. qu. 7. Ludolph. Scrad. de feud. p. 6. c. 6. n. 62. & hanc esse communem post multos docuit Henrich. à Rosental de feud. cap. 6. conclus. 81. n. 1. & 15. Iulius Casar Gallup. vir. doctiss. in method. iuris feud. tom. 2. par. 4. tit. de Seruit. determinatis n. 52. vbi ex meis dictis in d. tract. de iure Releuij par. 3. quæst. 8. reassumit tria requiri. Primò, quòd casus euenierit. Secundò quòd Vassallus negauerit, Tertiò quòd super negatione triginta anni sint effluxi post negationem prædictam.*

5 Quòd ad secundum caput, quando præscribatur libertati ab adoha, adeò vt amplius non teneatur Vassallus ad seruitia, & tunc licet latè dixerim in dicto tract. de iure Releuij d. par. 3. quæst. 8. & latissimè post Ludolph. Scrad. par. 2. quæst. nona par. principalis sectione 14. n. 15. Henrich. à Rosental post alios in d. conclus. 82. tamèn resolutione procedendo distinguere duos casus.

Primò quòd Dominus fuerit in pos-

possessione, vel quasi possessione iuris Vassallatici in ipsum Vassallum, habendo illum pro Vassallo quoad omnia, & tunc quia semper Dominus præsumitur eod. iure, & modo possidere, & Vassallus semper præsumitur esse paratus ad præstandum seruitium, si requisitus esset, tunc si nulla seruitia intra hoc præscribendi tēpus nō prælitterit, dumodo nō requisitus, tunc adhuc si centum anni effluerint, nō dicitur præscripta libertas à seruitio, ea ratione, quia nūquam fuit petatum, nec denegatum, & super denegatione effluxum tempus legitimum,

6 Secundo casu, si Dominus non fuisset in ista possessione iuris Vassallatici, Vassallus autem in quasi possessione libertatis à seruitio, vel si Dominus fuisset in dicta possessione iuris Vassallatici, & exigendi seruitium, & casus euenerit petendi illud, & super petitione interuenit negatio Vassalli cum effluxione temporis legitimi, & bona fides negantis, eiusq; authoris, tunc præscribitur libertas à seruitio, hanc distinctionem post *Bammacar.* & alios à Me allegatos in dicto loco tract. de iure releuij docuit egregie præter cæteros *Henrich. à Rosental.* omnino videndus *d. conclus. 82. n. p. 15. Regens Reuerter. decis. 16. n. 11.* & sequentibus, quæ apponitur in fine huius operis, & est veridica distinctio, ad quam nonnullas appendamus declarationes ultra eas, quas diximus *d. tract. de iure Releuij.*

7 Declara primò, quod si Dominus existerit in possessione exigendi seruitia feudalia à Vassallo, puta adoham, & releuium per octuaginta annos, si deinde Vassallus negauerit illa præstare, & docuerit de errore, vt quia feudum, super quo exigebatur seruitiū feudale, postea fuisset repertum, quòd sit allodium per instrumentum concessionis, vel

per alia documenta, tūc (cōstito de errore) nō potest dici esse præscriptū ius Dominicum, & sic præstationem seruitii esse faciendam, Nec pariter Dominus, & sic fiscus, qui bona fide adohas, & releuia exegerit tenetur ad restitutionem illorum, ea ratione, quia habuit bonam fidem, & feudum tenebatur, vt feudum, pro vt sic fuisse decisum in causa Sacri Hospitalis Diuæ Annunciatæ Neapolis cum Ill. Comite Potentiæ super terrâ Vignolæ, nam dictus Comes per multos annos pro dicta terra soluit adoham, & releuium, sed postea per Hospitale prædictum fuit productum instrumentum, ex quo apparebat dictam terram esse concessam in burgenaticum, fuit absolutus dictus Comes à dicto seruitio, & amplius non teneri, Et versa vice fiscus absolutus ab imperitione dicti Comitis petentis restitutionem dictorum releuiorum, & adoharum, pro vt sic refert. *decisū d. Regens Reuerter. d. dec. 16. par. 7.* vt est videre post præsentis quæstiones in fine istius operis.

9 Declara secundo, vt data feudi qualitate, & si Vassallus potest præscribere seruitij libertatem, vt supra docuimus, tamen non potest præscribere fidelitatem, quia sine fidelitate non esset feudum, & repugnaret feudi qualitas absque fidelitate, quæ inest feudo, & est de substantia feudi, & hæc est veritas.

10 Declara tertio, quid in honore faciēdo erga Dominū, & sic in feudo honorifico non datur præscriptio, adeò vt Vassallus possit præscribere esse immunem à præstatione honorificentiæ erga Dominum sicut *Obertus de Bobio allegatus à Bammacar. d. loco quæst. 6. num. 42.* dicit quòd non potest dari hic casus, vt præscribat Vassallus contra Dominum, vt non teneatur ad honorificentiam præstandam, sed *Bammacar.*

car. ibi dicit, quod errat quoque Obertus, dicens quia Vassallus ultra quod tenetur ad illa se iurata in cap. 1. de noua form. fidelit. tenetur etiam Dominum venerari, eiusque necessitatibus à iure statutis occurrere, Associando, Comitando, Hospitando, nec non Contribuendo in sumptibus in aduentu Regis in domo Domini hospitantis, & in Regno ad aliqua alia ordinata p. Cōst. Quāplurium, & per alias leges communes, & Regni, & in his casibus requisitus, & denegans Vassallus libertatem præscribit, & sic etiam in feudo honorifico tricennalis præscriptio locum habere potest.

- 11 Sed parcat mihi Bāmacar. nā non benè, dicit quòd errauit Obertus, quia benè dixit in feudo honorifico non dari præscriptionem, nam feudum honorificum continere potest duo, alterum in honorando Dominum absque dispendio Vassalli, alterum cum dispendio Vassalli. Quoad primum, quia honor inest fidelitati, & præcipuè feudo honorifico, tunc nulla potest dari præscriptio, vt Vassallus non teneatur Dominū honorare, quia esset contra feudi qualitatem, & substantiam, & valdè repugnaret, & esset quid barbarum, inconueniens, & inhonestum, & indecorum esse Dominum, & Domino non deberi reuerētiam, & honorem, hæc esset cōtrarietas maxima, ideo procedit dictum Oberti. Alterum quando esset cum dispendio, & tunc quia omnia dispendia viderentur contineri sub seruitio reali, tunc dicerem quòd procederet dictū Bammacarij, vt præscriptio locum haberet. Sic etiā Vassalli burgenses tenentur honorare Baronem, & Baronissam, vt in causa Ill. Ducis Atripaldæ cum eius Vniuersitate, fuit decisum quòd Vassalli die festo tenentur insequendo associare Dominum eūtem ad missam,

Sic etiam Vassallę feminæ tenētur associari Dominam insequendo.

- 12 Declara quartò, vt præscriptio tricennalis, vt supra docuimus tunc procederet, quando seruitium est vniforme, & determinatum, secus autem si fuerit informe, & indeterminatum, quia tricennalis non sufficit, sed est necessaria immemorabilis ex *Andr. de Iser. de controuers. feud. inter mascul. & femin. n. 7. Doctei Ludolph. Scrad. dicto loco n. 14. Bammacar. d. loco. quæst. 5. n. 34.*
- 13 Declara quintò, si subfeudatarius præscripsisset libertatem seruitij cōtra feudatarium, quòd hoc casu non nocet Domino talis præscriptio in casu deuolutionis, quando tamen talis præscriptio cepisset post concessionem, ita habes ex *Bammacar. d. loco q. 7. per totam.*
- 14 Declara sextò in feudo franco nullam præscriptionem currere cōtra Dominum ob non exacta seruitia, si non debentur, ita post alios *Herman Vulteus de feud. lib. primo cap. 9. num. 19.* & indubitatum esse asserit *Rosental. d. conclus. 82. nu. 19.*
- 15 Declara septimò, quod diximus præscriptionem currere, dummodo Vassallus requisitus negauerit, & super negatione tempus effluerit, declara dico tunc procedere, quando negatio est expressè facta contra Dominum, secus autem si tacitè, puta si generali edicto fuerit indictum seruitium omnibus feudatarijs, si vnus non præstat, nec ab eo fuerit exactū, tūm quia non obest expressa negatio, ideo nec præscriptio currit, ita docet *Rosental. d. conclus. 82. num. 20. cum sequentibus ad num. 30.* vbi latè probat. Nec etiam cadit à feudo talis Vassallus non submonitus præstare adoham indictam, secundum ea, quę dicit *Parid. de Puteo de finibus feud. cap. 38. nu. 3.* sic etiam in vestigali generali imposito, quòd si vnus non soluit, & super dicta non sol-

soluit, & super dicta non solutione fuerit expressa negatio, ut non possit præscribere immunitatem post *Bart. docet Io. Franc. Balbus de præscriptionibus quæst. 5. n. 3. & 4.*

- 16 Declara octauò, quòd sicut Dominus contra Vassallum ignorantè ius suum præscribere non potest, ita pariter Vassallus non potest præscribere contra Dominum ignorantem ius suum, & si compleuerit præscriptionem, tunc habet restitutionem aduersus illam ex clausula generali, ita post multos docet *ibid. Rosental. n. 30.*

ARGVMENTVM.

Vassallus in Regno nostro non præstans adoham, an sit puniendus pæna priuationis feudi, vel alia extraordinaria; Et quid in Regno seruetur: De tempore exactiõnis Adohæ, & de Commissarijs dictæ exactiõnis.

SVMMARIA.

- 1 Vassallus reuens prestare seruitium amittit feudum de iure communi.
- 2 Vassallus in Regno Neapolitano ob seruitium non prestitum componitur cum curia, & non amittit feudum, & nu. 7.
- 3 Adohæ exactio in Regno nostro spectat ad Regios Perceptores, qui rigidissime exigunt.
- 4 Adoha in Regno exigitur in tribus paghis, vulgo .i. tertia Paschatis, Augusti, & Natiuitatis Domini.
- 5 Perceptores Regij in hoc Regno ultra potestatem iuris communis habent

amplam potestatem ex particulari instructione Regiæ Camera.

- 6 Vassallus non soluens integram adoham vnius anni, tunc assumpto libro veteri ponitur in residuis executionis sequentis anni.
- 8 Exactior impositionum potest remittere impotenti solutionem.
- 9 Vel etiam minuere impositionem.
- 10 Vassallus impotens, & non soluens adoham excusatur à pæna.

QVÆSTIO LI.

- 1 **E**T si alias de iure communi feudorum vassallus non præstans seruitium feudale Domino suo, amittat feudum legitimis tamen concurrentibus requisitis, nempe monitionis, negationis, contumaciæ & alijs, ut ex *cap. primo S. sed nec alia iustior, quæ fuit prima causa benefic. amittit.* vbi DD. omnes communiter *cap. sancimus de feud. sine culpa non amittit. cap. ad hoc; hic finitur lex* cum concordantibus, & est communis vox feudistarum; quos longa manu congerit *Henrich. à Rosental in sua synopsis. feud. cap. 10. conclus. 15. num. 7. litera, F,* & post eum latissimè declarans dictam conclusionem *Andreas Kobl. de seruitijs feudal. tit. de fine seruit. & amittit. feud. ob seruitium non prestitum nu. 9. dixi Ego de iure releuij par. 5. q. 18. tamen quod spectat ad materiam adohæ in Regno nostro. In eo Reges nostri munificentissimi, ut dixi, dicto tra. de Iure Releuij d. q. 18. non angustiât Vassallos ad amissionem feudi ob seruitium, siuè adohum non præstitum, sed per particulares literas Sereniss. Regis Roberti, de quibus meminit Iacobus Ayell. de iure Adohæ nu. 72. fuit ordinatum, quòd illi, qui non præstiterunt adoham, etiam malitiosè, vel diminutum, vel alias circà feudi alienationem, & seruitia con-*
- traue-

travenerunt, non priuentur feudo, sed quòd Curia Regis admittat eos ad compositionem, dum dicit, fidelitati vestra presentium tenore committimus, & mandamus, quatenus praemissis casibus, & similibus pro parte nostrae Curiae cum vno ex thesaurarijs nostris componatis secundum, &c. Ex quibus apparet, quòd pena amissionis feudi ob seruitium non praestitum est remissa, & agitur ad compositionem, licet *Afflic. in d. cap. sed nec alia iustior num. 24.* dicat quòd erat capitulum Regis Caroli, tamen postea affirmat quòd est Roberti, & dicit, quòd pena est quadrupli, sed in contumace est pena de iure communi. i. amissio feudi, & sic ipse Afflicus intelligit in effectu dictum capitulum Regis Roberti.

Verum hodie hoc spectat ad Regios Perceptores; qui indifferenter exigunt adoham, siue donatium, & alias impositiones à feudatarijs, contra quos, quando ipsi sunt renitentes, mittunt Commissarios, qui rigidissime exequantur, imò quod potius, & peius est, quòd semper differunt exigere quantitates debitas per feudatarios, sed tantum curant de accipiendo salario pro suis dietis, & nunquam curant de exactione pecuniae feudalis, adeò quòd quādo feudatarius soluit debitum, est sciendum, quod antea ceteruplum soluit pro dietis Commissariorum, qui subito ratiocinantur tot dietae pro accessu, tot pro mora, & recessu, & facta hac ratiocinatione, & accepta praecunia pro dietis praedictis, & alijs, statim reuertuntur, nec curant de exactione, ut dixi, pecuniae fiscalis, & hoc faciunt in qualibet tertia anni parte nempe Palchatis, Augusti, & Natiuitatis Domini, nam qualibet tertia anni parte fiunt solutiones, & exactiones, donatiui ordinarij, & aliorum.

5 Et quando feudatarij sunt renitentes, tunc Perceptores, qui supra

mittunt Commissarios praedictos, qui habent omnimodam potestatem exequendi contra feudatarios eorumque domos, & bona, & praecipue contra fructus feudi, & executionem facere, vendere, affictatores, & alios carcerare, & omnia acta facere in procedendo ad venditionem executionis, & hanc potestatem ultra id, quod de iure concessum est, habent etiam ex particulari instructione Reg. Cam. in erectione dictorum officiorum facta.

6 Sed si tales Perceptores non exigunt integram summam debitam per feudatarios, tunc absumptis rationibus vnus anni, si quod est in residuo, & nos vulgo appellamus residua anni talis, onerat feudatarium in nouo libro, & iterum, & de nouo mittit alios Commissarios, qui dicuntur Commissarij, vulgo *delli Residui*, pro vt hoc anno fieri vidi per Regium Perceptorem terrae laboris, qui volens soluere militibus stipendia, illis assignauit quaedam residua vetera.

7 Et sic hodie in Regno nostro remissae sunt pene non soluentis, vel diminute soluentis, vel differentis soluere seruitium, sed fit executio pro vt supra, quae forsam peior est, vt ita dicam, amissione feudi, sunt .n. tales commissarij homines, qui emunt tales commissiones, hoc sufficit dicere, & nihil amplius.

8 Octauò, vnum non omittam valde notandum, quia pietate redolet, vt, & si adoha siue Collecta non possit remitti, nisi per imponentem, tamen ex priuilegio paupertatis, si exactor videt quem impotentem, et non valentem soluere, tunc etiam exactor potest remittere dictam solutionem, ira notat *gloss. singular. in l. omnes la prima Cod. de annon. & tribut. lib. 10. Petr. de V bald. de Collectis in principio num. 19.* Sed hoc credo, quod non seruant, nisi ex speciali ordine

ordine Superioris

- 9 Sic etiam si furente fortuna patrimonium Vassalli est collapsum, tunc potest idem exactor diminute exactorem, et hoc ex facultate, quam boni viri arbitrio habent, ita *Hyppol. de Marsil. singul. 619.*
- 10 Sic etiam si Vassallus esset pauper, ad eum ut non possit præstare adoham, nec seruire de persona, ut quia non potest emere arma, tunc excusatur, ita in puncto *Matth. Afflic. in cap. sed nec alia iustior num. 38. quæ fuit prima causa benefic. amic. 7.*

ARGVMENTVM.

An & quando in præstatione adohæ requiratur, ut Vassallus moneatur à Domino ad illam præstandam.

SVMARIA.

- 1 Vassallus regulariter debet requiri, ut seruitium præstet, quod declaratur nu. 2. & 4.
- 2 Vassallus obligatus ad seruitium determinatum in quantitate, sed non in tempore debet omnino requiri.
- 3 Fallit quando est determinatum tempus, & quantitas.
- 4 Vassallus obligatus ad seruitia officialia debet requiri.
- 5 Præstatio seruitij feudalis regulatur per consuetudines locorum.
- 6 Vassallus in Regno nostro ad præstationem adohæ non requiritur, cum sint generalia tempora assignata.
- 7 Vassallus in Regno nostro non potest dicere Perceptoribus ostende quantitatem adohæ, ad quam teneor.

QVÆSTIO LII.

- 1 **V**assallus regulariter debet requiri, siue moneri à Domino ut seruitia feudalia ipsi Dominio exhibeat *cap. primò §. ultimo in verbo, Et inde generaliter, vel specialiter fuero requisitus, ubi glo. de noua form. fidelitat. cum concordantibus, ut post alios docet Hæricb. à Rosental. in sua synop. feudal. par. 7. tit. de tēp. seruien. n. 3. Petr. Gudel. de iure feud. cap. 6. de seruit. quæ domino debent præstare Vassall. n. 11.*
- 2 Sed regula prædicta declaratur, admissa distinctione de generibus seruitiorum, ut aliud sentiendum sit in seruitijs determinatis, aliud in seruitijs, quæ habent diem appositum in concessione, & aliud in seruitijs indeterminatis, re, loco, & tempore, ut primo casu, quando est determinatum in quantitate siue qualitate, sed non in tempore, tunc necessaria sit requisitio ad præstationem, non autem ad quantitatem, siue qualitatem, ut sunt seruitia personalia, siue pro personalibus quantitas, ita ex *d. cap. 1. de noua forma fidelit. docet Matth. Vuesembec. de feud. cap. 9. n. 12. Rosental. d. loco n. 5. Andreas Khol. d. loco cum sequentibus numeris, ubi non nullas adducit limitationes ad regulam prædictam. Secundò casu quædo seruitia habent diem cum determinatione quantitatis, siue qualitatis, tunc requisitio non est necessaria, ut docent Bald. in d. cap. 1. de noua form. fidelit. nu. 6. ubi cæteri Bald. sequuntur Petr. Gudel. d. loc. n. 11. in fine Rosental. d. loco n. 6. And. Kobl n. 22. Ludolph. Scrauder. de feud. p. 6. n. 38. ut prætermittat *Matth. Afflic. ceterosq; Regnicolas* doctè de hac te differentes. Tertiò casu in seruitijs in determinatis quæ consistunt in officialibus, puta reuerentia, obsequia, taciturnitatis fidei, & similibus, tunc in istis requiritur de.*
- 3
- 4

denunciatio, siue requisitio, & in istis procedere regulam, docent supra allegati DD. *et Rosent. n. 6. Khol. nu. 3.* vt ceteros taceam.

5 Sed quicquid sit de iure communi feudorum aduerte, quod in seruitijs feudalibus præstādis maximè debet attendi mos, & cōsuetudo Domini, & Regionis, siue loci, vt quo loco, tempore, vel cura qua qualitate, vel in qua quantitate præstāda sint, vel cum requisitione, vel sine, ita docent *Rosental. num. 3.* vbi alios allegat *Andr. Khol. d. loco n. 25.* & post *Iacob. Cuiac. Gudelin. n. 14. in fine.*

6 Vnde cum in Regno nostro habeamus adohā, & etiā donatiuū in locum adohæ, est distinguendum, quod quando adoha est determinata loco, & tempore, & quantitate, nō est necessaria requisitio, prò vt etiā donatiuum, quod habet quantitatē determinatam, & soluitur terriatim nempè mense Augusti, in Natiuitate Domini, & in Paschate Resurrectionis, quibus temporibus si Barones, vel Vniuersitates non soluunt Perceptoribus, tunc statim Perceptores vigore suæ potestatis concessæ in capitulationibus generalibus, & particularibus affectus, siue concessionis officij expediunt Commissarios contra dictas Vniuersitates, & Barones, & vulgo dictæ solutiones dicuntur, *El terzo d' Agosto, El terzo di Natale, El terzo de Pascha,* & tūc, Vassallus requisitus non potest dicere, ostende ad quātum tenetur prò adoha *Ant. Capyc. in inuestit. feud. in verbo feuda adobant versic. & requisitus,* sed quando adoha, siue seruitium non est determinatum, tunc non nisi requisitus præstare tenetur, *Parid. de Puteo de finibus feudal. cap. 38. n. 5.*

Concesso annuo reddito certæ quantitatis in feudum super aliqua Dohana, siue Arrendemento cum onere solvendi adohum, an si defecerint dicti annui introitus propter defectum directuum nō exactorum, an fiscus possit prætere adoham de illa quantitate, quæ exigitur, an vero in sequentibus annis, quibus exiguntur introitus, possit prætere adohos præteritos.

S V M M A R I A.

- 1 Feudum potest consistere super fructibus Dohana, vel gabelle.
- 2 Fructus siue directus Dohana si defecerint, an debeant cedere damno Concessionarij, vel fisci prò adobo, distinguitur n. 3. & 4.
- 3 Adobo si est taxato, et fructus Dohana defecerint, fiscus non amittit adobum istius anni, quo defecerunt fructus.
- 4 Idem in sequentibus annis uberioribus, nam fiscus accipit adobam annuorum præcedentium sterilitium, & n. 5.
- 5 Adoha si non est taxata, sed tantum fuit facta confessio indeterminata, distingue de rigore, & de equitate, & n. 6. Et quid si confessio facta sit tempore taxæ veteris, vel taxæ nouæ.

Q V A E S T I O L I I I.

- 1 **E**Xijs, quæ diximus de iure Releuy p. 2. quest. 2. n. 20. quod feudum potest consistere super annuis redditibus certis

- tis, & perpetuis, & etiam super aliqua Dohana, Propterea potest dubitari si fructus, siue redditus dictæ Dohanæ defecerint ex causa Pestis, vel belli, vel alia de causa, ex qua afflictatoribus competeret vel excomputum, vel remissio mercedis prò vt fuit in Dohanis Apuleæ, me allegante iniure, quibus Dohanis ex causa pestis, & Commissarij vltro de Contrabandi, & alijs causis datum ex computum du catorum . . . . . adeò vt parù, & nihil perceperunt consignatarij vt in banca de Crescentio, an hoc casu debeat cedere damno fisci, vel feudatarij.
- 3 Distinguas duos casus. Primus casus aut fuerunt super Dohana concessi centum annui, cum adoho taxato in annuis decem. Secundus casus aut concessi fuerunt centum non taxato adoho, sed tantum fuit facta concessio sub feudali adoha, minimè taxando illam, prò vt ego distinguo de iure Releuij p. 2. q. 6. n. 9. cum sequentibus. ex Doctrina Petri de Greg. de concess. feud. p. 1. q. 11. n. 2.
- 5 Primo Casu, quia à principio concessionis est taxata quantitas adohæ, & est certa, tunc ex quo fiscus pro hac adoha est creditor potior, & anterior ad instar Domini super re Emphiteotica, dùm concessio fuit facta cum dicto onere de re sua, cum quo onere sic acceptauit concessionarius, cum in re sua quilibet est moderator, & arbitrer. *in re mandata Cod. mandati Ifern. in preclud. feud. merito fiscus vti potior, & anterior est semper præferendus prò adoho tam in illo ânno, quo parùm exigitur, quàm etiã in annis sequentibus, in quibus exigitur prò annis præteritis, quia omninò satisfaciendum est filco ad tradita ex Ioffred. Francisco de Amicis, & alijs per Me de iure Releuij p. 2. quest. 6. n. 30. & quest. 11. nn. 5 & p. 3. quest. 3. per totam.* Et de illo, quòd superest satisfaciendum est Concessionario,

aliàs concessio ex gratia concedentis facta gratuito cum illo onere adohi, retorquerentur in odium ipsius concedentis, tantò magis quòd sufficit filco ad satisfaciendum sibi quòd ex feudo percipiatur tanta quantitas fructuum, quanta sufficit prò adoho, exemplo domini, & Emphiteutæ, dùm sufficit Domino vt ex re concessa percipiatur tanta quantitas fructuum, quanta sufficit prò Canone, vel vt remaneat tanta quantitas terræ concessæ, quanta sufficit prò canone soluendo ad tradita communiter, & vulgariter per DD. præcipuè *Iason. in l. 2. Cod. de iure Emphiteut.* Canon enim, & adohum si non soluitur in anno præsentis, soluitur in sequentibus ad tradita per *Me dicto tract. p. 2. quest. 5. nu. 35.* Et ita uidimus practicari tempore Incendij Montis Vesuij, nam in anno dicti Incendij nihil fuit solutum prò canone, sed fuit superseffum, & sequentibus annis quibus terræ fuerunt melioratæ, fuerunt soluti census, & Canones tempore dicti incendii debiti.

Secundus Casus, quando in principio concessionis nihil fuit dictum de quantitate adohæ, quæ fuit taxata, sed tantum fuit facta concessio indefinite sub feudali adoha, nihil taxando quantitatem, & tunc dicta concessio, quia continet adoham debet intelligi de quantitate, quæ debetur secundum consuetudinem loci, in quo fit concessio, secundum vulgata iura, & regulas feudorum, & ad tradita per *Me de iure Releuij par. 2. quest. 10.* & tunc debet intelligi concessio prædicta secundum taxam ordinariam tempore dictæ concessionis, & tunc subdistinguo, aut de rigore, aut de æquitate, De rigore dicas, aut concessio est facta in Regno nostro tempore taxæ veteris, & tunc secundum illam est intelligenda dicta concessio sic indefinita, & iuxta dictam taxam debetur,

bebitur dicta adoha in casu prædicto. Aut tēpore taxæ nouæ, & tunc itidem adoha prædicta in dicta concessione, dicto tempore, facta taxabitur iuxta taxam nouam, & sic cessat incertitudo quantitatis adohæ debendæ iuxta dictam concessionē, nam tempus taxæ vigentis tempore concessionis clarificat, & liquidat quantitatem adohæ, ideò secundū illam facienda est solutio, meritò si annui redditus non sufficiunt, fiscus nihil debet amittere, quia de illo, quod percipitur in annis sequentibus, debet fisco satisfieri de omnibus adohis præteritis, quia vbertas sequentis anni compensatur cum sterilitate præcedentis, & è contra vt dixi in dictis quæstionibus, De æquitate autem dicerem, quòd ex quo adohæ quantitas non est taxata, tunc siuè taxa noua, siuè taxa veteris, est intelligenda secundum quantitatem fructuum, qui exiguntur, vt si exiguntur centum, tunc si concessio est intelligenda de taxa veteri, adohum est exigendum ad rationē taxæ veteris, Si concessio intelligitur secundum taxam nouam, tunc secundum taxam nouam debet exigi adohum, & sic si tantò minus exigitur in hoc anno, tantò minus debet exigi adoha secundum plùs, & minus taxæ veteris, & nouæ, & è contra si tantò maius, & sic prò rata fructuū, qui exiguntur taxatur adoha, habita ratione taxæ veteris, vel nouæ, quarum tempore fuit facta concessio.

ARGVMENTVM.

Quid sit taxa vetus, quid taxa noua, quid liber Cædularis, siuè adoharum, & quid taxa Baronum, & Vniuersitatum, Et an differant in quantitate,

& quid Quinterniones Regiæ Camerae, Et alia circa taxam adohæ.

SVMMARIA.

- 1 *Taxa vetus, & noua, & Cædularis Baronum quid sint, declaratur numeris seqq. n. 12.*
- 2 *Taxa vetus, & noua non differunt in modo quantitatis taxandæ.*
- 3 *Taxa vetus, et noua differunt in tēpore, quo factę fuerint, et declaratur.*
- 4 *Feuda deuoluta, & de nouo concessa, taxantur de nouo.*
- 5 *Taxa noua fuit aucta, siuè diminuta iuxta fructuum augmenta, tempore nouæ concessionis.*
- 6 *Taxa respectu quantitatis debendæ prò rata fructuum semper est uniformis, sed diuersa in quantitate ratione fructuum excrescentium, siuè diminutorum, & n. 7. & 8.*
- 7 *Taxa quedam antiqua consistebat in chirotecis, & tarenis.*
- 9 *Taxa inter Vniuersitates, & Barones dicitur additamentum ad priorē adoham.*
- 10 *Fructus trium annorum coaceruantur, capta informatione ad finem taxandi adohā prò rata vnius anni.*
- 11 *Subfeuda taxantur prò adoha sicut ipsa feuda.*
- 12 *Quinterniones Regiæ Camerae Summarie sunt illi libri, in quibus feuda describuntur.*
- 13 *Feuda descripta in quinternionibus dicuntur quaternata in Regno.*
- 14 *Taxandi modus adoham tam in feudo cum Vassallis, quam sine Vassallis refertur.*
- 15 *Taxa adohæ siuè Cædulare debet ante omnia recognosci, & postea aliquid decerni super eo. Adoha confuse posita in Cædulari confuse exigitur sub n. 15.*
- 16 *Cædulare accomodato, & constituto de feudatario, adoha exigitur à possessore.*
- 17 *Cædulare amisso, admittuntur alia prę-*

probationes ad probandam quantitatem adoha.

- 18 *Appellatione à gravamine taxa adoha pendente, exigitur prò vt taxa antiqua.*

QVÆSTIO LIV.

- 1 **Q**uia sæpè sæpiùs in hoc tract. & præcipuè in q. 36. & in locis alijs, vbi DD. tractant de hoc iure adoha, fit mentio de taxa veteri, taxa noua, & de libro Cædulari Baronũ, siuè adoharum, & de taxa Baronũ, & Vniuersitarum, de quibus licèt supra in multis locis annuimus de taxa noua, & veteri *sup. q. 36* tamè particulare caput instituire volui, prò quo vide *Reg. Moles de adoha q. 1. et 2*
- 2 Et quantum spectat ad taxam veterem, & nouam, nulla est differètia circa quantitatem adoha, s. vt semper ad eandè rationem fructuũ fiat, tam taxa vetus, quã noua; semper. n.
- 3 vnica est taxa, & sic semper fuit, & est medietas fructuum; Verùm differètia, quæ est intèr taxam veterè, & nouam, procedit, ac fit ex tempore, vt quia feuda, quæ olim fuerunt taxata, fuerunt taxata habito respectu ad fructus tunc temporis extantes, siuè qui tunc temporis percipiabantur ex feudo, quo tempore redditus feudotũ erāt tenues; taxa autè noua itidem differt à veteri propter tēpus, quia feuda ipsa tunc tēporis taxata, deuoluta fuere ad Regem ob lineã finitã, vel alia de causa, & dum
- 5 Rex de nouo concessit, de nouo taxauit secundũ redditus extantes, ac rendètes tēpore nouæ cõcessionis; Et quia redditus ex tēpore, & industria hominis creuerunt, & fuerunt aucti, & secundũ quãtitatē fructuũ auctorũ, & crescentiũ fuit facta noua taxa, & sic licèt in quantitate differant, tamen hæc quantitatis differètia non procedit ex diuerso modo taxandi, sed ex diuersa quãtitate fructuum, vt quia tunc parui erant,

- & tempore nouæ concessionis augmentati, vt apparet ex litteris Regijs scriptis Viceregi Terræ Bari, & Hadrunti die 2. Decemb. 1459. in *Regi. Bro litterarũ Curia 2. fol. 147.* Sed taxa semper vno modo fuit facta ad rationē totiès dictam, dicit *Andr. de Iser. in d. c. Imperialē. S. firmitèr, vers. Item videmus, n. 30.* dicēs, quòd feuda magni valoris hodie parũm, aut nihil soluunt prò adoha, & alia feuda nouitèr taxata, minoris, aut parui valoris maiorem summam soluunt, vt elegantèr *Andr. d. loc. Camill. d. Curt. de feud. fol. 41. n. 62.* dicēs, vnica semper fuisse adohã ad rationē prædictã, sed fructus augmentati, fecerūt augere nouã taxam, *Franc. de Pont. decis. 3. n. 2.* dicēs differèntiam inter taxam nouam, & veterem esse circum quantitatem fructuũ respectiue, ad quos fit taxa, sed taxa semper est eadem *Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. auctoritate 5. n. 19. fol. 337. col. 2* dicens antiquitùs solui prò adoha duos tarenos, vel par chirotecarum, hodie verò solui actentò valore fructuum, *Anton. Capyc. verb. feuda adohant, & nouissimè Anell. Amat. conf. 12. n. 10. vers. In eadè cõsultatione, & n. 11. vol. 1. 10. Vinc. Ann. inc. 1. de vassall. decrep. etat. n. 150.* dicēs eandè esse taxã, sed differèntia videtur, quia sunt aucti fructus, ibiq; ponit exēplũ de Comitatu Nolæ, ac Terræ Boyani; Est .n. alia taxa, quæ fit intèr Barones, & Vniuersitates Regni prò solutione donatiui, quæ etsi non sit vera adoha, est tamè additamentũ ad priorè adohã, & quilibet taxatur iuxta mensurã veteris adoha, nulla habita ratione fructuũ, qui medio tempore percipiuntur, ita *Anellus Amatus dicto conf. 12. nu. 12. vers. taxa autem, vol. primo.*
- 10 Nec tandè omittas, quomodo taxa prædicta tam vetus, quã noua deducatur in esse, nempè quo modò Rex scit quantitatem fructuum feudaliũ ad finem, vt taxetur adoha

in quantitate respectiue ad feuda diuersi generis, prò vt dixi *sup. q. 4. dicas*, quòd sicuti taxatur releuiù , concurrentibus fructibus trium annorum , & hæc tempore pacis , secùs autem tempore guerræ , & pestis , vt dico infra , ità in taxanda adoha , Reg. Curia capit informationem de quantitate fructuù perceptorum per tres ānos retrò ex dicto feudo , deinde illis omnibus coaceruatis , & deductis expensis in recollectione , sumit , & capit tertiam partem , quæ importat redditù vnus anni , & super illis taxat adoham , prò vt sic legi obseruatum in liquidatione adohæ Terræ S. Seuerini , vt in processu dictæ liquidationis poenes Carolù de Maria Actuarium Reg. Cam. Summaria .

Sic etiā in taxatione adohæ Terræ Campi Prouinciæ Terræ Hidrunti ad instantiam Aloysij Paladini fuit ordinatù per Reg. Cam. *die 9. Decēbris 1551. in Adoharum 11. fol. 28. r.*

11 Sic etiam seruatur respectu subfeudorum , vt adoha taxetur , sicut in feudo cum dicto calculo fructuù releuij , vt fuit seruatum in adoha subfeudi delle Carone Ciuitatis Nolæ ad instantiam Ioannis Baptistæ Cæsarini , *die 1. Aprilis 1576. in Adoharum 15. d. fo. 28. & Ill D. Ioannæ Orsinæ Ducissæ Martinæ in Adoharum 7. fol. 35.*

12 Ex quibus patet , quid sit liber Cædularis , quid quinterniones , nā taxæ prædictæ tam in anno 1504. & 1564. quibus temporibus fuerūt taxati omnes Barones Regni , & fuerunt descripti in quodam libro , & vnusquisque cum eius taxa , & dictus liber fuit appellatus liber Cædularis , *Camill. de Curt. dicto fol. 41. n. 56.* dicens , esse satis diuersum à libro quinternionum , in quo non notatur taxa prò adoha , quæ debetur ,

13 sed tantum describuntur illi , qui feuda tenent à Regia Curia , vnde postea feudum descriptum in tali-

bus quinternionibus fuit appellatù feudum quaternatù , *Iacob. de Ayell. n. 88. & 89.* dicens multos hac in re decipi , accipiendo Cædularia prò quinternionibus , & alio vocabulo dicit *Camill. de Curt. n. 56. q.* appellatur liber Doni , in quo omnes , qui recipiebant donationes rerum feudaliū à Rege , adnotabantur .

14 In summa vltra ea , quæ dixi supra *d. q. 4.* vt accepi , & mihi videre fecerunt obseruationes Reg. Cam. D. Præsid. Blanditius , & Magn. Rationalis Ioseph de Vrso sic taxatur , Adohū hodie in terra cū vassallis , vt capta informatione de annuo reddito , vt moris est prò quolibet ceterario taxatur duc. 52. 2. 10. vt potè si terra esset mille foculariorū , & redditus esset duc. 1000. tūc ad rationē supradictā adoha ascenderet ad summā ducatorū 525. à quibus deducenda est pars , & rata vassallorū ad rationē carolenorū quinq; prò quolibet foculari , quæ vassallorū contributio in carolenis quinq; quia ascenderet ad summā ducatorū 500. idè excederet medietatē taxæ generalis , & sic grauarentur , propterea introductū fuit , quòd caperetur medietas dictæ cōtributionis generalis ad rationē carolenorum quinq; ascendētis ad dictā summā ducatorum 500. quæ medietas sunt duc. 262. 2. 10. & sic contributio vassallorū ascendit ad rationem ducatorum 26. 1. 5. prò quolibet ceterario .

Sed quādo Terra esset foculariorū 500. & redditus ascēderet ad ducatos 1000. tunc itidē ad rationē ducatorū 52. ÷ taxæ generalis prò ceterario , taxa adohi importaret duc. 525. à Barone præstandos , ex quibus duc. 525. deducas contributionem vassallorū , quæ prò focularibus 500. ad rationem carolenorū quinq; prò quolibet foculari essent duc. 250. quibus deductis à dictis duc. 500. vt supra , remanēt soluēdi per Baronem solū duc. 275. & ità dixerunt mihi d.

D.

D. Præsidentis, & Magn. Rationalis, q̄ obseruatur, vel plùs aut minùs prò rata impositionis adohæ impositæ.

Ex feudis verò absq; iurisdictione vassallorum dixerunt mihi, quòd adohum taxantur ad rationem ducatorum triginta prò quolibet centenariò, prò vt sic fuit facta liquidatio introituum D. Petri de Toledo alla Duchesca hic Neapoli; Et in alumeria Ischæ Ill. Marchionis Vasti.

15 Quæ taxa omnino est attendenda in solutionibus adohæ, quinimò quando aliquid per Reg. Cam. ordinatur circa adoham, tunc semper recognoscitur priùs Cędulare, & postea dicitur, recognito cędulari, ex quo apparet istud, & illud, ideò mandamus, &c.

Adeòq; est attendenda dicta taxa, quòd si confusè fuerit posita, adhuc confusè est exigenda, quoad nò reducitur ad ordinem, prout sic vidi prouisiones expeditas ad instantiã Magnif. Ioannellæ Carrasæ filis, & hæredis prò medietate quon. Hyeronimi Carrasæ dicentis, quòd adohum Terrarum Molisij, Ciuitatē Veteris, & aliorum feudorū in Prouincia Comitatus Molyisij debebat solui prò medietate ab alia sorore Portia Carrasæ similiter filia, & hærede prò medietate dicti q. Hyeronimi, & hæredes erant sorores prò medietate; Propterea per Regiam Cameram fuit ordinatum, eò quòd taxa dicti adohi stabat sic confusè facta, quòd sic confusè exigeretur adohum, & ita fuit mād datum, quòd exigeretur prò medietate ab vtraq; & non integrum ab vna die 28. Iunij 1536. in adobarū lib. 7. fol. 33. ter.

16 Sed quando postea Cędulare aptatur, & accomodatur, vt quia tollitur confusio propter informationē captā, vt quia apparet de vero possessore feudi. tunc ab illo, qui possidet exigitur rata adohi, prò feudo possessō, vt fuit ordinatum ad instā-

tiam Ill. Principis Hostiliani, qui taxabatur prò multis Terris, inter quas confundebatur Terra Veggianelli, quæ possidebatur per Magn. Aureliam de S. Seuerino, propterea constituto, quòd possidebatur dicta terra per dictam de S. Seuerino, fuit ordinatum, quòd ab illa exigeretur, & quòd exactum restitueretur dicto Principi, die 7. Septembris 1537. fol. 126. in adobarum septimo.

17 Quid autem si liber, vbi describitur taxa feudatariorum, vt apud nos est liber Cędularis, de pdatur, adeò, vt haberi non possit, quomodo probetur quantitas adohæ, dicas, quòd non per hoc excluduntur alię probationes, putà testes, vel alię scripturę, vel apodixarum de recepto factarum à Domino, vel eius Procuratore, siuè Quæstoribus, prò vt sic fuit ordinatum in anno 1532. ad instantiã qu. Ioannis Malenæ Ciuitatis Rossani, qui comparuit in Regia Cam. dicendo, quòd prò feudo nominato de le marine, & S. Ioannis taxabatur tātū in duc. tresdecim, & tareno vno, sed quia taxa prædicta fuit deperdita propter longissimā absentiã à patria ex causa ibi expressa, & ipse habebat tantū non nullas scripturas, & apodixas de recepto factas per retrò Perceptores, ideò petebat mandari, quòd solueret tantū dictos ducatos tresdecim &c. fuit ordinatū vt Thesaurarius Calabriae caperet informationem si dictus de Malena possidebat dicta feuda, & etiam de quantitate solita solui prò adoha, antequam fuisset illis priuatus, etiã per visionem scripturarum, & apodixarum, & cōstito de prædictis, quòd exigeret tantū dictos ducatos tresdecim, & tarenum vnum, nec plùs, nec minùs die 5. Iulij anno, quo supra in Adobarum 6. fol. 28. ter. & 29.

18 Verum si vassallus grauatur de taxa, & mandatur per Reg. Cam. quòd capiatur informatio, & pendente

captura informationis, & soluitur iuxta taxam iam factam, & tunc temporis existentem, prout fuit ordinatum ad instantiam dictæ Ill. D. Ioannæ Ursinæ Ducissæ Martinæ prò adoho terræ Contursi die 11. Augusti 1536. dicto lib. Adoharum 7. fol. 35. Qua informatione capta, deinde de nouo taxatur feudum iuxta introitus per dictam informationē probatos, vt fuit ordinatum in Adoho Magnifici Michaelis Gomes pro terra Albanellæ, die primo Februarij 1537. in adoharum 7. tergo, vbi lunt per plures prouisiones sic cantantes.

ARGVMENTVM.

Foemina an teneatur præstare adoham prò feudo, quod possidet prò dotario, vel alio iure; Et quid in subfeudo, an præstabit adoham Domino vel Baroni, Et an debeatur illi subuentio; Et in quibus Casibus; Et quid si habet tantum habitationem, vel annuam pensionem ex feudo tantum.

S V M M A R I A.

- 1 Foemina regularitèr non seruit de persona Domino ob feudum.
- 2 Foemina prò feudo præstat Domino seruitium in pecunia, vel aliàs partem fructuum.
- 3 Foemina præstat adoham prò feudo, siue à Rege, siue à Barone teneat, & nu. 5. declara nu. 6.
- 4 Foemina petit subuentionem prò adoha à vassallis dotalibus, & de ratione, & declara nu. 7.

- 6 Foemina prò subfeudo dotali præstat seruitium Baroni.
- 7 Subuentio debetur foemina ex feudo dotario prò adoha præstanda Domino tantum.
- 8 Foemina hodie vsufructuaria antefati præstat seruitium de feudo prò antefato assignato.
- 9 Foemina habens habitationem, & annuam pensionem ex feudo, sed alius possessionem, non præstat adoham, sed possessor.

V A E S T I O LV.

- 1 **D** Vbium erat, quod cum mulier non posset seruire de persona prò feudo ob sexus imbecillitatem, siue fragilitatē, Rosental cap. 8. conclus. 8. num. 8. Nec etiam videatur posse adoham præstare, quæ loco personalis seruitij est introducta, tamen cōtrarium est uerius, vt mulier prò feudo, quod possidet, siue vt Domina, siue prò dotario, licet non possit de persona seruire, teneatur præstare seruitium Domino in pecunia, siue partē fructuum, vel sumptus Domino subministrare, Ioannes Raynaldus in cap. Imperialem, S. firmitèr, num. 54. de prohibet. feud. alienat. per Frideric. Iacobin. de S. Georg. in sua inuestit. feud. in verb. Et promiserunt eidem Domino, num. 30. Petrus Nicol. Mozz. de feud. tit. fin. nu. 127. versic. Decimò excusatur, Henrich. à Rosental de feud. cap. 8. conclus. 4. num. 16. Andr. Kobl. de seruit. feud. parte prima tit. qui seruire teneantur num. 126. & per conlequens tenetur præstare adoham, quæ est quota fructuum feudi, etiam ex feudo, quod habet prò dotario, vt dicit idem Andr. Kobl. d. loco.

Et in specie, quod teneatur præstare adoham, Bartholom. de Cap. in Const. licentiam Baronibus, sub tit. de dotibus, n. 10. & 11. dicens, quod potest

potest petere subuentionē à Vassallis feudi dotalis, ea ratione, quia subuentionis debetur pro seruitio, & mulier pro dotario præstat adoham, siuè seruitium, *Marin. Frecc. de subfeud. tit. de auctoritate Baro. auctoritate 2. q. 17. §. hic quæro de noua quaestione, n. 9.* dicens, quod dum soluit adoham, debet habere subuentionē *Joseph Cum. in c. si aliquè in verb. consueti seruitij n. 8.* dicens mulierem præstare adoham pro feudo dotario, siuè à Rege, siuè à Barone teneatur, *Camil. de Curt. in suo diuers. feudal. fol. 42. à 1. col. p. n. 70. Iacob. de Ayel. de iur. adohæ n. 56.* ea ratione, quia mulier est plusquam usufructuaria.

6 Declara etiam procedere in subfeudo, quod mulier tenet pro dotario, ut teneatur præstare seruitium Baroni, eò quod dictus Baro præstat Domino seruitium pro dicto subfeudo dotarij, & si mulier submonita ad præstandum dictum seruitium, potest per eundem Dominum feudi exguardiari, & dissasari, *Iacobus Ayell. dicto num. 56. Joseph. Cum. dicto loc. n. 8.*

7 Declara secundò quod dixi de subuentione præstanda mulieri pro dotario, ut illa subuentione debeatur tantum pro subuentione adohæ, in cæteris autem casibus subueniet Domino; *Iacob. Ayell. dicto loc. versic. Hac quantum. Bartholom. de Cap. dicto loc. n. 10. versic. in alijs casibus.*

8 Declara, hæc omnia procedere etiam hodie atteuta nouella pragmatica edita in anno 1616. per quam mulier in antefato est usufructuaria; quia ex quo usufructarius præstat adoham, ergo, & ipsa mulier, quæ est plusquam usufructuaria, ad quam pragmaticam sollempne, & eruditione refertum edidit Commentarium Ioannes Dominicus Tassonus olim Aduocatus ornatissimus, nunc M. C. V. in Ciuilibus Iudex meritis- simus, & maiora promerens.

9 Declara quartò, quòd si mulier in feudo habet tantum habitationem, & de illo annuam pecuniam percipit, sed possessionem feudi habet agnatus, tunc ipse agnatus præstabit adoham, num autem foemina, ita declara *Andr. Kohl. dicto loc. n. 127.*

10 Declara quintò, quòd mulier pro feudo, quod tenet iure antefati, siuè legati per ben seruire, tenentur tantum soluere adoham currentem, nõ autem residuum adoharum præteritarum, pro vt sic fuit seruatum, pro Magnifica Lucretia Arcamona vxore spectabilis Anibalis de Capua, cui Lucretiæ Anibal pro suo antefato, & ben seruire legauit Terram Fossacæcæ, & Torellæ; Et quia Perceptores volebant exigere residuum adohæ præteritæ, & debitæ per dictum Anibalem, fuit ordinatum, quòd exigeret adoham currentem, nec eam molestaret pro præterito, *die 21. Iulij 1537. in Adoharum 7. fol. 11. & exactum restituatur.*

ARGVMENTVM.

Vendito feudo, onus adohæ non solutæ, & de feudo prædicto debitæ an spectet ad emptorem, vel ad venditorẽ; distinguitur quando venditio facta est simpliciter, vel quando de adoha soluenda est cõuentum, vel quando sciens, vel minori pretio quis emerit, vel cum pacto de retro uendendo; Et quid de feudo retrouendito, siuè reempto.

S V M M A R I A.

- 1 *Emptor, an venditor soluat adobam de feudo vendito, distinguitur n. 3. 5. 8. & seq.*
- 2 *Fiscus prò adoha habet iura inconcussa super feudo, non obstante venditione.*
- 4 *Adoha onus reale est, & à possessore feudi debetur.*
- 5 *Emptor, non autem venditor soluit adohā, nulla facta adoha mentione.*
- 6 *Seruitium personale spectat ad venditorem.*
- 7 *Seruitium ex feudo debetur loco conditionis.*
- 9 *Adoha de feudo vendito, debetur ab illo, qui illam sibi adsumpsit. Et quid si emptor soluisset adobam venditori ut solueret Regia Curia sub n. eod.*
- 10 *Emens feudum sciens adobam non esse solutam, si minori pretio, tunc ipse soluet illam, secus autem si ignoranter, & iusto pretio, quia habet repetitionem à venditore.*
- 11 *Venditor soluet adobam imponendā, stante conuentione, vel minori pretio, & pacto de retrouendendo. Et quid in reemete, & retrouendente.*
- 12 *Et quid quando nihil est conuentuum inter emptorem, & venditorem.*
- 13 *Emptor feudi cum pacto de retrouendendo soluet adobam, iuxta taxam tempore contractus.*
- 14 *Cautela ponitur prò fisco in feudo vendito cum pacto de retrouendendo, ut liceat fisco exigere à possessore feudi.*
- 15 *Venditor reemens feudum soluit adobam iuxta taxam tempore, quo possidebat, non obstante, quod sit alterata in persona emptoris.*
- 16 *Adoha superflue soluta, est reficienda soluenti.*
- 17 *Adoha integrè est soluenda de functionibus fiscalibus concessis in feudum, non obstante alienatione partis illarum.*
- 18 *Nisi adoha diuidatur pro rata quantitatis alienatæ.*
- 19 *Retrouendens an reemens soluet adobam debendam.*
- 20 *Taxa adoha non immutatur per retrouenditionem, siue reemptionem.*
- 21 *Capitulum Imperatoris Caroli Quinti super taxa adoha de feudis venditis cum pacto de retrouendendo refertur.*
- 22 *Capitulum predictum fuit ampliatum in alienatione necessaria.*
- 23 *Adoha à quo soluenda est, quando sunt venditi fructus feudi.*
- 24 *Adoha an decauetur à releuio in feudo vendito remissiuè, & distinguitur n. seqq. 25.*
- 26 *Pretij paruitas quando faciat presumi feudum francum à seruitio fuisse venditum.*

QVAESTIO LVI.

- 1 **M**ouet quæstionem *Iacob. de Ayell. de iur. adoha, nu. 61.* an emptor, vel venditor feudi teneatur præstare adohā non solutam, & remittit se ad *Andr. de Isern. in cap. 1. S. sed nec alia iustior, quæ fuit prima causa benefic. amic.* & propriè ipse *Andr.* mouet quæstionem n. 36. dicens, quòd profunt hæc scire, si vendantur feuda, vtrum emptor sit obligatus ad seruiendum; sed interim vide non nulla, quæ dico *supra quest. 23. in fine.*
- 2 In qua quæstione, præsupposito quòd circa iura fisci prò exigendo adoha super feudo, illa sunt inconcussa, dum super feudo habeat realem actionem, vt supra dixi q. 7. & sic semper còtra feudi possessorem, cum sit onus reale, vt annuit *Andr. de Iser. dicto n. 36.* & dicunt omnes DD. infr. allegandi, & inferiùs ponam clausulam solitam.
- 3 Quo posito, vt ad quæstionis decisionem deueniam, distingo duo capita. Aut in venditione, siue assensu nihil de adoha præterita est dictum, ad quem spectet solutio, secundo

eundò capite, quando est dictum ad quem spectet solutio. Primo capite concludas, eò quod adohæ onus est reale, vt dicit *Andr. in dicto §. sed nec alia iustior*, & à possessore feudi exigenda, vt *supra qu. 7. dixi, & qu. 44.*

5 concludas, quòd facta simplici vèditione, nulla facta mentione adohæ, ad quem spectat, tūc ab emptore esse præstandā, dicas ita *Andr. de Iser. in dicto §. sed nec alia iustior, n. 36. versic. sed si est realis*, dicens

6 quòd quando seruitium esset personale spectaret ad venditorem, si verò reale ad emptorem, prò vt est adoha, quando nulla facta esset reseruatio in venditione feudi de tali seruitio. *Marin. Frecc. de subfeud. auctoritate 5. n. 13. lib. 2.* dicens, esse

7 onus reale, non quòd feudum esset obligatum per seruitio, sed quòd seruitium sit loco conditionis, & condicet Dominus à feudi possessore, nisi seruitiū soluatur, *Ioseph Cum. in cap. si aliquem, in verb. Consueti seruij, n. 4.* dicens, emptorem cum

8 Regio assensu teneri ad præstandū seruitium, non solum prò tempore, quo possidet, sed etiam prò tēpore præterito, *Camill. de Curt. in suo diuersor. feudal fol 42. col. 2. n. 68.*

Sed distingue, aut de adoha currenti, aut de adoha præterita, Primo casu tunc emptor soluit adohā à die, quo cæpit possessionem feudi empti, quando aliter non esset dictum, & ita expediuntur prouisiones, vt aliàs dixi supra *q. 23. vbi adduxi prouisiones Regiæ Cameræ ad instantiam Ferdinandi Venturæ erga Antonium Scaglione, & alias prouisiones Ioannis Antonij Lanarij emptoris Ciuitatis Monderuini, vt soluant à die captæ possessionis, & alias similes prouisiones, ad instantiam Magnifici Iacobi de Bucchis prò adoha Terræ Castellucciæ, nam fuit reformata quantitas adoharum præteritarum, & fuit dictum*

à die venditionis, & si captæ possessionis die 19. Augusti 1536. in *Adoharum 7. fol. 37. t.* in qua prouisione fuit adiecta post data, vt sequitur.

Pigliarete ad manus Curia tutte l'entrate di detta Terra, quelle esigere, fin tanto sarete sodisfatto da desti residui, & fuit firmata dicta prouisio à Hyeronimo de Francisco locutenente, & à Francisco Reuertorio, & sic verificatur in praxi, quod Ego dixi in dicta quest. 23. n. 2.

Secundò casu de adoha præterita, tunc vltra ea, quæ dixi supra *q. 33.* dicas, quod adoha imposita tempore, quo possidebat venditor, debet solui ab ipso venditore, non autem ab emptore, prò vt ad instantiam Magnifici Francisci Caraccioli, qui emerat quædam Castra ab Ill. Duce Martinæ, & tempore, quo dictus Ill. Dux possidebat dicta Castra, fuit imposita quædam adoha, prætendebat fiscus, recta uia, exigere illā ob ipso emptore, vti possessore, sed quia respectu contrahentiū, à quo sit soluenda adoha, non procedit conclusio in fauorem fisci recta via agendi, & quòd onera debent solui ab illo, qui possidebat, fuit ordinatū quòd Ill. Dux Martinæ solueret adoham impositam tempore, quo possidebat, die 15. Ianuarij 1526. in *Adoharum 4. fol. 186. t.*

9 Secundò capite, quando aliquid de adoha dictum est, tunc à quo reseruatum est, solui debetur, vt si à venditore, vel èptore *Marin. Frecc. dicto n. 13. circa medium*, dicens, esse soluendam ab emptore, quando aliter non est conuentum, *Ioseph Cum. dicto loc. n. 5.* Vel si emptor soluisset adoham venditori vt solueret Regiæ Curia, tunc emptor non est molestandus, sed erga venditorem dirigit gressus fiscus, nam vèditor non debet duplici onere grauari, prò vt fuit ordinatū ad instantiam Excellentis Emilia Carrasæ Comi.

Comitissæ Policastri, quæ emerat Terram Castri Abbatis ab Ill. Principe Salerni cum pacto de retrouendo, & soluit in posse dicti Ill. Principis vnam tādā adohi vsque ad tertiū Natalis, quod pducta tali solutione, Perceptor exigit dictam tādā à dicto Ill. Principe, & quod non molestet dictam Excellentem Comitissam, *die 23. Iulij 1537. in Adobarum 7. fol. 116.*

- 10 Declara primò supradicta in primo capite, si emptor emisset sciētèr vel ignorantèr, vel iusto pretio, vel minori; vt quando scientèr, tunc sibi imputet, si ignorantèr, tunc aut iusto pretio, vel minori; si iusto pretio, tunc soluet emptor vt possessor, sed repetit à venditore, eā ratione, quia emit iusto pretio, & ideò debet vendere francum ab onere de præterito; si minori pretio, vt quia tacitè habita fuit ratio de dicto onere non soluto, tunc emptor soluit sinè spe repetendi à venditore, itā concludunt *Marin. Frecc. dicto n. 13. versic. Possessor tamen repetit ab alienante*, quia debebat certiorare ementem, qui si certioratus, aliàs non emisset tanto pretio, sed viliori.
- 11 Si verò feudum venderetur cum pacto de retrouendo, tunc si est appositum pactum, quod venditor soluat adoham, quando contingit imponi, tunc soluet ipse venditor *Sygmund. Loffred. paraphras feudal. ad Andr. in cap. 1. de controuers. feud. intèr me, & Dominum*, & tunc feuda venduntur minori pretio, aliàs si maiori venderentur, dicit *Loffredus dicto loc.* quod erit contractus contrā *tex. in cap. illo vos, de pignoribus*, quia si venditur feudum, debent considerari in dicta venditione onera seruitij militaris, & sic adohæ, & releuij, & alię obligationes, ad quas Vassallus ipse teneretur ratione feudi, vt dixi supra dicta 7.

23. num. 3. in adoha Terræ Apicij venditæ cum pacto de retrouendo, & iterum in adoha Terræ Cruconi venditæ Petro Antonio Ferraro.

- 12 Aut nihil est conuentum de soluenda adoha cū pacto de retrouendo, & tunc quia emptor dicitur feudi possessor, & minori pretio emit, tunc ipse emptor tenetur soluere adoham, nō autem venditor, prò vt sic fuit ordinatū *die 13. Maij 1536. in litterarum Adoha 7. fol. 28.* quod Tefaurarius Calabriæ Ultra, exigeret adoham à Magnifico Gabriele Imperato prò quibuldā introitibus feudalibus super bauulatione, & alijs de Ciuitate Balcastri sibi venditis à Comitissa dictæ Ciuitatis.

- 13 Sed ad quam taxam soluet emptor, an ad taxam antiquam, vel nouam, putā si tempore pacti de retrouendo erat vna taxa, & hodiè de nouo sint taxata feuda, dicas, ex quo illę leges sunt seruandę, quo vigeant tempore contractus, ideò debet soluere adoham debitam tempore contractus, aliàs non contraxisset emptor, & sic iuxtā taxam antiquam, nō autem nouam soluere debet emptor cum pacto de retrouendo, pro vt sic vidi nonnullas prouisiones, & signantèr ad instantiā Ill. Andree de Auria Principis Melphiæ, ex quo tenebat feudum cum pacto de retrouendo, quod soluatur iuxtā taxā antiquam, non autem iuxtā taxam nouam, & sic fuit mandatum Perceptori Basilicatæ, *die 1. Februarij 1537. lib. 7. adobar. fol. 67. & 1. & fol. 68. eod. lib.*

Sic etiam fuit ordinatū ad instantiam Excellentis Cicchi de Loffredo Præsidentis Sacri Cons. vt prò introitibus feudalibus Gripræ Minardæ, & alijs introitibus feudalibus sibi venditis à Lanzilao de Aquino Marchione Vasti, & Quaratæ

ratæ soluerentur tantum annui ducati 63. & gra. 14. taxæ antiquæ, vt in *Adoharum* 7. fol. 85. n. 86.

14 Cautius tamen vt agatur inter istos anfractus venditionū, vel alienationum feudorū, quādo apponuntur pacta tāgentia solutionem adohæ, vt fiat ab emptore, vel à venditore, vt tam in assensu, quā in prouisionibus ad instantiam vnus ex eis, vel emptoris, vel venditoris, vt sēper apponatur clausula, citrà tamen præiudicium Regiæ Curiaë exigendi adoham à possessore feudi, prò vt sic vidi prouisiones expeditas à Regia Camera ad instantiam Fabritij Carrielli de Nuceria Paganorū prò feudo dicto lo Dragho, die 15. Maij 1603. In *Adoharum* 20. fol. 213. nam mediante Regio assensu fuit venditum dictum feudum franchum ab adoho, & quando fuerunt expeditæ prouisiones Perceptori Principatus Citrà prò exigendo adoho ab ipso venditore, fuit apposita dicta clausula, Citrà ad præiudicium Regiæ Curiaë exigendi adoham à possessore feudi.

15 Vnum tamen aduerto, quòd, & si taxa adohæ alteraretur in persona emptoris cum pacto de retrouendēdo, tamen si postea feudum retrouēdetur vero Domino, Dominus reemens soluet adoham secundum taxam suam, non autem secundum taxam alteratam in persona emptoris cum pacto de retrouendēdo, & sic taxa venditoris non alteratur prò vt sic per Reg. Cam. facta relatione in Collaterali Consilio, fuit decisum, quòd licet fiat taxa noua in persona tenentium feuda cum pacto de retrouendēdo, tamen non per hoc alteretur taxa antiquorū Dominorum, qui nec teneantur soluere secundum nouam taxā factam in persona nouorū emptorum cum pacto de retrouendēdo, sed secundum eorum antiquam taxam die 13. Iulij 1526. in *notamentorum Reg. Cam.*

16 Quid autem si vēditor, vel emptor prò dicto feudo soluisset superfluum prò adoha, putà centum, & adoha esset quinquaginta, dicas ex supradictis, quòd est reficienda, & soluenda quantitas superflua soluta ipsi soluenti, prò vt fuit ordinatum ad instantiam Martij Conti prò Terra Prataë, & S. Mariaë in Grifone, die 18. Ianuarij 1601. in *Adoharum* 10. fol. 104.

17 Quid autem si esset concessę in feudum functiones fiscales, vel annui introitus super iure Regiæ Curiaë, si deinde concessionarius venderet, & alienaret aliquam partem dictorum introituum, an adoha diminueretur etiam prò rata, dicas, quòd hæc diuisio, siuè diminutio non debet nocere Domino Regi, quin integram adoham exigat à primo concessionario alienante, quia in Domini præiudicium non possunt diuidi, ideò tota adoha exigitur ab illo, prò vt sic fuit ordinatū per Regiam Cameram die 12. Iunij 1536. in *lib. Adoharum* 7. fol. 33. nam Magnifica D. Ioāna Cantelma possidebat in feudum annuos 350. de quibus alienauerat annuos ducat. 40. Magnificæ Frigulæ de Alexandro, quo anno fuit impositum donatium ducatorum . . . . & prò rata dictorum ducatorum 350. spectabant in dicto anno ducati 91. 4. 7. — prò dicto adohò, inclusa rata adohi dictorū ducatorū 40. qui erāt 10. 2. 10. fuit ordinatū, quòd exigentur integri duc. 91. 4. 7. etiam inclusa dicta rata dictorum ducatorū 40. alienatorum, prò vt apparet ex dictis litteris Reg. Cam. videas *infr.* 9. 59. *sub. n.* 15.

18 Ideò sint cauti venditores, vt statim faciant deduci taxā adohæ prò quantitate vendita à quantitate prima poenes venditorem retenta, vt fuit seruatum inter Ill. D. Isebellam Columnam, & Magnificum Suardinum de Suardis, nam dicta D. Isabella,

bella vti hærcs Ill. Prosperi, & Vespesiani Colūnæ possidebat in feudum annuos ducatos . . . super passu Garigliani, ex quibus dicti Ill. Domini concesserunt annuos ducatos . . . in feudum dicto Magn. Suardino, & fuit ordinatum, quòd facta diuisione similiter diuisim prò rata exigeretur adohum, die 28. Iulij 1536. In Adoharum 7 fol. 34.

- 19 Quid autem in feudo reempto, an onus adohæ non solutæ spectet ad retroudentem, vel ad recimentem: Hanc quæstionem mouet *Marrin. Frecc. de subfeud. lib. 2. tit. de auctoritate Baronum, auctoritate 5. nu. 20.* per totam intercapedinem numeri, discurrens an tale feudum sit nouum, vel antiquum, & tandem in fine dicti numeri paulò suprà versic. *utroque igitur casu*, concludit seruitium non immutari, prò vt erat ab antiquo per ipsam reemptionem; si ergo non debet immutari, consequens est clarum, vt soluat seruitiū secundum taxam antiquam, dixi *supra quæst. 32. circa finem*, sed quòd ad solutionem adohæ retineas terminos supra notatos, vt pro tempore, quo possedit retroduens soluat, licet fiscus exigat ab ipso reemete, vti possessore, tamen repetet ipse reemptor ab ipso retroudente, qui non soluit.
- 21 Quæ omnia sic discussa per iuris terminos fuerunt stabilita per Capitulum decimum in ordine fol. 104. tergo particulariter concessum per Cæsaream Maiestatem die 22. Martij 1537. Cuius tenor talis est.

Capitulum concessum fidelissimæ Ciuitati Neapolis, & Regno sub data in Castello nouo huius Ciuitatis die 22. Martij 1537.

Item perche alcuni Baroni del Regno hanno alienati feudi, & entrade feudali, e Castelle libere, & in perpetuū,

& alcuni con patto de retrouendendo, & l'adoba di detti feudi si troua tassata secondo la tassa antiqua, & la Regia Camera della Sommaria preter de far noua tassa, e secondo la noua tassa costringere li comperaturi ad pagare l'adoba; Et tanto in detti feudi, & intrate feudali alienate, quãto in quelle, che da cquã auante si alienaranno trà Baroni, & feudatarij, Vostra Maestà farà gratia mandare, che non s'innoua tassa alcuna ma che s'esiga la tassa antiqua, secondo la quale se pagaua per li vendituri, seù venditore. Placet Cæsareæ, & Catholicæ Maiestati, vt in alienationibus feudorū deinceps nulla sit differentia in æxtimatione adohæ per venditionem, seù aliam alienationem, & successionem; sed idem ius seruetur, & eadem æxtimatio fiat in adoha, & casu prædicto venditionis, seù alienationis, quæ seruetur, & fit in successionem, Ioannes Antòn. Palmerius prò Secretario.

Vigore cuius capituli fuit etiam ordinatum, quod Magnus Nicolaus Maria de Summa emptor terrarum Circelli, & Colle non solueret iuxta taxam nouam, sed iuxta taxam, qua fuit taxatus Ill. Marchio Montis hærculis venditor, prò vt apparet ex prouisionibus die 22. Iunij 1537. fol. 110. Adohar. 7. Sic etiam fuit per Reg. Cam. decisum referente Domino Brancalone, quòd Ioannes Berardinus Carapha emptor feudi vulgò de Sancto Vito non soluat secundum taxam nouam, sed vigore dicti capituli soluat iuxta taxam antiquam suorum prædecessorum die 29. Octobris 1543.

- 22 Quod Capitulum fuit postea declaratum habere locum non solum in alienatione voluntaria simplici, vel cum pacto de retrouendendo, sed etiam in alienatione necessaria, puta in adiudicatione mediante sententia iudicis, nam in anno

1537.

1537. Magnificis Petro Vmbriano, Scipioni de Afflicto, & alijs, fuerunt, mediante sententia Regiæ Cameræ adiudicatę annuę quantitates introituum feudaliū terræ Morconi, vti creditoribus Comitibus dictæ terræ, à quibus prætendebat Commissarius dictæ Prouinciæ terræ Laboris, & Comitatus Molyssij exigere adohum iuxtà taxam tunc de nouo factam, de qua exactione grauati supradicti creditores, adducētes Capitulū prædictū, fuit ordinatum, quòd adoha exigatur iuxtà taxam antiquam, die

22. Iunij 1537. vti in *Adoharum* 7. fol. 111. Verùm in calce dictæ prouisionis fuit appositum postdatum. Esigeriti, vt supra, salua la decisione dictæ Regiæ Cameræ, si debeant soluere iuxtà taxam antiquam, vel taxam nouam, Datum &c.

Et licet non reperi decisionem sic indicatam, tamen in alia causa fuit decisum, quòd exigatur iuxtà taxam antiquam, vt in causa Magnifici V. D. Marini de Magistro iudice Fisci Patrono cum Magnifico Nicandro Mont' Aquila, & Isabella de Bastarijs super adoha debēda prò Terra Cameli in Prouincia Comitatus Molissij, vendita dicto Magnifico Marino cum pacto de retrouendendo quandocūque, fuit per Regiam Camerā interpositum decretum tenoris seq. v3. Die 17. men. Octobris super facto totius iuris adohæ, terræ Camelorum, Visis Cædularijs antiquis, & modernis Regiæ Cameræ Summaria de taxa adohæ prò Regijs donatiuis, & præsertim vltimo; Nec non considerato Instrumento emptio- nis dictæ terræ factæ per Magnificum Vtr. I. D. Marinum Magistri Iudicis Regij filci Patronum, & modernum possessorem terræ prædictæ cum pacto de retrouendendo quandocumque, apparet, quòd ta-

xa antiqua dictæ terræ Camelorum, deducta rata vassallorum, erat, & est ducatorum vndecim, tarenis vnus, & granorum quinque; Et considerata clausula adducta in dictis donatiuis, quòd de feudis, quæ tenentur cum pacto de retrouēdēdo soluantur secundum taxam antiquā, & alijs rationibus in Banca discussis, fuit consensu prouisum, quòd exigatur ius adohæ per dicta terra Camelorum secundum taxam antiquam prò donatiuis ad rationem ducatorum 11. 1. 5. hoc suum &c. consensu Bernardus Morera, & ita fuit ordinatū die 23. Septembris 1527. in *Adoh.* 7. fol. 133.

23 Sed an adoha debeat deduci à releuio, si feudum fuerit emptum cū pacto, vt venditor, nō autem emptor solueret, & hæres non soluisset adoham, vide quæ dico de iur. releuij parte secunda quæst. 16. n. 24. versic. sed quid si adoha, & vide interea Regentem Anibalem Moles in suis decisionibus manuscriptis, sub tit. de Iur. releuiorum, decis. 11. distinguentem, quòd si feudum fuisset

24 venditum francum cum pacto, vt venditor solueret, & fuisset impetratus Regius assensus, & tunc non fit deductio in fauorem emētis; Aut non fuit venditum francum, & tunc exigatur adoha ab ipso emptore; Et ideò debet fieri deductio in releuio, ad hoc vt liberetur feudum à dicto onere, prò vt latius dico ibi.

25 Quando autem ex quantitate prætij debet præsumi feudum fuisse venditum francum ab onere seruitij, vltra superius dicta, ad eas *Andr. Kohol. de seruit. feudal. parte prima tit. qui seruire teneantur nu. 21. cum seq. de quo vide supra quæst. 23.*

26 Quid autem si essent venditi fructus feudi, à quo debet solui adoha, vide quæ scripsi de Iur. rel. p. 4

quest. 8. & nonnulla alia ad hanc
quest. facientia, vide *infr. quest. 42.*

ARGVMENTVM.

Adoha an debeat solui ab vsu-
fructuario, vel à proprietario
feudi, & ad vsufructuarium
spectare concluditur, sic etiã
Collectæ tributa. Et alia one-
ra realia.

S V M M A R I A.

- 1 *Vsufuctuarius an teneatur soluere adoham, an proprietarius, & affirmatur nu. 3. quod vsufuctuarius soluet, & sub n. 4. & 5.*
- 2 *Vsufuctuarius non tenetur soluere onera proprietatis.*
- 4 *Vsufuctuarius petit adiutorium à vassallis, in quibus habet vsufuctum.*
- 5 *Vsufuctuarius tenetur ad onera realia feudi, non autem personalia.*
- 6 *Vsufuctuarius soluit onus debitum prò iure iam habito, secus prò iure habendo.*
- 7 *Vsufuctuarius tenetur soluere etiã Collectas, & tributa feudi.*

Q V A E S T O L V I I.

- 1 **S**Vpposito, quòd super feudo possit constitui vsufructus mediante ascensu Domini, & vnus in feudo habeat vtile dominium, alius autem percipiat fructus, & sic sit vsufructuarius, tunc adoha, à quonã venit soluenda, an ab ipso proprietario, 1. ab illo, qui habet vtile dominium feudi abique fructuum perceptione, an verò ab vsu-

fructuario, qui habet fructuum per-
ceptionem, & licet iniustis ratio-
nibus videatur tenere *Ioannes Bap-
tista Bilocta allegat. 2. num. 4. ad 8.* vt
nò teneatur vsufructuarius ad ad o-
ham, quoniam, & si adoha dicatur
præstari de fructibus feudi, hoc
ideò est, quia in eius taxatione va-
lor feudi, qui ex illius fructibus æx-
timatur, considerari debet, non
autem quòd prò fructibus æxتما-
tur, considerari debet, sed, quòd
prò fructibus soluatur, ex auctorita-
te *Andr. de Ifern.*

- 2 *Insuper Vsufuctuarius non te-
netur ad oneras, quæ tendunt ad
conservationem rei, & perpetuam
utilitatem, prò vt est adoha, ex au-
toritate *Matth. Afflic. decis. 252. n.*
2. hæc discurret *Ioannes Baptista Bi-
locta ibi.**
- 3 *Quibus tamen non obstantibus,
verior est sententiam, vt solutio ado-
hæ spectet ad vsufructuarium, non
autem ad proprietarium, 1. ad vas-
salum, qui habet vtile dominium,
& sic vsufructuarius soluat, prò vt
sic docuere *Andr. de Iser. in Const.*
*Quamplurium, versic. in contrarium
quando iudicetur, Fab. de Anna conf.*
3. n. 39. dicens, quòd in tantum est
verum, vt vsufructuarius soluet
adoham, quòd etiã vsufructuarius
ipse potest petere adiutorium, ex
dicta Cõstitutione Quamplurium prò
seruitio; & sic adoha soluenda Re-
gi, *Anton. Capyc. decis. 184. n. 3. Gloss.*
Paris. tit. 1. §. 22. num. 156. tradens
adoham, onus releuorum, & alia
onera realia debenda ex feudo spe-
ctare ad vsufructuarium, non autẽ
onera personalia, *Henrich. à Rosent.*
de feud. cap. 8. conclus. 5. n. 2. dicens,
quòd qui, iure permittente, habet
vsufructum in feudo, interim, eo
durante, seruitia exhibere compel-
litur, quia dicit *Camill. de Me-
dic. conf. 18. num. 16. & seq.* quòd*
- 6 *semper, quòd aliquòd onus sol-
uitur*

uitur prò iure iam habito, debet soluere ille, qui percipit fructus, secùs autem quando soluitur prò iure habendo, quia tunc à proprietario soluitur, & per alias rationes, quas in casu releuij adduco *Egomet. in tract. releuij p. 4. q. 13. per totam, vbi probo etiam onus releuij spectare ad vsufructuarium, non autem ad proprietarium.*

7 Declara secundò, vt non solùm vsufructuarium teneatur ad adoham, & releuiũ, sed etiam ad Collectas, tributa, & alia onera, quæ imponuntur rei, super qua habet vsufructum, vt post multos DD. dicit *Henrich. à Rosenthal. cap. 8. conclus. 3. n. 2. & in Glossell. B.*

ARGVMENTVM.

Conductor feudi, an teneatur soluere adoham, distinguitur de conductore ad longum tempus, vel ad modicum; Et quando adoha debetur de corpore feudi, & quando de fructibus feudi; Et an sibi debeat solui à subfeudatarijs, vel Baroni affictanti, refertur *Fabij de Anna Consilium.*

S V M M A R I A.

- 1 Conductor feudi an teneatur soluere adoham, distinguitur an sit conductor ad longum tempus, & decisio refertur.
- 2 Locator feudi ad modicum tempus tenetur soluere adoham, quando illa debetur ex corpore feudi.
- 3 Conductor feudi ad modicum tempus

tenetur soluere adoham debitam ex fructibus feudi.

4 Conductor feudi ad modicum tempus, adstrictus ad soluendam adoham, potest illam retinere de pensione.

QVÆSTIO LVIII.

1 CIRCÀ conductore, siuè affictorem feudi, dupliciter potest dubitari de adoha. Primò an ipse teneatur soluere illã, vel Barolocans feudum. Secundò an subfeudatarij debeant soluere adoham conductori, siuè affictatori, vel Baroni.

Circà primũ certi iuris est, quòd affictator vti possessor feudi, & percipiens fructus de feudo, debet soluere adoham, nisi aliud conuentũ esset, quia adoha debetur de fructibus, & ex quota fructuum feudi, maximè quando conductor est longi temporis, putà decem annorum, tunc fuit decisum in Regia Camera quòd ipse tenetur soluere adoham, prò vt sic refert *Iacob. Ayell. de iure adoha n. 59.*

2 Sed quid in dubio, quando facta esset locatio ad minus tempus, putà ad triennium, vel biennium, quo tempore non videtur quodammodo alienatio, sicut ad decennium, tunc distingue, aut adoha debetur de feudo locato, & sic de eius corpore, & tunc locator tenetur. Aut debetur ratione fructuum, & sic ex fructibus, & tunc ad conductorem, ità consulerunt *Alex. conf. 4. col. primo vol. 5. Bartholom Socc. conf. 217. col. prima, & secundò vol. 2. Petr. de Greg. de concess. feud. parte 8. q. 3. nu. 7.* sed licet ipse conductor possit adstringi ad adoham, tamẽ sibi postea illam retinent de pensionibus futuris, vt post *Blasc. Lanc. in cap. Volentes, q. 16. n. 11. tenet Garf. Mabil. in addit. ad Petr. de Greg. d. loc. in Cc 2 verb.*

verb. Conductor, litter. C. Ioseph Cum. in dicto cap. si aliquem, in verb. Consueti seruitij, n. 9. Andr. Kohol de seruit. feudal. p. p. tit. qui seruire tenentur n. 83. & n. 122.

Circà secundum, extat celebre consilium tertium Fabij de Anna, cuius tenor talis est.

ARGVMENTVM.

Adhoa, quæ à subfeudatarijs præstatur, an competat conductori status, vel debeatur locatori, vt illa Regi soluatur. Pro Excellentissimo Principe Bisiniani.

SVMMARIA.

- 1 Adhoa est seruitium, quod pro Feudo præstatur.
- 2 Vassallus in Regno tenetur seruire pro vno Feudo tempore belli personaliter, tribus mensibus cum tribus equis, & num. 3.
- 3 Feuda dantur in Regno valoris annuatim viginti unciarum pro vno seruitio militare.
- 4 Feudatarij in Regno non tenentur seruire ultra tempus trium mensium proprijs expensis.
- 5 Tres menses, à quo tempore currant.
- 6 Adboamentum in pecunia soluitur plerunque pro seruitio personali, & qualis sit solutio num. 7.
- 8 Seruitium in Feudis planis, & de tabula quomodo fiat.
- 9 Adhoa vnde dicatur, & num. 11.
- 10 Adhoa dicitur militare seruitium, & num. 3.
- 12 Adhoa est seruitium personale, siue loco ipsius subrogata.
- 13 Adboam præstare nõ tenetur, qui pro feudo soluit pecuniarium seruitiũ.

- 14 Subrogatum sapit naturã subrogati.
- 15 Rex in Regno potest cogere Vassallũ ad seruitium personale.
- 16 Adhoa sicut est seruitium militare, & personale respectu Regis, sic etiã est respectu Baronis quoad subfeudatarios.
- 17 Adhoa, quæ Baroni debetur, soluitur per ipsum Regi.
- 18 Adha soluenda onus pertinet ad dominum, non ad conductorem.
- 19 Adhoa est onus Feudi, quod soluitur ratione vtilis dominij, & num. 21.
- 20 Seruitium est onus rei Feudalis.
- 22 Inuestitura concedenda potestas pertinet ad dominum, non ad conductorem, & idẽ in renouatione n. 23.
- 24 Vsufructuarius plus iuris habet, quã conductor.
- 25 Ius inuestiendi est ius dominicãle.
- 26 Adhoa debetur ratione expensarum, quas dominus facit in bello.
- 27 Rex solum habet potestatem indicendi bellum.
- 28 Inferior Principe indicens Bellum, incidit in crimen lese maiestatis.
- 29 Seruitium equorum, & hominum armatorum est seruitium militare.
- 31 Iure presentãdi in iure patronatus nõ transfertur in conductorem ad modicum tempus.
- 32 Adiutorium debetur domino, nõ autẽ vsufructuario, vel illi, qui tenet Feudum in pignus.
- 33 Dominus superior non potest vassallum vassalli sui compellere ad sibi præstandum seruitia.
- 34 Vassallus primus requisitus pro seruitio à domino superiore, poterit requirere suum secundum Vassallũ ad hoc vt cum ipsius iuuamine possit seruire suo domino.
- 35 Laudemiũ pertinet ad vsufructuarium, non autem ad proprietarium idem in releuio num. 36. & quoad conductore n. 37. ratio ponitur n. 38.
- 39 Vsufructuarius soluit adboam, & ad ipsum pertinet adiutorium pro seruitio faciendo domino.

Argu.

- 40 *Argumentum de venditione ad locationem valet, quando non adest diuersa ratio.*
- 41 *Seruitia personalia an veniant in locatione.*
- 42 *Operę licet iubente illo, cui debentur possint alicui præstari, non tamen procedit in operis obsequialibus.*
- 43 *Operę obsequiales non sunt verè operę.*
- 44 *Operę consistentes in factio inseparabiles à persona domini, nō possūt alteri, ipso mandante, præstari, secus si consistat in factio ab ipsius persona separabili.*
- 45 *Operę officiales, quę sint.*
- 47 *Operę artificiales sive fabriles, quę dicantur, & num. 48. & 49.*
- 50 *Operę artificiales alteri delegari possunt, & num. 54.*
- 51 *Operę diuersimodè à Doctorib. distinguuntur, & nu. 52.*
- 53 *Iacobi Cuiarij opinio explosa.*
- 55 *Seruitia vassallorum an alijs delegari possint, & nu. 57.*
- 56 *Operę vassallorum obsequiales, militares, & officiales reperiuntur.*
- 58 *Militia pro officio accipitur, & dicitur persona coherere.*
- 59 *Seruitium Feudale est munus obsequij clientelaris, & est idem, quod obsequium, & officium.*
- 60 *Causa commissarius officiosus, & peritissimus commendatur.*

CONSILIVM III.

B Isiniani Princeps plures habet subfeudatarios, qui adhoam soluant, ipseque Princeps Regi supremo Domino pro feudis, quę tenet, seruitium præstat, Statũ locauit, Cõductor petit à subfeudatarijs adhoam, tanquam sub locatione cõtentam: At Princeps negat, dicens illam sibi esse reseruatam, vt Regi à se præstari possit, Quæritur, quid iuris?

Ego, qui Principis partes susti-

neo, & pro viribus tueor, infra scripta in medium adduci posse considerauit, ex quibus liquidò constabit à Consultissimo Consiliario, mihi que multis nominibus obseruandò, pro illo esse iudicandum.

Et in primis, vt rem, de qua agitur, initio repetam, Prænotandum est adhoam (vt vulgo in Regno appellamus) esse idem, quod seruitium pro feudo præstandum, si quidem vassallus tenetur pro vno feudo seruire tempore belli personaliter tribus mensibus suis expensis cū certis equis, & armis *Andr. in c. 1. n. 4. versic. & secundum usum, quis dica. Dux, & in c. 1. S. sed nec alia iustior nu. 42. in fine, quę sūt prima caus. benef. amit.* Et idẽ *Andr.* clariùs explicat in cap. 1. num. 14. *versicu. at in Regno Sicilia de capit. qui Cür. vend.* vbi dicit, quòd in Regno Sicilia dantur feuda valoris annuatim 10. vnciarum pro vno seruitio militare vt seruiat vassallus, quando est guerra in Regno, Domino Regi de persona sua cum tribus equis tribus mensibus in anno, sicq; declarat *Andr. ibi. id*, quod non dixerat alijs in locis supra citatis, quòd equi sunt tres, & quòd pro quibuslibet 20. vncijs teneatur seruire in tribus equis tribus mensibus, à quibus non dissentit *Idem Andr. in c. 2. ante nu. 2. versic. Item procedit de vass. decr. atatis, & in c. 1. S. huius autem generis nu. 6. ex qui caus. feud. amit.*

Idq; etiam colligitur ex cap. *Regni Incipiente, Item statuimus, quòd Comites, & Barones num. 110.* vbi feudatarij non tenentur seruire proprijs expensis vltra tempus trium mensium, Idẽ expresse tradit *Capic. in c. Imperialem de prohib. feud. alien. per Feder. col. 250. in paruis versic. quod autem sit hoc seruitium.*

A quo autem tempore currant illi tres menses, *Andr.* dicit, quòd à die monstræ in *const. Regni hostici*

5 *exceptionem col. 3.* Aliud tamen dicit Lucas in d. cap. *Item statuimus, quod Comites, & Barones, de quo per Frecciam de subfeud. lib. 2. in 5. auctoritate Bar. nu. 13. in fine fol. 199. & in 19. diff. feudi quaternati, & Plani, & de tabula fol. 241. num. 25.*

6 Prò hoc seruitio personali plerūque soluitur adhoamentū in pecunia Andr. in ca. 1. num. 13. de cap. qui cur. vend. & vt tradit idem Andr. in d. cap. 1. num. 4. in fine quis dica. dux, quando personaliter vassallus non vadit, soluit pecuniam pro seruitio ex causa, Nam Dominus non compelleretur recipere aliud pro alio, nec feudatarius soluere, Et quando pecunia soluitur pro seruitio tūc p quibuslibet 20. vncijs dātur 10. vnicæ, & dimidia p seruitio in Regno, & feudatario remanent nouem, & dimidia, quando est feudum cum vassallis, qui contribuunt in eorum rata; Si verò sine vassallis, tunc seruitiū erit sex vnicæ, quia vassalli nō adsunt, qui contribuunt; At si feudū cōsistat in pecunia, quinq; vnciæ. Ita egregiè declarat Andr. in d. cap. 1. in fine quis dica. dux. & in cap. Imperialem S. firmiter nu. 30. versicu. *Item videmus de probib feud. alien. per Feder. Afflic. in const. Regni si vassallus à Domino nu. 19. versic. vlt. quæro, quando Rex, Capic. in sua Inuest. ver. feuda adhoant fol. 27. col. 2. Frecc. de subfeud. lib. 2. in 5. auctoritate Bar. n. 8. folio 198. & in 19. diff. feudi quater. & plani, & de tabula numero 23. folio 241. vbi etiā tradit, quòd in feudis planis, & de tabula tenetur vassallus seruire Baroni per 40. dies ad expensas, & equos Domini, per tex. in cap. Regni habuit subfeudatariorum, dicens se illud habere ad penam, Afflic. in d. cap. 1. S. sed nec alia iustor. col. 4. num. 25. & in cap. 1. similiter in princ. de c. Corr. tradit hoc idē Cumias in cap. Sicilia, s. aliquem ver. seruitij consueti num. 20. pag. 170.*

9 Dicta autem est hęc solutio, adhoa, ab adhunamento, quando enim feudū non valebat 20. vncijs, vel quando plures erat hæredes, & feudum diuidebatur, adhunabant se plures feudatarij pro constituendo vno milite, vel pro soluenda pecunia loco ipsius, & hoc solutū per combinatos, & adunatos, siue coniūctos, & associatos dicitur adoha, vel adohamentum ab illusione vocabuli. Ita declarat Andr. in cap. 1. n. 9. de contro. feu. apud par. termin. & in cap. 1. num. 13. de cap. Corradi, Capic. in sua Inuest. fo. 27. col. 2. Camer. in cap. Imperialem fol. 92. col. 1. & 2. de probib. feud. alienat. per Feder. & de adhoa meminit etiam Tiraq. in tract. primog. q. 74. num. 1. dicens quod adoha in Regno Neapolitano dicitur militare seruitium, quod in Gallia arriebar appellatur.

10 Adeò autem res processit, vt etiā solutio, quæ fit per vnum pro vno feudo, dicatur adoha, quia omnes Regni feudatarij coadunantur ad illam soluendam, vt in specie declarat Capic. in d. Inuest. loco iam citato.

11 Ex istis, vt opinor, resolutio questionis pendere videtur. Pro cuius decisione, quòd Adoha nō transeat in conductorem.

12 Primò moueor, Adoha est seruitiū personale siue loco ipsius subrogata, colligitur ex omnibus locis Andreae supra citatis, & quòd sit loco ipsius subrogata, in specie tradit Camer. in d. cap. Imperialem fol. 92. col. 2. lit H, allegat Andr. in d. cap. 1. S. huius autem generis, dicentem, quòd quando quis non tenetur seruire, nō tenetur præstare adoham. & infert Camer. quòd quādo pro feudo esset præstā dum seruitium pecuniarium, adoha non præstaretur, quia subrogatur loco personalis, allegat glos. Aluar. & Alexandrin. in cap. 1. S. fin. d. cap. qui cur. vend. Idem ultra ipsū tradit Lac. de Gello in tract. de Iure adoha

adoha num. 17. & Ioannes Raynal. in
 14 *compreh. feud. S. firmiter nu. 12. vers.*
quæro quid si fuit concessum feudum
fol. 99. & Amad. de Ponte in tract. de
Laudemio q. 2. subrogatum aut sapit
naturam eius, cui subrogatur. l. cum
qui ita §. qui iniuriarū. ff. si quis caut.
 Sed conductori miles cum equis
 deberi non possunt, cum ipse non
 teneatur militare pro domino, ergo
 neq; ad ipsum pertinet adoha subro-
 gata loco seruitij personalis, & mi-
 litaris.

Secundò, Adoha, vt est dictum,
 est seruitium personale, siue ipsius
 loco subrogata, Imò adeò hoc est
 verum, vt Rex in Regno (quicquid
 15 sit de iure cõi feudorum) possit co-
 gere feudatarium ad seruitium per-
 sonale, licet ipse vellet adoham in
 pecunia soluere, quia aliud pro alio,
 inuito creditore, solui non potest. l.
 2. S. 1. ff. si cert. pet. Ita in specie tra-
 dit *Andr. in cap. 1. §. fin. col. 2. versic.*
cogit frequenter Curia Regis num. 14.
de cap. qui cur. vend. Idem in d. cap. 1.
in fine, versic. & secundum usum Re-
gni, quis dica. dux. & in c. 1. §. firmiter
num. 52. de prohib. feud. alien. per Fe-
der. non dissentit Capicius decis. 10. n.
 15. & decis. 32. num. 2. & sic poterit
 Rex cogere Principem Bisiniani ad
 præstandum seruitium personale,
 quo casu lubuassalli tenerentur ei-
 dem personaliter seruire, cum, &
 Princeps possit cogere suos vassallos
 ad seruitium personale, ad hoc vt
 Regi totum, & integrum seruitium
 16 præstetur. Cùm enim est seruitium
 personale, & militare respectu Re-
 gis, erit etiam respectu Baronis, quò
 ad suos subfeudatarios, ergò sequi-
 tur, quòd adoha non potest com-
 prehendi sub locatione fructuum,
 quia potestas cogendi personaliter
 seruire, non competeret, prout in
 Rege competere videtur.

Tertiò, Adoha est seruitiū, quod
 debetur Domino, Dominus conce-

dit Baroni potestatem sub infeudā-
 17 di, adoha pro subfeudis debetur
 Baroni, non vt Baroni remaneat,
 sed vt ex portione, quæ soluenda est
 per Baronem Regi, fiat ipsi Regi ser-
 uitium, ergò necessariò est dicendū
 non venire in affectum id, quod Regi
 est debitum, & hæc ratio sicut legē-
 ti patet, sic etiam allegatione non
 eget.

Quartò, Onus soluendæ adohæ
 nõ pertinet ad conductorem reddi-
 tuum, & fructuum, sed ad Dominū.
 18 *Alex. conf. 4. col. 2. lib. 5. Capic. in In-*
uest. fol. 29. Lipar. in add. ad Andr. in
cap. 1. §. similiter in verbo adohamētā
de cap. Corr. ergo neq; ipsius utilitas
 pertinet ad ipsum per *reg. secundum*
naturam, de reg. Iuris, & ratio est
 19 *prompta, quia adoha est onus feudi,*
 quod soluitur ratione vtilis Domi-
 nij, quod est pœnes feudatarium,
 sed in conductorem non transit vti-
 le dominium, ergo ad adoham non
 tenetur, licet adoha sit onus rei. Ita
 in specie *Alex. d. conf. 4. col. 2. vers.*
minùs etiam dicendum est: quòd ser-
 uitium sit onus rei feudalis, *Andr. in*
 20 *in cap. 1. §. quid ergò nu. 6. de Inuest. de*
re alien. fact. in cap. 1. col. 2. an agna.
Et in const. si quis post litem, Frecc. de
subfeud. lib. 2. in 25. limit. num. 75 fol.
 19. *Cumias in ca. si aliquem ver. one-*
re nu. 2. pag. 193. & ver. antiquis nu.
 466 *pag. 436. qui etiā allegat alios*
 Doctores siculos, quibus addo *Can-*
net. in eodem cap. si aliquem folio 254.
num. 1. quamuis Camer. in d. cap. Im-
perialem fol. 13. col. 1. & seq. latiùs, &
 forte ex suo capite in hac materia
 onerum distinxerit, à communi om-
 nium opinione recedens.

Quintò, adoha est onus feudi ra-
 tione vtilis Dominij, quod est pœ-
 nes feudatarium, ergò pertinet ad
 21 dominum feudi, qui vtile dominiū,
 & feudum concesserit, non ad con-
 ductorem, pœnes quem non dici-
 tur feudum.

Sextò,

Sextò, In simili videmus, quòd inuestituræ faciendæ potestas pertinet ad Dominum, non autem ad
 21 vsufructuarium, *Guid. Pap. decis. 477. Bellonus conf. 6. nume. 17. Alciat. resp. 688. num. 3. Menoch. conf. 66. nume 39. lib. 1.* (qui contrarium tenet in renouatione) *Franc. Mar. decis. 605. par. 1.* vbi tam quoad Inuestituram, quàm quoad ipsius renouationem
 23 tenet cum prædictis, licet dicat quòd dominus tenetur dare Laudemium vsufructuario, & tamen vsufructuarius plus Iuris habet, quàm
 24 Conductor, & vt latissimè per multa Iura probat *Alex. d. conf. 4. in fine versic. ex prædictis vol. 5.* & faciunt ea, quæ tradunt Docto. in l. naturaliter §. nihil commune ff. de acquir. poss. & ratio est, quia Ius inuestiendi est
 25 ius Dominicale, quod nõ transferitur in vsufructuariũ, vel conductorem.

Septimò, adoha debetur ratione expensarum, quas dominus facit in Bello, quia debetur, vt domino
 26 fiat seruitium in militia, cum sit seruitiam militare, vel ipsius loco subrogata, vt pluries dictũ est, Rex
 27 tantum habet potestatem indicendi Bellum. l. hostes 24. ff. de capt. & post lim. reuers. *Andr. in cap. 11. num. 5. hic. fin. lex. & in cap. 1. nu. 3. qui mod. feu. am. Iodocus in sua præf. crimi cap. 82. n. 18.* & si inferior à Principe indiceret Bellum, incidere in
 28 crimen Lesæ Maiestatis. l. 3. ff. ad leg. Iul. maies. *Iacob. in sua Inuest. ver. & promiserunt eidem domino sub nu. 10.* & sic Princeps Bisiniani hanc potestatem non habet. Ergo oportet fateri, quòd adoha, siue seruitiũ præstandum per subuassallos, siue subfeudatarios Principi Bisiniani, sit præstandum ratione adiutorij in Bello per Regem indicendo, cui Regi, sicut Princeps immediatè seruit, sic Principi, & per ipsius medium Regi subfeudatarij Principis

seruire dicuntur, & tenentur si tales subfeudatarij soluunt adoham Principi, vt inde fiat totum seruitium. per Principem Regi in Bello, sequitur, quòd adoha debita per subfeudatarios Principi, est debita Regi saltim mediatè, & si debita Regi, non potest venire in locatione fructuum ipsius Principis, non enim potest deberi Principi, vt Bellum indicat, qui potestatem indicendi non habet, sed Principi vt ei, qui potestatem habet, præstet, post quã debetur ratione, & ob causam militiæ, & Belli, etenim seruitiũ equorum, & hominum armatorum est
 29 seruitium militare, quia ab onere ipsius militiæ descendit, Ita tradit *Freccia de subfeud. in princ. num. 47. fol. 5. allegat Andr. in cap. 1. §. cum autem de contro. Inuest. & in cap. 1. §. huius autè generis, ex qui caus. feud. amit. & sequitur Cumia in cap. se aliquem ver. seruitij consueti num. 5. 1. pag. 173.* talis etiam est adoha loco equorum, & hominum subrogata,
 30 & in specie, quòd adoha sit seruitiũ militare, tradit *Freccia lib. 2. in 5. aut. n. 8. f. 199. Iac. de Gello in tract. de iure adoha n. 9. Tiraq. de primog. q. 74. nu. 1. & nouissimè Amadeus de Ponte in tra. de laudemio. q. 2.*

Octauò, Probatur, quia licet ius presentandi sit in fructu (quod est fortius) non tamen transfertur in conductorem ad modicum tempus. *Castr. con. §. 57. venerabilis vir. vol. 1. Abb. post glos. & alios in ca. ex literis de Iur. patr. & ibidem Berous, Paulus Picus in l. titia testamento §. titia cum nuberet num. 129. & 130. ff. de leg. 2. Lamber. in tract. de Iur. patr. lib. 1. 8. q. princ. 2. par. in 2. artic. fol. 140. Roccus Curt. de Iur. patr. ver. ipse, vel. 1. & quo num. 58. Felin. in cap. cum Bertoldus col. pen. de reiudic. Beor. decis. 224. in fine D. Genitor sing. 594. & Carrocius in tract. de locato nouissima additione titul. de Iur. patr. folio 242. nu.*

2. vbi allegat prædictum singulare Domini Genitoris 594.

Nono facit, quia adiutoriū iuxta *const. Quamplurium*, non debetur vsufructuario, sed domino, nec
32 debetur ei, qui tenet in pignus feudum, *Andr. ibi, qui ita firmat, & Capic. in Inuest. fol. 27.* Ergò tanto minus debetur conductori adohæ.

Decimò, Licet Dominus superior non possit vassallum vassalli sui compellere ad sibi præstandum ser-
33 uitia, secundum *Iacob. de Beluiffo* post glosã, quæ ibi nihil determinat in c. 1. s. fin. de controuer. Inuestit. in fin. vers. quarit glosa, dicens, quòd glos. non intelligit se, *Andr. ibi num. 16.* qui dicit, quòd glos. nihil determinat, licet *Bal. nu. 9.* teneat contra & cum eo *Aluarotus nu. 5.* dicens, quòd glosa tenet hanc opinionem secundum iura hodierna, *Mart. tamen Laudensis num. 13.* tenet primã opinionem, & *Curt. Iun. in tract. feud. par. 4. vers. aggredior primum in 9. declaratione*, licet inquam prima opinio esset vera, quòd nunc non discutio, tamen esset etiam verissimum, quòd primus vassallus requisitus pro seruitio à domino superiore sibi que immediato, poterit requirere suum secundum vassallum, ad hoc vt ipse præstare possit seruitia domino, cum iuuamine sui subuassalli, ita declarat egregiè *Io. Rainal. in compreh. feud. ca. imperialem s. illud. num. 7.* quem refert, & sequitur *Iacobinus in sua inuest. ver. itactiam num. 6. in medio, & in fine*, & hanc opinionem nouiss. sequitur *Nicolaus Mozzius in tract. feudorum tit. de his, qui feud. dar. poss. nu. 27. pag. mihi. 36.* quibus etiam non aduersatur *Henricus à Rosenthal. in tract. feudorum c. 8. conclus. 17. pag. 202.* sed Adoha loco seruitij personalis, & militaris subrogata est, quam Barones in Regno præstant, a Principe est soluenda Regi, & proinde cum

iuuamine sui subuassalli, quod si ad conductorem pertineret, Principi iuuamen pro Regis seruitio adimeretur, ergò Principi, & non conductori debetur.

Ex quibus, ni fallor, optimè fundata esse videtur hæc, quam tueor, opinio.

Cui nõ obstabūt, quæ ex aduerso considerari possunt, nec quæ vir Doctiss. & oculatissimus obiecit ex tempore.

Primò, quòd laudemium pertinet ad vsufructuarium, non autem ad proprietarium *Oldrad. conf. 24. Paris de reintegr. feud. folio 99. Menoch. conf. 66. lib. 1. Alcia. ref. 688. D. gen. sing. 298. Amad. de Pöt. de laud. q. 20.* Idem in Releuio tradūt dignissimi
36 *Dom. Præses de Fræchis in decis. 131. nu. 29. par. 1. & Frecc. in 3. auctorit. num. 5. fol. 183.* & idem in conductore tradunt *Paris. loco iã citato cap. & quia Io. And. in add. ad Specul. de emphit. vers. 92. in fine, & Alciat. d. resp. 688.* ergo idem in adhoa.

Respondetur enim, quòd diuersi sunt termini adohæ à laudemio, & Releuio, laudemium enim, & Re-
38 leuiū sunt in fructu, & de fructibus debentur siue rei pretio: At adoha est seruitium personale, vt sup. dictum est, hinc præfati Doctores dicunt, quòd, & si laudemium debeatur vsufructuario, tamen inuestiturã facere pertinet ad proprietarium.

Secundo Vsufructuarius soluit adoham, *Iser. in const. quam plurimum ver. in contrario*, quando indicetur, & *Capic. decis. 184. nu. 3.* & ad ipsum etiam pertinet adiutoriū in vltimo casu constitutionis prædictæ pro seruitio Regis, ex quo ipse facit seruitium Regi, ergò ad ipsum pertinet vtilitas adiutorij, *Iser. ibi in vers. in vlt. autem casu per regulam l. secundum naturam ff. de reg. Iur.* ergo idem in conductore.

Sed respond. quòd licet vsufructuarius.

Quarius soluat adohā , & ei debeatur adiutorium in casu seruitij , tamē secus est in conductore, nam ipse non soluit adoham , vt supra dictū est , nec ei debetur adiutorium à vassallis.

Tertiò , Dicebat vir dictissimus , quòd in hac conductione per Principem facta , ad sunt verba , *nil sibi reseruans* , quæ sunt amplissima, ergò includunt adohæ solutionem. Sed Respòdetur, quòd hæc clausula tollit tantū iura Principis, non iura Regis, quæ à Principe Regi præstatur, & à subfeudatarijs Principi, vt ad Regem deueniant.

Quartò , idem vir Politissimus dicebat, Quòd vendito feudo per Principem , adoha subfeudi solueretur Domino ementi, ergo idem si Princeps locat , similis enim est locatio emptioni, & venditioni.

Sed clara erit Responso , quòd valet argumentum de venditione ad locationem , sicuti de similibus ad similia, quando non est diuersa ratio. Ita generaliter in argumento ducto à simili cumulat *Euerardus in cent. locorum argum. loco à simili*.

In casu nostro adest satis diuersa ratio, adoha enim ad dominū pertinet, quia est seruitium , quod domino debetur , quæ ratio cessat in conductore, qui non habet iura dominicalia.

Quintò, Idē Dominus arguebat, quòd seruitia personalia veniunt in locatione. Sed pro vera responsione est aduertendū , & vt res liqueat, considerandū , quod aut loquimur de seruitijs personalibus debitis à vassallis Burgensibus Baroni alicuius Castri , & hæc locari possunt per Baronem , aut de seruitijs debitis Regi per Baronem , & hæc non locat, nec vendit, nisi idē Rex. Quilibet enim est rei suæ moderator, & arbiter. *l. in re mandata ff. mā-*

dati. Et propterea vassallus locans fructus feudi, non videtur locare seruitium, quod sibi debetur, vt Domino directo ipse idem præstet , Et ita intelligenda sunt , quæ tradit *Bart. per illum tex. in l. si non sortem §. Libertus num. 29. et 30. ff. de condit. indeb. vbi Alex. num. 20. Ias. nu. 16. & Iacobi. in inuest. tit. de Roidis seu operis num. 1.* qui dicit, quòd licet 42 operę possint, iubente illo, cui debentur, alteri præstari, non tamen hoc procedit in operis obsequialibus, quæ coherent personæ Domini, vel patroni, allegat *tex. in l. operę in rerum ff. de operis libertorum*, & quę verè (vt hoc illi addam) non 43 sunt operę , cum consistant in reuerentia , vt post *Cynum* , & alios declarat *Bar. in d. §. Libertus nu. 16. & 17. & iterum nu. 21. Rebuff. in l. secundum 70. §. idem dicitur vers. notandum est tamen, de ver. signific. pag. 441. & Zas. sing. respons. lib. 1. cap. 3. num. 1. 2. & 3. vbi de operis obsequialibus aliqua diligenter collegit, & idem, quod Iacobinus, & alij tradit etiam Alex. in l. in stipulationibus num. 40. ff. de ver. oblig. & Bar. in l. liberti libertęq; col. 4. vers. Item dubitatur, quidam promissit num. 14. C. de oper. libert. dicens , quòd operę 44 consistentes in facto inseparabili à persona domini, non possunt alteri, ipso mandante, præstari , secus quādo operę consistunt in facto à persona separabili, vt in permittente scribere librum mihi , quia potest mandari, quòd alteri scribat, allegat *tex. in d. l. si non sortē §. libertus vers. sed si delegatus*.*

Et nedum operę obsequiales (quę non sunt verę operę) sed nec etiam officiales possunt alteri, quā 45 ei, cui debentur præstari, sunt autē operę officiales, quę non in arte vlla, vel cerro exercitio, sed in Domino quibuscunque officijs adiuuando, & in ipsius, & præstantis persona .

sona consistunt, nec in alterius persona variationem recipiunt *Tex. in d.l. opera in rerum. ff. de operis libert.* Exempla sunt in seruiendo in Camera, associando, seruiendo in mēsa, vel domino ægrotanti, filios ipsius doctis sermonibus erudiēdo, aliaq; similia efficiendo: tales sunt Obsonatores, Structores, Propinatores, Coqui, Pincernæ, Cubicularij, Præceptores, Caudatarij, Architrictini, & similes. Ità egregiè declarant *Zaf. dict. lib. 1. sing. Resp. cap. 3. num. 6. & sequenti, Hostomanus in comm. ver. opera libertorum, Ronchegal. in l. 5. num. 11. ff. de duobus reis, Carrocius de locato pagin. 100. num. 1. & pag. 271. conclus. 48. in nouissima editione, Rebuff. loco de quo supra in vers. officiales vero: Doctissimus Franciscus Connanus commen. Iur. ciuilib. lib. 2. cap. 8. Steph. Bod. Io. Borcholthen, Iacobus Cuiacius, & Matthæus Vuesembecius in s. 1. inst. de acquis. per arrogat. Idē Vuesembecius in tit. ff. de oper. libert. num. 3. pag. 332.* Aliæ etiam sunt
 47 fabriles, vel artificiales, quæ in artificio consistunt, in quibus labor plus ad rem perficiendā, & ad opus ipsum, quàm ad personale ministerium, aut personā domini respicit, vt optimè declarant *Zaf. loco citato num. 10. & seq. vbi docet fabriles ab artificialibus non differre. Connanus, & Vuesembecius vbi sup. Rebuff. etiam in vers. fabriles vero. Brissonius de ver. signific. lib. 13. ver. operis pag. 400.* licet ibi incautè dicat
 48 officiales esse, quæ obsequij ratione præstantur, quod verum non est, cum officiales ab obsequialibus longè differant, vt *Bar. Zaf. & Rebuff. rectè animaduertunt.* exempla artificialium sunt, In Medico, Pictore, Fabro, Architecto, & similibus, hæ autem Fabriles, siue Artificiales alteri delegari possunt. *d. l. 40 operæ in rerum. vbi tex. rectè distin-*

guit inter officiales, & fabriles, & hoc etiā *Carrocius de locato. d. pag. 271. conclus. 48. & latius pag. 100 q. 17. num. 8. & seq. & latissimè Zafus. d. cap. 3. singul. intell. quamuis non ignorem Bar. post antiquiores, quos retulit nu. 16. & seq. in d. s. libertus, & ibidem Alex. num. 6. & alios, nec non Bal. in d. l. liberti libertæque col. 2. & seq. C. de oper. libert. diuersas operarum distinctiones retulisse, & inter alios fuisse quosdā, qui inter artificiales, & fabriles differentiā constituunt, quos Zafus loco iam sepius citato rectè confutauit, qui idē tenuit in eodem s. libertus num. 17. ver. in artificio sint, pag. mihi 64.* Nec recipiendus etiam videtur *Iacobus Cuiacius lib. 17. obser. cap. 14.* qui solus à prædictis deuians, dicere videtur, quod officiales etiam in artificio consistere possunt.

Ex his liquidò constat operas obsequiales (quæ operæ verè non sūt)
 54 alijs delegari non posse, nec etiam, officiales, secus autem erit in artificialibus, siue fabrilibus. An autem
 55 operæ, siue seruitia vassallorū, quæ dominis debentur, possint alijs delegari, Ego teneo non posse, quia talia seruitia, non artificialium sed officialium operarum vicem gerunt. & ratione feudi debentur, & ita in specie tradit *Zafus omnino legēdus in d. s. Libertus nu. 18. ver. edēda pag. 65. nec dissentit idem Zafus in dict. cap. 3. sing. resp. num. 94. vbi ex n. 89.*
 56 de oneribus vassallorum obsequialibus, militaribus, & officialibus verba facit, nisi operæ vassalli fabriles
 57 sint, quia alijs delegari possent, vt idem *Zaf. tradit in tract. feudorum par. 7. num. 63.* Militia enim (vt hoc
 58 Zafio addam) sepe pro officio in iure accipitur, & dicitur personæ coherere. *l. 3. s. sed & si ei ff. de minor. cum alijs à Rebuffo collectis in l. munus 18. vers. Militia ff. de ver. signific. pag. 165. & Brissonio de ver. signific.*

gnific. pag. 165. & Briffonio de ver. signific. lib. 1. i. ver. Militiam pag. 358.
 59 & quod seruitium feudale sit minus obsequij clientelaris, & sit idē, quod obsequium, vel officium, tradit *Hoctomanus de verbis feudalibus, ver. seruitium pag. mihi 55.* Latius progressus lum quàm par erat, sed nihilominus satis, superquē patet opinionem, quam sustineo, esse verissimam. Cæterum illud remanet,
 60 vt vir Doctissimus, cui hæc diriguntur, & si non admodum elucubrata, omnia, vt officiosus est, & Peritus, officiosè, & cum studio perlegat, vt hæc mea opera, quæ in obsequio, officio, & artificio consistit, non omnino inutilis fuisse videatur, & eidem, cui. & obsequium, officium, & artificio omni iure debentur, à me illa omnia præstari possint. vlt. Augusti 1594. huius causæ commissarius fuit oculatissimus Consiliarius Fuluius Constantius nunc Regens electus in consilio Italico meritissimus, vir omni laude dignissimus, qui in hanc, quam teneo opinionem, inclinabat, causa tamen non fuit adhuc decisa. Et postea in materia vidi *Andream in cap. 1. nu. 10. de lege Corradi.*

ARGVMENTVM.

Possessor feudi in quibus casibus tenetur soluere adobam, & quando non, sed benè soluet vassallus, declaratur regula prædicta, quando possessor ex causa onerosa, titulo inualido, sed cum consensu Domini, ex causa damni infecti, vel noui operis nunciatione,

ex primo, vel secundo decreto, iure creditoris pro satisfacienda forte principali; Et quando possidet ratam, vel partem feudi, vel in communi. Et ob contumaciam debitoris; Et quando Domino esset pignoratam; Et quid in detentore, conductore, & refutatorio, & in feudo Longobardo.

S V M M A R I A.

- 1 *Regula, quod possessor feudi teneatur soluere adobam, declaratur.*
- 2 *Possessor feudi etiam ex causa onerosa tenetur soluere adobam.*
- 3 *Possessor feudi cum consensu Domini etsi alienatio esset inualida, vel inutilis, adhuc tenetur soluere adobam.*
- 4 *Possessor feudi soluet adobam pro rata feudi, quam possidet, siue totam, siue in communi, vel in parte.*
- 5 *Possidens feudum ex causa damni infecti, vel ex noui operis nunciatione, si percipit fructus, tenetur soluere adobam.*
- 6 *Possessor feudi ex secundo decreto tenetur soluere adobam.*
- 7 *Creditor feudi, & immissus in eius possessionem, tenetur soluere adobam, & declara nu. 9. & nu. 12.*
- 8 *Creditor feudi immissus, & soluens adobam, repetet à debitore, deducendo prius adobam, & de remanenti sibi satisfacet.*
- 9 *Creditor feudi immissus, tunc soluet adobam, quando percipiet fructus, siue commoditates feudi.*
- 10 *Creditor immissus in possessionem feudi, percipiendo fructus in extinctionem sortis principalis, non soluit adobam.*

Cre-

- 11 *Creditor immiffus ob contumaciam debitoris, non foluit adoham, fed debitor.*
- 13 *Vaffallus pignorans feudum Domino, qui percipit fructus, non tenetur foluere adoham.*
- 14 *Detemptor feudi tenetur foluere adoham, & quid in conductore remiffiue.*
- 15 *Adoha taxatur prò rata feudi poffeffi, & pro rata feudi venditi.*
- 16 *Refutatarius foluit adoham feperatam à feudis paternis.*
- 17 *Feudatarij iure Longobardorum debent vnusquisque foluere adoham prò rata partis poffeffa.*

QVÆSTIO LIX.

- 1 **I**am fatiſ ſupra q. 7. conſtat, ac etiam de per ſe dilucidè patet, adoham ex feudo debitã, quia ſeruitij loco debetur, eſſe onus feudi, ideò fiſcus ſuam habeat ſemper fundatam intentionem contrã feudi poffeſſorem, à quo ſemper fiſcus exigit adoha præſentia, & præterita, prò vt ſic in anno 1518. die 6. Iulij per Regiã Cameram fuit deciſum, quòd releuia non ſoluta, & debita, Regiæ Curix præſentia, & præterita & iura adohæ præterita pluriès impoſita prò Baiulatione Sancti Pauli Ciuitatis Neap. conceſſæ iu feudum ad vitam Magnifico Antonio Caraphæ ſoluantur per poffeſſorem dictæ Baiulationis, ut apparet ex lib. *Notamentorum d. anni*. Eſtquè inconuincibilis, & irreparabilis in Regno noſtro regula, ad quam non nullas appendemus declarationes.
- 2 Declara primò hanc ſententiam, vt non ſolùm ſi eſſet feudi poffeſſor ex cauſa lucratiua, ſed etiam ex cauſa oneroſa, quia adhuc teneretur ſoluere adoham, putã quia emiſſet, vt

dixi ſuprà q. 41. & dicit poſt *Afflicti*. & alios allegatos in d. *qu. 41. Ioseph Cum. in cap. ſi aliquem, in verb. Conſueti, num. 4. 5. & 6. Frecc. de auctoritate Baron. auctoritate 5. num. 13.*

- 3 Subdeclara hanc primam declarationem, quòd etſi aliàs dicta alienatio eſſet inutilis, vel fuiſſet nulla, & tamen Dominus ſuum præſtaſſet aſſenſum, tamen ſi poffidet, adhuc tenetur ſoluere adoham, quia poffeſſor feudalitatis dicitur, dum habet conſenſum Domini, itã ex *Andr. de Iſer. Matth. Afflicti. Laudens. & alijs in cap. primo §. ſed nec alia iuſtior, tenet Henrich. à Roſent. de feud. cap. 8. conclus. 5. in Gloſſell. à. tit. de fine, & effectũ feud. Nard. Lyparul. ad Iſer. in d. §. ſed nec alia iuſtior. in verb. Item in emptorem.*

- 4 Declara ſecundo ſiue eſſet poffeſſor, qui poffideret totũ, ſiue partem feudi, vt prò parte, quam poffidet, teneatur adoham præſtare, vt infrã n. 16. vel ſi poffiderent plures in communi, & indiuiſo, quia tunc à quolibet adoham poteſt fiſcus exigere, vt longa manu declarat, & examinat, *Henrich. à Roſental. de feud. cap. 8. conclus. 6. n. 1. tit. de effect. & fine feud. Ioseph Cum. in cap. ſi aliquem in verb. Conſueti ſeruitij, n. 12. ex. Luc. de Penn. in l. vnica. §. ſin C. vt nullus ex Iudic. prò alio vicem ten. lib. 10 Petrus de Greg. de conceſſ. feud. p. 8. q. 3. n. 5.*

- 5 Declara tertio vt ſi quis poffideat feudum, vt quia immiſſus fuiſſet in illius poffeſſionem, putã ob noui operis nunciat. vel damnum infectũ, quia tunc ſi percipit fructus, ipſe tenetur ſoluere adoham debitam ex feudo, quicquid in contraſtum nonnulli aſſerant, itã docet *Martin. Laudens. in cap. primo §. Quid ergò, num. 14. & ibidem Præpoſitus nu. 2. de inueſt. de re aliena facta, Henrich.*

D d   à Re

- à *Rosental. de feud. cap. 8. conclus. 5. nu. 3. & 4.*
- 6 Declara quartò si creditor feudi esset immisus in eius posselsionem ex secundo decreto, tunc si fructus perciperet, tenetur soluere adohum, ea ratione, quia percipit fructus, docet *Henrich. Rosental. dicta conclus. 5. n. 5. Iacob. de S. Georg. de concess. feud. p. 8 q. 3. n. 6.*
- 7 Declara quintò in creditore, qui ob eius debiti satisfactionē esset immisus, & feudum possideret, ac fructus, & licet tunc distinguat DD. de immisso ex actione reali ab immisso ex actione personali, prò vt notat *Card. in c. 1. d. Quid ergo, de inuest. de re. alien. facta, Iacob. in tract. feud. in verb. Comes in fine*; tamen si soluit
- 8 ipse creditor immisus, tunc repetet ab ipso debitore, ità *Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. de auctoritate Baron. num. 16. versic. quid si creditor, Petrus de Gregor. de concess. feud. p. 8. quest. 3. num. 6. Ioseph Cum. dicto verb. Consueti seruitij, num. 7. Andr. Kobol. de seruit. feudal. parte prima tit. qui seruire teneantur n. 123. & seq.* quia deducit prius quantitatem, quam soluit prò adoha, & de remanenti extinguit suum creditum, ità *Henrich à Rosental. dicto cap. 8. conclus. 5. n. 6.*
- 9 Subdeclara hanc declarationē, quòd si creditor immisus esset in possessionē feudi, adeò vt cōmoditates feudi, ac fructus perciperet, & lucraretur, tunc seruire tenetur ipse, & per consequēs adohā præstare teneretur, vel si statuto aliquo, vel ex causa pacti alicuius perciperet fructus ex feudo tãquam possessor, tunc itidem talis possessor soluet, non autem vassallus, ea ratione, tum quia adoha est onus reale, tum quia vassallus ex sua culpa non amisit feudum, meritò seruirijs non videtur grauandus; Et hoc procedit,
- quando possideret, & perciperet fructus tandiù, quandiù sibi de tota summa eius crediti esset satisfactū, secùs autem quando perciperet fructus in extinctionem sortis principalis, seù capitalis debiti, ità declarat *Henrich. à Rosental. de feud. cap. 8. tit. de fine, & effect. feud. conclus. 5. n. 5. 6. & seq. Hartam. Pistor quest. iur. lib. 1. q. 15. n. 5. Ludolph. Scrad. de feud. dicta parte 6. cap. 6. n. 31.*
- 10
- 11 Sed si creditor tantum esset immisus in possessionem feudi ob contumaciam debitoris, tunc non teneretur ad præstandam adoham, sed vassallus ipse præstabit, quia dictus possessor fructus non percipit; sed dicitur immisus ob contumaciam debitoris, ità *Ludolph. Scrad. de feud. p. 6. cap. 6. num. 70.*
- 12 Declara quintò, quòd etsi aliàs creditor immisus in possessionem feudi, & vt dixi, fructus perciperet ex feudo, vt ipse teneatur adoham præstare, non autem vassallus, nisi tales fructus in sortem principalem imputaret, quia tunc
- 13 vassallus tenetur, quod Declara nõ procedere in Domino, cui si vassallus feudum pignorasset, tunc vassallus pignorans non tenetur præstare seruitiã, & per consequens adoham, quia ipse Dominus percipit fructus, non autem vassallus, nec in sortem principalem imputat, quia directum habet dominium, ità *Ludolphus Scrad. dicto cap. 6. num. 31. Henrich. à Rosental. dicto cap. 8. conclus. 5. num. 7. & seq.*
- 14 Declara sextò non solùm procedere supradicta in possessore feudi, sed etiam in simplici detentore, qui quoquo modo feudum possideret, ità *Blasé. Lanc. in extrauaganti volentes, questione 16. quem*

quem allegat , & sequitur *Ioseph Cum. in cap. si aliquem, in verb. seruitij consueti num. 9.* inferens , ad conductorem , & aliàs possessorem feudi *Dominus Garf. Masbrill. in addit. ad Petr. de Gregor. de concess. feud. p.8. quest. 3. lit. C. in verb. Conductor* , & dixi suprà *Ego qu. precedenti*

- 15 In summa feudatarius nõ tenetur soluere adohã prò illa parte feudi, quam non possidet, & sic solet Reg. Cam. ordinare, & sic fuit ordinatũ Regio Thesaurario Aprutij ad instantiam Iulij, & Donati Antonij de Lollo, *vt in libro Adobarum 11. fol. 18. 50. 51.* sed quando feudatarius præterdit soluere prò rata illius feudi, seu partis, solet Regia Camera mandare, quod capiatur informatio de diuisione feudorum, vel eorum separatione, qua capta, mandatur quòd exigatur adoha prò rata à possessoribus, vt fuit ordinatum ad instantiã Berardini Rondachi *die 27. Octobris 1551. in Adobar. lib. 11. fol. 31. & fol. 32.*

Sic etiam quando venderetur pars rei feudalis, puta functionum fiscalium feudalium, tunc si possidens functiones fiscales alienaret ratam aliquam, siuè partem aliquã, tunc emptor prò rata emptã debet soluere adoham, vt fuit seruatum ad instantiam Vniuersitatis Guardie Grezæ, quæ possidebat functiones fiscales dictæ Ciuitatis, ex quibus alienauit annuos ducatos ducetum Excellenti Comiti S. Valentini, fuit ordinatum quòd Vniuersitas prò rata functionum fiscalium alienatarum non solueret adoham, sed solueret ipse Comes prò dicta rata, *die 18. Mayj 1525. in adobarũ 4. fol. 25. & dixi in questione 56. num. 17.*

- 16 Sic etiam si pater possidens plura feuda, ex quibus vnum refutaret filio, tunc quia filius possidet feudum

refutatum, tenetur soluere adoham prò dicto feudo refutato, vt prò feudis Vallis Siculæ, & alijs fuit ordinatum ad instantiam Ill. Dominæ Eleonoræ Sanseuerinæ, vt adoha exigeretur prò dictis feudis refutatis separatim à feudis paternis, sub *die 28. Octobris 1574. vt in Adobarũ 15. fol. 67. s.*

- 17 Sic etiam si esset feudum iure Longobardorum, adeò vt essent plures Combarones, & deberentur Centum prò adoha ex dicto feudo, & Barones essent quatuor, tunc nõ debent exigi integraliter cētum ab vno ex Combaronibus, sed capta informatione de diuisione inter eos, & de rata feudi possessi, mandatur quòd adoha repartiatũ inter eos prò rata, prò vt fuit ordinatum ad instantiam Flaminij Angolini vnus ex possessoribus feudi dicti Verroya in Territorio Ciuitatis Aquilæ, *die 17. Martij 1604. in Adobarum 21. fol. 1.*

ARGVMENTVM.

Subfeudatarij de subfeudo an præstent adoham, & cui, an Baroni subinfeudati, vel Domino Regi, & vbi fiet solutio adohæ, & in quo loco; Et quid de Grancia feudi, vel si diuideretur.

S V M M A R I A

- 1 *Barones sunt in Regno Neapolitano, qui concedunt sub feuda.*
- 2 *Vassallus subconcedens feudum, an soluet adoham de feudo subconcesso, & cui, & distinguitur n. 6. & seq.*

- 3 Subfeudatarius soluere tenetur adobam feudatario subinfeudanti, & quid de iure Regni sub n. 4. & sub poena priuationis feudi sub n. 5.
- 6 Subfeudatarius de feudo quaternato soluet adobam Domino Regi, & limita quando subfeudatarius haberet subfeudum quaternatum immediate, & in capite à Barone ex dispensatione Regis.
- 8 Subfeudatarius alicuius Baronie soluit adobam Baroni, non autem Regi, & n. 14.
- 9 Subconcessionarius feudi plani, & de tabula soluet adobam subconcedenti, non autem Domino Regi, à quo non potest cogi sub n. 15.
- 10 Subfeudatarius soluit adobam in loco, ubi est caput Baronie, & ita decisum, nisi aliud constet de solito.
- 11 Subfeudatarij tenentur subuenire Baroni prestanti seruitium Domino in casu permissio, limita nisi aliter esset conuenientum n. 12.
- 13 Subfeudatarij non tenentur contribuere Baroni, prestanti iniuste seruitia Domino.
- 14 Subfeudatarij an habeant vocem in parlamenti.
- 16 Vassallus vocatus à Domino ad seruicium, potest requirere suos uassallos ad subueniendum.
- 17 Inuestitura subfeudi à quo sit prestanda remissio.
- 18 Subfeudatarius tenetur soluere releuium Domino illius Baronie, quae est caput dicti subfeudi, non autem illi terra ubi situm est.
- 19 Subfeudatarius depinget in subfeudo eius arma, siue insignia, sed inferiori loco, quam Baro. Baro non potest homines armatos, nec vexillum deferre in subfeudo nu. 19.
- 20 Subfeudatarius contribuit Baroni in adoba, sicut feudatarius, iuxta redditus subfeudi.
- 21 Subfeudatarius soluit adobam arario illius terra, ubi situm est feudum, non autem arario alterius terra, sed eiusdem Domini.
- 22 Subfeudatarius non soluit adobam de gracia feudi concessi sita in alieno territorio.
- 23 Subfeudatarij renitentes soluere adobam Baroni, cogi possunt per dictum Baronem, sed mediante ordine Regia Comera.
- 24 Subfeudatarij adobantes Regi, non debent molestari à Barone Territorij.
- 25 Vniuersitas non debet molestari pro adoba sui feudatarij, siue subfeudatarij.
- 26 Subfeuda delentur, causa cognita, à Cædulari Regio, & describuntur in libris Baronum, quibus mandatur solui adoba. Adoba debita per subfeudatarij solent aggregari subinfeudanti, et subinfeudans excigit à subfeudatario sub eod. n. 26.
- 27 Subfeudatarius soluens pro alio subfeudatario adobam, potest illam repetere.

Q V A E S T I O L X.

- 1 **E**T quia in Regno nostro ad sunt permulti Barones Magnates, & Proceres Regni, qui permultos habent subfeudatarios, quibus Castra, Casalìa, & Terras subconcesserunt in feudum tenendum in capite à dicto Barone concedente, ut erat Princeps Bisiniani, & Salerni de familia Sanseuerina, de quibus dixi Ego de iure releuij par. 4. quæst. 33. nu. 1.
- 2 Propterea hic quaero, si vel nè soluere debeant adobam de dicto subfeudo, in quo artic. dicas, quod subfeudatarius debet soluere regulariter adobam Domino immediato, & sic subinfeudanti, non autem Domino directo, & sic Domino Regi, quia subfeudatarius debet prestare seruitium dicto Domino immediato.

to, & hoc procedit tam de iure cōmuni feudorum, quàm de iure Regni nostri, De iure communi feudorum, ex *tex. in cap. 1. S. fin. de allo-dijs tenet Andr. de Ifern. in cap. 1. S. Illud, n. 62. de controuers. inuestit. vbi Ioannes Raynaldus n. 7. & in S. firmiter. n. 23. de probib. feud. alienat. per Frider. Matth. Afflic. in dicto S. Illud num. 2. idem Andreas de Iser. Iacob. de Beluis. & Martin. Laudès in cap. 1. S. fin. de controuers. inuestit. Iacobin. de S. Georgio in suo inuestit. in verb. Et promiserūt, n. 12. Curt. Iun. de feud. p. 4. n. 86. & post Petr. de Ra-uenn. Bald. & alios, Ludolp. Scradet. de feud. p. 6. cap. 6. n. 58. versic. decimo quinto Vassallus, Henrich. à Rosental. de feud. cap. 8. conclus. 10. n. 2. Andr. Kobol de seruit. feudat. tit. 1. p. 3. n. 25.*

4 De iure Regni nostri debetur etiam seruitium Baroni de subfeudo, vt ait Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. de auctoritate Baron. auctoritate 5. n. 1.

5 dicens, debere præstari ex lege Regni si vassallus, quapropter potest illò mandare, quòd præstat seruitium sub poena priuationis feudis, Fab. Anna cons. 3. n. 15. & 16. lib. 1.

6 Sed melius distingue, aut subfeudum est quaternatum, & tenetur à Rege, aut est feudum planum, & de tabula; Primo casu præstatur seruitium Domino Regi, non autem Baroni, ex doct. Andrea. de Ifern. in cap. 1. S. similiter de capit. Corrad. & in Const. Domini à vassallis, Marin. Frecc. dicta auctoritate 2. n. 2. versic. hæc conclusio procedit in Regno, Loffred. in cap. 1. de controuers. feud. apud par. term. vbi refert decisum, quòd soluitur Regi. Regens Reuert. decif. 95. p. 2. circa medium, quæ ponitur in fine operis.

7 Quod dictum limita, quandò tale feudum licèt esset quaternatum, & tamen Rex illud contulisset tenendum à Barone immediatè, & in capite, ex doct. eiusdè Andr. de Ifern.

in Const. Regni post mortem, de mort. Baron. nuncianda Imperat.

8 Vel quando est concessa Baronia, & cum illa essent concessa feuda quaternata, quia tunc debetur seruitium, siuè adoha Baroni, non autem Regi, tunc. n. licèt collata sint à Rege, tamen tenentur sub Barone, & ideò illi præstabitur, ità Marin. Frecc. dicto loc. nu. 2. versic. nisi Rex, & versic. sed quando, vt erat in Principe Salerni, qui habebat permultos subfeudatarios, & exigebat adoham, non obstante quòd feuda essent quaternata, sed tenebantur ab ipso, vt vidi non nullas prouisiones Regiæ Cameræ Summariz in Adoharum lib. 7. fol. 44. 45. & 46. 47. 1. prò Casale Cafalicchi, & feudi Sarignani, & prò alijs subfeudis, & hoc vigore priuilegiorum dicto Principi concessorum vt dicitur in dictis prouisionibus.

9 Secundò casu, quando est feudum planum, & de tabula, siuè Actenasia, & tunc procedit conclusio in Regno nostro, vt Domino immediato debeatur seruitium, ea ratione, quia est ipse Baro, ità Marin. Frecc. dicto. loc. n. 2. dixi supra q. 7.

Quo casu, quando tenentur soluere Domino immediato, & sic Baroni, tunc si dictum subfeudum est in Territorio alterius Baronis, quæstio est an debeat soluere, vbi subfeudum situm est, vel vbi est caput feudi, Resp. Matth. Afflic. in cap. 1. S. sed nec alia iustior, n. 13. quæ sit prima causa benefic. amittend. quòd adoha debet solui illi Baroni, cuius est subfeudū, & sic vbi est suum caput Baroniæ, licèt sit in alieno Territorio, sunt tamen temper annexa, & connexa principali feudo, & sic capiti, nam res feudalis vnus potest stare in Territorio alieno, ità etiã sequitur Paris de Put. de reintegr. feud. tit. de finibus feud. cap. 38. num. 2.

Dd 3 quod

quòd debet inspicere quòd solitum est, *Iacob. Ayell. de iur. adoha. n. 9. dicens*, quòd in dubio, non existente solito, nec apparente, debent subfeudatarij soluere, & adohare vbi est caput feudi, & sic decisum fuisse per Regiam Cameram in causa Ill. Ducis Montis Leonis contra Regium fiscum, & Cæsarem Fazzari de Ciuitate Tropezæ, per quã Regiam Cameram fuit decisum, quòd subfeudatarij debent soluere adoham in loco, vbi adest caput feudi, prò vt refert *D. Regès Reuert. decis. 95. p. 2.* quòd intellige, vt infra n. 20.

- 11 Declarat primò hæc dicta duob. mod. *Andr. de Ifern. in cap. 1. §. sed nec, alia iustior. n. 41. in fine, versic. quid si Comes, & versic. sed si forte Rex*, dicens primò, quòd si Baro, vel Comes, à quo subfeudatarij tenent feuda plana, & de tabula, siue Actanafias, præstat seruitium Domino Regi in casu permissio, tunc Baro, siue Comes potest cogere subfeudatarios ad subueniendum, siue ad
- 12 soluendum adoham, prò vt ipse soluit, nisi aliter esset conuentum, quòd seruire debeat cum ipso Comite, vel Barone, quia tunc licet Baro, vel Comes seruiat, non per hoc iura subfeudatarij infringuntur.
- 13 Secundò casu, quando Comes, vel Baro iniuste seruiret, & præstaret seruitium, siue adohã, tunc Comes, vel Baro non potest cogere subfeudatarios ad præstandum seruitiũ itã *Andr. de Ifern. d. loc. Nard. Lyparul. ad Andr. de Ifer. d. n. 41. in fi. in verb.*
- 14 per Regem, dicens, quòd si non possunt per Regem cogi dicti subfeudatarij, ergò non habent vocem in parlamento, quæ fiunt, referens verba *Cap. Pap. Honorij dicentis*, nullus subfeudatarius de feudo, quòd sub aliquo feudatario Regis tenet, compellatur ipsi Regi seruire; sed si aliquod aliud feudum ab ipso

Rege tenet in capite, prò eo sibi seruiat, prò vt tenetur.

- 15 Declara secundò supradicta, vt talis subfeudatarius, possidens feuda plana, & de tabula à Barone, siue Comite, non possit cogi directè à Domino Rege ad sibi præstandũ seruitiũ, siue adohã, quia licet sit vassallus, tamẽ est vassallus vassalli mei, itã docent *Iacob. de Beluis. c. 1. §. firmiter in fin. de controuers. inuestit. & ibidem Andr. de Ifer. n. 16.* ea nimirum ratione, quia nihil Rex cum dicto subfeudatario ex lege inuestituræ contraxit, & ibi *Matth. Afflicti. n. 51. & 52. Marin. Laudens. n. 11. & seq. Præpos. n. 2. Io. Raynal. in dicto. §. firmiter n. 23. de probib. feud. alienat. per Frider. Franc. Curt. de feud. p. 4. n. 88. & 89. Hartm. Pistor quest. Iur. lib. 2. p. 2. q. 45. nu. 19. & aperte Henrich. à Rosental. de feud. cap. 8. conclus. 10. nu. 5.* benè tamen potest facere Dominus Rex vt requirat Baronem, siue Comitem ad seruiendum, qui tunc debet subuassallum vocare, & præstare seruitium Domino Regi, itã *Bald. in tit. de ablod. n. 20. Io. Raynald. in d. §. Illud. n. 4. Iacob. de S. Georg. in verb. Et promiserunt. n. 12. Guiliel. Hannect. lib. 1. cap. 8. Franc. Duaren. de feud. ca. 12. n. 14. Franc. Curt. p. 4. n. 49. Henrich. à Rosental. d. loc. n. 6.*
- 17 Declara tertio in petitione inuestituræ de subfeudo, vt à quo petenda sit, vide *Henrich. à Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 63.* vbi alios allegat.
- 18 Declara quartò vt de feudo, siue subfeudo existente in aliena Baronia, mortuo feudatario, siue subfeudatario, vt hæres eius teneatur soluere releuium illi Baroni, qui est Dominus Baroniæ, quæ est caput dicti feudi siti in alieno Territorio, non autem illi Baroni, in cuius territorio situm est feudum, de quo contemnitur, itã *Afflicti. in dicto §. sed*

nec alla iustior num. 13.

- 19 Declara quintò, quòd subfeudatarius in subfeudo debet depingere arma sua non in æquali loco, & signo cum Barone infeudante, sed inferiùs, & sic inferiori loco, ità *Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. tit. de auctor. Baro. 6. 47. n. p. & 2.* sed nec vexilli, nec armatos homines pòt Baro deferre, & mittere in subfeudo, sed ipse subfeudatarius, ità *Marin. ibi, & post eum Campan. in cap. Regni Vt delatas.*
- 20 Declara sextò, quòd sicut adoha taxatur iuxtà valorem redditus feudi, vt supra docuimus, idèò quando subfeudatarius contribuit Baroni ad adoham præstandam, debet cogi ad contribuendù pro rata introituum subfeudi, sicut contribuitur ex feudo, & ità fuit obseruatum ad instantiã subfeudatariorù terræ Casalueri Prouinciæ terræ Laboris còtrà Marchionè Piscariæ die 8. Octob. 1512. vt in *lib. Adobarum 11. fol. 56. ter.* sic fuerunt expeditæ prouisiones à Regia Camera.
- 21 Declara septimò vt subfeudatarius astriçtus ad adohã dandã Baroni ratione talis terræ, quòd si talis Baro haberet plures Terras, tũc dictus subfeudatarius tenetur soluere adohã ærario illius terræ, vbi situm est subfeudum, nõ autẽ ærario alterius terræ, licèt eiusdem Baronis, vt fuit ordinatum ad instantiã Durantis Tuttarci subfeudatarij terræ Bellantis, vt ærarius terræ Bellantis non autem ærarius Ciuitatis Calertæ exigeret ab eo adoham, nõ obstante, quod dictæ terræ essent eiusdem Baronis, & sic Principis Casertæ, vt die 13. Septembris 1613. vt in *adobarum 23. fol. 48.* vide supra n. 10.
- 22 Sed an adoha debeat de parte seu grancia feudi sita in alieno territorio, puta si esset dictum, concedimus feudum tale situm, & positum in tali loco cum certa parte, seu grancia dicti feudi sita in alio Territorio, & dicas, quod adoha non debetur de grancia feudi, per vt fuit ordinatum ad instantiam Magnificarum Iuliz, & Catherinæ Sanseuerinæ còtra Ill. Principem Bisiniani, quæ fuit inuestita sub his verbis, Concedimus feudum nominatum de Marinello situm, & positum in pertinentijs, & Territorijs S. Marci vnà cum certa parte, seu grancia dicti feudi sita, & p sita in Territorio, & pertinentijs Ciuitatis Strongoli, & sic fuit executù die 5. Iunij 1574. in *adobarum 15. fol. 34. & 57.*
- 23 Subfeudatarij verò renitentes soluere adoham Baroni, coguntur per ipsos Barones mediante ordine Regiæ Cameræ quòd soluant adoham iuxtà taxam prò subfeudis. prò vt fuit obseruatum ad instantiã Ill. Ducis Magdaloni còtrà quosdam suos subfeudatarios, die 16. Maij 1612. in *Adobarum 22. fol. 29. & à 1.* & ad instantiam Ill. Principis Roccæ Romanæ die 16. Maij. 1612. *diFlo fol. 29.* prò vt è còtra ad instantiam subfeudatariorum mandatur per Reg. Cam. Baroni, quòd exigit adoham prò subfeudis iuxtà taxam, prò vt fuit ordinatum Ill. Principi Auellini ad instantiam suorum subfeudatariorum die 21. Maij 1610. in *Adobarum 22. fol. 191.* Et ad instantiam Ill. Principis Salerni fuit per Regiam Cameram mandatum Magnificæ Hippolitæ Corsæ Baronissæ Casalicchi, quod solueret dicto Ill. Principi prò dicto subfeudo adoham ducatorum sex, vt ex literis Reg. Cam. die 25. Septembris 1536. in *Adobarum lib. 7. fol. 45.*
- 24 Sicuti è còtra quando subfeudatarij adohantes Regi, molestarentur à Barone, in cuius territorio situm est tale subfeudum. solet mandari ærario Baronis, & eius exactoribus, quod minimè molestent sub-

fcu-

feudatarios, imponendo poenam, & eius executionem commendando Perceptoribus Prouinciæ, prò vt sic fuit ordinatum ad instantiam Magnifici Camilli Caraccioli cõtra Ill. Ducem Sueslæ pro feudo Carinolæ, stante, quòd ex Cædulario apparebat quòd adohabat Regi, & si quid cõtrà compareât, *die 25 Iunij 1536. in Adoharum 7. fol. 10.*

25 Sic etiam prò adoha feudatariorum, vel subfeudatariorum alicuius Vniuersitatis non debent molestari Ciues dictæ Vniuersitatis, vel habitantes in illa, nec cõtrà illos exequi, vel repre salias facere, vt fuit ordinatum per Regiam Camera ad instantiam Vniuersitatis Agnoni, sed quòd molestentur dicti feudatarij, & subfeudatarij in eorùm bonis *die 29. Maij 1538. in Adoharum 7. fol. 131.*

26 Subfeuda delentur de Cædulario Regis, & mandatur, quòd soluant Baroni, vt in caula Magnif. Fabritij Brancatij cum Ill. Marchione Laini, & Regio fisco super solutione adohæ prò feudo vulgaritèr nominato de messer Ioanne Carduino sito in Territorio Acerrarum, & alijs &c. Visis actis per Magnificum D. Franciscum Antonium de Dauid Præsidentem Reg. Camera, & causæ Commissarium, & facta de eis relatione in Regia Camera cum Magnificis Præsidentibus fuit consensu prouisum, & decretum, prò vt presenti decreto decernitur, & prouidetur, supradictũ Magnificum Fabritium non esse molestandum prò adoho à Regio fisco sed debere recognoscere immediate Dominum dictum Ill. Marchionem Laini vtilem Dominum Ciuitatis Acerrarum, cui respondere debeat, & teneatur de alijs, releuijs, & alijs subuentio- nibus, prò vt alij subfeudatarij ipsi Marchioni, vt supra, vniuersali Domino subiecti respondent, &

proinde feudũ prædictum esse adimendum à Cædulario ipsius Regiæ Camera hoc suum &c. Franc. Antonius Dauid, Ioãnes Baptista Crispus Magister Act. consensu Raparius *die 3. Decemb. 1573.* & sic fuit mandatum Perceptorì Terræ Laboris.

E contra si subfeudatarius prò subfeudo solueret aliquam ratam adohæ, tunc ratione facilioris exactionis per fiscum faciendæ, solet ordinari, quòd rata adohæ debita per subfeudatariorum aggregetur subinfeudanti, & ipse subinfeudans valeat exigere ab ipso subfeudatario, & soluere integrè fisco, prò vt sic fuit prouisum per Regiam Camera *die 21. Augusti 1514. in rata adohæ, quæ debebatur per Magnificum Baldaxarem Pappacoda, vt aggregetur Ill. Principi Bisiniani ad beneficium Regij fisci, & ipse Princeps sibi exigat ratam prædictam à dicto subfeudatario.*

27 Soluens adoham prò alio feudatario, potest illum, prò quo soluit cogi facere ad sibi restituendum, prò vt fuit ordinatum ad instantiam Magnifici Ascanii Guarini contra Nicolaum Ricciũ vtilem Dominum feudi Cassinensis in Prouincia Terræ Hidruti, *die 27. Septembris 1575. in Adoharum 15. fol. 144. tergo.*

ARGVMENTVM.

Imposito adoho generali Baronibus, siue donatio facta à toto Regno, etiam nullo dempto, siue nullo exempto, & existentibus nonnullis exemptis à dicta solutione, an pars exemptorum debeat cedere damno Regis, vel aliorũ Baronum

ronum, siuè Regni ipsius, adeò vt ceteri Barones, & totum Regnum teneantur soluere integram summam impositam, siuè donatam, non dempta summa exemptorum, & quid stante acceptatione illius à Principe facta, & quid de Terris impotentibus, & quid de Clericis. Quid de Epirotis, Grecis, & alijs.

S V M M A R I A.

- 1 *Immunitas, siue exemptio ab adoba, siue donatio concessa alicui Baroni, siue feudatario, an cedat damno Regis concedentis immunitatem, adeò vt tanto minus exigat, vel damno Regni, siue aliorum Baronũ distinguitur n. 2. 3. 4. & seq.*
- 2 *Pars exemptorum à donatio soluendo in certa summa, cuius damno cedat, distinguitur, & 4. 5. 10. 11. & 12. & seq.*
- 3 *Descendens de sanguine Regio possidens feuda soluit adobam, siue donatium, non obstante exemptione regalis sanguinis, & ita decisum, sed secus n. 6.*
- 5 *Regis Philippi munificentia recensetur pro Rege Polonia.*
- 6 *Descendens de sanguine Regio est immunis ab adoba, siue donatio imposita toti Regno ratione aliorum bonorum, nõ autẽ feudorum, et n. 8.*
- 7 *Adoba in specie respicit feuda, donatium respicit bona allodialia, & totum Regnum.*
- 9 *Immunitas ex causa priuilegij concessa post indictum donatium, siue impositum adobum, cedit damno Regis, non autem aliorum Baronũ, siue Regni, & n. 10.*
- 11 *Immunitas ab adoba existens tempore impositionis adoba, siue indictmentis donatiui simpliciter impositi in certa summa, non cedit damno Regis, & ita decijum, sed damno totius Regni, & n. 12. & quid de Colateralibus Consiliaris.*
- 13 *Pars exemptorum, siue immunium à donatio, siue adoba cedit damno Regis, quando impositio facta est personis, siue focularibus, non autem Regno, amplia n. 14. & 16. Et quid de parte damni dati ibidem.*
- 14 *Immunitas siue exemptio non nullorum ab adoba, nõ cedit damno Regni, etiam si esset dictum, quòd soluerent exempti, & non exempti, vel nemine excepto, & effemus in casu urgenti n. 16. vel priuilegium esset concessum ex pecunia n. 17.*
- 15 *Pars exemptorum cedit damno Regni, quãdo fiscus esset in possessione, vel quasi exigendi partẽ exemptorum.*
Immunis an teneatur resarcire dãna Vniuersitati sub n. 17.
- 18 *Pars non solventium donatium, siue adobam, an cedat dãmno Regni, vel Regis, distinguitur, vel soluta ab uno an repetatur à non solventibus, vel ab alijs, vel à Rege, distinguitur n. 19.*
- 19 *Adoba exacta integra à Rege, pars non solventium rescinda est illis, qui soluerunt pro dictis non solventibus.*
- 20 *Pars non solventis adobam, vt quia non taxatus fuit, cedit damno Regia Curia, & soluta rescinda est illis, qui illam soluerunt.*
- 21 *Pars adoba non soluta est rescinda fisco, quando illius impositio à parte integrali incipit, non autem à quantitate, secus autẽ quando incipit à quantitate, & terminaretur in parte integrali, & n. 22.*
- 23 *Terrarũ impotentium pars an cedat damno potentium, vel Regis, distinguitur n. 24. 35. 26. & seq.*

Ter.

- 24 *Terræ realiter impotentes, & inhabiles cedunt damno Regis, & non Regni, & exigitur quantum exigi potest, non autem integra impositio.*
- 25 *Terra poenitus impotens, & depopulata deletur à Cadulario, & eius focularia non aggregantur Regno, distingue n. 26. seq.*
- 26 *Pars Terrarum impotentium cedit damno Regni, quando Regnum donaret nostro Regi certam quantitatem, secus autem si donaret pro quolibet foculari decem, quia cedit damno Regis.*
- 27 *Terra immunis à functionibus fiscalibus non potest petere tumultum salis, & solutum repetitur à fisco & quilibet potest illud vendere.*
- 28 *Clerici an sint immunes à donatiuo factò ex causa urgenti, distinguitur n. 29.*
- 29 *Clerici, qui vocantur, congregantur, & tractant in parlamento, siuè donatiuo, non sunt immunes à donatiuo, & ubi est consuetudo, secus autem quando non vocantur, nec congregantur, quia non soluant, & numeris seqq.*
- 30 *Clerici sunt immunes ab adobis, siuè donatiuo regularitèr, sed an soluât Bonatenentiam pro bonis emptis, vel donatis. remissiuè sub n. 31.*
- 32 *Clerici collectantur ob defensionem fidei.*
- 33 *Clerici tenentes feuda sub contingenti seruitio, soluant donatiuum, & adobum.*
- 34 *Decretum generale in fauorem Clericorum pro immunitate refertur.*
- 35 *Commendatarij, & Cruce signati gaudent immunitate Clericorum.*
- 36 *Clerici sunt immunes etiam pro bonis emptis ante Clericatum.*
- 37 *Parentes, & fratres cobabitantes cū Clerico sunt immunes ab hospitij militum, non autem à contributione pro hospitio.*
- 38 *Immunitas concessa Clericis, extenditur ad puellas existentes in xeno-*

dochijs, vulgò Conseruatorijs.

- 39 *Clerici gaudent immunitate pro bonis ad titulum patrimonij.*
- 90 *Focularia Græcorum, Illiricorum, Epirotarum, & aliorum quomodo taxentur pro donatiuo.*

QVAESTIO LXI.

EX ijs, quæ in calce quartæ decimæ quæstionis annuimus de immunitate concessa à solutione adohi, vel donatiui, infero, quid si esset imposita Baronibus Regni adoha generalis, siuè à toto Regno esset factum generale donatiuū, & in exactione nonnulli ostenderent, se esse immunes, & exemptos à dicta solutione adohi, siuè donatiui, An talis immunitas debeat cedere damno Regis, val Baronum, siuè Regni ipsius, & sic an Barones siuè Regnum teneantur soluere integram summam impositam, & per consequens etiam soluere partem, exemptib. spectantem, ac si non essent tales exempti, vel tenentur soluere donatiuum, siuè adoham, dempta summa exemptorum, & sic tantò minus, quàm sūma imposita, hanc quæstionem ego iudico vsui frequenter euenturam, & idèò pro eius dilucidatione distinguetria capita.

1 Primum quando totum Regnum, vel omnes Barones tenerentur soluere vnum adohum, siuè vnum donatiuum ascendens ad unam summam, in cuius exactione aliqui ostenderent se exemptos, & tunc an pars exemptorum debeat cedere damno aliorum, siuè totius Regni, vel damno Regis, adèò vt tantò minus exigat ab alijs, siuè a Regno.

2 Secundum caput, quid si Barones, vel Regnum soluissent integrum donatiuum, & sic soluissent etiam partem exemptorum, an possent repetere dictam partem solutam à si-

ico

ſco, ſiue ab exemptis.

Tertium caput, quid ſi eſſent nõ nullę Terrę impoſentes, ſiue ad nihilum reductę.

Quò ad primum diſtinguas. Aut exemptio eſt ratione ſanguinis, aut
4 ex priuilegio. Primo caſu, quando exemptio competit ratione ſanguinis, & tunc ſub diſtingue; Aut talis præſtendens eſt feudatarius, & tunc, quia non habetur vti de ſanguine Regio, ſed vti feudatarius obligatus ex contractu do, vt des, vt quia cõceſſum, & datum fuit feudum, vt dares mihi ſeruitium, & tunc ratione contractus dicitur obligatus, meritò ſoluet adoham, ſiue donatiuũ, vti priuatus, *cap. 1. vbi notatur per Imol. & Decium extra de probat.* prò vt ſic extat conſultatio Regiæ Cameræ in anno 1530. in fauorẽ Regij ſiſci, vt Sereniſſima Regina Poloniæ, quæ poſſidebat nonnulla feuda in præſenti Regno, ſolueret adoham vt alij feudatarij, non obſtante quòd eſſet neptis Regi noſtro, & tẽpore Regentis Reueterij in cauſa Regis Romanorum, qui poſſidebat nonnullas functiones ſiſcales in hoc Regno in feudum ſub contingenti ſeruitio, & adoha quoties in Regno imponeretur, fuit deciſum in Collaterali Conſilio, referente Regia Camera, quòd dictus Rex ſolueret adoham, ea ratione, quia ipſe non ſe habebat vt immunem vti de ſanguine Regio, ſed ſe habebat vti feudatarium, meritò fuit condemnatus ad ſoluendum iuxtã opinionem Reg. Reueterij, quæ fuit ſecuta per Regentes, non obſtante, quòd aliqui ex Præſidentibus fuiſſent in voto contrario, pro vt refert idem Reuert. *dec. 31. p. 2. qua ponitur in fine noſtri tractatus*, Sed inuictiſſimus, & munificentiſſimus Rex noſter nè videretur Regi Romanorum avarus, donauit adoham, & illum fecit immunem, & ordinauit ex gra-

tia, quòd pars, quæ ſpectaret ipſi Regi, nõn aggregaretur alijs, ſed quod cederet damno ipſius Regis, vt refert idem Reuert. *in dicta deciſ. 31. poſt medium.*

6 Si verò non vt feudatarius, & tũc non poteſt conſiderari, & quæri de adoha in ſpecie, ſed benè de adoha in genere, & ſic de donatiuo, quod largo modo admittimus compræhendi ſub adoha, quatenus vtrumque eſt impoſitio, ſed cum hac differentia, nempe quòd adoham in ſpecie reſpicit feuda, & donatiuum perſonas Regni, ſiue Regnum ipſũ, & ſic vaſſallos burgenſes, Et ideò dicas, quòd aut de iure communi, aut ex ſtilo Regiæ Cameræ Summariz.

8 Si de iure communi, & tunc dicas, quod filij Regum in Regno patris ſunt immunes etiam ſecũdõgeniti, ea ratione, quia priuilegia conſeſſa Regi extenduntur ad Auguſtam, filios, & descendentes de ſanguine, quia ſicuti Rex eſt immunis ab omnibus veſtigalibus, & impoſitionibus Regni, itã etiam vxor, & filij de eius ſanguine, ex *l. licitatio, §. fiſcus, ff. de public. & veſtigal. ex Gloſſ. in l. Princeps, ff. de legib. itã Rom. Françb.* & alij communi voce concludunt, quicquid dixerit Io. Andr. *in cap. Antiqui. de priuileg. in 6.* maximè in fauorabilibus, prò vt eſt libertas à ſolutione oneris, quæ eſt odiola, vt in *tot. tit. veſtigal. noua inſtitui non poſſe, Philip. Françb. in d. cap. Aliqui, de priuileg. in 6.* & itã concludit, & tenet D Reuert. *dicta deciſ. 31. circa medium, verſic. ſed. fuit dubium.*

9 Secundò caſu, quãdo exemptio, ſiue immunitas competit ex priuilegio, & tunc diſtinguas plures caſus.

Primus caſus, quando exemptio eſſet conſeſſa poſt indiũtum adohũ, ſiue factum donatiuum, & tunc cedit.

dit damno Regis, non autem aliorū Baronum, siue totius Regni, ita ex *Bald. in l. etiam C. de except. rei iudic. per tex. in l. ab omnibus, ff. de leg. primo, Ludouic. Rom. in l. quarta, §. actorum, & l. penult. ff. rei iudic.* & ita docent *Guliel. de Cuneo, Paulus de Castro, Ias. Alberic. Angel. & alij in l. Aus neptis, ff. de pactis. Bald. in l. si vnus, §. si pacta, & §. sed si generaliter, eod. tit.* Rationes autem huius decisiones adducit *Roman. loc. allegato, & ita semper vidisse sic semper seruari in Regia Camera testatur Reg. D. Carolus Tappia. in Rub. ff. de Constit. Princip. cap. 4. in fine, & sic etiam seruari in Regno Siciliæ, testatur Petrus de Gregor. de concess. feud. p. 7. q. 7. n. 10. D. Gars. Mastril. de Magistrat. lib. 3. cap. 10. n. 133.*

- 11 Secundus casus, quando exemptio, siue immunitas aderat tempore impositionis adohi, siue facti donatiui, vt quia imponentur Regno centum mille ducati pro adoha, vel Regnum donaret centum mille, & tunc si onera prædicta imponentur simpliciter, tunc Rex debet habere integrum donatum, siue integrum adohum, ita ex *Bart. in l. 2. C. de apocis public. lib. 11. Bald. in l. etiam, col. fin. C. de except. rei iudic. & in cap. 2. requiris, de appellat. Rom. in dicto §. Actorum, Ias. in l. si duobus, §. p. ff. de leg. 1. vbi hoc comprobatur tribus conclusionibus, & ita concludit *Reg. Reuert. dicta decis. 31. versic. 2. est conclusio, & ita fuisse conclusum in Regia Camera Summarie refert Reg. Moles decis. p. sub tit. de do-**
- 12 *natiuis per totam, dicens quod quando donatiuum incipit à quantitate, & terminatur in vnam causam, puta Barones donant mille pro vno adoho, siue donatiuo, tunc pars forsan non soluta cedit damno totius Regni.*

Verum in donatiuo ducatorum 60000. factio in anno 1551. reperio

quod fuerunt deductæ, & suspensæ infra scriptæ partitæ, vt sequitur *Die 24. Iulij 1551. facta relatione Ill. Domino Proregi, per Regiam Cam. Summarie, referente Excell. D. Locumtenente fuit prouisum super eo, quod defuit in vltimo donatiuo duc. 60000. quod partita, quæ defuit in adohis ratione immunitatis, quam habent Domini de Collaterali Consilio, de Regia Camera, & de Consilio Sanctæ Claræ, aliàs de Capuano, non aggregetur ad damnum Regni, sed donec aliter per Suam Cæsar. Maiestatem siue per Excellentissimū D. fuerit prouisū, suspendatur in damnum Regiæ Curia, & idem fiat de partitis illarum Terrarum, quæ habuerunt immunitates dicti donatiui à Sua Excellentia. Et idem fiat de illis partitis functionum fiscalium, quæ per aliquos particulares tenebantur in feudum, & venditæ in burgenficum; idem de partitis immunium particularium Sedilis Capuanæ; Et idem de illis Terris, & feudis ad Regiam Curiam ob lineam finitam deuolutis, cum poenes Regiam Curiam nullum dicatur esse feudum, reliqua quantitas, quæ deficit, aggregetur rationibus Regni, & nō Vniuersitatibus, hoc suum &c. vide *supra qu. 40. nu. 4. pro Collateralibus Consiliarijs.**

- 13 Tertius casus, quando donatiui, siue adohum imponitur personæ .i. vt quælibet persona, siue vt quodlibet foculare, vel vt quilibet Baro solueret certam summam, tunc exempti detrahuntur in damnum Regis, non autem Regni, adeo vt non teneantur soluere ratam, & partem exemptorum, ita ex doctr. *Bart. in dicta l. 2. C. de apoc. public. idem Bald. in dicto cap. 2. requiris, & Canonista in dicto cap. Accedentes Reg. Reuert. vbi supra versic. tertia est conclusio. Petr. de V bald. de collect. parte prima num.*

27.

Quar.

- 14 Quartus Casus, quando Regnum donaret Regi, nemine exempto, & ita Rex acceptauit expræsè, & sic voluit, vt omnes soluerent, tam priuilegiati, quam non priuilegiati, & tunc si comparent priuilegiati, dicendo, quòd Regnum non potest illis præiudicare circum eorum immunitates; & post multa fuit per Regiam Cameram concludum, quòd nullatenus esset Regnum obligatū, nec teneretur soluere ratā priuilegiatorum per tex. in *l. his verbis*, ff. *de duobus reis*, & in *Authentica si quando C de Constit. pecun.* vbi quando in persona vnus non potest consistere obligatio, tunc alter non tenetur, & si ambo promisissent, quia quis tenetur prò illa parte, prò qua in dubio potest obligari, sed Regnum potest, & debet se obligari prò parte non exemptorum, non autem exemptorum, prò vt refert *Reg. Reuert. dicta decis. 73. Petr. de Vbald. d. loc.*
- 15 Nisi tamen Regia Curia esset possessione, vel quasi exigere integrum donatium, & omne illud, quod potuissent soluere exempti, ac priuilegiati, ac si non essent exempti, quia tunc in eo casu fuit ordinatum, quòd integrum donatium exigeretur à Regno, & ita fuit scriptum in votis Regiæ Cameræ, & erit lex perpetua, refert idem *Regens Reuert. dicta decis. 73. parte prima versic. circa primum in fine*, quod decretum fuit latum, referente Regia Camera in Collaterali Consilio corā Excellentiss. Prorege die *vi. Octobris* 1583. & fuit ordinatum, quòd Regia Curia manuteneatur in dicta possessione, seu quasi.
- 16 Quintus Casus, quando in casu vrgenti factum esset donatium, & Regnū donaret nemine exempto, & Dominus ita acceptasset, quia hoc casu priuilegiati non tenentur contribuere, prò vt sic fuit decisum in fauorem priuilegiatorum, refert

idem *Reuert. d. decis. 73. versic. quòd ad secundum*.

Sextus Casus quando Vniuersitatibus tantum esset concessa immunitas, vt tunc non damno aliorum, vel fisci, sed aliarum Vniuersitatū damno cederet talis immunitas, *Camill. de Curt. in diuersor. feudat. fol. 25 cap. incip. redeundo igitur, n. 32. Pat. Andr. Molfes in probem Consuet. Neap. q. 6. n. 16. Reg. Moles decis. 2. de collectis*.

- 17 Vel si esset priuilegium concessum per pecuniam, quia nec tenerentur, idem *Reuert. ibidem*.

Septimus Casus, quādo Rex imponeret adohum ex causa guerræ, an hoc casu immunes debet soluere vide quo dico suprā *d. qu. 14. nu. 18. in fine etiam 44. vbi latè*.

Quid autem si aliquis esset immunis ex causa priuilegij, vt nō teneatur ad resarciendum damna data in Comitatu, an hæc pars istius immunis cedat damno aliorum Comitatus, & sic aliorum de Vniuersitate, maximè in Regno nostro *Iacob. de Aren. in l. ab omnibus in princip. de leg. 1. tenet*, quòd cedit damno aliorum, qui tenentur in solidū, quem secutus est *Alberic. à Rosate de statutis p. 2. question. 95. num. primo*.

- 18 Circā secundum caput, & tunc circumscriptis illis casibus, in quibus Barones, vel alię persone non soluūt, tanquā exempti, siuè immunes, difficultas consistit in puncto illo tantū, quid si aliqui de facto non soluissent, vel non essent taxati, an pars istorum debeat solui ab alijs, vel an soluta debeat cedere damno Regis, siuè fisci, adeò vt fiscus debeat reficere illis, qui soluerunt, vel repetenda est à non solventibus. In quo capite *Regens Moles decisionem prima per totam titulo de donat. iuis* considerauit nonnullos casus.

- 19 Primus Casus, quando totum Regnum, vtpotè Barones, & Ma-

E c gnates

gnates ipsius Vniuersitates, ac totum Regnum donant Regi certam summam; & tunc si fiscus exegisset integram summam donatam ab alijs, fuit determinatum (dicit *Regens Moles ibi*) contra fiscum, vt non possit exigere à non soluentibus partem suam, sed quòd à non soluentibus reficienda sit illis, qui prò illis soluerunt.

20 Secundus Casus si Baro, vel alius non solueret, vt quia non esset taxatus, ex quo Reg. Cur. non haberet illum taxatum, tunc dicit *Regens Moles ibidem*, quòd cedat damno Regiæ Curiaë, & per cõseques quòd dicta pars soluta sit reficienda Conbaronibus. siuè alijs, qui soluerunt integram summam, & si etiam partem spectantem illis, qui non sunt taxati, si essent antea taxati.

21 Tertius casus quando donatiuũ, siuè adohum imponitur non in certa summa, sed in parte integrali, putà dant vnum adohum, vel prò donatiuo donant vnum adohum, & si aliqui non soluant, tunc pars illorum non soluta est reficienda fisco, adeò vt fiscus debeat habere integrum adohum, siuè donatiuum promissum, adeò quòd si pars illa non soluta subtraheretur, adhuc illam fiscus posset petere, ea ratione, quia promissio non est facta in summa, sed in parte, quæ debetur integra, prò vt sic refert ibi *Reg. Moles* fuisse conclusum.

22 Quartus casus Præcedenti contrarius, si donatiuum, siuè adohum inciperet à quantitate, sed postea terminaretur in parte aliqua, siuè causa, tunc pars non soluta, & forsitan exacta reficienda est Baronibus, vel Regno ipsi, qui forte soluerunt, vt refert idem *Moles ibidem*, & nos diximus sup. hac ead. *quest. in 2. casu p. capit. 1.*, ea ratione, quia incipit à quantitate, à qua possunt deduci onera, & potest minui, quos

omnes casus repilogat idem *Regens Reuert. in alia decis. 77. eadem p. 2.*

23 Ad tertiũ caput, si aliqua Terræ sint impotetes, an pars impotentium debeat cedere damno potentium, adeò vt ipsi teneantur illorum partem soluere, an debeat cedere dano

24 Regis, de quo artic. tẽpore Regẽ. Reuerterij, factò verbo per Regiam Cameram, per ipsum Collatarale Consilium, & Reg. Cam. fuit decisum, quòd omnes terræ, quæ dicuntur impotentes, & quæ realiter sũt inhabitatę prò magna parte foculariorum descriptorum in Cædulari Regiæ Camerae, ponantur in calculo in beneficium Regni, & ab eis per Curiales exigatur id, quod exigipotest, reliquum verò, quod soluere non possunt, amictat Rex; si verò reperitur aliqua Terra in totum desolata, in qua nullum remansit foculare, nulla domus, sed tota fuit depopulata, prò vt fuit Ciuitas Vasti, quæ ob Turcarum inuasionem tota fuit combusta, & anima non remansit, sit deleta à Cædulario, & non ponatur in calculo, & sic focularia, in quibus aliàs fuerint numerata, non fuerunt aggregata Regno.

In quo articulo sic distinguas; Aut impositio est personalis, & sic facta personis Regni; Aut realis, & sic facta rebus personarum. Primo casu, aut consistit in labore personæ, aut persona ex causa personæ tenetur quid præstare. Si consistit in labore personæ, tunc quod non expeditur per vnum, expeditur per alios. *l. honor, §. fin. ff. de muneribus, & honoribus.* Si in præstatione pecuniæ, vel alterius, & tunc aut imponitur Regno, siuè Ciuitati simpliciter, aut cuilibet de Ciuitate. Si Regno, vel Ciuitati, & tunc quantitatem impositam, quam non soluet vnus, soluent alij de Regno, vel Ciuitate, quia lemper

per est eadem Ciuitas, etiam dempto vno *l. proponebatur, ff. de iudicijs, l. sicut in municipibus, ff. quod cuiusque Vniuersitatis nomine*. Si cuilibet de Ciuitate, & tunc vnus prò alio non soluet. *l. legatorum petitio, ff. de leg. 2. l. p. C. vt nullus ex vic. lib. 10.*

Nisi noua impositio fieret prò causa dicti defectus, *tot. tit. de superindicto, lib. 10.*

Secundò casu principali, quādo realis est impositio, tunc alij soluet, sed bona non soluentis applicabuntur soluentibus *l. p. C. de omni agro desert. l. si. C. de superindicto ex doct. Bart. in l. 2. ff. de operis public. ita distinguit Petrus Antibol. de munerib. in princip. n. 27. vide Bart. in l. 4. §. actor. n. 8. ff. de re iudic. & in l. 3. C. de exact. tribut. lib. 10.*

26 Sed idem Reuert. ibi declarādo, limitat supradicta, distinguendo, quòd aut donatiuum, siuè adohum incipit à persona promictētis, puta Regnum donat, Barones donant mille, vel adohum, aut Regnum donat prò quolibet foculari ducatum vnum, vel prò quolibet foculari imponuntur caroleni decem, & tunc primò casu impotentes non detrahuntur, sed cædunt damno Regni. secundò casu detrahuntur, & cædunt damno Regis, & hoc per iura, & DD. *supra alleg. præcipuè Petr. de Antibol. dicto loc.*

27 Sed an Terra immunis à functionibus fiscalibus tā ordinarijs, quàm extraordinarijs possit petere tumultū salis vt erat antiquitùs prò quolibet foculari, respondeas negatiuè, prò vt sic fuit decisum in Regia Camera in fauorem Regij fisci contra Ciuitatem Catanzarij, refert *Reg. Reuert. decis. 91. p. 3. per totam, dicens, quod etiam expediuerunt litteras significatorias contra dictam Vniuersitatem, & alios, vt resisterent sal prò præterito exactū;*

Quod tumultum salis in Regno hodie est cessum Regi, tamen ponitur hoc prò locis, vbi debetur, imò ille, qui habet à Rege tumultum salis prò foculari, potest prò suo libito voluntatis in eius patria illud vendere, prò vt sic fuit decisum in Regia Camera in anno 1506. die 19. Decēbris poenes Secretar. Hic esset inferendum caput de Illiricis, & Epirotis, *vide in fin. versic. Hac tandem.*

28 Sed quæro si totum Regnum donaret donatiuum Regi ex aliqua causa vrgenti, an Clerici debeant esse immunes à donatiuo prædicto, & dico, quòd etsi in Regnis Aragonum, distinguatur, quòd aut Clerici habent vocē in dicto donatiuo, aut non habent vocem, nec congregantur.

29 Primò casu, quādo Clerici vocantur, & congregantur prò expediendis rebus publicis, siuè prò bono publico, in quibus locis Respublica representatur per tria brachia puta Ecclesiasticum, Militare, & Regale, quæ tria brachia representant rem ipsam publicam, & de rebus publicis agunt, ac illas terminant, & tunc tenentur; quia ipsi conuocantur, & tractant de beneficio, tam Clericorum, quam Laicorum, & hoc nituntur licere ex *Abbate in c. non minus de immunitate Eccles. & ex cons. 3. vol. primo, ubi loquitur ex concessione Papæ.*

30 Secundo casu, quādo non congregantur, quia non vocantur, nec possunt compelli, vt ipsi dicunt, & est determinatum per Regiam Cameram Summ. vt refert *Reuert. decis. 16. vol. primo, & ita fuerunt expeditæ prouisiones in fauorem clericorum, sed supradicta omnia, & inferius dicenda debent intelligi iuxtà explicatā ab Antonio Diana parte prima tract. 3. de parlamento resolut. 22. & vt declarant Canonista in iure Can.*

- 31 Quid autē sit de iure dicendū pro bonis donatis Clericis, vel aliās emptis vidēdus est *Epif. Ricc. par. 4. collecti, 901. & Reg. Reuert. decis. 56. in fine*, sed quādo casus occurrerit cōsulendus est prædictus *Anton Diana tract. 2. de immunit. Ecclesiast. resolut. 42.*
- 32 Quādo autem Regnum inuaderet ab infidelibus, quamuis *Iacobus de Ayello de iure Adoha vers. si regnum patitur*, quem refert, & sequitur *Reuert. dicta decis. 56. in fine, & 73. volum. primo vers. quoad tertium* dicat, quōd tunc prō tuitione fidei, & fidelium possunt clerici collectari, tamen eorum doctrina debet intelligi iuxtā superius explicata à *Diana, & Doctoribus Canonicis.*
- 33 Declara tertio nisi Clerici teneant feuda sub contingenti seruitio feudali, siuē adoha, quia tunc non uti Clerici, sed uti feudatarij tenentur ex *tex. in cap. Caterum de iudicijs*, & sunt etiam vulgata iura, ut ex *Marc. Anton. Genuen. in practicabilib. Ecclesiasticis tricenn. 1. dixi Ego de iur. releu. p. 4. q. 25. & ita fuit per Reg. Cam. conclusum*, refert idem, *Reuert. dicta decis. 73. versic. quoad 3. videas Rosental. de feud. cap. 8. conclus. 3.*
- 34 Declara quartò, quōd Clerici in Regno nostro sunt immunes à dantijs, & gabellis prò ut ius Canonicū *DD. in l. Placet. & in l. omnis, C. de Sacro San. Eccl. ubi Cynus, Bald. & alij, Bertachin. de gabell. p. 6. q. 7. Petrus Gregor. Tbolosan. syntagm. iur Vniuer. cap. 8. n. 2. lib. 5. Henrich. à Rosental. de feud. cap. 5. de regalib. conclus. 47. n. 8. Regner. Sixtin. de regalib. lib. 2. cap. 6. n. 11. & in conformitatē nos habemus in Regia Camera decretum generale latū in anno 1541. die 27. Septembris*, continens vndecim capita in fauorem Clericorum, ut apparet ex libro notamentorum Regiæ Camerae, per quam Regiam
- Camera non solū fuerunt declarati immunes Clerici, sed etiam
- 35 Commendatarij, & Cruce signati Religionum militantium, dummodo possideant Commendas, seu illarū partes, siuē vulgò, *le Grancie di quelle*, ut apparet ex *eod. decreto generali, cap. 10.*
- 36 Declara quinctò ut Clerici sint immunes à functionibus fiscalibus, & Collectis, etiā prò illis bonis per eos possessis, & emptis antè Clericatum, quæ erant accatastata antè Clericatum cum hac modificatione, ut teneantur soluere prò residuo illius anni, quo fuit clericatus, nēpè à principio anni vsque ad diem Clericatus, prò ut sic fuit decisum per Regiam Camera die 22. Iulij 1513. in causa Vniuersitatis Calatiæ cum præbytero Ioanne, poenes Secretarium Granata.
- 37 Declarara sextò, ut immunitas hospitandi milites cōpetens Clericis, & Præbyteris, *l. 2. C. de Episcop. & Cleric.* extendatur etiam ad eorū patrem, & matrē, & fratres, dummodo cum filio Clerico habitent, verū tenentur contribuere dicti habitantes cæteris hospitantibus, & quōd habitatio non fiat ex fraude, prò ut sic ordinatum refert *Mutius Surgens in adnota. ad Marcum Ant. Surg. de Neap. Illustrata cap. 22. f. 386. vers. que quidem multum facerent.*
- 38 Declara septimò, ut immunitas prædicta competes Clericis, extendatur ad puellas, quæ habitāt claustraliter in loco religioso, prò ut sic fuit iudicatū in causa puellarū xenodochij S. M. Charitatis in hac Ciuitate Neapolis per Regiam Camera referente D. Petro de Vera de mense Maij 1605. prò ut sic refert *Ioannes Baptista de Thor. in verb. Immunitas p. 1.*
- 39 Declara octauò, ut Clerici gaudeat immunitate prò bonis donatis ad

ad titulum patrimonij, prò vt refert sic decisum in causa Vniuersitatis Mōtis Herculis, *Tb. Zerul. Episcop. Minorens. in prax. Episcop. in verbo Clericus. D. Aloysius Riccius in prax. variar. resolut. resolut. 43 1.* Sic etiã gaudent immunitate prò bonis, beneficalibus, prò vt tam de bonis patrimonialibus, quã de beneficalibus sint immunes, decisum refert *Anna allegat. 13. Camill. Borrell. cent. 74. D. Riccius Collectan. 165.*

40 Nec tandem omittas quid sentiendum de Terris, quæ habitantur à personis illis, quæ non habent certam mansionem, vt putà quia hodie habitant, & cras non, vt quia discedunt, & redeunt, vt sunt in hoc Regno focularia Græcorum, Illiricorum, & Epirotarum, hisquæ similia, dicas, quòd adoha est solvenda, & non soluenda, quia quandiù habitant, soluunt adohã prout de feudo habitato iuxtã numerũ foculariorũ, quæ habitantur, & quãdo nõ habitant, tunc adoha non exigitur, prò sic fuisse decisum refert *Sygm. Loffredus in tit. quis dicatur Dux. & quomodo numeretur extat decisio Regent. Salernit. 40. ubi D. Thorus in addit. plura adduxit.*

ARGVMENTVM.

Dè Procuratoribus, qui interueniunt in parlamento, quãdo vnus possit esse procurator plurium, Et quãdo possunt alterum substituere, Et quãdo esset Procurator, & Baro insimul, Et de modo sededi inter Barones, & Procuratores, & Baiulos minorum, & de alijs.

- 1 Procurator potest constitui ad comparandum in parlamento prò donatiuo tam ab Vniuersitate, quam à Barone, quando sunt impediti, & sub n. 5.
- 2 Procurator in parlamento potest vnus à multis constitui, licet perniciosè.
- 3 Suffragia, & Vota multorum non debent reponi in voluntate vnus.
- 4 Procuratorum multitudo prohibita est in vna persona.
- 5 Procuratio ad donandum debet esse specialis, non autem generalis.
- 6 Parlamentum ex causa publica necessitatis potest tractare aliquod negotium ultra mandatum parliamenti.
- 7 Procurator in parlamento debet sedere in loco, ubi sedebat suus principalis, & quomodo seruetur.
- 8 Procurator constitutus in parlamento, non potest substituere alium, & quomodo intelligitur.
- 9 Baiuli minorum non præcedunt Barones in parlamento.
- 10 Procurator, & Baro insimul quo loco sedere debet, & quomodo dat votũ in parlamento.
- 11 Procurator alterius, & Baro insimul potest sequi vnã sententiam vti procurator, & aliam vti Baro.

QVÆSTO LXII.

1 Solent nonnulli Barones, & Vniuersitates Regni constituere procuratores ad cõparandum in parlamento, cum potestate concludendi omnia, quæ sibi videntur, maximè si sunt impediti ita *Auendan. de exequend. mandat. lib. 2. cap. 10. n. 7. Bellug. in specul. Princip. Rub. 7. n. 1. D. Garf. Mastrill. de Magistrat. lib. 5. De Regni deputatis n. 45.* Et vti nam non constituerentur, nam nonnulli ministri Iustitiæ

- vt plurimùm constituuntur Procuratur à multis Baronibus cum impartitione liberæ potestatis donandi, & omnia alia faciendi in parlamento, Et non solùm vnã procuram (vt ita loquar) obtinent, sed plures, & fuit minister in quibusdam parlamentis, qui comparuit cum plùs quàm centum procuris, siuè vt melius dicam procurationibus Baronum, & Vniuersitatum, concludendo vnus nomine tantorum principium.
- 2 Quæ procuratio multorum, vt supra, in persona in vnus potest fieri, & taliter constitutus habet tot voces, & tot vota, quot sunt constituentes, vt ex *cap. scriptum* notat ibi *Abb. versic. ibi nota, & versic. duo alij de electione, & ex alijs docet D. Garf. Mastrill. vbi supra nu. 57.* ideò aduertant si qui tales sunt, quos nequaquam credo adesse, tamen possunt esse, agitur enim de anima, & de præiudicio tantorum, & tot pauperum, sapienti pauca, sum luuenis, nō licet loqui de gestis seniorum, loquatur autem ille etate, & iudicio senior, Regens Ioannes Franc. de Ponte de potestat. proreg. tit. de elect. official. S. 5. n. 23. qui in aliqua verba prorumpit; ad quæ remitto lectorem, & dùm hæc scribebã peruenit mihi ad manus Pater Antoninus Diana Clericus Regularis resolut. moralium tom. p. tract. 3. resolut. 7. qui referēs itidem dicta Ioan. Franc. de Ponte exclamat contra tales, quæ multiplicatio, & multitudo procurationum factarum in personam vnus prohibita est in Regno Siciliae, excepto brachio ecclesiastico docet *Mastrill. vbi supra n. 44.* maximè in magistratibus, qui in parlamento non possunt esse procuratores, vt ex mandato Regio in eod. Regno. Sicilia aduertit idem *Mastrill. vbi supra n. 49.*
- 3 Quæ procuratio ad donandum debet esse specialis, & specialiter constare, & est stricti iuris, adeò vt vnc expressio, non venit aliud, ita ex *Bartol. in l. ambitiose ff. de decret. ab ordine recitand.*, & docet *Petrus Bellug. in specul. Princip. Rub. 7. n. 2. tit. de habilitation. Curia.*
- 6 Et potest procurator, vel alius intrans in parlamento proponere, vel tractare, vltra illud, quod est mandatum in literis Regijs, vel ad quod est conuocatum parlamentum, & hoc suadente publica necessitate vel ratione, & caussa boni publici, vt aduertit *Moses. in summ. tom. 1. tract. 6. cap. 16. n. 110. P. Diana vbi supra Resol. 9.*
- Et debet constitui tales procuratores, stante impedimento constituentium, alias de iure non possent, licet aliàs in vsu receptum sit, vt ex multis docet idem *Bellug. d. Rub. 4. n. 3. tit. vt. vocati ad Curiam personaliter veniant cessante impedimento.*
- 7 Et tales procuratores debent sedere in loco vbi sedebant sui principales, ea ratione, quia deputatus reputatur persona Domini, ita *Marin. Frecc. de subfeud. lib. 3. qu. vltim. a nu. 52. ad 58.* licet aliter intelligit *Mastrill. vbi supra n. 61. ex doctrina Luc. de Penn. in l. cõperimus C. de proxim. sac. scrip. dicens, quod sedere debet vltimus potest alios principales, & in Regno Siciliae seruari præcedentiam inter ipsos procuratores testatur Franc. de Pont. dec. 12. n. 15.*
- 8 Et licet possint substituere alios loco sui, quando habet potestatem substituendi, tamen hoc non posse fieri resoluit idem *P. Diana d. loco resolut. 8.* sed hoc non procedit simpliciter, quando substituit æque idoneum sinè culpa constituentis, vt aduertit *Vincent. de Franch. decis. 212. tom. 1.* secus verò quando procurator constitutus videns, quòd ea, quæ in parlamento rectè non procedunt, & quæ iusta perficere non

nōn potest, vel timore, vel importunitate illorum, qui contraria suadent, tunc substituēdo peccat mortaliter ita *P. Diana dicta resolutione nro 8.*

10 Sed aliquandò contingit, vt in parlamento, quis compareat vti procurator, & vti Baro, vt pluriēs in Regno occurrit, prò vt dubitat *Camill. Borell. in addit. ad Bellug. Rub. 45. tit. de inaequalit. Vocum in addit. incip. Quod officium*, tunc in dando vocem, an possit diuersificare, nempe vnā vocem dare, & sic vnum votū vti Baro, & diuersam vti procurator, cui quæstioni resolutiuè respondeo, distinguendo, quòd aut talis Baro habet mandatum speciale cum voto explicato, & limitato, & inserto in mādato per constituētem, & tunc potest dare vocem suā vti Baro, licet diuersam à voto vti procuratoris, Aut mandatum siuè procuratio est indefinita, siuè illimitata in libertate procuratoris, & tunc vnica voce, & vnico voto debet explere omnia, tam vti Baro, quam vti Procurator ita ex mente *Felini, & Abbatis in cap. quamuis de officio deleg. distinguit Camil. Borrel. in d. addit. cum sequentibus. P. Diana dicto loco resol. 10.* licet aliās ipse videatur tenere, sed non simpliciter, nam ipse supponit, quandò non ad

11 esset scandalum, vt tunc talis Baro, & procurator habens rationes probabiles prò vtraque opinione vt possit vnā sequi vti Baro, & aliam vti Procurator, fateor tamen, quòd ipse *P. Diana* omnia ferè optime resoluit, maxima cum ingenij perspicacitate, & acumine, prò vt in presenti casu, in quo largā opinionem profere, & hoc cum maximo iudicio propter euitanda peccata.

An concessio feudo cum adoha taxata siuè determinata, si deinde concessionarius vigore pacti, vel potestatis sibi concessæ redemerit, vel reintegrauerit corpora, an taxa prima debeat augeri propter corpora reempta, siuè reintegrata.

S V M M A R I A.

- 1 *Concessa potestate redimendi corpora feudalia, si ex illis reintegratis augetur feudum, an etiam augetur adoha semel iam taxata.*
- 2 *Retrouenditio facta vigore pacti de retrouendendo, non mutat rem, & eius accidentia.*
- 3 *Seruitium non augetur, quando feudum creuit industria, & expensis feudatarij.*
- 4 *Taxa seruitij nō augetur, nec potest de nouo illam Dominus taxare, quando fuit concessa facultas redimendi, siuè reintegrandi corpora.*
- 5 *Res empta ab herede, non debet restitui fideicommissario, nisi soluto pretio.*
- 6 *Fiscus nihil potest pretendere super corporibus reintegratis, vel reemptis, quando est concessa potestas reintegrandi.*
- 7 *Decisio Regentis Reuerterij ponitur.*
- 8 *Taxa adoha poenes venditorem facta non augetur poenes emptorem.*
- 9 *Resolutio contractus non dicitur nouus contractus, sed distractus, & declaratur l. 2. C. de pactis, & n. 10.*
- 11 *Actio ad feudum dicitur feudalis.*

QVAESTIO LXIIL

Hic articulus dum à me veniret disputandus ad materiam, & dum ad illum me accingerē, reuoluendo decisiones Regen. Reuerterij, reperi decisionem, & paritèr intèr easdem decisiones reperi intrò positam quamdam allegationem cum subscriptione Ioannis Angeli Pisanelli. Ego autem prò more meo abstinui à penna, & volui hic inferere allegationes prædictas cum decisione, vt sequitur.

Quamuis non reperiã in specie tactum dubium, tamē videtur mihi, quòd nullo pacto sit augenda taxa iã facta in personã Ill. Ducissæ Martinæ, quæ causã habuerat ab Ill. Duce Grauinæ. in cuius persona erat feudum taxatum nõ obstante, quòd Ill. Marchio Campanæ: cui fuerat cessum ius redimendi, & reintegrandi, competens Duci Grauinæ, & successiuè Regiæ Curiaë redemeritv irute, illius iuris.

1 Primò hoc probo, concessa Ciuitate Campanæ cum certa limitata summa fuit reseruatum seruitium quod demum fuit taxatum, licet igitur etiam concedatur facultas reintegrandi, & reemendi, hoc est vltra summam taxatam, in qua nullũ seruitiũ est annexum, nec appositum. Immò fuit in augmentum ergo prò isto augmento nullum debetur seruitium. Prò hoc allego *Decis. And. in c. p. §. de manso col. quinta in vers. quid si vt fuit de facto de controu. Inuest.* vbi voluit quòd si Rex cõcedit feudum valoris vntiarum viginti, & sic sub seruitio vnus militis prò vt sunt feuda in Regno, & demũ in augmentum feudi dedit vnã domũ valentẽ quantum totum feudum, quòd non debeat maius seruitium, & commune vt iã in 2. col. ibi in dubio quando dixerat s3. quia erat in alijs, non in hoc

taxatum seruitium, & ex facto declaratur voluntas, et hoc videmus tota die, quòd concessio feudo, & data facultate reintegrandi, facta taxa semel, si demum reintegrantur membra alienata, non sit noua taxa aliàs esset destruere totam machinam mundialem Regni.

2 Et ratio videtur mihi in casu isto aperta, nam Ducissa Martinæ non tenebatur vendere nisi ex pacto habito cũ Duce Grauinæ. Dum igitur fecit reuenditionem, non dicitur de nouo facere, sed reddere ita q̄ introitus dicuntur esse in eadem causa, et qualitate prò vt erant ante venditionem, & non iudicantur tãquam de nouo acquisiti, ita formaliter consulit, & declarat *Detius in cons. 88. col. 11. vers.* ad hoc breuiter respõdetur, ad quem remisso vltra quæ iddem considerat *Anto: de Alex. in cons. 52. col. 11. inter Consilia Loffredi.* Ex quo infertur quòd si per Ducem esset facta reemptio, diceretur res redita, & nõ noua, quòd retinere debet naturã antiqui feudi, & non minui ita arguit in materia feudali, & quòd non censetur nouum, idem *Decius in cons. 53. col. prima*, vbi dicit esse inspeciendam originalem causam, vt ibi latius per eum.

3 Et ista opinio tanto fortius est tenenda pro quanto hoc augmentum peruenit ex industria, & pecunia redimentis, nam ad eum stabat velle, vel nolle redimere, & ponendo pecuniam à persona consideratur, vt considerat *And. in c. p. §. & si libellũ col. 4. in fi. ibi vel si esset filius industrius de alien. feud. pater.* Ex quo succedit decisio *And. in c. p. col. 11. ibi item procedit de vass. decrep. eta.* quod non debeat augeri seruitium quando ex industria, & facto feudatarij superuenit augmentum, & ita residet *Dominus Iacobus de Gelle Præsides Reg. Cam.* quẽ cognoui suo

rem-

tempore magnæ auctoritatis in suo *compendio de iure adoha in c. incipiente. Item si feudum creuit, vltra quem iddem tenet Paris. de reintegrat. car. 96. in c. incipiente, & reperitur ibi dum augmentatur, Idem Paris. car. 75. in c. an si Dominus, idem Paris car. 90. in c. quero vassallus, non .n. in casu isto posset tractari de alteratione taxæ, si reemptio facta nõ esset, ergo factum eius, & pecunia sua hoc introduxerūt, aliàs nõ esset disputandum. facit decisio *And. in c. p. s. sed etiã col. 1. 1. ibi, si vero agnatus, per quos fiet inuest. vbi dixit quòd prò augmento feudi, non fit noua inuestitura, cū sufficiat prima, tenet Aluar. in d. S. de manso de contro. inuest.**

- 4 Et iudicio meo videtur mihi, quòd si velit fiscus dicere quòd illud ius redimendi fit ius nouum, competens fisco, ergo si Curia redimisset, & demum introitus concessisset, essent nouiter taxandi, quòd ista ratio non iuuat, nam fiscus concessit ius redimendi, ergò non poterat vltèrius ipse redimere, spectabat igitur concessionario, qui redemit de propria sua pecunia, oporteret igitur, quòd fiscus volens taxare introitus, quod solueret pecuniam redemptionis, aliàs non posset super ipsis introitibus nouam taxam facere, hoc colligo ex *decij. Detij in conf. 238. col. fi. vers. quinto queritur,*
- 5 vbi voluit, quòd hæres grauatus de restituendo, si redimit rē alienatā cū pacto de retrouendendo facto defuncto nõ possit cogi restituere fideicommissario, nisi prius fideicommissarius soluat pretium erogatum, quia hæreditas est aucta facto, & pecunia hæredis, et in restitutione nõ venit nisi ius redimendi, cum igitur Curia non potest dicere introitus ad se spectare, quia per cessionem iuris redimendi erat actio quæ sita redimenti, sequeretur quòd tâto minus

potest de onere imponendo tractare, sed debet res stare sub regulis, sub qua per prius stabat.

- 6 Facit etiam quia si Curia remississet pactum Ducissæ Martinæ, quia esset sublata illa actio personalis vt considerat *Aff. in const. constitutionem diuæ memoriæ, iam introitus pænes Ducissam remanebant liberi nec fiscus aliud prætere potuisset, ergo ita dicamus postquam fiscus cessit hoc ius alteri, ita quòd per renunciationem fecit se penitus alienum, vt per *And. in c. 1. s. sed etiã res col. 1. 1. in fi. ibi item cum quos desinit, per quos fiat inuest. & sic non poterit aliquid vltra petere nisi vt primitus soluebatur secundum quam taxam Capitula Neapolitana disponunt, & sic perinde, ac si totaliter esset pactum extinctum, quamuis spectet ad fiscum. Pro quo etiam considerari potest si Ducissa Martinæ, in cuius persona erat sub taxa antiqua, alienasset Ill. Marchioni Campanæ, iam virtute Capituli Neapolitani transfissent introitus cū qualitate primæ taxæ, et sic postquam coacta voluntas sit voluntas, iuribus vulgatis, idē dicamus si ipsa fuit coacta vèdere, & hæc mihi vera videtur vera de iure, & de equitate, postquam fiscus magis esset in damno, si voluisset præmium exbursatum soluere, & non posset introitus repetere, stante donatione iuris redimendi facta Ill. Marchioni, nec in iure redimendi potest taxa fieri, cū cōsiderato eo de per se nullā vtilitatē in fructibus cōtinet, nec potest cōsiderari directum dominiū in rege, et utile in feudatario. Immo, elapso tēpore, esset finitum ius, & sic finitum feudum, istam rationem fecit *And. in c. 1. s. 1. ibi fecus debet mihi de feudi. cogni. Dum ponit exempla plura in quibus possit feudum consistere.***

Ioannes Angelus Pisanelus.

A R-

ARGVMENTVM.

An taxa antiqua augeatur propter corpora reintegrata virtute pacti de retrouendendo, siuè iuris luendi.

Decisio 50. Regen. Reuerterij.

7 **S**Va Cæsarea Maiestas concessit Ill. Domino de Monaco Ciuitatè Campanæ cum titulo, & honore Marchionatus, & cum potestate luendi introitus dictæ terræ alienatos cum pacto de retrouendendo; Reperti fuerunt alienati ducati 1000. annui per Ill. Ducè Grauinæ Dominum dictæ terræ antè inuasionem Regni per Lautrech Ill. Ducissæ Martinæ, egit dictus Marchio Campanæ contra Ill. Ducissam, vt sibi retrouenderet dictos annuos ducatos 1000. quia sibi compete-
bat ius reemendi datum, & concessum per Suam Maiestatem, ad quâ omnia iura, & bona feudalia dicti Domini Ducis erant deuoluta ob eius feloniam. Facto processu, dictus Marchio habuit sententiam in sui fauorem, & sic Ill. Ducissa fuit coacta retrouedere dicto Marchioni dictos annuos ducatos mille. Venit nunc Reg. fiscus, & petit, quòd taxentur dicti annui duc. 1000. iux-
tâ nouam taxam, postquam feudû erat nouum in persona dicti Marchionis, qui dicit non posse, neque debere fieri nouam taxam, cum dicti annui introitus ducatorum mille iam reperiantur taxati, in Cædulario Regiæ Cameræ ad taxam antiquam, prò vt reperiebantur taxati
8 tempore Ducis Grauinæ, & hoc virtute capituli concessi per Suam Maiestatem Ciuitati Neap. & Regno, quòd taxa non debet moueri, nequè innouari, sed prò vt reperie-

batur poenes venditorem, debet continuari per emptorem, & non debet taxa moueri, In casu nostro non est dubium, quia sic dicti duc. 1000. peruenerunt poenès Marchionem ex causa emptionis, & dicta Ill. Ducissa vendidit dictos duc. 1000. dicto Marchioni, & sic est titulus venditionis, & emptionis, & sic nouus contractus, vt ex *tex. in l. 2. C. de pact. empt. & vendit.* & illud pactum, de quo ibi, dicitur pactum de retrouendendo, vt dicunt ibi *Bald. & Ang. idem Paulus de Castr. Aretin. in l. si cum venderet, ff. de pignorat. act.* Et istud melius, quâ alibi declarat *Paulus de Castro. in d. l. 2. C. de pact. vendit. & empt. col. 2.* vbi dicit, quòd quando fit pactum legis commissoriæ, vt putà si dicatur si non solueris prærium infra certum
9 tempus, tunc non, soluto prætio, resoluitur contractus ipso iure, & hæc resolutio nõ dicitur nouus contractus, sed distractus, vt notatur per *Gloss. in l. p. in Gloss. fin. C. quando liceat ab empt. disced.* ideò si cauetur statuto, quòd de omni contractu solueretur gabella, non solueretur de hoc distractu, cum nõ sit nouus contractus, & ità loquitur *l. p. & l. 4. C. de pactis. inter empt. & vendit. lex verò 2. eod. tit.* loquitur de pacto de retrouendendo non prò eodem, sed diuerso prætio, quam venditio retrò facta, & ideò esset contractus nouus, & veniret soluenda gabella, cum non diceretur resolueri primû, ità *Bald. & Paul. de Castr. ibi*, Et ideò dictus Marchio habet hos introitus mediante tit. emptionis à dicta Ducissa venditrice, à fisco solum habuit ius luendi. i. actionem personalem, de qua loquitur *d. l. 2. ad cogendum emptorem*, vt sibi retrouendat vigore pacti de retrouendendo, facti cum dicto olim Ducæ Grauinæ Domino dictæ terræ Capanæ, quod pactû fuit inter
fiscum

fiscum translatum, Et quod hoc ius sit solum actio personalis, est *tex. in d. l. 2.* & latissimè, & subtiliter declarat *Aretin. consil. 6. quasi per totum. Alex. cons. 10. p. vol.*

11 Benè fateor ego, quòd ista actio personalis, quæ dirigitur ad feudū, dicatur feudalis, argumento *tex. in l. oratio, ff. de sponsalib.* & quod notat *Bald. in l. potest, ff. de auctoritate tut. & Franc. de Aret. in l. p. C. si aduersus transact.* & latè proposui in alia decisione mea in Quinterno Z. fol. . . tamen licèt detur actio ad consequendum dictos annuos introitus feudales, est tamen illa actio diuersa, & separata ab illis introitibus, vt expressè dicit *Aret. vbi supra in d. l. p. C. si aduersus transact.* vbi dicit, quòd licèt actio iudicetur mobilis, vel immobilis, respectu rei, super qua imponitur, & facit speciem perse diuersam, quia actio licèt dirigatur ad rem mobilem, tamen non est res neque mobilis neque immobilis, sed est species de perse, & est *tex. in l. quam Tuberonis, §. penult. de peculio, & in l. 2. C. de quadrag. prescrip. Bart. in l. à Diuo Pio §. in venditione, ff. de rei vendic.*

Et hæc opinio, quòd actio sit diuersa à re, super qua interponitur confirmatur latè pròut ex deductis in *dicta decis. mea.*

Vnde licèt ergo Dominus Campanæ habeat à Sua Maiestate ius luendi, & sic actionem contrà Ducissam, vt sibi reuendat illos mille ducatos, tamen facta emptione, illos mille ducatos habet Dominus Campanæ à Ducissa, à qua emit, & non habet à Rege, à quo habet ius luendi, & sic actionem personalem; Et sic fuit hæc causa votata in Regia Camera Summarie in fauorem dicti Ill. Marchionis, quòd taxa nō alteretur, sed remaneat antiqua, prò vt erat in persona dictę Illustris Ducissæ Martinæ.

Ex Domino Anibale Moles olim Regiæ Camera Præsidente, deindè Regiæ Cancellariæ Regente. Dè iure Adohæ. Cum suis decisionibus per extensum, dè quibus in hoc tractatu fecimus mentionem.

EX dispositione iuris cōmunis feudorum introductum fuit, quod Vassallus teneatur Domino suo personaliter seruire, & temporibus Conradi Imperatoris fuit dispositum, quòd loco seruitij personalis possent ista seruitia in pecunia exiggi, quæ hostenditia fuerunt dicta, quia contra hostes præstabantur *And. in cap. 1. 2. col. de natura feudi, & glos. de pac. iuram. firm. in fine* licet hoc fuisset in electione feudatarij, traddidit *And. in cap. 1. §. firmiter de probib. feud. alienat. per Feder.* quæ sequitur *Iacobin. de feud. in §. & promiserunt*, Taxa autem seruitij in pecunia fuit olim secundum dispositionem *tex. in cap. 1. §. similiter de capit. Corrad. demum tēporibus Federici* fuit dispositum, quòd taxa prædicta esset medietas fructuū illius anni, vt in *tex. in d. cap. 1. §. firmiter de probib. feud. alien. per Federic.*

In Regno autem nostro introductum est, quòd quando Vassallus habet feudum annui valoris vntiarum 20. tunc tenetur ad vnicū seruitium, & dicitur vnus miles, qui tenetur de persona seruire, cum tribus equis, & tribus mensibus, vt in *cap. Regis Caroli à Incipien. item statuimus, quod Comites*, Quando vero seruitiū exigitur in pecunia, taxa huius Regni est quòd de singulis 20. vncijs soluantur Vntiæ. decē cum dimidia, & sic medietas fructuum,

Quum, & aliquid plus, quod procedit in feudis existentibus super Vassallis, In feudo verò inhabitato, diuersa est taxa, quia in eo non exigitur medietas, sed quarta valoris, & aliquid plus, & sic de vntijs 20. seruitiū debetur in vntijs sex, Et quādo feudum consistit in pæcunia, puta in functionibus, vel gabellis, tunc minus exigitur, quia de vntijs 20. debentur prò seruitio vntiæ quinque cum dimidia, ità hæc moribus introducta sunt, vt pluries tradidit *And. in cap. 1. §. firmiter, versic. idem videmus de prohibet. feud. alien. per Feder. cap. 1. §. fin. in finalibus, Quis dicatur Dux Marchio, vel Comes c. 1. §. similiter in principio de Capitaneo qui cur. vend. in cap. 1. §. sed nec alia iustior. quæ sit prima caussa benefic. amit. & in cap. 1. de controuers. feud. apud. par. ter. & in constit. Regni quæ plurium*, & volui quandoque indagare, Vnde hi mores originem sumpserunt, & credo quòd per Pontificem Honorium Quartum hoc fuerit lege Sancitum in anno 1285. Nam cum Rex Carolus Primus in eius inuestitura promississet Pontifici, quòd subditi huius Regni viuerent, prò vt viuebant tempore primo, non Regum Romanorum, videlicet tempore Regis Guglielmi, qui optimus Rex fuit, vt tradidit *And. quæ sint Regalia in §. extraordinaria collatiop. col. & apparet ex inuestitura prædicta, quæ registrata est in primo Registro Regis Roberti de anno 1309 lib. 1. qui conseruatur in Regia Curia, volens idcò Rex Carolus primus prædicta adimplere per eius Regias literas significauit Papæ Martino quartò vt taxam, & modum seruitis exigendi à feudatarijs constitueret, & cætera Regni grauamina reformaret, vt legitur in capit. Caroli VII. incip. statuimus, mandamus, & volumus, quod cum non fuisset per prædictū*

Pontificem Martinum peractum, eius successor Honorius Quartus id expleuit, & multa capita, & satis optima constituit, vt ex lectura ipsorum est videre, De duobus latè tradidi supra in titulo de functionibus fiscalibus in principio.

Et inter alia capita mandat, & disponit Pontifex, quòd Baro, & feudatarius, qui tenebatur, vt supra est dictum, seruire, personaliter prò suo feudo tribus mensibus cum tribus militibus, quòd in excambium seruitij prædicti personalis prò quolibet milite teneretur ad vntias tres cum dimidia, & per consequens prò vno feudo integro tenebatur ad vntias decem cum dimidia, vt ex citatis capituli est erit videre, & sentit hæc omnia *And. in c. p. §. similiter de cap. qui cur. vendid. in additione n. 5. versic. Quod autem feud.* Verba autem capituli prædicti Papæ Honorij sunt sequentia videlicet, Barones, vel alij extrà Regnum, nec seruire personaliter, nec adohamenta præstare teneantur, in casibus infra Regnum seruire habeant, & adohamenta præstent antiquitus consueta videlicet, vt vel tribus mensibus personaliter seruiant cum numero militum debitorum, vel prò singulis militibus, ad quos tenentur prò quolibet trium mensium prædictorum tres vntias, & dimidiam auri soluant, & hoc debent de cetero inconcusse de nostro præcepto seruatum.

Et hoc seruitium quod in pæcunia exigitur, vulgo in Regno vocatur Adohum, vel adohamentū, quod ex eo processit, quod cum nō omnis feudatarius habet feudum valoris vntiarum viginti, tunc quia duo pluresue insimul conueniunt, vt integrum militem faciant, & seruitium soluant, ab illo adhoamēto, & vnione, quā faciunt, teruitium quod indè soluitur fuit etiam dictū adho-

adohum, argumēto ab allusione vocabuli *l. 2. §. appellata ff. si certū petas.* quæ latius traddidit *Andr. in cap. 1. col. 1. n. 1. de cōstrouer. feud. apud par. term. & in dicto §. firmiter, & in dicto §. similiter de cap. Corrad.*

Et ratio quare de feudo habitato, & super Vassallis seruitium in pecunia sit medietas fructuū, & aliquid plus, In feudis verò inhabitatis est minus, videlicet quartum, & aliquid minus, vt supra est dictum, ratio est, quia quando seruitium soluitur prò feudo super Vassallis, Baro potest petere subuentionem à Vassallis suis, secundum dispositionem *Constitutionis Regni incip. Quāplurium, & cap. Regni incip. Item statuimus, quòd Comites, Barones, & alij vt tradidit Andr. in c. 1. in final. verbis, quis dicatur Dux, Comes vel Marchio, quod non potest facere, quādo habet feudū inhabitatū idè plus soluitur prò vno feudo, quàm prò alio, & quia cum subuentio prædicta debeat prò medietate iuxta *Capitulum Regni incip. Comites, Barones, & feudatarij, succedit quod depta illa medietate à Vassallis soluēda, feudatarius tantundem soluat prò feudo cum Vassallis, quàm prò feudo existente in gabellis, seū functionibus, sed prò feudo existente in territorio inhabitato aliquid plus soluitur, quia in gabellis, & functionibus non est spes, quòd feudum possit augeri, prò vt in illo existente super aliquo territorio, ita hæc moribus introducta sunt, in locis præallegatis traddidit *Andr. &c.***

Hoc autem, quòd supra dixi de subuentione, quam possunt exigere Barones à suis Vassallis per dictam *Constitutionem Regni Quāplurium* hodiè in Regno non practicatur in seruitijs, quæ hodiè præstantur per Barones, & ideo quòd hodiè Barones non soluunt nisi medietatem ta-

xæ per ipsos debita, quia de viginti vntijs, quæ faciunt vnum feudum, vel vnum militem, non soluunt vntias decem cum dimidia, sed soluunt tantum vntias quinque, & quartum, & sic de singulis centum ducatis, sicut tenerentur de iure soluere prò seruitio ducatos 52.1.5. hodie non soluunt nisi ducatos 26.1.5. Subuentionem autem non exigunt à suis Vassallis, quod ab anno 1504. temporibus Regis Catholici introductum fuit in Regno; Fuit .n. antiquus Regni mos, quòd in taxa adohi exigendi Reges Regni mandarent informationem capi de valore cuiuslibet feudi, secundum quam informationem conficiebatur cedula, in quo omnia feuda Baronum adnotabantur, & quicquid prò quolibet feudo debebatur prò seruitio vt dixit *Andr. in cap. 1. de controuers. feud. apud par. term. versic. erant. in Curia n. 9. post. text. Constitutionis Regni Iustitiarj nomen in fin. & hæc cedularia apparent hodiè in Archiuo Regiæ Sicilæ, & vltimum ipsorum confectum tempore Regiæ Ioānz conseruatur in Regia Camera, & meminit de his cedularijs *Andr. in dicto c. 1. §. illo tamen de controuersia feud. apud par. termin. n. 10. & in Cedularijs prædictis taxabantur seruitia secundum morem antiquum, inclusa rata exactionis faciēda à Vassallis, quæ erat prò medietate seruitij, sed in anno 1504. Regia Camera confecit nouum cedula, in quo taxata sunt seruitia feudorum prò rata tantum soluēda per ipsos Barones, & sic prò medietate totius seruitij, deducta rata Vassallorum, quæ erat prò alia medietate, iuxta prædictum *Capitulum Regni incip. Comites, Barones, & feudatarij, quæ medietas debita per vassallos exigitur postmodum per Regiam Curiam, iuxta maiorem summam per***

ipſos vaſſallos, & totum Regnum debitam in donatiuo, quod faciunt Regiæ Maieſtati ſingulis bienijs ad certam ſummam vnius millionis, quod donatiuum fit tamper Barones, quàm per omnes alios regnicolas, & deindè diſtributio fit, vt certam ſummam ſoluant Barones, puta quartam, vel tertiam partem, & reliquum ſoluant Regnicolæ. Illa vero quarta, vel tertia pars ſoluenda per Barones diſtribuitur inter ipſos ſecundum ratam, & taxam ſeruitij per ipſos debiti, & in quo ipſi ſunt, & reperiuntur taxati in cedulario v3. vnum integrum Adohum, ſeu ſeruitium totius Regni ſummam capit ducatorum 130000. vt apparet ex Cedulario, vltimo loco, conſeſto in anno 1564. modò præ quarta parte ducatorum ſexcentum mille donatorum in anno 1564. competiſt feudatarijs ſoluere ducatos quindecim mille, qui partiti per æs, & libram, ſingulos Barones ſummam capiebant vnius integri ſeruitij ducatorum tredecim mille, & ampliùs aliorum ducatorum duorum mille, qui partiti etiam per æs, & libram veniunt ad rationem granorum quindecim præ quolibet ducato, & ſic omnes Barones Regni in dicto donatiuo anno 1568. pro ſumma ducatorum 150000. per ipſos debita, ſoluerunt quilibet ipſorum ſummam vnius adohi, & ampliùs grana quindecim præ quolibet ducato, non tamen ſoluerunt adohum; ſed ſoluerunt ratam donatam ſecundum taxam adohi, calculando tamen adohum, deducta rata vaſſallorum, & ſic præ medietate ad rationem ducatorum 26. 1. 5. præ centenario, quia ita in donatiuo prædicto fuit conſuſum, & diſpoſitum.

Illud autem, quod potuiſſent exigere Barones præ ſubuentione à iuis Vaſſallis, quando integram ta-

xam adohi ſoluiffent, exigitur à Regia Curia ab omnibus Regnicolis in reſtanti quantitate donatiui, facti ſecundum portionem per Regiam Cameram factam præ omnibus focalibus Regni, vt poterit videri ex conſultatione Camere in Reſtiſtro literarum Curie 41. anno 1568. fol. 7. quod iure fieri potuit, vt tradidit *Luc. de Penn. in l. prima Cod. vt ruſtican. ad null. obſeq. & Iacobin. de feud. verſic. & promiſerunt 9. col. in verſic. qui quidem inueſtiti. & in tit. de homagijs.*

Hinc factum eſt etiam, quod hodie in Regno feudatarij habentes vaſſallos, potiùs ſoluunt præ ſeruitio minus, vel tantundem, quàm ſoluunt habentes feudum ſuper ſitionibus, quia ambo ſoluunt ad rationem ducatorum 26. 1. 5. præ centenario, & qui habent feudum ſuper territorio inhabitato, ſoluunt ad rationem ducatorum triginta præ centenario præ augmento temporis, quod poteſt recipere territorium prædictum.

Vnde autem ſit, quod ſubuentio exigenda à Vaſſallis per *Conſt. quaplurium*; fuiſſet medietas ſeruitij ſoluendi per Baronem, *Capic. dixit*, quod hæc præctica ſumpta eſt ex quibusdam capitulis antiquis, vt ipſe tradidit in *Inueſtitura feudali, in verbo feudorum adiuutoria verſiculo, & quoniam Barones*, credo ego, quod voluerit allegare prædictum *capitulum Regni incip. Comites, Barones, & feudatarij*, in quo dicitur, quod ſubuentio eſt exigenda præ medietate collectæ generalis, & quia functiones fiſcales hodiernæ fuerunt introductæ in locum collectarum generalium, quæ olim exigebantur, vt legitur in capitulo Ciuitatis Neapolis in principio, & præ functionibus fiſcalibus ſoluentur caroleni decem præ focali, ideo taxa ſubuentionis

tionis est ad rationem carolenorum quinque pro foculari, & ira practi- catur in Sacro Consilio, & in hoc Regio Tribunali patrimonij, quan- do Barones petunt subuentiones à vassallis pro maritanda filia, vel pro alijs caussis à prædicta consti- tutione permiffis, vt tantum pro carolenis quinque pro quolibet fo- culari exigatur subuentio prædi- cta, verum si dicta rata foculario- rum ad prædictam rationem caro- lenorum quinque pro foculari non ascendit ad valoré medietatis ado- hi, vel seruitij, illud, quod deest, sol- uitur per Baronem; qui tenetur ad integrum seruitium, & vassalli non tenentur nisi pro medietate colle- ctæ generalis per dispositionem di- cti capituli Comites, Barones, & feudatarij, & è contra si rata focu- larium transcenderet summam, & valorem medietatis seruitij, illud plus nõ exigitur à Barone, qui sola medietate seruitij debet esse cõten- tus, & ita practicamus indistinctè.

Istud seruitium, quod soluitur in pecunia, olim tempore Reginae Ioannæ Secundæ importabat vn- tias viginti mille, & centum triginta quinque, & sic integrum vnum adohum totius Regni summam capiebat ducatorum centum vigin- ti mille, inclusa rata vassallorum, & Ego calculavi ex cedulario Regi- næ Ioannæ Secundæ, quod conser- uatur in Regia Camera. Demum in anno 1504. quando fuit confectum nouum cedulare, & primum, tem- poribus Regis Catholici, calculavi, quod vnum adohum totius Regni summam cepit ducatorum 75616. 1.4. deducta tamen rata Vassallorū, & hodie vltimum cedulare fuit cõ- fectum iu anno 1564. in quo vnum adohum summam cepit ducatorum 130103.4.14.

Ratio autem vnde processerit huc augmentum, item vnde proce-

dat, quod taxa noua sit maior, quàm taxa antiqua, ea est, quia propter deuolutiones, & rebelliones, quæ ab anno 1504. sunt sequute, factum est, quod dum Rex de nouo concef- sit feuda, est facta noua taxa, & no- ua calculatio adoharum, non quod ista taxa noua fuerit differens ab an- tiqua in calculo, quia fit etiam ad rationem ducatorum 26. 1. 5. non aliter quàm in antiquis feudis repe- ritur facta, sed quia Barones anti- qui soluunt secundum ratam fru- ctuum perceptorum in anno 1504. & non vltra, & de fructibus auctis ex tempore, vel ex industria, non fit calculatio, nec veniunt taxati, ideò est, quod qui habent nouas concef- siones maius onus substinent ado- harum proportionabiliter; quia de omnibus fructibus soluunt, antiqui vero Barones non soluunt, nisi de fructibus, qui antiquitùs percipie- bantur, quia de iure, aucto feudo, non augetur seruitium, vt per *And. cap. primo de Vassall. decrep. atq. prima col. versic. item procedit remis- siuè ad Eundem in cap. primo §. de Manso de controuers. inuestit. in ver- bo, quod autem dicit ad alium*, idem *Andr. in cap. Imperialem §. firmiter 3. col. de C. Corrad. Frec. in quinta au- thorit. Baronis n. 2 1. Ayell. in tra. iuris adobe n. 50 Camer. Capic. & Afflic. in d. §. firmiter.*

Quandò verò feudum est deuo- lutum ad Regē, & fit de eo noua cõ- cessio, iuris est, quod fiat noua cal- culatio, & noua taxa, vt per *Luc. post Bartol. de Capua in l. p. C. de vedit. rei fiscal.* Ideò est, quod taxa noua dif- fert multum ab antiqua, nõ quia fue- rit differens calculatio, sed quia no- ui Barones soluunt adohum pro om- nibus fructibus, quos percipiunt, & antiqui Barones soluunt pro il- lis fructibus tantum, qui antiqui- tùs percipiebantur ex feudo, & non pro his, qui de nouo accesserunt,

& eadem ratione factum est, quòd vnum adohum sit hodie in maiori quantitate, quàm olim erat, vt supra dictum est.

Sciastamen, quòd hodie quādo Barones vendunt eorum feuda alteri, est concessum per Cæsaream Maiestatem, quòd non fiat noua taxa, sed quòd transeat in emptorem dictum feudum cum eadem quātitate taxæ veteris, vt ex capitulis Ciuitatis Neapolis 1576. & ideo est, quòd aliqui Barones licet habeant nouum titulum acquisitionis feudi, tamen non soluunt, nisi secundum taxam antiquam, vt in priuilegijs, & capitulis prædictis.

Rex Alphonsus Primus, quando instituit functiones fiscales in Regno in anno 1443. vt est dictum in titulo de functionibus fiscalibus promisit quòd nullo tempore adohum prædictū solueretur in Regno, quia functiones prædictæ fuerunt introductæ in locum omnium grauuminum, & iurium, quæ per Regē exigebantur tam à Regno, quam à Baronibus, vt apparet ex capitulis Regis prædicti in principio libri capitulorū Ciuitatis Neapolis, quod capitulum fuit confirmatum per Regem Catholicum die trigesimo Ianuarij 1507. & quòd durante tempore pacis, & quòd tempore belli obseruarentur iura, constitutiones, & Regni consuetudines, vt apparet ex prædicto libro capitulorum Ciuitatis Neapolis in c. 19. prædicti Regis Catholici folio 79. de quo capitulo fuit petita etiam confirmatio tempore Maiestatis Cælaræ anno 1532. c. 8. f. 120. à t. sed hodie fiunt donatiua, vt supra est dictum, in quibus sit pactum, quòd durante exactione ipsius non possit exigi adohum, etiam in casu, quod de iure possit exigi, ita, quòd exactio donatiui prædicti fiat à Baronibus prò rata ipsos tangente non per viā

adohi, sed secundum taxam adohi, & ita quotidie practicatur.

QVÆSTIO I.

De donatiuis, quæ fiunt in Regno qualiter exigantur, & qualiter Barones taxentur.

IN ista materia adoharum, & donatiui multæ notabiles quæstiones excitantur in Camera quotidie, & semel contingit dubitari in quadā causa Ill. Andree de Auria, qui habuerat quamdā concessionē à Cæsarea Maiestate felicis memoriæ Caroli V. in feudū, tamen quia non fuit habita notitia de dicta concessione per multos annos non fuit solutum adohum, ad quod demū fuit condemnatus per Camerā, & ascen debat summa cōdemnationis prædictæ ad ducatos sex mille, & plus, fuit dubitatum in Camera isti ducati sex mille, cui erant soluendi?

Regius Fiscus prætere debet, quod deberetur Regi, quia erat pecunia, quæ debebatur per Baronem solui loco seruitij personalis, ad quod Baro ipse tenebatur per tradita per Andr. cap. 1. §. similiter in hostenditij de capitul. Corrad. in c. 1. §. firmiter de prohib. feud. alienat. per Federic. modò iste Baro non seruiuit prò vt tenebatur, ergò Regi tenetur soluere adohum prædictum, quod maxime procedit quando omnes Barones Regni conuocati à Rege cōstituunt se velle donare Regi nostro Serenissimo vnum adohum, vel duo adoha, quia tunc iddem est, ac si dixissent. Donamus illud, quod importat vnū adohū, secundū præsentem taxam, ita quod quilibet Baro prò sua rata soluat tantum, quantum prò suo feudo, quod possidet, tenetur secundum ratam, secundum quam in cedulaario reperitur hodiè taxatus pro feudo suo;

fi

fi ergò iste Baro non soluit tantum, quantum debebat, videtur indubitatum, quòd illud, quod defecit, teneatur ipsi Curix solvere, & non alteri.

Tamen in isto casu Regia Camera distinxit plures casus, & in donatio presenti determinavit contra fiscum, quia hoc donatium, quod currit in presentis anno 1570. & annis precedentibus fuit factum hoc modo videlicet, quòd totum Regnum, & Barones, ac Magnates ipsius donarent Regi nostro Serenissimo Millionem vnum, & ducatos ducentum mille in duobus annis, ita quòd quolibet anno solvantur ducat. sex centum mille, soluendi tamen hoc modo, quòd tres partes videlicet ducat. 450000. solvantur per Regnum, & quarta pars videlicet duc. 150000. solvantur per Barones, Demum fuit data per ipsos lex circa exactionem faciendam ab ipsis Baronibus ad finem vt per æs, & libram inter ipsos equalis fieret exactio, & est dictum, quòd secundum taxam adohi fiat prædicta exactio, non quòd solvatur adohum, nec in vim adohi, vel tanquam adohum solvatur, sed quòd illo modo, & forma, quo solueretur adoha, eodem modo solvantur prædicti duc. 150000. videlicet adohum vnũ in Regno est ducatorum 130000. & aliquid plus, remanentes vltra alij duc. 20000. qui repartiti super prædictis duc. 130000. attingit carolenus vnus cum dimidio prò quolibet ducato, & isto modo illa quarta pars donatiui solvitur Regix Curix et exigitur ab ipsis Baronibus æqualiter per æs, & libram ab omnibus; Rex ergo integrè sic exigit summam sibi debitam à toto Regno, & ipsis Baronibus quolibet anno.

Si demum reperitur, quòd aliquis Baro debebat taxari prò suo feudo,

& non fuit taxatus, ex hoc nullum dånũ euenire potest Reg. Cur. quæ exigit totam integram quantitatẽ, quæ sibi debebatur, ac si illi Baro taxatus fuisset; Damnum verò quòd ex non taxatione sua pròuenit, & ex solutione per ipsum non facta, tangit alios Combarones, quia si hic Baro soluisset quòd ad ipsum spectabat, tantò minus esoluissent alij Barones, solutio ergo, vel non solutio vnus Baronis concernit vtile, vel damnum aliorum Baropũ In tantum ergò, quòd ipsis debet fieri resectio, & non Regix Curix, quæ iam recepit integrè quòd ad ipsam spectabat, & nullum dånũ sensit ex prædicta solutione non facta, nec aliud lucrum sensit, si taxatio prædicta facta fuisset, & per ista conclusit Regia Camera quòd in donatio presenti, & in alijs similibus, vbi est facta donatio ad certam summam per Barones, quòd debetur ab aliquo Barone, vt qui non contribuit prò ea summa, prò qua tenebatur, debeat restitui Combaronibus, & non Regi.

Alius casus est, quando Barones non donarent certam summam Regi, sed forte donat vnum adohũ, vel duo prò vt antiquitus facta fuerunt aliqua donatiua, tunc est casus contrarius præcedenti, quia si aliquis Baro non soluit id, ad quòd de iure tenetur, illud subtrahitur, & de eo nullum damnum sentiunt Combarones, qui ex hoc nõ solvunt plus eo, ad quòd de iure tenentur ergo ipsis nulla restitutio fieri debet, quia lucrarentur cum iactura Curix, quæ sola est in damno in isto casu, & idè ipsi Curix debet solui id, quòd minus soluisset aliquis Baro, prò eo, ad quòd tenebatur, & quando donatiua fierent hoc modo, esset decernendum prò fisco.

Alius, & tertius casus est, quãdo fit donatium per totum Regnum

de certa summa, puta sexcentorum mille ducatorum, & dicitur, quòd Barones soluent vnum adohum tantum, subiuncto, quòd id quod remanebit vlque ad summam ducatorum sexcentum mille soluatur per Regnum, prò vt aliqua donatio facta sunt annis præteritis, & iste casus est mixtus, quia postquam Barones non promiserunt certam summam, sed vnum adohum tantum .i. quod quilibet soluat id, quod prò vno adoho tenebatur soluere, tunc si aliquis Baronum non soluat integrè id, ad quòd tenebatur, illud non est in damnum aliorum Combaronum, qui non per hoc soluerunt plus eo, ad quòd tenebantur, & quoad ipsos liberas actiones habet Curia, nèc ipsi possunt agere contra illum Baronem non soluentem debitum, vt contribuatur prò rata debita, quia ipsorum non interest. Verum quia in donatio est dispositum, quòd id, quod remanet, soluatur per totum Regnum, vsque ad summam promissam, est dicendum, quòd nec Regi queratur actio contra Baronem, quia Regi interest, sed interesse est Regni totius, quòd soluit tantò plus, & soluisset tanto minus, si hic Baro integrè soluisset id, ad quòd tenebatur.

QVAESTIO II.

Feuda deuoluta Regia Curia, an, & quando possunt de nouo concedi secundum taxam antiquam, & non facta noua taxatione.

CUm in anno 1571. Illustrissimus, & Reuerendissimus Cardinalis de Granuela Locumtenens Generalis in hoc Regno multum satageret prò seruitio Regiæ Maiestatis in perquirendis pæcunijs, vt succurre-

ret Curia necessitatibus, quæ tunc maximè erant, fuit coram ipso propositum per Regiam Cameram, quòd si bona, & feuda Regiæ Curia deuoluta annis præteritis, vt Comitatus Auellini, & Marchionatus Padulae, ac Baronia Larini, & alia possunt vendi per Curiam secundum taxam adohi antiquam, & non secundum taxam nouam, quòd hoc modo maxima pæcuniarum quantitas posset percipi ex prætio prædictorū feudorum, prò quibus hucusque non reperiebatur emptor, ex quo secundum nouam taxam nemo erat, qui vellet emere feuda prædicta ob maximum onus adohi, & quia Illustrissimus Dominus Cardinalis mandauit, quòd super hoc puncto Regia Camera veniret accincta ad illum decidendum in Collaterali Consilio, ideò die sexta Iulij 1571. in hoc puncto infra scripta fuerunt considerata in Collaterali Consilio, & de eis demum per me expedita consultatio registrata in libro consularum Curia fol. me existente Commissario.

Primò fuit consideratum, quòd Vassallus recipiens feudum sub contingenti feudali seruitio prò vt est moris in Regno, tunc tenetur seruire Domino Regi de persona, quando adest bellum in Regno, & est submonitus à Rege *Andr. in cap. 1. §. sed nec alia iustior causa, qua sit prim. caus. benefis. amitt.* & seruitium cōsuetum est, quòd prò quolibet feudo valoris vntiarum viginti intelligatur vnum feudum, seù miles vnus, & vnum seruitium deberi, quòd seruitium erit prò tribus mensibus tantum cum tribus equis, ita *Andr. cap. primo §. similiter potest versic. in Regno Sicilia de capitan. qui cur. vend.* Quod dicit ipse ita moribus fuisse introductum, sed demum per *Capitulum Regis Caroli num. 106. incip. item statuimus, quòd Comes,*
Ba-

Barones, & alij, ita etiam est prouifum obseruari, vt ibi legitur.

Sed quando Vassalli noluerunt de persona seruitium præstare, sed per substitutum, vel excambium solvere in pæcunia, fuit consuetum ipsos admitti exemplo Sicularum, qui à Scipione Africano admissi fuerunt, vt loco seruitij personalis equos, & arma præstarent, vt post Valerium refert *And. in c. Imperialem §. firmiter de prohib. feud. alienat. per Federic.* Et hæc præstatio seruitij in pæcunia olim fuit tertia pars fructuum feudi, vt temporibus Conradi dicitur in *c. 1. §. similiter de Capitulis Corradi*, & temporibus Federici fuit medietas fructuum feudi istius anni, quo seruitium præstatur, vt in *dicto cap. Imperialem §. firmiter de prohib. feud. alienat. per Federic.* In Regno autem nostro fuit consuetum, quod seruitium prædictum in pæcunia esset, vt de quolibet feudo vntiarum viginti præstaretur vntiæ decem cum dimidia, quod venit ad rationem ducatorum quinquaginta duorum cum dimidio præ centenario, vt tradit idem *Andr. in dicto §. firmiter, & in dicto §. similiter, & latius in cap. 1. in finalibus verbis, quis dicatur Dux*, ut, & ibi dicit quod hoc seruitium, quod præstatur in pæcunia, hodie vocatur Adohū, sicut olim dicebantur Hostenditiæ, & ibi tradit rationem huius vocabuli, de quo melius per *Camerar. in principio sui operis tertia col.*

Sed hæc taxa seruitij ad rationem ducatorum quinquaginta duorum cum dimidio præ centenario procedit in feudis existentibus super Vassallis, quia potest tunc Baro petere subuentionem à Vassallis per *Const. Regni. Quamplurium*; sed si feudum est super terra inhabitata, tunc est minus seruitium, videlicet de vntijs viginti, soluuntur tantum vntiæ sex, & sic ad rationem

triginta præ centenario, quia subuentio prædicta peti non potest, & si feudum prædictum consistit super gabellis, vel functionibus, taxa est minor, quia de viginti vntijs exiguntur tantum præ seruitio vntiæ quinque, & quartum, & sic ad rationem ducatorum 26. 1. 4. præ centenario, quia istæ functiones non possunt recipere augmentum, sicut territoria, & ita hæc moribus introducta fuerunt in Regno, sicut in præstatione vectigalium argum. *tex l. si publicanus §. fin. ff. de publican.* Hæc omnia refert *And. in præallegatis §. firmiter, & in cap. 1. in final. verbis quis dicatur Dux*, & à dispositione *dict. §. firmiter*, vbi dicitur medietas fructuum feudi præ seruitio, sentit Andreas, quod hi mores inoleuerint in Regno, quod taxa feudorum super Vassallis fuerit ad rationem ducatorum quinquaginta duorum cum dimidio præ centenario, vt sentit ipse in *c. 1. §. similiter de capit. qui cur. vendit. in verbo, quod autem feudum de vntijs viginti in col. præp. nu. 6.*

Quod autem diximus, quod de feudo Vassallorum taxato ad rationem ducatorum quinquaginta duorum cum dimidio præ centenario, Baro potest exigere subuentionem à Vassallis per *const. Regni Quamplurium*, vt *Andreas dicit in d. cap. 1. Quis dicatur Dux in fin.* hoc ita recipitur in Regno, vt Vassalli subueniant Baroni vsque ad medietatem seruitij tantum, quando tot sunt Vassalli, qui soluendo ad rationem carolenorum quinque præ quolibet foculari, possunt medietatem prædicti seruitij supplere.

Alias illud, quod deficit, supplebit Baro de suo, & si Vassalli essent plures non tamen soluent nisi iuxta medietatem seruitij tantum, & hoc iure vtimur, vt ex *cap. Regni nu. 157. incip. Comites, Barones, & feudatarij*, vbi dicitur, quod Vassalli tenentur ad

ad medietatem seruitij, dummodo non excedat medietatem collectæ generalis per Regem impositæ. Sed quia functiones fiscales demùm per Regem Alphonsum impositæ ad rationem carolenorum decē prò quolibet foculari Regni in anno 1442. fuerunt subrogatæ in locum generalium collectarum, quæ olim imponebantur, vt apparet in *libro Capitulum Ciuitatis Neapolis in principio*, ideò est; quod Vassalli soluât hodiè ad rationem carolenorum quinque prò quolibet foculari, quia hoc modo medietatem collectæ generalis intelliguntur soluere stante subrogatione prædicta.

Sed his vltimis temporibus Barones Regni non sunt taxati ad rationem ducatorum quinquaginta duorum cum dimidio prò quolibet centenariò super eorum feudis consistentibus super Vassallis, sed prò medietate tantum ad rationem ducatorum 26. 1. 4. prò centenariò deducta rata Vassallorum, euitato circuitu exactiõis faciendæ à Vassallis, qui hodiè subuentionem prædictâ non soluunt, sumpsit fortè hic mos originem à Rege Alphòlo Primo, dum hodiernæ functiones fiscales impositæ fuerunt, lege adiecta, quòd nullæ aliæ subuentiones, nec alia onera in futurum exigentur; vt legitur in prædictis capitulis Ciuitatis Neapolis in 2. cap. fol. 5. à ter. *ibi*. Prò iure autè adohi placet etiã sibi, nullam collectam imponere, seu eã exigere facere, vel meliùs hoc fuit introductum his vltimis tēporibus, maxime ab hinc annis triginta, dum non sunt adoha imposita, sed seruitia sunt exacta per viam donatiuorum, quæ ad certam summam fiunt, de qua summa, soluta rata etiam certa ad Barones spectante, reliquum totum à Regnicolis exigitur, in quò reliquo potest considerari, quòd exigitur etiam rata

subuentionis, quæ ab ipsis iure deberetur, quando Barones integrum adohum soluerent.

Hæc corrigant peritiores, quia mihi prò viribus ingenij aliud non est datum attingere.

Modo vt ad quæstionē descendã, quòd quando Rex concedit feudum sub contingenti seruitio, taxa fieri debet secundum quantitatem fructuum, qui ex feudo percipiuntur tempore concessionis, ita *Andreas in c. 1. §. huius autem generis ex quib. caus. feud. amict. in princip.* sed si demum fructus illius feudi augentur, seruitium non augetur, ita *Andreas in cap. 1. §. de manso de controuers. inest. ver. quod autem dixit ad alium*, & ratio est, quia augmentum in valore, non est aliud feudum, nec dicentur plura feuda, sed vnum tantum, & illud iddem, quod olim erat l. 2. *Cod. de alluion. & Palud.* ergo illud idem primum, & vnicum seruitium est præstandum, ita *Andreas cap. 1. de Capit. qui cur. vendid. §. similiter post princip. addiz. propè nu. 5.* inde est, quòd dixit idem *Andreas in ca. 1. §. firmiter de prohib. feud. clienat. per Federic. versic. idem vide mus quod soluitur*, quòd cum feuda vetera seruiant, vt consueuerunt, euenit, quòd multa castra, quæ hodie sunt magni valoris. parum, aut nihil soluant de seruitio, sed quando feuda prædicta deuoluntur ad Curiam, & de eis fit noua concessio, quia tunc taxa seruitij debet fieri de nouo secundum fructus, qui tempore concessionis reperiuntur per supra allegata, & per tradita per *Luc. de Penn. in l. p. Cod. de vend. rer. fiscalium*. Inde est quòd feuda noua, & quæ secundum nouam taxam seruiunt, multo magis soluât prò adoho, quam antiqua, licet, & antiqua, & noua feuda eod. modo taxata sint ad rationem ducatorum 26. 1. 4. prò centenariò, & sic non quod,

quod taxa antiqua sit differens à noua, nisi quia in noua omnes fructus taxantur, in antiqua non, nisi illi fructus, qui tunc tempore taxæ percipiebantur, Et ex hoc prouenit, quòd hodie Regia Curia non reperit emptores feudorum secundum taxam nouam, maximè alij Barones Regni habent priuilegium vendendi eorum feuda, taxa non mutata, vt in capitulis Cæsareæ Maiestatis de anno 1536. in c. 10. fol. 142. in libro capitulorum Ciuitatis Neapolis, & in capitulo anni 1540. cap. 2. fol. 167. prò vt hæc omnia latius tetigimus supra in 1. §. huius tituli.

His ergo præmissis ad quæstionem, Prima ratio quæ fuit considerata, quòd Curia non possit vendere secundum taxam antiquam, est quia in his seruitijs antiquis, & in alij tributis, redditibus, & fructibus ciuilibus non possunt per Regem fieri concessiones, vel donationes aliæ quia contra Rempub. sunt, & rescripta de si per impetrata sunt inualida, etiam si ex certa scientia fiant, nisi per Regem fiat expressa derogatio ad l. omnium Cod. de uel. sigal. & ad alia iura hoc disponentia, ita Andreas in c. 1. §. similiter potest de capit. qui. cur. vend. d. n. 18. uersic. hac intelligenda sunt, ubi expressè firmat, quòd hoc seruitium per Regem diminui non potest, & iddem firmat idem Andreas c. Imperialem §. nec Dominus de prohibet. feud. alienat. per Feder. in final. uerb. n. 53. uer. sed an Dominus possit dimittere seruitia feudalia, ubi etiam addit, quòd nec cū clausula derogatoria expressa potest Rex hoc facere, quando esset præiudiciale multum Regiæ Coronæ per tradita per Doctores in c. intellecto de iure iurand. & ideò si feudum esset simpliciter concessum intelligeretur sub hoc seruitio concessum, & vt secundum taxam nouam seruiat, quia ita consuetum

est semper fieri, & ea, quæ moris sunt, insunt prò vt ea, quæ sunt iuris l. quod si nolis §. qui assiduum ff. de adilit. adict. ita Andr. in c. 1. §. sed nec alia in addit. in final. uerb. uers. promittitur quidem seruitium, & in cap. 1. de capit. qui. cur. vendid. in §. similiter potest n. 16. minime enim mutanda sunt, quæ certam, & tam longam interpretationem habuerunt.

Secundò in hoc consideratur damnum Regis quando imponuntur adohæ, quia tunc tantò minus exigit Rex, quantum est illud in quo differt noua taxa ab antiqua, & sic tanquam res fisco damnosa non debet permitti l. nec damnosa, & ibi Gloss. p. C. de pracibus Imper. offeren. ubi in specie infert. gi of. ad tributa.

Vltimò consideratur damnū Cōbaronum Regni, & etiam Regnicolarum hoc modo, Quando fiunt donatiua vnus millionis singulis biennijs, vt hætenus est cōsuetum, tunc fiet distributio inter Regnicolas, & Barones altero de duobus modis, uidelicet, quòd Barones soluant certam summam ducatorum fortè tercentū mille, & reliquā soluant Regnū, & tūc ex quo exactio inter Cōbarones fit secundū taxā adohi vt supra, eodem modo, quo ipsi taxati sunt prò adoho, eod. modo soluant donatiuum per æs, & librā ideò interest ipsorum vt omnes taxentur vsque ad summam, quia qui magis taxatus est in adoho, tantò plus soluet in donatiuo. Aut, & secundò modo fit distributio, quòd Barones soluant vnum adohum, vel duo, vel plus, & reliquū soluant Regnicolarum, & tunc interest ipsorum Regnicolarum, quòd Barones omnes etiam ad summam taxentur, quia quanto magis erit quantitas vnus adohi, tantò minus exigetur à Regnicolis, non potest ergo fieri per Regem id, quo alij prægrauentur.

cur l. fin. Cod. quemadm. ciuil. muner. indicunt. lib. 10.

Sed prò contraria parte consideratur quòd quando fenda redeunt ad Regem per lineam finitam Baronis aut alio iure, tunc amplius nõ dicitur feudum, quia res sua non potest sibi ipsi seruitium debere, & redit ad Dominum iure pristino, sicut erat antèquam conditionem rei imponeret, vt latè firmat *Andreas in c. 1. §. huius autem generis n. 13. ex quib. casus feud. amicti.* & proinde potest Rex etiã sine seruitio illa cõcedere, vt per eumdẽ *Andr. ibi in n. 12. & in c. 1. §. sed nec alia iustior, qua sit 1. caus. benefic. amictend. et in c. 1. §. 1. similiter de capit. qui cur. vend. & fortius Rex potest concedere feudũ prædictum sub diminuto seruitio, puta si est feudum valoris vnciarum centum, potest Rex illud concedere, vt seruiat prò vno seruitio tantũ ac si feudum esset valoris vnciarum viginti ita *Andr. in d. cap. 1. §. similiter versic. posset tamen Rex, de capit. qui cur. vend. in n. 22. & in c. 1. §. quod autem de cõtrouers. inuestit. in 2. col. n. 19. in versic. potest Rex facere vnum feudum.**

Et sic non obstant adducta in contrarium, quòd Princeps non possit donare, & remittere hoc seruitiũ, quia debet intelligi, vel in seruitio cõstituto in feudis olim cõcessis, & quæ possidentur per Barones.

Vel, & melius, decisiones in contrarium allegatę debent intelligi respectu antiqui seruitij, qui præstabatũr per Baronem antequã feudum deuolueretur, ita expressè dicit *Andr. in d. c. 1. de capit. qui cur. vend. in §. similiter in ver. & intelligenda sunt, vbi ponit exẽplũ, quãdo terra est in registris Curiaẽ dari cõsuetã prò viginti, & daretur p̄ Principẽ prò quindecim, & sic quod seruitiũ antiquum dari cõsuetum secundum taxam antiquam, non pos-*

sit mutari, non autem de seruitio secundum taxam nouã præstando, vel dicamus, quod loquitur *Andr.* quòd in feudo constituto non possit remitti seruitiũ debitum quia est alienatio in præiudicium Coronæ; secus est feudo constituendo, quia tunc cum in manus Regis sit res allodialis, non potest dici, quòd Rex non possit de re sua ad sui libitum dilponere, & militant decisiones prò hac parte allegatę, quę quoad hoc datę sunt, & interesse in effectu hodie considerari non potest, postquam seruitia hodie non præstantur per viam adohi, sed per viam donatiui, quæ sunt in certam summam. Nèc interesse Combaronum, aut Regnicolarum potest considerari, si licet Regi de re sua ad libitum disponere per prædicta, Imò postquam Rex posset retinere in suo pleno dominio feuda, olim deuoluta sibi, quo casu nihil seruirent, certum est quòd dum illa iterum concedit in feudum, Combarones, & Regnicolæ sunt in lucro prò ea rata, prò qua seruitium exigetur.

Et sic ex istis videtur clarũ, quòd Rex possit vendere feuda prædicta secundum taxam antiquam, attamẽ quia hoc fuit nunquam cõsuetum fieri in Regno, Domini Præsidentes noluerunt in totum hunc articulum decidere, sed stante præsentis vrgētissima necessitate deciderũt, quòd ea necessitate attenda, nõ decidendo punctum in genere, sed in particulari quoad feuda, quæ in præsentiarum sunt in manu Curiaẽ, fuerunt voti, quòd possit fieri venditio secundum taxam veterem, & ita expedita consultatio die 6. Iulij 1571. in Collaterali Cons. me existente Comiss.

QV AESTIO III.

An immunitas simpliciter, & generaliter per Regem concessa comprehendat donatiuum.

FVit dubitatum si immunitas per Regem cōcessa simpliciter, comprehendat donatiuū, & prò parte affirmatiua fuit cōsideratū, quòd immunitas generaliter concessa omnē casum comprehendere debet, & etiā futurū, nec specialis mentio est necessaria per tradita per *Alex. in conf. 30. lib. 5. n. 14. circa sextum dubium Dec. cōsil. 113. vol. 1. Marc. Ant. Nat. 2a conf. 63. vol. 1. & conf. 406. vol. 2. Ioan. Cephal. conf. 58. vol. 1. Craues. conf. 194.* quod maximè procedit quando in priuilegijs expressè est concessa immunitas ab extraordinarijs, quia tunc absque dubio specifica dicitur facta mentio, & non videtur dubium, quòd veniant sub immunitate per tradita per *Bartol. in l. 2. ff. de iure immunit. per Aretin. & in l. si ex toto ff. de legat. 1. & quòd istę functiones donatę dicantur extraordinarię, non est dubium, quia non habent certam, & ordinatam præstationem, sed propter nouas, & inopinatas, & extraordinarias causas indicuntur *l. p. iuncta glos. Rubr. in final. verbis C. de Super. endjct. lib. 10. Bald. in l. fin. Cod. sine Censu, vel reliquis.**

Tamen, hoc non obstante, decreuit Regia Curia, quòd immunitas concessa Vniuersitatibus, quantum sit ab ordinarijs, non comprehendat has functiones spontè donatas, nisi specificè, & in indiuiduo de donis fiat mentio, & ratio est, quia donatiua voluntariè fiunt, quo casu dum soluuntur nō fit derogatio, nec contrauentio priuilegij *tex. in l. voluntariè Cod. de excusat. tutor.* Extant simul quòd Vniuersitas quantumcunquè priuilegiata

sponte posset onera subire *leg. p. & toto tit. Cod. de bis, qui sponte onera subeunt lib. 10. & ibi Andr. de Barbat. vbi ponit conuentionem habitam inter Genuenses, & Pisanos, Ioannes de Platea in l. cum decurionatus Cod. de Decurion lib. 10. Cyn. Salycet. & alij in d. l. voluntariè.* Et ad hoc ego ponderaui quandoque *tex. in l. manus la 2. ff. de verb. signif. vbi immunitas non consideratur in iure, nisi à munere, quòd necessariò subimus; ergo in sponte donatis nō cadit immunitas; si uerò in priuilegio immunitatis adesset clausula etiam à donis, tunc decisum est per Cameram pluriès, quòd veniant donatiua sub immunitate per decisionem Bartol. in d. l. 2. ff. de iure immunit. Et ratio est, quia quando aliqua Vniuersitas habet speciale priuilegium à donis, etiam quod totum Regnum donet, non fit præiudiciū aliquod immunitati prædictæ, quia *regul. l. quod maior. ff. ad municip. non habet locum quando agitur de præiudicio patrimoniali habentis immunitatem per glos. singul. in l. 2. Cod. qua fit longa consuet. in glos. magn. in versic. aut legem, in medio, in ver. sed posset responderi, & ita decisum hoc anno 1570. die 26. Decembris,* prò Vniuersitate Castrimaris de Stabia, & licet Vniuersitas Tarenti haberet priuilegium immunitatis pacificum etiam à donis, tamen Camera decidit contra ipsā, die quarto decimo Februarij 1568. referente Domino Scipione Cutinario, nō quòd priuilegiū non comprehendet donatiua, sed ex alia ratione, quia priuilegijs prædictis erat renūciatum, & contra ipsam fuerat præscriptum per Regium fiscum ob cōtinuam donationem donatiuorum per Vniuersitatum factorum ab anno 1446. & ex alijs rationibus, de quibus in libro notamentorum dicte Camere die 4. et 14 Febr. 1568.*

QV AESTIO

QVÆSTIO IV.

Concessa Immunitate per Regem alicui Vniuersitati, vel Baroni à donatiuis an illa rata cedit in damnum Regis, vel Regni, stante clausula, quæ apponitur quòd nemo sit exemptus.

IN Regno reperiuntur multe Ciuitates, & oppida, quæ habent immunitatem non soluendi etiam donatiua, & prò istis est decisum, quòd gaudeant immunitate, vt supra est decisum, & sic rata ipsarum Ciuitatum calculatur in damnum Regni, quia fit donatiuum Regi ad certam summam, quæ integra peruenire in manus Curix, & totum Regnum dicitur vnà Prouincia ad tradita per Bartol. in l. 2. Cod. de Apoc. public. lib. 10. & in l. 4. §. a flor. ff. de re iudic. vbi omnes, & maxime Roman. & Rip. & dixi latius supra in tit. de functionibus fiscalibus in quest. 3. sed quia multis ab hinc annis in donatiuis, quæ sunt, solet apponi clausula, quòd nemo sit exemptus à donatiuo prædicto, ex hoc Camera pluriès decreuit, quòd immunitas prædicta cedat in damnum Regis, etiam respectu illarum immunitatum, quæ erant concessæ antè donatiuum, quia hoc voluit pacisci totum Regnum, vt omnes Terræ, & Barones etiam immunes calculentur, & fiat diuisio oneris per æs, & libram, etiam quòd ipsos, licet non exigantur, & ita decisum die 9. Februarij 1565. in Camera, & emologatum est in Regio Collaterali Consilio die 13. eiusdem mensis vt in libro notamentorum illius diei, & ita etiam decisum in anno 1560. die 14. Augusti, vt in libro votorum illius diei, licet postmodum, meis temporibus in anno 1572. Camera multum dubitauerit, quia aliqui Domini Fiscales considerauerunt, quòd si illa clausula nò apponere-

tur, nò est dubiù, quòd rata Baronù, & Vniuersitatum, quæ sunt immunes, non cederet in damnum Regis per supra allegata, & alia, quæ allegauit in prædicta mea quæstione tertia, & ità olim seruabatur, quòd Terræ franchæ huius Regni, & immunes à donatiuis non calculentur, sed ibant in damnum Regni, ità quòd donatiuum integrè solueretur Regi. Modo considerabant prædicti Domini Fiscales, quòd illa clausula, nemine excepto, haberet aliù sensum, & reciperet aliam interpretationem in fauorem Regis, vt velit dicere, quòd nemo sit exemptus, id est quòd in tantum illa certa summa, quæ donatur integrè peruenire habeat in manus Curix, quòd etià exempti illam soluant, vel quòd rata attigens ipsos exemptos etià soluatur Curix, ita, & taliter quòd quoad Regem, quòd ad effectum, & ad finem, vt integrè Rex percipiat sumendo ratam, nulla immunitas consideretur in damnum ipsius Regis, & aliàs decidit Camera in anno 1535. contra Vniuersitatem Casalis Rocchæ Prouincia Terræ Hydrunti propè Tarentum, quòd licet haberet immunitatem ab omnibus functionibus, non gauderet tantum immunitate illius donatiui ob clausulam in eo appositam, nemine exempto, adest processus in Banca Santini, & ibi fol. 15. notatum manu Hyeronimi de Francisco tunc Locumtenentis, & sic per consequens si ipsa immunitas est seruanda, prò vt de iure seruari debet, illud in damnum Regis cedere debebat.

Sed hac fiscali consideratione nò obstante, còtrarium decidimus, declarando quòd illa clausula, nemine excepto, apponitur in donatiuis in Beneficium Regni in specie ad hunc finem, ne immunitas illorum accrescat prò earum rata oneris restantium, sed quòd omnes calculentur,

lentur, etiam quòd immunitas fuerit concessa ante donationem factam, nam cum Rex, non obstante clausula prædicta, mandat immunitates seruari, debet censerì, ac si post donatiuum prædictum illam concederet, & per consequens in sui damnum cedere debet, per decis. Bald. in l. etiam C. de exec. rei iudicate Doctores omnes in l. 4. §. assessor ff. de re iudic. quod secus fuisset si illa clausula non apponeretur per supra allegata, & per ea, quæ latius dixi in prædicta questione tertia sub rubr. de functionibus fiscalibus.

QVAESTIO V.

Facto augmento functionum fiscalium in beneficium concessionarij, an debeat tunc augeri etiam taxa adoha.

IN Capitulo de functionibus fiscalibus terigimus quæstionē, & decidimus, quòd quando Rex concedit functiones vnius Castri, si illæ augmentur, quia per numerationem augetur numerus focularium, illud augmentum vadit in beneficium Concessionarij. Modo quæro utrū illi cōcessionario debeat augeri taxa adohi prò illo augmento? quæstio fuit dubia, quia quando fuit facta taxa in prima concessione, fuit habitus respectus ad quãtitatē, quæ tunc erat concessa, ita ipsa aucta debeat augeri, argumēto l. non modus. Cod. de seruit. & aqua; sed decidimus contrarium, quia sicut, aucto feudo, non augetur seruitium, vt per Andr. cap. primo §. de Manso de controuer. inuestit. versic. quod autem de eis, & in cap. Imperialem §. firmiter 3. col. de prohibet. feud. alienat. per Federic. & in cap. primo §. similiter col. 2. de capit. Corrad. Ita, auctis his functionibus, nõ debet augeri seruitiū, postquam ipsum augmentum non venit sub prima cōcessione, tanquã, quòd sit iddem feudum, & eadem

res, & ita olim decisum cum Serenissima Regina Poloniae, & alijs cōcessionarijs Regni de functionibus fiscalibus alicuius Ferræ, & nouissime die 16. Iunij 1573. Iste casus accidit cū Illustriss. Ducæ Sueffæ cōcessionario functionū fiscalium sui Status, & licet Camera, dicto die, noluit decidere expressè casum, tamē mandauimus, quod non fieret mutatio aliqua taxæ adohæ, sed remaneret in taxa antiqua, licet functiones recepissent maximū augmentū.

Decisiones aliquot manuscriptæ ex Domino Regen. Reuerterio spectantes ad materiam nostram Adoha.

Regentis Reuerterii decis. 3 1. parte 2.

ARGUMENTVM.

Donatiuum an, & quando integrum sit soluendum per Regnum, etiam prò portionibus, quas exempti deberēt soluere. Rex Regni, Regina vxor, & omnes filij an sint exempti ab hoc donatiuo, & quid in solutione adohæ quãdo Rex concessit functiones fiscales in feudum sub contingenti seruitio, & adoha. Donatiuum, an, & quando cōfundatur cum releuio, vel adoha, si eodem tempore cadat vtrumque, prout fit in releuio, & adoha.

DECISIO XXXI.

DVbitatur in Regia Camera circa id, quod aliàs fuit dubitatum,

Gg

tum,

tum, vt scripsi in aliis recollectis meis, quando Regnum donaret Regi, vt quater fuit donatum Catholicæ Maiestati à tempore, quo ego sum in Regno; Primò in ducatis sexcentum mille, Secūdò in vno milione, & dimidio, Tertio in duc. centū quinquaginta mille, & Quartum in ducatis trecentum sexaginta mille, si aliqui sunt à solutione exempti cuiuscunque oneris ordinarij, & extraordinarij, etiam prò portionibus, quas exempti debent soluere, breuiter circa hunc passum subnecto tres conclusiones breues, & resolutas.

Prima est, quòd si post donatiuū factum, & sic post contractam obligationem Rex aliquos eximit à donatiuo, & eos liberat à dicta solutione, tūc indubitatum est id, quod ab vno eximitur, vt non aggregetur Regno, sed tantò minus soluetur Regi, vt determinat *Bald. signanter in l. Etiam, col. fin. C. de except. rei iudic. per tex. in l. ab omnibus, ff. de leg. primo* idem tenet *Roman. in l. quarta, S. actorum, col. penult. ff. de re iudic. per tres optimas rationes, de quibus ibi per eum, hoc modo loquuntur, Gugliel. Paulus de Castr. & DD. communiter in l. auus neptis, ff. de pact. & ibi latè per Ias. Alberic. Ang. & Bald. in l. si vnus, S. si pacta & S. sed si generaliter, eodem tit. vbi expressè omnes formant questionem, quando onus collectarum erat impositum, & postea Rex eximit aliquem à solutione oneris.*

Secunda est conclusio, quando tempore impositionis erant exempti, vel per priuilegium, vel aliàs, & onus imponitur simpliciter Vniuersitati, seu Regno, seu Regnum, seu Vniuersitas donat simpliciter, prò vna vice, puta ducatos centum mille, vt supra in superioribus casibus fuit donatum Regi, & tunc est clarum, quòd Rex debet inte-

grum donatiuum habere, vt tenet *Bart. in l. 2. C. de op. publ. lib. 11. Bald. in dicta l. Etiam, & in cap. secundò requiris de appellat. Roman. in dicto S. actorum, Bart. Paul. & Imol. in d. l. ab omnibus, Abbas, & Canonistæ communiter, vt ibi per Foelin. in cap. Accedentes, extra de prescript. optimè in terminis Aretin. in l. si duobus, S. primo per illum tex. ff. de leg. primo, & ibi latè per Ias. qui comprobatur duabus, vel tribus medijs conclusionem Aretini.*

Tertia est conclusio, quòd quando imponitur onus cuilibet personæ singulariter, v.g. imponitur donatiuum vnus ducati prò quolibet foculari, tūc nunquā vnus soluit prò alio, sed semper illi, qui sunt immunes, detrahuntur à taxa ad detrimentum Regis. *Bart. in l. 2. C. de apoc. public. Bald. in d. c. Secūdo requiris, & omnes Canonistæ. in dicto cap. Accedentes.*

Sed fuit dubium in hoc donatiuo, an Serenissimus Rex Romanorū sit exemptus ab hoc donatiuo ex dispensatione iuris communis, videtur, quòd secundum Stilum Regiæ Cam. Summarix sit exemptus, quia in ritu dicitur, quòd filij Regum non sint sub tributo, volui videre vnde ortum habuit ille ritus de iure communi. Reges nisi probent, se exemptos, subsunt Imperatori, & tenentur ei soluere tributum, vt ex *Gloss. in cap. Adrianus 63. distinct.*

Sed nos loquimur in filijs Regum Regni, quia sicut videmus, quòd Rex, & fiscus sunt exempti ab omnibus vectigalibus, vt in *l. licitatio, S. fiscus ff. de public. & vectigal.* ita etiam Regina vxor Regis est immunis, vt est *Gloss. in l. Princeps, ff. de legib. per tex. ibi dicentem, quòd omnia priuilegia Principi sunt concessa Augustæ, an eod. modo sint concessa filiis Regum Ioannes And. in cap. ne antiqui de priuilegijs*
in

in 6. dicit, quod non; per tex. illum tamen *Roman. Philip. Franch.* & alij, magis communiter ibi videntur tenere contrarium, & ista opinio est vera, maximè in fauorabilibus, vt tenet *Aret.* & distinguit *in l. maritum ff. solut. matrim.* sed vt vides, in casu nostro sumus in fauorabilibus, quia solutio gabellarum est prohibita, & per consequens odiosa, vt per tot. tit. *noua vectigalia*, cum similibus, ergo exemptio ab istis est fauorabilis, & contrariorum eadem est disciplina *l. Patre furioso, ff. de his, qui sunt sui, vel alien. iur.* notant latè *Aret. Socc. & Ias. in Rubr. ff. de acquir. poss.* & hoc procedit etiam in filijs Regum secundogenitis, & etiam post mortem patris, vt notat *Franch. in d. 6. aliqui de priuileg.* Et sic de iure communi Rex Regni, Regina, & omnes eius filij sunt exempti à solutione omnium vectigalium.

Sed est dubium in casu nostro, an sit exemptus à solutione adohæ prædictæ Rex Romanorum, qui tenet functiones fiscales Calabriae in feudum sub contingenti seruitio, & adoha, quoties in Regno indicitur, Ego credo, quòd non sit immunis, quia in hoc casu non se habet tanquam filius Regis, sed tanquam feudatarius Imperatoris; qui ex natura feudi, & ex contractu est obligatus ad seruitium, est enim iste contractus innominatus, do, vt facias, do tibi feudum, vt facias fidelitatem, & præstes mihi seruitium, vt notant omnes feudistæ in prælud. feud. quilibet, etiam Rex contrahendo, obligatur vt priuatus, vt *in cap. primo, vbi notanter Imol. & Decius de probat.* Imo ex pacto obligaretur, vt dicit *Bald. in l. prima ff. de pact.* & per consequens nõ habetur hic, vt filius Regis, sed vt feudatarius, ergò tenetur de iure ad solutionem adohæ, ergò si de iure tene-

tur; & sua Cæsarea Maiestas fecit gratiam Regi Romanorum, vt non soluat, nec debet aggregari Regno, sed tantò minùs debet exigi ab Vniuersitate Ragni; hæc fuit opinio mea, reliqui Domini de Reg. Cam. erant in voto contrario; sed Regentes Regiam Cancellariam secuti sunt opinionem meam, & ità fuit decisum, & deinde fuit repetita vna consulta expedita per Regiam Camera de anno 1530. in fauorem fisci, in qua fuit decisum, quòd Serenissima Regina Poloniae, quæ est neptis huius Regis, teneatur soluere ius adohæ prò feudis, quæ in Regno possidet.

Fuit etiam dubitatum in hoc donatiuo, quod clarum est in Regia Camera, quòd si eodem tempore prò eodem anno cadit adoha, & releuium; vnum confunditur cum alio per duplicem rationem, primò ne quis eodem anno duplici onere grauetur, alia, quia non haberet feudatarius vndè possit illo anno, viuere, quia releuium est medietas fructuum illius anni, & adoha est etiam ipsa medietas, & sic omnes fructus feudi illius anni venirent ad dominum, videtur, quòd istæ duæ rationes non militent in donatiuo.

Primò, quia non est duplex grauamen, nam feudatarius voluntariè dat Regi, & sic hæc mera donatio non est grauamen, solùm est onus releuij, & sic vnum onus.

Secunda ratio est etiam, nam videtur militare, quia donatiuū soluitur secundum taxam antiquam, & in pluribus tertijs, & sic nominatur quarta pars fructuum, & per consequens nõ deficiūt fructus, ex quibus possit viuere, & ità semper fuit iudicatum à Regia Camera à tempore, quo Ego sum Præsident. Sed fuit nunc dubitatum in Regio Collaterali Consilio, & non fuit decisū, sed omnes Domini de Reg. Cam. tenent, quòd nullo modo vnū debet con-

fundi cum alio, per rationes supra allegatas, maximè quæ in donatiuis, & oblationibus Regni dicitur, quòd sit donatiuum, & non adoha, & sic fuit decisum; in hoc verò vltimo donatiuo duc. 360000. determinatur per Cameram contrarium, quia in eo est apposta clausula, vt tale donatiuum habeat tales qualitates, & naturam, quã habet adoha.

ARGVMENTVM.

Immunis à functionibus fiscalibus ordinarijs, & extràordinarijs, an, & quando sit immunis à donatino, Et an, & quando Priuilegiatus etiam, priuilegio in corpore iuris clauso teneatur contribuere, prò vt cæteri non immunes.

DECISIO XLV.

IN Caula vertente in Regia Camera Summaria inter Ciuitatem Caietæ, & Regium fiscum super immunitate functionum fiscalium, extraordinariorum, præsertim super vltimo donatiuo duorum millionum factò Suæ Maiestati prò tuitione Regni inuasi à Rege Gallorū mediãte Duce de Ghisa Capitaneo eius generali vnà cum Papa, & aliquibus Potentatibus Italix.

Habet priuilegium dicta Ciuitas Caietæ, quòd sit immunis ab omnibus functionibus ordinarijs, & extràordinarijs, ergò mediante suo priuilegio tuta est, & cum huiusmodi donatiuum sit munus extraordinarium, cum non sit singulis annis præstandum, nequè habet certam præstationem, vt habetur per *Aret. in l. si ex toto, ff. de leg. 1. & Imol. ibi Bart. & Alex. in add. in l. p. & si ff. de muner. & in quo loc. lib. 10.* quia tale

priuilegium non videtur respicere casum incogitatum de nouo superuenientem *l. Rutilia Polla, ff. de condiç. empt. & l. qui cum tutoribus, & l. Cum Aquiliana ff. de transact.*

Secundò adducitur *tex. in l. p. C. ut memini liceat, in emptione specierum lib. 10.* vbi habetur, quòd immunitas concessa non extenditur ad excusandum aliquè ab onere emendi frumentum tempore inopiæ, & caritiæ, hanc opinionem sequuntur *Alberic. de Ros. Alex. Socc. et Ias. et alij in dicta l. si ex toto, Florian. in l. seruitus. ff. de seruit. urbanorū pradiorum, Io. Andr. in addit. ad Speculat. de seruit. S. 2. vers. sciendū, Ant. de Butrio in cap. peruenit de immunitate Ecclesiarū, latè Albericus à Rosate in 2. p. statutorum in quæst. 138. incipit statutum Ciuitatis, Alex. in cons. 202. in 2. vol. & Curt. Iunior in cõs. 61. vbi optimè cõtrariã opinionem tenet, Rom. in dicta l. si ex toto, quem ibi sequitur Paulus de Castro, & Imol. & Aret.*

Aliæ duæ opiniones recitantur per *Ias.* vbi supra, sed quia non sunt verè, imò ab omnibus damnantur, ideò opinionem Dyni sequendam censeo, quam communem dicit *Ias. ibi, & Curt. vbi supra,* quod etiã de iure procedit, & eam per *tex. fundamenta* comprobatur *Ias. in d. l. si ex toto,* maximè quando tractatur de casu valde insolito, quod rarissimè euenit, iuxta *tex. in l. fistulas, S. frumentum ff. de condiç. emptio* vt est casus iste insolitus, per què imponitur collecta, tunc hoc casu priuilegium immunitatis non haberet locū etiã contrà cõcedentè, ita *Aret. in d. l. si ex toto* tenet opinionem contrariam, *Dyni.* hoc tamen casu tenet cum eo idem, ibi *Socc. & Curt. Iun. in dicto cons. 61.* idem quando aliter non posset prouideri necessitati occurrenti, nisi omnes contribuerent, quia tunc potest imponi colle-

collecta etiam exemptis, per *tex. in l. iubemus nullam, C. de Sacros. Eccles.* & quod ibi notat *Bald. & Aret.* ad idem est *tex.* & ibi *Ioannes de Platea in l. p. C. ut nemini liceat se excusar. ab emption. spec. & in l. nullus ibi notat Bart. C. de curs. publ. lib. 12.*

Est, & tertius casus consideratus per *Socc. Curt. Iun. in locis supra alleg.* quandò concessum est priuilegium subdito, quòd Princeps tollere potest ex causa, vt notat *Bald. in l. qui se patris, C. unde liber. Aret. & omnes Canonistę in cap. nouit, extr. de Iudicijs.* in casu nostro in exactione duorum hæc concurrunt, quia inuasio Regni facta à Rege Franciæ vnà cum Papa, & aliquibus Potentatibus Italiæ rarissimè euenit, quia sunt elapsi vltra anni 75. quòd semel tantum fuit inuasum Regnum, vt in anno 1558. erat tanta necessitas Regiæ Curia, quòd si non fuisset factum hoc donatium, quòd nullus fuisset exemptus, & facta fuisset anticipatio, Regnum erat in maximo periculo amissionis, quia fuit factum donatium cum conditione, quòd nullus esset exemptus, quòdvsque esset munitus priuilegio etiã in corpore iuris clauso, & non aliter quandò cum hac conditione fuit acceptatum hoc donatium ab Ill. Duce Aluæ Regni Prorege, & hoc confirmauit Sua Cæsarea Maesttas, ergò prò hac vice tantum ex causa legitima potuit Rex subditis suis priuilegium auferre, vel prò hac vice tantum suspendere, quia hoc fuit factum ob maximam necessitatem, quæ non habet legem, nec sub lege stringitur, vt est *tex. in c. 2. in fin. de obseruat. iureiur. cum alijs,* quæ allegat *Ias. in dicta l. si cum toto in verbis finalibus,* Vltimò ego moueor alio fundamento, quia istud onus, siuè sit collecta, siue donatium, quod imponitur prò causa cõcernente omnes etiam priuilegia-

tos, & omnes paritèr tuetur, & defendit tũc illi priuilegiati etiã priuilegio in corpore iuris clauso debet, non obstante eorum priuilegio, contribuere, vt est *tex. in l. ad distributiones, C. de Sacros. Eccles.* vbi Clerici, qui de iure communi sunt immunes ab omnibus datijs, & alijs impositionibus temporalibus, vt per *tot. tit. extrã de immunit. Eccles. & in Authent. Cassa. C. de Sacros. Eccles. in c. quamque de censibus in 6. & in Clement. p. de immunit. Eccles.* etiam de iure Diuino, vt in *c. 2. Hostler & Genes. c. 47.*

Debent tamè cõtribuere prò Cõstructione Murorũ, refectione viarũ, & Pontium, quia hæc omnia eos defendunt, & ipsi ijs vijs, & Pontibus vtuntur, & ex ipsis ipsi, prò vt cæteri laici, comodũ percipiunt, vt latè, & benè per *Aret. in l. instrutione,* hoc etiã pcedit de iure Canonico per tria iura, vult. *cap. Peruenit cap. non minus Ecclesia, & cap. Aduersus, extrã de immunit. Eccles. In d. c. peruenit;* habetur, quòd nullus excusatur à murorum vigilijs, sed omnes ad hoc generaliter compelluntur, quatenus cunctis vigilantibus meliùs valeat Ciuitati Custodia prouocari, ille *tex.* secundum communem intellectum habet locum etiam in Clericis, licet ibi teneat *Abbas, Tex.* autem in dicto *cap. nõ minus, & in d. cap. aduersus,* expresse tenent, quòd licet Clerici non debeant à laicis stringi ad Collectas, seu alia vectigalia, tamen si immineat maxima necessitas, quæ prò communi vtilitate non potest releuari per laicos, & hoc est cogitatum per Episcopũ, & Clerum, tenebuntur tunc Clerici contribuere, & idcò *Pet. de Ancher. in d. c. non minus,* dicit, posse dari generalem regulam, quòd vbicunque tractatur de generali vtilitate laicorum, & Clericorum simul, & mixtim, Clerici tenentur contribuere

et in laicis, non tamen possunt cogi, nisi per Episcopum; Est benè verum, quòd *Abbas* ibi tenet contrarium, hoc disputans per tres, vel quatuor columnas, si tamen esset magna necessitas, idem tenet, quia hoc dicunt expressè illa duo iura.

Quòd circa deueniendo ad casum nostrum, & ad opinionem Dyni, possumus concludere, quòd regulariter procedat, quando imminet maxima necessitas, quæ est valde insolita, & quæ non potest prouideri, nisi immunes contribuant, si verò superueniat necessitas non ita vrgentissima, sed iusta, & rationalis ob aliquam causam, aliàs de nouo seperuenientem, tunc teneo opinionem Rayner, prò vt etiam, hoc casu comprobatur, & defendit Aret. si tamen esset in casu nostro, in quo hæc Vniuersitas voluntariè donasset, seu donatio facta per totum Regnū Sux Maiestati concurrisset, certè ibi prò illa vice tantum præiudicasset prò vt etiam in *l. p. & per tot. C. de his, qui spon. pub. mun. subs. & ibi Ioannes de Platea in l. 2. C. tit. eodem, Bald. in l. voluntariè, C. de excusat. tut. Bart. in l. fin. in fin. ff. de constit. Princip. & latè Canonistæ, præsertim Falinus in cap. Cum accessissent, de Constit. imò si immunis scienter pateretur describi in aextrimo collectarum, vbi soluentes describuntur, & non appellasset infra decem dies, sibi præiudicaret, vt est textus singularis in *l. p. §. si quis tutor, ff. quòdò appellad. fit.* sequitur *Ang. de Aret.* & alij quos refert *Ias. in dicta l. §. col. fin.* qui tamè in tēpore tenet contrà, imò fuit dictum, quòd cum ista priuilegia Ciuitatis Caietæ non loquantur de donatiuis, sed simpliciter de impositionibus ordinarijs, & extraordinarijs, impositis, & imponendis, cum donatiua non imponentur, sed gratiosè donentur, illa priuilegia talia minimè comprehendunt, &*

valde sunt diuersa, & separata, & à diuersis, & separatis non fit rectè illatio. *l. Papinianus Exul. ff. de minoribus,* & si dicebatur, prò vt dicitur per Aduocatū Ciuitatis Caietæ, quòd parlamentū generale non potuit in istis donatiuis, (alijs nō cōsentib.) præiudicare, quia dico primò quòd hic non constat, quòd Ciuitas Caietæ non consensit huic donatiuo.

Dico secundò, quòd etiam si expressè cōsensisset maior pars, potuit ei præiudicare, quia licet sit vera supradicta regula in actibus mære voluntarijs, quòd maior pars potest præiudicare alijs non consentientibus; si vero loquimur in actibus necessarijs, vel vtilibus, vel vbi ita est consuetum, tunc maior pars potest alijs semper præiudicare, vt latè habetur per *DD. cōmuniter in dicto cap. Cum omnes,* vbi vide *Foelin. qui alios adducit nu. 17.* facit quod adducit *Goffred. vbi supra,* hoc autè casu nostro omnia ista concurrunt, quia, vt supra dixi, hoc donatiuum fuit necessarium, & vtile, quia eramus inuasi à magno exercitu, etiam in periculo, vt Regnum amitteretur, ac quilibet nostrum, & bona, ideò necessarium fuit, & vtile, Est etiam ita consuetum, quia semper parlamentum generale in donatiuo, post omnes Ciuitates, Demaniales, & Barones, vocat absentes, & contradicentes obligat, & ita semper fuit obseruatum.

Propterea fuit consultum, nemine discrepante, quòd Ciuitas Caietæ erat obligata soluere hoc donatiuum, non obstante suo priuilegio, quod non comprehendit hunc casum. Vide quæ in simili posui in alia *decisione incipiente In parlamento generali inquit &c.* Et adde quod supra dixi hic, quod donare tangit omnes, vt singulos, & nō vt vniuersos, ideò vnus potest contradicere, & alij ei non præiudicant, vt per
lex.

lex. in l. fundū ff. de seruit. rustic. præd. l. fin. ff. comm. præd. Gloss. in capite, quod omnes tangit. de reg. iur. in 6. cū multis de quib. per omnes DD. de Constit. & Goffred. in cons. quadragesimo primo per totum, & præsertim Faelin. in cap. Cam omnes n. 15.

ARGVMENTVM.

Feudum consistens in diuersis Baronijs, vbi debeat adohare, & adohæ solutio quando spectet ad Regem etiam respectu bonorum alicuius feudi existentis in Territorio alterius Baronis.

DECISIO XCV.

IN causa vertente in Regia Cam. inter Ill. Ducem Montis Leonis actorum Regium Fiscū, & Cæsare Fazari de Ciuitate Tropezæ, aliàs de mala Taha super adoha feudi existentis in territorio Briatici, & Massiani dictus Dux prætedit, quòd debet sibi adohare saltem pro bonis feudi existentibus in territorio Messiani, cuius ipse est dominus, nò probat aliter sibi solutum ius adohæ, nisi per quatuor declarationes factas ab Illustriss. Duce Aerarijs eius, in quibus narrantur introitus ducatorum 411. pro adoha dicti feudi, tamen Regia Curia probat solutionem adohæ factam anteriore tempore puta anno 1522. & postea continuata solutio singulis annis, quo imposita fuit adoha vsque ad præsens, & tanto magis hoc probatur, quia extat decretum factum die 17. Maij 1513. per Regiam Cameram, quo determinatur dictum

feudum debere adohare Reg. Cur. & non Francilco Bisbal Domino vtili Briatici, & Dominus Sygismundus Loffredus tunc Præsident Reg. Cam. Summarix refert in sua *paraphrasi feud.* quòd fuit decisum. Ideo quia tale feudum licet esset in territorio, & pertinentijs . . . . fuit declaratum feudum quaternatum, & tantò magis suadetur, quòd dictus Dux nunquam fuit in possessione decreti, nèc ab eo reclamauit ad eandem Cameram, quoad alia duo feuda existentia in dicto territorio Briatici, & de hoc feudo nihil dixit, tùm etiam, quia in processu stant præsentatę literę Regię, quibus Illustrissimus Dux cum quærela exposuit dictę Camerę, quòd sūt publici feudatarij suarum terrarum, & narrat omnes suos subfeudatarios nolentes ei soluere adohæ & tamen non ponit istud feudum.

. . . ergo non erat ipse in possessione exigendi *l. Titia Textores*, & ibi *Bart. ff. de legat. primo*, tum etiã quia non videmus nos quo iure dictus Dux vult exigere dictos ducatos 411. cum non reperiatur aliqua taxa facta per Cameram, neq; alius ordo, nequè literę per Cameram in sui fauorem expedite, Ego non video quo iure potest dictam adohæ exigere, etsi dicebatur prout dicitur per Ducē, ego volo exigere ius adohæ pro bonis feudalibus dicti feudi existētibus in territorio meo, quia ad hoc fuit factus magnus processus, & primò non est dubium, quòd sit vnicum feudum, & nò duo, vt expressè dicitur in privilegio dicti Cæsaris Fazari, & vtraque pars fatetur, si est vnum feudum non potest adohare duobus, quia esset quasi absurdum, quòd quis respectu diuersorum feudorum possit esse vassallus plurium, vt not. *Andr. in cap. primo in addit. col. prima; qualiter Vassallus iurare debet fidelit. tamen*

men respectu vnus feudi, licet consistat in diuersis Baroniis debet adohare primo, vbi est solitum adohare, vt dicit *Parid. de Puteo in suo tractat. de remiss. feud. et Iacob. Ayell. in suo tractat. de adoh. et releu. nu. 9.* & clarum est, quòd in casu nostro est solitum adohare Regiæ Curiaë tanquam feudum existens in territorio Briatici, vt supra dixi, ergò sumus in claris; Propterea est probatum in processu, quòd caput huius feudi est in territorio Briatici, & maior pars introituum, & territoriorum sunt in pertinentiis Briatici, vt dicunt plures Testes examinati pro parte Cæsaris Fazari super decima, & vndecima exceptione, ergo, vbi erit caput feudi, debet solui adoha, & fieri recognitio, vt dicit *Paris vbi supra*, pro quibus est casus valde ad propositum in *l. cum in diuersis de religiof. & sumpt. funer.* vbi si corpus est sepultum in duobus locis, non potest facere duo loca religiosa, ille igitur locus erit religiosus, vbi est maior, seu principalior pars corporis, sed vbi est caput ibi est principalior pars, ergo &c. facit quòd notat *Andr. vbi supra in addit.* quòd si vnus Baro habet Vassallos in Baronia alterius Baronis, debet Vassallus illi iurare fidelitatē nò autē illi Baroni, in cuius Baronia degūt facit *tex. in l. quod cum clarè*, & quòd ibi notat *Barr. & ibi melius Ang. ff. de damn. infect.* quòd si domus mea est sita in duabus Parochijs ego ero Parochianus illius Ecclesiæ, in cuius pertinentijs est aditus, seu Porta principalis domus, & sic vides qualiter res est clara, quòd sola recognitio, & adohæ solutio huius feudi spectet ad Regem, ideò quia caput feudi est in territorio Briatici, & nò attenditur, licet aliqua bona, & redditus dependentes à dicto feudo, sint in territorio Messiani, quæ est Terra dicti Ducis, Et ita per supradicta

fuit votatum per omnes Dominos de Camera, & demum latum decretum diffinitiuum.

Ex Parte Tertia Decis. Reg. Reuerterij.

ARGUMENTVM.

Si in vno, eodemq; anno contingat casus releuij, & adohæ, an debeat vtrunque.

DECISIO LVI.

IN Cauſa Ill. Ducis Termolarum, qui fuit significatus prò releuio debito ob mortē Magnifici Anibalis de Capua eius patris, dictus Dux eodem anno fuit ſubmonitus, vt eat ad ſeruiendum perſonalitèr ad Prouinciam Apuliz, vbi erat Ill. Dominus Prorex propter maximum timorem Turcarum, qui erant cum eorum armata maritima, fuit dubitatum, ſi à dicto releuio debeat computari hoc ſeruitium perſonale, quòd non eſt dubium, quòd quādo imponitur adoha in Regno, eodem anno contingit ſolui releuium, excomputatur adoha in releuio, vt ſeruat indiftincte in Regia Camera, vt ponit *Iacobus de Gello in ſuo tract. de adoha, & releuio num. 71.* quòd quis non debet duplici onere grauari, *l. nauis onuſta, ff. ad leg. Roſ. 9. Et Plauffrorum per Andr. in ſimili*, Ratio, quæ eſt in adoha, quòd excomputetur in releuio, militat pariformitèr, quando non ſoluitur adoha, præſtatur ſeruitium perſonale, quòd eodem modo grauaretur Vassallus duplici onere eodem anno, & non haberet vndè viueret, debet hoc ſerui-

seruitium in releuio excomputari ,
tùm quòd adoha succedit loco ser-
uitij personalis, & est in electione
Regis quod vult, per capit. Regni,
quo disponitur, quod in vno cēsetur
dispositū, in alio videretur adeptū, vt
optimè p. *Aresi. in Rubr. ff. de acquir.
poss. in col. ff. et in l. si Styebū, aut Pam-
philū, S. I. col. p. ff. de verbor. obligat.*
& sic fuit decisum, & votatum per
omnes Dominos de Reg. Cam. in fa-
uorem dicti Ill. Ducis.

ARGUMENTVM.

Adohę quomodo sint taxan-
dę, & quando possunt auge-
ri, & an in adohę taxatione
sit habenda ratio adohę, quę
Baroni venit soluenda à suo
subfeudatario.

DECISIO CIX.

IN Regia Camera Summarie ver-
titur caula intèr Regium fiscum,
& Ill. Principem Sulmonis super
solutione adohę Bauulationis, quā
legitimo titulo tenet, & possidet
Vniuersitas dictę Ciuitatis Sulmo-
nis in feudum, dictus Ill. Princeps
petit dictam Vniuersitatem con-
demnari ad solutionē adoharum nō
solutarum à tempore, quo Ill. eius
Auus habuit, & possedit dictam Ci-
uitatem, attento, quòd dicta baiu-
latio, vt subfeudum teneatur imme-
diate in capite à dicto Ill. Princi-
pe, & ei debetur solutio adohę, &
releuij, & deuolutio, & collatio om-
nium feudorum tam quaternatorū,
quā non quaternatorum fuit con-
cessa dicto quond. Ill. Domino Ca-
rolo dela Noi. eius auo, & tunc hu-
ius Regni Proregi. Regius filius

duo proponit, primò quòd Maiestas
Cæsarea fælisis mem. concessit illi
statum Sulmonis ad certam summā
annuorum introituum, videlicet
ducatis annuis quindecim mille, er-
go annuas illas quantitates, quas
vltrā illos ducatos 1500. percepit,
certè sunt Regiæ Curie. Hęc prima
oppositio Regij fisci, salua eius pace,
videtur satis friuola, & absque ra-
tione, & fundamento, quia Sua Ma-
iestas Cæsarea concessit dicto Ill. D.
Carolo annuos ducatos 15000.
quos statim, & singulis annis debet
habere, & percipere, & si in hac
summa nō cōprehenderetur adohę,
& releuia, ipse non haberet singulis
annis illam quantitatem sibi con-
cessam, quia seruitium militare, lo-
co cuius soluitur adoha, ad Curie
electionem, non imponitur, neque
potest quolibet anno, licet tunc de-
mum quando immineat bellum in
Regno, vel alibi prò Regni defensio-
ne, & tuitione, sæpè fuit discussum
tempore meo in Regia Camera Sū-
marie, de qua materia adohę habe-
tur per *Andr. in S. omnes filij, de con-
trouers. feud. inter. Dom. & in S. firmi-
tèr, de prohibet. feud. alienat. per Fri-
der. & Iacob. de Ayell. in suo tract. de
adoha, & releu. & latissimè Dominus
Marin. Frecc. subtilissimus, & magnus
Doct̃or in suo sollempni tract. de sub-
feud. Baron.*

Hodiè non amplius tractatur de
adohis, cùm ferè annuatim fiant
donatiua Regibus, & Dominis no-
stris, idèd non quæritur, an sit bellū,
vel nè, neque in Regno, seù extrā
Regnum prò eius defensione. Cùm
igitur hęc solutio adohę, & releuij
non soluitur, neque soluit potest an-
nis singulis, quomodo potest aggre-
gari in illa annua perceptione ducatorum
15000. cum in omni anno il-
lam liberè debeat, Tum, & fortius,
quòd vltrā dictam gratiam dictorū
annuorum ducatorum 15000. erant
con-

concessa in eodem priuilegio omnia feuda quaternata, & non quaternata, adoha, & releuia, Item quòd si reperirentur scripta in quinterionibus Regiæ Camera Summariz, quòd ab eis delerentur, Et si contingeret dictorum feudorum deuolutio quòd deuoluerentur ad dictum Principem, & non ad Regiam Curiam, hæc omnia sunt concessa vltra dictos ducatos annuos 15000.

Præterea non est tractandum, quòd debeat hæc quantitas aggregari quantitati annuorum ducatorum 15000. Secundò loco Regius fiscus præterdit, quòd solitum istud ius adohæ, quòd debet solui per Vniuersitatē Sulmonis dicto Principi, debet aggregari in fauorem Curiz taxæ iam factæ præ adoha, quòd dictus Princeps soluat Regiæ Curiz, adeò quòd si hodie Ciuitas Sulmonis reperitur in Regia Camera taxata v.g. in ducatis 500. & Vniuersitas Sulmonis præ baiulatione debeat soluere præ iure adohæ dicto Ill. Principi ducatos centum, illi centum ducati debent aggregari, & vniri cū illis ducatis 500. & sic deinceps soluerentur per dictum Principem Regiæ Curiz ducati 600. tamen in hoc non est benè dictū, quæ aggregatiō obstat capitulo Regni, quo cauetur, quòd hodie taxa adohæ non debet alterari, neque mutari, dum remanet pœnès eundē Baronem, vel eius hæredem, vel quādo transit in alium contractum, mediante Regio assensu, cum igitur taxa adohæ reperitur facta, multi sunt anni elapsi, & Terra Sulmonis remanet pœnès hæredem dicti qu. Ill. Domini Caroli, in cuius persona fuit facta prima taxa, non debet nunc neque augeri, neque minui, etiā si fructus dictæ Terræ augerentur, vel minuerentur, tamen quia quādo fit taxatio adohæ, fit taxa per Regiam Camera de fructibus,

& redditibus rei concessæ, & cuius dominium vtile est pœnès, illū cuius reddituum, & fructuum debet fieri taxa, coniungendo tres annos continuos, & conferendo omnes fructus, & introitus illorum trium annorū, capitur postea tertia pars illorum introituum, & reddituum, & illius tertiæ partis fit taxatio; quò circa si nos diceremus, quòd hæc adoha, quæ ab Vniuersitate Sulmonis debet solui dicto Ill. Principi, poneretur in taxa in augmentum adohæ, quam Princeps soluit, sequeretur, quòd fieret taxa præ fructibus, & introitibus rei nō suæ, & cuius dominium vtile esset alterius, quòd tamen est falsum, & fieri non potest, nequè aliàs factum fuit.

Vltimò dico, quòd in priuilegio est in effectu contradictio, quia nos videmus, quòd Cæsarea Maiestas in suo priuilegio expressè dat dicto Ill. D. Carolo omnia feuda quaternata, & non quaternata, & quotiès, & quando contigerit solui adohas, & releuia, debeant solui dicto Ill. D. Carolo, & non Regiæ Curiz, si esset verum, quòd dicit Regens fiscus, quòd adoha, quam soluit Ill. Princeps, debeat augeri præ illa quantitate, quam debet soluere Vniuersitas dicto Ill. Principi, sequeretur in effectu, quòd non solueretur iusta adoha dictorum feudatariorum dicto Principi, sed potius Reg. Curiz, quia Princeps vna manu perciperet ab Vniuersitate Sulmonis, & alia manu illud idem solueret Regiæ Curiz, contra *text. in l. qui sic ff. de solut* & contra verba, & mentē priuilegij concessi dicto Ill. D. Carolo, & ita ego vi di semper seruatum in Regia Camera Summariz, quando Cæsarea Maiestas felicis memoriæ in bello de Lautrech, in quo per rebellionē multorum Baronum titulatorum, & non titu-

titulatorum fuerunt concessæ , & venditę multę Ciuitates , & Terrę, quę habebant multos subfeudatarios per Regiam Curiam pluribus Dominis , & personis cū dictis feudis quaternatis, & non quaternatis; Tamen in Regia Camera Summarie nunquā in taxatione adohæ fuit habita ratio adohæ , quę Baroni erat soluenda à suo subfeudatario; Et idem etiam fuit obseruatum in Terris, quę fuerunt Ferdinandi Sāseuerini olim Principis Salerni deuolutis Regiæ Curie ob eius rebellionem, & postea venditę, vel concessæ cum eius feudis quaternatis , & non quaternatis, & tamen non fuit habita ratio in taxa adohæ de adoha soluenda per subfeudatarios dictis Baronibus . Ista Causa fuit votata in Regio Collaterali Consilio coram Ill. Domino Prorege, & per omnes nos Regentes Regiam Cancellariam , & totam Regiā Cameram Summarie , nemine discrepante, fuit votatum in fauorem dicti Ill. Principis Sulmonis contra Regium fiscum ; de hac materia vide quę aliàs scripsi in alia mea decisione, incipiente; Fuit Causa agitata, vt in Quinterno D. fol. 27.

ARGVMENTVM.

Releuium an, & quando possit compensari cum adoha, si contingat feudatarium mori eodem anno , quo fuit imposita dicta adoha .

DECISIO LXIII. Par.IV.

Fuit dubitatum Regia Camera super releuio Excellentis Michaelis de Afflicto Comitis Triuenti, qui fuit Locumtenens Regiæ Cameræ , & postea obiit 4. die mens. Septembris 1521. & illo anno de mense Ianuarij, in princip. mēsis fuit imposita adoha , & incontīnti tota exacta, & nunquā soluit releuium Regiæ Curie, Comes modernus eius filius nunc vult soluere, dummodò fiat compensatio adohæ solutæ cum releuio, cū dicat ipse, quòd non debet eodē anno duplici onere grauari , iuxta *tex. in l. nauis onusta, ff. ad leg. Rhod. de iact.* per quam legem dicit *Andr. in tit. quæ sint regal. in verb. Et plaustrorum*, quòd feudatarij in Regno non soluent Collectas, quia soluent pro feudis adoham, nè duplici onere grauentur per dictam *leg. nauis onusta*, imò; Istud motiuum est verum, & procedit, si eodem anno hæc duo onera euenerint, sed in casu nostro non ita procedit, quia in relatione facti supra retuli de mense Ianuarij fuit imposita adoha, & tota in continenti exacta per Comitē Michaelem de Afflicto, qui postea mortuus fuit de mense Septembris die 3. Annus autem computatur à die mortis feudatarij in petenda inuestitura, quam infra annum, & diem petere debet, vt est *tex. in cap. 1. in princip. quæ sūt p. causa amit. benefic.* & illo eod. tempore debet soluere releuium, sed supra annum, & diem, qui annus eodem tempore incipit 3. à die mortis feudatarij, vt tenet *Iacob. de Gello in suo tract.* & in Regia Camera ita indistinctè seruatur, quia nūquā Regia Camera expedit significatorias releuij, nisi elapto anno die à morte feudatarij, cuius hæres si intra annū, & diē non denunciauerit mortem defuncti

ti, & petierit inuestituram, licet de iure cōmuni feudatarius amitteret feudum, *vt in dicto cap. 1.* tamen in Regno non amittitur feudum, sed solum soluit duplicatum releuium, & Regia Camera quandō liquidat fructus feudi prō solutione releuij, quod est medietas fructuum illius anni, quo feudatarius moritur. *And. in Const. Post mortem col. fin.* Et sumit annum sequentem, qui incipit à die mortis feudatarij, prō vt iura in dubio ita annum intelligunt, quia annus est duplex, quidam est annus naturalis, qui constat 365. diebus, & incipit ab illo die, quo actus, de quo agitur, geritur. *Est tex. in l. ita vulneratus. ff. ad l. Aquil. & in l. Cum haeres, S. Stychus, ff. de Statulib.* Alius est annus artificialis, vt est ille, qui cōputatur à Natiuitate, vel Incarnatione Domini, prō vt benè declarat *Aret. in l. diuortio, S. itē si messis. ff. sol. matrim.* & in dubio mentio anni capitur naturaliter per *tex. in l. ita vulneratus, ubi tex. optimus, & in dicto S. Stychus, Aret. ubi supra.*

Præterea in casu nostro non grauat̄ur hæres duplici onere, quia defunctus octo mēsis antequā moreretur, soluit adoham integram, quæ tunc fuerat imposita, nunc hæres soluit releuium, & in anno suo, quo contingit releuij solutio, non adest onus adohæ, quæ iam anno præterito soluta fuerat, quia vt supra dixi, annus solutionis incipit à die mortis feudatarij, & fructus sequentes sunt illi, qui liquidantur in Regia Camera, & non fructus, qui erāt percepti antè mortem feudatarij, & hoc anno integros fructus percepit feudatarius. dū nec adohū impositum, neque solutio adohæ facta est, ergo debet solui integrum releuium, non facta adohæ compensatione.

Si verò in illo anno, quo moritur feudatarius, computando annum à

die mortis, imponeretur adoha, vel iam imposita exigeretur, debet fieri compensatio cum releuio, vt feudatarius habeat vndè viuat, quia si eodem anno solueret adohā, & releuium, omnes fārē fructus feudi illius anni essent Curia, & feudatarius non haberet, vndè viuere possit prō illo anno.

Propterea compensatio adohæ cum releuio in casu nostro cessat, ideò fuit prouisum, atque decisum in Regia Camera Summaria, quòd Comes modernus Triuenti soluat integrum releuium, & ita fuit executum.

ARGUMENTVM.

Adohæ præstatio quando non debeatur ex defectu feudi, vel fructuum.

DECISIO XXXVI. Par. 6.

MAiestas Cæsarea felicis memorie concessit Ill. Marchioni Vasti alumeriam Insulæ Ischæ in feudum, & feudi naturam, cum solutione Adohæ, & Releuij, quæ alumeria stetit multis annis, quòd non fuit taxata prō iure adohæ, & sic per multos annos non soluit adoham, demum instante Regio fisco, fuit capta informatio per trienniū continuum de eius redditibus, & fuit facta taxa, prō vt semper solita fuit fieri in dicta Regia Camera in ducatis 150. prō qualibet adoha, & ita soluit dicta Alumeria affictata cuidam mercatori, quo affictu, seu Arrendamento finito, non fuit iterum affictata, quia Marchio Modernus noluit affictare prætio minore, cum nō fuit repertus arrendator, & sic stetit semper in deman-

njo

nio Marchionis, qui noluit ut ex pēderetur pro cōf. ctione dicti aluminis, sub prætectu, quod ex quo, necesse erāt multę expenſę, ex quibus fit alumen, ideo non reperiebatur tanti pro ut Marchio credebat, ideo egit in Reg. Cam. petens, se eximi, & liberari à solutione adohæ cum fructus nulli percipiebantur, nec percipi poterāt ex defectu lapidum, ex quibus conficitur alumen, qui nō reperiebātur in dicta insula, pro se allegabat fuisse repertam informationem, & fuisse destinatum Magnificum Anibalem Moles Reg. Cam. Præsidentem, & causę Commissarium, & quia pro parte dicti Marchionis prætenditur, non reperiri lapides aptos pro aluminis conf. ctione, pro sua intētione fundata allegabat *textum in l. pri. C. de iure emphiteo.* vbi si res data ad emphiteusim pœnitus est extincta, quod nulla eius remanet substantia, non tenetur tunc emphiteuta solvere Canonem, si damnum particulare euenerit, adeo quod non est omnino res extincta, sed adest eius substantia, & tunc periculū erit emphiteutę, vbi itā distinguit, ut disponit *tex in emphiteosi in d. l. p. C. de iure emphiteo.* ista causa fuit votata in Regio Collaterali Conf. referente Reg. Cam. Summaria, & fuit decisum per omnes, nemine pœnitūs discrepante, quod fiscus absoluat ab omni petitione Ill. Marchionis, quod loluat adoham, quia non est probatum in processu, quod nec per omnia constat dictum locum, vbi alumen conficitur esse pœnitus destructū, & demolitum, & annihilatum, ut neque nunc, neque in futurum nullo vnquā tempore possit confici alumen, quod requiritur ad hoc ut non teneatur Marchio ad solutionem, adohæ, per *tex. in d. l. pri. in fin. sup. alleg.* & per doctrinam *Bart. & Andr.* vbi sup. in casu nostro

licet Marchio non inuenerit, qui vellet conducere, seu affictare, pro ut alias conducta, seu affictata fuit, debebat, postquam in suo demanio remanebat, erogare pecuniam, & expensas pro conf. ctione dicti aluminis, qui licet lapides, qui nuuc ibi reperiuntur, sint in pluribus locis dispersi, tamen locus est latissimus, & Territorium amplissimū, in quo sunt multi lapides, & alij quamplures absconditi subter Terram, qui fodiendo possunt inueniri; hæc experientia non est facta, quomodo ergo potest dici, quod omnia sunt destructa, & nihil superest, ex quo non potest confici alumen, dum solum superest ex ea, quæ est maior pars cuiuscumque ædificij, quia actio remanet, & stipulatio tenet, quando quis promittit aream alienam, & Dominus areæ in ea ædificat domum, stipulatio committitur, & promissor tenetur soluere aestimationem areæ, ut est *tex. in l. qui res s. aream, vbi Bart. Paul de Castr. & alij ff. de solut.* quia postquā area remanet, non dicitur extincta stipulatio, ita in casu nostro postquā superest territorium, non deficit contractus, quia lapides subter terram sunt, & possunt reperiri ad *tex. l. inter stipulationē. S. pactum ff. de verb. obligat.* & vltra dicit ibi *tex.* quod si sum stipulatus fructus alicuius fundi, licet fructus aliquo anno non nascantur, valet stipulatio, & non extinguitur, quia possunt alijs sequentibus annis nasci, quod debet expectare, quod scoperiantur lapides, qui realiter sunt in territorio; hæc opinio confirmatur ex deductis per *Ias. in dicta leg. prima C. de iur. emphit. nu. 18.* vbi latissimè disputat, si res emphiteutica non perit, sed fructus, & ob hoc non possunt percipi, quia fundus est occupatus propter guerrā, & nō potest liberari, ponit ibi plures opiniones, licet opi-

H h nio

nio Bart. & aliorum, eū sequentiū teneant, quòd non tenetur emphiteuta ad Canonis solutionem, tamen plures alij antiqui Doctores, & moderni tenent contrarium in *d. l. prima*, & sic non potest responderi, quia sufficit, vt non in totum pereat res emphiteutica, postquam remanet solum in area, per iura supra per me adducta, & istam opinionem sequitur *Albert.* qui dicit, quod ita videtur communiter seruari, nec in contrarium potest adduci *tex. in l. licet, & l. exceptio, C. de locat & in cap. propter sterilitatem, & ead. tit. in antiq. est text. magistralis in l. Ex conducto, s. si vis tempestatis* per totū illum *tex.* vbi habetur, quòd si est cōsumptum prædium, seu domus, vel alia res, siuè vi tempestatis, vel ex alia causa, cum in totum perditur, non tenetur conductor ad solutionem mercedis, quia illa iura loquuntur in contractu locationis, & conductionis, in quo nullum ius transfertur in conductorem, sed habet ius habitandi, si domus conducta, vel fructus percipiendi; si prædium conductum fuit, & sic ratione fructus percipiendi, vel habitationis; idèd si nullatenus habitare potest, neq; fructus percipere ex tali ruina domus, vel prædij, non est iustum, quòd soluat pensionem; In casu nostro est, quia adoha soluitur ratione concessionis feudi cum seruitio, ex quo transfertur dominium vtile pœnès feudatarium, etiā si fructus non percipiat ergo, est conueniens, quòd præstet seruitium soluendo adoham, aliàs posset dicere Dominus directus, prout in casu nostro fiscus dicit, postquam tu non vis soluere adoham, reddas mihi fundum, quia ego fundum tibi dedi, vt mihi præstares seruitium; postquam tu non vis præstare seruitium, reddas feudum, quia iste est contractus do, vt facias, ergo non faciendo, & sic

non seruiendo, erit contractus resolutus, vel resolui potest, vt des mihi illud, quod tibi dedi, *cap. fin. de condit. ob caus. et in l. naturalis, S. an cum do, ff. de præscript. verbor.* licèt in materia feud. sinè culpa nò amictatur.

E P I T O M E.

Solutio Adoharum, & Releuiorum spatio septuaginta annorum prò Castro Vignola à Comitibus Potentiæ nō potuit præiudicare ipsis ignorantibus, Castrum esse Burgenfaticum, & eis concessū in emphiteusim ab Hospitale Diuæ Annuntiatae Neap. Et propterea producto per dictum Hospitale Instrumēto concessionis, quod ignorabatur à Comitibus, atq; vincente Hospitale prædicto in Sacro Conf. Comites ipsi obtinuerunt contra fiscum de non soluendo adoham, & releuia, cum fiscus non potuerit allegare præscriptionem, quæ non erat centenaria in seruitute discontinua, neque titulum præsumptū, quia deficiebat causa, neque seruitutē impositam ab emphiteota, cōstito in processu de errore, à solutis verò adohis, & releuijs fuit fiscus absolutus.

SVM.

S V M M A R I A.

- 1 *Castra omnia in Regno sunt feuda quaternata, Feudi recognitio erronea non nocet.*
- 2 *Reuocatio cognitionis feudi fit statim cum docet de errore.*
- 3 *Error non praesumitur in facto proprio, nisi constet, rem aliter se habere.*
- 4 *Caltrum Vignola spectat ad Hospitale Diua Annuntiata Neapolis quoad directum dominium.*
- 5 *Possessio qua causet praesumptionem?*
- 6 *Possessio Ciuilis directi dominij non potest interuenire per emphiteotam.*
- 8 *Sententia lata contra vassallum naturaliter possidentem, non nocet Domino Ciuiliter possidenti.*
- 9 *Possessio nulla acquiritur vni, vbi solutio Canonis operatur possessionem alteri.*
- 10 *Emphiteota potest imponere seruitiū super re emphiteutica.*
- 11 *Emphiteota potest dare in feudum rem emphiteoticam.*
- 12 *Emphiteota potest imponere seruitutē soluendi adoham Regia Curia.*
- 13 *Prescriptio soluēdi adoham requirit triginta annos.*
- 14 *Seruitus adhuc potest quasi possideri à Regia Curia, etiam sine aliquo dominio.*
- 15 *Vsfructuarius quasi possidet ius vsufructus.*
- 16 *Seruitutis Ius non sola patientia consistit, sed in aliqua praestatione.*
- 17 *Prescriptio seruitutis discontinuæ, quantum tempus requirat.*
- 18 *Titulus praesumptus ex praescriptione procedens, requirit causam.*
- 19 *Causa probatur ex coniecturis.*
- 20 *Titulus praesumitur vbi fit praestatio annua ex certa scientia, secus si per errorem.*
- 21 *Praestatio diuturna non sufficit, si probatur, rem aliter se habere.*

22 *Prescriptio utrum admittat probationem in contrarium.*

D E C I S I O XVI.

F Vit lis agitata in Sacro Conf. & postea remissa ad Reg. Cam. inter Sacrum Hospitale Diua Annuntiata, & Spectabilem Comitum Potentiæ super Terra Vignolæ, quam ad se spectare dicebat dictum Sacrum Hospitale ob census decursos non solutos, & alias causas, prò vt in processu) dum fuit concessum à dicto Sacro Hospitale sub Canone, & censu singulis annis soluēdo, tandē per Reg. Cam fuit lata sententia in fauorem Comitum, eum ab soluendo ab impetitione dicti Sacri Hospitalis, sed quòd solueret census decursos, & ab eodem in emphiteusim teneretur iuxta instrumentum concessionis cum assensu Summi Pontificis, & iam sunt elapsi centum anni, & quia dicti Comites Potentiæ vnus post alium ab hinc annis octuaginta prò dicto Castro Vignolæ semper soluerunt Regiæ Cameræ adoham, & releuium, dicunt nunc non teneri ad dictarum adoharum, & releuiorum solutionem, & debere deleri à Cedulaario Regiæ Cameræ, seu à quinternionibus dictæ Regiæ Cam. & quòd omne exactum prò præterito restituatur per Regiam Curiam, quia huiusmodi solutiones adoharum, & releuiorum fuerunt solutæ erroneè, credendo, quòd Castrum Vignolæ tenebatur in feudum à Regia Curia, ium in Regno omnia Castra sunt feuda quaternata, vt dicit Andr. in c. 1. de controu. feud. inter par. term. & in Constit. Regni, Iustitiarj nomen; Cùm igitur in processu sit deductum, quòd hoc Castrum erat Ecclesiæ, & si donatum in burgenticum à Regina Ioanna Secunda, & postea à dicta Ecclesia, seu Hospitale concessum

in emphiteusim perpetuò sub annuo censu, seù Canone dicto Comitum Potentiæ, à quo semper quolibet anno fuit census solutus, apparet ergò quòd illa solutio adharum, & releuiorum fuit facta ex errore, quo constituto, non debet amplius fieri talis solutio, seù præstatio, quia illud Castrum non tenetur in feudum à Rege, seù eius Regia Curia, sed in emphiteusim à dicto Hospitale, Est *Gloss. in c. p. de feud. cognit. et ibi Bald. dicēs quòd recognitio feudi erronea nō nocet, sequuntur ibidem Aluarot. idē Iacob. Ardizon. in summa in 2. par. p. principalis, sub Rub. quib. mod. feud. amit. in quest. incip. sed si dubitatum; habetur latius per Parid. de Put. in tract. reintegrat. fol. 45. in c. incip. aliquis recepit, & statim quòd fides de errore*

3 constat, est permessa reuocatio, & idem *Parid. tenet, & latè sequitur in dicto tract. reintegr. fol. 78. in cap. incip. Rusticus citatur, licet regulariter non præsumatur error in facto proprio. l. plurimum, ff. de iur. & facti ignor. notat. Gloss. in l. fin. ff. pro socio, fallit quando constat aliter re habere, quia præsumitur error, ita Alex. in cons. 102. col. 5. vol. p. in casu nostro apparet de errore, & iusta ignorantia causa, quia instrumentum*

4 emphiteusis erat pœnes Hospitale, & ab eo fuit in iudicio productum; Cùm igitur non erat pœnes Comitē, potuit faciliter ignorare illam concessionem in emphiteusim.

Dicebatur autē pro parte Comitum, quia Regia Curia, nullo iure, potest prætereundere hoc ius solutionis ad hanc, & releuij ad se spectare, non ratione dominij directi, cum sit Hospitalis totum Castrum Vignolæ per donationem factam à Regina Ioanna, sed post quā concessū erat in emphiteusim dicto Comiti, remansit dominium directum pœnes Hospitale, & vtile transiit in Co-

mitem, *Gloss. in §. Adeò, instit. de locat. Andr. in cap. 1. §. Prætereundere col. 3. de capit. Corrad. notatur per Gloss. in l. 3. §. ex contrario. ff. de acq. possessione, nō etiam ratione præscriptionis, quæ non procedit sine possessione, reg. sine possess. lib. 6. vbi Dinus, & Ciuilis etiā possessio necessaria est ad præscriptionem, quæ sola sine naturali sufficit, naturalis verò non causat præscriptionem quoad dominum, Bart. & omnes in §. Ex contrario, vbi Alex. Aret. & Ias. post alios. sed possessio Ciuilis erat pœnes Hospitale, sicut erat dominium directum Castri Vignolæ, vt est *Gloss. secundum opinionem Io. in dicto §. Ex contrario, cū qua doctrina simpliciter trāseunt; & Ecclesia, suè Hospitale semper percepit pensionem, idè sēper retinuit possessionē Ciuilem, quæ nō potuit interuerti per emphiteotā tantū naturaliter possidentē, cū illa Ciuilis nō acquiescat semper naturali. Paulus, & Alex. in l. interdum §. alienum, ff. de acq. poss. meritò dicit And. in dicto §. si Vassallus, si de feud. defunct. milit. quòd sententia lata cōtra Vassallū naturaliter possidentem, non nocet**

8 Domino ciuiler possidenti, licet ergo emphiteota soluerit fisco adham, non potuit priuare Ecclesiam suam ciuili possessione, cū semper cēsus, seù Canon. Hospitali solutus sit, & in casibus, in quibus de iure solutio pensionis operatur acquisitionem possessionis, si alius interim possidet, nulla possessio acquiritur secundum *Bart. in l. quāuis, §. conductor, ff. de acq. poss. Afflict. in decis. 35.*

9 quo circa si possessio Ciuilis Ecclesie non fuit interuersa, neque interuerti potuit, remansit semper pœnes eum Ciuilis, ergo non fuit acquisita fisco, quia sicut duo non possunt esse in solidū domini eiusdem dominij *l. licet certa, §. si duobus, ff. commod. ita non possunt ciuiler possi-*

possidere eadem possessione, *Bart.*
 & omnes in d.S. Ex contrario, non n.
 duo ciuiles possessores eiusdem rei
 possunt esse in solidum, vt ibidem
 per omnes habetur, & licet pro Re-
 gio fisco possit dici, quod licet re-
 spectu rei, scilicet Castri Vignolæ,
 & respectu eius dominij nihil fuerit
 acquisitum, quia remansit pœnes
 Hospitale ciuile, sed naturalis pos-
 sessio pœnes Comitem, *Gloss. Bart.*
 & alij in d.S. Ex contrario, *Gloss. in d.*
c. si duobus vehiculum, & in l. 1. ff. vt
possid. nihilominus emphiteota be-
 10 nê potest imponere seruitutem su-
 per re emphiteotica sine consensu
 Domini, quæ seruitus erit duratura
 quandiù emphiteusis erit pœnes
 emphyteotam, adeo quod nullum
 præiudicium infertur domino dire-
 cto, pro ut in simili est *tex. in cap. p.*
S. quid ergo de inuestitura de re alien.
facta, ita tenet Guliel. de Cun. & latè
Bald. in l. 1. C. de seruit. & aqua, sequi
tur, Iason. in l. fin. n. 117. C. de iur. em-
phit. Ias. in d. S. Ex contrario, num. 66.
Gloss. quam allegat in l. 3. ff. de seruit.
tit. generali. Et si potest hoc facere
 feudatarius, vt in d. S. *quid ergo*, quã-
 to magis Emphiteuta, qui nõ altrin-
 gitur quantum feudatarius ligatur;
 imò poterit constituere vsumfructũ
 in re emphiteotica l. prima §. in fun-
 do, ff. quib. mod. vsumfruct. amitt. etiã
 sine consensu domini, vt ibi tenet
Bald. & Alex. in dicta §. Ex contra-
rio, n. 30 qui dicit, se habuisse de
 facto, & licet Ias. sibi videatur ar-
 guere in contrarium, tamen postea
 tenet eandem opinionem, & hoc
 tenet idem *Bart. col. fin. versic. quero*
quando plures, Ias. in dicta l. fin. nu.
 11 117. *de iur. emphit. versic. ad idem,*
 quod singularitèr, imò quod fortius
 est, potest emphiteuta dare in feu-
 dum rem emphiteoticam, *Speculat.*
de locat. S. nunc aliqua, Imol. in cap.
Potuit n. 20. 21. de locat. Ias. in dicta l.
fin. n. 121. facit pro fisco quod notat

Bald. in S. §. Vassallus, de controuers.
inuest. inter Dominum, & Vassallũ,
 quod sicut Vassallus per triginta
 annos præscribit feudum, & per il-
 lud tempus recepit Dominus à vas-
 fallo seruitium militare, vel adohã,
 quæ datur loco seruitij; ita è contrã
 si quis feudatarius per triginta an-
 nos seruit Domino, vel vassallus,
 adoham in Regno præstitit, cense-
 tur Dominus præscripsisse hoc ius
 Vassallagij, ergo eodem modo vi-
 detur, quod Comes Potentiæ, qui
 est emphiteuta, potuit imponere
 12 hanc seruitutem rei emphiteuti-
 cariz soluendi adoham, & releuiũ
 Regiæ Curiz, & hoc solum pro illo
 tempore, quo emphiteusis est Do-
 mini directi, quia extincto iure em-
 phiteusis, extinguitur hoc ius sol-
 uendi adoham, & releuium, & Ca-
 strũ Vignolæ liberè, & absq; onere
 deuoluitur ad hospitale, pro vt in
 feudo loquitur *tex. in d. S. Quid ergo*
 Sed dicebatur in casu nostro, non
 constare, quod Comes se, obliga-
 uerit expressè ad hanc solutionem,
 seu seruitutem soluendi adoham, &
 13 releuium, sed solum hoc potest ad-
 duci mediante præscriptione, at-
 tento quod soluit continuatè iste
 Comes, & eius prædecessores per
 spatium octuaginta annorum, sed
 possessio ciuile, quæ causat præ-
 scriptionem, nequè fuit pœnes fi-
 scum, vt dixi.

Si verò consideramus hoc ius
 incorporale soluendi adoham, &
 releuium, quod est omninò separa-
 14 tum à directo, & vtili dominio,
 Castri Vignolæ, tunc illud ius cor-
 porale potest quasi possideri ciuili-
 ter, & naturaliter a Regia Curia, si-
 cut dicimus in vsumfructu, quia si
 attendimus ipsam rem, eò quod
 vsumfructus debetur, Dominus rei,
 qui eiusdem habet proprietatem,
 possidet illam rem, verè ciuilitèr,
 vsumfructuarius verò possidet eandẽ
 rem

rem verè naturaliter, vt tenet eadè
Glof. in dicto d. Ex contrario, & de
 possessione naturali vsufructuarij,
 est *tex. in l. naturaliter in princip. ff. de*
acq. poss. si verò attendimus ius vsu-
 15 fructus incorporale separatum ab
 ipsa re, tunc vsufructuarius possidet
 illud ius incorporale ciuilitè, & na-
 turaliter, vt est *Gloss. singularis in l.*
Ait Prator, d. Item ei, ff. ex quib. caus.
maior. ità declarat *Bart.* què omnes
 sequuntur in *d. l. naturaliter*, & ibi
Imol. Rom. Alex. Aret. et Ias. qui Aret.
dicit, hanc esse opinionem commu-
 nem, Et licèt *Bart.* dicat, quòd ista
 quasi possessio contrà dominum, &
 non contrà tertium datur, tamen
DD. supra allegati, & opinio com-
 muniten tenet contrà *Bart.* quòd da-
 tur non solùm contrà dominum, sed
 etiam contrà tertium, & quoscun-
 que. Ergò Reg. Cur. ex ista quasi pos-
 sessione ciuili, & naturali potuit præ-
 scribere hoc ius seruitij soluèdi adoha-
 16 pitur, vt ius seruitutis, quæ in sola
 patientia consistit, & non aliqua
 præstatione, vt in *l. quoties, ff. de ser-
 uit. tit. general.* tunc cum hæc serui-
 tus non habet causam continuam,
 sed discontinuam, quia non quoti-
 die soluitur adoha, & releuium, sed
 solum quando fit impositio, & quan-
 do hic feudatarius moritur, & sic nõ
 ex vera natura rei procedit, sed me-
 diate facto hominis, quãdo Rex im-
 ponit, quãdo dicatur seruitus habe-
 re causam continuam, & quando di-
 scontinuam *l. 2. C. de seruis. & aq. si*
 17 igitur hæc seruitus habens cau-
 sam discontinuam, non præscribitur,
 nisi spatio tanti temporis, cuius ini-
 tij memoria non extet in contrariũ,
 vt est opinio communis in *l. seruitu-
 tes, quæ est secunda ff. de seruit. tit.*
general. & ibi *Glof. magna per tex. in*
l. p. d. fin. ff. de aq. plu. arc. l. Et si in hoc
d. d. d. us, quæ ff. de aq. quotid. & est.
Bart. & Paul. qui benè, & reliqui in d.

l. 2. ff. seruit. idè quòd si fiscus se-
 fundaret in sola possessione, defice-
 ret tempus, quia oporteret spatium
 centum annorum, quod hodie non
 est elapsum, imò à die litis motæ sũt
 elapsi tantum septuaginta anni; pos-
 set fiscus venire ex titulo præsum-
 pto causato ex præstatione solu-
 tionis adohæ, & releuiorum, nè dũ
 per spatium decem annorum, & si-
 cut velit se tueri dispositione legis
 vt de in rem verso, vbi *Bart. latè in l.*
si certis annis, C. de pactis, l. si filius fa-
miliæ, C. de petit. hered. l. si qui in alic-
na, d. primo ff. de acq. hered. cap. perue-
nit de censibus, si enim diceret fiscus
 Comites Pcentiæ vnus post alium
 semper ab annis septuaginta solue-
 runt Regiæ Curie adoham, & rele-
 uium, ergò ex dispositione illarum
 legum præsumitur titulus præcessis-
 se, vt latè per *DD. in legibus supra*
allegatis præfertim per Bald. Salic.
Alex. Aret. & Ias. in dicta l. si centũ
annis, & nulla alia via potest se tueri
 Rugijs fiscus, nisi ista, quæ tamen
 non videtur tuta.

18 Primò, quia dispositio *leg. Cũm*
de in rē verso, & aliæ supra allegatę
 nõ procedũt, nisi allegetur causa, ex
 qua fit præstatio, & diuturna, vt putà
 si dicatur, soluo tibi decẽ, quæ pro-
 misi tibi per stipulationem, vel si di-
 co (vt in casu nostro) soluo Regiæ
 Curie adoham pro tali terra, quam
 in feudum teneo à dicta Regia Cu-
 ria, ità videtur *tex. in d. l. de in rem*
verso, Abbas, & reliqui in d. capit. per-
uenit, col. si. de censib. Salic. Alex. Aret.
& Ias. in d. l. si certis annis, sed in ca-
 su nostro non fuit causa allegata in
 solutione, seũ præstatione adohæ, er-
 go illa iura, & materia non habent
 locum, & si diceretur, non fuit ex-
 pressè allegata causa, tamen ex con-
 19 iecturis probatur causa, vt tenet *Bal-*
dus in l. generaliter, C. de non num. pec.
& DD. in d. l. si certis annis col. 5. quã-
 do quis soluit adoham aduertario,
 præ-

præsumitur causa, quia ratione feudi, quod tenet à Regia Curia, soluit quia non aliter debetur adoha, & relevium, nisi ratione feudi, vt in *Constitutione. Post mortem. de releuio, & de adoha ponit Andr. in pluribus locis, in cap. 1. quis dicatur Dux, in cap. 1. s. similiter, de cap. Conrad. & in multis alijs locis, & ad hoc responderetur ex decis. Bald. in d. l. si certis annis, vbi . . . late, & subtiliter declarat, quòd aut præstatio nè dū debet fieri ex certa causa, sed etiam ex certa scientia, quia si per errorem causæ fit præstatio, hìc nõ præsumitur titulus, & nõ est conueniens, quòd præsumatur quoniam ex eisdem actis non debet oriri cõtrarius effectus *l. qui hominem, s. fin. ff. de solut. sed quia pareret conditionem indebiti soluendi per errorem, ergo non debet parere obligationem soluentis, tum quia confessio erronea non præiudicat, l. Error, C. de iur. & fact. ignor. & dixi supra ergo nec rei præstatio, quæ habet confessionem illicitam; ex quo in-**

21 fertur quòd si Dominus allegat præstationem diuturnam ex aliqua causa, ex qua debetur, tunc qui cõuenitur per instrumentum, si probet, rem aliter se habere, vel per testes, quòd tollitur præsumptio, *d. l. Cum in rē verso* allegato errore, qui præsumitur, quia patet, rē aliter se habere. *l. si post diuis. C. de iur. & fact. ignorat. idē tenet Bald. in l. cū falsum, col. ff. C. de iur. & fact. ignorat. licet Speculatorj* videatur tenere contrariū in *ti. de rest. spoliat. s. nūquid dicimus, versic. sed pone Rusticus in fin. 8. quest. quem sequitur Ant. de Butr. in d. cap. Peruenit, & subtiliter Aretin. in d. l. si certis annis, col. 4. & 5. tenet, quòd si Dominus allegat præscriptionem, tunc aduersus eum non admittitur probatio in contrarium, quia non fundatur præscriptio, sed solùm titulus præsumptus allegatus ex iusta,*

& allegabili causa cum præstatione diuturna, tunc per ueritatem, de qua constat per instrumentum, vel alias tollitur illa præsumptio, seu titulus præsumptus *d. l. Cum de in rē verso*, in casu nostro est productum in instrumentū concessionis in epistoleusim de d. Castro dicto Comiti Potentiæ per dictam Ecclesiam, seu Hospitale, per quā constat Castrū Vignolæ esse burgenfaticum, & teneri ab Ecclesia, & non esse feudū, neque in feudum teneri à Reg. Cur. ergo tollitur ille præsumptus titulus, & quòd ex errore fuit facta solutio adoharum, præscriptio cū requirat scientiam centum annorum, non est inducta, quia tempus deficit, ergo fiscus deficit in salarii suo; Propterèa in fauorem Comitis Potentiæ fuit votarum per totam Reg. Cam. nemine discrepante, quòd dicta Terra Vignolæ deleatur à Cædulari Reg. Cam. vt res bugesatica, & nõ feudalis, quòd verò ad adohas, & donatiua soluta, & soluta, fuit Reg. fiscus absolutus &c.

Articulus Tertius ex Allegationibus Pro D. Clitia Capana contra D. Isabellam Sororē de quibus fecimus mentionē in hoc tractatu q. 26. in fine.

S V M M A R I A.

- 1 Renuntiatio facta persona dicitur personalis, & n. 3.
- 2 Renuntiatio facta contra formam Capitulorum non tenet.
- 4 Soror succedit ultimo fratri decedenti ab intestato sine masculis non obstante renuntiatione.
- 5 Collatio dotis non habet locum in successione Collateralis, nec etiam detractio paragy.

A R-

ARTICVLVS.

An renunciatio Clitiæ Capanæ sit realis, vel personalis, adeo vt valeat excludere sororem à successione fratris, vel è contra vel an ambæ succedant.

RESOLVTIO.

- 1 **R**espondeas quòd renunciatio Clitiæ est personalis, quia in capitulis matrimonialibus Clitia apponit formam renunciationis, secundum quam formam promisit renunciare vt in nota facti, ex qua forma indicatur renunciatio personalis, dum dicit *Alli predetti fratelli*, Et sic licet deinde per partem aduersam produceretur renunciatio Clitiæ, aduertatur quòd non est facta, seruata forma in capitulis promissa, quo casu debet inualida, & irrita censi, tanquam quæ fuit facta contra formam traditam vt post alios docet *Iacob. Menoch. conf. 38. n. 22. & per totum vol. 1. Reg. Rouit. conf. 54. n. 13. vol. 1. tantò magis, quia sumus in actis priuatiuis renunciationis, quæ stricti iuris est, ideo strictè procedendum, quando .n. data est certa forma contractui, tunc contractus simpliciter factus, intelligitur factus nõ alio modo, nisi modo expresso, nec aliam recipit modificationem vt post alios *Marta de Clausulis par. 1. clausul. 71*. Et sic remanet in suo robore promissio de renunciando facta per Hieronimũ Capanũ maritum d. Clitiæ, & per consequens Isabella, & Clitia sũt in pari causa, nẽpè promissionis de renunciando.*
- 2 Sed dato, quòd Clitia renunciasset, adhuc eius renunciatio est personalis, quia fieri promissa fuit *alli predetti fratelli*, & non dicit eorum hæredibus, & successoribus, quo casu dicitur renunciatio personalis vt post alios docuit Pater *Andr. Molf. ad Consu. Neap. to. 1. p. 3. q. 2. n. 13. & 14. tit. de Renun. Reg. Rou. conf. 42. & 44. vol. p.*

Sed promissio de renunciando facta ab Isabella est realis, quo casu stante diparitate renunciationis, nẽpè Isbellæ, vt sit realis, & Clitiæ vt sit personalis, sequitur quòd Isabella debet excludi.

- 4 Vel dato, quòd vtraque renunciasset, tunc adhuc Clitia succedit vnã cũ Isabella ad bona Diomedis cõmunis fratris mortui ab intestato sine masculis, nõ obstãte renunciatione D. Clitiæ, ita docuerunt post *Bald. et alios Reg. Ponte conf. 39. nu. 1. et 2. vol. 1. Pater Molfesius d. loco tit. de renunciatione q. 17. n. 9. & p. 3. de successione ab intest. q. 9. n. 3. & 4. Reg. Rouit. conf. 23. n. 21. vol. 1. asserentes hanc esse veram sententiam, & iudicatam in supremis Tribunalibus.*
- 5 Quo casu deneganda est Isbellæ collatio dotis, vt iam petijt, quia sumus in successione Collateralis, & sic fratris ita ex *l. emancipati C. de collation. cũ concordantibus* docuit *Rob. Marant. disput. 10. n. 35. Matth. Afflic. decis. 161. 2. 3. nouiss. Lalius Caputus ad cõsuet. si moriatur par. 1. §. 2. n. 3. nec põt petere detractionem paragij à bonis Diomedis, dũ ipsa iã fuit dotata de bonis ipsius Diomedis, vt docet idẽ *Affl. ibi post alios.**
- Et ex his sit impositus finis tractatui de lure Adohæ Regni Neap. de quo Laus, & gloria tribuatur Sãctis. & Indiuidux Trinitati Patri, Filio, & Spiritui Sancto, ac Beatiss. Deiparæ Mariæ semper Virgini, ac Beato Andreæ Apost. & B. Nicolao Barensi meis Aduocatis, sub quorũ clypeo hæc omnia perfecì, verum, oĩa subijcio castigationi S. R. E. ac Regalis iurisdictionis, quibus sèper intèdo subiectus esse, & omnia, quæ dixi, & quæ dicam protestor, quòd fuerũt dicta, & dicta erunt pro earũ defensione, Tuq; benigne Lector amantiss. legito, quando otio licuerit, & expecta alia, adiuuante Deo, cui gratias age.

FINIS.

INDEX NOTABILIVM

Quæ in hoc operæ continentur .

A

- A**bbatis , & Innocentij loca per Io. Antonium Lanarium adducta explicantur q. 41. n. 34. & 35. fol. 237.
- A**ctio competens fisco pro adoba est realis quest. 9. n. 1. fol. 101.
- A**ctio pro adoba datur contra tertium possessorem quest. 9. n. 2. fol. 101.
- A**ctio creditoris differtur favore fisci, quæ aliàs nõ differreretur q. 49. n. 16. f. 278
- A**ctio pro uita militia datur contra tertium possessorem, non autem pro paragio q. 25. in alleg. Bammac. sub n. 13. fol. 178.
- A**ctio realis datur directè pro paragio super feudo, sed illo alienato datur in subsidium q. 25. in alleg. Bama. n. 134. f. 178
- A**ctus Principis regulari debent à iustitia fieri, & iustitia poli q. 42. n. 12. f. 140.
- Adoba, adobum, & adobamentum licet æquiuocè accipiantur, tamen differunt quest. 3. n. 1. fol. 9.**
- Adoba siue adiutorium debetur Regi pro pluribus filijs, & filiabus, & decisiones referuntur q. 19. n. 8. fol. 147.**
- Adoba siue adiutorium an debeat pro militia plurium filiorum, vel plurium casuum quest. 19. n. 6. & 8. fol. 147.**
- Adoba siue adiutorium debetur Regi pro filia vel simili coniunctione coniuncta quando ipse Princeps dotat illam quest. 20. n. 2. fol. 148.**
- Adoba antiquior est quàm uita militia, & paragium quest. 28. n. 4. fol. 194.**
- Adoba antiqua exigitur, pendente informatione capienda, vel solet exigi aliqua quantitas ad arbitrium Regia Camera quest. 5. n. 5. fol. 16.**
- Adoba assignata semel potest ex causa augeri quest. 32. n. 8. fol. 205.**
- Adoba Baronalis nõ debet solui à subfeudatariis seruientibus Regi personaliter quest. 10. sub n. 2. fol. 108. uide in uerbo in subfeudatarius.**
- Adoba cedi, & alienari potest per Regem quest. 33. n. 1. fol. 206.**
- Adoba commutata fuit Baronibus loco personalis seruitij tempore Regis Albonfi quest. 35. n. 15. fol. 217.**
- Adoba compensatur cū credito Baronis, et quomodo praticatur q. 33. n. 7. f. 207.**
- Adoba compensari solet cum stipendijs uassallorum quest. 33. n. 8. fol. 207.**
- Adoba continetur sub concessione facta cum feudali seruitio in Regno quest. 35. n. 10. & 13. fol. 216.**
- Idem si dicat sub feudali consueto seruitio quest. ibid. n. 13.**
- Adoba debetur à successore de feudo uēditō uel aliàs ad successorem peruento, si ita conuentum sit q. 23. n. 2. fo. 153.**
- Adoba debetur ex nonnullis feudis non solū in pecunia, sed etiā in specie ut par chirothecarum, & similia q. 5. n. 29. f. 24.**
- Adoba debita in specie fuit reuocata in nonnullis feudis, & soluitur quedam quantitas q. 5. n. 41. f. 25.**
- Adoba debetur ex functionibus fiscalibus in feudum concessis ad rationem quinq; unciarum pro singulis uiginti uncijs q. 5. nu. 33. f. 22.**
- Adoba debetur de feudo cū uassallis paucis, uel caupone, siue Castellano tantū tā quā de feudo inhabitato q. 6. n. 10. f. 32**
- Adoba debetur de functionibus fiscalibus concessis in feudum q. 6. n. 11. fo. 31.**
- Adoba debetur de feudis planis, & de tabula q. 6. nu. 12. fo. 31.**
- Adoba debetur de annuis redditibus concessis in feudum, & annuis prouisionibus concessis in feudum q. 6. n. 13. f. 31.**
- Adoba debetur de iurib. Dobana, et Portulania cōcessa i feudū q. 6. n. 14. et 15. f. 32**
- Adoba debetur de feudo sine uassallis tanquā de feudo inhabitato q. 6. n. 8. f. 31.**
- Adoba debetur de feudo consistente in territorijs q. 6. nu. 9. fo. 31.**
- Adoba debetur de bonis cum uassallis q. 6. nu. 7. fo. 30.**
- Adoba debetur de feudis datis in excābiū pro feudis ablatiis tempore guerra si dicta bona fuerit data in feudū q. 6. n. 4. f. 29**
- Adoba debetur pro rata feudi consignati non autem pro rata feudi non consignati q. 5. nu. 49. fo. 27.**

I N D E X

- Adoba debetur de feudo quaternato* q. 6. nu. 1. fo. 28.
- Adoba debetur extrà Regnū Neap. in casib. à iure feudorū permissis, sed in Regno nostro per capitula Papæ Honorij* q. 21. nu. 1. fol. 151.
- Adoba debetur à Barone pro terra retenta tantum, licet alias vendiderit* q. 23. nu. 4. fol. 153. vide in verbo Baro.
- Adoba debetur à possessore feudi, quando nihil est conuentum inter authorem, & successorem, sed postea repetitur ab ipso authore* q. 23. n. 6. fo. 154.
- Adoba debetur ex feudo uti tributum* q. 28. nu. 5. fo. 194.
- Adoba debetur prò doctoratu filij Regis, vel fratris* q. 19. n. 4. fo. 146.
- Adoba debetur pro dotanda femina Regis coniuncta etiã quando redditus Regni non sufficiunt* q. 20. n. 3. fo. 149.
- Adoba debetur prò maritanda filia spuria Regis* q. 20. n. 5. fo. 149.
- Adoba ad debetur, si vassalli essent pauperes, sed eis cõceditur dilatio ex equitate, et decisio refertur* q. 19. n. 9. f. 147
- Adoba debetur ratione expensarum, quas Dominus facit in bello* qu. 58. in conf. Fab. de Anna n. 26. fol. 308.
- Adoba an debeatur de subfeudo recuperato, siue recõcesso ut antiquitus, et negatur* q. 28. sub n. 3. et 4. f. 226. limitatur quando fuit reconcessum uti burgensaricum ibidem sub nu. 4. fo. 226.
- Adoba debetur de feudo recmpto prò ut prius* q. 37. n. 7. fo. 225.
- Adoba debetur de feudo vendito ab illo, qui illam sibi assumpsit. Et quid si emptor soluisse adobam venditori, ut solueret Regi & Curia* q. 56. n. 9. fo. 297.
- Adoba debetur de annuis redditibus datis in excambium feudi, quod per aliquem tenetur* q. 37. nu. 3. fo. 224.
- Adoba debetur ab omnibus illis, qui sunt feudatarij* q. 6. nu. 16. fo. 32.
- Adoba debetur à possessore feudi* q. 59. n. 1. cum seqq. fo. 313.
- Adoba debetur à conductore feudi* q. 8. n. 11. fo. 99. vide in verbo conductor.
- Adoba debetur de feudo inhabitato si tẽpore impositionis, vassalli nõ habitãt, licet postea habitet, et è cõtra, uti de feudo habitato, si habitent tempore impositionis, licet postea non habitent* qu. 10. nu. 2. 6. & 7. fo. 102. & 103.
- Adoba debetur quãdo vassallus seruit cũ salario, secus autem si seruit sine salario* qu. 11. sub nu. 2. fo. 107. col. 1.
- Adoba debetur prò redemptione Domini capti ab hostibus* q. 18. n. 2. fo. 145. vel si esset captus à latronibus. Et limitatur ibid. q. 18. n. 3. et 6. f. 146
- Adoba debetur si Regi expediret extrà Regnū hostibus obuiare, nec illos expectare* q. 17. n. 11. 14. et 15. f. 142. et 143
- Adoba debetur prò rebellionemius Civitatis Regni, vel partis Regni* q. 17. n. 7. & 12. fo. 142. & 143.
- Adoba debetur Regi insequenti hostes, & rebelles intrã, vel extrà Regnum* q. 17. nu. 4. & 8. fo. 141. & fo. 142.
- Adoba nõ debetur prò illa parte feudi quã Rex sibi adscribit* q. 6. n. 21. fo. 33.
- Adoba non debetur de feudis planis, et de tabula nõ quaternatis, sed debetur collecta* q. 7. n. 8. f. 36. vide in verbo collecta
- Adoba nõ debetur, quãdo feudatarius soluit prò feudo aliquid annuũ*, q. 37. n. 5. f. 224.
- Adoba non debetur quando feudatarius seruit extrà Regnum* q. 11. sub nu. 2. fo. 106. vide in verbo feudatarius.
- Adoba nõ debetur, quando concessio facta est sub annuo canone, uel redditu nõ aut sub feudali seruitio* qu. 11. n. 3. f. 108.
- Adoba nõ debetur quando Rex gerit bellum prò vindicanda propria iniuria. Vel si deuenit ad egestatem ex proprio facto* q. 17. 19. fol. 144.
- Adoba non debetur quando feudum esset tenue* q. 18. nu. 4. fo. 145.
- Adoba nõ debetur regulariter, nisi quatenus cõsuetudine nitatur* q. 19. n. 7. f. 147
- Adoba nõ debet de nouo imponi diminuto feudo, sed pensiones, et gratiæ debent suspendi* q. 31. nu. 11. fo. 202. in verbo pensiones, & in verbo diminuto.
- Adoba non debetur, quando prò feudo prestatur personale seruitium* q. 58. in conf. Fab. de Anna n. 13. & fo. 105. & seqq.

Adoba

NOTABILIVM.

- Adoba non debetur, ubi Rex iam collocavit filium absque; doce q. 20. n. 7. fo. 149.*
- Adoba non debetur de bonis excambiatibus cum feudo ex causa contractus q. 6. n. 5. fo. 30.*
- Adoba an debeat solui ab illo, qui seruit de persona in Curia Regis q. 11. n. 22. fo. 111.*
- Adoba an, & quando debet solui ab officialibus Regis q. 11. n. 23. ad finem questionis.*
- Adoba quando debeatur intra Regnum, vel extra Regnum remissive q. 17. n. 21. fo. 144.*
- Adoba an debeatur de subfeudo quaternato, quod alio vocabulo dicitur feudum quaternatum secundum quid, Regi vel Baroni, distinguitur quando concessio facta est cum feudis quaternatis, vel sine q. 6. n. 2. fol. 28.*
- Adoba ut debeatur, concessio debet continere qualitatem feudalem, feudi que mentionem q. 6. n. 3. fol. 29.*
- Adoba ut debeatur sufficit scientia non autem requiritur monitio Domini pro illo redimendo q. 18. n. 5. fol. 146.*
- Adoba ut debeatur sufficit quod feudatarius fuerit in possessione feudi, Et quando attendatur tempus impositionis q. 10. n. 3. & 8. fol. 103.*
- Adoba dicitur ab adobare sive adunare vel unire q. 2. n. 1. fol. 6.*
- Adoba dicitur expensa ad perpetuam utilitatem q. 25. in alleg. Camill. Vill. n. 8. fo. 175.*
- Adoba dicitur omne seruitium pecuniarium, quod prestatur per feudatarios q. 3. n. 2. fol. 9.*
- Adoba dicitur militare seruitium q. 58. in cons. Fab. de Anna n. 10. fol. 306.*
- Adoba dicitur p̄sso soluenda Regi ex feudis propter hoc unitis, et quare q. 1. n. 8. fo. 4.*
- Adoba decem uniarum cum dimidia pro functionibus fiscalibus, & alijs Iuribus concessis cum castro, vel ciuitate, redunda est ad uncias quinque, & unum quartum pro singulis viginti uncis secus autem, quando non essent unita vel cohererent feudo q. 5. n. 36. fol. 23.*
- Adoba debita per subfeudatarium solet aggregari subinfeudanti, & subinfeudans exigit a subfeudatario q. 60. sub n. 26. fol. 320.*
- Adoba, debita Baroni soluitur per ipsum Regi q. 58. in cons. Fab. de Anna nu. 17. fol. 307.*
- Adoba debita de subfeudo plano, & de tabula, sine attenasta seu de re particulari ipsius feudi, an possit commutari per nouam concessionem a Barone distinguitur q. 28. n. 5. fo. 227.*
- Adoba deduci an debeat a releuo in feudo vendito remissive, & distinguitur qu. 56. nu. 24. & 25. fo. 301.*
- Adoba differt ab adiutorijs, & quare, licet in genere sub adoba comprehendantur adiutoria q. 1. n. 13. fo. 55. & q. 3. n. 7. fo. 9.*
- Adoba est onus feudi, quod soluitur ratione utilis dominij q. 58. in cons. Fab. de Anna n. 19. et 21. fo. 307. et 9. 12. n. 3. fo. 116.*
- Adoba est onus reale feudi loco seruitij q. 25. in alleg. Camilli Villani n. 5. fo. 174. et q. 8. n. 5. fo. 97. ubi declaratur.*
- Adoba, et seruitium personale, an utrumque possit exigi qu. 11. nu. 2. fo. 105. vide in verbo seruitium.*
- Adoba, & seruitium personale debentur utrumque, quando sic esset pacto conuentum q. xi. n. 6. & 18. fo. 109.*
- Adoba est seruitium, quod pro feudo prestatur q. 58. in cons. Fab. de Anna nu. 1. fol. 305.*
- Adoba est quota fructuum, ex quibus debetur q. 24. n. 3. fo. 155.*
- Adoba est medietas fructuum illius anni, quo imponitur in Regno nostro q. 5. n. 1. fo. 15.*
- Adoba, et donatiuum differunt q. 14. n. 1. fo. 125.*
- Adoba exacta integra a Rege pars non soluentium rescindenda est illis, qui soluerunt pro dictis non soluentibus q. 61. num. 19. fol. 325. vide in verbo pars adoba.*
- Adoba exacta bona fide non restituitur si constat non esse allodium, non autem feudum q. 50. nu. 8. fol. 283.*
- Adoba exacta tempore, quo vassallus seruit de persona proprijs sumptibus fuit restituta q. 11. sub nu. 2. fo. 107.*
- Adoba exigenda ex feudo plano militari debetur Comiti, vel Baroni, a quo tenetur, vel seruitium iuxta inuestituram. Et quid in Regno Sicilia q. 7. nu. 2. fo. 35.*
- Adoba exigenda de feudo quaternato, sive cum vassallis debetur Regi non autem Baroni q. 7. n. 5. fo. 35.*
- Adoba exigenda super de Baiulatione concessa Vniuersitati debetur Baroni, non autem Regi quando concessio facta est cum sub-*

I N D E X

- feudatarijs, & subfeudis, suæ cum statu.*
& decisio refertur q. 6. n. 18. fo. 32.
- Adoba exigitur directè à possessore feudi q.*
8. nu. 1. fo. 96.
- Adoba exigitur à possessore feudi, licet feu-*
datarius non sit in possessione feudi qu.
10. n. 1. 3. & seqq. fol. 102.
- Adoba exigitur ab illo, qui percipit fructus*
ex feudo uti feudales, licet feudū sit in pos-
se alterius q. 8. n. 9. f. 98. et sub n. 8. et 13
- Secus si non uti feudales, quia non exigitur*
ab eo adoba d. q. 8. nu. 10. fol. 98.
- Adoba exigitur prò ut taxa antiqua pen-*
dente appellatione de grauamine dicte
taxe q. 5. 4. n. 18. fol. 293.
- Adoba exigitur in Regno nostro in tribus*
pagis, in Paschate, Augusto, & Natiui-
tate Domini q. 5. 1. n. 4. fo. 286.
- Adoba exigitur prò feudis gabellarum Ba-*
uilationum, dohanarum &c. prò singulis
20. uncjs exiguntur quinq. & unū quar-
tū, & taxatur ad rationē ducatorum tri-
ginta prò centenarij q. 5. n. 37. f. 23.
- Adoba extraordinaria minor releuio, et nō*
soluta deducitur à releuio, sin autem est
medietas fructuum, fiscus exigit quod est
pinguius ad electionem Curie, & exa-
ctum restituitur q. 13. n. 7. f. 122.
- Adoba generalis dicitur, quæ præstatur per*
omnes feudatarios cōgregatos ad instar
particularis adobæ q. 3. n. 3. fo. 9.
- Adoba hodie non potest considerari, nec in*
facto, nec in iure propter diminuendum
paragium q. 25. n. 14. & 24. fo. 171.
- Adoba imposita Baronib. debetur ab illo, qui*
erat Baro tēpore impositionis non autem
ab illo, qui est Baro tempore solutionis q.
10. n. 8. f. 103.
- Adoba imposita prò guerra, & non exacta*
non debetur finita guerra, nisi proteste-
tur Rex q. 22. n. 4. fo. 152.
- Adoba imponi prò vna causâ, potest con-*
ueri prò aliâ q. 22. n. 5. fol. 152.
- Adoba imponi pōt à Rege pro defensione fi-*
dei catholice nō solū vassallis demania-
libus, sed burgenstibus q. 17. n. 22. f. 145.
- Adoba imponitur post concessionem, suaden-*
te necessitate publica Domino sic asse-
rente q. 4. n. 5. fo. 11.
- Adobi imponi potest post concessionē ex ne-*
cessitate belli extra Regnū q. 4. n. 4. f. 11.
- Adoba imponi in quibus causis possit remis-*
siuè ponitur q. 4. n. 1. f. 10.
- Adoba imponi potest suadente bono publico*
pacis, vel belli q. 4. n. 2. fo. 10.
- Adoba imponi post concessionem feudi debet*
secundū leges, sed antè concessionē, impo-
nitur ex voluntate cōcedētis q. 4. n. 3. f. 11
- Adoba imponi non potest in vno Regno prò*
defensione alterius Regni q. 15. nu. 20. et
24. fo. 144.
- Adoba imponi potest ob iustum timorem*
guerre in Regno q. 17. n. 23. fol. 145.
- Adoba imponi non potest quando guerra*
euenerit culpa Domini, vel rebellio ob
tyrannidem q. 17. n. 17. f. 143.
- Adoba imponitur à Rege in casu Rebellionis*
guerre notabilis, grauis, non procurata,
non simulata, et non momentanea q. 17.
n. 2. fo. 141.
- Adoba imponitur à Rege in casib. de iure cōi*
feudorū, et de iure Regni q. 16. n. 15. f. 140
- Adoba imponēda in casib. legitimis, nō debet*
excedere sūmam taxæ q. 17. n. 18. f. 144
- Adoba imponi non potest, pendente solutio-*
ne donatiui q. 40. nu. 2. fo. 229.
- Adoba inducta est ad perpetuam utilita-*
tem feudi q. 8. nu. 4. fo. 97.
- Adoba intelligitur remissa si fuerit remis-*
sum adiuuamentum, tanquam sub illo
contenta, & è contra qu. 3. nu. 5. fo. 9.
- Adoba licet hodie nō exigatur in Regno sub*
nomine adoba, exigitur tamē sub nomi-
ne donatiui, et necessarij q. 4. nu. 7. f. 11.
- Adoba non minuat paragium refertur de-*
cisio q. 25. n. 1. f. 169. & nu. 23. f. seqq.
- Adoba non minuit Ius tapeti, & refertur*
decretum Regiæ Camera q. 28. nu. 7. fol.
195. vide in verbo Tapeti ius.
- Adoba non minuit vitam militiam, &*
decisiones afferuntur qu. 25. in alleg.
Camilli Villani nu. 7. fol. 174.
- Adoba ut diminuat paragium debet im-*
minere tempore mortis qu. 25. in alleg.
Camilli Villani n. 13. fol. 175.
- Adoba non minuitur tanquam onus feudi*
ex forma pacti propter onera, secus
autem paragiū, ut debitū ex ipso feudo
intrinsecè diminuitur qu. 15. num. 8. fol.
170.

Adoba

NOTABILIVM.

- Adoba nō augetur, nec diminuitur, quādo reperitur taxata, secus autem si reperitur concessio sub feudali seruitio solito, & consueto, quia augetur, & diminuitur q. 32. n. 5. fol. 204.*
- Adoba non exacta, finita guerra, an debeat distinguitur q. 22. n. 1. fol. 152.*
- Adoba non exacta in Curia Perceptorum Prouinciarum adhuc potest exigi qu. 22. n. 2. fol. 152.*
- Adoba non exacta voluntate Regis, censetur remissa q. 22. n. 3. fol. 152.*
- Adoba non deducenda est, quando annua quantitas est promissa absq; diminutione, & decisio refertur q. 8. n. 14. f. 100.*
- Adoba non dicitur prescripta, si non fuit prestata per centum annos, quando tamen casus debenda adoba nō euenerit, nec fuit petita, nec negata Domino existēti in quasi possessione Domini in uassallū, secus autē Domino nō existēte in possessione Domini, nec uassallo in subiectione q. 50. n. 5. & 6. f. 282. et 283.*
- Adoba non commutatur quando fuit taxata per generalem taxam Regni in subfeudis q. 28. n. 6. fol. 227.*
- Adoba non prescribitur à Domino, si uassallus docuerit rem esse allodiam nō autem feudalem etiam si octuaginta anni essent effluxi q. 50. n. 7. fol. 383.*
- Adoba nō soluitur ex feudis, quādo aliquid annuū prestatur secus autē quando nihil annuū debetur q. 29. n. 5. et 6. f. 228.*
- Adoba non exacta à Barone ex quo de persona seruij proprijs sumptibus, debet exigi rata à uassallis q. 11. sub n. 2. fol. 108. vide in verbo Rata.*
- Adoba non deducitur in liquidatione uitae, et militiae q. 24. in cons. Anell. Amati 12. n. 30. fol. 168.*
- Adoba ordinaria, & si reperiat soluta deducitur ex solutione releuij, et quid si prius reperitur solutum releuium. q. 13. n. 5. fo. 121.*
- Adoba ordinaria deducitur ex solutione releuij, si non reperitur soluta q. 13. n. 4. fol. 120.*
- Adoba posita confuse in Cedula confuse corrigitur q. 54. sub. n. 15. fol. 293.*
- Adoba prò militiae fratris uirtute Capitularū Papa Honorij in toto Regno est uenciarū 12000. et sub n. 4. q. 19. n. 3. f. 146.*
- Adoba prestatur tempore belli qu. 24. in cons. Anell. Amati n. 17. fol. 166.*
- Adoba potest prestari per substitutum, nisi aliter Rex senserit q. 8. n. 7. fol. 97.*
- Adoba prestatur in Regno loco personalis seruitij de voluntate Domini, & uassalli q. 7. in alleg. 2. n. 28. fol. 61.*
- Adoba respicit in specie feuda, Donatiuū respicit bona allodialia, & totum Regnum q. 61. n. 7. fol. 322.*
- Adoba remittitur contractu, priuilegio, & prescriptione, & declarantur talis modi q. 50. n. 1. fol. 282.*
- Adoba remittitur uassallo per Regem, & uenditur q. 33. n. 5. fol. 206.*
- Adoba soluenda est integrè de functionibus fiscalibus concessis in feudum non obstante alienatione partis illarū nisi adoba diuidatur pro rata quantitatis alienata q. 56. n. 17. & 18. fol. 299.*
- Adoba soluenda Perceptori illius Prouincia, in qua situm est feudum, potest solui in alio loco ex ordine superioris et decisio refertur q. 11. n. 16. fol. 100.*
- Adoba soluta superflue est rescicienda soluenti q. 56. n. 16. fol. 299.*
- Adoba soluta superflue ab uno Barone excomputatur illi in adoba currenti, vel oneratur alijs qu. 5. n. 48. fol. 26.*
- Adoba soluta ab emptore prò terra retenta panes uenditorem rescicienda est emptori ab ipso uenditore q. 23. n. 5. f. 154.*
- Adoba soluitur ad perpetuam feudi utilitatem q. 24. nu. 2. fol. 155.*
- Adoba soluitur Domino directo à Domino utili q. 12. n. 4. fo. 116.*
- Adoba soluitur in Gallijs in pecunia, & dicitur Arriebar q. 1. nu. 10. fo. 4.*
- Adoba soluitur integra à feudatario possidente tempore impositionis, licet tempore solutionis non esset in possessione, & decisio refertur q. 13. n. 14. fo. 123.*
- Adoba soluitur de feudo recuperato secundū taxam tempore primae concessionis, non autem tempore recuperationis q. 37. n. 1. f. 223.*
- Adoba soluitur in Regno Sicilia ultra pharum q. 1. n. 9. fol. 4.*

I N D E X

- Adoba soluitur in Alemania quæst. 1. nu. 14 et à Brandeburgensibus d. quæst. 1. n. 15. fol. 5.*
- Adoba soluitur de feudo reuerso ad primū Dominum, secundum taxam primi Domini, non obstante taxa medio tēpore facta quæst. 5. n. 15. fol. 18.*
- Adoba soluitur integre de feudis inhabitatis, vel sine vassallis à Barone uti de feudo inhabitato ad rationem taxatam quæst. 5. n. 28. fol. 20.*
- Adoba soluitur Baroni de feudo quaternato secundum quid qu. 7. in alleg. 3. n. 23. fol. 79.*
- Adobam soluere quisnam debet, quando fructus feudi sunt venditi quæst. 56. n. 23. fol. 301.*
- Adoba soluitur integra à primogenito q. 24 n. 5. f. 156. uide in verbo primogen.*
- Adoba soluenda est tanquam de feudo inhabitato, quando in feudo non remansit nisi solus Castellanus, vel caupo q. 31. n. 10. fol. 202.*
- Adoba soluta Domino victo, non debet iterum solui Domino Victori quæst. 4. n. 6. fol. 11.*
- Adoba non soluta de feudo dato in excābium, exigitur à possessore bonorum excambiatorum, sed in subsidium qu. 8. n. 6. fol. 97.*
- Adoba non soluitur de summa, quā Baro exigit ex causa doni à Vassallis qu. 6. n. 17. fol. 32.*
- Adoba non soluitur in Regno nostro ex feudis concessis sub annuo canone, siue redditu quæst. 10. n. 4. fol. 108.*
- Adoba non soluitur ex Iuribus Portulanie, & alijs incertis Introitibus, et non taxatur quæst. 5. n. 43. fol. 25.*
- Adoba subrogatur loco personalis seruitij quæst. 24. in cons. 12. Anell. Amati nu. 7. fol. 164.*
- Adoba subrogata est loco seruitij personalis quæst. 58. in cons. Fab. de Anna nu. 12. fol. 306.*
- Adoba supersedetur in exigendo quando introitus feudales supersedentur à Rege ne exigantur quæst. 31. n. 16. fol. 203.*
- Adoba suspenditur, si per Regem suspenduntur introitus feudales, ex quibus debentur quæst. 33. n. 6. fol. 206.*
- Adoba sicut est seruitium militare, & personale respectu Regis, sic etiam est respectu Baronis, quoad subfeudatarios q. 58. in cons. Fab. de Anna num. 16. fol. 307.*
- Adoba quomodo taxatur tempore guerra q. 4. nu. 4. & 5. fo. 16.*
- Adoba quomodo debetur de feudis, quæ deuenerunt in manus hostium, q. 11. sub n. 2. fol. 106.*
- Adoba quando præstatur ab emptore, & quando à venditore q. 8. n. 13. fol. 99. vide in verbo emptor, & venditor.*
- Adoba si est taxata, & fructus Dobana defecerint, fiscus non amittit adobam istius anni, quo defecerunt fructus qu. 53. nu. 3. fol. 289. Idem in sequentibus annis vberioribus, nam fiscus accipit adobam annorum præcedentium steriliū, q. 53. nu. 4. & 5. fol. 289.*
- Adoba si non est taxata, sed tantum fuit facta concessio indeterminata, distingue de rigore, & de equitate, & nu. 6. Et quid si concessio facta sit tempore taxa veteris, vel taxa noua q. 53. nu. 5. fol. 289.*
- Adoba taxata secundum taxam veterem non augetur, nec habetur in ea ratio augmenti, non sic in taxa noua qu. 5. num. 23. fo. 20.*
- Adoba taxata semel non potest diminui, nisi expressè per Regem fuerit ordinatum q. 31. n. 6. fo. 201.*
- Adoba taxata de functionibus fiscalibus concessis in feudum, non augetur auctis functionibus fiscalibus q. 32. nu. 7. fo. 205.*
- Adoba taxata semel in Regno, nec diminitur, nec augetur, & quare qu. 32. nu. 2. & 4. fo. 204.*
- Adoba taxatur ex feudo in pecunia ad rationem ducatorum vigincti sex pro centenario q. 5. nu. 34. fo. 22.*
- Adoba taxatur ex functionibus fiscalibus, & alijs iuribus concessis una cum castro, vel Ciuitate ad rationem decem*

NOTABILIVM.

- unciarum cum dimidia prò singulis vigineti uncijis, quod est correctum per Regiam Cameram q. 5. nu. 35. fol. 22.*
- Adoba taxatur prò rata feudi possessi, & prò rata feudi venditi q. 59. num. 15. fol. 314*
- Adoba taxatur nulla habita ratione de vita militia secundogeniti q. 24. nu. 7. fol. 156.*
- Adoba taxatur ex prouisionibus, et etiam alijs iuribus in feudū concessis, et debetur ad rationem quinque unciarum, et unius quarti prò singulis vigineti uncijis reddituum q. 5. n. 34. & 35. fo. 22.*
- Adoba taxatur diuerso modo in Rege, & diuerso modo in Barone qu. 21. nu. 5. fo. 151.*
- Adoba unde dicatur q. 58. in cons. Fab. de Anna nu. 9. fol. 306.*
- Adoba vigore Capitulorum Papa Honorij debetur adhuc si Rex parum extrà Regnum egrederetur q. 17. num. 9. fo. 142. Vel si Ciuitatem extrà Regnum acquisitam vellet defendere ibid. nu. 10. fol. 142.*
- Adoba vigore capitulorum Papa Honorij non debetur prò bello, vel rebellionē extrà Regnum q. 17. n. 8. fo. 142.*
- Adoba, ut imponatur, multa debens considerari q. 1. nu. 16 fo. 5. & 6.*
- Adoba ut debeat, non requiritur bodie unio feudorum q. 2. nu. 4. fo. 7.*
- Adoba ut debeat, sufficit percipere annuam quantitatem prò fructibus feudi q. 8. nu. 8. & seq. fol. 98.*
- Adoba uendita per Regem, debet ab ipso Rege resciri q. 31. sub nu. 24. fol. 202.*
- Adoba una debetur, etiam si duo casus petendi eod. anno euenerint q. 17. num. 5. fol. 141.*
- Adoba diminutio ordinatur per Regem ex certa scientia, cum clausula, non obstante q. 31. nu. 7. fol. 201.*
- Adoba exactio potest supersederi ordine Domini q. 11. sub nu. 16. fol. 111.*
- Adoba exactio non potest impediri per Commissarium redemptionis debitorum Vniuersitatis q. 2. n. 10 fo. 8. uide in uerbo exactio.*
- Adoba exactio in Regno Neapolitano spectat ad Regios Perceptores, qui rigidissime exigunt q. 51. n. 3 fol. 286.*
- Adoba nomen in genere comprehendit omnia seruitia prestanda in pecunia à vassallis Domino suo q. 1. n. 12. & seq. fol. 5.*
- Adoba nomen est barbarum, & equiuocè accipitur cum adobo, & adobamento q. 1. n. 5. fol. 3.*
- Adoba nomen est vox Barbara Regni Neapolitani, & aliorum Regnorum q. 2. n. 3. & 6. fol. 7.*
- Adoba onus spectat ad Dominum, non ad conductorem q. 58. in cons. Fab. de Anna n. 18. fol. 307.*
- Adoba onus reale est, & à possessore feudi debetur q. 56. n. 4. fol. 297.*
- Adoba onus an minuat paragium, & resoluitur non minuere q. 25. in alleg. Oflau. Bammacar. n. 1. 3. 4. & 5. fol. 176. & 171. uide in uerbo onus.*
- Adoba origo ostenditur à tempore Cōradi Imperatoris introducta, Et quomodo ex feudis debeat q. 1. n. 2. fol. 2.*
- Adoba onus nō minuit vitam militiam, & decisiones referuntur q. 25. in alleg. Bammacar. n. 2. & 12. fol. 176. & 278. uide in uerbo onus.*
- Adoba materia à Iacobo Ayello indicata locupletatur ab Auctore q. 1. n. 1. fol. 2.*
- Adoba origo late recensetur q. 24. in cons. Anell. Amati 12. n. 6. fol. 164.*
- Adoba pars non soluta, est rescicienda fisco, quando illius impositio incipit à parte integrali, non autem à quantitate, secus autem quando incipit à quantitate, & terminatur in parte integrali q. 61. n. 21. & 22. fol. 326.*
- Adoba plures debentur si plures sunt fgingine coniuncte Regis dotande q. 20. n. 4. fol. 149.*
- Adoba quantitas debita respectu plurium terrarum sub vno Barone, non debet exigi ab vna sola terra, sed separatim ob vnaquaque q. 33. n. 13. fol. 208.*
- Adoba quantitas probatur per multiplicatas solutiones q. 6. n. 19 fol. 32.*
- Adoba rata debita per vassallos contribuentes*

I N D E X

- buentes Baronii, directè exigitur ab ip-
sis vassallis, & tantominus soluit Ba-
ro, & alia rata exigitur ab ipso Baro-
ne, prò qua non molestantur vassalli**
q. 5. n. 22. fol. 19.
- Adoba rata quando inter emptorem, &
venditorem, vel locatorem, & condu-
ctorem partiatur quest. 10. n. 9. fol.
103. vide in verbo Rata.**
- Adoba reseruatio in confirmatione feudi
recuperati intelligitur de adoba taxa-
ta in prima concessione q. 37. nu. 2. fol.
224.**
- Adoba solutio an faciat presumi assensum
prestatum q. 7. in alleg. 3. num. 37. fol.
82. & in alleg. 4. n. 26. fol. 91. vide in
verbo Assensus.**
- Adoba solutio demonstrat feudalem esse
partem feudi, ex qua proportionabili-
ter prestatur q. 12. n. 15. fol. 118.**
- Adoba solutio indicat feudum, ex quo sol-
uitur esse quaternatum q. 12. n. 2. fol.
116. & n. 16.**
- Adoba solutio non minuit alimenta debi-
ta secundogenitis ex dispositione testa-
toris q. 24. n. 8. fol. 156.**
- Adoba solutio respicit fauorem publicum
q. 25. in allegat. Octau. Bammac. n. 8.
fol. 177.**
- Adoba subrogatio loco personalis seruitij
procedit Domino volente, & decifio
refertur q. 11. n. 15. fol. 100.**
- Adoba solutio qualiter liquidetur q. 24. in
conf. Anell. Amati n. 9. fol. 164.**
- Adoba taxatio necesse est quod produca-
tur, quòd ita facta fuit qu. 31. nu. 8.
fol. 201.**
- Adoba vox, eiusque allusio procedi ex
diuersarum Prouinciarum nomine q.
2. n. 2. & 8. fol. 7.**
- Adobamentum dicuntur omnia adiucto-
ria, & seruitia prestata Domino à vas-
sallis q. 3. n. 6. fol. 9.**
- Adobamentum dicitur propriè solutio,
qua fit ex pluribus feudis combinatis
q. 3. n. 4. fol. 9.**
- Adobamentum in pecunia soluitur plerū-
que prò seruitio personali, & qualis
sit solutio q. 58. in conf. Fab. de Anna
n. 6. fol. 306.**
- Adgnatus in quarto gradu non succedit
in subfeudo quaternato, & decifio re-
fertur q. 7. n. 23. fol. 38.**
- Adgnatus vsque ad decimum gradum,
cognatus vsque ad septimum succedit
de iure Romano q. 7. in allegat. n. 11.
fol. 44.**
- Adiutorium debetur Domino, non autem
vsufructuario, vel illi, qui tenet feudū
in pignus q. 58. in conf. Fab. de Anna
n. 32. fol. 309.**
- Aduocatus fiscalis M. C. V. criminum nō
est immunis ab adoba, & habet sal, &
saccarum à Regia Curia quest. 11. n.
29. fol. 114.**
- Afflicus non est preferendus Andreae de
Ifern. q. 7. in alleg. 2. n. 52. fol. 65.**
- Afflicus in Const. ut de successione post
num. 1. loquutus de successione feudi
plani, & de tabula declaratur de quo
iure intellexisset q. 7. in allegat. 2. nu.
62. 64. 65. fol. 67.**
- Afflicus Commentarium super Constitu-
tionibus appellatur Illustre q. 7. in al-
leg. 2. n. 63. fol. 67. vide in verbo Com-
mentarium.**
- Afflicus in decif. 282. loquenti de feudo
plano, & de tabula respondetur q. 7. in
alleg. 3. n. 9. fol. 76.**
- Aggregatio ad sedilia Ciuitatis Neapolis
non potest fieri, etiam si concurrat ma-
ior pars congregatorum, nisi tamen
accedat etiam consensus Regis q. 34. n.
29. fol. 213.**
- Aloysius de Leo in l. leges n. 27. C. de legi-
gibus, quomodo intelligi debeat de suc-
cessione feudi plani, & de tabula decla-
ratur q. 7. in alleg. 2. n. 69. fol. 68.**
- Anellus Amatus laudatur fol. 41. & 42.**
- Anelli Amati argumento dicentis indi-
stinctè paragium successisse loco legiti-
mae, & proinde quia legitima debetur
deductis oneribus, ita, & paragium,
respondetur q. 25. nu. 17. 18. & seqq.
fol. 172.**
- Anello Amato dicenti donatiuum esse
idem quod adoba, vel ad instar, vel
loco adoba respondetur q. 25. n. 22. 23.
& seqq. fol. 172. & 173.**

Ancl.

NOTABILIVM!

- Anelli Amati Consilia ponuntur fol. 157. & seqq.*
- Andreas de Ifern. in Const. post litem, & in §. quid ergo n. 6. de inuestit. de re alieni facta, asserens paragium esse onus feudi declaratur quest. 24. n. 21. fol. 121. Conf. Anell. Amati 11.*
- Andreas de Ifern. in Const. Comitibus loquens de vita militia ut subrogetur loco legitima declaratur qu. 24. in conf. Anell. Amati n. 4. fol. 164.*
- Andreas de Ifern. defenditur super contrarietate quando fiscus, & priuatus agunt ad eandem rem, quam causa prius debeat terminari q. 49. n. 17. fol. 278.*
- Andreas de Ifern. dicens in feudo plano, & de tabula succedere consanguineos quantumcunque remotos intelligi debet de consanguineis etiam post tertium gradum ad excludendam constitutionem Regni, & etiam post septimum gradum ad excludendum ius commune feudorum q. 7. in alleg. n. 47. fol. 64.*
- Andreas de Ifern. in Const. ut de success. versic. in alijs feudis distinguit feuda quaternata ab alijs non quaternatis, ut in quaternatis succedatur ex Const. in alijs iure communi Ramanorum q. 7. in alleg. 2. n. 43. fol. 63.*
- Andreas de Ifern. Euangelista iuris feudorum q. 7. in allegat. 2. n. 2. fol. 56.*
- Andreas de Ifern. adeo extollitur, ut tantum queratur an Andreas dixerit, non autem quare dixerit quest. 7. in alleg. 2. n. 45. & seqq. fol. 63.*
- Andreas de Ifern. dicens quod feudum improprium quoad nonnulla retinet naturam veri feudi declaratur quest. 7. in alleg. 2. n. 27. fol. 60.*
- Andreas de Ifern. non regulauit successionem feudalium a successione allodialium q. 7. n. 48. in alleg. 2. fol. 64.*
- Andreas de Ifern. in Const. ut de successio. nib. & in cap. 1 de natur. success. feud. declaratur q. 7. in allegat. n. 13. fol. 46.*
- Andreas de Ifern. nunquam fuit loquutus contra iura feudalium, sed illa interpretatus fuit q. 7. in allegat. 2. n. 49. fol. 64.*
- Antonius Caracciolus Praeceptor Authoris laudatur q. 26. n. 1. fol. 182.*
- Antonius Capycius in cap. Imperialem fol. 26. col. 1. loquutus de feudo plano, & de tabula, quod tenetur a Barone declaratur an loquatur de illius successione q. 7. in allegat. 2. n. 67. fol. 68.*
- Antonij Capicij locus in verbo feudorum executiones declaratur q. 41. n. 33. fol. 236.*
- Annus emergens inspicitur in solutione adoba, non autem naturalis q. 13. nu. 8. fol. 122.*
- Argumentum de vita militia ad paragium aliquando valet q. 26. n. 40. f. 138 & q. 24. in Conf. Amat. n. 27. f. 169.*
- Arbitrium iudicis praeualere debet in taxatione paragii, sive dotis de paragio q. 27. n. 4. fol. 192.*
- Argumentum de vita militia ad paragium non semper procedit qu. 24. nu. 27. fol. 163. in conf. Anell. Amati.*
- Argumentum de ueditione ad locationem, valet quando non adest ratio q. 58. in conf. Fab. de Anna n. 40. fol. 301.*
- Affensus Baronis an possit praestari solo verbo vel alio modo, & an requiratur forma Cancellariae q. 7. in alleg. 4. n. 24. fol. 91.*
- Affensus Baronis quando solus non sufficit, non praesumitur spacio triginta annorum q. 7. in alleg. 3. n. 38. fol. 82.*
- Affensus est gratia Principis q. 42. nu. 9. fol. 240.*
- Affensus an praesumatur praestitus ex receptione adoba q. 7. in alleg. 4. n. 26. fol. 91. vide in verbo Adoba solutio.*
- Affensus an, & quando possit impetrari lite pendente q. 7. in alleg. 4. nu. 28. fol. 91.*
- Affensus non potest impetrari facta reuocatione, etiam si dicatur non obstante reuocatione q. 7. alleg. 3. n. 41. fol. 38.*
- Affensus est mera voluntas, & gratia Principis, exceptis certis casibus q. 41 n. 25. fol. 235. & fol. 240. n. 9. q. 42.*
- Affensus Baronis, non autem Regis requiritur in alienatione feudi plani, & potest esse tacitus q. 7. n. 10. & 12. fol. 36.*

I N D E X

- Affensus est subreptitius si in memoriali non asseratur rem esse de demanio q. 7. in alleg. 3. n. 2. fol. 73.*
- Affensus habetur pro prestito, quando non adest iustat causa dissensendi q. 42. n. 3. fol. 339.*
- Affensus non probatur per enunciatiuam in contractu a notario factam q. 7. in allegat. 3. n. 37. fol.*
- Affensus in quibus casibus non quaternat q. 7. in allegat. 3. n. 25. fol. 79.*
- Affensus Regis, & Baronis requiritur in alienatione feudi plani, & de tabula non soliti concedi q. 7. in alleg. 3. n. 26. fol. 79.*
- Affensus Regius super feudali alienatione est de iure communi feudorum, sed Constitutiones, & Pragmaticae Regni statuerunt tempus obtinendi, & registrandi q. 43. num. 11. & 13. fol. 245.*
- Affensus Regius an requiratur quando conceditur res nemorosa, vel parum vilis etiam in pecunia q. 7. in allegat. 4. n. 28. & 20. fol. 89. & 90.*
- Affensus Regius quando possit impetrari post mortem alienantis, qui impetrauerit assensum Baronis q. 7. in allegat. 4. n. 21. fol. 90.*
- Affensus Regius postea impetratus venit cumulatiue ad assensum Baronis q. 7. in alleg. 4. n. 22. fol. 90.*
- Affensus Regius quaternat subfeudum veniatum cum illo q. 7. in alleg. 4. n. 2. & 3. fol. 87.*
- Affensus Regius super alienatione subfeudi Baronis tollit obstaculum constitutionis Diuae memoriae, & perfectionat actum q. 7. in alleg. 4. n. 9. fol. 88.*
- Affensus Regius prima vice impetratus super alienatione subfeudi an semper requiratur q. 7. in alleg. 4. n. 10. fol. 88.*
- Affensus non censetur remissus concesso feudo franco a seruitio, & adoba quest. 14. n. 15. fol. 127.*
- Affensus registratur, ad hoc ut Rex habeat notitiam de feudatario, & de feudo q. 7. in alleg. 3. n. 19. fol. 78.*
- Affensus Regius habet vim inuestiturae q. 7. in alleg. 3. n. 14. fol. 77.*
- Affensus omni tempore impetrari potest, quando non datur reuocatio vigore alicuius legis q. 7. in alleg. 4. n. 29. fol. 91.*
- Affensus verba sunt sequenda sicut vestigia leporis sectantur a cane q. 7. in allegat. n. 18. fol. 53.*
- Affensus Regis in Regno validat alienationem feudi q. 41. n. 25. fol. 336.*
- Affensus uti quid confirmans requirit contractum, qui sit confirmabilis q. 41. n. 27. fol. 236.*
- Ascendentes de iure communi excluduntur a successione feudi q. 7. in alleg. 2. n. 31. fol. 61.*
- Auctis focalaribus, non augentur functiones fiscales q. 32. n. 9. fol. 205. vide in verbo focalaribus.*
- Auctoritati non autem rationi hodie creditur q. 7. in alleg. 2. n. 39. fol. 62.*
- Augmentum assumit naturam rei, cui accedit q. 24. in cons. 12. Anell. Amati n. 13. fol. 166.*
- Author instituit tractatum de dote de paraggio q. 29. n. 1. fol. 196.*

B

- B** *aiulationum feudalium ad oba quomodo taxetur q. 5. n. 37. fol. 23.*
- Baro civilis habet vile dominium feudi, non autem Dominus criminalis qu. 48. n. 5. fol. 272.*
- Baro civilis, non autem Dominus criminalis exigit adiutoria ex Const. Quaplorium q. 48. n. 1. & 4. fol. 272.*
- Baro delinquens in territorio alterius Baronis, fit subditus illi ratione delicti q. 47. n. 24. fol. 267.*
- Baro delinquens in territorio alterius Baronis an sit remittendus ad. M. C. V. q. 47. n. 19. 32. 40. 45. fol. 266. 268. 269.*
- Baro dicitur ciuis Neapolitanus q. 47. nu. 39. fol. 271.*
- Baro dicitur ille, qui habet Iurisdictionem civilem q. 48. n. 6. fol. 273.*
- Baro dicitur Regius officialis, & Iustitarius in sua terra, & dicitur Iustitiarius, & Regulus, & Princeps q. 47. n. 15. 16. & 18. fol. 265. 266.*
- Baro dicitur causa immediata in subfeudo*

NOTABILIVM.

- do quaternato secundum quid, q. 7. in alleg. Bammarij n. 23. fol. 90.
- Baro immunis ab adoha, an sit immunis ab adoha extraordinaria** q. 44. nu. 1. fol. 247. & seqq. vide in verbo immunis.
- Baro non potest concedere immunitatem subfeudatarijs à seruitio** q. 15. n. 9. fol. 131.
- Baro non vocatus, nec veniens, nec miſſens, imo discrepans adhuc soluit donatiuum** q. 34 n. 10. fol. 210.
- Baro nõ soluens integram adoham unius anni, tunc absumpto libro vateri, ponitur in residuis exequutionis sequentis anni** q. 51. n. 6. fol. 286. vide in verbo Vassallus.
- Baro non potest dicere, Rex grauat me, Ego volo grauare Vassallos meos. qu.** 16. n. 9. fol. 139.
- Baro non potest remittere seruitia debita feudo, nec etiam redditus prò re feudali** q. 23. n. 10 fol. 207.
- Baro petit adoham à vassallis, quando Rex petit à Barone** q. 16. n. 7. fol. 138.
- Baro, pendente iudicio immunitatis, an teneatur soluere adoham distinguitur** q. 41. num. 1 & seqq. fol. 232. vide in verbo feudatarius, in verbo Immunitas.
- Baro soluit integram adoham, quando Vniuersitas non tenetur contribuere** quest. 5. n. 18. fol. 19.
- Baro vocatus, & non veniens, tenetur habere ratum quod fecit maior pars congregatorum** q. 34. n. 11 fol. 210.
- Barone immune à seruitio ob feudum francum, an sint immunes vassalli distinguitur** q. 15. n. 1. fol. 130.
- Barone immune à seruitijs feudalibus ob eius fauorem, non autem vassallorum non sunt immunes vassalli à contributione** q. 15. n. 3 fol. 130.
- Et quid quando fauore vassallorū ibidē** n. 4. vide in verbo vassallus, in verbo Immunitas.
- Barone immune à seruitijs præstandis Regi, sunt quoque immunes vassallis à contributione** q. 15. n. 2. fol. 130. vide in verbo Immunitas.
- Barone non taxato prò adoha, non debet taxari Vniuersitas.** q. n. 16. fol. 18. vide in verbo vassallus.
- Baro retinens panes se unam ex terris venditis, soluet adoham prò terra retenta tantum** q. 23. n. 4. fol. 153.
- Baronis industria an subiaceat solutioni adobe** q. 6. n. 20. fol. 32.
- Barones, & Regnum donant, ideo ipsi vocantur tanquam interesse habentes** q. 34. n. 2. & 3. fol. 209.
- Barones grauant vassallos, quando Rex grauat Barones** q. 16. n. 10 fol. 139.
- Barones habent hodie communicatum marum, & mixtum imperiū per Reges in hoc Regno** q. 47. n. 17. fol. 226.
- Barones Longobardi succedentes uni, exigunt unicam subuentionem, si verò feudum diuisum, tunc quilibet ex suo quarterio exigit** q. 48. n. 10. fol. 274.
- Barones non possunt imponere adoham in casibus Capp. Papæ Honorij** q. 16 nu. 7. fol. 138.
- Barones omnes debent vocari, sed vocati, & non venientes, adhuc tenentur habere ratum factum à maiori parte congregatorum** q. 34. n. 14. fol. 211.
- Barones omnes, Ciuitates, & loca Regni vocantur ad generale parlamentum per speciales litteras Regias à Prorege missas** q. 34. n. 4. fol. 209.
- Barones protestantur in impositione donatiui, se non teneri ad adoham pendente solutione donatiui** q. 40. num. 6. fol. 230.
- Barones plures in eod castro, solent alternis annis gubernare, & cõstituire officiales, et iure probatur posse fieri** q. 47 nu. 1. et 2. fo. 264. vide in verbo Combaro.
- Barones Regni Neapolitani non tenentur dare lignamina prò fabricandis trirēmibus alterius Regni** q. 17. nu. 24. fol. 144.
- Barones Regni Neapolitani vsupauerūt comparere prò suis Vniuersitatibus, etiam si non agatur de eorum interesse** q. 34. n. 24. & 25. fol. 212.
- Barones statuunt hodie ex præscripta consue-**

- suetudine in parlamenti, licet agatur
coequali interesse cum Vniuersitati-
bus q. 34. n. 26. fol. 212.*
- Baronalis terra effecta de demanio an-
soluat adobam, quam prius soluebat
Baro q. 37. n. 8. fol. 225.*
- Bartolomeus de Capua sistens in Curia
Regis, fuit factus immunis ab adoba-
ex speciali priuilegio Regis q. 11. n. 22.
fol. 111.*
- Bartolomeus Camerarius dicēs quōd as-
sensus Regis super subfeudo impetratus
quaternat illud, declaratur quomodo
procedat q. 7. in alleg. Bammacarij n.
4. & seq. fol. 87. & seq. ubi latē decla-
ratur quando tenetur immediatē, &
in Capite à Regia Curia, vel ut ab eo
vel sub eo tenetur & n. 7. d. loco*
- Beneficium minus valere dicitur propter
onus q. 24. in cons. 12. Anell. Amati n.
32. fol. 168.*
- Bonatenentia non soluitur de re feudali
nec gabella, nec collecta, etiā si res bur-
gensatica esset effecta feudalis, nec de-
betur de subfeudo vel de feudo in habi-
tato q. 12. n. 9. 10. & 11. fol. 117. vide
in verbo Collecta, & gabella.*
- C
- Camerę reseruatę Baronum immu-
nes ab onere hospitandi, non sunt
immunes ab onere contribuendi, fallit
tempore necessitatis q. 15. num. 17. fol.
133.*
- Camerar. in cap. 1. de suceß. feudi à
n. 32. ad 38 loquens de patruo succedē-
te nepoti declaratur in allegat. Io. Ca-
mill. Cacacij fol. 45. vers. Quinto Ca-
merar. & in allegat. Anell. Amat. nu.
69. fol. 68.*
- Camillus Cacacius laudatur fol. 41. col. 2.*
- Cancellaria forma an requiratur in as-
sensu Baronis. q. 7. in alleg. 4. n. 24. fol.
91.*
- Camerarius tenet authoritatis locū post
Iferniam q. 7. in alleg. Felic. de Rube-
is sub. nu. 5. vers. Camerar. fol. 74.*
- Camerarij opinio de subfeudo, vide in
verbo Bartolomeus.*
- Capycius in cap. Imperialem cart. 26.*
- concl. 3. loquens de successione feudi pla-
ni, et de tabula declaratur q. 7. in alle-
gat. Io. Camill. Cacacij sub. n. 12. fol.
45. col. p. vers. Tertio Capyc. & in alle-
gat. Anelli Amati n. 67. fol. 68.*
- Capitaneus Iurisdictionis ciuili delin-
quens ratione sui officij est recogno-
scendus à M. C. V. secus autem si delin-
quat extrà officium q. 47. la seconda
n. 22 fol. 267.*
- Capitulum Alienationis actus, quod de
vita, & militia loquitur, non habet
locum in paragio q. 24. in cons. Anelli
Amati n. 19. fol. 160.*
- Capitulū Imp. Caroli V. super taxa ado-
bę de feudis venditis cum pacto de
retrouendendo refertur q. 56. n. 21. fol.
200. & fuit ampliatum in alienatione
necessaria ibid. n. 22. fol. 200.*
- Capitula Papę Honorij habent locum in
Barone respectu adobę petendę à vas-
sallis q. 21. n. 4. & 5. fol. 151.*
- Capitulorum Papę Honorij materia re-
missiue q. 21. n. 6.*
- Cap. primum Papę Honorij refertur q.
17. n. 1. fol. 139.*
- Capitulum Papę Honorij de bello, & re-
bellione intra Regnum declaratur ha-
bere locū etiā extra Regnum, limita
quando aliud souarent verba Capituli
q. 17. n. 14. & 15. fol. 143.*
- Capitulum Papę Honorij prò redimen-
da persona Regis refertur q. 18. nu. 1.
fol. 145.*
- Capitulum Papę Honorij prò militi-
fratris, vel filij refertur q. 19. n. 1. fol.
246.*
- Capitulum Papę Honorij ampliauit
Constitutionem Quamplurimum in mi-
litiā proprij fratris, Consanguinei, &
aliorum q. 19. n. 2. fol. 146.*
- Capitulum Papę Honorij prò maritanda
filia, sorore, vel simili coniunctione
coniuncta refertur q. 20. n. 1. fol. 148.*
- Capitula Papę Honorij habent locum in
Regno nostro, sed extra Regnum habet
locum ius commune q. 20. n. 6. fol. 150.*
- Castrum, prò quo non præstatur fidelitas,
transit ad feminas, ad mutum ad sur-
dum*

NOTABILIVM.

- Actum q. 7. in allegat. Anell. Amati n. 5. 6. & 7. Item ad extraneos ibid. nu. 12. Item ad Ecclesiasticos ibid. n. 16. Item ad clericum q. 17. fol. 57. 59. 61.*
- Castrum vniuersè dicitur feudum quaternatum q. 7. in alleg. Felic. de Rubis n. 11. fol.*
- Caualcata dicitur propriè seruitium quod præstatur à Barone q. 2. n. 18. fol. 8.*
- Causa consequens, vel accessoria ad causam fiscalem remittitur ad iudicem fisici q. 49 n. 8. fol. 276.*
- Causa dependens à fisco, & si inter partes, vel si de interesse fisci agitur, remittitur ad iudicem fiscalem q. 49. n. 7. fol. 275.*
- Causa dependens à fisco, vel ad ipsum spectans, vel cessa à fisco, vel ubi est auctor laudatus spectat ad iudicem fiscalem q. 49 n. 5. fol. 276.*
- Causa existente legitima impediente assensum, Princeps non assentiendo dicitur disponere negativè, & positivè q. 42. n. 14. fol. 241.*
- Causa feudalis, qua nam dicatur q. 49. n. 1. fol. 275.*
- Causa feudalis non spectat ad iudicem ordinarium sed ad iudicem feudalem q. 49. n. 2. fol. 275.*
- Causa inter priuatos coram iudice ordinario, si constat in ea de interesse fisci, remittitur ad iudicem fiscalem q. 49. n. 9. & 10. fol. 276.*
- Causa impulsua debet exprimi in assensu, & non expressa vitiat assensum q. 41. n. 30. fol. 236.*
- Causa iuris pascendi, quando non tangit qualitatem feudalem, agitur coram iudicè ordinario, sed aliquando cum assistentia fisci q. 49 n. 19. fol. 278.*
- Causa super adoba præstatione spectat ad iudicem feudalem q. 49. nu. 3. fol. 275. & n. 10. fol. 276.*
- Casus, in quibus Princeps tenetur assentire indicantur q. 42 n. 1. fol. 239.*
- Cautela ponitur pro fisco in feudo vendito cum pacto de retrouendendo, ut licet fisco exigere à possessore q. 56. n. 14. fol. 299.*
- Cadulare accomodato, & confitto de feudatario, adoba exigitur à possessore q. 54. n. 16. fol. 292.*
- Cadulare amisso, admittuntur aliæ probationes ad probandam quantitatem adoba q. 54. n. 17. fol. 293.*
- Cognatus usque ad septimum gradum, succedit de iure Romano q. 7. in allegat. n. 11. fol. 44.*
- Ciuitas Neapolitana, Baronagium, & Regnum, non autem exteri interueniunt in parlamento q. 14. sub nu. 6. fol. 126.*
- Ciuitas Neapolitana non donat in donatiuis propter eius speciale priuilegium, sed bene assistit in illo q. 34. nu. 22. fol. 212.*
- Clausula de stylo parum operantur, maxime ubi substantia actus repugnat q. 7. in alleg. Anell. Amati nu. 24. fol. 7. 60.*
- Clausula heredibus, & successoribus, comprehendit non solum heredes feudales sed etiã allodiales q. 7. in alleg. Anell. Amati n. 25. fol. 60.*
- Clausula, saluo assensu etc. non arctat Principem ad consentiendum q. 42. nu. 8. fol. 240.*
- Clausula saluo assensu, apposita in concessione feudi facta ex causa facit assensum necessario præstandum, & ratio redditur, q. 42. n. 6. & 8. fol. 240.*
- Clausula, saluo assensu, in inuestitura nõ cogit Principem semper ad assentiendũ q. 41. n. 39. fol. 238.*
- Clausula, per quam dicitur, quod assensus registretur, habetur pro apposita, uti solita q. 7. in alleg. Felic. de Rub. n. 20. fol.*
- Clerici collectantur ob defensionem fidei q. 61. n. 32. fol. 328.*
- Clerici an sint immunes à donatiuo facto ex causa vrgenti distinguitur q. 61. n. 28. fol. 327.*
- Clerici gaudent immunitate pro bonis ad titulu patrimonij q. 61. n. 39. fol. 328.*
- Clerici sunt immunes ab adobis, siue donatiuo, regulariter, sed an soluant bonatenent iam pro bonis emptis vel donatis*

I N D E X

- remiffiue q. 61. nu. 30. & 31. fol. 327.
& 328.
- Clerici sunt immunes etiam pro bonis em-
ptis ante clericatum q. 61. num. 36. fo.
328.
- Clerici tenentes feuda sub contingenti
feruitio, foluunt donatiuum, & ado-
bum questione 61. numero 33. fol.
328.
- Clerici, qui vocantur, congregantur,
& tractant in parlamento, siue do-
natiuo, non sunt immunes à donati-
uo, & ubi est consuetudo, secus autem
quando non vocantur, nec congregan-
tur, quia non foluunt, & numeris se-
quentibus quæstion. 61. num. 29. fol.
327.
- Cognitio de delictis officialium spectat
ad Magnam Curiam ex eius præbe-
minencia quæst. 47. la seconda nu. 20.
fol. 266.
- Collateralis descendens succedit in feu-
do à communi parente quæstio, usque
ad infinitum, & bene explicatur qu.
7. in alleg. Io. Camill. Cacacij nu. 12.
fol. 49.
- Collaterales de iure communi excludun-
tur in successione feudi q. 7. in alleg. 2.
nu. 31. fo. 60.
- Collecta non autem adoba debetur de
feudis planis, & de tabula non qua-
ternatis qu. 7. nu. 8. fol. 36. vide in ver-
bo adoba.
- Collecta non autem adoba debetur Regi
de feudis planis, non quaternatis q. 7.
nu. 8. fo. 36.
- Coll. etia non debetur de feudis, nec de re-
burgensatica effecta feudali, nec de
subfeudo; nec de feudo inhabitato
quæstion. 12. numer. 9. 10. & 11.
fol. 117. vide in verao Bonatenen-
tia.
- Combaro delinquens in territorio alte-
rius Combaronis, debet recognosci à
Principe, & sic à Magn. Cur. Vicar.
quæst. 47. la seconda num. 21. fol.
226.
- Combaro delinquens in eodem castro,
tempore, quo alter Combaro exercet,
est remittendus ad Magn. Cur. Vicar.
in hoc Regno qu. 47. la seconda num. 4.
fol. 264.
- Combaro habens concessionem in castro
certarum personarum, non potest re-
cognosci ab altero Combarone, qui ha-
bet concessionem indefinitam q. 47. la
la seconda nu. 21. fo. 265.
- Combaro potest recognosci ab altero Com-
barone, quando adest periculum re-
uolutionis vassallorum q. 47. la secon-
da n. 7. fo. 264.
- Combaro, quando alter administrat di-
citur Baro, & non est priuatus iuris-
dicticne q. 47. la seconda num. 5. fol.
264.
- Commentarium Afflicti super Constitu-
tion. Regni appellatur Illustre quæst.
7. in alleg. Anelli Amat. num. 63.
fol. 67.
- Comes de Monterey Neapolis Prorex
in præmuniendo Regno, & pro sub-
ueniendis bellis Lombardie, Ger-
manie, Flandrie, & Hispaniarum
maxima cum sedulitate, & proui-
dentia, equitum peditumque turmas
erigit quæstion. 44. numer. 2. fol.
248.
- Compatroni duo solent alternis vici-
bus præsentare beneficiatum quæstio-
ne 47. la seconda numero 3. folio
264.
- Concedens, & concessionarius receden-
tes à prima concessione, tenentur ad
seruitium debitum tempore secunda
concessionis quæstion. 36. num. 5. fol.
221.
- Concessio limitata producit effectum li-
mitatum qu. 47. num. 3. & 6. fol. 258.
& 259.
- Concessio siue sit limitata ab homine
siue à lege, semper suum producit ef-
fectum limitatum qu. 47. fol. 8. num.
260.
- Concessio feudi aut est definita, vel limi-
tata, aut indefnita, siue illimitata
q. 47. n. 3. fo. 259.

Con

NOTABILIVM.

- Concessio feudi conditionati simpliciter facta sub feudali seruitio intelligitur de seruitio contento sub conditione qu. 35. nu. 27. fo. 219.*
- Concessio feudi confirmans primam, & nihil addens, intelligitur de adoba tempore primae concessionis qu. 36. n. 3. fol. 220.*
- Concessio feudi continet fidelitatem de substantia, & seruitium de natura q. 11. n. 1. fol. 105.*
- Concessio feudi facta post annum 1504. intelligitur de adoba tunc temporis consueta, & sic secundum taxam veterem q. 35. n. 22. fol. 218.*
- Concessio feudi facta sub feudali adoba post annum 1504. intelligitur de taxa noua, quando dicta taxa comprehendisset omnia feuda non taxata in dicto anno 1504. question. 31. num. 23. fol. 218.*
- Concessio feudi franchi intelligitur de seruitio pecuniario, non autem personali q. 35. nu. 25. fo. 219.*
- Concessio feudi franchi, intelligitur de franchitia ab illis seruitijs, quae non continentur sub fidelitate q. 35. n. 26. fo. 219.*
- Concessio feudi facta in Regno Neapolitano sub adoba feudali, intelligitur de adoba generaliter debita per alia feuda tempore concessionis q. 35. n. 18. 21. & 22. fo. 218.*
- Concessio feudi deuoluti facta sub feudali consueto seruitio, intelligitur de taxa vigente tempore concessionis, post deuolutionem, nisi in specie taxatur, vel si expresse sub antiquo seruitio fuerit facta, quae 36 n. 7. 8. & 11. fol. 221. & 222.*
- Concessio feudi, si fuit facta ante annum 1504. vel post annum 1564. quomodo intelligenda de adoba qu. 36. nu. 2. fo. 220.*
- Concessio feudi, non facta mentione seruitij intelligitur de seruitio comprehenso in fidelitate, non autem de solito q. 35. n. 28. fol. 219.*
- Concessio feudi sub consueto seruitio intelligitur de seruitio illius loci, ubi fit concessio, non de seruitio solito praestari per feudatarios praedecessores q. 35. nu. 16. fol. 217.*
- Concessio feudi sub feudali adoba facta post annum 1504 intelligitur secundum taxam nouam quae 35. num. 24. fol. 219.*
- Concessio feudi sub adoba feudali facta ante annum 1504. intelligitur de adoba tunc temporis consueta q. 35. n. 21. fol. 218.*
- Concessio noua, siue noua Inuestitura siue noua lex simpliciter loquens non alterat taxam primam, secus autem si prima concessio non contineret taxam quia intelligitur de consueta tempore nouae inuestiturae quae 36 num. 12. fol. 222.*
- Concessio secunda confirmatoria primae continens seruitium consuetum. facta etiam sub feudali seruitio consueto, an sit intelligenda de seruitio tempore primae an secunda concessionis distinguitur num. 4. & seqq. & 12. fol. 221. & 222.*
- Concessione una existente definita, & altera indefinita in eod. Castro, tunc aduenae, & transeuntes, sub qua concessione comprehenduntur? quae 47. nu. 1. fol. 258. & distinguitur num. 2. fol. 258.*
- Concessionones plures vnius feudi quomodo de adoba sunt intelligenda remissive q. 36. n. 1. fol. 220.*
- Conductor feudi ad modicum tempus adstrictus ad soluendam adobam, potest illam retinere de pensione q. 58. nu. 4. fol. 303.*
- Conductor feudi an teneatur soluere adobam, distinguitur an sit conductor ad longum tempus, & deciso refertur q. 58. n. 1. fol. 203.*
- Conductor feudi ad modicum tempus tenetur soluere adobam debitam ex fructibus feudi question. 58. num. 3. fol. 303.*
- Conductor feudi, siue habens ius temporale super feudo cum assensu Domini, tenetur*

I N D E X

- soluere adobam impostam tempore cō-
ductionis, vel existentia iuris super
feudo q. 8. n. 11 fol. 99.*
- Confirmans requirit actum confirmabilē
q. 41. n. 24. f. 236.*
- Concessio ex quibus arguatur feudalis vel
censualis, examinantur opiniones Do-
ctorum q. 7. in alleg. Anell. Amati nu.
11. fol. 58.*
- Consanguinei quantuncunque remoti suc-
cedunt in feudo plano, & de tabula secū-
dum Andr. de Isern. & de quoto gradu
remoto sunt intelligendi declaratur q.
7. in alleg. 2 n. 47. fol. 64.*
- Consuetudo, & mos locorum, vel inuesti-
tura preualent in taxanda adoba q. 5.
n. 42. 30. & 31. fol. 21. & 25.*
- Consuetudo loci in alienandis subfeudis
Baronum cum assensu, vel sine assensu
Regis an attendatur, & an valeat q. 7.
in alleg. Octauij Bammat. n. 15. 16. &
17. fol. 89.*
- Consuetudo in feudandi, quando non dici-
tur probata q. 7. in alleg. Felic. de Ru-
beis n. 29. fol. 80.*
- Consuetudo in feudandi colligitur ex assē-
su q. 7. in alleg. Felic. de Rub. n. 34. f. 81*
- Constitutio in aliquibus loquitur de pa-
ragio debito ratione exclusionis ab
uniuersali hereditate q. 26. n. 22. f. 186*
- Constitutio Quamplurium loquens in Ba-
rone ampliata fuit per Capitula Papæ
Honorij etiam in Rege in suis casibus
q. 21. n. 2. fol. 151. & n. 5. ibidem vide
in verbo Capitulum.*
- Constitutionis Quamplurium, & Capi-
tulum Papæ Honorij mens expen-
ditur q. 19. n. 10. fol. 148.*
- Constitutio Quamplurium comprehendit
Regē ut in eius casibus possit adobā im-
ponere sicut Barones q. 16. n. 2. fo. 138.*
- Constitutio Quamplurium mandat dari
adiutorium Domino, & utitur voce
Domino q. 48. n. 2. fol. 271.
Et ponderatur pro subfeudatarijs in il-
lo verbo Dominos d. loco nu. 8. fol. 273.*
- Constitutio Quamplurium loquens de
Barone habet locum in Rege respectu
adoba, non autem respectu collectarū,
& è contrā q. 21. n. 3. & 5. fol. 151.*
- Constitutio Regni ut de successionibus ha-
bet locum solum in feudis quaternatis,
non autem in planis, & de tabula q. 7.
in alleg. Io. Camill. Cacacij nu. 11. fol.
44. & in allegat. Anell. Amati nu. 15.
& seqq. fol. 47.*
- Consiliarij Sac. Conf. Neapolitani, & eius
Presidens an sint immunes ab adoba
q. 11. n. 28. fol. 113.*
- Contributio vassallorum Baroni pro ado-
ba non debet excedere quantitatem
collecta generalis q. 5. n. 19. f. 19.*
- Contributio vassallorum pro adoba fit ad
rationem carolenorum quinque pro
quolibet foculari q. 5. n. 12. fol. 17.*
- Contributio vassallorū pro centū focula-
ribus nō debet excedere summā ducato-
rum quinquaginta q. 5. nu. 20. f. 19.*
- Contributio vassallorum non debet exce-
dere medietatem adoba soluenda per
Baronem siue ordinaria, siue extraor-
dinaria q. 5. n. 21. fol. 19.*
- Contributio vassallorum regulatur pro
rata foculariorum q. 5. n. 14. fol. 18.*
- Contributio vassallorum pro adoba si
non sufficit ab inopiam vassallorum,
suppletur per Baronem, sin autem su-
perest cedit beneficio vassallorum q. 5.
n. 13. & seqq. fol. 17.*
- Contractus accipiunt legem ex conuentio-
ne q. 39. n. 4. fol. 228.*
- Commendatarij, & Cruce signati gaudēt
immunitate clericorum q. 61. nu. 36.
fol. 329.*
- Creditor absque assensu potest sibi satis-
feri super meliorationibus factis super
feudo q. 30. n. 10. fol. 200.*
- Creditor feudi immissus, & soluens adobā
repetet à debitore deducendo prius ado-
bam, & de remanenti sibi satisfaciet
q. 59. n. 8. fol. 314.*
- Creditor feudi immissus ob contumaciā
debitoris non soluit adobam, sed debi-
tor q. 59. n. 11. fol. 315.*
- Creditor feudi, & immissus in eius posses-
sionem tenetur soluere adobam quod
declara q. 59. n. 7. fol. 314.*
- Creditor feudi immissus, tunc soluet
ada-*

NOTABILIVM.

adobam quando percipit fructus, siue commoditates feudi q. 59. n. 10. f. 314. Creditor inuitus non recipit aliud pro alio q. 11. n. 14. fol.

D

Decima non diminuitur, si fructus decreuerint, nec etiam augetur auctis fructibus q. 31. n. 17. f. 203.

Decisiones Regentis Reuerterij, et Regentis Moles ponuntur fo. 335. cum seqq.

Decretum generale in fauorem clericorum pro eorum immunitate refertur q. 61. n. 34. fol. 328.

Defectus non soluentis adobam, an noceat alteri Combaroni soluenti distinguitur quando seruitium est diuiduum, vel indiuiduum q. 45. n. 7. fo. 255.

Demanialia concedi possunt absq; Regis assensu q. 7. in alleg. Iul. Cef. de Rubeis n. 1. fol. 73.

Demanialia sterilia, ac nemora tantum concedi possunt ad certam partem fructuum, non autem in pecunia q. 7. in alleg. Iul. Cef. de Rub. n. 4. fo. 73.

Demaniale tanquam pars quotatiua feudi quaternati, dicitur iidem quaternatum q. 7. in alleg. Iul. Cef. de Rubeis n. 4. fo. 74.

Descendens de sanguine Regio est immunis ab adoba, siue donatiuo imposito toti Regno ratione aliorum bonorum, non autem feudorum q. 61. nu. 6. fo. 323.

Descendens de sanguine Regio possidens feuda soluit adobam, siue donatiuum non obstante exemptione regalis sanguinis, & ita deciesum, q. 61. nu. 3. fol. 322.

Detentor feudi tenetur soluere adobam q. 59. n. 14. fol. 314.

Diminutio feudi superueniens non nocet quando seruitium est taxatum qu. 31. nu. 4. fol. 201.

Diminutio feudi in materia adoba sicut nocet vassallo, ita augmentum vassalli non debet prodesse domino q. 32. nu. 3. & seqq. fo. 204.

Diminutio fructuum adboq; ut adoba diminuatur debet esse perpetua, & decieso refertur q. 31. n. 14. fol. 202.

Diminutis focularibus non diminuuntur functiones fiscales q. 31. n. 18. f. 203.

Diminutis focularibus, super quibus concessi sunt introitus feudales, diminuitur adoba q. 31. n. 12. fo. 202.

Diminuto, seu onerato Regno, adeo, ut adobam prestare non posset, non debet noua adoba imponi, sed pensiones, & gratia suspendi debent q. 31. n. 11. fol. 202.

Dictio propter designat causam remotam q. 24. in cons. Anell. Amati 11. n. 22. fo. 161.

Diuinus fauor, & publicus equiparantur q. 25. in alleg. Camill. Vill. n. 11. f. 175.

Doctores differentes, quod facta simplici concessione, an veniat seruitium, & quale referuntur q. 35. n. 11. fo. 216.

Doctores tenentes, quod in feudis planis, & de tabula seruetur ius commune feudorum referuntur, declarantur, & reselluntur q. 7. in cons. Anell. Amati nu. 61. fo. 67.

Doctores tenentes, quod onus adoba non diminuat vitam militiam, referuntur q. 25. n. 15. & 17. fo. 171, & 172.

Doctore addenti, & relato per aliam non est credendum, quando habemus alias additiones eiusdem per eum congestas qu. 7. in cons. Anell. Amati num. 55. fol. 65.

Dominus criminalis iurisdictionis dicitur dominus personarum q. 48. n. 3. fo. 272.

Dominus feudi non alienat directum Dominium feudi citra Vassalli voluntatem q. 34. n. 2. fol. 206.

Dominus feudi licet non alienet directum dominium, bene tamen alienat commoditatem seruitiorum q. 33. n. 4. fo. 206.

Dominus in defectum ascendentium, & Collateralium succedit ultimo morienti de iure communi feudorum, & in defectum uxoris qu. 7. in cons. Anell. Amati n. 34. fol.

Dominus tempore necessitatis potest augere adobam semel taxatam q. 44. n. 18. f. 251. vide in verbo adoba.

Dominus si est debitor Baronis, et remictis adobam, tunc vassallis tenetur Baroni

I N D E X

- soluere ratam contributionis q. 15. n. 8. fol. 131.*
- Dominus iurisdictionis criminalis, dicitur dominus personarum tantum q. 48 n. 3. fo. 27. 272. vide in verbo Baro.*
- Domino concedente immunitatem Baroni sed denegante vassallis, tunc vassalli tenentur prestare Baroni ratam contributionis q. 15. fol. 130.*
- Dominiū directum feudi prescribitur ex prestatione seruitij determinati, & sic adoba q. 12. n. 6. fol. 116.*
- Donatium, & adoba differunt q. 14. n. 1. fol. 125.*
- Donatium, & si voluntarium, & adobum sint necessarium, adhuc unicum tantum debetur q. 13. n. 9. fol. 122.*
- Donatiū ex voluntario factum est hodie necessarium, etiam discrepantibus Baronibus q. 14. n. 2. & 4. fol. 125.*
- Donatium dicitur hodie impositio necessaria pro subueniendis necessitatibus Regis q. 14. n. 4. fol. 125.*
- Donatium hodie factū est necessarium, & non est amplius voluntarium q. 34. n. 8. fol. 210.*
- Donatium hodie in Regno non meretur nomen doni, sed necessarij debiti q. 4. n. 10. fol. 12.*
- Donatium, & si à principio voluntariū hodie factum est necessarium q. 25. n. 23. fol. 173.*
- Donatium in Regno Neapolitano exigitur ad taxam adoba ex stilo Regiæ Camere Summarie q. 1. n. 11. fol. 4.*
- Donatium hodie non est verè subrogatū loco adoba, sed debetur ad taxam adoba q. 40. n. 4. fol. 229.*
- Donatium integrè soluitur à feudatario possidente tempore impositionis, licet tempore solutionis non esset in possessione, & decisio refertur q. 13. n. 14. fol. 122.*
- Donatium petitur singulis duobus annis irremissibiliter per Regias literas q. 14. n. 3. fol. 125.*
- Donatium prestatur in Regno pro subueniendo necessitatibus Regni, & belli q. 34. n. 7. fol. 210.*
- Donatium prestatur Domino Regi singulis duobus annis in Regno nostro q. 34. n. 1. & 6. fol. 209.*
- Donatium prestatur in Regno singulis duobus annis ad taxam adoba q. 40. n. 1. fol. 229.*
- Donatium prestatur in Regno ad mandatum Regis quest. 4. n. 8. fol. 12.*
- Donatium sapit hodie naturam, & qualitatē adoba q. 14. n. 7. fol. 126.*
- Donatium soluendum integrè deducitur, & unicum debetur ad electionem Curie q. 13. n. 12. fo. 122.*
- Donatium taxatur iuxta taxam adoba i. ad eius taxam, & refertur praxis q. 14. n. 6. fol. 126.*
- Donatium taxatur iuxta taxam veterem quando fit per Barones, & Vniuersitates Regni q. 5. n. 14. fo. 20.*
- Donatium voluntarium, & adoba ambo dicuntur hodie necessariam q. 13. nu. 10. fol. 122.*
- Donatiui exactio dicitur hodie prescripta q. 34. n. 14. fol. 211.*
- Donatiui nomen est coloratum qu. 14. n. 2. fol. 125 & n. 16. fol. 128.*
- Donatiui nomen hodie est simulatum q. 34. n. 9. fol. 210.*
- Donatiui onus hodie non diminuit paragium ex ratione, quia tanquam debitum ratione iuris publici q. 25. n. 24. fo. 173.*
- Donatiui prestatio hodie dicitur prescripta q. 14. n. 5. fol. 125.*
- Donatiui prestatio an hodie fiat voluntarie q. 24. in cons. Amati 12. nu. 15. fol. 166.*
- Donatiui solutione pendente, an possit noua adoba imponi vigore pacti facti cum Rege qu. 4. nu. 9. fol. 12. q. 40. nu. 2. fol. 229 & n. 15. ibid. fol. 230.*
- Donatiui solutione pendente, fuit de facto imposita adoba, non obstante pacto q. 41. n. 5. fol. 230.*
- Donatiui voluntarij exactores rigidos nullus euadit q. 13. n. 11. fol. 122.*
- Donatiui rata eod. anno tantum debiti deducitur à releuio, non autem rata sequentis anni q. 13. n. 13. fol. 122.*

Des

NOTABILIVM.

Dos de paragio est onus personale fratris secundum aliquos q. 26. n. 4. fol. 183.

Dos de paragio est onus feudi, eiusque corporis, à quo deducitur ut es alienū q. 26. n. 3. fol. 183. vide in verbo Paragium.

Dos de paragio taxatur deducto ere alieno onerante feudum, & quare q. 25. n. 6. 7. & 10. fol. 170.

Dotatio simpliciter facta intelligitur de bonis illis, in quibus competit femina legitima q. 26. n. 43. fol. 189

Duriora onera imponuntur ob publicam utilitatem q. 16. n. 3. fol. 138.

Dux Offuna fuit reintegratus ad honores Sedilis nidi q. 34. n. 30. fol. 210.

E

Electio soluendi adobam, vel praestandi seruitium personale, an sit Domini vel vassalli q. 11. n. 9. & nu. 11. fol. 109.

Emens fructus feudi pro soluenda adoba, praefertur conductori fructuum illius anni, quo adoba imponitur q. 9. nu. 7. fol. 102.

Emens feudum, sciens adobam non esse solutam, si minori pretio emit, tunc ipse soluit illam, secus autem si ignoranter, & iusto pretio, quia habet repetitionem à veditore q. 56 n. 10. fol. 298.

Emptor an venditor soluat adobam de feudo vendito, q. 56. nu. 3. 5. & 8. & seqq. ubi distinguitur fol. 296. 297.

Emptor an teneatur solvere adobam vel venditor q. 8 n. 13 fol. 99.

Emptor, non autem venditor soluit adobam de feudo vendito, nulla facta mentione in instrumento venditionis ad quem spectet q. 16. n. 5. fol. 297.

Emptor, qui decipitur circa ius, dicitur in male fide q. 7. in alleg. Iul. Casar. de Rub. n. 43. fol. 83.

Emptor feudi cum pacto de retrouendendo soluit adobam iuxta taxam tempore contractus q. 56. n. 13. f. 298.

Equiparatio quando sufficiat, ut possit trahi argumentum ab equiparatis q. 24. in cons. Anell. Amati n. 10. fol. 160.

Error scribentis cedulae Regis non officit Regi, & solet accomodari q. 39. nu. 7. fol. 228.

Error in taxanda adoba accomodatur in cedulae q. 5. n. 47 fol. 27.

Exactio adoba non impeditur per Commissarium redemptionis debitorū universitatis q. 2. n. 10 fol. 8. vide in verbo adoba.

Exactio adoba potest supersederi ordine Domini q. 11. n. 17. fol. 111.

Exactior impositionum potest remittere impotenti solutionem, vel minuere impositionem q. 51. n. 8. & 9. fol. 288. & 287.

Exactio adoba taxata unitè respectu omnium terrarum unius Baronis, si parit incommoditatē diuiditur q. 33. n. 12. fol. 207.

Excambium rei feudalis regulatur iure feudi q. 37. n. 4. fol. 224.

Exceptionem alleganti incumbit onus probandi q. 24. in cons. Anell. Amati n. 11. fol. 160.

Exclusionis à feudo duae sunt species respectu secundogenitorum, & feminarum, nempe sexus, & aetatis q. 26. nu. 18 fol. 185.

Exempla Regum respiciuntur in Baronibus, & subditis q. 16. n. 11. fol. 139.

Exemptio ratione sanguinis, quando operetur ab adoba fol. 349. in decis. 31. Regent. Reuerterij fol. 351. col. 1.

Exemptio siue immunitas à solutione, an, & quando prodest vide in verbo Immunitas q. 61. fol. 321.

Expense factae ob fauorem Diuinum siue publicum non deducuntur à solutione oneris q. 25. n. 10. fol. 171.

Expense necessariae non considerantur quando concurrat fauor diuinus siue publicus q. 25. n. 7. fol. 177.

Extimatio ex fructibus est facienda qu. 24. in cons. Anelli Amati 12 n. 34. fol. 168.

F

Feuda deuoluta, & de nouo concessa taxantur de nouo q. 54. n. 4. fol. 291.

Feuda descripta in quinterniombus Regie

I N D E X

- gia Camera dicuntur quaternata, quest. 54. n. 13. fol. 292.*
- Feuda dantur in Regno valoris annuarū viginti unciarum pro uno seruitio militare q. 58. in cons. Anna n. 3. fol. 305.*
- Feuda antiquitus erant vilioris redditus quam hodie, quia aucta sunt q. 5. nu. 26. fol. 20.*
- Favor diuinus, & publicus equiparantur q. 25. in allegat. Camill. Villani nu. 11. fol. 175.*
- Facinora, & delicta punienda sunt ibi, ubi admissa fuere q. 47. n. 25. fol. 267.*
- Factum à maiori parte cogregatorum de Regno, dicitur factum à toto Regno q. 34. n. 5. fol. 210.*
- Feuda inhabitata, si postea rehabitentur soluunt uti de feudo inhabitato q. 5. nu. 31. fol. 21.*
- Feuda in Regno Neapolitano sunt omnia ferè indiuidua q. 45. n. 5. fol. 255.*
- Feuda magni valoris quandoque parum soluunt pro adoba quest. 24. in cons. 12. Anell. Amat. n. 11. fol. 165.*
- Feuda plana, & de tabula, de quibus soluitur adoba, debet censeri iure feudi per omnia q. 7. in alleg. Io. Camill. Cacacij fol. 45. vers. quarto Aloysius.*
- Feuda plana, & de tabula militaria non debent omni iure censeri iure feudi q. 7. in cons. Anell. Amati n. 51. fol. 65.*
- Feuda plana, & de tabula qualiter subsunt seruitio q. 5. n. 32. fol. 21. vide in verbo vassallus.*
- Feuda plana, ex quibus debetur militare seruitium sunt nobilia qu. 7. in allegat. Io. Camill. Casacij n. 10. fol. 44.*
- Feuda plana, et de tabula militaria iudicantur ut feuda simplicia, secus si quid annuum rusticanum ex istis prestatur q. 7. n. 24. fol. 39.*
- Feuda plana, & de tabula militaria habentur per omnia iure feudi q. 7. in alleg. Io. Camill. Cacacij n. 11. fol. 44.*
- Feuda taxata fuerunt duabus vicibus in Regno nostro q. 35. n. 1. fol. 215.*
- Feuda taxata alla tassa vecchia soluunt decem uncias cum dimidia pro singulis viginti uncis redditum appretiatorum tempore predictæ concessionis q. 5. n. 8. fol. 17.*
- Feudum appellatur beneficium q. 24. in cons. 12. Anell. Amati n. 33. fol. 168.*
- Feudum coheret persona, & seruitio personali naturaliter q. 7. in cons. Amati n. 9. fol. 57.*
- Feudum concessum sub vna natura, & deinde recognitum sub alia, vel diuersimodè recognitum, tunc confitit de eius natura, intelligitur concessum sub adoba solita q. 36. n. 14. fol. 222.*
- Feudum totum dicitur legitima primogeniti q. 25. sub. n. 20. fol. 172.*
- Feudum est totum legitima primogeniti q. 26. n. 13. fol. 184.*
- Feudum deuolutum vendi potest ad rationem taxa vateris, secus de Consuetudine Regni q. 36. n. 15. fol. 222.*
- Feudum dicitur quaternatum ex eo, quod est descriptum in quinternionibus Regia Camera q. 7. in allegat. Felic. de Rub. n. 17. fol. 78.*
- Feudum dicitur improprie quando realis prestatio fit ibidem sub n. 4.*
- Et dicitur potius Emphiteusis ibid. sub n. 4. & 6. & 12. fol. 57.*
- Etiā si iuramentum fidelitatis interueniat ibidem sub n. 21. fol. 60.*
- Feudū dicitur proprie ex sententia Ifern. quando Castrum, vel aliud cum Vassallis datur quest. 7. in cons. Anell. Amati n. 3. fol. 57.*
- Feudum dicitur proprie quando vassallus prestat personale seruitium q. 7. in allegat. Anell. Amati n. 4. fol. 57.*
- Feudum francum deuolutū Regia Curia, & de nouo simpliciter concessum amittit franchitiam, & continet seruitium consuetum 36. n. 13. fol. 222.*
- Feudum improprium in nihilo retinet naturam proprii feudi, & secundum Ius Romanorum regulatur reiecta aliquorum opinione q. 7. in cons. Anell. Amati n. 26. fol. 60.*
- Feudum immune ab adoba. dicitur immune à donatiuis q. 14. n. 10. fo. 126.*
- Feudum immune ab omni iugo seruitutis suæ adiuuamento, dicitur immune ab adoba*

NOTABILIVM!

- adoba q. 12. nu. 11. & deciso refertur fol. 126.*
- Feudum immune à donatio dicitur immune ab adoba q. 4. n. 8. fol. 126.*
- Feudum immune ab adiutorijs siue adiuuamento dicitur immune ab adoba q. 4. n. 9. fol. 126.*
- Feudum litigiosum est in alienabile de iure, & de facto q. 4. n. 26. fol. 236.*
- Feudum planum deuoluitur ad Baronem non autem ad Regem q. 7. n. 13. fol. 36.*
- Feudum planum, & de tabula est duplex simplex & militare, q. 7. n. 1. fol. 34.*
- Feudum planum, & de tabula siue simplex, siue militare consistens in petijs terra, & alijs; que non sunt panes Regem, dicitur Rusticum, secus autem quando conceditur nobili viro sub nobili seruitio q. 7. n. 4. fol. 35.*
- Feudum planum, & de tabula, quod tenetur à Barone an aperiatur Baroni, & succedant in illo femina nullis extantibus masculis q. 7. n. 18. fol. 38.*
- Feudum planum, & de tabula quod proprie dicatur, et quod improprie q. 7. in alleg. Anell Amati n. 1. fol. 56.*
- Feudum planum refutatur cum assensu Baronis non autē Regis q. 7. n. 11. f. 36.*
- Feudum potest consistere super fructibus dohana vel gabelle q. 53. n. 1. fol. 289.*
- Feudum potest sequestrari pro fructibus paragij, maxime quādo timetur de dilapidatione, vel propter urgentiam creditorum q. 29. num. 8. 9 & 10. fol. 197. ubi deciso refertur.*
- Feudum quando conceditur, de nouo taxatur non considerata prima taxa q. 38. n. 2. fol. 226.*
- Feudum quaternatum consistere potest in possessione q. 7. in alleg. Felic. de Rub. n. 21 fol. 78.*
- Feudum rusticum nō dicitur quando soluitur pecunia q. 7. in allegat. Felic. de Rubeis n. 22. fol. 79.*
- Feudi plani, & de tabula non dicitur vera infeudatio, sed quedā perpetua concessio, siue locatio q. 7. in alleg. Io. Camill. Cacacy n. 12. vers. Tertio Cap. 7c. & ver. 4. Aloyf. col. 1. fol. 45.*
- Feudi plani, & de tabula successio quō iure regulatur q. 7. in alleg. Io. Camill. Cacacy fol. 42. cum seqq. & in alleg. Anell. Amati fol. 54. cum seqq.*
- Feudalis concessio indicat adobam debendam. q. 12. n. 14. fol. 118.*
- Feudalis qualitas probatur ex solutione adoba, legitimo tempore effluente qu. 12. n. 1. fol. 116.*
- Feudalis terra nō describitur in Catastro siue ultimo Vniuersitatis, Imo descripta deletur ab illo, q. 12. n. 8. fol. 117.*
- Feudatarius immunis ab adoba ob priuilegiū, an teneatur soluere, distinguitur si adest iusta causa, & quasi possessio immunitatis, vel non q. 41. n. 3. & 4. fol. 232.*
- Feudatarij in Regno non tenentur seruire ultra tempus trium mensium proprijs expēsis q. 58. in conf. Anna n. 4. fo. 305.*
- Feudatarius pendente iudicio immunitatis ab adoba, an teneatur illam soluere, distinguitur si reperitur in quasi poss. s. sione libertatis vel non q. 41. n. 1. & 2. fol. 232.*
- Feudatarius præstat seruitium personale, sed Emphiteuta præstat reale q. 7. in allegat. Anell. Amati n. 8. fol. 57.*
- Feudatarius occasione feud. tenetur ad paragium q. 24. in conf. 12. Amat. num. 20. fol. 161.*
- Feudatarius obligatus ad præstandū parcbirothecarum, vel quid aliud, an teneantur prestare adobam, stante simplici concessione dubitatur, & negatur q. 39. n. 1. fol. 227.*
- Feudatarius non soluit directus sbarrariū pro fructibus feudi q. 12. n. 12. fol. 118.*
- Feudatarius soluit gabellas impostas ab Vniuersitate, quando feudatarius participat de utilitate Vniuersali secus quando non participat q. 12. num. 10. fo. 117.*
- Feudatarius seruicns Domino extrā Regnum, non tenetur ad adobam q. 11. sub. n. 2. fol. 105.*
- Feudatarij possunt petere adiutoria à suis vassallis q. 48. n. 7. fol. 273.*
- Feudatarij possidentes feuda plana, & de*

I N D E X

- tabula non vocantur in parlamento q. 34. n. 32. fol. 314.*
- Fideiubens pro debitorē fiscali declinat forū ad iudicem fisci q. 49. n. 6. fol. 276.*
- Fidelitas ab omnibus indiuisim prestari debet q. 45. n. 11. fol. 256.*
- Fidelitas inest feudo, non autem seruitiū feudale q. 24. in cons. 12. Anell. Amat. n. 17. fol. 160.*
- Fidelitas in executiuis inuestiture nō operatur feudalem concessionem q. 7. in al. leg. Amati n. 23. fol. 60.*
- Filia femina exclusa à successione feudi per Constitutionem Regni, an faciat partem vel quando computetur inter partes q. 28. n. 6. fol. 194.*
- Filia femina nunquam detraxit legitimā ex feudo, sed insimul cum masculis succedebant ex cap. Omnes filij, maxime in feudo Iuris francorum q. 26. nu. 12. fol. 184*
- Filia nubilis debet habere interesse seu fructus paragij à die nubilis atatis vsq; ad diem matrimonij ad rationem quinque pro centenario. Et quid in Moniali q. 29. n. 5. & 7. fol. 196. 197.*
- Filia nupta debet consequi fructus dotis petita ad rationem quinque pro centenario ex aequitate Sac. Concilij q. 29. n. 6. fol. 196.*
- Filia quando habitat cum fratre, & est minor debet habere alimenta, non fructus dotis, sed quando non habitat, taxantur alimenta ad rationem ducatorum quinque pro centenario q. 29. n. 3. fol. 196.*
- Filius vassalli, qui non est strenuus quatenus haberet electionem seruiendi adhuc tenetur adobam soluere, vel si esset infirmus, sic etiam principalis vel Excambium dare Domino acceptabile questio. 11. num. 18. 19. & 20. fol. 111.*
- Filij omnes succedunt patri in feudo plano, & de tabula simplici q. 7. n. 22. fol. 38.*
- Fiscus auctor laudatus, siue reus declinat forum ad suum particularem iudicem q. 49. n. 4. fol. 276.*
- Vel si causa dependeret à fisco, vel ad ipsum spectaret, vel si auctor esset laudatus, vel ex cessione facta per fiscum ibid. n. 5. fol. 276.*
- Fiscus etiā si sit auctor laudatus declinat forum in Regno nostro, tam in rebus fiscalibus quam ab eo venditis, vel obligatis q. 49. n. 10. fol. 276.*
- Fiscus habet intentionem fundatam pro adoba quando fit concessio in feudum q. 12. n. 7. fol. 117.*
- Fiscus nihil potest pretendere super corporibus reintegratis vel reemptis, quando est concessa potestas reintegrandi q. 63. n. 6. fol. 333.*
- Fiscus facta concessione, habet ius hypotheca super fructibus feudi q. 9. n. 3. fol. 101.*
- Fiscus pro adoba habet semper iura in cōcussa super feudo, non obstante venditione q. 56. n. 2. fol. 296.*
- Fiscus pro gabella praefertur Domino tabernae pro pessione super vegetibus vini immixtis in taberna q. 47. n. 16. fol. 202*
- Fiscus, & priuatus insimul agentes, qui prius obtinet, prius mandabit executioni suam sententiam cum cautione de restituendo alteri, quando obtinebit q. 49. sub n. 15. fol. 277. & 278.*
- Fiscus post sententiam latam ab ordinario declinat forum, & decisiones referuntur q. 49. n. 11. fol.*
- Fisci processus, & priuatorum unitus coram iudice fiscali, debet prius terminari processus fisci, & deinde processus priuatorum q. 49. n. 12. 14. 15. & 16. fol. 277.*
- Focularia accedentia de nouo ad habitandum in castro concesso limitato, cedunt beneficio Regis q. 47. n. 7. fol. 260.*
- Femina habere dicitur quid dominij super bonis paternis siue ius paragij absque onere q. 27. n. 10. fol. 192.*
- Femina de iure Regni nostri succedit in feudo, quod tenetur à Barone vel Comite q. 7. n. 31. fol. 40.*
- Femina habens habitationem, & annuā pensionem ex feudo, & alius possessionem non praestat adobam, sed possessor.*

NOTABILIVM.

q. 55. num. 9. fol. 295.
Famina succedit in meliorationibus fa-
 ctis feudo, sicut ipse secundogenitus q.
 30. n. 8. fol. 200.
Famina secundogenita habet paragium
 ex feudo non ratione exclusionis ab,
 vniuersali hereditate, sed ratione ex-
 clusionis à certa re, & ratio ponitur q.
 26. n. 26. fol. 187.
Famina petit subuentionem prò adoba à
 vassallis dotalibus, & de ratione, q.
 55. n. 4. & 7. fol. 295.
Famina pro subfeudo dotali prestat ser-
 uitium Baroni q. 55. n. 6. fol. 295.
Famina melioris conditionis nunquam
 masculo existit quest. 24. in cōs. Anell.
 Amati 11. n. 28. fol. 162.
Femina in Regno Neapolitano cū à feu-
 dalium, & burgensaticorum successio-
 ne excludatur, debet ex utroque patri-
 monio dotari quest. 24. in cōs. 12.
 Anell. Amati n. 31. fol. 168.
Femina in Regno non excluditur ab vni-
 uersali hereditate propter aliam femi-
 nam, sed propter masculum cum one-
 re illam dotandi q. 26. n. 15. fol. 185.
Famina pro feudo prestat Domino serui-
 tium in pecunia, vel alias partē fru-
 ctuum q. 55. n. 2. fol. 294.
Famina prò feudo prestat adobam, siue
 à Rege, siue à Barone teneat illud q.
 55. n. 3. 4. & 5. fol. 294. & 295.
Femina regulariter non seruit de persona
 Domino ob feudum q. 55. n. 1. fol. 294.
Famina usufructuaria antefati prestat
 seruitium de feudo assignato prò ante-
 fato q. 55. n. 8. fol. 295.
Famina debetur subuentio prò adoba ex
 feudo dotario q. 55. n. 7. fol. 295.
Frater ob paragium tenetur actione per-
 sonali q. 26. n. 5. fol. 183.
Frāsciscus de Ponte de potest. proreg. tit. de
 assens. Regijs S. 2. n. 15. & 16 loquēs de
 feudo plano, & de tabula declaratur q.
 7. in alleg. Anell. Amati nu. 71. fol. 69.
 Et concordat opinionem quando assen-
 sus quaternat q. 7. in alleg. Felic. de
 Rub. n. 16. fol. 77.
Fructus, deductis oneribus extimantur

q. 24. in cōs. Anell. Amati 12. n. 35. fol.
 168.
Fructus, siue directus Dohana si defece-
 rint an debeant cedere damno conces-
 sionarij vel fisci prò adoba, distingui-
 tur q. 53. n. 2. 3. & 4. fol. 289.
Fructus paragij debentur mulieri nupta
 q. 25. in alleg. Octauij Bammacarij n.
 20. fol. 180.
Fructus trium annorum coaceruantur
 capta informatione ad finem taxandi
 adobam prò rata eius anni q. 54. n. 10.
 fol. 291.
Fuluius Cōstantius laudatur q. 58. in cōs.
 Fab. de Anna n. 60. fol. 312.

G

Gabella imposta fauore diuino, vel
 publico soluitur absque deductione
 q. 25. n. 11. fol. 171. & absque dedu-
 ctione expensarum ibid. in alleg. Bam-
 macar. n. 9. fol. 177.
Gabella non debetur de re feudali siue ef-
 fecta feudali, nec de subfeudo vel de
 feudo inhabitato q. 12. n. 9. 10. & 11.
 fol. 117. vide in verbo Bonatenentia,
 in verbo Colleeta in verbo fructus feu-
 dales.
Gabella si de singulis centum relictis sol-
 uenda sit, erit à legato prius deducen-
 dum q. 24. in cōs. 12. Amati fol. 167.
Gradus non sunt immutati per Constitu-
 tionem Regni in successione feudi pla-
 ni, & de tabula q. 7. n. 21. fol. 38.
Gratia est subreptitia, quando in eius re-
 scripto non fit mentio de lite, vel proces-
 su existente q. 41. n. 11. fol. 224.
Gratia redditur subreptitia, quando ex
 non expressione litis infertur alicui
 praiudicium qu. 41. n. 13. fol. 234.
Grauamen illatum Baroni, non intelli-
 gitur illatum eius vassallis q. 15. nu. 22.
 fol. 133.

H

Heres presumitur ignorare quali-
 tatem feudi q. 7. in alleg. Felic. de
 Rubeis n. 44. fol. 84.
Heres allodij succedit in pratio meliora-
 tionum factarum feudo, & declaratur
 q. 30. n. 4. fol. 199.

I N D E X

I

- I**acobus Manob. *conf* 65. nu. 4. vol. 1. arguitur q. 7. in alleg. *Amati* nu. 14. fol. 59.
- Iacobi Cuiacij opinio *explora* q. 58. in *conf. Anna* n. 53. fol. 311.
- Ignorantia litis pendentiae excusat, secus autem ignorantia non esse necessariū exprimere litis pendentiam q. 41. nu. 43. fol. 238.
- Ignorantia Domini impedit praescriptionem contra vassallum, sic etiam ignorantia vassalli contra Dominum q. 50. n. 16. fol. 285.
- Immunitas adoba praesumitur ex non descriptione in Cedula Baronum q. 12. n. 18. fol. 118.
- Immunitas ab adoba concessa tempore existentis guerrae comprehendit adobā impositam tempore guerrae q. 44. n. 20. fol. 251.
- Immunitas ab adoba, siue donatiuo, concessa ante impositionem illius, cedit damno Regis q. 44. nu. 28. & seqq. fol. 252.
- Immunitas ab adoba existens tempore impositionis adoba siue indictionis donatiui simpliciter impositi in certa summa, non cedit damno Regis, & ita decisum, sed damno totius Regni, Et quid de Collateralibus Consiliarijs q. 61. n. 11. & 12. fol. 324.
- Immunitas ab adoba concessa Combaroni siue comuassallo, an profit alteri Combaroni distinguitur q. 45. n. 1. fol. 254.
- Immunitas ab oneribus feudalibus comprehendit sola seruitia personalia qu. 44. n. 4. fol. 248.
- Immunitas ab oneribus realibus, & personalibus omnibus, quibuscumque comprehendit onera personalia, & realia q. 44. n. 5. fol. 248.
- Immunitas ab oneribus realibus, & personalibus omnibus quibuscumque comprehendit extraordinaria non autem ordinaria q. 44. n. 6. fol. 348.
- Immunitas ab oneribus feudalibus personalibus, realibus, mixtis, ordinarijs extraordinarijs quibuscumque impositis, & imponendis, quocumque modo, & qualitercumque an comprehendat tempus guerrae, referuntur tres opiniones q. 44. n. 7. fol. 248. & 249.
- Immunitas à ieruitio, & adoba in dubio praesumenda est favore Baronis q. 15. n. 7. fol. 131.
- Immunitas Baronis respectu feudi prodest vassallis, ut non contribuant, & quando q. 15. n. 1. & 2. fol. 130. vide in verbo Baroni ubi quid respectu Baronis.
- Immunitas concessa Clericis extenditur ad puellas existentes in Xbenodochijs vulgo Cōseruatorijs q. 51. n. 38. f. 328.
- Immunitas concessa particularibus, cedit in damnum concedentis non autem Vniuersitatis qu. 44. nu. 31. fol. 252.
- Immunitas concessa sanguini Regio non extenditur ad descendentes per lineam femininam q. 15. n. 9. fol. 133.
- Immunitas concessa Vniuersitati comprehendit focularia de nouo accedentia post concessam immunitatem, & deciso refertur q. 15. n. 20. fol. 133.
- Immunitas duodecim liberorum cessat quando pater, & filij sunt diuites, & Vniuersitas pauper q. 15. n. 36. f. 135.
- Immunitas duodecim liberorum cessat ex causa belli, vel pestis, & refertur quid fuerit practicum q. 15. n. 38. fol. 136.
- Immunitas duodecim liberorum non habet locum in ordinarijs oneribus, nec in datijs, & gabellis secundum opinionem aliquorum non seruatur de facto q. 15. n. 37. fol. 136.
- Immunitas duodecim liberorum extinguitur extincto patre, quod intelligitur ut ibi q. 15. n. 35. fol. 135.
- Immunitas duodecim liberorum non extenditur ad onera tempore guerrae q. 44. n. 22. fol. 252.
- Immunitas generalissima non comprehendit casum pestis q. 44. n. 23. fol. 252.
- Immunitas hospitandi milites operatur etiam respectu contributionis q. 15. n. 16. fol. 132.
- Immunitas ex causa priuilegiij concessa post

NOTABILIVM

- post indictum donatum, siue impostum adobum ceat damno regis, non autem aliorum Baronum, siue Regni q. 61. n. 9. fo. 323.
- Immunitas onerum fiscalium non amittitur per duplicatam, vel triplicatam subsequentem solutionem q. 15. n. 24. fol. 134.
- Immunitatis materia remissiuè ibidem nu. 23.
- Immunitas praestationum simpliciter concessa comprehendit ordinarias tantum quest. 15. nu. 14. fol. 132.
- Immunitas, siue exemptio nonnullorum ab adoba non cedit damno Regni, etiã si esset dictum quod soluerent exempti, & non exempti, vel nemine excepto, & essemus in casu urgenti, vel priuilegium esset concessum ex pecunia q. 6. nu. 14. 15. & seqq. fol. 325.
- Immunitas siue exemptio ab adoba, siue donatio concessa alicui Baroni, siue feudatario, an cedat damno Regis concedentis immunitatem, adeò, ut tantò minus exigat, an damno Regni, siue aliorum Baronum distinguitur qu. 6. nu. 1. 2. 3. & 4. & seqq. fo. 322.
- Immunitatem praetendens iure sanguinis, vel ex priuilegio cum iusta causa à tributis, an & quando tenebitur lite pendente distinguitur q. 41. nu. 6. fol. 232.
- Immunitas tertiaria vini concessa tabernae comprehendit non solum comedentes in ea, sed etiam ementes, & non bibentes q. 47. n. 15. fo. 261.
- Immunitas ab adoba ob priuilegium, an teneatur soluere; distinguitur si adest iusta causa, & quasi possessio immunitatis, vel non q. 41. n. 3. fo. 232.
- Immunitas ab adoba an sit immunitas ab adoba extraordinaria, & distinguitur q. 44. nu. 1. fo. 247.
- Immunitas ab adiumento dicitur immunitas ad adoba qu. 15. n. 21. fo. 133.
- Immunitas ab adoba non est immunitas à casu urgentissima necessitatis qu. 14. nu. 17. fo. 128.
- Immunitas à seruitio, non est immunitas à seruitio, quod inest fidelitati, eiusque iuramento antiquae, & nostrae formae fidelitatis q. 14. n. 14. fol. 127. vide in verbo feudum immune.
- Immunitas à collectis non est immunitas à collectis tempore guerra impostis qu. 44. nu. 25. fo. 252.
- Immunitas an teneatur resarcire damna vniuersitati q. 61 sub nu. 15. fo. 315.
- Impotentium terrarum pars an cedat damno potentium, vel Regis distinguitur q. 61. n. 23. & seqq. ad 26. fol. 326. vide in verbo terra impotentes, & in verbo Pars.
- Impositio oneris debet habere causam formalem, & finalem, quod declaratur q. 5. n. 2. fo. 15.
- Incertitudo fructuum non admittit taxationem adoba q. 5. n. 43. fo. 25.
- Indistinctè loquens est intelligendus indistinctè q. 7. in alleg. Amati n. 35. f.
- Industria Baronis an subiaceat solutioni adoba q. 6. nu. 20. fol. 32.
- Indefinita negatiua est intelligenda generaliter in omnem casum q. 7. in alleg. Amati nu. 37. fo. 61.
- Inferior Principe indicens bellum, incidit in crimen lesae Maiestatis qu. 58. in cons. Anna n. 28. fo. 308.
- Inhabitata feuda si postea rehabitentur soluunt, ut de feudo inhabitato q. 5. n. 31. fo. 21.
- Intellectus ad Yern. in Constit. si aliquis Baro q. 7. in alleg. de Rubeis n. 7. f. 76.
- Intellectus datur ad Freccia tit. de origine Baronum n. 53. q. 7. in alleg. de Rubeis nu. 10. fo. 76.
- Introitus subrogati in locum rei feudalis assumunt naturam feudalem, etiã si nihil de qualitate feudali fuerit expressum. Et qui assignantur super re feudali, qui prius debebantur super re burgenatica q. 37. n. 6. fo. 224.
- Introitus burgenatici deducuntur à taxa feudi ad instantiam Baronis, audito prius feudatario q. 12. n. 20. fo. 119.
- Inuestitura non petitur pro eo, quod feudo accrescit q. 24. in cons. Amati 12. nu. 14. fo. 166.

I N D E X

- Inuestitura concedenda potestas pertinet ad dominum non autem ad conductorem & idem in renouatione q. 58. in conf. Annæ nu. 22. fol. 308.*
- Inuestitura prima tenor est attendendus q. 7. in alleg. Amati nu. 22. fol. 60.*
- Inuestitura subfeudi, à quo fit presentanda remissiuè q. 60. num. 17. fol. 318.*
- Ioseph Cumia in Rub. de succession. feud. n. 72. declaratur q. 7. in alleg. Amati nu. 72. fol. 69.*
- Io. Andr. de Georgio in repet. feud. cap. 9. nu. 8 declaratur q. 7. in alleg. Amati nu. 73. fol. 69.*
- Iosepho Cumia dubitanti en adoba continueatur sub fidelitate respondetur, & firmatur eius dubitatio q. 35. nu. 12. f. 217.*
- Ius commune feudorum, non autem Regni Constitutiones seruaretur in successione feudi plani, & de tabula q. 7. n. 17. f. 37. & f. 42. n. 4. in Summario.*
- Ius commune Longobardorum an seruetur in successione subfeudorum, qua plane dicuntur, & de tabula q. 7. nu. 15. fol. 37.*
- Ius commune Romanorum sequendū est ubi deficit ius Regni, vel commune feudorum in successione feudi q. 7. in allegat. Amati n. 50. & 53. fol. 65.*
- Ius commune Romanorum seruatur cessante iure communi feudorum q. 7. in alleg. Amati nu. 29. fol. 61.*
- Ius commune Romanorum intelligitur in dubio, quando de iure communi fit mentio, siue duo iura communia, siue unum ius commune uigeat in eod. loco q. 7. in allegat. Amati n. 33. & seqq. fol. 61. & seq.*
- Ius inuestiendi est ius dominicale q. 58. in conf. Annæ nu. 25. fol. 308.*
- Ius presentandi in iure patronatus non transfertur in conductorem ad modicum tempus q. 58. in conf. Annæ n. 31. fol. 308.*
- Iure communit feudorum non succedit in feudo, qui nō descendit à primo acquirente q. 7. in allegat. Camill. Cacacij n. 15. fo. 51. col. prima in fine.*
- Iure Romano adgnati, usq; ad decimum gradum, cognati usq; ad septimum admittuntur q. 7. in alleg. Io. Camill. Cacacij n. 11. fol. 44.*
- Iuramentum asscurationis pro subfeudo non vassallis datur Regni, non autem Baroni q. 7. nu. 14. fol. 36.*
- Iurisdictio criminalis non solebat concedi semper Constitutionis Quamplurimum q. 48. nu. 4. fol. 272.*
- Iurisdictio concessa alteri priuatiuè, & alteri deinde cumulatiuè, vassallus Baronis cum priuatiua potest conueniri coram quo vult q. 47. n. 13. fol. 261.*
- Iurisdictio limitatè concessa nō extenditur ad augmentum feudi q. 47. n. 9. f. 260.*
- Iurisdictio non extenditur extrà territorium, secus autem quando concessa fuit absq; territorio in personas, & Vassallos q. 47. n. 14. fol. 261.*
- Iudex ordinarius an possit procedere in caussa, qua fuit remissa ad iudicem fiscalem preendente reclamatione à decreto remissionis q. 49. n. 18. fol. 278.*
- Iudex procedit in caussa, quando impetratur confirmatio non facta mentione litis q. 41. n. 15. fol. 234.*
- Iudex, qui praeuenit transeuntem, dicitur ipse primo offensus q. 47. n. 11. fol. 261.*
- Ius fidei, & diffide spectat ad Baronum q. 49. n. 25. fol. 280.*
- Iustitarius cognoscit de delictis officialiū in suo territorio q. 47. n. 19. fol. 266.*
- Iustitia firmatur ablata impietate de vultu superioris q. 16. n. 13. fol. 139.*

L

- L** Auderniū pertinet ad usufructuarium non autem ad proprietariū, sic etiam releuium q. 58. in conf. Fab. Anna n. 35. fol. 309.
- Leges feudorum excludentes à feudi successione quoddam genus personarum sunt exorbitantes q. 7. in alleg. Amati num 19. fol. 59.*
- Leges, & consuetudines feudales de successione feudi loquentes, non cōprabentur feuda impropria, & cōditionata, ex quibus aliquid annuū, vel pecunia pra-*

NOTABILIVM.

- prestatur, sed ius Romanorum qu. 7. in allegat. Amati nu. 15. fol. 59.*
- Leges feudales in successione feudi nullam fecerunt considerationem de secundogenitis, & feminis circa legitimam, sed circa militiam, & dotem de paragio q. 26 n. 32. fol. 187.*
- Legitima est quota bonorum, paragium est quantitas, legitima minuit substantiam, non sic paragium, legitima relinquatur tit. Institutionis, & de manu baredis, Dos incontinenti post mortem peti potest, & de alijs differentijs q. 25. in alleg. Bammacar. n. 17. fol. 179.*
- Legitima ex feudo debenda feminis, non potest considerari, & probatur q. 26. n. 29. fol. 187.*
- Legitima debetur iudicio uniuersali, & augetur vel diminuitur, & petitur iudicio familiae heriscunde, & tempore mortis debetur q. 25. in alleg. Bammacar. n. 18. fol. 179.*
- Legitima debetur primogenito ex feudo, quod est donatiu secundogenitoratione exclusionis q. 26. n. 14. fol. 185.*
- Legitima debetur valentibus succedere ab intestato, & deinde exclusis ab hereditate q. 26. n. 30. fol. 187.*
- Legitima est quota bonorum q. 25. in alleg. Amati n. 4. fol. 159*
- Legitima portio debita feminis dicitur legitima respectu allodialium, sed ex feudalibus dicitur paragium, nec potest considerari ut legitima etiam respectu masculorum secundogenitorum q. 25. n. 20. fol. 172.*
- Legitima in liquidatione attenditur tempus mortis pro vt paragy q. 25. in alleg. Amati n. 6. fol. 161. & fol. 163. nu. 2.*
- Locator feudi ad modicum tempus tenetur soluere adobam, quando illa debetur ex corpore feudi q. 58. n. 2. fol. 303.*
- Longobardi Barones succedentes vno, exigunt unicam subuentionem, si vero feudum diuisum, tunc quilibet ex suo quarterio q. 48. n. 10. fol. 274.*
- Lis sue processus debet exprimi in libello porrecto ad Principem pro gratia q. 41. n. 12. fol. 234.*
- Lite pendente nihil impetratur, & impetratum reuocatur q. 41. n. 14. fol. 234.*
- Litis pendentia debet exprimi in libello, tanquam qualitas, ob quam Princeps, vel non concedit vel durius, vel difficilius q. 41. n. 18. fol. 135. vide in verbo Pendentia litis.*
- Litis pendentia non est exprimenda in gratiosis, quando non adest praedictum terij q. 41. n. 41. fol. 238.*

M

- M** Agistri actoru caussa fuit remissa ad Baronem per Sacrum Consilium, & declaratur decisio Gizzarelli, ut non procedat in Barone q. 47. n. 43. fol. 470.
- Maior pars cogit minorem etiam in donatiuis voluntarijs quest. 34. num. 16. fol. 211.*
- Maior pars congregatorum, non autem vocatorum cur cogat minorem in parlamento? & de ratione q. 34. num. 17. fol. 211.*
- Maior pars Deputatorum Regni concludit, & cogit minore q. 34. n. 21. fol. 212.*
- Maior pars Deputatorum Regni in negotijs habentibus admixtum interesse Regis, & Vniuersitatum cogit minorem, secus autem si non est admixtum negotium Regis, quia tunc maior pars Baronum concludit q. 34. n. 25. fol. 212.*
- Maior pars intelligitur de congregatis non autem de uocatis q. 34. n. 13. fo. 211.*
- Maior pars nobilium quando cogat minorem in sedilibus, quid in aggregatione, & quid in reintegratione q. 34. n. 28. fol. 213.*
- Maior pars nobilium concludit in Ciuitate Neapolis, etiam quando non concurrat Platea popularis q. 34. n. 31. f. 214.*
- Matri dotanti filiam inopem debetur subsidiu a vassallis q. 20. n. 8. fol. 150.*
- Marinus de Caramancio dicens, quod in successione feudi rusticani, ex quo debetur aliquid annuum, cessat constitutio Regni, & habet locum ius commune, intelligi debet de iure communi Romanorum, non autem de iure communi feudorum questio. 7. in alleg.*

I N D E X

- Amati num. 30. fol. 61.*
- Marinus Freccia de different. feudorum quatern. & plan. & de tabula declaratur quaestione. 7. numero 70. fol. 68.*
- Masculus remotior an excludat feminā proximiorē à successione subfeudi quaternati, distinguuntur duo casus q. 7. n. 27. fol. 39.*
- Masculus remotior excludit feminam, proximiorē secundum unam opinionem, quando subconcessio dicit tibi, & successoribus, secus si dixerit utriusque sexus q. 7. n. 28. 29. & seqq. fo. 39.*
- Melioramenta affixa feudo, & inseparabilia ab illo, sunt feudalia, & Domino aperiuntur q. 30. n. 2. fol. 198. vide in verbo valor.*
- Melioramenta aperiuntur Domino unā cum ipso feudo, sed in Regno Dominus soluit valorem heredibus feudatarij, & decisio refertur qu. 30. num. 3. fol. 198.*
- Melioramenta separabilia facta feudo spectant secundogenito vel heredi in allodio q. 30. n. 5. fol. 199.*
- Minor aduersus lapsum temporis restituitur ad redimendum, & conficiendum inuentarium, et alia q. 43. nu. 1. fol. 243.*
- Minores an comprahendantur in pragmatica registrationis assensus qu. 43. n. 12. fol. 245.*
- Minor atas non subtrahitur, quando postea factus maior approbat contractum tacite, vel expresse qu. 7. in allegat. Bam macar. n. 41. fol. 94.*
- Minor exclusula generali restituitur aduersus lapsum temporis in subsidium, excusso tutore q. 43. n. 7. f. 244.*
- Minor facilius restituitur ad omissa, quā ad commissa quaestione. 43. num. 4. fol. 243.*
- Minor vel aliās priuileggiatus est tantō fortius restituendus, quando tractatur de damno vitando qu. 43. num. 9. fol. 244.*
- Minor prius impetrans assensum, & nō registrans ob defectum tutoris, an sit restituendus aduersus creditorem secundō impetrantem assensum, sed prius registrantem, quam pupillus, Et quid in alijs priuileggiatis q. 43. nu. 5. fol. 243.*
- Minores sunt restituendi aduersus omisā registrationem assensus data lesione q. 43. n. 16. fol. 245.*
- Minores ut comprahendantur in statuto praefigente tempus actui, debent in specie nominari quaestione 43. nu. 17. fol. 246.*
- Militare seruitium non dicitur quando seruitium personale praestatur q. 7. in allegat. Amati n. 44. fol. 63.*
- Militare seruitium, quod generaliter praestatur à vassallis, dicitur adoba q. 2. n. 5. fol. 7.*
- Modus capiendę informationis super taxa adoba refertur quaest. 5. num. 5. fol. 16.*
- Modus concedendi limitatē arguit mentē concedentis, quōd limitatam voluit esse concessionem q. 47. num. 10. fol. 160.*
- Modus taxandę adoba etiam tempore guerra ponitur quaest. 5. num. 4. fol. 16.*
- Mores boni superioris magis, quam pauperum timor detinent subiectos officio q. 16. n. 14. fol. 139.*
- Mutuans pro soluenda adoba praefertur omnibus creditoribus super feudo q. 9. num. 5. fol. 101.*
- Mutuans pro soluenda adoba, praefertur illi, qui mutuauit pro soluendo paragio vel vita militia quaest. 9. num. 6. fol. 101.*

N

- N**ecessitas imponendę adoba debet considerari, qualis, & quanta sit quaestione prima numero 15. & 17. fol. 5.
- Necessitas Domini est loco requisitionis quaestione 44. numero 16. fol. 250*
- Negatio vassalli contra Dominum ab adoba debet esse expressa non autem tacita quaestione 50. numero 15. fol. 284.*
- Negotium Regni dicitur negotium Vniuersale, & ideo sufficit maior pars quaestione 34. numero 6. fol. 210.*

Ne-

NOTABILIVM!

Nepos ex filio premortuo prodest ad consequendam immunitatem q. 15. n. 30. fol. 135.

Nepotes plures ex vno filio premortuo profunt patri pro vno filio tantum qu. 15. n. 31. fol. 135.

Nicolaus Intrigliol. de feud. cent. 2. q. 45. nu. 50. declaratur q. 7. in alleg. Amati nu. 37. fol. 62.

Nouerca habitans cum priuignis numero duodecim gaudet etiam immunitate q. 15. n. 27. fo. 134.

Numerus duodecim liberorum dat immunitatem, & qualiter expediatur priuilegium q. 15. n. 25 fo. 134.

O

Octauij Bammacarij allegationes ponuntur fol. 86.

Octauij Bammacarius, et Obertus de Bobio concordantur, ut Bammacarius sit intelligendus de prescriptione honoris absque dispendio, Obertus quando adest dispendium q. 50. n. 11. f. 284.

Officialis iurisdictionis ciuilibus habet latius imperium, quam criminalis q. 47. la. secunda nu. 3. f. 267.

Officialis iudicis maioris delinquens in territorio iudicis minoris ex causa priuata recognosci debet à Iudice minori q. 47. la. 2. n. 28. f. 268.

Omnino dictio est precisa, & nullam patitur restrictionem in omnem casum, & dicitur Vniuersalis q. 7. in allegat. Anell. Amati n. 38. fol. 62.

Onera grauantia feudatarium non sunt multiplicanda q. 13. n. 1. fol. 120.

Onera feudi deducuntur in liquidatione paragij q. 25. in allegat. Bammacarij n. 4. fol. 177.

Onera duriora imponi solent ob publicam utilitatem q. 16. n. 3. fol. 138.

Onus adobæ non minuit alimenta debita secundogenitis ex dispositione testatoris q. 24. n. 8. fol. 156.

Onus adobæ est reale, & sequitur possessorem q. 16. n. 4. fol. 296.

Onus adobæ hodie non dubitatur quod non diminuat paragium q. 25. n. 15. fol. 171.

Onus adobæ vel diminuat paragium debet

imminere tempore mortis q. 25. in allegat. Camill. Villani n. 13. fol. 175.

Onos debitum ex feudo ex eius natura diminuitur propter onera, non sic quando est impositum ex priuilegio q. 25. n. 8. fol. 170.

Onus grauens feudum ut diminuat paragium, debet imminere tempore debiti paragij q. 25. sub n. 14. fol. 171.

Onus donatiui hodie non diminuit paragium ex ratione, quia tanquam debitum ratione Iuris publici q. 25. nu. 24. fol. 174.

Onus subuentionis ex Constitutione Comitibus, & Constitutione Quāplurium non est in consideratione paragij q. 25. in alleg. Camill. Villani num. 15. fol. 175.

Opinio aliquorum quod immunitas duodecim liberorum non habet locum in ordinarij oneribus, nec in datijs, & gabellis non seruatur de facto q. 15. n. 37. fol. 136.

Opinio Doctoris est intellegenda secundum textum quem allegat q. 7. in allegat. Anell. Amati n. 36. fol. 62.

Opiniones Andreae de Iserni, Cyni, et aliorum dicentium, quod feudum improprium quoad nonnulla retinet naturam veri feudi declaratur q. 7. in allegat. Anell. Amat. n. 27. fol. 60.

Opera artificiales, siue fabriles, quae dicuntur q. 58. n. 45. & seqq. fol. 311. in allegat. Anna.

Opera artificiales alteri delegari possunt q. 58. n. 50. & 54. fol. 311. in allegat. Anna.

Opera diuersimodè à Doctoribus distinguuntur qu. 58. num. 51. 52. fol. 311. ibidem.

Opera consistentes in facto inseparabiles à persona Domini non possunt alteri, ipso mandante, praestari, secus si consistant in facto ab ipsius persona separabili quæst. 58. num. 44. fol. 310. ibidem.

Opera, licet iubente illo, cui debentur possint alicui praestari non tamen procedit in operis obsequialibus

I N D E X

- q. 58. in alleg. Anna n. 42. fol. 310.
Operę obsequiales non sunt verę opere q.
 58. in alleg. Anna n. 43. fol. 310.
Operę officiales quę sint declarātur q. 58.
 n. 45. fol. 310. *ibid.*
Operę vassallorum reperiuntur obsequia
les militares, & officiales q. 58. n. 56.
 fol. 311. *ibidem.*
Ordinarius loci cognoscit de delictis dele-
gati delinquentis in territorio Indicis
ordinarij q. 47. la 4. n. 29. fol. 268.

P

- P** Actum, quod pendente solutione do-
 natius non possit noua adoba imponi
 est frustatorium q. 4. n. 9. fol. 12.
Paragium an habeat naturam legitima
eamque sequatur q. 25. in alleg. Bam-
 macarij n. 16. & seqq. fol. 179.
Paragium ascendit ad virilem quando
vir eiusdem qualitatis alijs inueniri
non potest q. 25. in allegat. Camill.
 Villani n. 2. fol. 174.
Paragium debetur actione personali con-
ditione ex lege in quantitate, non autę
in portione q. 25. in allegat. Bamma-
 car. n. 19. fol. 180.
Paragium debitum feminis an minuatur
propter onus adoba controuertitur q.
 25. n. 1. fol. 169. & n. 4. fol. 170.
Paragium debitum ex lege Regni, & Con-
suetudine huius Ciuitatis, constituitur
attentis numero filiorum, quantitate
Vniuersalis patrimonij, & dignitate
viri, & mulieris q. 27. n. 2. fol. 191.
Paragium debet suppleri super bonis ma-
ioratus a fratre q. 26. nu. 8. & 14. fol.
 192.
Paragiū debetur respectiue ad feudalialia,
& burgensatica q. 25. in cons. Amati. n.
 23. fol. 161.
Paragiū debet suppleri de bonis Ecclesia
a fratre, qui se clericauit q. 27. n. 15.
 fol. 193.
Paragium decernitur habito respectu ad
facultates, numerum filiorum, digni-
tatem viri, & mulieris q. 25. in alle-
 gat. Camill. Villani n. 1. fol. 174.
Paragium differt a vita militia q. 25. in
 alleg. Bammacar. num. 13. fol. 178.

- & num. 17. *ibidem.*
Paragium est loco portionis de iure natu-
ra debita q. 25. in cons. Amati n. 2. fol.
 159.
Paragium est idem Iuris cum legitima
q. 25. in cons. Amati n. 3. fol. 159.
Paragium, & legitima debentur in pro-
prietate q. 25. in cons. Amati nu. 7. fol.
 159.
Paragium est onus feudi intrinsecum q.
 25. in cons. Amati n. 18. fol. 160.
Paragium est onus saltem respiciens feu-
dum ipsum, maxime quando primoge-
nitus possidet q. 26. n. 6. fol. 183.
Paragium ex feudo successit loco portionis
hereditaria feudi, & probatur qu. 26.
 nu. 20. & seq. f. 186.
Paragium, & vita militia equiparata
sunt in aliquibus, & eodem iure ferę
debentur qu. 26. nu. 23. fo. 186.
Paragium ex feudalibus successisse loco
legitima, equiuocum esse ostenditur q.
 25. nu. 21. fo. 172.
Paragium seminarum dupliciter conside-
ratur respectu vniuersalis hereditatis,
& respectu certa rei, & sic feudorum
q. 26. n. 19. fol. 185.
Paragium incongrue constitutum super
allodialibus, debet suppleri super rebus
Emphiteuticis qu. 27. nu. 6. fo. 192. &
 sic et de proprio tenetur supplere pro in-
 ueniendo viro condigno *ibid.* nu. 7. fol.
 192.
Paragium incongrue constitutum super
uno genere bonorum an possit suppleri
super alijs bonis q. 27. a n. 1. ad 16. &
 seqq. fo. 191. & seqq.
Paragium liquidatur iuxta valorem feu-
di q. 25. in cons. 2. Amati n. 20. fo. 167.
Paragium licet non sit idem cum legitima
est tamen quasi idem ex interpretatio-
ne sapientum Regni q. 7. in cons. Amat.
 n. 9. fo. 159
Paragium quando est taxatum attentis
omnibus bonis cuiuscunque generis,
tunc femina excluditur q. 26. num. 42.
 fol. 189.
Paragium qualiter dici possit portio here-
ditatis, & Andreæ locus in Const. in
 ali-

NOTABILIVM!

- aliquibus, declaratur qu. 25. in Conf. Amati nu. 24. fo. 161.
- Paragium regulatur in nupta secundam legitimam, non sic in nuptura q. 25. in allegat. Camilli Villani nu. 3. fo. 174.
- Paragium subrogatur loco legitima q. 25. in 2. conf. Amati nu. 1. fol. 163.
- Paragium successisse loco portionis feudi affirmatur q. 25. in allegat. Bammacar. n. 5. fo. 177.
- Paragium successisse loco legitima ostenditur perperam sensisse Doctores qu. 26. n. 10. & seqq. ad 22. fol. 183. ad 186.
- Paragium successisse loco portionis feudi debite feminis probatur q. 26. num. 11. ad nu. 20. fo. 186.
- Paragij onus an minuat adobam, sic etiam de vita militia dubitatur qu. 28. nu. 1. fo. 194.
- Paragij quantitas respectu feudi est tenuis, ideo onera sentire non debet q. 25. nu. 12. fo. 171.
- Par in parem non habet imperium, hac regula declaratur qu. 47. n. 6. & n. 11. 44. ad 48. f. 270.
- Par ob delictum quando perdit parilitatem adeo, ut ab alio pari possint cognosci declaratur q. 47. nu. 48. fol. 270. & 271.
- Pars adoba non soluta est rescicienda fisco, quando illius impositio incipit a parte integrali, non autem a quantitate, secus autem quando incipit a quantitate, & terminatur in parte integrali qu. 61. nu. 21. fo. 326.
- Pars exemptorum a donatio solvendo in certa summa, cui damno cedat? distinguitur q. 61. a n. 2. ad 12. & seqq. fol. 222. & seqq.
- Pars exemptorum cedit damno Regni quando fiscus esset in possessione, vel quasi exigendi partem exemptorum. q. 61. n. 15. fo. 325.
- Pars exemptorum, siue immunium a donatio, siue adoba cedit damno Regni quando impositio facta est personis, siue focularibus, non autem Regno. q. 61. n. 12. & seqq. fol. 324.
- Pars damni dati an soluenda sit ab immunibus q. 61. n. 13. & 14. & seqq. fol. 324. & nu. 27. ibid. vide in verbo immunis.
- Pars non solventis adobam, ut quia non fuit taxatus, cedit damno Regie Curia, & soluta rescicienda est illis, qui illam soluerunt q. 61. n. 20. fo. 326. vide infra hac eadem lit.
- Pars non solventium donatium, siue adobam, an cedat damno Regni, vel Regis distinguuntur plures casus q. 61. n. 18. fol. 325.
- Pars terrarum impotentium cedit damno Regni, quando Regnum donaret Regi certam summam, secus autem si donaret pro quolibet foculari decem, quia cedit damno Regis q. 61. n. 26. fo. 326.
- Pars terrarum impotentium an cedat damno potentium, vel Regis distinguitur q. 61. n. 23. & seqq. fo. 326.
- Patruus non succedit nepoti in feudo plano, & de tabula q. 7. n. 26. fo. 39.
- Parentes, & fratres cobabitantes cum clerico sunt immunes ab hospitij militum, non autem a contribuendo qu. 61. nn. 37. fol. 328.
- Parlamento concluso, si aliquis ob particulare interesse vellet demonstrare se etiam concurrisse, & si cognoscit parlamentum esse iniustum, & concurrat peccat mortaliter, sed non tenetur ad restitutionem qu. 34. n. 27. fo. 212.
- Parlamentum ex causa publica necessitatis, potest tractare aliquod negotium ultra mandatum parlamenti q. 62. n. 6. fol. 330.
- Pragmatica praefigens tempus registrationi assensuum dicitur exorbitans q. 43. nu. 15. fo. 245.
- Pragmatica de suspicionibus officialium non comprehendit minores, uti non expressos, nunc autem, uti expressi minores comprehenduntur q. 43. nu. 18. fol. 246.
- Pragmatica disponens, quod privilegia Regis exequentur in Regno, non habet locum quando Rex esset in Regno nostro, & illud expediri faceret q. 43. nu. 19. fol. 246.

Prag-

I N D E X

- Pragmatica sub tit. de fide memorialium non procedit in negotijs Baronum q. 7. in allegat. Bammacarij n. 25. fo. 91.*
- Pecunia, quæ soluitur hodie à Baronibus non est adoba, sed donatiuum ad taxã adoba q. 25. in allegat. Camill. Villani n. 12. fol. 175. & n. 10. fol. 278.*
- Pendentia litis debet exprimi in libello, tanquam qualitas ob quam Princeps, vel non concedit, vel durius, & difficilius q. 41. num. 18. & 32. fol. 235. & 236.*
- Pendentia litis est vna de qualitatibus, quæ Principem impellunt ad denegandum q. 41. n. 38. fol. 237.*
- Pensionarius tenetur contribuere in charitatiuo subsidio, & limitatur ibidem q. 24. n. 12. fol. 157.*
- Petens res steriles nũc melioratas post tot annos non debet audiri q. 7. in allegat. Bammacarij n. 43. fol. 95.*
- Petrus de Gregorio notatur cõtrarietate, & eius opinio q. 28. recensetur q. 25. in conf. 2. Amati n. 23. & 24. fol. 167.*
- Perceptores in Regno exigunt adobam siue donatiuum diuisim, & integrè prò vt melius possunt q. 45. n. 6. fol. 255.*
- Perceptores Regij in hoc Regno ultra potestatem iuris communis, habent amplam potestatem ex particulari instructione Regiæ Camera q. 51. n. 5. fol. 286.*
- Percipiens fructus feudi vti feudales nõ autem possessor ciuilis, siue sequenter vel tenens feudum tenetur ad adobam licet ipse percipiens non possideat feudum q. 8. n. 9. fol. 98.*
- Petrus de Monteforte vocans de Iure communi consanguineos quantumcũque remotos in successione feudi plani, & de tabula, quod tenetur à Barone debet intelligi de iure communi feudorum q. 7. in alleg. Amati n. 54. fol. 65.*
- Petrus de Monteforte in additione ad Constitutionem vt de successione feudi an dixerit, quòd in successione feudi plani, & de tabula, quod tenetur à Barone seruetur ius commune feudorũ vel Romanorum declaratur q. 7. in allegat. Amati n. 56. fol. 66.*
- Pestis dicitur bellum diuinum qu. 44. nu. 24. fol. 252.*
- Portulania Baronis, ex qua soluitur adoba, non visitatur à Portulano Regio q. 12. n. 13. fol. 118.*
- Portio integra debetur sorori, si aliter virum condignum habere non potest q. 27. n. 6. fol. 192.*
- Possessor feudi cum consensu domini, & si alienatio esset inualida, vel inutilis, adhuc tenetur soluere adobam q. 59. n. 3. fol. 313.*
- Possessor feudi soluit adobam prò rata feudi, quam possidet, siue totum, siue in communi, vel in parte q. 59. nu. 4. fol. 313.*
- Possessor feudi quãdo tenetur soluere adobam declaratur hac regula q. 59. n. 1. fol. 313.*
- Possessor feudi etiam ex causa onerosa tenetur soluere adobam q. 59. n. 2. fol. 313.*
- Possessor feudi ex secundo decreto tenetur soluere adobam q. 59. n. 6. fol. 314.*
- Possidens feudum ex causa damni inferti vel ex noui operis munciatione, si percipit fructus tenetur soluere adobã q. 59. n. 5. fol. 313.*
- Possidens tantum introitus feudales in vno feudo, non autem vassallos, soluit adobam prò rata introituum q. 48. n. 11. fol. 274.*
- Possessio pacifica super iure pascendi debet probari, quod fuit ante litem motam q. 49. n. 23. fol. 279.*
- Processus fisci, & priuatorum vnitus coram iudice fiscali debet prius terminari causa fisci, & deinde priuatorũ q. 49. n. 12. ad n. 16. fol. 277.*
- Procurator, & Baro insimul quo loco sedere debet, & quomodo dat votum in parlamento q. 62. n. 10. fol. 331.*
- Procurator alterius, & Baro insimul potest sequi vnã sententiam vti procurator, & aliam vti Baro q. 62. n. 11. fol. 332.*
- Procurator in parlamento debet sedere in loco, vbi sedebat suus principalis, & quomodo seruetur q. 62. n. 7. fol. 330.*

Pro

NOTABILIVM.

- Procurator constitutus in parlamento non potest substituere alium, & quomodo intelligitur q. 62. n. 8. fol. 330.*
- Procurator potest constitui ad comparandum in parlamento pro donatio tam ab Vniuersitatibus quam à Barone quando sunt impediti q. 62. num. 1. & seqq. 329.*
- Procurator in parlamento potest vnus constitui à multis licet perniciosè q. 62. n. 2 fol. 330.*
- Procuratorum multitudo prohibita est in vna persona q. 62. n. 4. fol. 330.*
- Procuratio ad donandum debet esse specialis, non autem generalis q. 62. nu. 5. fol. 330.*
- Procurator non potest exercere officium suum contra alium procuratorem eadem potestatem habentem q. 47. n. 45. fol. 270.*
- Prohibere verbum est imperatiuum q. 17. n. 16 fol. 143.*
- Promissor non debet recedere à promissis, causa in contrarium non existente q. 42. n. 13. fol. 241.*
- Proprietarius non autem usufructuarius exigit adiutoria à vassallis q. 48. nu. 9. fol. 273.*
- Propter dictio designat causam remotam q. 2, in cons. Amati n. 22. fol.*
- Princeps (non obstante clausula inuestitura saluo assensu) non tenetur assentiri stante iusta causa dissentendi q. 41. nu. 4. fol.*
- Princeps tenetur assentiri, nisi iusta causa subsit dissentendi q. 42. n. 2. fol. 239.*
- Princeps tenetur ad obseruantiam contractus q. 42. n. 7. fol. 240.*
- Princeps non concedendo assensum quando non adest iusta causa dissentendi, facit iniuriam q. 42. n. 10. fol. 240.*
- Princeps non dicitur concedere priuilegiū in præiudiciū litis q. 41. n. 36. fol. 237.*
- Princeps non videtur habere animum assentendi licet assentitus sit, quando ei non fuit expressa qualitas, quæ forsitan assensū impediret q. 41. n. 23. fol. 235.*
- Princeps habet suam intentionem suaditam pro adoha q. 41 n. 5. fol. 232.*
- Princeps de honestate tenetur assentiri, stante clausula saluo assensu q. 42. nu. 11. fol. 240.*
- Princeps non cogitur assentiri stante quod assensus est gratia q. 43. n. 10. fol. 244.*
- Princeps de potestate ordinaria tenetur assentiri stante clausula saluo assensu, secus de potestate absoluta quia non tenetur q. 42. n. 19 & 20. fol. 241.*
- Princeps semper videtur cogitate de oneribus bellicis, tanquam de solitis q. 44. n. 8. fol. 249.*
- Priuilegium, & si generaliter indultum non comprehendit casum publica vtilitati contrarium q. 44. n. 10. fol. 249.*
- Princeps in dubio non tollit priuilegia concessa q. 47. n. 36. fol. 269.*
- Princeps Salerni cognoscit de delictis officialium q. 47. n. 37. fol. 269.*
- Principis voluntas, & ratio in dispositionibus negatiuis idem sunt q. 42. nu. 15. fol. 241.*
- Principis voluntas presumitur iusta qu. 42. num. 16 fol. 241. & ea sola dicitur iusta causa dissentendi ibidem n. 17. fol. 241.*
- Principis potestas duplex absoluta, & ordinaria q. 42. n. 18. fol. 241.*
- Principis actus regulari debent à iustitia fori, & iustitia poli q. 42. n. 12. fol. 240.*
- Primogenitus tanquam magis honoratus propter feudum, ideo debet sentire onera q. 25. n. 9. fol. 171. & n. 10. fol. 175.*
- Primogenitus non potest feudum habere, & onus paragi, & vite militie renuere q. 26. n. 9. fol. 183.*
- Primogenitus solus soluit integram adohā q. 25. in alleg. Bāmacar. nu. 3. fol. 177.*
- Primogenitus dicitur honoratus ob feudū q. 25. in allegat. Bāmacar. n. 3. fol. 177.*
- Primogenitus tenetur soluere canonem tributū, vel alia onera debita occasione maioratus, nulla facta diminutione alimentorum debitorum secundogenitis q. 24. n. 10. fol. 157.*
- Priuilegium impetratum lite pendente, & non facta mentione litis, inualidū est q. 41. n. 16. fol. 234.*
- Priuilegium motu proprio præiudicat liti secus*

I N D E X

- secus si concessum sit ad petitionem par-
tis q. 41. n. 37. fol. 237.*
- Præstatio triginta annorum uniformis
inducit obligationem q. 25. in cons. 2.
Amati n. 16. fol. 166.*
- Præstatio seruitij feudalis regulatur per
consuetudines locorum q. 52. nu. 5. fol.
288.*
- Presentandi Ius in iure patronatus non
transfertur in conductorem ad modicū
tēpus q. 58. in cons. Anna n. 31. fol. 310.*
- Præscriptio habilis tribuit libertatē ab ado-
ha q. 50. n. 1. fol. 282.*
- Præscriptio dupliciter consideratur circa
adobam, quoad actionem, & quoad
libertatem q. 50. n. 3. fol. 282.*
- Præscriptio nulla in feudo operatur con-
trā fidelitatem q. 50. n. 9. fol. 283.*
- Præscriptio tricennalis ab adoha requirit
determinationem, & conformitatem
adobe q. 50. n. 12. fol. 284.*
- Præscriptio subfeudatarij contrā feuda-
tarium capta post concessionem, non
nocet Domino directo in casu deuolu-
tionis q. 50. n. 13. fol. 284.*
- Præscriptio nō consideratur in feudo frā-
co q. 50. n. 14. fol. 284.*
- Præscriptio longissimi temporis conuali-
dat contractum inualidum ex defectu
assensus quod declaratur q. 7. in alle-
gat. Bammacarij n. 39. fol. 94.*
- Præscriptio ex quibus probatur quod non
obstat, q. 7. in alleg. de Rubeis num. 47.
fol. 85.*
- Præscriptio nihil operatur, existente titu-
lo inualido q. 41. n. 7. fol. 233.*
- Præij paruitas, quando faciat præsumi
feudum francum à seruitio fuisse ven-
ditum q. 56. n. 26. fol. 301.*
- Prælatus tenetur de bonis Ecclesiæ supple-
re dotem de paragio sorori inopi q. 27.
num. 9. fol. 192.*
- Pena non debet exigi à Perceptoribus
quando Vniuersitates non soluunt die
peremptorio q. 4. n. 11. fol. 13.*
- Q**
- Q**ualitas exprimenda in libello re-
micitur arbitrio iudicis q. 41. n.
19. fol. 235.
- Qualitas exprimenda, & non expressa
arguit subreptionē q. 41. nu. 20 & 32.
fol. 235.*
- Qualitas non exprimenda de iure, & non
expressa non vitiat actum q. 41. num.
31. fol. 236.*
- Qualitas, quam Princeps non tenetur
scire, non debet exprimi in libello q. 41.
num. 32. fol. 236.*
- Quantitas adobe probatur per multipli-
catas solutiones q. 6. n. 19. fol. 32.*
- Quaternatum feudum quare dicatur, &
quando quaternatur q. 7. in alleg. 3.
à n. 5. ad finem allegat. fol. 73.*
- Quaternatio feudi quando inducatur q.
7. in allegat. 4. n. 11. fol. 88.*
- Quinternionū liber in quo differt à libro
Cedularij q. 7. in allegat. de Rubeis n.
18. fol. 78.*
- R**
- R**ata adobe debita per vassallos
contribuentes Baroni directē exi-
gitur ab ipsis vassallis, & tanto minus
soluit Baro, & alia rata exigitur ab
ipso Barone, prò qua non molestantur
vassalli q. 5. n. 22. fol. 19.
- Rata adobe debet solui à vassallis burgē-
sibus, si fuerat remissa Baroni ob ser-
uitium personale proprijs sumptibus
exhibita q. 11. sub n. 2. fol. 108. vide
in verbo Adoha.*
- Rata adobe spectans vassallis non consti-
deratur in adoha debita ex feudis ga-
bellarum, & aliorum Iurium, ex quo
in illis non ad sunt vassalli q. 5. num.
38. fol. 13.*
- Rata adobe quomodo, & quando inter
emptorem, & venditorem diuidatur,
& quid inter locatorem, & conducto-
rē q. 10. n. 9. fol. 103. vide sup. Adoha.*
- Rata donatiui eod. anno tantum debiti
deducitur à releuio non autem rata
sequentis annis q. 13. n. 12. fol. 123.*
- Rationales Regiæ Camere an sint immu-
nes ab adoha q. 11. n. 27. fol. 113.*
- Receptio interessurij post minorem ata-
tem, tacitè validat contractum q. 7.
in alleg. Bammacarij n. 40. fol. 94.*
- Refutarius soluit adobam separatam à
feudis*

NOTABILIVM!

- feudis paternis q. 59. nu. 16. fol. 315.*
Regentes Regiam Cancellariam sunt im-
munes ab adoba q. 11. n. 25. fol. 112.
Regentes Regiam Cancellariam, Praeses
Sac. Conc. & Consiliarij Capuanae, Lo-
cumtenens Regia Camera, & Praes-
des, & Fiscus Patronus M. C. V. an sint
immunes ab adoba q. 11. num. 23. fol.
III.
Regia Camera Summaria nostri Regni
taxat adobam, nulla habita conside-
ratione de vita militum secundogenito-
rum q. 24. n. 7. fol. 156.
Regisbrandi tempus est statutarium in
Regno prò assēsibus q. 43. n. 8. fol. 144.
Regnum Neapolitanum, & Barones do-
nāt Regi maximas, & plurimas equi-
tum, & peditum turmas q. 44. à n. 3.
16. & 18. fol. 248. & seqq.
Regnum Neapolitanum semper ample-
ctitur opinionem prò seruendo Regi q.
44. n. 17. fol. 251.
Regnum exempla respiciuntur in Baro-
nibus, & subditis q. 16. n. 11. fol. 139.
Regula transfert onus probandi in ad-
uersarium q. 24. in cons. 12. Amati n.
3. fol. 163.
Relatio ad priuilegia quid operetur q. 7.
in alleg. de Rubeis n. 45. fol. 84.
Releuij multiplicata solutio arguit rem
esse feudalem q. 12. nu. 17. fol. 118.
Releuium augetur, & diminuitur prò
rata fructuum q. 31. n. 13. fol. 202.
Res data in excambium feudi dicitur
feudalis q. 37. n. 4. fol. 224.
Restitutio concessa priuilegiatis concedi-
tur ex diuerso capite priuilegiij qu. 43.
n. 6. fol. 243.
Res empta ab heredede non debet restitui
fideicommissario, nisi soluto pretio q.
63 n. 5. fol. 333.
Residuum adoba non soluta per prade-
cessorem exigitur directè à possessore
feudi q. 8. n. 3. fol. 96.
Resolutio contractus non dicitur nouus
contractus, sed distractus, & declara-
tur tex. in l. 2. C. de pactis q. 63 n. 9. fo.
334.
Reuocationi ex Const. Constitutionem Di-
ue memor. praescribitur spatio trigin-
ta annorum q. 7. in alleg. Bammacar.
n. 42. fol. 94.
Reuocatio per Cōstit. Constitutionem Di-
ue memoriae non procedit in subfeudis
Baronum q. 7. in alleg. Bammacar. n.
13. fol. 89.
Retrouenditio facta vigore pacti de re-
trouendendo non mutat rem, nec eius
accidentia q. 63. n. 2. f. 332.
Rex an possit cedere vel alienare adobam
q. 33. n. 1 & 4. fol. 206.
Rex assentiendo concessionem feudi plani,
& de tabula, nihil dat q. 7. in alleg. de
Rubeis n. 12. fol. 77.
Rex assentiendo concessionem demanialium,
dat q. 7. in alleg. de Rubeis n. 13. fo. 77.
Rex defendens Ciuitatem acquisitam ex-
tra Regnum, potest imponere adobam
q. 17. n. 10. fol.
Rex extra casus Capp. Papae Honorij, &
Barones extra casus Const. Quamplu-
rium non possunt petere adiutoria q.
16. n. 8. fol. 139.
Rex Neapolitanus non tenetur ad serui-
tium personale prò Regno Neapolita-
no q. 11. n. 5. fol. 109.
Rex noster in alijs Regnis petit adobam
in casibus permissis de iure communi
feudorum, sed in Regno nostro per ca-
pitula Papae Honorij q. 21. num. 1. fol.
151.
Rex imponens noua onera Baronibus nō
potest reprehendere Barones imponē-
tes noua onera uassallis q. 16. nu. 12
fol. 139.
Rex potest noua onera imponere, eò quod,
& quādo redditus Regni non sufficiunt
in casibus permissis q. 16. num. 5. fol.
138.
Rex si petit adobam à Barone, tunc Ba-
ro petit à uassallis q. 16. n. 6. fol. 138. ¶
Rex per assensum non alienat, sed alie-
nationem non impedit, nec de nouo
concedit q. 7. in alleg. Bammaca. num.
8. fol. 88.
Rex quando incipit apponere manus su-
per assensu impetrando, Baro non po-
test reuocare q. 7. in alleg. Bammacar.
num.

I N D E X

- num. 30. fol. 92.
- Rex** quid retineat penes se in subfeudo quaternato secundū quid q. 7. in alleg. de Rubeis n. 15. fol. 77. & n. 24. fol. 79.
- Rex** si grauat Barones, & Barones grauant vassallos ad eius exempla q. 16. nu. 10. fol. 139.
- Rex** si habeat bellum extrā Regnum, an petat adobam à vassallis q. 24. in conf. 12. Amati n. 18. fol. 167.
- Rex** solus imponit adobam, & ex caussa q. 16. n. 1. fol. 137.
- Rex** tenetur defendere Regnum suum ex suis pecunijs, & donatiuo ordinario, non autem sub colore defendendi Regnum noua onera subditis imponere, illorumq; bona erogare, quod limita sub. n. 25. q. 16. n. 4. fol. 138.
- Ritus M. C. V.** dans declinatoriam Baronibus siue officialibus, intelligitur quando delinquunt ratione officij q. 47. la 2. nu. 26. fol. 267.
- Ritus M. C. V.** loquens de delictis officialium intelligitur actiue, & passiuè q. 47. la 2. n. 27. fol. 268.
- Ritus M. C. V.** loquens de delictis officialium fuit intellectus actiue, & passiuè q. 47. la 2. n. 42. fol. 270.
- S**
- S** Clauoni, Albanenses, & Graci soluent adobam in loco vbi habitant q. 10. n. 5. fol. 103.
- Secundogenitus**, & femina secundogenita respectu primogenita excluduntur ratione rei, sexus, & aetatis q. 26. nu. 16. fol. 185. & n. 49. fol. 190.
- Secundogeniti**, & femina exclusa habent vitam militiam, et paragium ex Constitutione Regni Comitibus q. 26. num. 17. fol. 185.
- Secundogenitus** habens successionem allodialium, ad huc non excluditur ex vita militia super feudo q. 26. n. 25. fol. 186.
- Secundogenitus**, & femina excluduntur à feudo ratione rei, & sic feudi individui q. 26. n. 27. fol. 187.
- Secundogenitus** an teneatur contribuere primogenito pro adoba, & ponderatur Constitutio Comitibus, & resoluitur illum non teneri, & decisio refertur q. 24. n. 1. & 6. fol. 155. & 156. & nu. 11. ibid. fol. 157.
- Secundogenitus** an petat partem in pretio de meliorationibus factis in feudo per patrem distinguitur q. 30. num. 1. fol. 198.
- Secundogenitus** habet partem valoris meliorationum factarum maioratui q. 30. n. 7. fol. 199.
- Secundogenitus** seruire tenetur expensis primogeniti q. 25. in alleg. Camill. Villani n. 9. fol. 175.
- Secundogenitus** debet habere vitam militiam ex feudo non obstante quod alitū de ex allodialibus congruentem quantitatem habuisset, & decisiones referuntur q. 26. n. 41. fol. 189.
- Secundogeniti** non contribuunt ad adobā de vita militia q. 8. n. 12. fol. 99.
- Sententia** ab vno ex consortibus litis obtentā demandatur executioni etiam quod alij non obtinuerint, prestita cautione de restituendo quando obtinebūt sententiam q. 49. n. 13. fol. 277.
- Seruitutes** personaliter Regie Curie tenentur soluere adobam, non obstante pacto, quod pendente solutione donatiui, quis non teneatur ad adobam. Et quid de Consiliarijs Collateralibus q. 40. nu. 3. fol. 229.
- Seruitia** personalia an veniant in locatione q. 58. in conf. Anne n. 41. fol. 310.
- Seruitia** vassallorum an alijs delegari possūt q. 58. in conf. Anne n. 55. & 57. fol. 311.
- Seruitio** existente individuo, tunc altero ex conuassallis deficiente, committitur pena quoad omnes, secundum vnā opinionem rigorosam, sed secundum mitiorem committitur pena quoad deficientem q. 45. n. 8. & 9. fol. 256.
- Seruitio** existente individuo committitur pena quoad omnes, q. 45. num. 10. fol. 256.
- Seruitio** existente reali, & diuiduo tunc seruitium vnus prodest alteri, secus si individuum, vel personale q. 45. nu. 3. fol. 254.

Serui-

NOTABILIVM.

- Seruitio personali existente indiuiduo unus ex Cambaronibus tunc seruiens prodest alteri, secus si omnes tenerentur seruire q. 45. n. 2. fol. 254.*
- Seruitij exactio dependet à iure directi dominij q. 33. n. 3. fol. 206.*
- Seruitium an subintelligatur in concessione feudi simpliciter facta, & quid in adoba q. 35. n. 4. fol. 215.*
- Seruitium an minuatur, diminutis fructibus remissis q. 31. n. 1. fol. 201.*
- Seruitium conuentum in initio concessionis debent tantum, non autem adoba q. 39. n. 3. fol. 228.*
- Seruitium est onus rei feudalis q. 58. in conf. Anna n. 20. fol. 307.*
- Seruitium equorum, & hominum armatorum est seruitium militare q. 58. in conf. Anna n. 29. fol. 308.*
- Seruitium est de natura feudi non autem de substantia q. 7. in conf. Amati num. 10. fol. 58.*
- Seruitium extinguitur, feudo ad Dominum reuerso q. 24. in conf. Amati nu. 12. fol. 165.*
- Seruitium ex feudo debetur loco conditionis q. 56. n. 7. fol. 297.*
- Seruitium feudale est munus obsequij clientelaris, & est idem quod obsequium, & officium q. 58. in conf. Anna n. 59. fol. 312.*
- Seruitium feudale est onus reale feudi q. 25. in alleg. Camill. Vill. nu. 6. f. 174.*
- Seruitium in feudis planis, & de tabula quomodo fiat q. 58. in conf. Anna num. 8. fol. 306.*
- Seruitium militare augetur, auctis fructibus, an idem in adoba q. 32. num. 1. fol. 204.*
- Seruitium non taxatum in concessione feudi, augetur, & diminuitur pro augmento, & diminutione fructuum q. 31. nu. 5. fol. 201.*
- Seruitium personale, & adoba insimul an utrumque possit exigi q. 11. nu. 2. fol. 105. vide in verbo Adoba.*
- Seruitium pro feudo, siue adoba in specie debitum in aliquibus feudis fuit reuocatum, & soluitur adoba, & in ali-*
- quibus feudis soluitur certa quantitas q. 5. num. 41. fol. 25.*
- Seruitium non augetur, quando feudum creuit industria, & expensis feudatarij q. 62. n. 3. fol. 332.*
- Seruitium semel taxatum in Regno nostro nec diminuitur, nec crescit, etiam auctis sine diminutis fructibus q. 31. nu. 2. & 3. fol. 201.*
- Seruitium personale spectat ad venditorum q. 56. n. 6. fol. 297.*
- Seruitium non venit ex natura feudi q. 24. in conf. Amati n. 19. fol. 167.*
- Seruitium in prima concessione appositum per deuolutionem Curiae dicitur extinctum q. 36. n. 9. fol. 221.*
- Seruitium, quod comprehenditur, siue inest fidelitati, venit in simplici feudi concessione q. 35. n. 6. fol. 215.*
- Seruitium consuetum appositum in secunda concessione, est intelligendum in dubio de seruitio debito tempore primae concessionis q. 36. n. 6. fol. 221.*
- Seruitium solitum, & consuetum in Regno nostro intelligitur de adoba q. 35. nu. 17. fol. 218.*
- Seruitium contentum sub forma fidelitatis venit in simplici concessione feudi q. 35. n. 9. fol. 216.*
- Seruitium consuetum venit in simplici concessione feudi q. 35. n. 8. fol. 216.*
- Soror secundogenita habens paragium ex allodialibus, an possit petere ex feudilibus, & distinguitur q. 26. n. 2. fo. 183. & sub n. 7. fol. eodem.*
- Solitum concedi quando dicatur q. 7. in alleg. de Rubeis n. 27. fol. 80.*
- Solutio adoba ab vno Combarone facta quando proest alteri non soluenti q. 45. n. 15. fol. 257.*
- Solutio adoba probat feudum, ex quo soluitur esse quaternatum q. 12. num. 2. fol. 116.*
- Socius immunis facit socium immunem qui ante non erat immunis q. 45. n. 4. fol. 255.*
- Soror siue filia, & si aliunde dotata potest petere se dotari de bonis paternis q. 26. n. 37. fol. 188.*

I N D E X

- Soror dotata de bonis allodialibus, non autem de Ephiteuticis, potest petere se dotari de Ephiteuticis q. 26. num. 38. fol. 138.*
- Soror, quae renunciauit, & soror, quae non renunciauit, amba succedunt fratri ultimo morienti ab intestato, & absque filiis masculis q. 26. n. 50. fol. 190.*
- Subconcessionarius feudi plani, & de tabula soluet adobam subconcedenti, non autem Regi, à quo non potest cogi qu. 60. n. 10. & 15. fol. 318.*
- Subueniendum est omnino Regi in eius necessitatibus, nisi ex propria libidine in illis esset q. 44. n. 19. fol. 251.*
- Subuassallus de feudo plano simplici praestat aliquid annuū, vel quod in inuestitura fuerit conuentū q. 7. n. 3. fo. 35.*
- Subreptio inualidat rescriptum gratiosū q. 41. n. 29. fol. 136.*
- Subrogatum sapit naturam subrogati q. 58. in cons. Annae n. 14. fol. 307.*
- Subuentio debetur feminae ex feudo dotario pro adoba praestanda Domino tantum q. 55. n. 7. fol. 295.*
- Successio in feudis planis, et de tabula regulatur secundum ius commune Romanorum, non autem feudorum, & adducuntur auctoritates, & reprobatitur contrariae q. 7. in cons. Amati à nu. 40 ad 59. fol. 63. & seqq.*
- Successionis feudalis casus non comprehensus in iure feudali remanet sub dispositione iuris communis Romanorū q. 7. in cons. Amati n. 53. fol. 65.*
- Successorem an oporteat extare tempore assensus vel tempore mortis q. 7. in alleg. Io. Camil. Cacacij n. 17. fol. 48.*
- Successio in feudis quaternatis regulatur secundum Constitutiones Regni, in alijs autem non quaternatis regulatur iure communi Romanorū q. 7. in alleg. 2. n. 43. fol. 63.*
- Successio feudalium non regulatur à successione allodialium q. 7. in alleg. 2. n. 48. fol. 64. & in verbo Andreas.*
- Subfeuda taxantur pro adoba sicut ipsa feuda q. 54. n. 11. fol. 292.*
- Subfeuda delentur causa cognita à C.*
- dalari Regio, & describuntur in libris Baronum, quibus mandatur solui adoba q. 60. n. 26. fol. 320.*
- Subfeudatarius soluens pro alio subfeudatario adobam potest illam repetere q. 60. n. 27. fol. 320.*
- Subfeudum quaternatum, vel cum vassallis indicatur ut feudum quaternatum q. 7. n. 6. fol.*
- Subfeudum quaternatum quare, & quomodo dicitur feudum quaternatum secundum quid q. 7. n. 7. fol.*
- Subfeudatarius contribuet Baroni in adoba iuxta redditus subfeudi q. 60. num. 20. fol. 319.*
- Subfeudatarius soluit adobam Arario illius terrae, ubi situm est feudum, non autem arario alterius terrae, licet eiusdem Domini q. 60. n. 21. fol. 319.*
- Subfeudatarius non soluit adobam de gracia feudi concessi, sita in alieno territorio q. 60. n. 22. fol. 319.*
- Subfeudatarius de feudo quaternato soluet adobam Regi, & limita quando subfeudatarius habent subfeudum quaternatum immediate, & in capite à Barone ex dispensatione Regis q. 60. n. 6. fol. 317.*
- Subfeudatarius alicuius Baronie soluit adobam Baroni, non autem Regi q. 60. n. 8. & 14. fol. 317. & fol. 318.*
- Subfeudatarij non tenentur contribuere Baroni praestanti iniuste seruitia Domino qu. 60. n. 13. fol. 318.*
- Subfeudatarij an habeant vocem in parlamento q. 60. n. 14. fol. 318.*
- Subfeudatarius tenetur soluere releuium Domino illius Baronie, quae est caput dicti subfeudi, non autem illius terrae, ubi situm est subfeudum q. 60. num. 18. fol. 318.*
- Subfeudatarius depinget in subfeudo eius arma, siue insignia sed inferiori loca, quam Baro q. 60. n. 19. fo. 319.*
- Subfeudatarius soluere tenetur adobam feudatario subinfeudanti. Et quid de iure Regni sub n. 4. Et sub pena priuationis feudi sub n. 5. q. 60. n. 3. fol. 317.*
- Subfeudatarius soluit adobam in loco ubi est*

NOTABILIVM!

- est caput Baronie, & in decisum, nisi aliud constet de solito q. 60. num. 10. fol. 318.*
- Subfeudatarij adobantes Regi, non debent molestari à Barone territorij q. 60. nu. 24. fol. 319.*
- Subfeudatarij renitentes soluere adobam Baroni, cogi possunt per dictum Barone, sed mediante ordine Regio q. 60. n. 23 fol. 319.*
- Subfeudatarij seruitutes, de persona Regi, sunt immunes ab adoba Baronali q. 11. sub n. 2. fol. 106.*
- Subfeudatarij tenentur subuenire Baroni prestanti seruitium Domino in casu permissio, limita nisi aliter esset conuentum q. 60. n. 11. & 12. fol. 318.*
- Suffragia, & vota multorum non debent reponi in voluntate vnius q. 62. num. 3. fol. 330.*
- Spurietas non potest considerari in Rege q. 20. sub n. 5. fol. 149.*
- Statutum reputans quem contumacem comprabendis minorem q. 43. n. 3. fol. 243.*
- Statutum disponens aliquod punibile, quod per prius non erat punibile, non comprabendis minores, idem si esset exorbitans q. 43. n. 13. fol. 245.*
- T
- T***aciturnitas venditoris in non exprimendo qualitatem feudi quaternati secundum quid, iuuat emptori, ut non possit dari reuocatio q. 7. in alleg. de Rubeis n. 34. fol. 92*
- Taciturnitatis qualitas de iure exprimens, etiam si Rex esset gratiam concessurus, illa tacita, adhuc redditur gratia subreptitia q. 41. n. 17. fol. 234.*
- Tapeti ius propter adobam non minuitur, & refertur decretum Regie Camerae Summaria q. 8. n. 7. fol. 195.*
- Taxa adoba anni 1504. dicitur in Regno la tassa vecchia, sed taxa anni 1564. dicitur la tassa noua q. 35. nu. 20. fol. 218.*
- Taxa adoba in Regno duplex, vna in anno 1504. altera in anno 1564. q. 45. n. 19. fol. 218.*
- Taxa adoba panes venditorem facta non augetur panes emptorem q. 63. nu. 8. fol. 334. de hac taxa vide in decisionibus Regentis Moles, & Reuerterij impressis post presens opus.*
- Taxa adoba siue cedulae debet ante omnia recognosci, & postea aliquid decerni super ea, q. 54. n. 15. fol. 293.*
- Taxa adoba non immutatur per retrouentionem siue reemptionem q. 56. nu. 20. fol. 300*
- Taxa adoba diuersa est in Rege, & diuersa in Barone q. 21. n. 5. fol. 151.*
- Taxa adoba debet notificari Baroni sic instanti q. 5. n. 40. fol. 25.*
- Taxa antiqua non augetur nec diminuitur ex consultatione Regie Camerae Summaria q. 5. n. 9. fol. 17.*
- Taxa donatiui alteratur, & minoratur aliquando q. 5. n. 46. fol. 26.*
- Taxa noua fuit facta ex causa feudorū deuolutorum, & de nouo concessorum q. 36 n. 10. fol. 221.*
- Taxa noua maioris est quantitatis, quā antiqua, & quare q. 5. n. 10. & seqq. fol. 17.*
- Taxa noua, & antiqua sunt uniformes in exactione rate, licet videantur differre ratione augmenti fructuum q. 5. n. 25. fol. 20.*
- Taxa noua fuit aucta siue diminuta iuxta fructuum augmenta tempore noua concessionis q. 44. n. 5. fol. 291.*
- Taxa inter Vniuersitates, & Barones dicitur additamentum ad priorem adobam q. 54. n. 9. fol. 291.*
- Taxa quomodo fit tempore guerra q. 12. n. 22. fol. 119.*
- Taxa seruitij non augetur, nec potest de nouo illam Dominus taxare, quando fuit concessa facultas redimendi, siue reintegradi corpora q. 63. n. 4. fol. 333.*
- Taxa vetus, & noua, & Cedulae Baronum quid sint, declaratur, & numeris sequentibus q. 54. n. 1. fol. 291.*
- Taxa vetus, & noua non differunt in modo quantitatis taxandę q. 54. nu. 2. fol. 291.*
- Taxa vetus, & noua differunt in tempo-*

I N D E X

- re, quo fuerunt facta, & declaratur q. 54. n. 3. fol. 291.*
- Taxa respectu quantitatis debenda pro rata fructuum semper est uniformis, sed diuersa in quantitate ratione fructuum excrescentium, siue diminutorum q. 54. n. 7. & 8. fol. 291.**
- Taxa quaedam antiqua consistebat in chirothecis, et tarenis q. 54. num. 7. fol. 191.**
- Taxandi modus adobam, tam in feudo cum vassallis, quam siue vassallis refertur q. 54. n. 14. fol. 292.**
- Tempus guerra nūquam videtur exceptum q. 44. n. 13. fol. 150.**
- Tempus guerra si est expressum in immunitate, vassallus non soluet q. 41. n. 21. fol. 251.**
- Tempus impositionis adobe, siue donatiui inspicitur, quando integra solui mandatur q. 13. n. 15. fol. 124.**
- Terra immunis a functionibus fiscalibus non potest petere tumultum salis, & solum repetitur a fisco, & quilibet potest illud videri q. 61. n. 27. fol. 327.**
- Terra pauius impotens, & depopulata deletur a Cedulaario, & eius focularia aggregantur Regno, quod distingue q. 61. n. 25. & seqq. fol. 327.**
- Terra Baronalis effecta de demanio an soluit adobam, quam prius soluebat Baro q. 37. n. 8. fol. 225.**
- Terrarum impotentium pars an cedat damno potentium, vel Regis distinguitur q. 61. n. 23. ad 26. fol. 326.**
- Terrę realiter impotentes, & in habiles cedunt damno Regis, & non Regni, & exigitur quantum exigi potest, non autem integra impositio q. 61. nu. 14. fol. 326.**
- Terrarum impotentiam pars cedit damno Regni quando Regnum donaret Regi nostro certam quantitatem, secus autem si donaret pro quolibet foculari decem, quia cedit damno Regis q. 61. n. 26. fol. 327.**
- Tertiaria imm. unitas in vino concessa taberna comprahendit non solum comedentes in ea, sed etiam ementes, & non libentes q. 47. n. 16. fol. 262.**
- Testes de Vniuersitate litigante super iure pascendi repelluntur q. 49. in allegat. auctor. n. 12. fol. 279.**
- Testibus, qui non sunt ciues, debet magis credi in concursu testium q. 49. nu. 24. fol. 280.**
- Textus in cap. 1. de eo, qui sibi, & hered. suis, non maretur allegari pro masculo remotiori contra faminam proximiorum q. 7. n. 30. fol. 39.**
- Tex. in l. apud Iulianum ff. de iure fisci dupliciter intellectus a legistis, & feudistis q. 49. n. 14. 16. & 17. fol. 277.**
- Tex. in l. fin. C. de petition. heredit. an corrigat tex. in l. apud Iulianum ff. de iure fisci q. 49. n. 15. fol. 278.**
- Tex. in l. quod maior declaratur in materia donatiui q. 34. n. 12. fol. 210.**
- Titulus est producendus ad fundandam seruitutem, & debet esse hominis vel legis q. 49. n. 21. fol. 279.**
- Transeuntes per Castrum, ubi adest concessio limitata, & pariter illimitata subiacent prauectioni q. 47. num. 11. fol. 260.**
- Tres menses ad seruendum Domino, quando incipiant currere q. 58. in cons. Anna n. 5. fol. 305.**

V

- V** Alor meliorationum debet esse magnus non autem modicus qu. 30 n. 9. fol. 200.
- Valor rei colligitur ex reddito q. 24. in cons. 12. Amati n. 21. fol. 167.**
- Vassallus citari debet ad audiendam taxam faciendam q. 12. n. 21. fol. 119.**
- Vassallus est obligatus ad adobam ratione feudi q. 8. n. 2. fol. 96.**
- Vassallus habens feudum sub annuo canone ad nihil aliud tenetur q. 11. nu. 8. fol.**
- Vassallus habet electionem vel soluere adobam vel seruitium personale prestare, vel acceptabilem mittere, ex opinione quorundam, sed fallit n. 13. q. 11. n. 10. fol. 109.**
- Vassallus habet electionem petendi adobam vel seruitium personale a subfeudata-**

NOTABILIVM!

- rio q. 11. num. 17. fol. 111.
- Vassallus impotens, & non soluens adobā excusatur à pena q. 51 n. 10. fol. 287.**
- Vassallus immunis à seruitio feudali, si fuerit requisitus à Rege, seruiet imp̄. fis Curia, non autem proprijs q. 14. nu. 13. fol. 127.**
- Vassallus immunis à seruitio, non est immunis à seruitio, quod inest fidelitati, eiusque iura nento antiqua, & noua forma fidelitatis q. 14. n. 14. fol. 127.**
- Vassallus immunis ab adoba non est immunis à casu urgentissima necessitatis q. 14. n. 17. fol. 128. vide in verbo Immunis, & in verbo Barone immune.**
- Vassallus immunis ex debito iustitie, adhuc debet soluere ex congruo vassallatica obligationis q. 14. n. 14. fol. 250.**
- Vassallus in Regno nostro non requiritur ad præstationem adobæ, cum sint assignata tempora generalia ad soluendā illam q. 52. n. 6. fol. 288.**
- Vassallus in Regno nostro non potest dicere Perceptor, ostende mihi quantitatem adobæ, ad quam teneor q. 52. nu. 7. fol. 288.**
- Vassallus in Regno tenetur seruire prò vno feudo tempore belli personaliter tribus mensibus, cum tribus equis q. 58. in conf. A. na n. 2. fol. 305.**
- Vassallus in Regno Neapolitano ob seruitium non præstitum componitur cum Curia & non amittit feudum q. 51. n. 2. fol. 28. & n. 7. ibid.**
- Vassallus obligatus ad seruitia officialia debet requiri q. 2. n. 4. fol. 287.**
- Vassallus obligatus ad seruitium determinatum in quantitate, sed non in tempore debet omnino requiri q. 52. nu. 2. fol. 287. fallit n. 3. ibid.**
- Vassallus non adiuuans Dominum in necessitate, non dicitur vassallus q. 44. n. 15. fol. 250.**
- Vassalli non debent carcerari prò adoba Baronis, nec eorum bona, sed exequi fructus feudi q. 9. n. 4. fol. 101.**
- Vassallus nõ docēs de franchitia taxatur in Cedula q. 12. n. 19. fol. 119.**
- Vassallus non soluens integram adobam vnus anni, tunc absumpto libro veteri ponitur in residuis executionis sequentis anni q. 51. n. 6. fol. 286**
- Vassallus paratus ad seruiendum de persona, minus iuste cogitur soluere adobam q. 11. n. 12. fol. 109.**
- Vassallus pignorās feudum Domino, qui percipit fructus, non tenentur soluere adobam q. 59. n. 13. fol. 314.**
- Vassallus possidens feudum non taxatum citatur ad dicendum causam quare, non debet taxari q. 12. sub nu. 18. fol. 118.**
- Vassallus primus requisitus à Domino superiore, poterit requirere suum secundum vassallum vassallum, ad hoc ut cum ipsius iuuamine possit seruire Domino suo q. 58. in conf. Anna n. 34. fol. 309.**
- Vassallus quando non est certus. capitur informatio de nominibus, & cognominibus q. 12. n. 13. fol. 119.**
- Vassallus regulariter debet requiri ut seruitium præstet, quod declaratur q. 52. n. 1. & seqq. fol. 287.**
- Vassallus renuens præstare seruitium, amittit feudum de iure communi feudorum q. 51. n. 1. fol. 285.**
- Vassallus seruiens Curia Domini salario mediante, non est immunis ab adoba, secus autem si sine salario, quia debet esse immunis q. 11. n. 22. fol. 111**
- Vassallus sub concedens feudum an soluet adobam de feudo sub concessio, & cui, distinguitur q. 60. n. 2. & seqq. fol. 316**
- Vassallus sistens de persona in Curia Regis ad eius obsequia, tenetur soluere adobam, vel substitutum mittere, si personaliter tenetur eruire quòd intellige sub n. 4. q. 11. n. 20. fol. 111.**
- Vassallus vnica solutione releuū, vel adoba liberatur, si eodem anno deberi contingit, & distingue qu. 13. nu. 2. & 3. fol. 120.**
- Vassallus vocatus à Domino ad seruiendum potest requirere suos vassallos ad subueniendum q. 60. nu. 16. f. 318.**
- Vassalli burgenses contribuent Baroni soluenti adobam ordinariam prò medietate,**

I N D E X

- dietate, sed non tenentur soluere ratã Baronis q. 5. n. 12. fol. 17.
- Vassalli descendentes ex familijs, & casatis concessis definitè, cedunt concessionario limitato, sic etiam in casu contrario q. 47 n. 4. fol. 259.
- Vassalli obligati ad adobam Baroni ratione feudi, adhuc tenentur soluere adobam, si habitassent alibi q. 5. nu. 30. fol. 21.
- Vassalli sunt etiam immunes à seruitijs suè à contributione, quando Baro est immunis q. 15. nu. 1. 2. & 3. fol. 130. vide in verbo Immunitas, in verbo Barone.
- Vassallus tenetur Domino seruire de persona tempore belli, vel alium acceptabilem mittere, vel Domino reditus vnins anni ex feudo dimittere q. 1. n. 3. fol. 3.
- Vassalli tenentur prestare seruitia Baroni ei competentia ratione dominij, eiusque prerogatiua, non obstante immunitate feudi, & referuntur decisiones q. 15. n. 10. fol. 131. Et nõ obstante quòd feudum esset concessum Baroni in allodium, vel francũ ibid. n. 11. fol. 131.
- Venditio subfeudi quaternati secundum quid absque Regis assensu facta, an possit reuocari vigore Consti. Constitutionem diua Memoria q. 7. in alleg. Bammac. n. 1. fol. 87.
- Venditor non exprimens qualitatem feudalem tenetur ad interesse emptori, etiam si ex ignorantia non expressisset q. 7. in alleg. Bammasarj nu. 35. fol. 93.
- Venditor rei feudalis tenetur ad totale interesse emptori, etiam si ex ignorantia nõ expressisset q. 7. in alleg. Bammac. n. 38. fol. 93.
- Venditor soluet adobam imponendam, ante conuentione, vel minori pretio, & pacto de retrouendendo, Et quid in reemete vel retrouendete q. 56. n. 11. fol. 198. Et quid quando nihil est conuentum, inter emptorem, & venditorem ibid. n. 12. fol. 298.
- Venditor reemens feudum, soluet iuxta taxam tempore, quo possidebat, non obstante, quòd sit alterata in persona emptoris q. 56 n. 15. fol. 299.
- Verba assensus sunt ita sequenda, sicut canis seclatur vestigia laporis q. 7. in alleg. Io. Camill. Cacacj n. 18. fol. 53.
- Venditor tenetur exprimere emptori qualitates facti nõ iuris q. 7. in alleg. de Rubeis n. 42. fol. 83. Et qualitates rei vendita specificè ibid. in alleg. Bammac. n. 31. fol. 92.
- Verba Ab eo, sub eo, quando sunt necessaria in assensu ad finem quaternandi q. 7. in alleg. de Rubeis n. 8. fol. 76.
- Verba apposta in inuestitura, videlicet. Seruata forma Consuetudinis, quomodo intelligentur q. 7. in alleg. de Rubeis n. 28. fol. 80.
- Verba in assensu, Ab eo, & sub eo, quomodo interpretentur q. 7. in alleg. de Rubeis n. 6. fol. 75.
- Verba indefinita restringuntur ad res in transactione deductas q. 7. in alleg. de Rubeis n. 33. fol. 81.
- Vita militia an ex adoba prestatione minuatur, DD. prò vtraque parte recensentur q. 24. in cons. Amati nu. 1. fol. 158.
- Vita Militia an paragio ita adequetur ut ab vno ad aliud argui possit q. 24. 14. ad 8. fol. 160. in cons. Amati.
- Vita militia est onus feudi, & sequitur quemcunque possessorem q. 24. in cons. Amati n. 15. fol. 160.
- Vita militia à paragio distat, & ab vno ad aliud non recte arguitur q. 24. in cons. Amati n. 27. fol. 161.
- Vita militia debita secundogenitis successit loco portionis hereditarij feudi ex doctrina Andr. de Ifern. q. 26. nu. 21. fol. 286.
- Vita militia in feudo meliorato taxatur habito respectu ad valorem feudi cum melioramentis, secus autem quando secundogenitus habet partem valoris meliorationum, quia taxari debet habito respectu ad valorem ante meliorationem

NOTABILIVM!

- rationem q. 30. n. 6. fol. 199.
- Vita militia non est subregata loco legitime q. 26. n. 8. fol. 183.*
- Vita militia respicit tantum feudum non autem vniuersum patrimonium qu. 24. in cons. Amati n. 16. fol. 160.*
- Vita militia loco portionis legitima vel alimentorum an subrogetur remissiuè q. 24. in cons. Amati n. 30. fol. 162.*
- Virtus, & patrimonium procedunt à pari tempore pestis in extimo faciendo q. 44. n. 26. fol. 252.*
- Vniuersitas immunis à solutionibus ordinarijs non tenetur ad salarium Barvicelli, & deciso refertur q. 15. n. 13. fol. 132.*
- Vniuersitas immunis ex causa onerosa non tenetur soluere solutionem impostam toti Regno in beneficium capitis Regni, & deciso refertur, secus quando contributio cederet in beneficium totius Regni q. 15. n. 15. fol. 132.*
- Vniuersitas non debet molestari pro adoha sui feudatarij, siue subfeudatarij q. 60. n. 25. fol. 320.*
- Vniuersitates demaniales, et Baroniales debent vocari in donatiuis, vel parliamentis, vbi earum interest, & mittere procuratores q. 34. nu. 20. fol. 211. & seqq.*
- Vniuersitates Baroniales per eorum Relectores debent in parliamentis comparere, vel per eorum Barones, quando de coequali, & communium Barone interesse agitur q. 34. n. 23. fol. 212.*
- Vocati ad parlamentum non debent noua onera imponere q. 34. n. 15. f. 211.*
- Voluntas Principis, & ratio in dispositionibus negatiuis idem sunt q. 42. n. 15. fol. 241.*
- Voluntas Principis dicitur causa iusta, dissentienti q. 42. n. 17. fol. 241.*
- Voluntas Principis presumitur iusta q. 42. n. 16. fol. 241.*
- Vsfructuarius an teneatur soluere adobam an proprietarius q. 57. n. 1. 2. & seqq. fol. 302.*
- Vsfructuarius non tenetur soluere onera proprietatis q. 57. n. 2. fol. 302.*
- Vsfructuarius habet plus iuris, quam conductor q. 58. in cons. Annæ 24. fol. 308.*
- Vsfructuarius petit adiutorium à vasfallis, in quibus habet vsumfructum q. 57. n. 4. fol. 302.*
- Vsfructuarius tenetur ad onera realia feudi, non autem personalia q. 57. nu. 5. fol. 302.*
- Vsfructuarius soluit onus debitum pro iure iam habito, secus pro iure iam habendo q. 57. n. 6. fol. 302. & sequenti.*
- Vsfructuarius tenetur soluere etiam collectas, & tributa feudi q. 57. nu. 7. fol. 303.*

FINIS TABVLÆ.

I N D E X

ARGVMENTORVM QVÆSTIONVM

Omnium, quæ in hoc opere continentur.

ARGVMENTVM

QVAEST. I.

Adoha quomodo in Regno introducta, Et quomodo ex feudis debita sit in locum seruitii personalis à feudatario olim debiti, & nunc remissi ex munificentia Regum nostrorum sic demandantium. De donatiuo ad taxam adohæ exigendo, Et de adoha debenda in Sicilia, Gallia, aliisque partibus.

ARGVMENTVM

QVAEST. II.

Adohæ nomen vndè dicatur, & barbarum esse contenditur, & verè seruitium militare esse demonstratur, & appellari diuerso modo, secundum diuersitatem locorum.

ARGVMENTVM

QVAEST. III.

Adoha, adohum, & Adohamentum, quid in genere significant, quid uè in specie, esseque sinonima, ac æquiuocè Regnicolas illis uti demonstratur.

ARGVMENTVM

QVAEST. IV.

Quis possit imponere adoham, quæ de causa debetur, & quare à principio concessionis, vel ex post pacto possit imponi, Et quid hodie seruetur in Regno, Et quid de donatiuo, quod singulis duobus annis præstatur.

ARGVMENTVM.

QVAEST. V.

De quantitate adohæ in Regno debentur, secundum taxam nouam, & taxam antiquam; Et quid de taxa in feudis cum vassallis vel sine, Et quid in feudis in habitatis, & planis, de tabula, Et quid de contributione facienda Baroni per Vniuersitatem, Et quid de functionibus fiscalibus.

ARGVMENTVM

QVAEST. VI.

De quibus feudis debeatur adoha, & an de feudis quaternatis secundum quid, an debeatur Baroni vel Regi, & ubi feudalis qualitas non est expressa non debetur adoha, Et an de bonis datis in feudum pro excambio bonorum ablatorum tempore guerræ, & de feudo cum Vassallis vel cum vno, vel in habitato qualiter debeatur adoha, Et quid de functionibus concessis in feudum, & de feudis planis, & de tabula, & de prouisionibus in feudum.

ARGVMENTVM

QVAEST. VII.

Adoha an debeatur de feudis planis, & de tabula, Distinguitur de feudo plano, & de non simplici. Quid de Attenasij, Tenimentis, & alijs; Et an, & quando in eis seruari debeat ius commune feudorum, vel Constitutiones Regni circa eorum successionem, & de alijs circa eorum materiam.

b

AR.

I N D E X

ARGUMENTVM

Allegationis prima.

Feudum ex quibus arguatur esse quaternatum, vel planum, & de tabula.

ARGUMENTVM

Allegationis secunda.

Agitur de successione feudi plani, & de tabula in Regno nostro, quando succedatur in eo de iure communi Romanorum, vel Feudorum, vel Regni, & distinguntur plura capita, quando est feudum simpliciter planum, & de tabula, quando quaternatum secundum quid, quando Attenasia, Et quando ex eo præstatur aliquid annuum rusticorum, siue militare seruitium, siue Adoha, Et quando aliqua annua nobilis præstatio datur, & quando facta est concessio aliquo viro nobili sub nobili præstatione.

ARGUMENTVM

QVAEST. VIII.

Adoha esse onus feudi reale, non autem personale demonstratur, & ideo contra feudi possessorem dirigitur eius actio; Et quando possidens ciuilitate, vel habeat ius ad feudum, vel percipiat fructus feudi non uti feudales teneatur adoham soluere, Et an Emptor vel Venditor, vel Locator, vel Conductor teneatur adoham soluere.

ARGUMENTVM QVAEST. IX.

Quænam actio fisco competat pro adoha, Et realis proponitur, & contra tertium possessorem feudi, Et an tacita vel expræssa hypotheca detur pro feudo, Et mutuans pro soluenda adoha an præferatur creditoribus anterioribus

super feudo, De emente fructus feudis pro soluenda adoha ex eorum prætio.

ARGUMENTVM QVAEST. X.

Adoha eiusque quantitas, ut debeatur, an debeat inspicere tempus impositionis, vel collatæ solutionis; Et quid si gentes discesserint à loco ubi fuerunt numerati tempore impositionis adohæ, Et quid de Sclauonibus Albanensibus, & Græcis habitantibus in Regno, Et quid de Vassallo non existente Barone tempore impositionis, Et quid tempore solutionis, Et quid si efficiatur Comes.

ARGUMENTVM QVAEST. XI.

An Rex possit exigere adoham simul, & seruitium personale à feudatario, vel alterutrum, Et an Dominus Rex inuito feudatario possit petere seruitium personale, quod declaratur, Et quid è contra si vassallus vellet seruire de persona, non autem adoham soluere, & cuius sit electio, Et an adoha debetur quando concessio feudi facta est sub annuo canone siue redditu, Et an Vassalli sistentes in Curia Regis sint immunes ab adoha, distinguitur si seruit cum salario, siue stipendio, vel sine, Et quid de Regibus Reg. Cæc. Regijs Consiliarijs concilij Sæctæ Claræ, & de Præsidentibus Reg. Cam. & Aduocato fiscali M. C. V. in criminalibus.

ARGUMENTVM QVAEST. XII.

Adohæ solutio designat rem, ex qua soluitur, esse feudalem, & arguit directum dominium ex parte recipientis, & non debetur, nisi ubi facta est concessio in feudum. Et de immunitate rei feudalis à gabellis Vniuersitatum, & de alijs circa taxam feudorum. AR.

ARGVMENTVM QVÆSTIONVM.

ARGVMENTVM

QVAEST.XIII.

Adoha, Releuium, & donatium eod.anno debita, an omnia solui debeant, vel alterutrum, Et an, & quando vnum ab altero deducitur, Et quando pinguius debetur, Et quando rata soluta deducitur, Et an debeat inspicere tempus impositionis, vel solutionis.

ARGVMENTVM

QVAEST.XIV.

Immunitas cōcessa ab adoha an extendatur ad donatiua vt à donatiuis cēleatur Vassallus immunis, & ab alijs seruitijs disputatur, De nomine donatiui discribitur, an verè hodiè possit dici donum ex voluntate, an autem ex necessitate, & an Immunitas à seruitio personali, sit immunis ab adoha, & fidelitate, Et in casu vrgentissimæ necessitatis, Et immunitas simpliciter concessa an comprahendat donatiua.

ARGVMENTVM

QVAEST.XV.

Concesso feudo franco ab adoha, an intelligatur talis immunitas siuè franchitia concessa Vassallis à contributione in adoha, & in quibus casibus, Et an Baro possit concedere immunitatem subfeudatarijs, Et an immunitas concessa ab ordinarijs seruitijs extendatur ad extraordinaria, Immunitas ab hospitando an extendatur ad contributionem, Et quid de Cameris reueruatis Regni, & concessa Vniuersitatis an comprahendat focularia de nouo accedentia, Et an immunitas à donatiuis cedat damno Regni, vel Regis.

ARGVMENTVM

QVAEST.XVI.

Adoha potest imponi per Reges, & Barones, Et in quibus casibus remissuè intelligitur, Et quid in Baronibus Regni nostri.

ARGVMENTVM

QVAEST.XVII.

Adoha siuè Adiuutorium quando possit imponi prò guerra ad declarationem cap. Papæ Honorij. Et guerra debet esse notabilis, grauis, non procurata, nec affectata, & diù duratura intra Regnum, vel extrà Regnum, Idè de Rebellionem Vniuersali, siuè particulari, secus si culpa Domini caussa euenisset. Et quid prò defensione Vnius Ciuitatis intra, vel extrà Regnū, Et quid prò alio Regno, Et prò defensione fidei Catholicæ, Et quid ob timorem belli.

ARGVMENTVM

QVAEST.XVIII.

Adoha quando imponitur ad redimendam personam Regis, ad secundū cap. Papæ Honorij.

ARGVMENTVM

QVAEST.XIX.

Adoha imponenda prò militia fratris, vel alterius consanguinei quando imponi possit, ad declaratur tertij capituli Papæ Honorij.

ARGVMENTVM

QVAEST. XX.

Adoha, vel donatium, an, & quando imponi possit prò maritanda sorore, filia, vel alias cōiuncta Regi, ad declarationem capituli quarti Papæ Honorij.

I N D E X

A R G V M E N T V M

QVAEST. XXI.

Capitula Papæ Honorij an habeant locum in Barone, & è contra constitutio. Quamplurium an habeat locum in Rege; & quid intra Regnum, & quid extrà.

A R G V M E N T V M

QVAEST. XXII.

Adoha imposita ob guerram in Regno, deinde finita guerra, si exacta non reperiatur, an possit per Regem peti à Vassallo Barone, illaq; exigi. Et an possit conuerti in aliam causam.

A R G V M E N T V M

QVAEST. XXIII.

Adoha non soluta per prædecessorem, & soluta deindè per successorem, an possit repeti per successorem à suo Authore.

A R G V M E N T V M.

QVAEST. XXIV.

Secundogeniti an debeant contribuere primogenito in solutione adohæ de quantitate, quam habent prò vita, & militia, adeò vt tanto minùs sit in vita militia, & è contra an diminuantur adoha.

EPITOME CONSILII XL.

Præsidentis Anelli Amati.

Adohæ onus paragium minuere late probatur.

EPITOME CONS. XII.

Paragium adohæ præstatione minui adohæq; origo late explicatur,

A R G V M E N T V M

QVAEST. XXV.

Onus adohæ an minuat paragium debitum fæminis magna proponitur quæstio, in qua diuersorum scripta proponuntur, & authoris non nulla dicta referuntur; Et de consideratione Adohæ in facto, & in iure. De onere adohæ quomodo consideretur in grauitate feudi; Anelli Amati argumenta proponuntur, & illis respondetur. An paragium successerit loco legitimæ, vel portionis hæreditariæ debitæ super feudo.

A R G V M E N T V M

Allegationes Camilli Villani.

Onus adohæ an minuat paragium debitum fæminis, Et quid in filia nupta, vel nuptura. Adoha an sit onus reale feudi, Donatium soluitur ad taxam adohæ

A R G V M E N T V M

Allegationes Oflauij Bammacarij.

Onus adohæ an minuat paragium debitum fæminis, Et an minuat vitam militiam debitam secundogenitis negatur. Et multæ rationes prò fæmina afferuntur non minui paragium. Petrus de Gregorio concordatur, Et quæ actio detur prò paragio, Et an paragium successit loco legitimæ, Et in quibus diefferant, vel concordant.

A R G V M E N T V M,

QVAEST. XXVI.

An soror tertiagenita, quæ habuit prò paragio certam quantitatem ex allodialibus possit petere paragium super feudalibus non obstante, quod
fis

ARGUMENTVM QVÆSTIONVM:

fit nupta, & renunciauerit, declaratur varijs modis; Et an dos de paragio sit onus feudi, & qualiter debet intelligi, Et paragiū, & vita militia an sit subrogatum loco legitimæ, vel portionis feudi; Exclufio fæminarum quomodo confideranda in Regno ob constitutionem in aliquibus, & Comitibus; Et quādo foror dotata de vno genere poffit petere paragium super alio genere puta feudaliū, & fimilium, & de fratre fuccedenti in allodialibus an poffit petere vitam militiam super feudo.

ARGUMENTVM

QVÆST.XXVII.

An foror, quæ habuit paragium ex allodialibus forfan non congruè cōstitutū, poffit illud fuppleri petere fuper feudaliibus, & vſque ad quam ſummam. De modo taxandi paragium ex arbitrio iudicis, Et an poffit fuppleri de bonis feudaliibus; Emphiteuticis, maioratus, Eccleſiaſticis, feūdo dignatis, & alijs.

ARGUMENTVM

QVÆST.XXVIII.

Adoha an diminuat ob paragiū, vel vitam militiam, aliaque onera: Et debetur ob fauorem publicum, vti tributum; Et an minuat ius tapeti in Regno.

ARGUMENTVM

QVÆST.XXIX.

Fructus paragii à quo die debent liquidari, & ad quam rationem, an ad ſeptem, vel quinque pro centenariō, Et quid in paragio monialis, & an poffit fieri ſequeſtrum pro paragio ſuper feudo.

ARGUMENTVM

QVÆST.XXX.

An ſecūdogeniti poffint petere portionem de melioramentis factis in feudo, & ſic poffint petere à primogenito partem pæcuniæ expenſæ pro dictis melioramentis, Et an creditoribus abſque aſſenſu poffit ſuper illis ſatiſfieri.

ARGUMENTVM

QVÆST.XXXI.

Diminuto feudo eiufque fructibus, an diminuat adoha in Regno noſtro, Et quando adoha ſemel taxata fuit non augetur, nec diminuitur, ſecū autem quando non eſſet taxata; ordinatione Regis opus eſt in diminutione adonæ ſemel taxatæ, & diminutio debet eſſe perpetua; Et quid de feudo in habitato. Et an debeat nouum adohū imponi, vel ſuſpendi penſiones.

ARGUMENTVM

QVÆST.XXXII.

Aucto feudo eiufque fructibus, an augeatur adoha in Regno noſtro; Et quid de iure, Et quid de generali conſuetudine Regni noſtri refertur, Et auctis focalibus an augeatur Immunitas quoad venientes de nono, Et quid auctis functionibus fiſcalibus augeatur adoha, Et quid ex cauſa neceſſitatis.

ARGUMENTVM

QVÆST.XXXIII.

Adoha an poffit cedi per Regem alteri, vel remiſſi, vel vendi vel ſuſpendi, & remiſſa adoha non dici remiſſū ius imponendi nouam adoham, Et quid in Barone, Et adoha remiſſa Ba-

I N D E X

roni , an prodest Vassallis . Et adoha-
vnita in capite vnus Baronis, an possit
separari ex qualibet terra, Et an possit
compensari cum alio credito .

ARGUMENTVM

QVAEST. XXXIV.

In impositione, Adoha vel dona-
tium an procedat tex. in l. quod maior,
Et quid in Regno Neapolitano in do-
natiuis, & parlamentis, Et an sufficiat
tantum vocari Barones, & Vniuersita-
tes, licet non veniant, nec mittant,
Et quid in donatiuis voluntarijs, Et
quid in necessarijs, Et de Vniuersita-
tibus Demanialibus, & de Baronali-
bus, Et quid in aggregatione ad hono-
res Sediliū huius Ciuitatis, & de eius
obseruantia.

ARGUMENTVM

QVAEST. XXXV.

Concesso feudo, nulla facta men-
tione adoha, an illa subintelligatur, &
facta mentione adoha, quando intel-
ligenda secundum veterem, vel nouā
taxam, Et quando seruitium subintel-
ligatur in simplici concessione, Et
quale, An fidelitas, vel citra fidelitatem,
Et quando adoha comprehendatur
in concessione feudi facta in Regno,
Refertur quæ sit taxa vetus, & quæ no-
ua. De concessionibus factis ante taxā
veterem, vel post, & de factis post ta-
xam nouam, Et de concessione feudi
franchi, quæ seruitia comprehendat,
& quæ non, Et de feudo conditiona-
to, quale seruitium comprehendatur.

ARGUMENTVM

QVAEST. XXXVI.

Plures si sunt concessiones, & taxæ
seruitij militaris, & sic adoha, quo-

modo sit intelligenda concessio circa
adoham; Et proponuntur plures cas-
us, Quid quando vna concessio di-
screparet ab altera, vel confirmaret,
vel similis esset, Et quid quando feu-
dum esset deuolutum, & de nouo cō-
cessum, nulla facta mentione seruitij,
vel facta mentione illius; Et quid si
feudum esset diuersimodè recognitū,
quæ nam recognitio attendenda.

ARGUMENTVM

QVAEST. XXXVII.

De feudo amisso per patrem, &
recuperato per filium an debeatur
adoham secundum taxam tempore
primæ concessionis, vel tempore re-
cuperationis; Et quid de feudo seque-
strato, Et quid de feudo dato in ex-
cambium, & quid de feudo re empto.
Et quid de terra Baronali effecta de
demanio, qualiter debet solui adoha.

ARGUMENTVM

QVAEST. XXXVIII.

Adoha de subfeudo deuoluto, &
deindè reconcesso, vel recuperato, an
sit soluenda secundum taxam anti-
quam, vel nouæ concessionis, siue re-
cuperationis.

ARGUMENTVM

QVAEST. XXXIX.

Vassallus an teneatur præstare ado-
ham de feudo, quando in eius conces-
sione de quantitate annua præstanda
Domino fuerit conuentum.

ARGUMENTVM

QVAEST. XL.

Adoha an possit imponi pendente
solu-

ARGUMENTVM QVÆSTIONVM.

solutione donatiui, Et Aulici, siuè Collaterales an teneantur soluere adoham, Et an donatiuum sit subrogatum loco adohæ, Et quid de facto seruatum fuit.

ARGUMENTVM

QVAEST. XLI.

Pendente Iudicio immunitatis ab adoha inter Baronem, & Regium fiscū, an interim adoha possit exigi, Et quid lite pendente super feudo, & quid ex causa priuilegij, & de alijs, Et quid de assensu impetrato super feudo lite pendente nulla facta mentione de pendentia litis, defenditur contra Lanarium cons. 13.

ARGUMENTVM

QVAEST. XLII.

Assensus an possit denegari super obligatione, siuè alienatione feudi in casu permissio, nulla subsistente causa denegandi, Affertur opinio quorundam dicentium Regem teneri ad assentiendum, & declaratur quo nam pacto sit intelligenda, & an simpliciter procedat.

ARGUMENTVM

QVAEST. XLIII.

Minor, vel alias priuilegiatus non obstante lapsu temporis an sit restituendus ad registratum assensus omissam à tutore, vel alias à Curatoribus, an sit restituendus dico in præiudiciū alterius creditoris, qui licet postea contra sit, primo tamen registrauit intra statuta tempora, & quo remedio potest esse consultum minori, & an registratio sit necessaria, quando Rex in hoc Regno expediret assensum.

ARGUMENTVM

QVAEST. XLIV.

Rege imponente adoham extraordinariam ex causa belli, an immunes debeant cogi ad soluendum illam non obstante immunitate ab adoha, siuè illius remissione, Et an, & quando talis Immunitas habeat locum vel non, & in quibus casibus differitur.

ARGUMENTVM

QVAEST. XLV.

Immunitas adohæ concessa alicui ex Combaronibus an possit alteri Combaroni, ut sit quoque immunis, Et pluribus existentibus Combaronibus in vno feudo an defectus in non soluendo adoham noceat alteri, qui soluit. Et an adohæ solutio possit diuidi pro rata Baronis.

ARGUMENTVM

QVAEST. XLVI.

Concesso castro duobus Combaronibus, quorum concessiones continent, vna certas casatas, siuè focularia, altera verò illimitatè facta est, nulla adiecta designatur casatarum, siuè foculariorum, & sic indefinita concessio; An si aduenç conuolauerint ad habitandum in dicto castro quis nam ex dictis Combaronibus cognoscet de eorum delictis, & quid de transeuntibus, Quod argumentum (errore typographi) est positum in fine argumenti quæst. 45. vnité.

ARGUMENTVM

QVAEST. XLVII.

An si Iurisdictionis exercitium alternatiue spectet ad officialem vnus Com-

I N D E X

Combaronis ex diuisione inter eos inita, Quid si tempore, quo alter Cōbaro administrat, alter delinquat, an possit ab eo cognosci, & quid si habet certas tantum casatas, & focularia.

A R G V M E N T V M

QVAEST. XLVII.

Adoha debita Baroni per Vassallū, si essent duo Barones, alter Ciuilis alter Criminalis, an debeat solui Domino Iurisdictionis Ciuilis an verò Domino Iurisdictionis Criminalis ad intellig. const. Quamplurium. Et quid in vsufructuario, & proprietario. Et quid in feudo Longobardorum.

A R G V M E N T V M

QVAEST. XLIX.

Iudicium super Adoha an debeat agitari, & terminari coram Iudice fiscali, Et quid si fiscus sic actor, Reus vel actor Laudatus, vel habeat interesse accessorie, vel in consequentiam, & an iudicium cæptum coram Iudice ordinario debeat remitti ad Iudicem fiscalem, Et quid si Iudex ordinarius iā sententiauerit, an post sententiam debeat remitti ad Iudicem fiscalem. Et quid pendente Iudicio super ostensione tituli coram Iudice fiscali, an causa corā Iudice ordinario de re spectante ad dictum titulum debeat remitti ad dictum Iudicem fiscalem, Et quid de iure pascendi in feudo.

A R G V M E N T V M

Allegationum Auctoris

Testes de Vniuersitate litigantis super iure pascendi an probent in causa Centenariæ, & quam ætatem habere debeant, & à quo die illorum ætas sit computanda.

A R G V M E N T V M

QVAEST. L.

Vassallus an possit præscribere libertatem ab adohæ solutione contra Dominum, & quando posset, tunc quantum tempus intercedere debet; Et quid de libertate adohæ quò ad immunitatem, Et quid quò ad actionem adohæ intentatam.

A R G V M E N T V M

QVAEST. LI.

Vassallus in Regno nostro nō præstās adoham an sit puniendus pæna priuationis feudi, vel alia extraordinaria, Et quid in Regno seruetur. De tempore exactiois adohæ, & de Commissarijs dictæ exactiois.

A R G V M E N T V M

QVAEST. LII.

An, & quando in præstatione Adohæ requiratur vt Vassallus moneatur à Domino ad illam præstandam.

A R G V M E N T V M

QVAEST. LIII.

Concesso annuo redditu certæ quantitatis in feudum super aliqua Dohana, siuè Arrendamento cum onere soluendi adohum, an si defecerint dicti Annui introitus propter defectum directuum non exactorum, an fiscus possit prætere adoham de illa quantitate, quæ exigitur, an verò in sequentibus annis, quibus exiguntur. Introitus, & possit prætere adohos præteritos.

AR-

ARGUMENTVM QVÆSTIONVM.

ARGUMENTVM

QVAEST. LIV.

Quid sit taxa vetus , quid taxa noua, quid liber cedularis, siuè adoharū, & quid taxa Baronum, & Vniuersitatum, Et an differant in quantitate, Et quid quintemiones Reg. Cam. & alia circa taxam adohæ.

ARGUMENTVM

QVAEST. LV.

Famīna an teneatur præstare adoham prò feudo, quod possidet prò dotario, vel alio iure, Et quid in subfeudo, an præstabit adoham Domino, vel Baroni, & an debeatur illi subuentio, & in quibus casibus, Et quid si habet tantum habitationem, vel annuam pensionem ex feudo tantum.

ARGUMENTVM

QVAEST. LVI.

Vendito feudo onus adohæ non solutæ de feudo prædicto debetæ an spectet ad emptorem vel ad Venditorem, distinguitur quando venditio facta est simpliciter, vel quando de adoha soluenda est conuentum, vel quando sciens, vel minori prætio quis emerit, Et quid de feudo retrouendito siuè reempto.

ARGUMENTVM

QVAEST. LVII.

Adoha an debet solui ab usufructuario, vel à proprietario feudi, & ad usufructuarium spectare concluditur, sic etiam alia onera realia, Collectæ ac tributa.

ARGUMENTVM

QVAEST. LVIII.

Conductor feudi an teneatur soluere adoham, distinguitur de conductore ad longum tempus, vel ad modicum, Et quando adoha debetur de corpore feudi, & an sibi debet solui à subfeudatarijs, vel Baroni assistenti refertur Fabij de Anna Consilium.

ARGUMENTVM

Conf. Fabij de Anna.

Adoha, quæ à subfeudatarijs præstatur, an competat conductori status, vel locatori 'vt illa Regi soluatur, Pro Excellentissimo Principe Bisiniani.

ARGUMENTVM

QVAEST. LIX.

Possessor feudi in quibus casibus tenetur soluere adoham, & quando non, sed benè soluet Vassallus; delatur regula prædicta, quando possessor ex causa onerosa, titulo inualido, sed cū cōsensu Domini, damni infecti, vel noui operis nunciatione. Ex primo, vel secūdo decreto iure creditoris prò satisfacienda sorte principali, Et quando possidet ratam vel partem feudi, vel in communi, & ob contumaciam debitoris. Et quando Domino esset pignorum, Et quid in detentore. Conductore: Refutatorio, Et in feudo longobardo.

ARGUMENTVM

QVAEST. LX.

Subfeudatarij de subfeudo an præstent adoham, & cui an Baroni subfeudanti, vel Domino Regi, & vbi fiet solutio adohæ, & in quo loco. Et quid de

I N D E X

de Grancia feudi , vel si diuideretur .

ARGUMENTUM

ARGUMENTUM

QVAEST.LXI.

Imposito adoho generali Baroni-
bus siuè donatiuo à toto Regno , &
nullo dempto , siuè nullo exempto , &
existentibus nonnullis exemptis à di-
cta solutione , an pars exemptorum
debeat cedere damno Regis , vel alio-
rum Baronum, siuè Regni ipsius, adeò,
vt cæteri Barones , & totum Regnum
teneantur soluere integram summam
impositam , siuè donatam non demp-
ta summa exemptorum , Et quid stã-
te acceptatione illius à Principe facta,
& quid de terris impotentibus , Quid
de Clericis, Quid de Epirotis, Græcis,
& alijs .

ARGUMENTUM

QVAEST.LXII.

De procuratoribus, qui interueni-
unt in parlamento quando vnus possit
esse procurator plurium , Et quando
possunt alterum substituere , & quan-
do esset Procurator , & Baro insimul ,
& de modo sedendi inter Barones , &
Procuratores, & Baiulos minorum , &
de alijs .

ARGUMENTUM

QVAEST.LXIII.

An Concesso feudo cum adoha ta-
xata , siuè determinata si deinde con-
cessionarius vigore pacti , vel potesta-
tis sibi concessa redimerit , vel reinte-
grauerit corpora ; An taxa prima de-
beat augeri propter corpora reempta
siuè reintegrata .

Decis. Regentis Reuerterij.

An taxa antiqua augeatur propter
corpora reintegrata virtute pacti de
retrouendendo, siuè iuris luendi .

ARGUMENTUM

*Decis. 31. Regent. Reuerterij p. 2. in hoc
tract. fol. 349. col. 2.*

Donatiuum an , & quando integrũ
sit soluendum per Regnum, etiam prò
portionibus , quas exempti deberent
soluere, An Rex Regni , Regina vxor,
& omnes filii , sint exempti ab hoc
donatiuo, Et quid in solutione adoha
quando Rex concessit functiones fisca-
les in feudum sub contingenti serui-
tio, & adoha, Donatiuum an, & quã-
do confundantur cum releuio, si eodẽ
anno cadat vtrumque , pro fit in re-
leuio, & adoha .

ARGUMENTUM

Decis. 45. in hoc tract. fol. 352. col. 1.

Immunis à functionibus fiscalibus
ordinarijs , & extraordinarijs , an , &
quãdo sit immunis à donatiuo , Et an,
& quando Priuilegiatus etiam priui-
legio in corpore iuris clauso teneatur
contribuere prò vt cæteri non immu-
nes .

ARGUMENTUM

Decis. 95. in hoc tract. fol. 355. col. 1.

Feudum consistens in diuersis Ba-
ronijs vbi debeat adohare ? Et adoha
solutio quando spectet ad Regem, etiã
respectu bonorum alicuius feudi exi-
stentis in territorio alterius Baronis .

AR-

ARGVMENTVM QVÆSTIONVM.

ARGVMENTVM

Decif. Reg. Reuer. Decif 56. p. 3. in hoc tract. fol. 356.

Si vno, eodemque anno continget casus releuij, & adohæ, an debeat vtrumque.

ARGVMENTVM

Decif. 109. in hoc tract. fol. 357. col. 1.

Adohæ quomodo sint taxandæ, & quomodo possunt augeri, Et an in adohæ taxatione sit habenda ratio adohæ, quæ Baroni venit soluenda à suo subfeudatario.

ARGVMENTVM

Decif. 64. p. 4. in hoc tract. fol. 359. col. 1.

Releuium an, & quando possit compensari cum adoha, si contingat feudatarium mori eod. anno, quo fuit imposta dicta adoha.

ARGVMENTVM

Decif. 36. p. 6. in hoc tract. fol. 360. col. 2.

Adohæ præstatio quando non debeat ex defectu feudi, vel fructuum.

ARGVMENTVM

Decif. 16. in hoc tract. fol. 362. col. 2.

Solutio adoharum, & releuiorum spatio triginta annorum pro castro Vignolæ à Comitibus Potenti nõ potuit præiudicare ipsis ignorantibus Castrum esse burgenaticum, & eis concessum in Emphiteusim ab Hospitale Diuæ Annuntiatæ Neapolis; Et propterea per dictum hospitale Instrumento concessionis, quod ignorabatur à Comitibus, atque vincente hospitale prædicto in Sac. Conf. Comites ipsi obtinuerunt contra fiscum de non soluendo adoham, & releuia cum fiscus non potuerit allegare præscrip-

tionem, quæ non erat centenaria in seruitute discontinua, neque titulum præsumptum, quia deficiebat causa, neque seruitutem impositam ab Emphiteuta, constituto in processu de errore, à solutis verò adohis, & releuiis fuit fiscus absolutus.

ARGVMENTVM

Quæst. prima Regentis Moles col. 2.

De Donatiuis, quæ sunt in h. qualiter exigantur, & qualiter Barones taxantur.

ARGVMENTVM

Quæst. 2. fol. 342. fol. 342. col. 1.

Feuda deuoluta Regiæ Curie an, & quando possunt de nouo concedi secundum taxam antiquam, & non facta noua taxatione.

ARGVMENTVM

Quæst. Tertia fol. 347. col. 1.

An immunitas simpliciter, & generaliter concessa per Regem comprehendat donarium.

ARGVMENTVM

Quæst. quarta fol. 148. col. 1.

Concessa immunitate per Regem alicui Vniuersitati, vel Baroni à donatiuis, An illa rata cedit in damnum Regis, vel Regni, stante clausula, quæ apponitur, quod nemo sit exemptus.

ARGVMENTVM

Quæst. quinta fol. 149. col. 1.

Facto augmento functionum fiscalium in beneficium concessionarij an debeat tunc augeri etiam taxa adohæ.

F I N I S.

KONSERVIERT DURCH
ÖSTERREICHISCHE FLORENZHILFE
WIEN

